

แนวคิดหลังสมัยใหม่กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: ศึกษางานของริชาร์ด เค แอชลีย์



นาย ศาสตราจารย์ ชัยวรพร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-3313-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

POSTMODERNISM AND THE STUDIES OF INTERNATIONAL RELATIONS
: A STUDY OF RICHARD K. ASHLEY'S WORKS



Mister Sart Chaivoraphorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations
Department of International Relations

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-3313-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวคิดหลังสมัยใหม่กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ:
ศึกษาของริชาร์ด เค แอชลีย์

โดย

นาย ศาสตราจารย์ ชัยวรพร

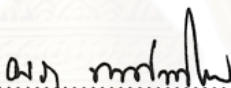
สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

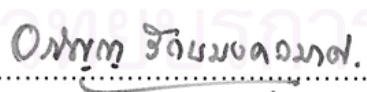
อาจารย์ที่ปรึกษา


อาจารย์ ดร. วีระ สมบูรณ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ


..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิญา วัตน์มงคล)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. วีระ สมบูรณ์)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรวิศ ชัยนาม)

นาย ศาสตราจารย์ ชัยวรพร : แนวคิดหลังสมัยใหม่กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: ศึกษา
งานของริชาร์ด เค แอชลีย์. (POSTMODERNISM AND THE STUDIES OF INTERNATIONAL
RELATIONS: A STUDY OF RICHARD K. ASHLEY'S WORKS) อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร. วีระ
สมบุญ, 238 หน้า. ISBN 974-14-3313-1.

ในการศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์นัยยะของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์ 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การทำทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่มีต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์ และ 3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปฏิกริยาและข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อการทำทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในภาพรวมและที่เกิดจากงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์

งานวิจัยฉบับนี้ใช้แนวคิดหลังสมัยใหม่เป็นกรอบความคิด รวมไปถึงเป็นแนวทางในการนำไปสู่คำตอบของงานวิจัยชิ้นนี้ในการศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจนัยยะและการทำทายของแนวคิดดังกล่าวที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยผ่านการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิหรือข้อมูลชั้นรอง ในรูปแบบของเอกสารและตัวบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาและกรอบความคิดที่ผู้ศึกษาได้ตั้งเอาไว้ งานวิจัยฉบับนี้จึงเป็นการสรุปความเก็บประเด็นและตีความข้อมูลชั้นรองที่รวบรวมมา

สำหรับผลการศึกษาพบว่า การทำทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่มิได้ล้มล้างหรือมาแทนที่แนวคิดเดิมที่เคยมีมาในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพียงแต่ตั้งคำถามเพื่อแสดงให้เห็นความผิดพลาด ข้อบกพร่อง จุดหละหลวม และการปิดกั้นของแนวคิดหรือองค์ความรู้แม่แบบที่ครอบงำ จนนำไปสู่การเปิดขยายพื้นที่ทางความคิดให้มีความแตกต่างหลากหลายและสร้างโอกาสของความเป็นไปได้ต่าง ๆ รวมทั้งก่อให้เกิดมุมมองหรือแนวทางใหม่ในการศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ศาสตราจารย์ ชัยวรพร
Dr. Vira

4681164224 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEY WORD: POSTMODERNISM / INTERNATIONAL RELATIONS / RICHARD K. ASHLEY

SART CHAIVORAPHORN : POSTMODERNISM AND THE STUDIES OF
INTERNATIONAL RELATIONS: A STUDY OF RICHARD K. ASHLEY'S WORKS.

THESIS ADVISOR : Dr. VIRA SOMBOON, 238 PP. ISBN 974-14-3313-1.

The objectives of this study are 1) to study and analyze the significances of Postmodernism involving international relations through Richard K. Ashley's works 2) to study and analyze the challenge of Postmodernism on the studies of international relations through Richard K. Ashley's works 3) to study and analyze the responses and critiques against the challenge of Postmodernism in the discipline of international relations both created by Richard K. Ashley's works and overall.

This study used Postmodernism as the conceptual framework and the key to study, analyze, and understand the significances and the challenge of this perspective on the studies of international relations.

This study is a documentary research of textual secondary data involving the established points and conceptual framework. Therefore, this study is the descriptive and interpretative inference.

The finding result is that the challenge of Postmodernism did not subvert or replace traditional concepts in the studies of international relations. It just questioned in order to show the errors, deficiencies, weaknesses, and enclosures of the dominant meta - concepts or knowledge leading to the expansion of the various thinking spaces and creating the possible opportunities. Moreover, it brought about the new perspectives or methods to study and analyze international relations.

Department .. International Relations..

Field of study .. International Relations ..

Academic year 2005

Student's signature.....*Richard K. Ashley*

Advisor's signature.....*Vira Sombtoon*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวคิดหลังสมัยใหม่กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: ศึกษา
งานของริชาร์ด เค แอชลีย์ ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ ก็ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง
จากบุคคลหลาย ๆ ท่าน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วีระ สมบูรณ์ ที่ได้ให้คำชี้แนะและตรวจสอบ
วิทยานิพนธ์ทุกชั้นตอน และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อภิญา รัตนมงคลมาศ
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรวิต ชัยนาม ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำและทำให้การศึกษาค้นคว้า
สำเร็จได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านของคณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศที่ได้ถ่ายทอดและสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เขียน และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของ
คณะทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อและประสานงาน

ขอขอบพระคุณอาจารย์ แฟรงก์ ฟินนีย์ ที่นำเอาแนวคิดหลังสมัยใหม่เข้ามาสู่ความสนใจ
ของผู้ศึกษา และขอขอบพระคุณนักคิดนักเขียนทุกท่านทั้งที่เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนาม โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ริชาร์ด เค แอชลีย์ สำหรับแนวคิดและมุมมองอันสำคัญยิ่งต่อการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณกนกพร ชัยวรพร พี่สาวแสนดีสำหรับคำแนะนำและการ
ถกเถียงอันมีประโยชน์ คุณคณาพร ชัยวรพร พี่สาวแสนดีอีกหนึ่งคนที่ให้ความช่วยเหลือในการ
จัดพิมพ์รายงานและอดทนกับลายมือของผู้ศึกษาอย่างไม่ย่อท้อ ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่
คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาตลอดมา และขอขอบคุณ คุณประภาพรณ มีรัตมีสกุล
สำหรับความช่วยเหลือในการค้นคว้าหาข้อมูลและกำลังใจที่มีให้เสมอมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
คำอธิบายคำศัพท์.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
สภาพที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษา.....	14
สมมุติฐานและข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา.....	14
กรอบแนวคิดและแนวทางในการศึกษา.....	14
การรวบรวมข้อมูลและระเบียบวิจัย.....	15
การนำเสนอ.....	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
บทที่ 2 ความเป็นมาของแนวคิดหลังสมัยใหม่.....	17
ความเป็นมาของแนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ในภาพรวม.....	17
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับการเข้ามาของแนวคิดหลังสมัยใหม่.....	24
บทที่ 3 ริชาร์ด เค แอชลีย์กับการวิพากษ์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....	28
ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค: จุดเริ่มต้นแห่งการต่อต้าน.....	31
สังคมนิยมใหม่: ตัวแทนแห่งความผิดพลาด.....	35
1. การสนทนาของสังคมนิยม: สองด้านที่แตกต่าง.....	35
1.1 สังคมนิยมเชิงปฏิบัติ (Practical Realism).....	36
1.2 สังคมนิยมเชิงเทคนิค (Technical Realism).....	38
1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมนิยมเชิงปฏิบัติและสังคมนิยมเชิงเทคนิค.....	41

2. ความอับจนของสัจนิยมใหม่ (The Poverty of Neorealism).....	42
2.1 รัฐนิยม (Statism).....	42
2.2 อรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism).....	43
2.3 ปฏิฐานนิยม (Positivism).....	46
2.4 โครงสร้างนิยม (Structuralism).....	48
2.5 เศรษฐนิยม (Economism).....	54
2.5.1 เศรษฐนิยมเชิงตัวแปร (Variable Economism).....	54
2.5.2 เศรษฐนิยมเชิงตรรกะ (Logical Economism).....	55
2.5.3 เศรษฐนิยมทางประวัติศาสตร์ (Historical Economism).....	59
3. ข้อเสนอแนะของแอชลีย์.....	61
การต่อต้านแบบจำลองโลกแห่งอำนาจและการครอบงำ.....	62
บทที่ 4 ริชาร์ด เค แอชลีย์กับการรื้อถอนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....	65
ตำแหน่งแห่งที่ของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในการศึกษา.....	66
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: จุดยืนจากชายขอบ	
1. ระบอบสมัยใหม่: การผลักดันประวัติศาสตร์และการมีอิทธิพลของมนุษย์.....	66
1.1 การปิดกั้นแบบต่อต้านประวัติศาสตร์.....	66
1.2 องค์อธิปัตย์สมัยใหม่: มนุษย์ผู้ไร้เหตุผล.....	69
2. คุณลักษณะของพื้นที่ชายขอบ: พื้นที่แห่งการวิวาทะ.....	72
(a space of dissidence)	
แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมกับการขยายวาระทฤษฎีสังคม.....	77
1. การตัดสินใจไม่ได้ของประวัติศาสตร์.....	78
1.1 การพึ่งพิงโครงสร้างของการปฏิบัติ.....	78
1.2 การพึ่งพิงการปฏิบัติของโครงสร้าง.....	78
2. ประวัติศาสตร์กับทฤษฎี: การกลับขั้วลำดับชั้น.....	79
2.1 ลำดับชั้นแบบทฤษฎี/ประวัติศาสตร์ในทฤษฎีสังคมสมัยใหม่.....	80
2.2 ลำดับชั้นแบบประวัติศาสตร์/ทฤษฎีในทฤษฎีสังคมแบบ.....	83
หลังโครงสร้างนิยม	

วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย: วาทกรรมแห่งการปิดกั้นและผูกมัด.....	86
1. ความเป็นมาและความสำคัญของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยใน.....	87
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	
2. มุมมองแบบหลังโครงสร้างนิยมต่อวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย:	90
การอ่านสองระดับ	
2.1 การอ่านระดับแรก: วาทกรรมในสภาพปิด.....	91
2.1.1 แก่นกลางของวาทกรรม.....	91
2.1.2 โครงสร้างส่วนลึกของวาทกรรม: การปฏิบัติแบบวีรบุรุษ.....	93
2.2 การอ่านระดับที่สอง: การเปิดกว้างวาทกรรม.....	98
2.2.1 รูปแบบการตีความแบบหลากหลายเสียง.....	98
2.2.2 การหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ: การรื้อถอนความเป็น ศูนย์กลางของรัฐอธิปไตย.....	101
3. บทสรุปและข้อเสนอแนะของแอสลีย์ต่อวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย..	108
แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม ณ ชายขอบการเมืองโลก.....	113
1. <i>Man, the State and War</i> : การมีอธิปไตยของมนุษย์.....	114
2. <i>Theory of International Politics</i> : นัยยะทางประวัติศาสตร์ของ “มนุษย์”...	118
3. นัยยะของการกลับด้านลำดับชั้นมนุษย์/สงครามต่อการศึกษาการเมืองโลก.	128
4. บทสรุปและข้อเสนอแนะของแอสลีย์.....	134
งานคิดแบบวิวาทะ: วิกฤตและคำถามเรื่ององค์อธิปัตย์ในการศึกษา.....	138
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	
1. วิกฤตของสาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ:	139
วิกฤตทางวัฒนธรรม	
2. วิกฤตและบทบาทของการวิวาทะ.....	152
2.1 ทำไมงานคิดแบบวิวาทะจึงกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขา.....	152
2.2 งานคิดแบบวิวาทะกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขาได้อย่างไร.....	154
2.2.1 ความเป็นชายขอบ: ความชัดเจนของความย้อนแย้ง.....	154
2.2.2 ความเป็นชายขอบ: จริยธรรมของการปฏิบัติ.....	155

3. การปฏิบัติของงานคิดแบบวิวาทะ: ความเป็นมาสองระยะในการศึกษา.....	157
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	
3.1 ระยะแรก.....	157
3.2 ระยะที่สอง.....	160
4. บทสรุปและข้อเสนอแนะของแอสลีย์.....	164
บทที่ 5 ปฏิกริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานคิดแบบวิวาทะ.....	166
และงานของริชาร์ด เค แอสลีย์	
ปฏิกริยาตอบสนองต่องานคิดแบบวิวาทะในการศึกษา.....	166
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	
1. การตอบสนองในแง่ลบ.....	166
2. การตอบสนองในแง่บวก.....	170
ปฏิกริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานของริชาร์ด เค แอสลีย์.....	172
1. ปฏิกริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานในช่วงแรก.....	172
1.1 ความสับสนคลุมเครือในแนวคิดและการนำเสนอของแอสลีย์.....	172
1.2 ความเข้าใจแนวคิดสังคมนิยมอันตื้นเขินและผิดพลาดของแอสลีย์.....	174
1.2.1 ประเด็นเรื่องความแตกต่างทางระเบียบวิธี.....	174
1.2.2 บทบาทของปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	175
1.2.3 การโจมตีสังคมนิยมใหม่ว่าเป็นพวกเน้นรัฐ.....	176
1.2.4 มุมมองเชิงอัตวิสัยกับภววิสัย.....	179
1.2.5 มโนธรรมของแนวคิดสังคมนิยม.....	180
2. ปฏิกริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานในช่วงหลัง.....	181
2.1 บทบาทของวาทศิลป์ในวาทกรรมของแอสลีย์.....	181
2.2 ข้อแตกต่างระหว่างแอสลีย์กับนักคิดแนวหลังโครงสร้างนิยมคนอื่น ๆ... ..	183
2.2.1 แอสลีย์กับเดริดา.....	183
2.2.2 แอสลีย์กับฟูโกต์.....	185
2.3 ความเป็นสัมพัทธนิยมและความไร้เหตุผล.....	186
2.4 แอสลีย์กับการต่อต้านยุครู้แจ้ง.....	188
2.5 การไร้ประโยชน์และใช้การไม่ได้จริงในการเมืองระหว่างประเทศ.....	189

บทที่ 6 บทสรุปและวิเคราะห์.....	192
บทสรุป.....	192
บทวิเคราะห์.....	223
รายการอ้างอิง.....	231
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	238



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1. เศรษฐุนิยมเชิงตัวแปร.....	54
2. เศรษฐุนิยมเชิงตรรกะ.....	56
3. เศรษฐุนิยมทางประวัติศาสตร์.....	59
4. โครงสร้างการเมืองระหว่างประเทศจากหนังสือ <i>Man, the State and War</i>	115



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำอธิบายคำศัพท์*

กดทับ	= repress
กระดานสนทนาในอินเทอร์เน็ต	= webboard
กระบวนทัศน์	= paradigm
กระบวนทัศน์ที่กำลังหลอมละลาย	= dissolving paradigm
กระบวนทัศน์เรื่ององค์อธิปัตย์	= paradigm of sovereignty
กระแสสำนึก	= stream of consciousness
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	= International Monetary Fund – IMF
กาฝาก	= free rider
การก่อการร้าย	= terrorism
การก่อโครงสร้างใหม่อีกครั้ง	= restructuring
การครอบงำ	= domination
การควบคุมบริหารจัดการไม่ได้	= ungovernability
การเคลื่อนไหวของคนงาน	= worker movement
การเคลื่อนไหวเชิงนิเวศวิทยา	= ecological movement
การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม	= cultural movement
การเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่	= new social movement
การเคลื่อนไหวแบบสตรีนิยม	= feminist movement
การเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพ	= peace movement
การจารึกใหม่อีกครั้ง	= reinscription
การช่วยตัวเอง	= self – help
การต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่าน	= transversal struggle
การตัดสินใจ	= decision – making
การตีความ	= interpretation
การถกเถียงครั้งที่สาม	= the third debate

* ผู้ศึกษาจัดทำคำอธิบายคำศัพท์ขึ้นมาเพื่อแสดงให้ผู้อ่านได้ทราบและเข้าใจว่าคำศัพท์ วลี หรือประโยคต่าง ๆ ที่ผู้ศึกษาใช้ตลอดวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีที่มาจากคำใดในภาษาอังกฤษ

การถกเถียงระหว่างกระบวนทัศน์	= the inter-paradigm debate
การถวิลหาอดีต	= nostalgia
การทำงานของพวกวิวาทะ	= the work of a dissident
การทำงานทางความคิด	= the work of thought
การทำให้กลายเป็นสินค้า	= commodify
การทำให้แตกต่าง	= differentiation
การทำให้เป็นสมัยใหม่	= modernization
การทุจริต	= corruption
การนำการเมืองระหว่างประเทศ มาอยู่ภายใต้การควบคุม	= bringing international politics under control
การนำเสนอ	= representation
การนำเสนอการนำเสนออื่น ๆ อีกที่	= re - present
การเน้น / มองรัฐเป็นศูนย์กลาง	= state – centrism
การเนรเทศ	= exile
การบริหารจัดการในการขาดหายไป ของผู้บริหารจัดการ (รัฐบาล)	= governance in the absence of a government
การแบ่งขั้วปฏิบัติ	= binary opposition
การแบ่งขั้วปฏิบัติอย่างมีลำดับชั้น	= hierarchical opposition
การแบล็คเมล์ของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษ	= the blackmail of heroic practice
การปฏิบัติแบบวีรบุรุษ	= heroic practice
การปฏิวัติทางภาษา	= the linguistic turn
การปลดปล่อย	= emancipation
การปลดอดค่านิยม	= value freedom
การปะติดปะต่อเชื่อมโยงใหม่อีกครั้ง	= rearticulation
การเปลี่ยนแปลงทางกระบวนทัศน์	= paradigm shift
การผลักไส	= exclusion
การผลักไสสองชั้น	= double exclusion
การผลักไสให้เป็นชายขอบ	= marginalization
การผลิตจำหน่ายจ่ายแจกและบริโภคนิยมการค้า	= commercialization

การผูกมัด	= the bind
การพึ่งพากันและกันอย่างซับซ้อน	= complex interdependence
การเอนเฉยต่อเรื่องทางมโนธรรม	= moral neutrality
การเมืองเรื่องอำนาจ	= power politics
การยุบตัว	= implosion
การแยกตัว	= disintegration
การรวบยอดทางตรรกะ	= Logocentrism
การรวมตัวกัน	= integration
การร่วมมือกันในระดับโลก	= global cooperation
การรื้อถอน	= deconstruction
การไร้ที่	= nonplace
การไร้ระเบียบ	= disorder
การไร้เหตุผล	= irrationality
การล้มล้าง	= subversion
การละลายของพื้นที่และเวลา	= annihilation of space and time
การวิจัยผ่านการศึกษาระดับโลกและวิเคราะห์เอกสาร	= documentary research
การวิพากษ์จากข้างใน	= immanent critique
การวิวาทะ	= dissidence
การศึกษาสันติภาพและความขัดแย้งแบบเสรี	= liberal peace and conflict studies
การสนทนา	= dialogue
การสร้างใหม่อีกครั้ง	= reconstruction
การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ	= unofficial communication
การสูญเสียความชอบธรรม	= delegitimation
การเสื่อมถอยบทบาทของชาติ	= the decline of the nation – state
การอ่านแบบต่อต้านการทรงจำ	= countermemorializing reading
การอ่านแบบทรงจำ	= memorializing reading
การอ่านสองระดับ	= double reading
ก้าวล่วง	= transgress
แกนกลาง	= core

ข้อเท็จจริงของการสังเกต	= the fact of observation
ขอบเขต	= boundary
ข้อมูลทุติยภูมิ / ข้อมูลชั้นรอง	= secondary data
ข้อมูลปฐมภูมิ / ข้อมูลชั้นต้น	= primary data
ครอบงำ	= dominate
ควบคุม	= control
ความกลัวระหว่างประเทศ	= international fear
ความกำกวม	= ambiguity
ความโกลาหล	= turbulence
ความเข้าใจสามัญสำนึก	= commonsense understanding
ความคลางแคลงใจและไม่เชื่อ ต่อเรื่องเล่าแม่แบบทั้งปวง	= an incredulity towards meta - narratives
ความโง่เขลา	= folly
ความจริงแท้	= truth
ความจำเป็นที่ไม่อาจเลือกได้ทางอภิปรัชญา	= metaphysical exigency
ความเฉื่อยชา	= sloth
ความแตกต่าง	= difference
ความถี่	= frequency
ความเน่าเปื่อยทางการเมือง	= political decay
ความบกพร่อง	= deficiency
ความปรารถนา	= desire
ความป่วยไข้	= illness
ความปั่นป่วนแห่งโลกที่สาม	= Third – World turbulence
ความเป็นจริง	= reality
ความเป็นจริงเชิงภววิสัย	= objective reality
ความเป็นจริงที่อ้างถึง	= referent reality
ความเป็นเจ้าใหญ่	= hegemony / hegemonic
ความเป็นชายขอบ	= marginality
ความเป็นบุคคลแห่งรัฐแบบดั้งเดิม	= traditional statesmanship

ความเป็นประวัติศาสตร์	= historicity
ความเป็นเหตุผล	= rationality
ความเป็นเหตุผลจริง ๆ	= rationality proper
ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค	= technical rationality
ความเป็นอัตวิสัย	= subjectivity
ความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัย	= epochal change
ความมืดมนอนธกาล	= darkness
ความไม่ต่อเนื่อง	= discontinuity
ความไม่แน่นอน	= indeterminacy / uncertainty / contingency
ความไม่เป็นสังคม	= asocial
ความย้อนแย้ง	= paradox
ความร่วมมือ	= cooperation
ความร่วมมืออันเกิดจากระบบเศรษฐกิจศาสตร์ การเมืองระหว่างประเทศ	= cooperation borne by international political economic regimes
ความรอบคอบ	= prudence
ความรู้	= knowledge
ความรู้ทางวิทยาศาสตร์	= scientific knowledge
ความรู้แบบหลังสมัยใหม่	= postmodern knowledge
ความไร้ระเบียบ	= disorder
ความไร้เหตุผล	= Irrationalism
ความล้าหลัง	= backwardness
ความว่างเปล่า	= void / lacuna
ความว่างเปล่าที่ต้องถูกเติมเต็ม	= lacuna that must be filled
ความวิปริต	= perversion
ความวิปลาส	= insanity
ความสะดวกเชิงอภิปรัชญา	= metaphysical comfort
ความสัมพันธ์ที่เป็นระเบียบ	= ordered relation
ความหมายสัญลักษณ์	= signified

ความหลากหลาย	= heterogeneity / diversity
คำถามเรื่ององค์อธิปัตย์	= the question of sovereignty
คำแนะนำแก่บรรดาเจ้าผู้ปกครอง	= advice to princes
โครงการเพื่อความรู้แจ้ง	= Enlightenment project
โครงการเพื่อปลดปล่อยมนุษย์	= emancipatory project
โครงสร้าง	= structure
โครงสร้างขนาดใหญ่	= large - scale structure
โครงสร้างนิยม	= Structuralism
โครงสร้างแบบเรื่องเล่า	= narrative structure
โครงสร้างพื้นฐานของสังคม	= underlying structure
โครงสร้างระบบคิดและจิตใจของมนุษย์	= structure of the mind
โครงสร้างระหว่างประเทศ	= international structure
โครงสร้างแห่งการต่อต้าน	= structure of resistance
งานคิดแบบวิวาทะ	= work of dissident thought
จากชายขอบ	= marginal
จำกัดความ	= define
จิตวิทยาการเมือง	= political psychology
จุดจบของยุคสมัยใหม่	= the end of modernity
จุดจบของสาขาวิชา	= the end of the discipline
จุดมุ่งหมาย	= end
จุดยืนอธิปไตย	= sovereign standpoint
จุดเริ่มต้น	= beginning
ฉันทามติเชิงมโนธรรม	= moral consensus
ช่วงวีรบุรุษ	= heroic episode
ชายขอบ	= margin
ชุมชนสมัยใหม่ของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย	= modern community of sovereign man
เชิง / แบบตีความ	= interpretative
เชิง / แบบเน้นส่วนประกอบ	= atomistic
เชิง / แบบปลดปล่อย	= emancipatory

เชิง / แบบรื้อถอน	= deconstructive
เชิง / แบบลดทอน	= reductionist
เชิง / แบบล้มล้าง	= subversive
เชิง / แบบวิวาทะ	= dissident
เชิง / แบบสนทนา	= dialogical
เชิง / แบบเสียงเดียว	= monologue / monological
เชิง / แบบหลากหลายเสียง	= heterologue / heterological
เชิง / แบบองค์รวม	= holistic
เชิงบรรทัดฐาน	= normative
ญาณวิทยา	= epistemology
ดวงตาแห่งอำนาจ	= the eye of power
ตกอยู่ข้างทางของประวัติศาสตร์	= fall by the wayside of history
ต้นกำเนิด	= origin
ตรรกะที่ผิด	= false logic
ตัวตน	= the Self
ตัวแทนกระทำการ	= agent
ตัวบท	= text
ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ	= non - state actor
ตัวแสดงหลัก	= central or principal actor
ตัวอย่าง	= exemplar
ตามอำเภอใจ	= arbitrary / arbitrarily
ตาสว่าง	= disillusion
ตีความ	= interpret
ทฤษฎีความเป็นไปไม่ได้	= impossibility theorem
ทฤษฎีแบบเบ็ดเสร็จและรวบยอด	= totalizing theory
ทฤษฎีเพื่อแก้ปัญหา	= problem – solving theory
ทฤษฎีวิพากษ์	= critical theory
ทางเลือกอันมีเหตุผล	= rational choice
ทำให้เงียบเชียบ	= silence

ทำให้แตกต่าง	= differentiate
ทุนนิยม	= Capitalism
ทุนนิยมแบบเน้นรัฐ	= Statist Capitalism
ทุนนิยมแบบปล่อยให้มีการค้าเสรี	= Laissez-faire Capitalism
นโยบายของรัฐที่สนใจในตนเอง	= policies of self – interested states
นโยบายสาธารณะ	= public policy
แนวคิดเชิงโครงสร้าง	= Structurationism
แนวคิดทฤษฎีดั้งเดิม	= Traditionalism
แนวคิดที่มีลักษณะข้ามชาติ	= Transnationalism
แนวคิดที่มีลักษณะข้ามรัฐบาล	= Transgovernmentalism
แนวคิดภารกิจนิยมใหม่	= Neofunctionalism
แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม	= Post – Structuralism
แนวคิดหลังปฏิฐานนิยม	= Post - Positivism
แนวคิดหลังสมัยใหม่	= Postmodernism
แนวทางที่แท้จริง	= true tradition
แนวทางแบบเดการ์ตส์	= Cartesian
แนวทางแบบมาร์กซิสม์เชิงโครงสร้าง	= structural Marxism
แนวทางแบบวิทยาศาสตร์	= scientific approach
แนวโน้มการรวมตัวกัน / การแยกตัว	= tendencies toward integration / disintegration
บรรทัดฐาน	= norm
บริโภคนิยม	= Consumerism
บุคคลแห่งรัฐ	= statesman
แบบกรีก	= Hellenistic
แบบเคร่งครัด	= religious
แบบจำลองโลก	= world modeling
แบบดั้งเดิม	= conventional / classical
แบบแผนอันมีลักษณะซ้ำกัน	= repeated pattern
แบบมีลำดับชั้น	= hierarchical

แบบยกย่องยินดี	= celebratory
ปฏิฐานนิยม	= Positivism
ประเทศชาติ	= nation
ปรัชญา	= philosophy
ปรากฏการณ์เชิงภววิสัย	= objective phenomenon
ปรากฏการณ์วิทยา	= phenomenology
ปลดเปลื้อง	= displace
ปลอดค่านิยม	= value - free
ปัจเจกนิยม	= Individualism
ปัญหาแบบฮอบส์	= Hobbesian problem
ปัญหาสภาพอนาธิปไตย	= anarchy problematique
ปิดกั้น	= enclose / close off
เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย หรือผลประโยชน์บางประการ	= instrumental / instrumentalist
ผลทางด้านเสถียรภาพ	= stability – effect
ผลประโยชน์โลก	= global interest
ผลประโยชน์แห่งชาติ	= national interest
ผลลัพธ์ระหว่างประเทศ	= international outcome
ผลักไส	= exclude
ผลักไสให้เป็นชายขอบ	= marginalize
ผู้แต่ง	= author
ผู้ถูกเนรเทศ	= the exile
ผู้บริโภค	= consumer
ผู้สังเกตการณ์ที่เป็นธรรม	= impartial spectator
พรมแดน	= frontier
พฤติกรรมศาสตร์	= Behaviouralism
พหุนิยม	= Pluralism
พาณิชยนิยม	= Mercantilism
พื้นที่	= space

พื้นที่ซึ่งทำให้เป็นไปได้อีกครั้งในการคิด	= a space in which it is once more possible to think
พื้นที่แห่งการวิวาทะ	= a space of dissidence
เพศสภาพ	= gender
ภววิทยา	= ontology
ภววิสัย	= objective
ภัยคุกคาม	= terror
ภัยธรรมชาติ	= natural catastrophe
ภาพปรากฏ	= appearance
ภาพลักษณ์ที่สอง	= Second - Image
ภาพลักษณ์ที่สาม	= Third - Image
ภาพลักษณ์แนวตั้ง	= vertical image
ภาพลักษณ์แนวนอน	= lateral image
ภาพลักษณ์แรก	= First - Image
ภายในประเทศ	= domestic
ภาระหน้าที่ในการต่อต้านความทรงจำ	= countermemory function
ภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอด	= relay function
ภาวะจิตใจแบบเบ็ดเสร็จ	= totalitarian state of mind
ภาวะแบบหลังสมัยใหม่	= postmodern condition / postmodernity
ภาวะสมัยใหม่ / ความเป็นสมัยใหม่ / ยุคสมัยใหม่	= modernity
มนุษย์	= man
มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล	= reasoning man
มนุษย์ผู้มีอธิปไตย	= sovereign man
มโนทัศน์	= concept
มานุษยวิทยา	= anthropology
มือที่มองไม่เห็น	= the invisible hand
มุมมองแบบเน้นส่วนประกอบ	= atomism
มุมมองแบบเน้นองค์รวม	= holism

มุมมองแบบภววิสัย	= objectivism
มุมมองแบบอัตวิสัย	= subjectivism
มุมมองแบบฮอบบส์	= Hobbesian
ยุคทุนนิยมตอนปลาย	= late - Capitalism
ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา	= Renaissance
ยุครู้แจ้ง / รู้แจ้ง	= Enlightenment
ยุคสมัยในปัจจุบันของเราเป็นแบบการถูกเนรเทศ	= our present age is one of exile
ยุคหลังปฏิฐานนิยม	= post - positivist era
ยุคหลังสมัยใหม่	= postmodern era
ยุทธวิธีเชิงวาทศิลป์	= rhetorical strategies
ระดับความถี่	= frequency
ระบบระหว่างประเทศ	= international system
ระบอบ	= regime
ระบอบของความเป็นสมัยใหม่	= regime of modernity
ระบอบแบบสมดุลแห่งอำนาจ	= balance – of – power regime
ระบอบระหว่างประเทศ	= international regime
ระเบียบในการขาดหายไปของผู้สร้างระเบียบ	= order in the absence of an orderer
ระเบียบแบบแผน	= convention
ระเบียบแบบลำดับชั้น	= hierarchical order
ระเบียบระหว่างประเทศ	= international order
ระเบียบโลก	= world order
ระหว่างตัวบท	= intertextual
ระหว่างประเทศ	= international
รัฐ	= state
รัฐเจ้าใหญ่	= hegemonic state
รัฐชาติ	= nation - state
รัฐนิยม	= Statism
รัฐนิยมที่เน้นผลประโยชน์ของตนเอง	= Utilitarian Statism
รัฐในฐานะตัวแสดง	= state – as - actor

รัฐอธิปไตย	= sovereign state
รากฐานที่ล่มสลาย	= collapsed foundation
รายได้ประชาชาติ	= gross domestic product – GDP
รื้อถอน	= deconstruct
รูปจำลองแห่งความผิดพลาด	= orrery of errors
รูปลักษณะวีรบุรุษ	= heroic figure
รูปลักษณะอธิปไตย	= sovereign figure
รูปลักษณะอันมีอธิปไตยของมนุษย์	= sovereign figure of man
รูปสัญลักษณ์	= signifier
เรื่องเล่า	= narrative
เรื่องเล่าแม่แบบ	= meta – narrative, grand narrative, master narrative
เรื่องเล่าแม่แบบหนึ่งเดียว	= single master narrative
ล้มล้าง	= subvert
ละเลย	= omit
ลัทธิจักรวรรดินิยม	= Imperialism
ลัทธิสูญนิยม	= Nihilism
ลัทธิอนาธิปไตย	= Anarchism
ล้ำความจริง / เหนือจริง	= hyper - reality
ลำดับชั้น	= hierarchy
ลำดับชั้นอันตายตัว	= fixed hierarchy
ลำดับเวลา	= chronological order
โลกไร้พรมแดน	= non-territorial world
โลกาภิวัตน์	= globalization
วงจรการก้าวขึ้นมา / การเสื่อมลงของเจ้าใหญ่	= cycles of hegemonic rise / decline
วงศ์วิทยา	= genealogy
วัฒนธรรมประชานิยม	= popular culture
วัฒนธรรมมวลชน	= mass culture
วัฒนธรรมหลังสมัยใหม่	= postmodern culture

วาทกรรม	= discourse
วาทกรรมแบบพหุนิยมเสรี	= Liberal pluralist discourse
วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย	= a discourse of anarchy problematique
วาทศิลป์	= rhetoric
วาระ	= agenda
วิกฤต	= crisis
วิกฤตของการนำเสนอ	= crisis of representation
วิกฤตของความชอบธรรม	= crisis of legitimation
วิกฤตของสาขาวิชา	= disciplinary crisis
วิกฤตของสาขาวิชาการศึกษาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	= a crisis of the discipline of international studies
วิกฤตทางนิเวศวิทยา	= ecological crisis
วิกฤตทางวัฒนธรรม	= cultural crisis
วิกฤตทางหนี้สิน	= debt crisis
วิธีการ - จุดมุ่งหมาย	= mean - end
วิธีการ	= mean
วิภาษวิธี	= dialectic
ศาสตร์แห่งการตีความ	= hermeneutic
ศิลปะชั้นต่ำ / ศิลปะชาวบ้าน	= low art / popular art
ศิลปะชั้นสูง	= high art
เศรษฐกิจนิยม	= Economism
เศรษฐกิจนิยมเชิงตรรกะ	= Logical Economism
เศรษฐกิจนิยมเชิงตัวแปร	= Variable Economism
เศรษฐกิจนิยมทางประวัติศาสตร์	= Historical Economism
เศรษฐกิจศาสตร์จุลภาค	= micro – economic
สงคราม	= war
สงครามระเบิดนิวเคลียร์	= nuclear war
สตรีนิยม	= Feminism
สถานะเดิม	= status quo

สภาพอนาธิปไตย / ความเป็นอนาธิปไตย	= anarchy
สภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ	= international anarchy
สภาวะตามธรรมชาติ	= state of nature
สภาวะสงคราม	= state of war
สมดุลแห่งอำนาจ	= balance of power
สมาคมการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	= International Studies Association
สรุปความ	= infer
ส่วนประกอบ	= part
สังคมภายในประเทศ	= domestic society
สังคมวิทยา	= sociology
สังคมวิทยาเชิงประวัติศาสตร์	= historical sociology
สังคมศาสตร์	= social science
สัญนิยม	= Realism
สัญนิยมเชิงโครงสร้าง	= Structural Realism
สัญนิยมเชิงเทคนิค	= Technical Realism
สัญนิยมเชิงปฏิบัติ	= Practical Realism
สัญนิยมทางการเมือง	= Political Realism
สัญนิยมแบบดั้งเดิม	= Classical Realism
สัญนิยมแบบหยาบกำร๋าน	= Vulgar Realism
สัญนิยมใหม่	= Neorealism
สัญญะ	= sign
สัญวิทยา	= semiology
สัมพัทธนิยม	= Relativism
สัมพันธ์บท	= intertext / intertextuality
สาขาของการเมืองระดับโลก	= discipline of world or global politics
สาขาของการเมืองระหว่างประเทศ	= discipline of international politics
สาขาของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	= discipline of international studies
สาขาของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	= discipline of international relations
สารัตถะ	= essence

สารัตถะนิยม	= Essentialism
สาเหตุขั้นต้น	= permissive cause
สำนักคิดแฟรงเฟิร์ต	= Frankfurt School
สิ่งจำลอง	= simulacrum
สิ่งที่ควรทำกับสิ่งที่ไม่ควรทำ	= do's and don't's
สิ่งที่เหมือนกัน	= same
สิ่งอื่น / ความเป็นอื่น	= the other
เส้นชายแดน	= border line
เสมือนจริง	= virtual reality
เสรีนิยม	= Liberalism
เสรีนิยมประชาธิปไตย	= liberal democracy
เสรีนิยมใหม่	= Neo – Liberalism
เสรีภาพ	= freedom
เสียงที่ถูกกดเอาไว้	= muffled cries
เสียงอธิปไตย	= sovereign voice
หน่วยประกอบ	= component unit
หน่วยอธิปไตย	= sovereign subject
หมู่บ้านโลก	= global village
หม่อมวลมนุษย์ (มนุษยชาติ) ที่มีเหตุผล	= reasonable humanity
หลักการเพื่อสร้างระเบียบ	= ordering principle
หลังโครงสร้างนิยม	= post - structural
หลังแนวทางแบบดั้งเดิม	= post – classical
หลังปฏิฐานนิยม	= post – positivist
หลังฟอร์ด	= post – Fordism
หลังมาร์กซ์	= post – Marxist
หลังมาร์กซิสม์	= post – Marxism
หลังสมัยใหม่	= postmodern
หลังอาณานิคม	= post - Colonialism
หลังอุตสาหกรรม	= post - industry

เหตุผลนิยม	= Rationalism
แหล่งที่มา	= source
ให้เลือกทางใดทางหนึ่ง	= either / or
องค์รวม	= whole
องค์รวมอันแตกสลาย	= disintegrating whole
องค์อธิปัตย์	= sovereignty
องค์อธิปัตย์ของรัฐ	= state sovereignty
อภิปรัชญา	= metaphysic
อภิสิทธิ์ / ให้อภิสิทธิ์	= privilege
อภิสิทธิ์ทางวิชาการ	= academic privilege
อรรถประโยชน์นิยม	= Utilitarianism
อสูรกายไร้มโนธรรม	= immoral monster
อัตลักษณ์	= identity
อัตลักษณ์อธิปไตย	= sovereign identity
อัตวิสัย	= subjective
อันตรายระหว่างประเทศ	= international danger
อาชญากรรม	= criminality
อารยธรรม	= civilization
อาวุธานุภาพทำลายล้างสูง	= weapons of mass destruction - WMD
อำนาจ	= power
อุดมคตินิยม	= Idealism
อุดมคตินิยมใหม่	= Neo – Idealism

บทที่ 1

บทนำ

สภาพที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ศัพท์แสงทางวิชาการที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “หลัง (post)” ถูกพูดถึงอย่างบ่อยครั้งในสังคมไม่ว่าจะเป็นหลังโครงสร้างนิยม (post - Structuralism) หลังฟอร์ด (post - Fordism) หลังมาร์กซิสม์ (post - Marxism) หลังอาณานิคม (post - Colonialism) หรือหลังอุตสาหกรรม (post - industry) แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าคำที่โด่งดังและถูกใช้อย่างกว้างขวางมากที่สุดคือ คำว่า “หลังสมัยใหม่ (postmodern)” หรือ “โพสต์โมเดิร์น” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงวิชาการสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่อิทธิพลของคำหรือแนวคิดดังกล่าวได้แพร่กระจายไปทั่ว จนยากที่จะหลีกเลี่ยงหรือทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ต่อการคงอยู่ของคำ ๆ นี้ได้อีกต่อไป ในสังคมไทยนั้น แม้คำว่าหลังสมัยใหม่จะยังเป็นคำใหม่ แต่ทว่าความแพร่หลายของการใช้คำ ๆ นี้ก็ไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในแวดวงปัญญาชนและนักวิชาการอีกต่อไป หากแต่แทรกซึมเข้าไปในหมู่ผู้คนแทบทุกระดับและทุกวงการ ดังที่ปรากฏในแวดวงศิลปะ ภาพยนตร์ สถาปัตยกรรม หรือวรรณกรรม และพบเห็นได้ทั่วไปตามหน้าหนังสือพิมพ์ วารสาร กระดานสนทนาในอินเทอร์เน็ต (webboard) หรือการจับกลุ่มสนทนาต่าง ๆ คำว่า “โพสต์โมเดิร์น” จึงโด่งดังและถูกใช้กันอย่างแพร่หลายในสังคม เกิดการพยายามสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งทำตัวให้เป็น “โพสต์โมเดิร์น” กันอย่างกว้างขวาง โดยทั่วไปเกือบทุกแขนงสาขาวิชา ทั้งที่ยังไม่เข้าใจในคำดังกล่าวดีนักก็ตาม

สำหรับปฏิริยาที่สังคมไทยมีต่อแนวคิดหลังสมัยใหม่นั้นมีความแตกต่างกันออกไป ทางหนึ่งคือการคลั่งไคล้อย่างไม่ลืมหูลืมตาในอะไรก็ได้ที่มีคำว่า “โพสต์โมเดิร์น” ปะหน้าราวกับว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นภูมิปัญญาสุดท้ายของมนุษยชาติ ไม่มีคำตอบที่ดีกว่าในอดีตและไม่มีทางจะมีคำตอบที่ดีซึ่งกว่านี้ในอนาคต อีกทางหนึ่งคือการบอกรับอย่างไม่ใยดีและโจมตีว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่ไม่มีอะไรใหม่ เป็นเรื่องเลอะเทอะเหลวไหล ไม่สนใจสังคม เป็นแนวคิดภูมิปัญญาของต่างชาติที่เข้ากันไม่ได้กับสังคมไทย หรือกระทั่งเป็นของเล่นใหม่ทางภูมิปัญญา และแนวทางสุดท้ายได้แก่ฝ่ายที่พยายามจะอธิบายแนวคิดหลังสมัยใหม่ให้มีลักษณะเพื่อสังคม แล้วใช้วิธีคิด

แบบนี้เป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิบัติการทางวิชาการและการเมืองบางอย่างขึ้นมา (ศิริโรตม์ คล้ามไพบูลย์, 2544: 167)

จากความโด่งดังและแพร่หลายอย่างมากของแนวคิดหลังสมัยใหม่ทั้งในต่างประเทศและในสังคมไทย อาจเกิดคำถามมากมายตามมาได้ว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่คืออะไรและมีที่มาอย่างไร โลกได้เข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่แล้วจริงหรือ และเราจะได้อะไรจากกระแสความคิดแบบใหม่นี้บ้าง เป็นต้น คำถามดังกล่าวไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะหาคำตอบ เนื่องจากยังไม่มีความเห็นพ้องต้องกันถึงคานิยามของแนวคิดดังกล่าวหรือการบอกว่ายุคหลังสมัยใหม่เริ่มต้น ณ จุดใด แม้แต่ในหมู่นักคิดแบบหลังสมัยใหม่เองก็ยังมีความเห็นที่แตกต่างไม่ตรงกันในประเด็นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากคำว่า “หลัง (post)” แล้ว อาจมองเห็นนัยยะสองประการที่แสดงถึงการเกิดขึ้นของ **ภาวะแบบหลังสมัยใหม่ (postmodern condition)**

ประการแรก คือ การมองคำว่า “หลัง” ในนัยยะที่ว่ายุคสมัยใหม่ได้จบสิ้นลงแล้ว โลกได้ก้าวเข้าสู่อีกยุคสมัยหนึ่งที่เรียกว่า **“ยุคหลังสมัยใหม่ (postmodern era)”** กล่าวคือ สภาวะการณ์ของโลกในปัจจุบันกล่าวได้ว่าก้าวล่วงเข้าสู่จุดพลิกผันครั้งใหญ่ที่อาจจะเรียกได้ว่าแทบจะพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ และนำพามนุษยชาติเข้าสู่อีกยุคหนึ่งทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือกำเนิดขึ้นของกระแส**โลกาภิวัตน์ (globalization)** อันเป็นลักษณะเด่นแห่งยุคสมัยปัจจุบันที่ไม่ได้เป็นเพียงบริบท หากแต่เป็นแกนกลางของวัฒนธรรมในยุคปัจจุบันเลยทีเดียว (Tomlinson, 1999: ch1 อ้างถึงใน อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546: 78) ที่ได้หลอมละลายมิติทางด้านพื้นที่และเวลาจนสร้างให้โลกมีสภาพที่ไร้พรมแดน (non - territorial world) เปรียบเสมือนโลกทั้งหมดได้ยื่นมือเข้าหากัน ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันทำได้อย่างรวดเร็วฉับไว ถี่ยิบและเข้มข้นขึ้น เกิดการพึ่งพาผูกพันระหว่างรัฐและสังคมต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและซับซ้อน สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่งสามารถส่งผลไปได้ทั่วโลก ปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม ยาเสพติด โรคเอดส์ ความอดอยาก อาชญากรข้ามชาติ แรงงานข้ามชาติ อาวุธอานุภาพทำลายล้างสูง (weapons of mass destruction - WMD) ความขัดแย้งทางเชื้อชาติและศาสนา หรือปัญหาเศรษฐกิจ ได้กลายเป็นปัญหาระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศในการร่วมกันแก้ไข เนื่องจากไม่สามารถจัดการแก้ไขได้โดยลำพังอีกต่อไป รวมไปถึงเกิดการเสื่อมถอยบทบาทของ**รัฐชาติ (the decline of the nation - states)** อีกด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นยังได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างใหญ่หลวง กล่าวคือ กระแสโลกาภิวัตน์ได้ก่อให้เกิดการหุบยืมและผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อนและหลากหลายจนนำมาซึ่งวัฒนธรรมมวลชน (mass culture) และวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ที่แพร่กระจายออกไปจนมีลักษณะเหมือนกันทั่วโลก จนยากที่จะหาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้อีกต่อไป นำมาซึ่งความหลากหลายทางวิถีชีวิตและค่านิยม พร้อม ๆ กับการตื่นตัวของกระแสของพลังดั้งเดิม เช่น แนวคิดชาตินิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

พร้อม ๆ กันนี้ สังคมทุนนิยมอุตสาหกรรมได้พัฒนาไปถึงขั้นสูงสุดสู่**ช่วงปลายของยุคทุนนิยม (late Capitalism)** ที่มีลักษณะเป็นสังคมบริโภคนิยม (Consumerism) มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศอย่างก้าวหน้าและรวดเร็วจนนำอัจฉริยภาพที่ช่วยในการหมุนรอบของทุนให้เร็วมากยิ่งขึ้น ตระกูลของทุนนำไปสู่การลดการกีดขวางของระยะทางและพื้นที่เพื่อให้ทุนเคลื่อนย้ายและมีอัตราการหมุนรอบที่เร็วขึ้น มีผลในการบีบเวลาและบีบพื้นที่โลกให้หดแคบลงหรืออีกนัยหนึ่งคือการนำไปสู่การละลายทั้งเวลาและพื้นที่ (annihilation of space and time) นั่นเอง (Harvey, 1995 อ้างถึงใน อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546: 79) ก่อให้เกิดความสามารถในการผลิตซ้ำทั้งสินค้าที่เป็นวัตถุและสินค้าเชิงวัฒนธรรม เกิดการทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้า (commodify) และมีการผลิตจำหน่ายแจกและบริโภคแบบการค้า (commercialization) (จันทน์ เจริญศรี, 2545: 13) จนทำให้ผู้คนมีค่านิยมการบริโภคและใช้ชีวิตแบบสะดวก ฉับพลัน และวูบวาบฉาบฉวย คนมุ่งการได้อะไรที่ง่าย ๆ และรวดเร็ว ประสบการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ไหลบ่าเข้ามาในปริมาณที่เข้มข้นมากและไหลผ่านออกไปอย่างรวดเร็วเหมือนกัน จนยากที่จะหยั่งรากความผูกพันที่ลึกซึ้งกับผู้อื่นหรือระบบคุณค่าต่าง ๆ ได้ (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546: 80) ประกอบกับการนำเสนอภาพลักษณ์และสัญญาณของสินค้าที่บ่อยครั้งทำให้ประโยชน์ใช้สอยมีความสำคัญน้อยกว่าการสื่อความหมาย ยกตัวอย่างเช่น การซื้อรถขับเคลื่อนสี่ล้อเอนกประสงค์ที่สื่อภาพลักษณ์การผจญภัยและbakันอุตสาหกรรมมาขับแต่ในกรุงเทพมหานคร นำไปสู่ความตกตื่นของวัฒนธรรมเชิงสัญลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เกิดการขยายตัวของวัฒนธรรมเข้าไปสู่ทุก ๆ ส่วนของชีวิตทางสังคม จนอาจกล่าวได้ว่าทุกสิ่งในชีวิตทางสังคมของเราล้วนมีลักษณะเชิงวัฒนธรรมทั้งสิ้น (จันทน์ เจริญศรี, 2545: 15) ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความสามารถในการผลิตซ้ำอย่างไม่จำกัดดังกล่าว สังคมในปัจจุบันจึงมีลักษณะ “ล้ำความจริง” หรือ “เหนือจริง” (hyper - reality) ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งจำลอง (simulacrum) จนเราไม่อาจแยกแยะระหว่างของ

จริงกับสิ่งจำลองได้อีกต่อไป เกิดการยุบตัว (implosion) และความพร่าเลือนของเส้นแบ่งระหว่างสิ่งต่าง ๆ (ฉันทน์ เจริญศรี, 2545: 26) เช่น ไม่มีการแบ่งแยกระหว่างศิลปะชั้นสูง (high art) กับศิลปะชั้นต่ำหรือศิลปะชาวบ้าน (low art or popular art) และไม่มีการแบ่งแยกระหว่างภาพที่ปรากฏ (appearance) และความเป็นจริง (reality)

ยกตัวอย่างเช่น สินค้าชนิดต่าง ๆ ในโลกที่ผลิตซ้ำออกมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นซีดีเพลง วีดีโอเทป ฯลฯ เราไม่อาจทราบได้เลยว่า สินค้าชนิดไหนเป็นของแท้ดั้งเดิมและชิ้นไหนเป็นเพียงการผลิตซ้ำ ภาพยนตร์ที่นั่งดูที่กรุงเทพมหานครไม่ต่างอะไรกับที่ฉายที่นิวยอร์ก หรือแม้กระทั่งวีดีโอเกมส์ในปัจจุบันที่มีลักษณะเสมือนจริง (virtual reality) มากจนเราแทบไม่เชื่อว่าสิ่งที่เห็นแท้จริงแล้วเป็นเพียงสิ่งจำลอง

นอกจากนี้แล้ว ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการที่ขัดข้อจำกัดทางพื้นที่ เทอะ และเวลาออกไปก็คือความล้ำหน้าทางเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ได้ก่อให้เกิดชุดของความจริงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะข้ามชาติต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ (Jarvis, 2000: 58) แนวคิดเรื่องหมู่บ้านโลก (global village) มีความเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้คนที่อยู่คนละมุมโลกอย่าง สหรัฐอเมริกา เยอรมนี โมร็อกโก ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา ฟิจิ หรือกระทั่งประเทศไทยสามารถรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกได้พร้อม ๆ กัน เช่น การถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกและกีฬาโอลิมปิก หรือการรายงานสดข่าวคราว ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น ณ ประเทศหนึ่ง เป็นต้น ผู้คนสามารถบินจากลอนดอนไปรัสเซียเพื่อทำงาน และบินกลับมาทานอาหารมื้อเย็น เนื่องจากความล้ำหน้าทางเทคโนโลยีสามารถเอาชนะความแตกต่างของเวลาและสถานที่ได้ ความหมายของสถานที่จึงเปลี่ยนแปลงไปมีลักษณะนามธรรมมากยิ่งขึ้น เช่น พื้นที่ไซเบอร์บนจอคอมพิวเตอร์ที่ผู้คนสามารถติดต่อกับคนอื่น ๆ ทั่วทุกมุมโลกผ่านการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ไม่ขึ้นอยู่กับการติดต่อทางกายภาพอีกต่อไป

นัยยะประการที่สอง คือ การมองว่าหลังสมัยใหม่เป็นสิ่งที่ “มาทีหลัง” ยุคหลังสมัยใหม่จึงไม่ตัดขาดออกจากยุคสมัยใหม่อย่างเด็ดขาด หากแต่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นอาการ “ตาสว่าง (disillusion)” จากแนวทางความรู้ของยุคสมัยใหม่ก็ได้ กล่าวคือ แนวคิดสมัยใหม่ที่ก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่ยุครู้แจ้ง (Enlightenment) ในศตวรรษที่ 18 บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่ามนุษย์เป็นนายของตนเองและสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ รวมทั้งมีเจตจำนงอันเสรีที่จะ

กระทำการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สุขต่อตนเองและสังคม ผ่านทางหลักเหตุผลอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนและวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยให้มนุษย์เข้าถึงแก่นแท้หรือสสารัตถะ (essence) ของสิ่งต่าง ๆ จนสามารถจัดแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ได้ และเมื่อนำหลักเหตุผลและวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแล้ว ก็จะนำพามนุษย์ไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่สิ้นสุด พัฒนามนุษย์และสังคมไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ปลดปล่อยมนุษยชาติจากความขาดแคลน ความยากจน ความมมงาย และการใช้อำนาจในทางที่ผิด กล่าวโดยรวมก็คือ จะช่วยให้มนุษยชาติบรรลุถึงสังคมในอุดมคติที่ทุกคนล้วนมีแต่ความสุข

แต่ทว่าอุดมคติดังกล่าวขัดแย้งกับความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ เมื่อสังคมโลกต้องเผชิญกับข้อเท็จจริงอันเจ็บปวดของความรุนแรงและสงครามครั้งแล้วครั้งเล่า นับตั้งแต่ลัทธิจักรวรรดินิยม (Imperialism) ในศตวรรษที่ 19 ที่มหาอำนาจจากยุโรปและสหรัฐอเมริกาใช้ความเหนือกว่าในทุกด้านของตนเองเข้ารุกรานและยึดครองพื้นที่ต่าง ๆ เกินกว่าครึ่งโลก จนมาถึงสงครามโลกทั้งสองครั้ง การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และการใช้ระเบิดนิวเคลียร์ในศตวรรษที่ 20 ที่ต้องสังเวยด้วยชีวิตผู้คนมากมายนับล้าน ประกอบกับการที่อุดมคติอันสวยงามแห่งยุคสมัยใหม่นั้นมีลักษณะเกินจริง จนไม่เหลือที่ทางเผื่อไว้สำหรับด้านที่มนุษย์เป็นผู้ถูกกระทำ ถูกบงการด้วยจิตใต้สำนึก หรือตกอยู่ในวงจรรองของภาษาและวาทกรรม (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช และ นพพร ประชากุล, 2544: 142) อุดมคติดังกล่าวจึงกลายเป็นเพียงฝันสลายและมายาคติ รวมทั้งเกิดความกังขาในแนวคิดแห่งยุคสมัยใหม่ว่าอาจไม่ใช่แนวทางที่ดีที่สุดอีกต่อไป หลักเหตุผลและวิทยาศาสตร์อาจเป็นหลักการและวิธีการที่ผิดพลาดในตนเองและบิดบังความจริงบางอย่างเอาไว้

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะยุคหลังสมัยใหม่จะตัดขาด เชื่อมโยง หรือแม้กระทั่งเป็นเพียงแค่การอิมิตัวของยุคสมัยใหม่ก็ตาม * ความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัย (epochal changes) ต่าง ๆ ในโลกที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ ยุคทุนนิยมตอนปลาย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้งอาการตาสว่างทางความคิดและภูมิปัญญา ก็ได้ทำให้มนุษยชาติไม่ได้อยู่ในยุคที่เป็นสมัยใหม่ทั้งหมดอีกต่อไป และแทบปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเราอยู่ในยุคหลังสมัยใหม่ (Brown, 1991: 63, cited in Jarvis,

* นักวิชาการบางคน เช่น เจอร์เก้น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas) (หรือที่บางคนออกเสียงเป็น “เยอร์เก้น”) และ แอนโทนี กิดเด็นส์ (Anthony Giddens) มองว่าเรายังไม่เข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่อย่างแท้จริง แต่เป็นเพียงผลของยุคสมัยใหม่ในรูปแบบและวิธีการแบบใหม่ และปรัชญาพื้นฐานของยุคสมัยใหม่มายังคงใช้ได้ เพียงแต่ปัญหาอยู่ที่การนำอุดมคติไปปรับใช้มากกว่า

2000: 58) เหมือนที่อาร์โนลด์ ทอยน์บี (Arnold Toynbee) นักประวัติศาสตร์ชื่อดังกล่าวสรุปไว้ในหนังสือ *A Study of World History* ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ว่า “โลกได้ก้าวเข้าสู่ช่วงสุดท้ายของประวัติศาสตร์ตะวันตก อันได้แก่ ยุคหลังสมัยใหม่ ยุคที่จะถูกจดจำด้วยความตื่นตระหนกและความสิ้นหวัง” (Toynbee as quoted in Coker, 1992: 189, cited in Jarvis, 2000: 58) ภาวะความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม อารมณ์ ความคิด และบรรยากาศทางปัญญาที่กล่าวมาได้อาจก่อให้เกิดความสับสนเป็นอย่างมากและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางกระบวนทัศน์ (paradigm shift) ทั้งในทางปรัชญา ศิลปะ วรรณกรรม การเมือง หรือแม้กระทั่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเอง กล่าวคือ ภายใต้สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนตั้งตัวไม่ทันนั้น นั้น หลายสิ่งหลายอย่างที่เคยยอมรับว่ามีอยู่และเป็นจริง ก็ไม่อาจเชื่อมั่นและแน่ใจได้อีกต่อไปว่าเป็นจริง สิ่งที่เคยยึดมั่นและเข้าใจตลอดมาว่าจริง วันนี้อาจกลายเป็นอะไรบางอย่างที่กำลังกลายสภาพและเปลี่ยนแปลงไป ความจริงเป็นเพียงภาพลักษณ์ (image) และปราศจากด้านลึก ไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต มีแต่ปัจจุบันที่ไม่สิ้นสุด (จันทน์ เจริญศรี, 2545: 12) ในขณะที่ก็ไม่อาจกำหนดหรือสร้างเอกลักษณ์และตัวตนได้อย่างแน่ชัด คล้ายกับว่าเรากำลังอยู่ในยุคสมัยที่ยากจะแยกแยะระหว่างภาพลักษณ์และภาพลวง (ธีระ นุชเปี่ยม, 2541: 6) รวมทั้งยากที่จะหาสิ่งใดมาเป็นหลักยึดเหนี่ยวและยึดมั่นได้อีกต่อไป เกิดความแปรปรวนในระบบคุณค่า ดังนั้น หลักการ ความเชื่อ วิธีคิด ทฤษฎี กระบวนทัศน์ มโนทัศน์ และสถาบันต่าง ๆ ที่เคยมีมาตลอดนับแต่อดีตจึงถูกท้าทายเป็นอย่างมาก จนทำให้บรรดานักวิชาการแขนงต่าง ๆ รวมไปถึงผู้คนโดยทั่วไปต้องหันกลับมาพิจารณาและทบทวนหลักการ วิธีคิด และค่านิยมที่ตนเองเคยเชื่อถือและนิยม พร้อม ๆ กับการมองหา รูปแบบและแนวทางใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันอีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (scientific knowledge) ที่เคยได้รับการยอมรับมาตลอดว่าเป็นความรู้ที่เป็นความจริงสูงสุดก็กำลังถูกท้าทายว่ากำลังสูญเสียความชอบธรรม (delegitimation) เนื่องจากสาเหตุสองประการ ได้แก่ ประการแรก ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไม่ใช่ความรู้แบบเดียว แต่ยังมีความรู้แบบอื่น ๆ ด้วย และประการที่สอง เกณฑ์ในการตัดสินว่าอะไรเป็นความรู้เป็นเกณฑ์เดียวกับที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินว่าอะไรยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จึงไม่ใช่ความจริงบริสุทธิ์ แต่เจือปนด้วยการเมืองและจริยธรรม (Lyotard, 1993: 378-380) นอกจากนั้นแล้ว แม้แต่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ บางครั้งก็ถูกโต้แย้งและหักล้างโดยนักวิทยาศาสตร์ด้วยกันเอง เช่น ทฤษฎีสัมพันธภาพ (theory of Relativism) ของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) ที่หักล้างแนวคิดเรื่องแรงโน้มถ่วง (gravity) และกฎการ

เคลื่อนที่ (laws of motion) ของไอแซค นิวตัน (Isaac Newton) ด้วยความคิดที่ว่าจักรวาลจะเปลี่ยนแปลงเชิงสัมพัทธ์ไปตามจุดสังเกตของผู้ศึกษา มิใช่คงที่และมีเสถียรภาพตามที่นิวตันว่าเอาไว้ หรือระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม (Liberalism) และทุนนิยม (Capitalism) ที่เคยได้รับการเชื่อกันตลอดมาว่าสามารถสร้างความเจริญรุ่งเรืองและมั่งคั่งให้แก่ทุก ๆ ประเทศอย่างเท่าเทียมกัน โดยปล่อยให้มันเป็นหน้าที่ของกลไกตลาดและ “มือที่มองไม่เห็น (the invisible hand)” ตามความคิดของอดัม สมิท (Adam Smith) มาคอยจัดการและปรับให้ทุกอย่างเป็นระบบและลงตัวเอง แต่ทว่าในปัจจุบัน ความเชื่อดังกล่าวถูกสั่นคลอนเป็นอย่างมาก เนื่องจากมือที่มองไม่เห็นนั้นมักจะนำความร่ำรวยและรุ่งเรืองไปให้แก่บางประเทศหรือบางกลุ่มบุคคลที่พัฒนาแล้วเท่านั้น ไม่ได้มีความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริงตามที่เคยเชื่อกัน โดยสามารถพิจารณาได้จากข้อมูลที่ว่าบรรดาประชากรผู้อาศัยอยู่ในห้าประเทศที่ร่ำรวยที่สุดในโลกมีสัดส่วนของรายได้ประชาชาติ (gross domestic product - GDP) ในโลกสูงถึงร้อยละ 86 ในขณะที่สัดส่วนของเหล่าประชากรผู้อาศัยอยู่ในห้าประเทศที่จนที่สุดมีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น (UNDP Report, 2003: 425)

สภาพการณ์ดังกล่าวรวมเรียกอย่างหลวม ๆ ว่า**ภาวะหลังสมัยใหม่ (postmodernity)** ที่มองดูแล้วอาจเป็นภาวะที่สิ้นหวังและหดหู่ หากแต่มีอิทธิพลมากในหลากหลายสาขาวิชา และได้ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางปัญญาและความคิดไปในทางที่เรียกกันว่า “หลังสมัยใหม่” ซึ่งแต่ละแขนงสาขาวิชา ก็จะมีแนวคิดแตกย่อยของตนเองออกไปตามชื่อต่าง ๆ กันอีก หากแต่มีความหมายอย่างกว้าง ๆ ตามที่ **ฌอง-ฟร็องซัวส์ เลียวทาร์ (Jean-Francois Lyotard)** นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส หนึ่งในนักคิดคนสำคัญของแนวคิดหลังสมัยใหม่ให้คำนิยามไว้ว่า **“ความคลางแคลงใจและไม่เชื่อต่อเรื่องเล่าแม่แบบทั้งปวง (an incredulity towards meta-narratives)”** * (Lyotard, 1993: 374) กล่าวคือ เป็นภาวะของการต่อต้านและปฏิเสธแนวคิดหรือ

* เรื่องเล่าแม่แบบเป็นคำที่นักคิดแนวหลังสมัยใหม่ใช้อธิบายและโจมตีความรู้และโครงการของยุครู้แจ้ง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดปฏิฐานนิยม เหตุผลนิยม สวรรค์นิยม เสรีนิยม หรือมาร์กซิสม์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเป็นองค์ความรู้แบบรวบยอดและครอบงำที่อ้างการเข้าถึงความจริง เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับความรู้ของตน รวมทั้งปิดกั้นและผลักไสองค์ความรู้อื่น ๆ ด้วย ซึ่งคำเหล่านี้ นักคิดและตำราต่างกันก็ใช้คำต่างกันออกไป เช่น master narratives, grand narratives ที่แปลออกมาเป็น อภิมหาพรรณนา อภิวาทกรรม อภิมหาอรรถกถาธิบาย อภิตำนาน และเรื่องเล่าขนาดใหญ่ เป็นต้น แต่ผู้ศึกษาจะใช้คำว่า “เรื่องเล่าแม่แบบ” (ธงชัย วินิจจะกูล, 2544) ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้โดยตลอด เนื่องจากเห็นว่าสื่อถึงการเป็นองค์ความรู้ขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมและผูกขาดได้ดีที่สุด

ทฤษฎีแบบเบ็ดเสร็จและรวบยอด (totalizing theories) ที่อ้างความเป็นสากลเพื่อสร้างความชอบธรรมว่าเหนือกว่าองค์ความรู้อื่น ๆ หรือแท้จริงแล้วก็คือ การไม่เชื่อ ไม่ยอมรับ สันคลอน และท้าทายทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นรากฐานของภาวะสมัยใหม่ (modernity) ซึ่งล้วนสืบทอดมาจากยุคผู้แจ้ง เช่น ความรู้แบบวิทยาศาสตร์ แนวคิดเหตุผลนิยม (Rationalism) แนวคิดปฏิฐานนิยม (Positivism) แนวคิดทุนนิยม แนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตย (liberal democracy) หรือแม้กระทั่งมาร์กซิสม์ (Marxism) นั่นเอง เนื่องจากในทศวรรษของแนวคิดหลังสมัยใหม่นั้น ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของวัฒนธรรมและยุคสมัยหรือแม้กระทั่งความพอใจของบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จึงล้วนแต่เป็นเอกเทศแก่กัน มีความอ้างอิง ยืนยันได้ ก็แต่เฉพาะในบริบททางวาทกรรม (discourse) ของตนเองเท่านั้น (ธีระ นุชเปี่ยม, 2541: 291)

อย่างไรก็ตาม แนวคิดหลังสมัยใหม่ไม่ได้มุ่งท้าทายหรือต่อต้านทฤษฎีและแนวคิดเหล่านั้นโดยตรง หากแต่ต่อต้านการครอบงำและผูกขาดความชอบธรรมด้วยการผลักไสองค์ความรู้อื่น ๆ ออกไปของแนวคิดเหล่านั้น (Devetak, 1996: 185) เพราะแนวคิดและทฤษฎีทั้งหลายทั้งปวงที่อ้างว่าเข้าถึงสัจจะหรือความจริงนั้น ล้วนแล้วแต่สัมพันธ์และสัมพันธ์ (relative) กับชุดของความจริงอื่น ๆ ไม่มีแนวคิดหรือทฤษฎีใดที่จะแสดงออกหรือครอบคลุมความจริงแท้แน่นอนได้อย่างสัมบูรณ์ (absolute) ดังนั้น แนวคิดหลังสมัยใหม่จึงเชิดชู สนับสนุน และให้ความสำคัญกับความหลากหลาย (heterogeneity) ความรู้ที่มีลักษณะเฉพาะเฉพาะ ใช้การวิเคราะห์ในระดับจุลภาค มีขอบเขตแคบ ๆ (little narratives) (Lyotard, 1993: 375) และการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (new social movement) (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2544: 160) ของกลุ่มพลังสังคมต่าง ๆ เช่น กลุ่มรักร่วมเพศ กลุ่มสตรีนิยม กลุ่มชายขอบ ฯลฯ เพื่อเป็นการต่อต้านการครอบงำของกระแสหลักในสังคมหรือแม้กระทั่งในโลก

แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) จัดว่าถือกำเนิดมาได้ไม่นานนัก กล่าวคือ เป็นที่พูดถึงกันในโลกตะวันตกในราวทศวรรษที่ 70 ต่อ 80 ในยุโรปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฝรั่งเศส จากนั้นจึงไปเฟื่องฟูในสหรัฐอเมริกาแล้วแพร่หลายไปทั่วโลกต่อมา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้รับการพูดถึงอย่างแพร่หลายแล้วก็ตาม แต่จากความ “ใหม่” และการมีพื้นฐานอยู่บนการต่อต้านและปฏิเสธของแนวคิดหลังสมัยใหม่ จึงเป็นเหตุให้ความเข้าใจและการยอมรับในแนวคิดนี้ยังคงมีไม่มากนัก ส่งผลให้เกิดการถกเถียงกันในแวดวงวิชาการถึงหลักการและเนื้อหาสาระของแนวคิดนี้ รวมไปถึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์และโจมตีต่อต้านต่าง ๆ นานาจากบรรดานักวิชาการมากหน้า

หลายตาจากหลายสำนักคิดที่ไม่ยอมรับแนวคิดหลังสมัยใหม่ อาทิเช่น นักสังคมนิยมบางคน โจมตีว่าแนวคิดนี้ใช้การไม่ได้เพราะไม่มีทฤษฎีและระเบียบวิธีอะไรที่ชัดเจน นักปรัชญาเสนอว่าแนวคิดนี้ไม่ได้พูดถึงอะไร นอกเหนือไปจากลัทธิสัญญานิยมและการหักล้างทำลาย นักศิลปะเห็นว่าแนวคิดนี้ไม่เคยมีอยู่จริง นักอนุรักษนิยมมองว่าแนวคิดนี้เป็นภัยคุกคามต่ออารยธรรมตะวันตกอันสูงส่ง มาร์กซิสต์ (Marxists) เห็นว่าแนวคิดนี้เป็นยาแก้ลมประสาททางการเมืองที่ทำทลายวิทยาศาสตร์สังคมของลัทธิมาร์กซ์ ฝ่ายซ้ายเห็นว่าแนวคิดนี้ไม่สนใจการปฏิบัติและทำให้เกิดอาการมีนชาทางการเมือง ฝ่ายขวากล่าวหาว่าแนวคิดนี้เป็นตัวการของกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคใหม่ นักทฤษฎีสังคมหลายรายกล่าวหาว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นฝ่ายขวาและกระทั่งเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ของชนชั้นนายทุน ในขณะที่นักประวัติศาสตร์บางส่วนกล่าวหาว่าแนวคิดนี้ไม่สนใจการแสวงหาและตรวจสอบวิพากษ์หลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ จนนำไปสู่การตีความไร้ขอบเขตและตามใจชอบ ทำให้ประวัติศาสตร์มีสภาพที่ไม่ต่างไปจากนิยายและมายาคติ รวมไปถึงผู้คนอีกจำนวนหนึ่งที่เข้าใจอย่างผิด ๆ ว่าแนวคิดนี้ปฏิเสธและไม่เคารพความจริงด้วยการถอดรื้อ บิดเบือน กลับตาลปัตร และปั้นแต่งข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามใจชอบโดยปราศจากเงื่อนไข (ธงชัย วินิจจะกูล, 2544: 355, 367, 374-382 และ ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์, 2544: 168) นักคิดแนวทฤษฎีวิพากษ์ต่อต้านแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการที่มันละทิ้งยูเคร็งใจ โจมตีความเป็นเหตุผลและความจริงแท้ และการเป็นพวกอนุรักษนิยมทางการเมืองมากจนเกินไป (Rosenau, 1992: 104) นักวิชาการบางคนอย่างอันเดรียส ฮุยssen (Andreas Huyssen) และ โดนัลด์ คัสปีต (Donald Kuspit) มองว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่ใช้ความเข้าใจยาก การไร้หลักเกณฑ์ และการเป็นวาทกรรมอันจับต้องไม่ได้ของมันมาปกป้องตัวเองจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์ (Huyssen, 1984: 8; Kuspit, 1990: 54, cited in Jarvis, 2000: 54-55) ในขณะที่เอริค เฮิร์ช (Eric Hirsch) มองแนวทางต่าง ๆ ของแนวคิดหลังสมัยใหม่ว่าเป็นเพียง “การต่อต้านเหตุผลนิยม ความนิยมชั่วคราวและสัมพัทธนิยมแบบสุดขั้ว” (Hirsch, 1976: 13, cited in Jarvis, 2000: 84)

ในแขนงวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (international relations) เองก็มีนักวิชาการจำนวนไม่น้อยที่ไม่ยอมรับว่าในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เกิดแนวคิดหลังสมัยใหม่ขึ้น โดยคนเหล่านี้มักจะกล่าวว่าแนวคิดดังกล่าวไม่สามารถเป็นทฤษฎีได้ เนื่องจากไม่สามารถอธิบายเหตุการณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้อย่างครบถ้วนหรือหนักแน่นเพียงพอ รวมทั้งยังไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่าหลังสมัยใหม่อย่างแท้จริง รวมทั้งกล่าวว่าแนวคิดนี้ทำให้เกิดประเด็นปัญหาและข้อถกเถียงอันรุนแรง แต่ไม่ได้ช่วย

สร้างความกระจ่างหรือมุมมองแนวทางใหม่ ๆ ขึ้นมาในแวดวงวิชาทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนั้น แนวคิดหลังสมัยใหม่ยังโดนวิพากษ์วิจารณ์อีกต่าง ๆ นานา อาทิเช่น ถูกโจมตีว่าขาดหลักเกณฑ์อันชัดเจนในการประเมินแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ เนื่องจากมีเพียงจุดยืนอันมีลักษณะของความเป็นสัมพัทธนิยมสุดขั้วและการกำหนดเองตามอำเภอใจ จนนำไปสู่ความว่างเปล่าทางทฤษฎี นำเสนอเพียงวิธีการรื้อถอนอันรุนแรงอันไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ เรียกร้องเพียงแต่สิ่งที่เป็นอุดมคติ ซึ่งเข้ากันไม่ได้กับสภาพการณ์ของการเมืองโลกที่แท้จริง มีศัพท์แสงอันแปลกแยกและเข้าใจยาก แม้แต่ในหมู่นักคิดแบบหลังสมัยใหม่เองก็ยังไม่มีความเห็นพ้องต้องกันในหลายประเด็น และแท้จริงแล้ว แนวคิดนี้เป็นเพียงแนวคิดของคนเพียงบางกลุ่ม ไม่มีความเป็นสากล จนอาจถูกดูถูกลิ้นเข้ากับแนวคิดอื่น ๆ ก็เป็นไปได้ เป็นต้น*

อย่างไรก็ดี แม้จะยังไม่ได้รับความสนใจและการยอมรับกันโดยทั่วไปนัก แต่ทว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่ก็ได้เข้ามามีอิทธิพลและบทบาทในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1980 (แม้ว่าจะล่าช้ากว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ทางสังคมศาสตร์ก็ตาม) โดยสังเกตเห็นได้จากกรณีที่บรรดาหนังสือและตำราที่ว่าด้วยทฤษฎีและแนวคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศบางเล่มในระยะหลัง ได้รวบรวมเอาแนวคิดหลังสมัยใหม่เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ ทั้งที่เขียนขึ้นใหม่และฉบับพิมพ์ครั้งใหม่ของตำราเดิมก็มีการเพิ่มเติมแนวคิดดังกล่าวเข้าไว้ด้วยมากขึ้น แตกต่างกันไป (Der Derian and Shapiro, eds., 1989; Der Derian, 1995; Booth and Smith, eds., 1995; Smith, Booth and Zalewski, eds., 1996; Burchill and Linklater, eds., 1996; Viotti and Kauppi, 1999; Viotti and Kauppi, 2001; Brown, 2001; Dougherty and Pfaltzgraff, Jr., 2001) นอกจากนี้ ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 ต่อต้น 90 วารสารซึ่งถือเป็นหนึ่งในวารสารหลักทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่าง *International Studies Quarterly* ฉบับที่ 33 เล่มที่ 3 ประจำปี 1989 ฉบับที่ 34 เล่มที่ 3 ประจำปี 1990 และฉบับที่ 35 เล่มที่ 4 ประจำปี 1991 ได้อุทิศเนื้อที่ส่วนใหญ่กล่าวถึงอิทธิพลของแนวคิดนี้ต่อสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่รวมเรียกว่า การถกเถียงครั้งที่ 3 (the third debate) หรือ หลังปฏิฐานนิยม

* ดูรายละเอียดของปฏิกริยาตอบสนองและการวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อแนวคิดหลังสมัยใหม่ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ในบทที่ 5

(Post – Positivism)* อย่างเป็นทางการ (Biersteker, 1989; George, 1989; Lapid, 1989; Ashley and Walker, 1990a; Ashley and Walker, 1990b; Chaloupka, 1990; Der Derian, 1990; George and Campbell, 1990; Klein, 1990; Shapiro, 1990; Weber, 1990; Ferguson and Mansbach, 1991) รวมทั้งมีนักวิชาการทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลายคนที่ได้หันมาวิเคราะห์ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากมุมมองของแนวคิดหลังสมัยใหม่ จนกระทั่งออกมาเป็นหนังสือที่ใช้แนวคิดหลังสมัยใหม่ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอยู่พอสมควร (Devetak, 1996: 179)

จากการสำรวจของผู้ศึกษาพบว่าในบรรดาเอกสารภาษาไทยที่กล่าวถึงแนวคิดหลังสมัยใหม่นั้นมีน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้ศึกษายังไม่พบบทความทางวิชาการที่กล่าวถึงแนวคิดหลังสมัยใหม่ในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการ พบเพียงหนังสือที่กล่าวถึงแนวคิดหลังสมัยใหม่ในทางปรัชญา (กิริติ บุญเจือ, 2544) สังคมวิทยา (จันทร์ เจริญศรี, 2545) การใช้มุมมองของแนวคิดหลังสมัยใหม่วิเคราะห์ประเด็นอารยธรรมไทย (อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, 2542) การปฏิรูปการศึกษา (จักรพันธ์ พรนิมิตร, 2544) ชุมชน (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2544) งานสังคมสงเคราะห์ (รพีพรรณ คำหอม, 2545) อัตลักษณ์ (อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2546) หนังสือและบทความที่ให้ภาพของลักษณะ หลักการ และประวัติความเป็นมาของแนวคิดดังกล่าวอย่างกว้าง ๆ (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2542; ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช และ นพพร ประชากุล, 2544; ธีรยุทธ บุญมี, 2546; ธีระ นุชเปี่ยม, 2546 และ ยุธัตร์ บุญสนิท, 2546) หนังสือและบทความที่ว่าด้วยศิลปะหลังสมัยใหม่ (สมโภชน์ ศรีวรรณ, 2546 และ ธีรยุทธ บุญมี, 2546) บทความที่กล่าวถึงแนวคิดหลังสมัยใหม่ในทางประวัติศาสตร์ (ธงชัย วินิจจะกุล, 2544 และ อติศร ศักดิ์สูง, 2546) เศรษฐศาสตร์การเมือง (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2544) มาร์กซิสต์ (ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์, 2544) และหนังสือที่มีเนื้อหาทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

* ได้แก่การถกเถียงระหว่างการทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่กับแนวคิดปฏิฐานนิยม ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวคิดหลักของยุคสมัยใหม่ (modernity) ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 ต่อดันทศวรรษ 1990 จนทำให้แนวคิดหลังสมัยใหม่ถูกรวมอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า หลังปฏิฐานนิยม ซึ่งการถกเถียงครั้งที่ 1 คือ การถกเถียงระหว่างแนวคิดสังคมนิยม (Realism) กับแนวคิดอุดมคตินิยม (Idealism) ในช่วงทศวรรษที่ 1920 และ 1930 ส่วนการถกเถียงครั้งที่ 2 คือ การถกเถียงระหว่างแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์ (Behaviouralism) กับแนวคิดทฤษฎีดั้งเดิม (Traditionalism or classical theory) ในช่วงทศวรรษที่ 1950 ถึง 1960

และแนวคิดหลังสมัยใหม่ แต่ทว่าก็ไม่ได้กล่าวถึงการท้าทายของแนวคิดดังกล่าวต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเท่าใดนัก (ธีระ นุชเปี่ยม, 2541) รวมทั้งวิทยานิพนธ์ที่ใช้แนวคิดหลังสมัยใหม่วิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ทางด้านการสื่อสารมวลชน อาทิเช่น เพลงไทยสมัยนิยม (นิโลบล โควาทัททษเทต, 2535) ภาพยนตร์ไทย (เพ็ญสิริ เศรษฐวิหारी, 2541) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (สุदारวรรณ เตชะวิบูลย์วงศ์, 2543) มิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล (วิทยานิพนธ์ชื่อเจริญ, 2543) และ ห้องสนทนาทางคอมพิวเตอร์ (สุมนา อุษณีย์มาศ, 2543) เป็นต้น จึงทำให้เรื่องของแนวคิดหลังสมัยใหม่กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่ได้เข้ามาท้าทายต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในแง่ไหนและอย่างไรบ้าง ประเด็นศึกษาหลักของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ **การมองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นวาทกรรม (international relations as discourse)** ของแนวคิดหลังสมัยใหม่ (George, 1994: 29) อันมีจุดเน้นหนักอยู่ที่ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และอำนาจ (power / knowledge) และการแบ่งขั้วตรงข้าม (binary oppositions) ซึ่งจะเชื่อมโยงกับประเด็นความแตกต่างระหว่างการเมืองค้อธิปไตยของรัฐ (state sovereignty) และสภาพอนาธิปไตยของระบบระหว่างประเทศ (international anarchy) ส่วนประเด็นปลีกย่อยได้แก่ การปฏิเสธแนวทางและหลักคิดแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค (technical rationality) รัฐนิยม (Statism) ปฏิฐานนิยม อรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) โครงสร้างนิยม (Structuralism) และเศรษฐกิจนิยม (Economism) ของแนวคิดหลังสมัยใหม่ ทั้งในเชิงญาณวิทยา (epistemology) และภววิทยา (ontology)* ซึ่งมีเป้าหมายของการโจมตีหลักอยู่ที่แนวคิดสังคมนิยมใหม่ (Neorealism) โดยที่ผู้ศึกษาจะทำการสำรวจและศึกษานัยยะและการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดังกล่าวผ่านทางงานเขียนของ **ริชาร์ด เค แอชลีย์ (Richard K. Ashley)** เนื่องจากถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของการท้าทายในครั้งนั้นและเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้และประเด็นถกเถียงมากที่สุด

* ญาณวิทยา หมายถึง ทฤษฎีแห่งความรู้ว่าด้วยแหล่งที่มาและวิธีการแสวงหาความรู้ ตลอดจนสถานะและเงื่อนไขของความเป็นไปได้ของความรู้ ส่วนภววิทยา หมายถึง ทฤษฎีแห่งความจริงว่าด้วยการมีอยู่หรือดำรงอยู่ของสรรพสิ่งในโลก

งานเขียนของแอสลีย์ในช่วงแรกนั้น (ต้นทศวรรษ 1980) ได้รับแรงบันดาลใจและอิทธิพลมาจากฮาเบอร์มาสและทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) ของสำนักคิดแฟรงเฟิร์ต (Frankfurt School) ในเยอรมัน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ โรเบิร์ต ค็อกซ์ (Robert Cox) แอนดรูว์ ลิงคลาเตอร์ (Andrew Linklater) และมาร์ค ฮอฟฟ์มัน (Mark Hoffman) ต่อมากลางทศวรรษที่ 1980 แอสลีย์เริ่มเปลี่ยนมาใช้แนวคิดของนักคิดฝรั่งเศส เช่น ปีแอร์ บอร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) และ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) จนกระทั่งในปี 1987 ที่แอสลีย์ไม่ได้รับอิทธิพลของทฤษฎีวิพากษ์อีกต่อไปและใช้แนวทางของแนวคิดหลังสมัยใหม่อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับนักคิดอย่าง โรเบิร์ต วอล์คเกอร์ (Robert Walker) และ เจมส์ แด แดเรียน (James Der Derian) (Devetak, 1996: 179)

นอกเหนือไปจากการศึกษาและทำความเข้าใจนัยยะและการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้วนั้น ผู้ศึกษาจะทำการสำรวจและศึกษาปฏิบัติการ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ หรือการโต้ตอบต่อแนวคิดหลังสมัยใหม่ในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในภาพรวมและที่เกิดจากอิทธิพลของงานเขียนของริชาร์ด เค แอสลีย์ เพื่อแสดงให้เห็นการถกเถียงเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าว รวมทั้งเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาที่รอบด้านและครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลและการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่มีต่อการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มากที่สุด

อย่างไรก็ดี ผู้ศึกษามีความตั้งใจที่จะให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเพียงการสำรวจและศึกษานำร่องพอเป็นแนวทางเกี่ยวกับการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ต่อการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเท่าที่ความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจของผู้ศึกษาจะอำนวยเท่านั้น โดยที่ไม่ได้ต้องการจะนำเสนอว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่เป็นคำตอบสุดท้ายหรือดีกว่าแนวคิดหรือทฤษฎีทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอื่น ๆ เพราะผู้ศึกษาตระหนักดีว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นสาขาวิชาที่กว้างขวางและสลับซับซ้อนเกินกว่าทฤษฎี แนวคิด หรือมโนทัศน์อันใดอันหนึ่งจะสามารถอธิบายได้อย่างครอบคลุมและครบถ้วนสมบูรณ์ ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่าความรู้ ความเข้าใจ มุมมองและประสบการณ์ของบุคคลที่แตกต่างกันก็นำมาซึ่งมุมมองและความเข้าใจที่ต่างกันออกไป ด้วยข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความเชื่อว่าสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นสาขาที่เปิดกว้างต่อแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งก็รวมถึงการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในปัจจุบันด้วยเช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษา

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจนัยยะของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่มีต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปฏิบัติการและข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อการทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในภาพรวมและที่เกิดจากงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์

สมมุติฐานและข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา

การทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่มิได้ล้มล้างหรือมาแทนที่แนวคิดเดิมที่เคยมีมาในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพียงแต่ตั้งคำถามเพื่อแสดงให้เห็นความผิดพลาด ข้อบกพร่อง จุดหละหลวม และการปิดกั้นของแนวคิดหรือองค์ความรู้แม่แบบที่ครอบงำ จนนำไปสู่การเปิดขยายพื้นที่ทางความคิดและสร้างโอกาสของความเป็นไปได้ต่าง ๆ รวมทั้งก่อให้เกิดมุมมองหรือแนวทางใหม่ในการศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

กรอบความคิดและแนวทางในการศึกษา

ในการทำวิจัยเพื่อศึกษา พิสูจน์หรือหาคำตอบนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาทฤษฎีหรือแนวคิดเข้ามาใช้เพื่อช่วยวางกรอบความคิดให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน แน่นนอน และเพื่อเป็นเสมือนกุญแจที่จะไขนำไปสู่แนวทางของจุดมุ่งหมายแห่งงานวิจัยชิ้นนั้น ๆ ในส่วนของงานวิจัยฉบับนี้นั้น ผู้ศึกษาจึงหยิบเอา**แนวคิดหลังสมัยใหม่**มาใช้เป็นกรอบความคิดรวมไปถึงเป็นแนวทางในการนำไปสู่คำตอบของงานวิจัยชิ้นนี้ในการศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจนัยยะและการทำทนายของแนวคิดดังกล่าวที่มีต่อและเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การรวบรวมข้อมูลและระเบียบวิธีวิจัย

เนื่องด้วยงานศึกษาวิจัยฉบับนี้เป็นการสำรวจตรวจสอบและทำความเข้าใจอิทธิพลและการทำลายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งข้อโต้แย้งทั้งหลาย ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จึงเป็นการวิจัยผ่านการศึกษาระยะเอกสาร (documentary research) ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิหรือข้อมูลชั้นรอง (secondary data) ในรูปแบบของเอกสารและตัวบทต่าง ๆ (textual) อาทิเช่น ข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาและกรอบความคิดที่ผู้ศึกษาได้ตั้งเอาไว้ เนื่องจากผู้ศึกษามีความเห็นว่าการทำงานวิจัยในเชิงศึกษาและวิเคราะห์การทำลายของแนวคิดไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใดที่จะต้องใช้ข้อมูลปฐมภูมิหรือข้อมูลชั้นต้น (primary data) หากแต่ความสำคัญน่าจะอยู่ที่การสรุป วิเคราะห์ และตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาเพื่อทำความเข้าใจของผู้ศึกษา มากกว่า

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลชั้นรองที่ผู้ศึกษาเลือกใช้นั้นเป็นข้อมูลที่มีระดับความถี่ (frequency) ของการถูกพูดถึง กล่าวถึงและอ้างถึงมากพอที่จะนำมาจำกัดความ (define) และสรุปความ (infer) ได้ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ศึกษาจะศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์ที่กล่าวถึงการทำลายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จนถึงในระดับที่ผู้ศึกษาพอใจและคิดว่ามากพอที่จะนำมาสรุป วิเคราะห์ และตีความ เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาของประเด็นดังกล่าวได้ ซึ่งจากการสำรวจเอกสารเท่าที่มีในประเทศไทย พบว่ามีข้อมูลมากพอที่จะศึกษาได้

ดังนั้น การนำเสนอข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้จึงจะเป็นในลักษณะของการสรุปความเก็บประเด็นและตีความข้อมูลชั้นรองที่รวบรวมมา (descriptive and interpretative inference) โดยผ่านการวิเคราะห์และตีความเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจของผู้ศึกษาเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลที่กล่าวถึงแนวคิดหลังสมัยใหม่เพียงอย่างเดียว ข้อมูลที่กล่าวถึงการถกเถียงทางทฤษฎีในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งหลาย ข้อมูลที่เป็นการกล่าวถึงอิทธิพลและการทำลายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ต่อการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและข้อมูลที่เป็นการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในประเด็นต่าง ๆ ผ่านมุมมองของแนวคิดหลังสมัยใหม่ เพื่อ

ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษาที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยจะเน้นที่ข้อมูลจากงานของริชาร์ด เค แอชลีย์เป็นหลัก

การนำเสนอ

แบ่งออกเป็นหกบท โดยที่ในบทที่ 1 ได้แก่ บทนำ อันประกอบไปด้วย สภาพที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษา สมมุติฐานและข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา กรอบความคิดและแนวทางในการศึกษา การรวบรวมข้อมูลและระเบียบวิธีวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ บทที่ 2 ได้แก่ ความเป็นมาของแนวคิดหลังสมัยใหม่ บทที่ 3 ได้แก่ การวิพากษ์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของแนวคิดหลังสมัยใหม่ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์ในช่วงแรก (ค.ศ.1980-1985) บทที่ 4 ได้แก่ การรื้อถอนและล้มล้างการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของแนวคิดหลังสมัยใหม่ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์ในช่วงหลัง (ค.ศ.1986-1996) บทที่ 5 ได้แก่ ปฏิกริยา ข้อวิพากษ์วิจารณ์และข้อโต้แย้งต่อการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในภาพรวมและงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์ดังกล่าว และบทที่ 6 ได้แก่ บทสรุปและบทวิเคราะห์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบและเข้าใจมุมมองและการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนัยยะที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
2. ได้ทราบและเข้าใจปฏิกริยา ข้อวิพากษ์วิจารณ์รวมทั้งข้อโต้แย้งต่าง ๆ ที่มีต่อการท้าทายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ดังกล่าว
3. เพื่อให้การศึกษาและวิเคราะห์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดแนวทางใหม่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วิเคราะห์และทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อไป

บทที่ 2

ความเป็นมาของแนวคิดหลังสมัยใหม่

ก่อนที่เราจะทำการศึกษาแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค. แอชลีย์นั้น เราควรทำการสำรวจความเป็นมาของแนวคิดนี้ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึง การเข้ามาของสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกันพอสังเขปเสียก่อน เพื่อให้เห็นเส้นทางการพัฒนาการของแนวคิดดังกล่าว รวมทั้งทราบแหล่งอิทธิพลทางความคิดแบบหลังสมัยใหม่ของแอชลีย์อีกด้วย

ความเป็นมาของแนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ในภาพรวม

ต้นกำเนิดของแนวคิดหลังสมัยใหม่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในกระแสด้านความคิดทางสังคมศาสตร์ของโลกตะวันตก กล่าวคือ ในราวต้นศตวรรษที่ 20 **แฟร์ดีนันด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure)** (1857-1993) นักภาษาศาสตร์ชาวสวิสเซอร์แลนด์ บิดาแห่งวิชา **สัญวิทยา (semiology)** ค้นพบว่าความสามารถในการคิดของมนุษย์ไม่อาจนำมนุษย์ไปสู่ความจริงได้ เนื่องจากมนุษย์ต้องคิดโดยผ่านภาษาและที่สำคัญคือ ภาษาไม่เชื่อมโยงกับโลกภายนอก ภาษามีลักษณะและกฎเกณฑ์ภายในที่ชัดเจนและตายตัว ราวกับว่ามนุษย์ติดอยู่ในกับดักของภาษา เล่นอยู่ในเกมส์ของภาษาที่ทำให้มนุษย์ต้องคอยปรับตัวตามตลอดเวลา (ธีรยุทธ บุญมี, 2546: 184) เนื่องจากในความเป็นจริงแล้วความหมายของแต่ละถ้อยคำในภาษามีได้ถูกกำหนดจากความเป็นจริงของโลกภายนอก แต่ถูกกำหนดโดยความแตกต่างของคำดังกล่าวกับคำอื่น ๆ ในภาษาเดียวกัน ระบบสัญลักษณ์ (sign) อันซับซ้อนที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญลักษณ์ (signifier) อันได้แก่เสียงที่เราเปล่งออกมากับความหมายสัญลักษณ์ (signified) ที่เป็นความหมายของคำ ๆ นั้นที่ตกลงร่วมกันในสังคมจึงเป็นโครงสร้างที่สำคัญของภาษา (นพพร ประชากุล, 2542: 135) การค้นพบดังกล่าวเรียกว่า **การปฏิวัติทางภาษา (the linguistic turn)** ที่ก่อให้เกิดแนวคิดที่เรียกว่า **โครงสร้างนิยม (Structuralism)** ตามมาที่มองว่าภาษาที่ใช้กันอยู่จริง ๆ เพื่อการสื่อสาร (parole) มีโครงสร้างสากลและระบบภาษา (langue) ที่เข้าใจร่วมกันในหมู่ประชาคมภาษาเดียวกันอยู่เบื้องหลัง หากมนุษย์สามารถค้นพบโครงสร้างดังกล่าวได้ ก็จะสามารถอธิบายทุกสิ่งทุกอย่างได้ เนื่องจากเป็นโครงสร้างทางภาษาที่มีอิทธิพลในการกล่อมเกลา

จิตใจ ความหมายและโลกทางสังคมของมนุษย์ (จันทน์ เจริญศรี, 2545: 6-7) การปฏิวัติครั้งนี้มีความสำคัญมากเพราะเปลี่ยนความสำคัญจากความคิดมาอยู่ที่ภาษาแทน ภาษาไม่ได้เป็นเพียงแต่เครื่องมือทางความคิดอีกต่อไป

อิทธิพลของการปฏิวัติทางภาษาต่อมาได้แผ่ขยายเข้ามาสู่แวดวงสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (sociology and anthropology) โดย**โคล้ด เลวี-สโตรส** (Claude Levi-Strauss) (อ่านได้หลายแบบ เช่น เลวี-สเตราส์ หรือ ลีวาย-สเตราส์ เป็นต้น) ได้นำเอาแนวคิดโครงสร้างนิยมทางด้านภาษามาต่อยอดและปรับใช้กับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคม เช่น วัฒนธรรม ระบบเครือญาติ และตำนานเผ่าต่าง ๆ เป็นต้น สโตรสมองว่าความหมายและความสำคัญต่าง ๆ อยู่ที่แบบแผนอันมีลักษณะซ้ำกัน (repeated pattern) ความสัมพันธ์ในวัฒนธรรมต่าง ๆ (เช่น ในพิธีทั้งหลาย) อาจไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ส่วนต่าง ๆ อาจแตกต่างกัน ดังนั้น ความหมายจึงอยู่ที่แบบแผนของความสัมพันธ์ (โครงสร้าง) ซึ่งเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ มากกว่าลักษณะเฉพาะท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป (วิทยากร เชียงกูล และ พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม, 2547: 219) นอกจากนี้ สโตรสยังอธิบายว่าในทุกปรากฏการณ์ของสังคมจะมีโครงสร้างหลักสามโครงสร้างด้วยกันที่ทำงานคล้ายภาษาในแง่ที่อาศัยความแตกต่างระหว่างหน่วยเป็นหลัก ได้แก่ **โครงสร้างขนาดใหญ่ (large - scale structures)** ซึ่งก็คือ สถาบันต่าง ๆ ในโลกที่มีเพื่อช่วยซ่อนเร้นโครงสร้างที่สอง คือ **โครงสร้างพื้นฐานของสังคม (underlying structures)** และโครงสร้างที่สามซึ่งสำคัญที่สุดก็คือ **โครงสร้างระบบคิดและจิตใจของมนุษย์ (structures of the minds)** เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมต่าง ๆ แท้จริงแล้วก็เป็ผลผลิตของมนุษย์ ดังนั้น โครงสร้างระบบคิดและจิตใจของมนุษย์ซึ่งอยู่เบื้องหลังโครงสร้างอื่น ๆ จึงสำคัญที่สุด (สุภาพ สุนทรเกสัช, 2540: 360-361)

หากจะกล่าวโดยสรุปแล้ว แนวคิดโครงสร้างนิยมหมายถึง แนวทางศึกษาซึ่งมองว่าความหมายของสิ่งต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะผลผลิตทางสังคมและวัฒนธรรมอยู่ที่โครงสร้าง (structure) ของมัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาษา การกระทำ พิธี ศาสนา งานเขียน เสื้อผ้า สถาปัตยกรรม บทกวี ดนตรี ฯลฯ การที่สิ่งต่าง ๆ มีโครงสร้างได้ สิ่งนั้นจะต้องมีส่วนต่าง ๆ (parts) ที่ประสานสัมพันธ์กันภายใต้ความสัมพันธ์ที่เป็นระเบียบ (ordered relations) (วิทยากร เชียงกูล และ พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม, 2547: 219) การกล่าวว่าโครงสร้างเป็นตัวกำหนดความหมายและความสำคัญนั้น สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่ส่วนประกอบ แต่อยู่ที่ความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นภายใต้โครงสร้างในภาพรวม ดังนั้น แนวทางแบบโครงสร้างนิยมจึงต้องการแสวงหากฎและ

โครงสร้างที่มีลักษณะสากลและไม่แปรเปลี่ยนของทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสังคมและมนุษย์ แนวคิดดังกล่าวต่อมาจะมีอิทธิพลอย่างมากในหลายแขนงสาขาวิชา เช่น ปรัชญา ศิลปะ วรรณคดี สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา หรือแม้แต่ในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็เกิดแนวคิดที่เรียกว่า **สัจนิยมใหม่ (Neorealism)** หรือ **สัจนิยมเชิงโครงสร้าง (Structural Realism)** ที่มุ่งความสนใจและการวิเคราะห์ไปที่โครงสร้างของระบบรัฐระหว่างประเทศ มากกว่าที่จะเป็นหน่วยประกอบ (component units) ของระบบ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในช่วงราวกลางทศวรรษที่ 1960 แนวคิดโครงสร้างนิยมก็ได้ก่อให้เกิดแนวคิดตามมาที่ขัดแย้งและเสริมสร้างกันคือ แนวคิด**หลังโครงสร้างนิยม (Post-Structuralism)** ที่จะเป็พื้นฐานการก่อตัวของแนวคิดหลังสมัยใหม่ต่อไป โดยที่มีนักคิดคนสำคัญคือ **ฌาคส์ แดริดา (Jacques Derrida)** นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่มองว่ามนุษย์ไม่อาจมองหาโครงสร้างสากลที่เป็นองค์รวมของภาษาได้เนื่องจากธรรมชาติของภาษานั้นแท้จริงแล้วไร้ระเบียบไร้เสถียรภาพ คลุมเครือ และไม่มี ความหมายโดยสมบูรณ์ในตัวเอง โดยที่ความหมายผันแปรไปตามบริบททางวาทกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป (จันทน์ เจริญศรี, 2545: 7) ดังนั้นปรัชญา แนวคิด หรือทฤษฎีทางความคิดอะไรก็ตามที่มุ่งแสวงหาความจริงของโลกแห่งตัวบท (text) จึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เนื่องจากมนุษย์ไม่อาจสลัดพ้นจากกรอบของภาษาที่จำต้องใช้ในการถ่ายทอดและสื่อสารแนวคิดหรือทฤษฎีเหล่านั้นจึงเป็นไปได้แค่เพียง**เรื่องเล่าหรือการพรรณนา (narratives)** ที่ไม่อาจนำเสนอความจริงหรือความรู้ได้อย่างตรงไปตรงมา เด็ดขาดหมดจด และสมบูรณ์เพียงเท่านั้น แดริดาจึงเสนอวิธีการที่เรียกว่า**การรื้อถอน (deconstruction)** เพื่อถอดรื้อแนวคิด ทฤษฎี ระบบคิด ปรัชญาที่อ้างตนว่าเป็นสากลและเป็นตัวแทนของความจริง เพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดหละหลวมและฐานะอภิสิทธิ์แห่งความเป็นอภิปรัชญาของมัน (ธีรยุทธ บุญมี, 2546: 185)

แนวทางการรื้อถอนเริ่มต้นจากการมองว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถเป็นที่รับรู้ได้เพียงแค่ว่าสิ่งที่มันไม่ได้เป็น นักทฤษฎีรื้อถอนตั้งข้อสังเกตว่าตัวบทหรือถ้อยแถลงใด ๆ ล้วนพึ่งพิงโครงสร้างด้านตรงข้าม อาทิเช่น “สันติภาพ” พึ่งพิงการคงอยู่ของด้านตรงข้ามอย่าง “สงคราม” หรือตัวอย่างอื่น ๆ เช่น “ความจริงแท้” กับ “เรื่องแต่ง” “ระเบียบ” กับ “ความโกลาหลวุ่นวาย” “ความเป็นจริง” กับ “อุดมคติ” “มีเหตุผล” กับ “ไร้เหตุผล” และ “ถูก” กับ “ผิด” เป็นต้น (Gregory, 1989: xv) ตามความคิดของแดริดาแล้ว ข้อตรงข้ามเหล่านี้ไม่เพียงแต่ถูกทำให้แตกต่างกัน แต่ยังมีน้ำหนักความสำคัญที่ไม่เท่ากันอีกด้วย จนเกิดเป็นลำดับขั้นขึ้นมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากด้านหนึ่ง

ของข้อตรงข้ามจะมีอำนาจและอิทธิพลเหนือกว่าอีกด้าน ด้านที่ถูกทำให้ด้อยกว่าก็จะถูกปลดปล่อยความสำคัญ รวมทั้งถูกรวบงำหรือผลักไล่จากด้านที่เหนือกว่า

ปฏิบัติการเหล่านี้เป็นลักษณะของขั้นตอนที่เดริดาเรียกว่า “การรวบยอดทางตรรกะ (Logocentrism)”^{*} ซึ่งเป็นปฏิบัติการอันครอบงำที่ใช้สำหรับการสร้างความหมายในแนวคิดแบบตะวันตก (Gregory, 1989: xvi) ดังนั้น สิ่งที่นักคิดในแนวทางแบบรีดออนต้องการถอดรื้อคือ โครงสร้างของแนวความคิดแบบข้อตรงข้ามอันมีลำดับขั้นดังกล่าว โดยที่เดริดาอธิบายว่า ปฏิบัติการรีดออนจำเป็นต้องมีการดำเนินการที่สำคัญสองประการ อันได้แก่ การกลับด้านลำดับขั้น และการปลดปล่อยระบบแบบการรวบยอดทางตรรกะทั้งหมดออกจากตัวบทหรือบริบทใด ๆ ก็ตาม (Gregory, 1989: xvi)

กล่าวโดยสรุปคือ โครงการรีดออนของเดริดามุ่งเป้าไปที่การ “ถอนรากถอนโคน” “สลาย” “ล้มล้าง” “ปลดปล่อย” และ “โค่นล้ม” อภิปรัชญาตะวันตก ผ่านการวิเคราะห์เชิงตัวบทของงานเขียนทางปรัชญา (McCarthy, 1989-90: 153; Donougho, 1992: 71, cited in Jarvis, 2000: 83) จุดมุ่งหมายของการรีดออนไม่ใช่การปฏิเสธความเป็นเหตุผลแบบตะวันตกอย่างสิ้นเชิง เพราะเขาตระหนักดีว่ามันเป็นไปได้ หากแต่เป็นความพยายามที่จะ “แปรสภาพมัน ปลดปล่อยมัน พลิกกลับด้านมัน เขียนมันใหม่ในแนวทางอื่น และค่อย ๆ ปรับปรุงงานของเราที่ละเล็กละน้อย จนท้ายที่สุดสามารถผลิตโครงร่างแบบใหม่ขึ้นมา” เดริดาคาดหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะรวมเข้าเป็น “โครงสร้างแห่งการต่อต้าน (structure of resistance)” ต่อรูปแบบแนวคิดอันครอบงำที่อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำจุนของความคิดแบบรู้แจ้ง ซึ่งนำไปสู่ความรุนแรงของการผลักไล่ ที่ซึ่งกลุ่มบางกลุ่มผู้คนบางคน เสี่ยงบางเสี่ยง แนวคิดและรูปแบบการสร้างแนวคิดบางอย่างถูกทำให้เป็นชายขอบ ถูกเนรเทศ และถูกทำให้ไม่มีสิทธิ์มีเสียง (Derrida as quoted in McCarthy, 1989-90: 147, cited in Jarvis, 2000: 83)

^{*} การรวบยอดทางตรรกะเป็นแนวทางซึ่งถูกใช้ในอภิปรัชญาและความเป็นเหตุผลแบบตะวันตกด้วยการสร้างข้อปฏิบัติ (binary oppositions) ต่าง ๆ ขึ้นมา อาทิเช่น ด้านบวก / ด้านลบ การคงอยู่ / การขาดหายไป แขนงกลาง / ริมขอบ ความลึก / พื้นผิว ชาย / หญิง จิตใจ / ร่างกาย หรือ ความเป็นจริง / ภาพปรากฏ เป็นต้น พร้อมทั้งสร้างรูปแบบคุณค่าแบบมีลำดับขั้นขึ้นมา โดยการมองว่าด้านแรกของแต่ละข้อมีความเหนือกว่าด้านที่สอง ซึ่งสัมพันธ์กับมันอย่างอ่อนด้อยกว่า

อย่างไรก็ตาม แ德里ดา ก็ไม่ได้มุ่งเน้นที่จะรื้อถอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เขายังคงให้ความสำคัญกับโครงสร้างที่ก่อให้เกิดผลทางด้านเสถียรภาพ (stability – effects) กล่าวคือ แ德里ดาเห็นว่าในทุก ๆ สิ่งไม่ว่าจะเป็นบทความ แนวคิด ทฤษฎี วาทกรรม หรือแม้กระทั่งสถาบัน ล้วนแต่จำเป็นต้องมีทั้งโครงสร้างหลักที่มั่นคงและด้านตรงข้ามที่มุ่งรื้อถอน โดยที่ทั้งสองด้านต่างเคลื่อนไหว ย้อนแย้งและต้องพึ่งพาอาศัยกัน จึงไม่มีทางที่จะมีด้านหนึ่งด้านใดที่บริสุทธิ์ สมบูรณ์พร้อม และแยกขาดออกจากอีกด้านได้ ไม่ว่าจะพยายามมากขนาดไหนก็ตาม แต่ว่าด้านที่มั่นคงจะไม่ยอมรับความจริงข้อนี้และอ้างความเหนือกว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความสมบูรณ์ ความบริสุทธิ์ และความเป็นเอกลักษณ์ของมันที่อีกด้านไม่มี แ德里ดาจึงเสนอวิธีการในการวิเคราะห์ที่เรียกว่า **การอ่านสองระดับ (double reading)** ซึ่งหมายถึง ในระดับแรกจำเป็นต้องมีโครงสร้างหลักที่จะก่อให้เกิดเสถียรภาพ แต่ทว่าไม่มีโครงสร้างใด ๆ ที่สมบูรณ์โดยตัวเอง ดังนั้น การอ่านในระดับที่สองจึงจำเป็นที่จะต้องรื้อถอนโครงสร้าง เพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดหละหลวม ช่องโหว่ ข้อบกพร่อง ความกดดัน และวิกฤตภายในซึ่งถูกปกปิดเอาไว้ อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างเพื่อผลในทางที่ดีขึ้นต่อไป (Devetak, 1996: 189-190) อาจกล่าวได้ว่า แนวคิดของแ德里ดาเป็นความสัมพันธ์ของการทำให้มั่นคงและการสั่นคลอนที่มีทั้งการสร้างและการรื้อถอนโครงสร้างไปพร้อม ๆ กัน โดยที่มีประเด็นสำคัญ คือ การพยายามบอกว่าไม่มีแนวคิดหรือทฤษฎีไหนที่มีความสมบูรณ์พร้อมและเป็นจริงที่สุดเหนือกว่าองค์ความรู้อื่น ๆ การรื้อถอนเป็นเพียงแค่วิธีการแสดงให้เห็นความจริงข้อนี้เท่านั้น

นักคิดแนวหลังโครงสร้างนิยมอีกคนที่มีส่วนสำคัญต่อการถือกำเนิดขึ้นมาของแนวคิดหลังสมัยใหม่ คือ **มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault)** (1926-1984) ที่มองว่าความรู้และอำนาจเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกจากกัน สำหรับเขาแล้ว หลักวิชาความรู้และยุทธวิธีของอำนาจเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่น ในระบบความรู้ทั้งหมดมีเรื่องของอำนาจแฝงอยู่และอำนาจเป็นตัวกำหนดหลักการในการสร้างความจริงเพื่อให้อำนาจเข้ากันได้กับหลักการของโลกสมัยใหม่ เราจึงไม่อาจแยกผลผลิตของความรู้ออกจากผลผลิตของอำนาจได้ (Bourdieu, 1977: 165; Foucault, 1977: 27, 1978: 98, 1980: 131, cited in Devetak, 1996: 181-182) วาทกรรมทางวิชาการต่าง ๆ จึงไม่ได้เกิดจากการสำรวจและศึกษาอย่างเป็นกลาง หากแต่เป็นผลโดยตรงจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เนื่องจากอำนาจมีส่วนพัวพันอยู่ในระบบความรู้ทั้งหมด (Smith, 1996: 30) โดยแผ่นานไหลเวียนอยู่ในพื้นที่ทุกระดับในสังคม ฟูโกต์ตั้งข้อสังเกตว่าสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปในโลกทางสังคมคือ กระบวนการของการทำให้แตกต่าง (differentiation) การผลักไล่ให้เป็นชายขอบ (marginalization) และการ

ครอบงำ (domination) (ซึ่งเหมือนกับขั้นตอนแบบการรวบยอดทางตรรกะของเดวิด) โดยที่เขา มองว่ามันมีความเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งระหว่างการสร้างความแตกต่างในระดับของวาทกรรมและ ในระดับของการกระทำทางสังคม (Gregory, 1989: xxi) ดังนั้น เขาจึงมุ่งรื้อถอนความคิดและ ทฤษฎีที่อ้างถึงการเป็นความรู้ที่เป็นกลางและเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติ เพื่อแสดงให้เห็นว่า ความรู้ รวมไปถึงสถาบันจำนวนมากถูกสร้างมาอย่างมีเงื่อนไขเพื่อปกปิดอำพรางบางอย่าง โดยเฉพาะประโยชน์ทางด้านอำนาจและเพื่อปิดกั้นความรู้และความจริงอื่น ๆ อันเป็นการบิดเบือน ละเลย หลงลืม บีบบังคับ และกีดกันการดำรงอยู่ของอำนาจและความรู้ของส่วนอื่น ๆ เช่น ของคน กลุ่มน้อยและกลุ่มรักร่วมเพศ เป็นต้น (ธีรยุทธ บุญมี, 2546: 186)

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงทางความคิดหลัก ๆ ดังกล่าว แนวคิดหลังสมัยใหม่ก็ได้ถือ กำเนิดขึ้น โดยเริ่มปรากฏครั้งแรกในสาขาศิลปะและวรรณคดีวิจารณ์ ก่อนที่จะแพร่เข้าสู่สาขาวิชา บริษญาและสังคมศาสตร์ในที่สุด โดยมีนักคิดคนสำคัญในสกุลนี้ที่มักจะถูกอ้างถึงเสมอได้แก่ **ฌอง โบดริยาร์ (Jean Baudrillard) เฟรเดอริก เจมสัน (Frederic Jameson) และ ฌอง ฟรังซัวส์ เลียวทาร์ (Jean - Francois Lyotard)** ที่ต่างก็มีมุมมอง จุดยืน จุดเน้นหนักใน การศึกษาและมิติตามสนใจที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ โบดริยาร์มองสังคมในปัจจุบันว่าได้ ก้าวเข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่อย่างเต็มตัวและแยกขาดออกจากยุคสมัยใหม่อย่างสิ้นเชิง โดยที่มี ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมแบบบริโภคนิยมเป็นตัวบ่งชี้ถึงวัฒนธรรมหลังสมัยใหม่ (postmodern culture) ที่ซึ่งน้ำหนักความสำคัญในพัฒนาการของทุนนิยมได้เปลี่ยนจากการผลิต มาอยู่ที่การบริโภค เครือข่ายการติดต่อสื่อสารและการสื่อสารมวลชนกลายเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของ สังคมปัจจุบัน (Sarup, 1993: 163-166 อ้างถึงใน ธีระ นุชเปี่ยม, 2541: 63-64) ที่การบริโภคความ เป็นสัจจะของสิ่งต่าง ๆ สำคัญกว่าการบริโภคประโยชน์ใช้สอย สังคมมีลักษณะล้ำความจริงเต็ม ไปด้วยสิ่งจำลองและสัจจะอันดกตื้น ไร้ซึ่งการสร้างสิ่งแปลกใหม่และขาดความแตกต่าง สำหรับ เขาแล้วทุกสิ่งทุกอย่างพังทลายไปหมดสิ้นแล้ว* ภาวะเดียวที่เราต้องรับในเวลานี้ก็คือ “พยายาม เอาตัวรอดให้ได้ในท่ามกลางซากปรักหักพังของสิ่งที่เหลืออยู่” (Baudrillard quoted in Kellner, 1988 อ้างถึงใน จันทน์ เจริญศรี, 2545: 9)

ในทางตรงกันข้าม เจมสันซึ่งเป็นนักคิดสกุลโพสต์มาร์กซิสต์ (post - Marxist) มองยุคหลัง สมัยใหม่ว่าเป็นตรรกะทางวัฒนธรรมของยุคทุนนิยมตอนปลาย ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ทุกสิ่งทุก

* เขามายถึง ความรู้และโครงการแบบยูเครนต่าง ๆ ที่เป็นเพียงวาทกรรมเชิงอุดมการณ์ มิใช่สัจจะ

อย่างรวมทั้งวัฒนธรรมถูกทำให้เป็นสินค้าและได้แปรสภาพตนเองให้กลายเป็นปรากฏการณ์ระดับโลกและสากล สำหรับเขาแล้ว โครงการเพื่อความรู้แจ้ง (Enlightenment project) และโครงการเพื่อปลดปล่อยมนุษย์ (emancipatory project) ตามแนวทางของมาร์กซ์ไม่ใช่โครงการที่สิ้นหวัง หากแต่สามารถดำเนินต่อไปได้ โดยอาศัยการปรับแก้ระบบวาทศาสตร์แบบมาร์กซิสม์ให้สอดคล้องกับภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (Jameson, 1992: 18-21 อ้างถึงใน จันทนี เจริญศรี, 2545: 10)

ในขณะที่โบ德里อาร์และเจมสันต่างพยายามวาดภาพสังคมหลังสมัยใหม่ตามแบบของตัวเอง ทาร์กกลับผสมผสานภาวะทางสังคมแบบหลังสมัยใหม่เข้ากับปัญหาในทางความรู้ ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเข้าได้ให้คำนิยาม “หลังสมัยใหม่” ว่าเป็น “ความคลางแคลงใจและไม่เชื่อต่อเรื่องเล่าแม่แบบทั้งปวง” (Lyotard, 1993: 374) เขาจึงปฏิเสธรูปแบบความรู้แบบสมัยใหม่ซึ่งเขามองว่าเป็นความคิดแบบรวบยอดที่มักจะอ้างการเข้าถึงสัจจะเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับองค์ความรู้ของตนเอง จนปิดกั้นความหลากหลายและลักษณะเฉพาะเทศะ ซึ่งเลียวทาร์มองว่าการอ้างสัจจะดังกล่าวไม่ต่างอะไรกับการก่อการร้าย (Lyotard, 1993: 383) นอกจากนี้เขายังอธิบายถึงลักษณะของความรู้แบบหลังสมัยใหม่ (postmodern knowledge) ว่าไม่ใช่เครื่องมือของการมีอำนาจ แต่จะทำให้เราสามารถถอดถอนและยอมรับความแตกต่างและความไม่สอดคล้องกับแนวคิดและเหตุผลของเราได้ (Lyotard, 1993: 375) ความรู้ที่ดีจึงต้องมีลักษณะที่หลากหลาย เฉพาะเทศะ มีขอบเขตการวิเคราะห์แคบและชั่วคราว ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

โดยสรุปแล้ว แนวคิดหลังสมัยใหม่คือการต่อต้านและปฏิเสธแนวคิดหรือทฤษฎีแบบเบ็ดเสร็จและรวบยอดที่อ้างความเป็นสากลว่าสามารถเข้าถึงสัจจะและความจริงสูงสุดเพื่อสร้างความชอบธรรมว่าเหนือกว่าองค์ความรู้อื่น ๆ ที่เลียวทาร์เรียกว่าเรื่องเล่าแม่แบบ รวมไปถึงเชิดชูและให้ความสำคัญแก่ความหลากหลายและองค์ความรู้ที่มีขอบเขตแคบแทน อย่างไรก็ตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ไม่ได้มุ่งที่จะหักล้างหรือทำลายแนวคิดและทฤษฎีใด ๆ รวมไปถึงไม่ต้องการสร้างหรือเสนอแนวคิดอันแปลกใหม่พิสดารหรืออ้างตนว่าดีกว่าแนวคิดอื่น ๆ หากแต่เพียงตั้งข้อสงสัยและท้าทายแนวคิดและทฤษฎีที่สร้างและอ้างถึงความเป็นสากล พร้อมทั้งดึงผู้คนให้หันกลับมาองความแตกต่าง หลากหลาย ท่ามกลางการครอบงำของกระแสหลักในสังคม อย่างไรก็ตาม หากเราต้องการที่จะศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจนัยยะและการท้าทายของแนวคิดที่มีจุดเริ่มต้นมาจากกรปฏิบัติทางภาษาแล้วจึงค่อย ๆ ขยายอิทธิพลออกไปยังแขนงสาขาวิชาอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ทั้งหลายและมีพื้นฐานอยู่บนการต่อต้านและปฏิเสธ

เช่นนี้ที่มีต่อการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อให้ในท้ายที่สุดแล้ว แนวคิดหลังสมัยใหม่ อาจจะเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อไปในอนาคตแล้วละก็ ก่อนอื่นเราควรทำการสำรวจและศึกษาการเข้ามาของแนวคิดดังกล่าวในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเสียก่อน

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับการเข้ามาของแนวคิดหลังสมัยใหม่

กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่เรียกว่าหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่* ได้แพร่กระจายไปทั่วสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเองในฐานะส่วนหนึ่งของสาขาทางสังคมศาสตร์ก็ย่อมจะหนีไม่พ้นอิทธิพลของแนวคิดทั้งสอง มีสัญญาณมากมายที่บ่งชี้ว่าแนวทางแบบหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่เริ่มเป็นที่นิยมและสนใจในสาขาวิชา อาทิเช่น มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ใช้แนวทางแบบดังกล่าวในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยแห่งรัฐออริโซนา (Arizona State University) และมหาวิทยาลัยมินนิโซตา (University of Minnesota) เป็นต้น วารสารจำนวนมากได้ดีพิมพ์ทั้งการทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่และการตอบโต้อันรุนแรง เช่น *International Organization* ฉบับที่ 38 ประจำปี 1984 *Alternatives* ฉบับที่ 13 ประจำปี 1988 *Millennium: Journal of International Studies* ฉบับที่ 17 เล่มที่ 2 และ *International Studies Quarterly* ฉบับที่ 33 ประจำปี 1989 เป็นต้น นักวิชาการจำนวนหนึ่งได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำของการทำทนายนี้ เช่น ริชาร์ด เค แอชลีย์ (Richard K. Ashley) และโรเบิร์ต วอล์คเกอร์ (Robert Walker) มีหนังสือที่ใช้แนวทางแบบหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างชัดเจน เช่น *On Diplomacy* (1987) ของ เจมส์ แด แดเรียน (James Der Derian) และ *One World / Many World: Struggles for a Just World Peace*

* แม้แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมและแนวคิดหลังสมัยใหม่จะเป็นคนละแนวคิด รวมทั้งมีความแตกต่างกัน แต่ทว่ามุมมอง แนวทาง วิธีการ และประเด็นปัญหาจำนวนมากของทั้งสองแนวคิดก็มีคล้ายคลึงและทับซ้อนกัน (เนื่องจากแนวคิดหลังสมัยใหม่พัฒนามาจากแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น แนวคิดทั้งสองมักจะถูกพูดถึงในบริบทที่เหมือนกันอยู่เสมอ ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาจึงจะใช้คำทั้งสองในบริบทและความหมายเดียวกันโดยตลอด ยกเว้นในส่วนที่อธิบายเพิ่มเติมไว้โดยเฉพาะ

(1988) ของวอลต์เกอร์ รวมทั้งมีหนังสือรวมบทความแบบหลังสมัยใหม่เล่มแรกอย่าง *International / Intertextual Relations: Postmodern Readings of World Politics* (Der Derian and Shapiro, eds., 1989) ออกมาในปี 1989 (Rosenau, 1990: 83, 104; Devetak, 1996: 179)

การเข้ามาของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่ส่งผลให้เกิดการทำทลายและต่อต้านระเบียบแบบแผนและแนวทางความรู้ที่ยืนอยู่ในฐานะศูนย์กลางของสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (หรือในความเป็นจริงแล้วก็คือของสังคมศาสตร์ตะวันตกทั้งหมด) มาอย่างช้านาน อันได้แก่ แนวทางความรู้แบบปฏิฐานนิยม (Positivism) จึงทำให้สาขาวิชาก้าวเข้าสู่ “ยุคหลังปฏิฐานนิยม (post - positivist era)” * ที่ถูกเรียกว่า “การถกเถียงครั้งที่สาม (the third debate)” ** (Lapid, 1989: 237) ดังนั้น นับตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1980 ต่อต้นทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา แนวทางแบบหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่จึงถูกใช้โดยนักวิชาการมากขึ้นหลายตาเพื่อสำรวจตรวจสอบ ตั้งคำถาม และต่อต้านแนวทางความรู้ มโนทัศน์ วาทกรรม หรือตัวบทดั้งเดิมที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองโลก

* การทำทลายแบบหลังปฏิฐานนิยมที่เกิดขึ้นในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่ได้มีเพียงแค่การทำทลายจากแนวคิดหลังสมัยใหม่เท่านั้น แต่ยังมีการทำทลายจากแนวคิดหรือทฤษฎีอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) สังคมวิทยาเชิงประวัติศาสตร์ (historical sociology) และสตรีนิยม (Feminism) (Smith, 1995: 24-26) การทำทลายจากพวก “หลัง” ทั้งหลายนอกเหนือจาก “หลังสมัยใหม่” อย่าง “หลังแนวทางแบบดั้งเดิม (post - classical)” “หลังมาร์กซ์ (post - Marxist)” หรือ “หลังโครงสร้างนิยม (post - structural)” (Der Derian, 1988) หรือแม้กระทั่งการทำทลายจากทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเชิงวิพากษ์ที่มาร์ค ฮอฟฟ์มัน (Mark Hoffman) เรียกว่าเป็นเสียงแห่ง “การก่อโครงสร้างใหม่อีกครั้ง (restructuring)” “การสร้างใหม่อีกครั้ง (reconstruction)” “การจารึกใหม่อีกครั้ง (reinscription)” และ “การปะติดปะต่อเชื่อมโยงใหม่อีกครั้ง (rearticulation)” (Hoffmann, 1991)

** การถกเถียงครั้งที่สามมักจะถูกเข้าใจอย่างสับสนกับสิ่งที่เรียกว่า “การถกเถียงระหว่างกระบวนทัศน์ (the inter - paradigm debate)” จอห์น วาสเควซ (John A. Vasquez) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างสองการถกเถียงนี้ว่า การถกเถียงครั้งที่สามสนใจในประเด็นของการปรับใช้แนวทางแบบวิทยาศาสตร์ในการศึกษาการเมืองโลก ในขณะที่การถกเถียงระหว่างกระบวนทัศน์สนใจในประเด็นที่ว่ากระบวนทัศน์แบบสังคมนิยมมีความเหมาะสมมากกว่าหรือมีความเหนือกว่ากระบวนทัศน์อื่น ๆ หรือไม่ (Vasquez, 1995: 218)

หากว่าเราต้องการสืบย้อนไปที่จุดเริ่มต้นของการเข้ามาของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม และหลังสมัยใหม่ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการแล้วละก็ คงเริ่มมาจากการประชุมประจำปีของสมาคมการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Studies Association) ในปี 1986 ในการอภิปรายและการสัมมนาของการประชุมครั้งนั้น งานเขียนที่ใช้แนวทางแบบหลังโครงสร้างนิยมได้ถูกนำเสนอและแผนการสำหรับโครงการในอนาคตได้รับการริเริ่มโดยนักเขียนจำนวนมาก ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนั้นได้รับทราบว่าการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้รับเอาอิทธิพลจากแนวทางแบบหลังโครงสร้างนิยมเข้ามาแล้วในการศึกษาและการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ ทฤษฎีเกม เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ และทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากนั้นการประชุมอื่น ๆ ก็ตามมา เช่น การอภิปรายสองระดับในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและระหว่างตัวบท (international and intertextual) ในการประชุมของสมาคมการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปี 1987 ที่วอชิงตัน การอภิปรายเรื่องทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเชิงวิพากษ์ของสมาคมการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของอังกฤษในปีเดียวกันที่เวลส์ และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลาสามวันในเรื่องการอ่าน เขียน และสอนแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปี 1988 ณ ศูนย์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยเซาเทิร์นแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส (Der Derian and Shapiro, eds., 1989: x)

อย่างไรก็ตาม การตอบสนองต่อการเข้ามาของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไป บ้างก็พอใจกับการเข้ามาของมันและยอมรับมันโดยปราศจากการลังเลใจ รวมทั้งบอกว่ามันเข้ามาช้าเกินไป บ้างก็ยังไม่แน่ใจกับการเข้ามาของแนวคิดดังกล่าว ในขณะที่ส่วนใหญ่ต่อต้านการเข้ามาของมันเพราะมองไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์อันใด และไม่ต้องการมีส่วนร่วมใด ๆ กับมันทั้งสิ้น รวมทั้งบอกว่ามันเป็นโซคร้ายของสาขาที่มันเข้ามา ยกตัวอย่างเช่น คริส บราวน์ (Chris Brown) ตั้งข้อสังเกตว่าแนวทางแบบหลังสมัยใหม่จบลงที่การทำลายตนเองเพราะมัน “ไม่ได้มีแนวคิดใหม่เข้ามาแทนที่แบบเก่าซึ่งถูกถอดออกไป” (Brown, 1992: 237, cited in Jarvis, 2000: 131) หรืออย่างที่โทมัส เบียร์สเตเกอร์ (Thomas J. Biersteker) กล่าวว่า แม้งานวิชาการแบบหลังปฏิฐานนิยมจะมีความน่าสนใจ แต่มันก็ไม่ได้นำเสนอหลักเกณฑ์อันชัดเจนในการเลือกจากคำอธิบายจำนวนมากที่มันผลิตขึ้นมา เบียร์สเตเกอร์กล่าวว่า เขาอยากเห็นหลักเกณฑ์การประเมินของมันก่อนที่เขาจะ

“กระโดดจากอาณาเขตอันมีปัญหาของแนวคิดปฏิฐานนิยมไปสู่สิ่งที่อาจกลายเป็นความว่างเปล่าแบบหลังปฏิฐานนิยม” (Biersteker, 1989: 265-266)

กระนั้นก็ดี ไม่ว่าจะแนวคิดหลังสมัยใหม่จะเข้ามาช้าหรือเข้ามาเร็วเกินไป โชคดีหรือโชคร้ายที่มันเข้ามา ข้อเท็จจริงก็คือมันได้เข้ามาสู่สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น สิ่งสำคัญจึงอยู่ที่ว่าเราจะรับมันเข้ามาในฐานะอีกหนึ่งมุมมองทางเลือกที่เกิดขึ้นในสาขา หรือเราจะบอกปิดมันไปอย่างไม่มีเยดีเพราะมองไม่เห็นประโยชน์อันใดในแนวทางของมัน การตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราทำความเข้าใจและศึกษาในหลักการ เนื้อหา และมุมมองของแนวคิดหลังสมัยใหม่เสียก่อน บัดนี้จึงได้เวลาแล้วที่เราจะทำการศึกษาแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผ่านงานเขียนของริชาร์ด เค แอชลีย์



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ริชาร์ด เค แอชลีย์กับการวิพากษ์การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ในที่สุดสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ได้รับเอาอิทธิพลของกระแสความคิดแบบหลังสมัยใหม่เข้ามา ทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศจำนวนมากได้หันมาใช้รูปแบบและแนวทางการศึกษาของแนวคิดหลังสมัยใหม่ อาทิเช่น สัมพันธบท (intertextuality) สัญวิทยา (semiology) การรื้อถอน (deconstruction) วงศ์วิทยา (genealogy) หรือสตรีนิยม (Feminism) แม้ว่าผลงานของนักทฤษฎีที่ใช้แนวทางดังกล่าวจะไม่ได้ได้รับความนิยมหรือถูกอ่านกันอย่างแพร่หลายเหมือนผลงานแบบสังคมนิยมใหม่ (Neorealism) หรือเสรีนิยมใหม่ (Neo - Liberalism) รวมทั้งมีผู้คนจำนวนมากที่ไม่ยินดีกับการเข้ามาของแนวทางใหม่ในสาขาวิชา จนส่งผลให้แนวคิดหลังสมัยใหม่มีชื่อเสียงที่ไม่ค่อยดีนัก ยกตัวอย่างเช่น โรเบิร์ต เคโอเฮน (Robert Keohane) กล่าวว่า “โครงการแบบหลังสมัยใหม่เป็นจุดตายของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ไม่มีจุดมุ่งหมายซึ่งมีประโยชน์อันใดในการสร้างข้อถกเถียงในระดับทฤษฎีที่แท้จริง ... แต่จะนำพาเราออกห่างจากการศึกษาในสิ่งที่เราจะศึกษาอันได้แก่การเมืองโลก ไปสู่การพูดคุยในเชิงปรัชญาและวิชาการที่แตกต่างหลากหลาย” (Keohane, 1988: 382, 1989: 249, cited in Jarvis, 2000: 90) แต่ทว่าก็คงปฏิเสธไม่ได้อีกต่อไปว่าแนวคิดหลังสมัยใหม่ได้เข้ามามีที่ทางในสาขาวิชาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

แนวทางแบบหลังสมัยใหม่ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศถูกนำมาใช้โดยนักทฤษฎีหลายคน เช่น เดวิด แคมป์เบลล์ (David Campbell) วิลเลียม ชาลูปก้า (William Chaloupka) วิลเลียม คอนนอลลี (William Connolly) เจมส์ แด แดเรียน (James Der Derian) จิม จอร์จ (Jim George) แบริดลีย์ ไคลน์ (Bradley Klein) ทิมothy ลูค (Timothy Luke) ไมเคิล ชาปิโร (Michael Shapiro) และ ซินเธีย เวเบอร์ (Cynthia Weber) แต่สองคนที่โดดเด่นที่สุดคือ

ริชาร์ด เค แอชลีย์ (Richard K. Ashley)* และ โรเบิร์ต วอล์คเกอร์ (Robert Walker) ที่ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมาได้สร้างให้งานเขียนแบบวิวาทะ (dissidence) เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาเฉพาะงานเขียนของแอชลีย์เพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่านักทฤษฎีท่านอื่น ๆ จะด้อยกว่าหรือมีความสำคัญน้อยกว่า เพียงแต่ว่าแอชลีย์เป็นเสียงที่โดดเด่นและชัดเจนที่สุดของมุมมองแบบหลังสมัยใหม่ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ งานของเขาเป็นเครื่องหมายของรูปแบบทางวิชาการที่เรียกว่าการถกเถียงครั้งที่ 3 ของสาขาวิชา (Jarvis, 2000: 91) ที่ไม่เพียงขยายขอบเขตของวาทกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ แต่ยังนำแนวทางและเครื่องมือทางทฤษฎีแบบใหม่เข้ามาสู่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งคำถามวิพากษ์ และท้าทายแนวทางทฤษฎีหรือระเบียบวาระแบบดั้งเดิม จนส่งผลให้เกิดการตรวจสอบแนวทางและเครื่องมือในการศึกษาและวิเคราะห์ที่มีอยู่เดิมเสียใหม่ โดยที่ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาและวิเคราะห์งานเขียนของแอชลีย์ทั้งในรูปแบบของเนื้อหาและแนวทางของเขาในภาพรวมเพื่อแสดงให้เห็นถึงชุดของแนวความคิดที่สัมพันธ์กัน ซึ่งงานแต่ละชิ้นจะเกี่ยวข้องและสะท้อนด้านใดด้านหนึ่งในภาพรวมแนวทางของเขาทั้งหมด และแบ่งตามช่วงเวลาออกเป็นงานในช่วงแรกและงานในช่วงหลัง** เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางความคิดของเขาจากทฤษฎีวิพากษ์เข้าสู่แนวทางแบบหลังสมัยใหม่ ซึ่งในบทนี้จะเริ่มต้นทำงานในช่วงแรกของเขาก่อน

งานในช่วงแรกของแอชลีย์นั้นได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจโดยส่วนใหญ่มาจากแนวทางแบบวิภาษวิธี (dialectic) ของปีแอร์ บอร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) ของสำนักคิดแฟรงเฟิร์ต (Frankfurt School) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจอร์เก้น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas) และในช่วงท้าย ๆ ของงานช่วงนี้จะเริ่มมองเห็นอิทธิพลของมิเชล ฟูโกต์

* แม้ว่าแอชลีย์จะไม่เรียกตนเองว่าเป็นพวกหลังสมัยใหม่หรือใช้แนวทางแบบหลังสมัยใหม่ โดยจะนิยามตนเองว่าเป็นพวกหลังโครงสร้างนิยมเสียมากกว่า รวมถึงใช้แนวความคิดของทฤษฎีสัจนิยมเชิงวิพากษ์ในการวิเคราะห์บ่อยครั้ง แต่ทว่าผู้ศึกษามองแอชลีย์ว่าเป็นพวกหลังสมัยใหม่ เนื่องจากแนวคิดของเขาสอดคล้องกับแนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ในหลายประเด็นและแง่มุม

** ใช้รูปแบบการแบ่งของ ดี เอส แอล จาวิส (Jarvis, 2000) โดยที่งานในช่วงแรกของแอชลีย์ คือ งานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 จนถึงกลางทศวรรษที่ 1980 (Ashley, 1980, 1981, 1983a, 1983b, 1986) ส่วนงานในช่วงหลังคือ ตั้งแต่หลังปี 1985 เป็นต้นไป (Ashley, 1988, 1989, 1990a, 1990b, 1995, 1996)

(Michel Foucault) โดยที่แนวทางกว้าง ๆ ของงานในช่วงนี้คือ การวิพากษ์องค์ความรู้ แนวคิด วิธีการศึกษา หรือระเบียบวาระที่ครอบงำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอยู่ ณ เวลานั้น ว่ามีความผิดพลาด เนื่องจากมีลักษณะของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค รัฐนิยม อรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม และ/หรือเศรษฐกิจนิยม ที่มองว่าแนวคิดหรือวิธีการศึกษาของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกต้อง จำเป็น และลบล้างไม่ได้ ทฤษฎีความรู้ของตนสามารถเข้าถึงความจริงได้อย่างภววิสัย (objectively) ปลอดภัย มีแนวทางแบบวิทยาศาสตร์อันมีกฎเกณฑ์ ตรรกะ และโครงสร้างที่แน่นอน พิสูจน์ได้ จนปฏิเสธการวิพากษ์วิจารณ์จากภายนอกและละเลยที่จะรับรู้ถึงแนวทางอื่น ๆ รวมถึงมุ่งเน้นความสนใจไปที่วิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ ส่งผลให้เป็นแนวทางการศึกษาที่อยู่ในสภาพปิดและมองข้ามบริบททางประวัติศาสตร์ คุณค่า และมุมมองเชิงบรรทัดฐานไป แต่ทว่าวัตถุประสงค์ของการวิพากษ์ไม่ใช่เพื่อการรื้อถอน ทำลาย หรือมาแทนที่แนวคิดหรือวิธีการศึกษาเหล่านั้น เพียงแต่เป็นการวิพากษ์เพื่อนำไปสู่การสำรวจตรวจสอบตนเองที่มากขึ้น รวมทั้งเกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขข้อผิดพลาดที่มีอยู่ จนพัฒนากลายเป็นแนวทางการศึกษาที่มีลักษณะปลายเปิดมากยิ่งขึ้น เปิดรับความเห็นที่แตกต่าง มีการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่จะนำไปสู่ข้อสรุปที่เห็นพ้องต้องกันของสมาชิกในสังคม อาจกล่าวได้ว่าแนวทางของแอสลีย์ในช่วงแรกนี้เป็นการปลดปล่อย (emancipation) แนวทางความรู้ให้เป็นอิสระจากการปิดกั้นขององค์ความรู้อันผิดพลาดที่ครอบงำอยู่ จนทำให้ ดี เอส แอล จาร์วิส (D. S. L Jarvis) เรียกงานในช่วงนี้ของแอสลีย์ว่า “ช่วงวีรบุรุษ (heroic episode)” (Jarvis, 2000)

อย่างไรก็ตาม ผลงานในช่วงแรกของแอสลีย์นอกจากงานอันโด่งดังในปี 1984 ซึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาตามมาอย่างมากมายอย่าง *The Poverty of Neorealism* แล้ว มักจะถูกมองข้ามหรือไม่ก็แยกออกจากพัฒนาการทางความคิดของงานในช่วงหลังของเขาซึ่งได้รับความสนใจมากกว่า เนื่องจากมีความเข้าใจอย่างผิด ๆ ว่างานในช่วงแรกของเขามีศูนย์รวมอยู่ที่การต่อต้านและปฏิเสธแนวคิดแบบสังคมนิยมใหม่ แม้ว่างานในช่วงแรกของแอสลีย์จะเกี่ยวข้องกับการวิพากษ์แนวคิดสังคมนิยมใหม่เสียเป็นส่วนใหญ่จริง แต่ทว่าความตั้งใจและขอบเขตที่แท้จริงของงานในช่วงนี้คือการต่อต้านแนวทางทฤษฎีแบบรัฐนิยม อรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม และเศรษฐกิจนิยมที่ใช้ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเป็นแกนในการศึกษา การเน้นที่แนวคิดสังคมนิยมใหม่เป็นพิเศษเป็นเพราะแนวคิดดังกล่าวเป็นตัวแทนที่มีลักษณะต่าง ๆ ที่เขาต่อต้านอย่างครบถ้วน ไม่ใช่การต่อต้านแนวคิดสังคมนิยมใหม่โดยตัวของมันเอง ซึ่งแนวทางความคิดที่ปรากฏอยู่

ในงานช่วงแรกเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาไปสู่แนวคิดแบบหลังสมัยใหม่อย่างเต็มตัวในงานช่วงหลังของแอสลีย์

ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค: จุดเริ่มต้นแห่งการต่อต้าน

ในงานชิ้นแรกสุดของแอสลีย์ *The Political Economy of War and Peace: the Sino – Soviet – American Triangle and the Modern Security Problematique* ที่ตีพิมพ์ในปี 1980 มองเห็น ๆ อาจดูไม่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการต่อต้านต่าง ๆ ของเขาในเวลาต่อมา เพราะเขากล่าวไว้ในคำนำของหนังสือเล่มนี้ว่า

หนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับที่มาของความขัดแย้งและความรุนแรงในห้วงมหาอำนาจทางทหารในปัจจุบัน อันได้แก่ จีน สหภาพโซเวียต และสหรัฐอเมริกา มันทุ่งเน้นไปที่กระบวนการในระยะยาวที่เรียกว่าปัญหาความมั่นคงสมัยใหม่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นศัตรูทางทหารและสมดุลแห่งอำนาจเพื่อค้นหาระเบียบสันติภาพที่ยั่งยืน

หนังสือเล่มนี้เป็นการศึกษาในประเด็นเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ จึงสนใจในกระบวนการเจริญเติบโตทั้งในทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และจำนวนประชากรที่แตกต่างกันในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดและความสามารถอันไม่เท่าเทียม (Ashley, 1980: ix)

แต่ทว่าเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในชื่อเรื่องและคำนำดังกล่าว จริง ๆ แล้วไม่ได้เป็นทั้งจุดมุ่งหมายและประเด็นการศึกษาของเขา ณ ที่นี้ เพียงแต่เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการแสดงถึงผลของรูปแบบการสร้างแนวคิดชนิดหนึ่งที่แอสลีย์เรียกว่า “ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค (technical rationality)” ซึ่งจะกลายมาเป็นหนึ่งในการต่อต้านหลักของเขาที่ปรากฏอยู่ในงานช่วงแรกทุกชิ้น ด้วยเหตุนี้หนังสือเล่มนี้จึงถือเป็นจุดตั้งต้นที่สำคัญในการมองพัฒนาการทางความคิดของเขา ซึ่งจะบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางในช่วงแรกของเขาในฐานะโครงการต่อต้านที่สัมพันธ์กัน อันมีจุดร่วมอยู่ที่การปฏิเสธและต่อต้านความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค

ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเป็นแนวคิดที่มองความเป็นจริงของชีวิตว่าประกอบไปด้วยสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งคนจะต้องใช้ความรู้และทักษะของตนมองหาวิธีการ (means) หรือทางเลือกอันมีเหตุผล (rational choices) ที่จะเอาชนะอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาและบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย (ends) หรือความต้องการของตนเอง ความรู้และทักษะต่าง ๆ จะมีประโยชน์และเหตุผลก็ต่อเมื่อมันทำให้การพัฒนาและปรับใช้วิธีการเพื่อแก้ปัญหาและบรรลุจุดมุ่งหมายเป็นผลสำเร็จ (Ashley, 1980: 209) โดยมีสมมุติฐานว่าถ้าความรู้ถูกพัฒนาและนำไปปรับใช้ในแนวทางดังกล่าว จะทำให้ผู้คนสามารถเลือกทางที่มีเหตุผลในการแก้ไขหรือจัดการกับปัญหาที่ห่อหุ้มล้อมพวกเขาอยู่ได้ดียิ่งขึ้น ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคจึงชักนำการแสวงหาความรู้ไปในทิศทางดังกล่าว แต่ทว่ามุมมองแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคก็มีข้อจำกัดเพราะมันไม่อนุญาตให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ เมื่อมันเผชิญกับสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในกรอบความคิดแบบเดียวกัน มันก็จะตอบสนองด้วยการปฏิเสธว่าไร้เหตุผลและยืนยันไม่ได้ ทำให้ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคไม่สามารถพิจารณาถึงข้อจำกัดของตนเองได้

แนวทางแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคกลายเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ฮันส์ มอร์เกนธาว (Hans Morgenthau) ได้กระตุ้นให้เกิดแนวทางที่พวกเรา

... วางตนเองอยู่ในตำแหน่งของบุคคลแห่งรัฐ ผู้ซึ่งต้องเผชิญหน้ากับปัญหาเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ และเราถามตัวเองว่าอะไรคือทางเลือกอันมีเหตุผลที่บุคคลแห่งรัฐอาจเลือกและในสถานการณ์ใดที่เขาจะเลือก บททดสอบของสมมุติฐานทางเหตุผลต่อข้อเท็จจริงและผลลัพธ์ที่ตามมาเช่นนี้จะให้ความหมายทางทฤษฎีแก่ข้อเท็จจริงของการเมืองระหว่างประเทศ (Morgenthau, 1978: 5, cited in Ashley, 1980: 212)

แนวทางดังกล่าวดึงดูดใจและครอบงำการวิจัยทางทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศในอีกหลายปีต่อมา อาทิเช่น แนวทางการสร้างใหม่เชิงจินตนาการของสแตนลีย์ ฮอฟฟ์มันน์ (Stanley Hoffmann) และแนวทางแก้ปัญหาของโทมัส เชลลิง (Thomas Schelling) เป็นส่วนขยายจากแนวทางของมอร์เกนธาวและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค เช่นเดียวกับข้อสรุปของเอิร์นส์ ฮาส

(Ernst Hass) เกี่ยวกับนักการเมืองผู้เชี่ยวชาญเรื่องสวัสดิการ แนวทางเกี่ยวกับตัวเลือกของผู้แทนรัฐทางการเมืองระหว่างรัฐบาลของเคโอเฮนและไนย์ (Keohane and Nye) หรือความพยายามของเกรแฮม อัลลิสัน (Graham Allison) ในการบรรจุเหตุผลให้กับบรรดาข้าราชการในเกมการแข่งขัน แอชลีย์มองว่าแนวทางทั้งหลายเหล่านี้มีสาระและสมมุติฐานเหมือนกัน เพราะทั้งหมดต่างมองว่าความเป็นจริงของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสามารถถูกเข้าใจได้ในประเด็นของปฏิสัมพันธ์ การร่วมกันและการผสมผสานกันใหม่ของทางเลือกแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคของแต่ละบุคคล (Ashley, 1980: 212-213)

แอชลีย์กล่าวว่า แม้แต่ปัญหาความมั่นคงสมัยใหม่ก็ถูกรอบงำและตีกรอบโดยวิธีคิดแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ที่นักทฤษฎีต่างมองหาวิธีแก้ปัญหาและหนทางไปสู่สันติผ่านแนวคิดแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ซึ่งจะทำให้มนุษย์ชาติติดอยู่ในกับดักอันน่าเศร้า เพราะความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเป็นแนวคิดที่มีแนวโน้มของสงครามและความขัดแย้งอันเกิดจากการแสวงหาหนทางเพื่อบรรลุเป้าหมายและผลประโยชน์สูงสุดของตนเอง โดยไม่สนใจว่าวิธีการจะเป็นเช่นไรของแต่ละรัฐชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การแข่งขันและความขัดแย้งกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สันติภาพจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้ภายใต้แนวคิดที่มีแต่จะทำให้ความสงบสุขขาดหายไปเช่นนี้ (Ashley, 1980: xv)

ดังนั้น การต่อต้านของแอชลีย์จึงมุ่งตรงไปที่การสร้างและใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายบางประการ (instrumental) ของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค เพราะสำหรับเขาแล้วมุมมองดังกล่าวเป็น “ตรรกะที่ผิด (false logic)” เพราะมันรับใช้จุดมุ่งหมายของมนุษย์โดยปราศจากการตั้งคำถามถึงแหล่งที่มาและวิธีการเพื่อให้ได้มายังจุดมุ่งหมายดังกล่าว เป็นความพยายามที่จะแก้ปัญหาแบบแตกแยกแบ่งส่วน เพราะแบ่งแยกสถานการณ์ความเป็นจริงในประวัติศาสตร์ออกเป็นส่วน ๆ แยกจากกัน จนขาดการเชื่อมโยงต่อเนื่องกับสถานการณ์อื่น ๆ หรือแม้กระทั่งกับมนุษย์เอง ให้ค่าความมีอิสระในการปกครองตนเองของมนุษย์ว่าเหนือกว่าอิทธิพลของสภาพแวดล้อม และลดค่าความคิดเห็น ค่านิยม ระเบียบแบบแผน วิถีชีวิต และการตัดสินใจของคนหมู่มากให้เป็นรองการแก้ปัญหาของคนส่วนน้อยที่ใช้แนวทางตามแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเพื่อวัตถุประสงค์บางประการ แต่ที่ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคยังอ้างความถูกต้องชอบธรรมอยู่ได้ก็เพราะมันฝังตัวอยู่ในโครงสร้างและรูปแบบทางสังคมจนยากที่จะแยกแยะและตระหนักถึงได้ นอกจากนี้ มันยังเป็นความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคของผู้ที่แข็งแกร่ง ซึ่งครอบงำและกำหนดความถูกต้อง รวมทั้งกดทับคนอื่น ๆ ที่อ่อนแอกว่า (Ashley, 1980: 214-215) การต่อต้าน

และปฏิเสธแนวทางดังกล่าวจึงไม่ได้มีสาเหตุมาจากการใช้เหตุผลเพื่อบรรลุประโยชน์ส่วนตนของมันเพียงเท่านั้น แต่ยังคงเป็นเพราะการครอบงำการเป็นผู้นำของมัน รวมถึงการผลักดันและเพิกถอนความชอบธรรมของระบบความรู้อื่น ๆ อีกด้วย

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การวิพากษ์ของแอสลีย์ในงานช่วงแรกนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุง แก้ไขและเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่แนวทางที่ดีกว่าเดิมต่อไป แนวทางที่ดีกว่าซึ่งหลีกเลี่ยงจากการปิดกั้นและตรรกะที่ผิดของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคตามความคิดของแอสลีย์ คือ สิ่งที่เราเรียกว่า “ความเป็นเหตุผลจริง ๆ (rationality proper)” ที่ไม่ได้ปฏิเสธแนวทางแก้ปัญหาของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค แต่จะฝังยัดมันไว้ภายใต้แนวทางที่ลุ่มลึกกว่าอันจะสร้างปัญหาหรือโจทย์ให้กับหลักการในการแก้ปัญหาของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค (Ashley, 1980: 217) โดยที่ความแตกต่างอยู่ที่แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในระดับภววิทยา กล่าวคือ ในขณะที่ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคประกาศถึงเสรีภาพของมนุษย์ด้วยการปฏิเสธอิทธิพลของกระบวนการทางประวัติศาสตร์ แต่กลับติดอยู่ในประวัติศาสตร์และไม่สามารถที่จะจินตนาการหรือวิพากษ์วิจารณ์มันได้ ในทางตรงกันข้าม ความเป็นเหตุผลจริง ๆ กลับบอกวามมนุษย์ไม่ได้เป็นอิสระจากอิทธิพลของกระบวนการทางประวัติศาสตร์ ในขณะที่ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคมองประวัติศาสตร์เป็นช่วงเวลา เป็นขั้นตอนของสถานการณ์ปัญหาที่แยกจากกัน มองความจริงเป็นส่วน ๆ จนรวมกันเป็นขอบเขตของปัญหาจำนวนมาก ไม่ตั้งคำถามต่อจุดมุ่งหมายและความต้องการ แต่พยายามหาวิธีการให้สิ่งเหล่านั้นสำเร็จ ความเป็นเหตุผลจริง ๆ กลับมองประวัติศาสตร์แบบเป็นกระบวนการ จึงทำให้แต่ละส่วนของความจริงถูกสร้างอย่างเป็นขั้นตอน มีอิสระและเปลี่ยนแปลงได้ และในขณะที่ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคระบุถึงความเป็นอิสระของระบบความรู้และมองความจริงอยู่ในรูปแบบอันครอบงำของช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ ความเป็นเหตุผลจริง ๆ ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความเป็นอิสระและความเป็นจริงด้วยการมองหาฉันทามติผ่านการแลกเปลี่ยนติดต่อสื่อสารและวิพากษ์วิจารณ์ระหว่างผู้คน (Ashley, 1980: 216) สรุปแล้วก็คือ ความเป็นเหตุผลจริง ๆ ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ว่ามีผลต่อการกระทำของมนุษย์และไม่มองการกระทำต่าง ๆ ในบริบทเชิงเทคนิค แต่เน้นการเห็นพ้องต้องกันของเหล่าสมาชิกในสังคม จึงไม่มองข้ามเงื่อนไขเชิงบรรทัดฐานและระบบคุณค่าต่าง ๆ ไป

อย่างไรก็ดี แอสลีย์ไม่ได้มุ่งหวังให้ผู้คนหันมาใช้แนวทางแบบใหม่ที่เขานำเสนอ เพียงแต่คาดหวังว่าแวดวงสังคมศาสตร์จะตระหนักถึงการเป็นวิธีคิดอันผิดพลาดที่มีแนวโน้มความรุนแรง

ของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคซึ่งครอบงำทุก ๆ ด้านของชีวิต และคาดหวังว่าผู้คนคงไม่รอจนกระทั่งได้เห็นถึงผลเสียอันเป็นรูปธรรมของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคตามที่ได้อธิบายไปแล้วอย่างสงครามเสียก่อน จึงจะตื่นรนเพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักของมัน (Ashley, 1980: xiii) จากแนวคิดและมุมมองทั้งหมดของแอสลีย์ที่ปรากฏในงานชิ้นแรกนี้ ทำให้แนวทางปฏิบัติ วิธีการวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของเขาถูกกำหนดเรียบร้อยแล้ว โครงการเพื่อการต่อต้านของเขาจึงเริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการ สิ่งที่จะดำเนินต่อไปก็คือการผูกโยงลักษณะต่าง ๆ ที่เขาต่อต้านเข้ากับแนวทางความรู้หรือทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศที่ครอบงำอยู่ในขณะนั้น อันมีสัจนิยมใหม่เป็นศูนย์กลาง

สัจนิยมใหม่: ตัวแทนแห่งความผิดพลาด

การวิพากษ์แนวคิดสัจนิยมใหม่ของแอสลีย์เริ่มต้นที่งาน *Political Realism and Human Interests* (1981) จากนั้นจึงไปขยายความในประเด็นเศรษฐกิจนิยมในงาน *Three Modes of Economism* (1983b) สุดท้ายคือการสังเคราะห์ประเด็นการวิพากษ์ทั้งหมดอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนและรุนแรงใน *The Poverty of Neorealism* (1984)*

1. การสนทนาของสัจนิยม: สองด้านที่แตกต่าง

แอสลีย์เริ่มด้วยการกล่าวว่าแนวคิดสัจนิยมทางการเมือง (Political Realism) ห่างไกลจากความมีเอกภาพ กลมเกลียว และเป็นหนึ่งเดียว หากแต่มีกฎที่ค้ำกันและความตึงเครียดของการวิพากษ์ภายในที่จะทำให้แนวคิดสัจนิยมพัฒนาไปเป็นแนวทางที่มีการสนทนาแบบปลายเปิดซึ่งมีความสำคัญต่อไป โดยเขายกตัวอย่างของจอห์น เฮอร์ซ (John Herz) ที่ประกาศตนว่าเป็นพวกสัจนิยม แต่กลับอ้าแขนรับทัศนคติแบบสากลนียม ซึ่งตรงกันข้ามกับมุมมองแบบฮอบส์ (Hobbesian)** ของสัจนิยมเข้ามา เฮอร์ซบอกว่าธรรมชาติทางการเมืองได้เปลี่ยนไปและแนวคิด

* แต่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะอ้างอิงถึงงาน *The Poverty of Neorealism* ที่ตีพิมพ์ใหม่ในหนังสือ *Neorealism and its Critics* (Ashley, 1986) โดยตลอด

** มุมมองแบบฮอบส์ คือ มุมมองแนวคิดของโทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) ที่อธิบายว่าสภาวะตามธรรมชาติ (state of nature) ของมนุษย์นั้นก้าวร้าว ทะนงตน และเห็นแก่ตัว รัฐเองที่ขับเคลื่อนโดยมนุษย์จึงสะท้อนสภาวะตามธรรมชาติแบบเดียวกัน ดังนั้น สภาวะตามธรรมชาติของระบบรัฐจึงเป็นสภาวะสงคราม

สังคมนิยมเองก็ต้องอยู่บนข้อเท็จจริงดังกล่าว เขาเรียกร้องให้ก้าวข้ามพ้นสิ่งที่เรียกว่า “ผลประโยชน์แห่งชาติ (national interests)” ไปสู่สิ่งที่เรียกว่า “ผลประโยชน์โลก (global interests)” โดยที่รัฐต้องยอมแบ่งอำนาจอธิปไตยบางส่วนให้กับตัวแทนเหนือรัฐ (Ashley, 1981: 205) เขาเรียกร้องให้สังคมนิยมก้าวออกนอกกรอบการตีความดั้งเดิมที่เกี่ยวกับรัฐ ผลประโยชน์แห่งชาติ และความเป็นบุคคลแห่งรัฐ ไปสู่ความเป็นสากลของสังคมระหว่างประเทศทั้งหมด รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบเชิงวิพากษ์ต่อสมมุติฐานและข้อโต้แย้งของตนเองอยู่เสมอ ข้อโต้แย้งของเฮิร์ชต้องการวิพากษ์เพื่อความเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่การปฏิเสธหรือแทนที่แนวคิดสังคมนิยม เป็นการมองหาพื้นฐานการสังเคราะห์ใหม่ซึ่งเหมาะสมกับเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไปในประวัติศาสตร์ จนทำให้เขาถูกโจมตีว่าไม่ใช่สังคมนิยมที่แท้จริง แต่เป็นพวกอุดมคติซึ่งพ้อฝันแต่สิ่งที่เป็นนามธรรม (Ashley, 1981: 226-231) ดังนั้น แอชลีย์จึงใช้แนวทางของฮาเบอร์มาสที่บอกว่า “ความรู้ไม่ได้ถูกสร้างมาอย่างภววิสัย ... แต่สะท้อนมาจากผลประโยชน์อยู่เสมอ” (Habermas, 1971: 304, cited in Ashley, 1981: 207-208) ในการแบ่งแนวคิดสังคมนิยมออกเป็นสองด้านคือ สังคมนิยมเชิงปฏิบัติและสังคมนิยมเชิงเทคนิค

1.1 สังคมนิยมเชิงปฏิบัติ (Practical Realism)

สังคมนิยมเชิงปฏิบัติเป็นแนวทางสังคมนิยมที่รู้จักกันโดยทั่วไปในนาม “**สังคมนิยมแบบดั้งเดิม (Classical Realism)**” ที่มีมุมมองข้อเสนอลักษณะตามแนวทางแบบฮอบส์ อันได้แก่ การเน้นว่ารัฐเป็นตัวแสดงหลัก (central or principal actors) ในการเมืองโลก ซึ่งมีหน้าที่ในการธำรงรักษาและแสวงหาอำนาจ เพื่อปกป้องผลประโยชน์และความอยู่รอดของตนเองในสภาพแวดล้อมของการเมืองระหว่างประเทศที่มีแต่ความขัดแย้งและการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา โดยที่ความร่วมมือระหว่างรัฐจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อความร่วมมือนั้นให้ผลประโยชน์แก่รัฐ

แอชลีย์กล่าวว่า สังคมนิยมเชิงปฏิบัติเน้นความเป็นอัตวิสัย (subjectivities) ของมนุษย์ว่าไม่อาจถูกลดลงเหลือแค่เพียงการจัดการของกฎธรรมชาติหรือกฎตายตัวบางประการ แต่บอกว่า

(state of war) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงเป็นแบบอนาธิปไตย (international anarchy) ที่ทุกรัฐก็ต่างคนต่างอยู่ ต่างต้องช่วยเหลือพึ่งพาตนเอง (self-help) รวมไปถึงต้องคำนึงถึงผลประโยชน์และจุดมุ่งหมายของตนเองเป็นหลัก จึงต้องพยายามแสวงหาอำนาจมาสู่รัฐตนให้มากที่สุด ความขัดแย้งระหว่างประเทศจึงเป็นเรื่องธรรมชาติซึ่งเกิดจากการที่แต่ละรัฐพยายามแสวงหาและแผ่ขยายอำนาจ จนเกิดความขัดแย้งและสงครามกับรัฐอื่น ๆ ในที่สุด ทั้งนี้จะแก้ไขได้ด้วยการสร้างสมดุลแห่งอำนาจ (balance of power) ระหว่างรัฐต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อไม่ให้เกิดการแก่งแย่งอำนาจกัน

ระเบียบทางสังคมเกิดจากการดิ้นรนต่อสู้เพื่อสร้างและรักษาความเข้าใจในตนเองร่วมกันจึงเกิดเป็นแนวคิดขึ้นมา ภารกิจของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติจึงเป็นการตรวจสอบตีความประวัติศาสตร์กลับกรอง และสื่อสารความเข้าใจที่มีระหว่างกันจนเกิดเป็นฉันทามติของหมู่มวลชนมากขึ้น (Ashley, 1981: 210-211)

ดังนั้น สังคมนิยมเชิงปฏิบัติจึงถูกนำทางโดยผลประโยชน์ในการสร้างความรู้เชิงปฏิบัติที่มุ่งเป้าหมายของความรู้ คือ การได้มาซึ่งความเข้าใจระหว่างกันที่มากขึ้น นำพาความรู้ไปยังพัฒนาการของการตีความ อันจะส่งผลให้มีการกระทำภายใต้ทิศทางเดียวกัน (Habermas, 1971: 314, cited in Ashley, 1981: 208) ความรู้ไม่ได้นำมาซึ่งความสามารถที่เพิ่มขึ้นในการควบคุมสภาพแวดล้อม แต่เป็นความสามารถที่เพิ่มขึ้นในการเป็นและปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกอันทรงคุณค่าของชุมชนที่มีบรรทัดฐาน สิทธิ ความหมาย และข้อจำกัดที่ยอมรับร่วมกัน มุมมองดังกล่าวมีความสำคัญในการรวมตัวกันของสังคม การรักษาระเบียบ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางสังคมอันรุนแรง (Ashley, 1981: 211-212)

แนวทางการศึกษาของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติจึงเป็นศาสตร์แห่งการตีความ (hermeneutic) ซึ่งทุกการตีความจะต้องถูกตีความและประเมินกับการปฏิบัติจริง เมื่อใดก็ตามที่การคาดการณ์การตีความต่อการปฏิบัติจริงมีความผิดพลาด เมื่อนั้นเป็นสัญญาณถึงการตีความที่ล้มเหลว จวบจนกระทั่งการคาดการณ์ใกล้เคียงกันกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติแล้วเท่านั้น จึงจะพูดได้ว่าประสบความสำเร็จ (Ashley, 1981: 212-213)

สังคมนิยมเชิงปฏิบัติจึงมีความตั้งใจในเชิงปฏิบัติและมีแนวทางเป็นการตีความซึ่งจะพบเห็นได้ในงานของพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิม ยกตัวอย่างเช่น ในงานสุดคลาสสิกอย่าง *Politics among Nations* ของมอร์แกนธาวเป็นสังคมนิยมเชิงปฏิบัติเมื่อเขาพูดถึง “ฉันทามติเชิงมโนธรรม (moral consensus)” และบอกว่า “ไม่มีการศึกษาการเมืองใด ...สามารถแยกความรู้จากการกระทำ” (Morgenthau, 1978: 224, 23, cited in Ashley, 1981: 209) และมีแนวทางแบบตีความเมื่อเขาพูดว่าเรา

สืบสาวและคาดการณ์ก้าวอย่างทีบุคคลแห่งรัฐเดินในฉากทางการเมืองทั้งในอดีต ปัจจุบัน อนาคต เรามองข้ามไหล่ของเขาเมื่อเขาออกคำสั่งต่าง ๆ ฟัง

การสนทนาของเขากับบุคคลแห่งรัฐอื่น ๆ เราอ่านและคาดการณ์ความคิดของเขา (Morgenthau, 1978: 5, cited in Ashley, 1981: 213)

อย่างไรก็ตาม การตีความของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติก็เหมือนกับการตีความด้วยทั่วไป คือ ต้องอยู่ในบริบทของภาษาที่ตีความเท่านั้น ดังนั้น แนวคิด บรรทัดฐาน และการอ้างความรู้ของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติจึงต้องอยู่ในบริบทของความเป็นบุคคลแห่งรัฐแบบดั้งเดิม (traditional statesmanship) (Ashley, 1981: 213) ถ้าไม่ใช่ในกรอบนี้หรือไม่มีความหมายต่อบุคคลแห่งรัฐก็ไม่มีที่ทางในสังคมนิยมเชิงปฏิบัติ

1.2 สังคมนิยมเชิงเทคนิค (Technical Realism)

สังคมนิยมเชิงเทคนิคหรือที่รู้จักกันดีว่าสังคมนิยมใหม่เน้นกล่าวอ้างว่าตนเองเป็นแนวทางแบบก้าวหน้าที่สืบทอดมาจากสังคมนิยมเชิงปฏิบัติหรือสังคมนิยมแบบดั้งเดิม แต่บอกว่าตนเองทำได้ดีกว่าและนำมาซึ่งแนวทางปัญญาที่ลุ่มลึกและคงทนกว่าด้วยการนำเสนอแนวทางแบบวิทยาศาสตร์ที่แท้จริง รวมถึงมีความเบ็ดเสร็จทางโครงสร้างที่สามารถควบคุม จัดการ และจำกัดการกระทำทางการเมืองได้ (Ashley, 1986: 257) สังคมนิยมเชิงเทคนิคบอกว่าตนเองใช้ความสนใจเดิมของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติที่ถูกต้องอยู่แล้วอย่างเรื่องอำนาจ ผลประโยชน์แห่งชาติ และตัวแทนการเมืองของรัฐ แต่ใช้การจับประเด็นที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้นของวิทยาศาสตร์ ดังนั้นมันจึงเป็นแนวทางที่ได้รับมรดกตกทอดอันดีมาจากทั้งสองแนวทางที่มาก่อนหน้า คือ สังคมนิยมและวิทยาศาสตร์ (Ashley, 1986: 260)

สังคมนิยมเชิงเทคนิคกล่าวอ้างว่าจะมาชำระล้างสังคมนิยมเชิงปฏิบัติที่ดูจะสิ้นเชิงและมีภาวะสลายตัวสิ้นเกินไปในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและทำลายมากยิ่งขึ้น โดยบอกว่าพวกสังคมนิยมเชิงปฏิบัติอย่างเฮิร์ชกิตต์ มอร์แกนธาว์กิตต์ หรือ เฮนรี คิสซิงเจอร์ (Henry Kissinger) ก็ดี มีจุดผิดพลาดอยู่สี่ประการ ประการแรก แนวคิด ข้อโต้แย้งและการอ้างความรู้ของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติสิ้นไหลและไม่ชัดเจน ประการต่อมา คือ พวกสังคมนิยมเชิงปฏิบัติไม่แยกแยะระหว่างความเป็นอัตวิสัยกับภาววิสัย (subject / object) มองว่ามุมมองของตัวเองแสดงมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบ ดังนั้น จึงเป็นพวก “ลดทอน (reductionist)” เพราะปฏิเสธและบ่อนทำลายการสร้างทฤษฎี นอกจากนั้นแล้วพวกสังคมนิยมเชิงปฏิบัติยังไม่มีพื้นฐานของทฤษฎีสังคมที่ดี เช่น เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา หรือสังคมวิทยา และประการสุดท้ายที่สำคัญที่สุด คือ การที่สังคมนิยมเชิงปฏิบัติจำกัด

ตัวเองอยู่ที่เรื่องความสัมพันธ์ทางการเมือง การทหาร จึงทำให้อ่อนด้อยในเรื่องกระบวนการและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ นักคิดแนวอื่น ๆ จึงมองแนวคิดแบบสังคมนิยมอย่างเคลือบแคลงว่ามีขอบอยู่แต่เรื่องอำนาจ จากข้อผิดพลาดทั้งหมด ประกอบกับการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและพลวัตทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อพัฒนาการทางการเมืองที่สังคมนิยมเชิงปฏิบัติไม่เข้าใจ สังคมนิยมเชิงปฏิบัติหรือสังคมนิยมแบบดั้งเดิมจึงประสบกับวิกฤตแห่งความชอบธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา นักวิชาการสหรัฐอเมริกาจำนวนมากจึงตอบโต้วิกฤตดังกล่าวด้วยแนวทางทฤษฎีแบบใหม่อันได้แก่สังคมนิยมเชิงเทคนิคที่สร้างโครงสร้างตายตัวของระบบระหว่างประเทศ (international system) ว่ามีสภาพเป็นอนาธิปไตย (international anarchy) ซึ่งเชื่อมระหว่างวิธีการและจุดมุ่งหมายของรัฐที่คิดคำนวณและสนใจในผลประโยชน์ของตนเอง มีการต่อสู้ทางอำนาจการเมืองหรือเศรษฐกิจเพื่อครองความเป็นเจ้าใหญ่ (hegemony) ที่จะก่อให้เกิดระเบียบตามมา แนวทางการเน้นบทบาทอำนาจรัฐและการเมืองเรื่องอำนาจ (power politics) ของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติจึงยังคงอยู่ (Ashley, 1986: 260-262) ดังนั้น นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา สังคมนิยมเชิงเทคนิคหรือสังคมนิยมใหม่ก็ได้กลายมาเป็นแนวคิดกระแสหลักที่ครอบงำและวางกรอบการเมืองระหว่างประเทศเรื่อยมา

แอสลีย์กล่าวว่า นักคิดแนวสังคมนิยมทุกคนมีความเป็นสังคมนิยมเชิงเทคนิคมากน้อยต่างกัน ไป แต่ในพวกสังคมนิยมสมัยใหม่ของเคนเน็ธ วอลท์ซ (Kenneth Waltz) จะเด่นชัดที่สุด วอลท์ซเป็นนักคิดแนวสังคมนิยมเชิงเทคนิคคนแรกและคนสำคัญที่สุด เขาเป็นนักคิดสังคมนิยมแบบวิทยาศาสตร์ที่ปลดเปลื้องด้านการปฏิบัติออกไปจนหมด งานของเขาเป็นเสาหลักด้านเทคนิคของงานแนวสังคมนิยมทั้งหมด (Ashley, 1981: 215) ดังนั้น คำนิยามทฤษฎีของวอลท์ซจึงสอดคล้องกับความเข้าใจทฤษฎีแบบปฏิฐานนิยมที่มองทฤษฎีว่าเป็นชุดของสมมุติฐานและกฎที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความเป็นจริงอย่างเป็นกลาง ปลอดภัย นิยม ทฤษฎีจึงไม่ได้อนุมานจากข้อเท็จจริงหรือการกระทำในชีวิตประจำวัน แต่ถูกสร้างอย่างสร้างสรรค์และลึกซึ้งที่ไม่มีใครรู้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใดและอย่างไร ความรู้ทางทฤษฎีจึงไม่จำเป็นต้องแสดงออกในความเป็นจริง เพราะทฤษฎีแยกออกจากการกระทำ แต่ทว่าสังคมนิยมเชิงเทคนิคจะปิดกั้นและบดบังการตั้งคำถาม การตรวจสอบและการวิพากษ์กระบวนการสร้างทฤษฎีดังกล่าว หากเป็นเช่นนั้นแล้ว ความชอบธรรมของทฤษฎีสังคมนิยมเชิงเทคนิคจะอยู่ที่ตรงไหน

สังคมนิยมเชิงเทคนิคจึงสร้างความชอบธรรมในบริบทของอรรถประโยชน์ ซึ่งไม่ได้หมายถึงความสามารถในการสนับสนุนการเกิดขึ้นตามติและความเข้าใจระหว่างผู้คนอย่างสังคมนิยมเชิง

ปฏิบัติ แต่กลับเป็นความสามารถในการพยายาม “ควบคุม (control)” ความเป็นจริงที่ปรากฏ ดังที่วอลท์ซเองพูดอย่างชัดเจนว่า “การกระตุ้นให้เกิดการอธิบายไม่ได้เกิดจากความอยากรู้ อยากเห็นเพียงอย่างเดียว มันยังคงถูกสร้างโดยความปรารถนาที่จะควบคุมหรืออย่างน้อยก็รู้ว่าการควบคุมนั้นเป็นไปได้” (Waltz, 1979: 6, cited in Ashley, 1981: 217) ทฤษฎีจึงเป็นการอธิบายเชิงเทคนิคถึงความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของวิธีการเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมาย ผลประโยชน์ในการสร้างความรู้ของสังคมนิยมเชิงเทคนิคจึงเป็นผลประโยชน์เชิงเทคนิค เพื่อเป็นพื้นฐานในการขยายอำนาจการควบคุมเหนือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมถึงการครอบงำมนุษย์อีกด้วย (Habermas, 1971: 314, cited in Ashley, 1981: 208) สำหรับการทดสอบทฤษฎีจะเป็นการจำลองการควบคุมความเป็นจริงแล้วสังเกตผลลัพธ์ที่ตามมา ถ้าการคาดการณ์ของทฤษฎีไม่สอดคล้องกับผลที่ออกมา ก็ถือว่าเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความจริงที่ไม่เหมาะสม

โดยสรุปแล้ว แม้ว่าพวกสังคมนิยมเชิงเทคนิคแต่ละคนจะมีแนวทางทฤษฎีที่แตกต่างกันออกไป แต่โดยพื้นฐานแล้วมีแกนกลางร่วมกันอยู่ที่เรียกว่า “**ทฤษฎีความเป็นไปไม่ได้ (impossibility theorem)**” ที่บอกว่ามันเป็นไปไม่ได้ที่จะมีฉันทามติสากลที่แท้จริงหรือเด่นชัดที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการของทุกรัฐและทุกคนในระยะยาวได้ โลกถูกสร้างจากหน่วยต่าง ๆ จำนวนมากที่ผลประโยชน์ไม่ตรงกัน หลักการเชิงมโนธรรมสากลจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ และจากแก่นกลางดังกล่าว มุมมองของสังคมนิยมเชิงเทคนิคก็จะตามมาด้วย

บรรทัดฐานและผลประโยชน์ซึ่งคิดว่าเป็นสากลจะสร้างความพอใจให้กับความต้องการของบางคน ในขณะที่คนอื่น ๆ ต้องเสียประโยชน์ เพราะฉะนั้นการมีปฏิสัมพันธ์เพื่อความต้องการร่วมกันก็จะมีอีกต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงกลายเป็นอาณาจักรแห่งการแข่งขันกันในเชิงวิธีการเพื่อการควบคุมซึ่งกันและกัน บางรัฐที่ไม่สามารถแข่งขันได้ในไม่ช้าก็จะตกหล่นไปอยู่เพียงข้างทางในประวัติศาสตร์ สุดท้ายก็จะเกิดความเชื่อที่ว่าอำนาจคือผลประโยชน์ที่เป็นสากลและไม่มีสิ่งใดเหนือกว่า ทุกรัฐหรือทุกคนต่างเป็นวัตถุแห่งอำนาจมีความสนใจในอำนาจด้วยความจำเป็น เหตุผลของการคงอยู่คือผลประโยชน์ ความจำเป็น และอำนาจประสานกันเป็นหนึ่ง (Ashley, 1981: 219)

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสัญนิยมเชิงปฏิบัติและสัญนิยมเชิงเทคนิค

จากที่กล่าวมาทั้งหมดคงจะเห็นได้อย่างชัดเจนแล้วว่าแนวทางสัญนิยมทั้งสองแบบนี้แตกต่างกันและตรงข้ามกันในหลายด้าน โดยที่ไม่มีแบบใดครอบงำสัญนิยมอย่างเต็มที่ รวมถึงไม่ได้หมายความว่านักคิดแนวสัญนิยมจะมีลักษณะของด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวและปฏิเสธอีกด้านอย่างสิ้นเชิง ยกตัวอย่างเช่น มอร์แกนทาวเองก็มีลักษณะของสัญนิยมทั้งสองแบบ (Ashley, 1981: 210) อย่างไรก็ตามแนวทางสัญนิยมทั้งสองแบบก็มีความเชื่อมโยงกันในสองส่วนด้วยกัน

ในส่วนแรก สัญนิยมเชิงเทคนิคบังคับกักขังสัญนิยมเชิงปฏิบัติด้วยการระบุถึงความเป็น “แนวทางที่แท้จริง (true tradition)” ที่ควรแก่การตีความและเข้าใจ อันได้แก่ การตระหนักถึงข้อจำกัดของการมีฉันทามติสากล รวมทั้งรับรู้ถึงความต้องการในอำนาจของทั้งตนเองและผู้อื่น ความเข้าใจระหว่างกันจึงถูกสร้างจากข้อจำกัดดังกล่าวที่มองว่าอำนาจเป็นเรื่องในทางปฏิบัติซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างระเบียบร่วมกัน ส่วนที่สองคือ กรอบการตีความของสัญนิยมเชิงปฏิบัติที่มุ่งหวังการมีฉันทามติสากลทำได้เพียงแคื่อยืนยัน แต่ไม่อาจตั้งคำถามถึงความชอบธรรมของทฤษฎีที่ระบุถึงผลประโยชน์และอำนาจซึ่งมองว่าฉันทามติดังกล่าวเป็นไปไม่ได้ กล่าวโดยสรุปคือ สัญนิยมเชิงปฏิบัติเป็นเพียงโครงสร้างส่วนบนของรากฐานเชิงเทคนิค การตั้งคำถามต่อรากฐานของโครงสร้างไม่ได้รับการอนุญาตและสิ่งใดก็ตามที่บ่งชี้ถึงการมีฉันทามติสากลที่เหนือกว่าการเมืองเรื่องอำนาจจะถูกมองว่าไร้เหตุผล (Ashley, 1981: 223-225)

ทั้งหมดคือการสนทนาของสัญนิยมที่แอสลีย์เปรียบเทียบไว้อย่างน่าสนใจว่าสะท้อนภาพของการแต่งงานที่ชายเป็นใหญ่ กล่าวคือ

ฝ่ายชายที่ทำงาน (ด้านเทคนิค) เป็นฝ่ายครอบงำและจัดการสิ่งต่าง ๆ ในอาณาจักรของความจำเป็น ส่วนฝ่ายหญิงที่ต้องพึ่งฝ่ายชาย (ด้านปฏิบัติ) ถูกขอให้คงรักษาและปรับความเข้าใจระบบคุณค่าและจริยธรรมของทั้งครอบครัวให้เข้ากับความต้องการและโอกาสที่เกิดขึ้นในโลกของฝ่ายชาย เธอและทั้งครอบครัวจึงเข้าร่วมกับฝ่ายชายในการมองโลกที่มีแต่ความจำเป็นของฝ่ายชายในการหางานทำ ประจบเอาใจเจ้านาย แข่งขันกับคนอื่น ๆ สร้างความก้าวหน้าในอาชีพ ฯลฯ นาน ๆ ครั้งที่จะกล้าวิจารณ์หรือแนะนำการกระทำของฝ่ายชายในโลกภายนอก และนานครั้งเมื่อเธอบ่นถึง

ข้อจำกัดของความเป็นอยู่ของเธอและครอบครัวที่กำหนดโดยฝ่ายชาย โอกาสที่ย่อมสละทิ้งไป อาชีพการงานที่ไม่ได้ถูกเติมเต็ม การต้องทิ้งเพื่อนไว้ ด้านหลัง และการที่ลูก ๆ ถูกละเลย เธอก็รู้ว่าคำตอบที่เธอจะได้ยินเป็นเช่นไร “มีเหตุผลน้อย ผู้หญิง อย่าเพื่อฝันไปหน่อยเลย โลกของเราเป็นโลกแห่งความจำเป็น ผมควรเปลี่ยนวิถีชีวิตของผมหรืออย่างไร โลกของเราทั้งหมดก็จะได้ฟังลงมานะสิ” (Ashley, 1981: 225-226)

2. ความอับจนของสังคมนิยมใหม่ (the Poverty of Neorealism)

หลังจากนำเสนอการสนทนาของสังคมนิยมทั้งสองด้านที่แตกต่างกันแล้ว ในปี 1984 แอชลีย์ก็ได้สังเคราะห์แนวทางการต่อต้านทั้งหมดของเขาในช่วงแรก เพื่อโจมตีสังคมนิยมใหม่อย่างรุนแรงว่าเป็น “รูปจำลองแห่งความผิดพลาด (an orrery of errors)” * เนื่องจากยึดมั่นในแนวทางแบบรัฐนิยม อรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม และเศรษฐกิจนิยมที่ผูกเข้าด้วยกัน จนลดความสำคัญของปฏิบัติการทางการเมืองเหลือเพียงตรรกะทางเศรษฐกิจและทำให้วิทยาศาสตร์เป็นเพียงเรื่องทางเทคนิคที่ไม่มีการวิพากษ์ ซึ่งทฤษฎีต่อทั้งแนวคิดสังคมนิยมและวิทยาศาสตร์เพราะเรียนรู้แต่เรื่องความสนใจในอำนาจจากสังคมนิยมและการแสวงหาการควบคุมจากวิทยาศาสตร์ จำกัดมากกว่าที่จะขยายวาทกรรมทางการเมือง ปฏิเสธความสำคัญของความหลากหลาย ให้ความสำคัญกับการกระทำน้อยกว่าความสนใจในการควบคุม ถอดถอนปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ ปิดกั้นการตรวจสอบและวิพากษ์ รวมทั้งดึงเอาฝ่ายที่ต่อต้านให้เข้ามาอยู่ในกรอบของแนวทางตนเองอีกด้วย แนวคิดสังคมนิยมใหม่จึงเป็นมุมมองที่ให้ความชอบธรรมกับการมีอำนาจอันไร้ขอบเขตและโครงการแบบเบ็ดเสร็จในการเมืองระดับโลก (Ashley, 1986: 258)

2.1 รัฐนิยม (Statism)

แนวคิดสังคมนิยมใหม่ผูกติดอยู่กับรัฐ ทฤษฎีของมันมีรัฐเป็นศูนย์กลางโดยเสนอรูปแบบโลกในแบบ “รัฐในฐานะตัวแสดง (state – as - actor)” ซึ่งบอกว่ารัฐเป็นตัวแสดงอันมีเอกภาพที่

* แอชลีย์หยิบยืมคำนี้มาจาก อี พี ธอมป์สัน (E. P. Thompson) ที่ใช้ในการโจมตีแนวทางแบบมาร์กซิสต์เชิงโครงสร้าง (Structural Marxism) ของหลุยส์ อัลตุสแซร์ (Louis Althusser) (Ashley, 1986)

สามารถตัดสินใจและจัดการใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่แน่นอนของตนเอง รัฐจึงกลายเป็นข้อสันนิษฐานที่ไร้ปัญหาหรือข้อโต้แย้งซึ่งไม่ต้องการคำอธิบายหรือการพิสูจน์ใด ๆ ถ้าข้อเสนออันใดจะเป็นที่เข้าใจของพวกเขาสัญนิยมใหม่ก็ต้องอยู่ในกรอบดังกล่าว การตรวจสอบ ตั้งคำถาม หรือท้าทายความชอบธรรมของรัฐในฐานะตัวแสดงจะถูกผลักไสออกไปจากทฤษฎีสัญนิยมใหม่ (Ashley, 1986: 268-269)

มุมมองการเน้นรัฐเป็นศูนย์กลางดังกล่าวมีนัยยะสองประการที่สำคัญ ประการแรก คือแนวคิดสัญนิยมใหม่ในฐานะกรอบการตีความการเมืองระหว่างประเทศไม่สามารถเข้ากันได้กับแนวทางการรวมตัวหรือร่วมมือกันในระดับโลกที่ไม่อาจติดอยู่แค่ในกรอบของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐเท่านั้น เพราะสัญนิยมใหม่เลือกที่จะอยู่ข้างผลประโยชน์และความชอบธรรมของรัฐ ผลประโยชน์ทั้งระดับบุคคลหรือระดับข้ามชาติสากลก็ตามต้องอยู่ในกรอบที่มองผ่านรัฐเท่านั้น หากไม่ใช่แล้วก็จะถูกต่อต้านและผลักไสออกไป นัยยะประการที่สองคือ สัญนิยมใหม่ให้ความสำคัญกับรัฐมากกว่าระบบระหว่างประเทศ โดยบอกว่าโครงสร้างของระบบถูกสร้างจากการนิยามว่ารัฐมีเอกภาพในตัวเองและเกิดเมื่อเอกภาพเหล่านั้นถูกอ้างอิงซึ่งกันและกัน สำหรับพวกสัญนิยมใหม่แล้ว มันเป็นไปได้ที่จะพูดถึงโครงสร้างระบบระหว่างประเทศโดยไม่พูดถึงแนวคิดรัฐในฐานะตัวแสดงก่อน ยกตัวอย่างเช่น วอลท์ซกล่าวว่า “ระบบการเมืองระหว่างประเทศ ... ถูกสร้างจากปฏิบัติการร่วมกันของแต่ละหน่วย” (Waltz, 1979: 91, cited in Ashley, 1986: 271) หรืออย่างโรเบิร์ต กิลปิน (Robert Gilpin) ที่นิยามระบบว่าเป็น “การรวมกันของสิ่งที่แตกต่างกันให้เกิดเอกภาพด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในรูปแบบของการควบคุม” รัฐจึงเป็น “แกนกลางหรือตัวแสดงหลัก” การควบคุมจัดการของระบบระหว่างประเทศเกิดจากสามปัจจัยที่มีรากฐานอยู่ที่ความสามารถ ผลประโยชน์ และปฏิสัมพันธ์ของรัฐอันได้แก่ การแบ่งสรร แจกจ่ายกระจายอำนาจในหมู่รัฐ ลำดับชั้นในหมู่รัฐ และสิทธิ กฎเกณฑ์ของรัฐที่มีอำนาจครอบงำในระบบ (Gilpin, 1981: 26, cited in Ashley, 1986: 271) ดังนั้น สำหรับนักคิดแนวสัญนิยมใหม่ โครงสร้างของการเมืองระหว่างประเทศห่างไกลจากการเป็นองค์รวมเบ็ดเสร็จและเป็นอิสระจากหน่วยประกอบต่าง ๆ แต่ทว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยการรวมกันของหน่วยประกอบมากกว่า (Ashley, 1986: 270-273)

2.2 อรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

การยึดมั่นอย่างที่สองคือ การยึดมั่นในแนวทางอรรถประโยชน์นิยมซึ่งมีลักษณะมาจากสมมุติฐานแบบปัจเจกนิยม (Individualism) และเหตุผลนิยม (Rationalism) อย่างแรกคือ

การกำหนดความสำคัญของตัวแสดงปัจเจกมากกว่าลักษณะร่วมกันของสังคม หน่วยแสดงปัจเจกมีลักษณะความเป็นส่วนตัวที่สำคัญกว่าและเป็นอิสระจากสถาบันทางสังคมที่ใหญ่กว่า รวมทั้งมีการสร้างจุดมุ่งหมายของตนเอง ความจริงทางสังคมถูกสร้างจากตัวแสดงปัจเจกต่าง ๆ ที่ต้องเลือกเป้าหมายบางประการ อย่างที่สอง คือ การนิยามเหตุผลในแบบวิธีการ - จุดมุ่งหมาย (means - ends) ซึ่งเน้นความมีประสิทธิภาพของวิธีการเพื่อจุดมุ่งหมายที่ตัวแสดงปัจเจกได้ตั้งเอาไว้ ด้วยสมมุติฐานดังกล่าว ทฤษฎีในด้านต่าง ๆ ของแนวทางอรรถประโยชน์จึงถือกำเนิดขึ้น อันได้แก่ ทฤษฎีการกระทำ คือ การที่ตัวแสดงปัจเจกปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลและต่อผู้ใดคนหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งจุดหมายด้วยวิธีการที่ทรงประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเกิดจากการกระทำร่วมกันหรือการแลกเปลี่ยนในหมู่ตัวแสดงปัจเจก ระเบียบทางสังคมเป็นผลของความสัมพันธ์และความคาดหวังระหว่างตัวแสดงปัจเจกที่มีเหตุผล การเปลี่ยนแปลงในสถาบันทางสังคมจึงเป็นผลมาจากความคาดหวังดังกล่าว (Ashley, 1986: 274-275) ทฤษฎีการกระทำ ปฏิสัมพันธ์ ระเบียบ และการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบันดังกล่าวของแนวทางอรรถประโยชน์ถูกเข้าใจว่ามีความเป็นภววิสัยที่ไม่ต้องการการปกป้องหรือข้อพิสูจน์ทางประวัติศาสตร์ใด ๆ

แนวคิดสังคมนิยมใหม่จึงใช้จุดยืนและมุมมองดังกล่าวในการอธิบายระบบระหว่างประเทศ โดยมีรัฐเป็นตัวแสดงปัจเจกที่มีเหตุผล ส่งผลให้โปรแกรมการวิจัยของแนวคิดสังคมนิยมใหม่มีแกนกลางหลักแบบรัฐนิยมที่เน้นผลประโยชน์ของตนเอง (Utilitarian Statism) ซึ่งพวกสังคมนิยมใหม่จะพัฒนาสมมุติฐานอื่นเพิ่มเติมเพื่อปกป้องโครงสร้างหลักดังกล่าวเอาไว้ ซึ่งแอสลีย์ได้ยกมุมมองเรื่องอำนาจ (power) และระเบียบระหว่างประเทศ (international order) ของพวกสังคมนิยมใหม่มาแสดงเป็นตัวอย่าง (Ashley, 1986: 276-277) พวกสังคมนิยมใหม่ไม่เชื่อว่ามีอำนาจทางสังคมอยู่เบื้องหลังการสร้างรัฐหรือผลประโยชน์ของรัฐขึ้นมา อำนาจถูกมองในบริบทของความสามารถที่จะถูกแจกจ่าย แบ่งสรร ครอบครอง และใช้ในหมู่รัฐในฐานะตัวแสดง เหมือนที่วอลท์ซกล่าวไว้ว่า “อำนาจต้องถูกนิยามในบริบทของการแจกจ่ายแบ่งสรรความสามารถอันจะนำมาซึ่งวิธีการในการคงรักษาเอกราชของแต่ละคน” (Waltz, 1979: 192, cited in Ashley, 1986: 276) ในขณะที่ความเข้าใจของกิลปินก็ไม่แตกต่างกัน เขากล่าวว่าอำนาจ “อ้างถึงความสามารถทางทหาร เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีของรัฐ ... คำนีямดังกล่าวละทิ้งปัจจัยที่จับต้องไม่ได้ อย่างคุณธรรมหรือความเป็นผู้นำไป” (Gilpin, 1981: 13-14, cited in Ashley, 1986: 276) ในส่วนของระเบียบระหว่างประเทศนั้น พวกสังคมนิยมใหม่มองว่าไม่มีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน ความคาดหวังร่วมกัน หรือหลักปฏิบัติใดที่สำคัญกว่าหรือเป็นอิสระจากตัวแสดง จุดมุ่งหมาย และความหมายของมัน ดังนั้น วิวัฒนาการของ

กฎทั้งหลายทั้งปวงจึงเกิดจากการใช้และทำลายความคาดหวังร่วมกันให้เข้ากันได้กับขอบเขตอำนาจและผลประโยชน์ของรัฐในฐานะตัวแสดง โลกที่มีตัวแสดงมากมายและต่างมีอำนาจเท่าเทียมกันเป็นสูตรแห่งความโกลาหล วิกฤต และหายนะ ระเบียบจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่ออำนาจแบบมีลำดับชั้น (hierarchy) ในหมู่ตัวแสดงชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งรายละเอียดของพวกเขาจะแตกต่างกันบ้าง เช่น ในขณะที่ส่วนใหญ่มองเงื่อนไขของการเกิดระเบียบชั้นสูงสุดคือ อำนาจที่มีลำดับชั้นของรัฐเจ้าใหญ่ (hegemonic state) เพียงหนึ่งเดียวที่ “มีอำนาจมากพอในการรักษากฎสำคัญในการควบคุมจัดการความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและมีความประสงค์จะกระทำดังกล่าว” (Keohane and Nye, 1977: ch 3, cited in Ashley, 1986: 277) วอลท์ซกลับเน้นไปที่การมีรัฐที่มีอำนาจสองรัฐ เนื่องจากกังวลว่าจะเหลือรัฐที่ครอบงำเพียงรัฐเดียวแต่โดยสรุปแล้ว นักวิชาการสังคมนิยมใหม่มองระเบียบระหว่างประเทศว่าเกิดจากการกระทำร่วมกันอย่างมีเหตุผลของตัวแสดงปัจเจกที่มีอำนาจต่างกันเป็นลำดับชั้น แม้แต่ในเรื่องระบอบระหว่างประเทศ (international regimes) ก็อยู่ในกรอบแบบนี้ เช่นที่สตีเฟน คราสเนอร์ (Stephen Krasner) กล่าวว่า “การแจกจ่ายแบ่งสรรอำนาจของเจ้าใหญ่จะนำไปสู่ระบอบทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและเปิดกว้าง เพราะนโยบายดังกล่าวอยู่ในความสนใจของเจ้าใหญ่ และเพราะเจ้าใหญ่สามารถจัดหาทรัพยากรที่ทำให้ระบบดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้” (Krasner, 1982, cited in Ashley, 1986: 277)

ด้วยแนวทางแบบอรรถประโยชน์นิยมอันมีรัฐเป็นศูนย์กลาง ทำให้แนวคิดสังคมนิยมใหม่ประสบกับการคัดค้านและวิพากษ์วิจารณ์จากสามมุมมองด้วยกัน มุมมองแรกมีรากฐานอยู่ที่สังคมวิทยาของสิ่งที่เรียกว่า “ปัญหาแบบฮอบบส์ (Hobbesian problem)” (Ashley, 1986: 278) อันได้แก่ การขาดหายไปของกรอบหรือบรรทัดฐานที่ยอมรับโดยทั่วกันในหมู่สมาชิก เช่น สัญญาประชาคม มุมมองที่สองอยู่ภายในกรอบของอรรถประโยชน์นิยมเอง กล่าวคือ ตัวแสดงปัจเจกที่มีเหตุผลและสนใจแต่ผลประโยชน์ของตนเองจะไม่เข้าร่วมองค์กรขนาดใหญ่เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ในเมื่อสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการกระทำของคนอื่นเพื่อจุดหมายของตัวเอง หมายความว่าตัวแสดงที่มีเหตุผลในกรอบแบบอรรถประโยชน์นิยมจะทำตัวเป็น “กาฝาก (free rider)” ทุกครั้งที่มีโอกาส (Hechter, 1981: 403, cited in Ashley, 1986: 278) มุมมองสุดท้ายเป็นมุมมองแบบมาร์กซิสต์ที่มองว่าระเบียบแบบอรรถประโยชน์นิยมแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางชนชั้นที่ขึ้นอยู่กับความสามารถของชนชั้นปกครอง (รัฐที่มีอำนาจมากกว่า) ในการควบคุมและจัดการให้เกิดระเบียบ

อย่างไรก็ตาม พวกสังคมนิยมใหม่ก็มีวิธีการรับมือกับการคัดค้านดังกล่าวด้วยการอ้าแขนรับการวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ เข้ามาแต่หักมุมเสียใหม่ ปัญหาเรื่องระเบียบในแบบฮอบส์บ์ธนิยามใหม่ในฐานะ “หลักการเพื่อสร้างระเบียบ (ordering principle)” การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในหมู่รัฐบนเวทีการเมืองระหว่างประเทศกลายเป็นขั้นตอนทั่วไปของการเปลี่ยนแปลงและความสำเร็จของการเกิดระเบียบ ปัญหาเรื่องกาฝากในหมู่รัฐกลายเป็นความชอบธรรมทางสังคมของรัฐเจ้าใหญ่ที่ผลประโยชน์ของเจ้าใหญ่หมายถึง “ดี” และความสามารถที่เหนือกว่าของรัฐเจ้าใหญ่จะทำให้สิ่ง “ดี” สำเร็จ ในส่วนของการวิพากษ์แบบมาร์กซิสต์ก็ถูกพลิกแพลงให้เข้าใจว่าระเบียบในหมู่รัฐมหาอำนาจขึ้นอยู่กับความเข้าใจลำดับขั้นการปกครองในหมู่รัฐใหญ่และรัฐเล็ก ๆ (Ashley, 1986: 278-279) เหมือนที่วอลท์ซกล่าวว่า ความไม่เท่าเทียมก็มีคุณความดีของมันเพราะจะมีระเบียบอยู่ในนั้น (Waltz, 1979: 131-132, cited in Ashley, 1986: 279)

2.3 ปฏิฐานนิยม (Positivism)

แอสลีย์กล่าวว่า “ทฤษฎีสังคมนิยมใหม่เป็นทฤษฎีของพวกปฏิฐานนิยม โดยพวกปฏิฐานนิยม และของพวกปฏิฐานนิยม” (Ashley, 1986: 280) คำว่าปฏิฐานนิยมเองเป็นคำที่ยังถกเถียงกันอยู่ในความหมาย รวมถึงมีการนำไปใช้อย่างผิด ๆ แต่โดยทั่วไปแล้วมีหลักการอยู่สี่ข้อด้วยกัน ข้อแรก ความรู้แบบวิทยาศาสตร์ต้องการที่จะจับความจริงที่ปรากฏให้เข้ากันได้กับโครงสร้างตายตัวหรือความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เป็นอิสระจากมนุษย์และมีความกลมกลืนภายใน ไร้ความขัดแย้ง ข้อที่สอง คือ แนวทางความรู้แบบวิทยาศาสตร์ต้องการสร้างสูตรความรู้ที่มีประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ในการทำนายนายการกระทำให้มีประสิทธิภาพและควบคุมคุณค่าต่าง ๆ ของมนุษย์ได้ ข้อต่อมาบอกว่าการหาความรู้มีความเป็นกลางทางค่านิยม และข้อสุดท้ายบอกว่าความถูกต้องของข้ออ้างและแนวคิดจะถูกทดสอบด้วยความสอดคล้องกับประสบการณ์ภายนอก

คำว่า “ปฏิฐานนิยม” ที่โดยทั่วไปแล้วถูกใช้ในทางสังคมศาสตร์จึงบ่งชี้ถึงแนวทางหรือระเบียบวิธีในการศึกษาแบบเฉพาะ อันได้แก่

แนวทางแบบ “วิทยาศาสตร์” (“scientific” approach) ที่ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์ถูกมองในฐานะปรากฏการณ์เชิงภววิสัย (objective phenomenon) อันจะถูกศึกษาในเงื่อนไขของการปลดค่านิยม (value freedom) ... มัน

หมายความว่าความเชื่อ ทศนคติ และคุณค่าต่าง ๆ ของตัวแสดงมนุษย์จะถูก บอกรับในฐานะสิ่งที่ไม่ชัดเจนหรือเป็นภววิสัยเพียงพอที่จะเป็นข้อมูลสำหรับการ ศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ได้ ... แนวคิดแบบปฏิฐานนิยมมีแนวโน้มที่จะให้ สิทธิพิเศษแก่เทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์ รวมทั้งทฤษฎีซึ่งเน้นไปที่ “ระบบ (system)” มากกว่าปัจเจกบุคคลในการอธิบายปรากฏการณ์ทางการ เมือง (Robertson, 2002: 396)

แนวคิดสังคมนิยมใหม่จึงใช้แนวทางปฏิฐานนิยมเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับความเป็น เหตุผลเชิงเทคนิคอันเป็นใจกลางความคิดแบบอรรถประโยชน์นิยมว่ามีลักษณะเป็นภววิสัย เป็น กลางทางค่านิยม และปราศจากความหมายเชิงบรรทัดฐาน ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคจึงอยู่ใน ขอบเขตของ “สิ่งที่เป็น (is)” มากกว่า “สิ่งที่ควรจะเป็น (ought)” (Ashley, 1986: 282) วิทยาศาสตร์ไม่อาจตัดสินความถูกต้องในเชิงจริยธรรม ค่านิยม และจุดมุ่งหมายได้เพราะ วิทยาศาสตร์สามารถพูดได้อย่างชัดเจนเฉพาะในเรื่องประสิทธิภาพของจุดมุ่งหมายเท่านั้น ความ เป็นเหตุผลเชิงเทคนิคกลายเป็นขั้นตอนที่สำคัญในประวัติศาสตร์ผ่านกระบวนการสร้างเหตุผลที่ พังทลายข้อจำกัดแบบดั้งเดิมและดูดซับทุกสถาบันในชีวิตเข้ามาในวิถีคิดที่มุ่งลดทุกด้านการ กระทำของมนุษย์ให้เหลือเพียงเรื่องการกระทำอันมีเหตุผลเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมาย บางประการ รวมทั้งผลกำไรทุกคำถามที่ไม่อาจสร้างและแก้ไขได้ภายในตรรกะของความเป็น เหตุผลเชิงเทคนิคออกไปจากอาณาเขตของมัน แนวโน้มดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไม่ได้และผลของมัน ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ วิทยาศาสตร์ที่ยึดมั่นในความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคจึงเป็นแนวโน้มความจำเป็น ในประวัติศาสตร์

ดังนั้น แนวทางแบบปฏิฐานนิยมจึงช่วยแนวคิดสังคมนิยมใหม่ในการสร้างความเป็นอมตะ ให้กับมายาภาพเรื่องรัฐในฐานะตัวแสดงที่แสวงหาผลประโยชน์ของตนเองตามตรรกะของความเป็น เหตุผลเชิงเทคนิคในระบอบระหว่างประเทศและจำกัดขอบเขตความเป็นไปได้ของแนวคิดแบบ อื่นด้วยการทำให้ผู้คนรู้สึกว่าจะหากไม่มีกรอบการตีความดังกล่าวก็จะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ระบบระหว่างประเทศ หากตั้งคำถามต่อแนวคิดรัฐในฐานะตัวแสดงก็เท่ากับว่ากำลังพิน ฆอบเขตอันชอบธรรมของวิทยาศาสตร์ไปสู่ขอบเขตทางจริยธรรม ค่านิยม หรือจุดมุ่งหมายที่ไม่มี จุดยืนทางวิทยาศาสตร์ แม้เราอาจจะไม่ชอบมุมมองรัฐในฐานะตัวแสดง แต่ในเมื่อมันเป็นความ จริงของโลก ในฐานะนักคิดแนววิทยาศาสตร์ เราจึงไม่อาจคิดเป็นอย่างอื่นไปได้

2.4 โครงสร้างนิยม (Structuralism)

แนวคิดสังคมนิยมใหม่เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “**สังคมนิยมเชิงโครงสร้าง (Structural Realism)**” เนื่องจากแนวคิดสังคมนิยมใหม่ได้หันไปหาแนวทางแบบโครงสร้างนิยมด้วยการระบุถึงโครงสร้างตายตัวของระบบระหว่างประเทศที่พวกสังคมนิยมใหม่อ้างว่าจะมาแก้ความตึงเครียดของวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศในขณะนั้นให้มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยที่แอสลีย์ได้ร่างหลักการทั่วไปของแนวทางโครงสร้างนิยมห้าประการ ซึ่งแสดงความเหมือนกับแนวคิดสังคมนิยมใหม่ในภาพรวม (Ashley, 1986: 264-266) หลักการแรกบอกว่า แนวทางแบบโครงสร้างนิยมเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ความรู้แบบปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) ที่เน้นความเป็นอัตวิสัยมากเกินไป และแนวคิดแบบวิวัฒนาการเชิงคาดคะเนที่เป็นเพียงอีกด้านของปรากฏการณ์วิทยาซึ่งเข้าใจความต่อเนื่องของปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างผิด ๆ ว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงเชิงวิวัฒนาการ หลักการที่สอง คือ แนวทางโครงสร้างนิยมมีเป้าหมายที่จะสร้างความสัมพันธ์แบบภววิสัยที่เป็นโครงสร้างหรือตัวแทนการกระทำทั้งในทางภาษา การเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม โครงสร้างนิยมพยายามข้ามผ่านการแบ่งระหว่างความเป็นอัตวิสัยกับภววิสัย ลดการกระทำของมนุษย์เหลือเพียงการกระทำพื้นผิวที่ถูกสร้างโดยตรรกะหรือโครงสร้างที่อยู่ลึกลงไป โครงสร้างนิยมจึงทำลายมุมมองส่วนบุคคล หลักการที่สามต่อเนื่องมาจากหลักการที่สองด้วยการบอกว่าโครงสร้างนิยมจึงหันไปตีความการกระทำจากมุมมองทางสังคมแบบเบ็ดเสร็จและเป็นระบบ เน้นอธิบายโครงสร้างของสังคม การกระทำกลายเป็นผลผลิตของโครงสร้าง สิ่งที่พวกโครงสร้างนิยมสนใจไม่ได้อยู่ที่การกระทำเอง แต่อยู่ที่เงื่อนไขทางตรรกะที่มีผลสำคัญต่อการกระทำในชุมชน หลักการต่อมา คือ โครงสร้างนิยมไม่เพียงให้ความสำคัญกับโครงสร้างมากกว่าการกระทำ แต่รวมถึงองค์รวม (whole) เหลือส่วนประกอบ (parts) อีกด้วย (Ollman, 1976: 266, cited in Ashley, 1986: 265) โดยเน้นว่าระบบเป็นตัวสร้างรากฐานขึ้นมา โครงสร้างอยู่อย่างเป็นอิสระจากส่วนประกอบหรือตัวแสดงเอกลักษณ์ของแต่ละส่วนอยู่ที่การสร้างความแตกต่างระหว่างมันของโครงสร้าง หลักการสุดท้ายบอกว่าโครงสร้างนิยมแยกความแตกต่างระหว่างความแน่นอนตายตัวกับการมีพลวัตอย่างชัดเจน และเน้นว่าพลวัตต้องพึ่งพิงความแน่นอนตายตัว (Giddens, 1979: 46, cited in Ashley, 1986:265) การเปลี่ยนแปลงต้องอยู่ในบริบทของโครงสร้างเสมอ และรูปแบบที่เป็นรากฐานของโครงสร้างนั้นตายตัว เปลี่ยนแปลงไม่ได้

หลักการทั้งห้าเชื่อมโยงและสอดคล้องอย่างชัดเจนกับแนวคิดสังคมนิยมใหม่ (Ashley, 1986: 266-267) กล่าวคือ การต่อต้านมุมมองแบบอัตวิสัยของพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิมโดยแนวคิดสังคมนิยมใหม่ใกล้เคียงอย่างมากกับปฏิกิริยาตอบโต้ความรู้แบบปรากฏการณ์วิทยาของพวกโครงสร้างนิยม เช่นเดียวกับปฏิกิริยาของพวกสังคมนิยมใหม่ต่องานเขียนของพวกข้ามชาติและพวกสมัยใหม่ทั้งหลายก็ใกล้เคียงกับทัศนคติของโครงสร้างนิยมต่อแนวคิดแบบวิวัฒนาการเชิงคาดคะเน โดยที่สังคมนิยมใหม่มองว่างานเขียนเหล่านั้นมีการวิเคราะห์ที่ตื่นเขินเพราะรีบร้อนบอกว่าการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวชั่วคราวเป็นหลักฐานแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ยิ่งไปกว่านั้น งานของวอลท์ซเองก็ใช้หลักการต่าง ๆ ของโครงสร้างนิยมในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เขาเน้นองค์รวมในฐานะที่ก่อให้เกิดระบบ สร้างส่วนประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างมันขึ้นมา แนวทางของเขาเป็นแบบเบ็ดเสร็จเพราะเขาเน้นโครงสร้างที่ตัดสินความสำคัญของการกระทำในบริบทของระบบทั้งหมด (สภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ) มากกว่าจะอธิบายความหลากหลายของพฤติกรรมและนโยบายต่างประเทศโดยตัวมันเอง โครงสร้างระหว่างประเทศ (international structure) ของระบบโลกจะสามารถอธิบายพฤติกรรมของรัฐและก่อให้เกิดผลลัพธ์ระหว่างประเทศ (international outcomes) ได้มากกว่าหน่วยประกอบต่าง ๆ (component units) และแม้วอลท์ซจะยอมให้มีความหลากหลายในหมู่ตัวแสดง แต่ความแตกต่างที่สำคัญในโครงสร้างโดยรวมเท่านั้นจึงจะเป็นที่สนใจของทฤษฎีของเขา นอกจากนี้การยึดมั่นในวัฏจักรของการขึ้นและตกต่ำของความเป็นเจ้าใหญ่ก็ดูจะแสดงถึงแนวโน้มการเน้นความแน่นอนตายตัวมากกว่าพลวัตของโครงสร้างนิยมอย่างชัดเจน เพราะพลวัตการเปลี่ยนแปลงจะเป็นที่สนใจของพวกสังคมนิยมใหม่ก็ต่อเมื่อตรงกับที่ตัวตัดสินเชิงโครงสร้างของพวกเขาสามารถจับได้

ดังนั้น ด้วยความสำเร็จของแนวทางโครงสร้างนิยมในหลากหลายสาขาวิชา เช่น ภาษาศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และปรัชญา ทำให้เข้าใจได้ว่าแนวคิดสังคมนิยมใหม่ที่ใช้แนวทางของโครงสร้างนิยมในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะนำมาซึ่งความสำเร็จ เช่นนั้นบ้าง อย่างไรก็ตาม หากสังคมนิยมใหม่จะรับเอาความสำเร็จของโครงสร้างนิยมเข้ามาก็ต้องเตรียมตัวรับการวิพากษ์ถึงข้อจำกัดอย่างเดียวกันที่กล่าวว่า พวกโครงสร้างนิยมปฏิเสธบทบาทของการกระทำในการสร้างหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบทางสังคม ซึ่งอาจก่อให้เกิดหายนะต่อทฤษฎีและการกระทำทางการเมืองได้ ยิ่งไปกว่านั้น สิ่งที่เราพบเจอในความเป็นโครงสร้างนิยมของสังคมนิยมใหม่ส่วนใหญ่แล้วคือความผิดพลาด เพราะมันห่างไกลจากการเป็นแนวทางปัญญาอันลุ่มลึกและยั่งยืนตามที่กล่าวอ้างเอาไว้อยู่อีกมาก

การใช้แนวทางโครงสร้างนิยมของสังคมนิยมใหม่ที่เน้นโครงสร้างระบบระหว่างประเทศ ขัดแย้งกับลักษณะประการแรกของตนเอง อันได้แก่ มุมมองที่เน้นรัฐในฐานะตัวแสดงเป็น ศูนย์กลาง ทำให้สังคมนิยมใหม่ลื่นไหลเข้าไปอยู่ตรงกลางระหว่างสองมุมมองที่แตกต่างกันอย่าง ลื่นเชิง มุมมองแรก คือ โครงสร้างนิยมซึ่งมองความเป็นไปได้ของโครงสร้างโดยรวมที่เป็นอิสระเหนือกว่าและมีส่วนสร้างส่วนประกอบขึ้นมา โครงสร้างโดยรวมไม่อาจอธิบายได้ด้วยการเริ่มที่ ส่วนประกอบ แต่นิยามตัวตนด้วยการอธิบายการเกิดขึ้นของสิ่งต่าง ๆ ภายในโครงสร้างเอง ซึ่ง ตรงกันข้ามกับมุมมองแบบเน้นส่วนประกอบ (Atomism) ที่อธิบายองค์รวมในบริบทของการเข้า มาร่วมจากภายนอกของหน่วยปัจจัยประกอบต่าง ๆ ดังนั้น องค์รวมจึงไม่ได้เป็นอิสระจาก ส่วนประกอบที่อยู่ด้วยกัน (Ashley, 1986: 286-287)

แนวคิดสังคมนิยมใหม่พยายามรวมสองมุมมองที่แตกต่างดังกล่าวเข้าด้วยกัน ยกตัวอย่าง เช่น วอลท์ซเข้าใจโครงสร้าง (ระบบ) ระหว่างประเทศไม่ใช่ในฐานะความสัมพันธ์ภายในที่สำคัญ กว่าและสร้างตัวแสดงขึ้นมา แต่เป็นการเข้าร่วมจากภายนอกของรัฐในฐานะตัวแสดงที่มีขอบเขต จุดมุ่งหมายและความเข้าใจในตนเอง แต่กระนั้นวอลท์ซก็ยังคงยอมให้โครงสร้างมีความเป็นอิสระ จากส่วนประกอบด้วยการบอกว่า รัฐในฐานะตัวแสดงที่โดดเด่นย่อมอาจเปลี่ยนแปลงองค์รวมได้ ตามลำพังและไม่อาจพึ่งพิงรัฐอื่นได้ในการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างทั้งหมด อีกทั้ง โครงสร้างยังจำกัดและจัดการกับการกระทำของรัฐอีกด้วย กล่าวโดยสรุปคือ โครงสร้างระบบ ระหว่างประเทศของแนวคิดสังคมนิยมใหม่เป็นแบบเน้นส่วนประกอบ อันได้แก่ รัฐในฐานะตัวแสดงที่ สร้างระบบขึ้นมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม โครงสร้างโดยรวมอันได้แก่สภาพ อนุธิปไตยระหว่างประเทศก็เป็นตัวกำหนดและผลักดันการกระทำของรัฐในการแสวงหาอำนาจ และผลประโยชน์ส่วนตน ในขณะที่เดียวกันก็วางข้อจำกัดมิให้รัฐกระทำการบางอย่าง การเน้น วิเคราะห์ในระดับโครงสร้างจะทำให้มองเห็นภาพของพฤติกรรมทางการเมืองระหว่างประเทศที่ ชัดเจนและมีพลังมากขึ้น

ความพยายามของสังคมนิยมใหม่นั้นดูที่แรกก็เหมือนจะเป็นการเชื่อมสองแนวทางที่แตกต่าง เข้าด้วยกันได้อย่างสมดุลง แต่แอสลีย์บอกว่ามันหมายถึงการให้สิ่งที่แยกที่สุดจากโลกสองแบบ (Ashley, 1986: 288) กล่าวคือ ในสังคมนิยมใหม่เราจะมีคามวิวัฒนาการของมุมมองที่เน้น ส่วนประกอบบวกกับการปิดกั้นของโครงสร้างนิยม สิ่งที่เราเรียกกันว่าแนวทางโครงสร้างนิยมใน สังคมนิยมใหม่แท้จริงแล้วคือ แนวทางการเน้นรัฐที่พัฒนามาจากมุมมองของรัฐเจ้าใหญ่ที่มีอำนาจ

ครอบงำเพียงรัฐเดียวที่สามารถกำหนดให้มุมมองเรื่องรัฐในฐานะตัวแสดงกลายเป็นระเบียบอันครอบงำได้ แอชลีย์จึงยืมคำของอี.พี. ทัมป์สันมาโจมตีแนวทางโครงสร้างนิยมของสังคมนิยมใหม่ว่ามีลักษณะเหมือน “กู” ที่กินหางตัวเอง (Thompson, 1978: 77, cited in Ashley, 1986: 289) โดยที่หางคือ รัฐในฐานะตัวแสดงที่รู้แต่ว่าต้องพึ่งตนเองและไม่รับรู้ถึงข้อจำกัดของตนเองหรือการต้องพึ่งพาโลกภายนอก มันเลื้อยและส่งเสียงฟู ๆ เกี่ยวกับ “การช่วยตัวเอง (self - help)” มันกินหางตัวเองและระบบก็ถูกนิยามขึ้น คุณค่าและบรรทัดฐานของระบบนี้สะท้อนอำนาจและผลประโยชน์ของผู้ที่มีอำนาจและได้รับผลประโยชน์ อำนาจมีรากฐานอยู่ที่ความสามารถในการนำมาซึ่งเอกราชอันเป็นเอกลักษณ์ของรัฐ จากนั้นงูก็เริ่มกินมากขึ้นเรื่อย ๆ จนสุดท้าย งูก็หายไปกลายเป็นความว่างเปล่าทางทฤษฎี

แนวทางโครงสร้างนิยมของสังคมนิยมใหม่เป็นคำแก้ตัวสำหรับการรักษาสถานะเดิม (status quo) ข้อแก้ตัวสำหรับการครอบงำ และการต่อว่าผู้ที่ตั้งคำถามต่อระเบียบอันครอบงำว่าเป็นพวกเพื่อฝันหรือนอกคอก (Thompson, 1978: 73, cited in Ashley, 1986: 289) สิ่งที่เราพบในแนวทางโครงสร้างนิยมของสังคมนิยมใหม่คือ ประวัติศาสตร์ของการเน้นรัฐที่แข็งแกร่งสถาบันการเมืองของระเบียบโลกในปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันก็สร้างความมีเอกราชแบบเบ็ดเสร็จให้กับความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคว่าเป็นเครื่องมือของกระบวนการทางสังคมที่ทุกส่วนของระเบียบรวมทั้งรัฐต้องทำตาม ลักษณะดังกล่าวสะท้อนสิ่งที่มอร์แกนธอว์เรียกว่า “ภาวะจิตใจแบบเบ็ดเสร็จ (the totalitarian state of mind)” อันได้แก่ การมองว่าอำนาจไม่ใช่เพียงข้อเท็จจริงของชีวิตในสังคม แต่ยังคงเป็นมาตรฐานสูงสุดในการตัดสินการกระทำของมนุษย์และเป็นแหล่งกำเนิดทุกคุณค่าของมนุษย์ จนทำให้มนุษย์ยอมจำนนต่ออำนาจของตนเอง และรับรู้ว่ามีมาตรฐานอันใดที่เหนือกว่า ไม่มีแนวคิดทางจิตวิญญาณใดที่อาจปราบปราม ยับยั้งอำนาจดังกล่าวด้วยการใช้มุมมองแนวคิดแบบอื่น ๆ และความรังเกียจการครอบงำทางการเมือง (Morgenthau, 1958: 244-245, cited in Ashley, 1986: 290)

นัยยะแบบเบ็ดเสร็จของแนวคิดสังคมนิยมใหม่ส่วนหนึ่งอยู่ที่การให้ความสำคัญกับอำนาจมากกว่าระเบียบ แต่อีกส่วนอยู่ที่การละเลย (omit) กดทับ (repress) และทำให้สิ่งที่ตนเองปฏิเสธเงียบเชียบ (silence) ดังที่อัลดัส ฮักซลีย์ (Aldous Huxley) ย้ำเตือนว่า “ชัยชนะของการโฆษณาชวนเชื่อแบบเบ็ดเสร็จไม่ได้อยู่ที่การกระทำอะไรบางอย่าง แต่อยู่ที่การควบคุม เหนี่ยวรั้งการกระทำต่างหาก ความจริงนั้นยอดเยี่ยมแต่สิ่งที่ยอดเยี่ยมกว่าคือการทำให้ความจริงนั้นเงียบ” (Huxley,

1952: 14, cited in Ashley, 1986: 290) แอชลีย์จึงแสดงถึงการทำให้เสียของแนวทางโครงสร้างนิยมของสังคมนิยมใหม่ในสี่มิติทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ความก้าวหน้า การปฏิบัติ อำนาจ และการเมือง (Ashley, 1986: 290-293)

มิติแรกในโครงสร้างนิยมของสังคมนิยมใหม่ คือ การปฏิเสธประวัติศาสตร์แบบก้าวหน้า เนื่องจากทฤษฎีสังคมนิยมใหม่มีความตายตัวตามแบบโครงสร้างนิยมอยู่ในสองลักษณะ ลักษณะแรก คือ การที่ประเภทของทฤษฎีจะตายตัวอยู่ที่การเน้นรัฐ แม้ว่าจะดำเนินการอยู่ในส่วนอื่นที่ไม่ใช่รัฐก็ตาม และลักษณะที่สอง คือ ทุกการเคลื่อนไหวจะถูกจำกัดอยู่ในสภาพปิด อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางโครงสร้างที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ดังนั้น ประวัติศาสตร์แบบก้าวหน้าที่ถูกนิยามเฉพาะในบริบทที่กำลังดำเนินไปในประวัติศาสตร์ รวมทั้งการบอกว่าโครงสร้างไม่ได้ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าแต่มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงถูกปฏิเสธจากแนวคิดสังคมนิยมใหม่

มิติที่สอง คือ สังคมนิยมใหม่ปฏิเสธความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของการปฏิบัติ ที่ซึ่งผู้คนทั้งหลายไม่ว่าชายหรือหญิงต่างมีส่วนในการสร้างโลกของพวกเขาเล็กน้อยต่างกันไป เพราะสำหรับพวกสังคมนิยมใหม่แล้ว คนทุกประเภท ทุกระดับเป็นเพียงส่วนสนับสนุนกระบวนการทางสังคมที่สร้างเจตจำนงและตรรกะของพวกเขาขึ้นมา คนจึงทำได้แค่เพียงยอมรับแต่ไม่อาจวิพากษ์วิจารณ์ถึงข้อจำกัดทางเหตุผลของตรรกะที่ระบบสั่งมาได้ พวกเขาจึงถูกลดค่าเหลือเพียงวัตถุที่ตกอยู่ข้างทางในประวัติศาสตร์ ในมุมมองของสังคมนิยมใหม่แล้ว มันไม่มีแนวคิดที่ว่าผู้คนซึ่งเป็นเพียงวัตถุทางทฤษฎีจะสามารถสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับชีวิตตนเอง มีส่วนในการกำหนดความเข้าใจตนเอง สภาพแวดล้อม หรือการคงอยู่ของสังคมที่จะนำทางพวกเขาไปสู่กระบวนการแบบปลายเปิดได้ สังคมนิยมใหม่ยอมให้เป็นเช่นนั้นไม่ได้ เพราะจะหมายความว่าทฤษฎีของมันก็จะเพียงส่วนหนึ่งในประวัติศาสตร์ ไม่ใช่ผู้นำทางปัญญาอย่างที่อยากเป็น

มิติที่สามบอกว่า ด้วยการเน้นการเมืองเรื่องอำนาจ ทำให้สังคมนิยมใหม่ไม่เข้าใจหรือปฏิเสธพื้นฐานและข้อจำกัดทางสังคมของอำนาจ พวกสังคมนิยมใหม่มองอำนาจเป็นเรื่องของความสามารถหรือวิธีการภายใต้การควบคุมของตัวเอง แต่จุดยืนดังกล่าวมองข้ามข้อจำกัดทางสังคมที่บอกว่าอำนาจและสถานะของตัวเองขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการรับรู้ของชุมชนโดยรวม เช่น หากรัฐใดต้องการจะมีอำนาจ ก่อนอื่นต้องทำให้เกิดการรับรู้โดยทั่วกันในชุมชนระหว่างประเทศถึงความสามารถที่จะ

มีอำนาจได้ของตนในบริบทของโครงสร้างร่วมกันของชุมชน การแสดงออกให้เป็นที่รู้จักเป็นวิธีการที่จะเป็นที่รับรู้และได้รับอำนาจตามมา การสร้างอำนาจจึงมีด้านของการแสดงความสามารถที่สะท้อนในสังคม เพราะฉะนั้น อำนาจของตัวแสดงจึงมีขีดจำกัดอยู่ที่การรับรู้ซึ่งไม่อาจข้ามพ้นได้

มิตินี้ที่สืบบอกว่าสังคมนิยมใหม่ปฏิเสธการเมืองด้วยการลดการเมืองเหลือเพียงแค่การตีความภายในกรอบการกระทำทางเศรษฐกิจ ปลดปล่อยการเมืองภาคปฏิบัติให้อยู่ในกรอบความต้องการทางเศรษฐกิจอย่างเข้มงวด รวมทั้งเอื้อประโยชน์ให้กับพวกที่ ได้รับผลประโยชน์จากการเป็นเจ้าของเศรษฐกิจ การเมืองของพวกเขาสังคมนิยมใหม่จึงเป็นไปในเชิงเทคนิคล้วน ๆ คือ เป็นเพียงความสำเร็จของเป้าหมายที่ตั้งไว้ของตัวแสดงทางการเมือง ยุทธศาสตร์ทางการเมืองจึงขาดด้านที่แยบยลและมีสมรรถภาพ กลายเป็นเพียงการคิดคำนวณของเครื่องมือในการควบคุม สิ่งที่เขาหายไปสังคมนิยมใหม่คือ การเมืองที่เป็นโครงการอันสร้างสรรค์และมีการวิพากษ์ที่ซึ่งทุกคนต่างสะท้อนเป้าหมายของพวกเขาและดิ้นรนเพื่อกำหนดเจตจำนงร่วมกันอย่างอิสระ*

จากทั้งสี่มิตินี้ที่กล่าวมา ความเป็นโครงสร้างนิยมของแนวคิดสังคมนิยมใหม่จึงไม่ได้นำเสนอวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศที่กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้นอย่างที่มีมักจะกล่าวอ้างแต่อย่างใด แต่กลับนำเสนอสิ่งที่ตรงข้ามอย่างสิ้นเชิง ดังที่แอสลีย์บอกเอาไว้อย่างชัดเจนว่า

ห่างไกลจากการขยายวาทกรรม สิ่งที่เราเรียกว่าโครงสร้างนิยมนี้กลับปิดกั้นมันด้วยการให้ค่าโครงสร้างเท่ากับความสัมพันธ์จากภายนอกในหมู่ผู้มีอำนาจ ห่างไกลจากการแทรกซึมผ่านพื้นผิวของภาพปรากฏ ระเบียบอันตายตัวของสิ่งที่เรียกว่าโครงสร้างนิยมนี้กลับลดประวัติศาสตร์และอนาคตของวิวัฒนาการทางสังคมเหลือเพียงผลประโยชน์เชิงอำนาจในหมู่อำนาจที่แข่งขันกัน ห่างไกลจากการนำเสนอโครงสร้างนิยมที่มองเห็นการเรียนรู้ทางการเมืองในระดับข้ามชาติ สังคมนิยมใหม่กลับนำเสนอโครงสร้างที่การเรียนรู้ทางการเมืองถูกลดเหลือเพียงผลของการกระทำเพื่อจุดหมายบางประการร่วมกันของพวกเขาที่ใช้ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคอย่างไม่ครุ่นคิดพิณิจพิเคราะห์ ซึ่งกำลังถูก

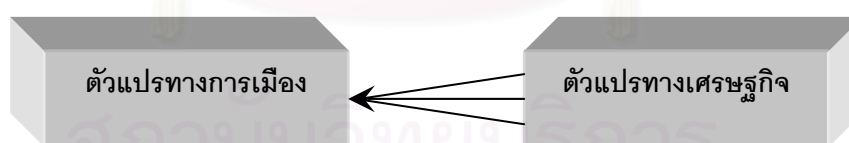
* ประเด็นของมิตินี้ที่แอสลีย์อธิบายไว้อย่างละเอียดในบทความ *Three Modes of Economism* (Ashley, 1983b) ซึ่งผู้ศึกษาจะอธิบายเพิ่มเติมเมื่อกล่าวถึงการยึดมั่นในแนวทางแบบเศรษฐกิจนิยมของแนวคิดสังคมนิยมใหม่

เล่นงานจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่พวกเขาไม่มี
อำนาจจะควบคุมได้ (Ashley, 1986: 292-293)

2.5 เศรษฐุนิยม (Economism)

ลักษณะความผิดพลาดประการสุดท้ายของแนวคิดสังคมนิยมใหม่คือ การยึดมั่นในแนวทางแบบเศรษฐุนิยมที่ทำการเมืองระหว่างประเทศให้เป็นเรื่องทางเศรษฐกิจ จนทำลายความสามารถเชิงครุ่นคิดในการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งหมายถึงการสูญเสียจินตนาการทางการเมืองและลดการเมืองระหว่างประเทศให้เป็นเพียงสนามประลองสำหรับการปะทะกันทางยุทธศาสตร์ที่มีขอบเขตในตนเองของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเพื่อรับใช้จุดมุ่งหมายอันไร้ซึ่งคำถาม (Ashley, 1986: 297) คำว่า “เศรษฐุนิยม” หมายถึง การพูดถึงความสำคัญของพื้นที่ทางเศรษฐกิจอย่างเกินจริงในการกำหนดความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมือง จนประเมินค่าของพื้นที่ทางการเมืองต่ำเกินไป (Ashley, 1983b: 463) โดยที่แอสลีย์ได้แบ่งแนวทางเศรษฐุนิยมออกเป็นสามหมวด อันได้แก่ เศรษฐุนิยมเชิงตัวแปร เศรษฐุนิยมเชิงตรรกะ และเศรษฐุนิยมทางประวัติศาสตร์ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันและล้วนแต่เป็นลักษณะสำคัญของแนวคิดสังคมนิยมใหม่ทั้งสิ้น

2.5.1 เศรษฐุนิยมเชิงตัวแปร (Variable Economism)



รูปที่ 1 เศรษฐุนิยมเชิงตัวแปร ลูกศรแสดงทิศทางหลักของสาเหตุ (Ashley, 1983b: 466)

จากรูปที่ 1 จะเห็นได้ว่าเศรษฐุนิยมเชิงตัวแปรเป็นการกำหนดผลลัพธ์ทางการเมืองแบบทางเดียวคือ ในบริบทการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรทางเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงในตัวแปรทางการเมืองถูกอธิบายในเชิงตัวแปรทางเศรษฐกิจอันเป็นอิสระจากปัจจัยทางการเมือง (Ashley, 1983b: 466) โดยที่ในช่วงแรก แวดวงวิชาการการเมืองระหว่างประเทศต่อต้านและปฏิเสธลักษณะเศรษฐุนิยมเชิงตัวแปร โจมตีว่าเป็นทฤษฎีเศรษฐกิจของการเมืองที่ละเลยสาเหตุทางการเมือง จึงผลักไสตัวแปรทางเศรษฐกิจออกจากการศึกษาผลลัพธ์ทางการเมือง แต่ทว่านับตั้งแต่

ช่วงกลางทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา แนวโน้มดังกล่าวได้เปลี่ยนไป เนื่องจากระเบียบที่แยกพื้นที่ทางการเมืองและเศรษฐกิจออกจากกันไม่แน่ชัดอีกต่อไป เงื่อนไขและความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อทางการเมืองชัดเจนมากขึ้น ส่งผลให้หลักการของแนวคิดสังคมนิยมที่เน้นอำนาจทางการเมืองเริ่มเสื่อมและไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

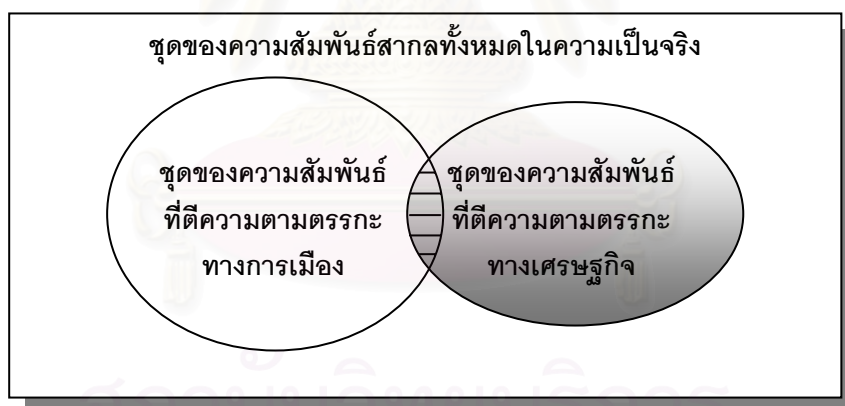
ดังนั้น แนวทางการศึกษาการเมืองระหว่างประเทศในอเมริกาเหนือจึงตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าวด้วยแนวทางใหม่ซึ่งก็คือแนวคิดสังคมนิยมใหม่ในสองด้านด้วยกัน ด้านแรก คือ การทำให้ความสนใจในรัฐเป็นเงื่อนไขสำคัญของพื้นที่ทางการเมือง โดยมองว่ารัฐอยู่เหนือประวัติศาสตร์เป็นตัวแสดงสำคัญที่ผลประโยชน์ อำนาจ การตัดสินใจ การกระทำ และปฏิสัมพันธ์กับรัฐอื่นระบุขอบเขตและเนื้อหาของการเมืองระหว่างประเทศ ไม่มีวาทกรรมการเมืองอันไหนที่ไม่มีรัฐเหนือกว่ารัฐหรือเป็นอิสระจากรัฐ ส่วนในด้านที่สองคือ การเน้นการกำหนดสองทางระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดังที่กิลปินกล่าวว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและการเมือง ... เป็นแบบต่างตอบแทน” (Gilpin, 1975: 42, cited in Ashley, 1983b: 470) สังคมนิยมใหม่ไม่ปฏิเสธอีกต่อไปว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีผลทางการเมืองต่อผลประโยชน์ การกระทำและปฏิสัมพันธ์ของรัฐ แต่ในขณะเดียวกันสังคมนิยมใหม่ก็เน้นบทบาทของการเมืองอันได้แก่ รัฐ ระบบรัฐ และการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจเป็นตัวกำหนดผลทางเศรษฐกิจ กล่าวโดยสรุปคือ แนวคิดสังคมนิยมใหม่ค้นพบสูตรในการหลีกเลี่ยงและแก้ไขแนวโน้มแบบเศรษฐกิจนิยมเชิงตัวแปรด้วยการรับรู้และยอมรับถึงความสำคัญทางการเมืองของการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ แต่ก็ยังยืนยันถึงความเหนือกว่าและเป็นอิสระของตัวแปรทางการเมืองอันได้แก่รัฐจากโครงสร้างเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งบอกว่ารัฐและโครงสร้างระบบรัฐเป็นปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสังคมนิยมใหม่จะหาทางหลีกเลี่ยงจากการเป็นเศรษฐกิจนิยมเชิงตัวแปรไปได้ แต่กลับหันไปหาเศรษฐกิจนิยมในหมวดที่สอง อันได้แก่ เศรษฐนิยมเชิงตรรกะ

2.5.2 เศรษฐนิยมเชิงตรรกะ (Logical Economism)

เศรษฐกิจนิยมเชิงตรรกะตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าเศรษฐกิจและการเมืองเป็นลักษณะนามธรรมที่อ้างถึงตรรกะของการกระทำสังคมที่แตกต่างกันแต่มีส่วนที่ทับซ้อนกัน ขึ้นอยู่กับการสร้างความสัมพันธ์ทางตรรกะที่แตกต่างของนักทฤษฎี จากหลักการดังกล่าว เศรษฐนิยมเชิงตรรกะจึงเป็นการลดกรอบการตีความเชิงปฏิบัติของการกระทำทางการเมืองให้เหลือเพียงกรอบการกระทำ

ทางเศรษฐกิจ หรือก็คือการลดตรรกะทางการเมืองไปเป็นตรรกะทางเศรษฐกิจ (Ashley, 1983b:472) ความสัมพันธ์นี้อาจนำเสนอได้ในสองแนวทาง

แนวทางแรกได้ยกตัวอย่างของภาษาขึ้นมาเปรียบเทียบกับการนำเสนอว่าการเมืองและเศรษฐกิจมีระบบภาษาสองระบบที่ทับซ้อนกันและมีการแปรระหว่างกันได้ แต่ทว่าแต่ละภาษาก็มีข้อจำกัดของตน เช่น บางสิ่งที่พูดในภาษาการเมืองอาจเข้าใจไม่ได้ในภาษาเศรษฐกิจไม่ว่าจะพยายามแปลแค่ไหนก็ตาม จากจุดนี้ ทฤษฎีใดที่ให้อิทธิพลแก่ภาษาเศรษฐกิจในการถอดความการกระทำทางการเมืองจึงมีความผิดตามแบบเศรษฐนิยมเชิงตรรกะ ส่วนแนวทางที่สองดูได้จากรูปที่ 2 ที่การศึกษาและวิเคราะห์ว่าทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศจะมีความผิดตามแบบเศรษฐนิยมเชิงตรรกะก็ต่อเมื่อเมื่อจำกัดการตีความทางการเมืองให้อยู่แต่ในจุดตัดระหว่างตรรกะทางการเมืองและตรรกะทางเศรษฐกิจ ทำให้มองความสัมพันธ์ทางการเมืองตามตรรกะทางเศรษฐกิจและมองข้ามด้านของการเมืองส่วนใหญ่ไป (Ashley, 1983b: 472-473) ดังนั้น หากจะเข้าใจเศรษฐนิยมเชิงตรรกะมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจในตรรกะทั้งสองด้านเสียก่อน



รูปที่ 2 เศรษฐนิยมเชิงตรรกะ การตีความทางการเมืองถูกลดให้เหลือเพียงส่วนที่ตัดกันของตรรกะทางการเมืองและเศรษฐกิจ (Ashley, 1983b: 473)

ตรรกะทางเศรษฐกิจบอกว่าทุกระบบสังคมต้องเผชิญกับ “ตัวเลือก” ในการใช้ทรัพยากรเพื่อทำงานหรือผลิตโครงสร้างของระบบและความสามารถของระบบในการทำงานขึ้นมาใหม่ ซึ่งแต่ละตัวเลือกก็จะให้ผลที่ต่างกัน แต่โดยหลักการแล้วจะมีตัวเลือกในอุดมคติที่น่าเลือกที่สุด เพราะสร้างประสิทธิภาพสูงสุด ตรรกะที่ระบบสังคมค้นพบและกระทำการอย่างสอดคล้องกับตัวเลือกที่น่าเลือกนี้ คือ ตรรกะทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ตรรกะทางเศรษฐกิจจึงเหมือนกับรูปแบบการ

กระทำทางสังคมแบบตัวเล็กลงทางเหตุผลของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคที่หมายถึงการที่ผู้ตัดสินใจมีคุณค่า เป้าหมาย และวัตถุประสงค์อันแน่นอนไม่ได้เผชิญกับปัญหา พิจารณาถึงทางเลือกที่มีอยู่และผลลัพธ์ที่จะเกิด ประเมินผลลัพธ์เหล่านั้นในบริบทของคุณค่าและวัตถุประสงค์ของตน จากนั้นจึงเลือกทางออกที่ตรงที่สุด ขั้นตอนการตัดสินใจแก้ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวทางของตรรกะทางเศรษฐกิจที่ไม่ได้สะท้อนความจริงของคุณค่าหรือจุดหมายของผู้กระทำกร หากแต่สะท้อนประสิทธิภาพของวิธีการ ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคจึงเป็นตรรกะทางเศรษฐกิจ (Ashley, 1983b: 475-476)

ตรรกะทางการเมือง บอกว่าปัญหาของการสร้างระเบียบเป็นปัญหาทางการเมืองที่ต้องถูกวางและจับภายในตรรกะทางการเมือง ไม่ได้เกิดจากตัวเล็กลงทางเศรษฐกิจ โดยที่แอสลีย์บอกว่าตรรกะทางการเมืองมีข้อสังเกตสี่ประการด้วยกัน ประการแรกพูดถึงสถานะของตรรกะทางการเมืองในฐานะความสัมพันธ์ที่จำเป็นในการวางกรอบการวิเคราะห์ โดยบอกว่าทุกระบบมีความสัมพันธ์ทางการเมืองอันเป็นความสัมพันธ์ของการครอบงำผ่านปฏิสัมพันธ์ของการยอมตามและภัยคุกคามจากการบังคับ จุดสนใจหลักจึงอยู่ที่การเปิดเผยความเป็นจริงสากลทางประวัติศาสตร์ของระเบียบทางสังคมสองด้านดังกล่าว ประการที่สองบอกว่าตรรกะทางการเมืองโดยเนื้อแท้แล้วเป็นตรรกะทางสังคมซึ่งตรงกันข้ามกับความไม่เป็นสังคม (asocial) ของตรรกะทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ตรรกะทางเศรษฐกิจมีระบบสังคมที่มีขอบเขตโครงสร้างตายตัว เชื่อมต่อกับสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อการขยายความรู้ในการพัฒนาการควบคุมที่มีประสิทธิภาพและสมรรถภาพของวิธีการ ตรรกะทางการเมืองกลับวางตัวเองให้สัมพันธ์กับระบบสังคมภายใน บังชี้ถึงความเป็นไปได้ของพื้นฐานชั้นทามติทางสังคมของความเข้าใจ ความคาดหวัง บรรทัดฐาน และสถาบันต่าง ๆ ร่วมกันซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นสังคมร่วมกันในกระบวนการแบบปลายเปิด ประการที่สาม คือ ตรรกะทางการเมืองเป็นตรรกะเชิงวิภาษวิธีอันสร้างสรรคที่ทั้งฟังฟัง คาดการณ์ และตั้งคำถามต่อระเบียบสังคมที่ครอบงำและปฏิเสธระเบียบแบบอื่น ๆ รวมทั้งมองหารูปแบบทางเลือกใหม่ ประการสุดท้าย คือ การบอกว่าชีวิตทางการเมืองไม่อาจจะเป็นแบบเศรษฐกิจได้ทั้งหมด ในทางตรงกันข้าม ตรรกะทางเศรษฐกิจเป็นเพียงสิ่งชั่วคราวและต้องฟังฟังตรรกะทางการเมืองตลอดไป (Ashley, 1983b: 477-479)

เมื่อพิจารณาตรรกะทางเศรษฐกิจและตรรกะทางการเมืองเทียบเคียงกันแล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าตามความคิดของแอสลีย์แล้ว ตรรกะทางการเมืองมีศักยภาพและความลุ่มลึก

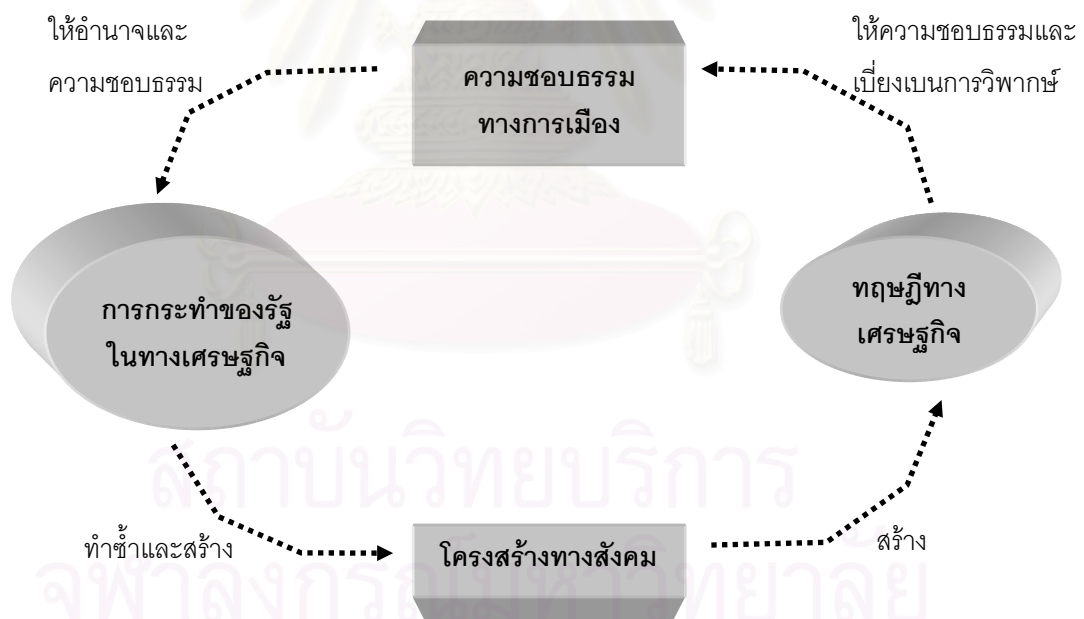
มากกว่า แต่ทว่างานวิจัยของพวกเขาจะสนับสนุนให้ส่วนใหญ่มักจะถูกครอบงำโดยตรรกะทางเศรษฐกิจ และละทิ้งความสนใจในตรรกะทางการเมือง แม้แต่การศึกษาสาเหตุของสงครามและเงื่อนไขการเกิดสันติภาพก็อยู่ในตรรกะทางเศรษฐกิจและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคที่ใช้สงครามเป็นหนึ่งในวิธีการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น แอชลีย์จึงสำรวจงานของพวกเขาซึ่งสนับสนุนที่อยู่ในกรอบของตรรกะทางเศรษฐกิจและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ดังนี้ (Ashley, 1983b: 481-482)

งานที่ถูกอ้างถึงอย่างแพร่หลายในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่าง *Theory of International Politics* (1979) ของวอลท์ซนำเสนอทฤษฎีการเมืองเกี่ยวกับโครงสร้างระบบรัฐ โดยบอกว่าระบบระหว่างประเทศเป็นผลจากการกระทำร่วมกันของรัฐที่มีเอกภาพจำนวนมากตามตรรกะเหตุผลการคงอยู่ อันเป็นตรรกะที่ไม่ตั้งคำถามต่อจุดมุ่งหมาย แต่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของวิธีการ ประเมินนโยบายและการกระทำจากความสำเร็จในผลประโยชน์และจุดมุ่งหมาย เหตุผลของวอลท์ซจึงเป็นความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคซึ่งก็คือตรรกะทางเศรษฐกิจ ในขณะที่คราสเนอร์พยายามปกป้องสมมุติฐานหลักของสังคมนิยมใหม่ที่ว่ารัฐเป็นตัวแสดงอันมีเอกภาพที่ไล่ตามเป้าหมายอันได้แก่ผลประโยชน์แห่งชาติ เขาจึงนำพาสังคมนิยมไปสู่การเลือกทางเหตุผลเพื่อจุดมุ่งหมายของตนตามตรรกะทางเศรษฐกิจ เคโอเฮนเชื่อว่าทฤษฎีตัวเลือกทางเหตุผลจะช่วยบอกถึงแนวโน้มการสร้าง เติบโต และเสื่อมสลายของระบบระหว่างประเทศ และกิลปินที่มองระบบรัฐสมัยใหม่ว่าเป็นการที่รัฐสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก รวมทั้งรัฐอื่น ๆ เพื่อจุดมุ่งหมายภายในของตน ปฏิสัมพันธ์ของรัฐจึงเป็นไปตามตรรกะทางเศรษฐกิจ

ดังนั้น แม้ว่าสังคมนิยมใหม่จะสามารถหลีกเลี่ยงการเป็นเศรษฐกิจเชิงตัวแปรแต่กลับนำทางการศึกษาการเมืองระหว่างประเทศไปยังเศรษฐกิจเชิงตรรกะซึ่งส่งผลในทางลบมากมายประการแรก คือ เศรษฐนิยมเชิงตรรกะทำลายความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาทฤษฎีอย่างสร้างสรรค์ เพราะจำกัดตรรกะทางการเมืองให้อยู่ภายใต้ตรรกะทางเศรษฐกิจและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคที่เป็นการไล่ตามเป้าหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ประการที่สอง เศรษฐนิยมเชิงตรรกะทำให้ทฤษฎีเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับระเบียบที่ครอบงำ ซึ่งเน้นไปที่อำนาจและผลประโยชน์ของรัฐในฐานะตัวแสดง และสุดท้ายคือ เศรษฐนิยมเชิงตรรกะส่งผลให้ทฤษฎีทำได้แค่เพียงแก้ตัว แต่ไม่อาจวิพากษ์หรือตรวจสอบตรรกะทางเศรษฐกิจซึ่งจะก่อให้เกิดการแข่งขัน ความเป็นศัตรู ความตึงเครียด และความรุนแรงได้ เนื่องจากรัฐเองติดอยู่ในตรรกะดังกล่าวอย่างสิ้นเชิง (Ashley, 1983b: 483-484)

2.5.3 เศรษฐนิยมทางประวัติศาสตร์ (Historical Economism)

ในประวัติศาสตร์ของระบบรัฐสมัยใหม่และความสัมพันธ์ทางสังคมการเมืองระหว่างประเทศที่ผ่านมา นั้น ลักษณะของการเป็นเศรษฐนิยมที่ให้ค่าความสำคัญกับปัจจัยกำหนดทางเศรษฐกิจมากกว่าปัจจัยกำหนดทางการเมืองได้มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการที่ปัจจัยและผลกระทบทางเศรษฐกิจได้เข้ามามีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางสังคมและการเมืองมากขึ้นตามลำดับ เส้นแบ่งระหว่างขอบเขตทางการเมืองและเศรษฐกิจไม่ชัดเจนอีกต่อไป ดังนั้น การกระทำของรัฐจึงเป็นไปในเชิงเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น จนก่อให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการกระทำของรัฐในทิศทางดังกล่าว เช่น พฤติกรรมและสถาบันต่าง ๆ ในสังคมก็จะมีลักษณะไปในทางเศรษฐกิจมากกว่าการเมืองเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โครงสร้างทางสังคมดังกล่าวก็จะนำมาซึ่งทฤษฎีทางเศรษฐกิจที่จะกลับมาให้อำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองกับการกระทำในทางเศรษฐกิจของรัฐอีกที่ รวมไปถึงเบี่ยงเบนการวิพากษ์วิจารณ์ออกไปอีกด้วย



รูปที่ 3 เศรษฐนิยมทางประวัติศาสตร์ (Ashley, 1983b: 485)

พัฒนาการของลักษณะเศรษฐนิยมดังกล่าวเรียกว่าเศรษฐนิยมทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างทฤษฎีทางเศรษฐกิจและการกระทำของรัฐในทางเศรษฐกิจที่ร่วมกันในการสร้างระเบียบทางสังคมเศรษฐกิจ ไม่ใช่เพียงอันใดอันหนึ่ง โดยที่แอสลีย์ชี้ให้เห็นว่า

การมีลักษณะเศรษฐกิจนิยมเชิงตรรกะของแนวคิดสังคมนิยมใหม่เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการล่าสุดของเศรษฐกิจนิยมทางประวัติศาสตร์ อันได้แก่ แนวคิดทุนนิยมแบบเน้นรัฐ (Statist Capitalism) ซึ่งพัฒนามาจากทุนนิยมแบบปล่อยให้มีการค้าเสรี (Laissez-faire * Capitalism) ในศตวรรษที่ 19 ที่ล้วนแต่เป็นการส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างการกระทำของรัฐกับทฤษฎีทางเศรษฐกิจของรัฐ

ทุนนิยมแบบปล่อยให้มีการค้าเสรีเป็นแนวทางแบบสุดขั้วของทุนนิยม ที่มองระเบียบทางเศรษฐกิจว่ามีกฎเกณฑ์ของตัวเองที่เป็นอิสระจากการเมืองและจะสร้างผลประโยชน์ได้มากที่สุดเมื่ออำนาจทางการเมือง (รัฐ) เข้ามาแทรกแซงน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แนวทางดังกล่าวจึงแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างการเมืองและเศรษฐกิจ ทำให้ถูกโจมตีมากมาย เช่น อี เอช คาร์ (E. H. Carr) เสนอให้มองเศรษฐกิจในฐานะส่วนหนึ่งของการเมือง เพราะพลังทางเศรษฐกิจแท้จริงแล้วเป็นพลังทางการเมือง (Carr, 1946: 116, 117, cited in Ashley, 1983b: 486) หรืออันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) ที่บอกว่าทุนนิยมแบบปล่อยให้มีการค้าเสรีเองก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการของรัฐ เป็นโปรแกรมทางการเมืองที่ถูกออกแบบมาเพื่อเป้าหมายของตน ไม่ใช่การแสดงออกของข้อเท็จจริงทางเศรษฐกิจ (Gramsci, 1971: 159-160, cited in Ashley, 1983b: 486)

ในขณะที่ทุนนิยมแบบเน้นรัฐต่างกันตรงที่ยอมให้มีความเป็นไปได้ที่รัฐอาจเข้าแทรกแซงพื้นที่ทางเศรษฐกิจ แต่บอกว่าในทางปฏิบัติแล้ว รัฐต้องเชื่อฟังตรรกะทางเศรษฐกิจแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค เนื่องจากรัฐสมัยใหม่มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจที่มากขึ้นในการสะสมความมั่งคั่งเพื่อแข่งขันกับรัฐอื่น ๆ ประกอบกับภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจในช่วงปี ค.ศ. 1972 บทบาทของรัฐในฐานะตัวแสดงทางเศรษฐกิจที่มีเหตุผลจึงได้รับความชอบธรรม การเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีเศรษฐกิจกับการกระทำทางเศรษฐกิจของรัฐจึงเสร็จสมบูรณ์ เช่นเดียวกับรูปแบบของเศรษฐกิจนิยมทางประวัติศาสตร์แบบเน้นรัฐที่การกระทำทางการเมืองเป็นเพียงโครงสร้างส่วนบนที่ทำได้แค่ปรับแต่ไม่อาจกำหนดการเปลี่ยนแปลงเชิงวัตถุได้ การสื่อสารทางการเมืองเป็นเพียงการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์เชิงวัตถุที่สำคัญกว่า (Ashley, 1983b: 489)

* คำนี้มาจากภาษาฝรั่งเศสหมายถึง การปล่อยให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปเอง (วิทยากร เชียงกูล และ พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม, 2547: 138)

แอสลีย์บอกว่าหากเป็นเช่นนั้นจริง ช่วงเวลาของเศรษฐกิจนิยมทางประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน เป็นช่วงเวลาที่ย่ำแย่อย่างมาก เพราะความต้องการทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นก็จะยิ่งสร้างเหตุผล ความชอบธรรมให้กับรัฐมากยิ่งขึ้นและลดอิสระทางการเมืองลง ผลก็คือ โลกจะก้าวเข้าสู่รูปแบบ การเมืองระหว่างประเทศแบบฮอบส์ที่ย่ำแย่อย่างมาก (Ashley, 1983b: 490) เนื่องจากแต่ละรัฐต่าง ก็จะมุ่งเน้นการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเพียงเท่านั้น ซึ่งง่ายต่อการเกิด ความขัดแย้งกับผลประโยชน์ของรัฐอื่น ๆ ในขณะเดียวกัน นักทฤษฎีแนวสังคมนิยมใหม่ก็ไม่ได้ช่วย บรรเทาภัยอันตรายนี้อะไรเลย เพราะแทนที่จะตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ต่อการครอบงำของตรรกะทาง เศรษฐกิจเพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ พวกสังคมนิยมใหม่กลับยอมรับและสร้างความเป็น สากลให้กับระเบียบที่เป็นอยู่ว่าเป็นเงื่อนไขของความจำเป็นที่ไม่อาจข้ามพ้นได้

3. ข้อเสนอแนะของแอสลีย์

จากลักษณะการยึดมั่นทั้งหมดที่กล่าวมา คงทำให้เห็นภาพได้ไม่ยากว่าแนวคิดสังคมนิยม ใหม่มีข้อผิดพลาดมากมาย อย่างไรก็ตาม ด้วยความที่แนวคิดสังคมนิยมใหม่ครอบงำและตีกรอบ วาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศมาเป็นเวลานานจนกระทั่งปัจจุบัน ทำให้เหลือทางออกที่ แอสลีย์บอกว่าไม่น่าอภิมรณนัก ทางหนึ่ง คือ การปฏิเสธแนวคิดสังคมนิยมใหม่ที่เสี่ยงต่อการถูกมอง ว่าเป็นพวกอูดมคติ เพื่อฝัน และหมกมุ่นอยู่กับสิ่งที่ป็นนามธรรม ใช้การไม่ได้ในทางปฏิบัติ อีกทาง หนึ่ง คือ การยอมตามและสมรู้ร่วมคิดกับแนวคิดสังคมนิยมใหม่ในการบอกว่าแนวคิดดังกล่าวมอง ความเป็นจริงของโลกได้อย่างถูกต้องและเป็นสากล ซึ่งเท่ากับว่าให้ความชอบธรรมกับระเบียบ แนวคิดที่มีแนวโน้มไปสู่หายนะและความรุนแรง ดังนั้น แอสลีย์จึงบอกว่าต้องมองหาหรือสร้าง ทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าขึ้นมา (Ashley, 1983b: 490-491)

แอสลีย์กล่าวว่า ก่อนอื่นเราต้องมองระเบียบวาระของโลกในปัจจุบันในฐานะ ความสัมพันธ์แห่งการครอบงำ อันมีหลักการที่เป็นข้อตรงข้ามกับระเบียบอันมีลักษณะพหุนิยม (Pluralism) ต้องทำความเข้าใจว่าระบบรัฐที่อยู่ในกรอบของอำนาจ ผลประโยชน์ และการครอบงำ ในหมู่รัฐในฐานะตัวแสดงซึ่งเชื่อฟังตรรกะการกระทำเชิงเศรษฐกิจและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ไม่ใช่ทั้งจุดเริ่มต้นและบทสรุปของวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศ จากนั้นต้องพยายามค้นคว้า เสาะหาแนวโน้มการเกิดวิกฤตของระเบียบอันครอบงำดังกล่าว ภายใต้เงื่อนไขใดบ้างที่ทางเลือก อื่น ๆ จะเป็นไปได้ แล้วสุดท้ายจึงแทนที่แนวคิดอันครอบงำดังกล่าวด้วยแนวคิดที่มองระบบ

ระบบสังคมโลกซึ่งใช้ตรรกะทางการเมืองที่สะท้อนและเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่าง (Ashley, 1983b: 491-492)

ทางเลือกใหม่สำหรับแอสลีย์นั้นมีอยู่แล้วในศักยภาพของแนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมที่แอสลีย์มองว่ามีมุมมองต่อการปฏิบัติทางการเมืองโลกที่ลุ่มลึกและแท้จริงกว่าสังคมนิยมใหม่ เขาจึงต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการอธิบายการเมืองโลกเชิงวิภาษวิธีของสังคมนิยมแบบดั้งเดิมที่จะพัฒนาและสร้างระบอบแบบสมดุลแห่งอำนาจ (balance – of – power regime) ขึ้นมาใหม่ที่ซึ่งกฎเกณฑ์และความคาดหวังร่วมกันของรัฐที่มีส่วนร่วมไม่ได้เกิดจากการเชื่อฟัง ยอมตาม แต่เกิดจากการตระหนักรู้ในตนเองในบริบทเงื่อนไขที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ นอกจากนี้รูปแบบดังกล่าวยังจะสำรวจศักยภาพในการเรียนรู้ รวมทั้งระบุถึงแนวโน้มของการเกิดวิกฤตของระบอบสมดุลแห่งอำนาจ และสุดท้ายรูปแบบการอธิบายดังกล่าวจะมองหาโครงสร้างทางเลือกใหม่ที่จะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการครอบงำของระเบียบโลกในปัจจุบันและสร้างเงื่อนไขการตระหนักรู้ในหลักการของตนเองในฐานะหลักปฏิบัติของผู้คน ซึ่งข้อเสนอทั้งหมดเป็นเพียงพื้นฐานขั้นต้น แต่ก็เสนอแนะความเป็นไปได้ในการพัฒนารูปแบบที่จะรักษามุมมองอันลึกซึ้งของสังคมนิยมแบบดั้งเดิมไว้ในปฏิบัติการทางการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งถ้าพัฒนาเต็มที่แล้วจะเหนือกว่าแนวคิดสังคมนิยมใหม่เป็นอย่างมาก (Ashley, 1986: 294-297)

การต่อต้านแบบจำลองโลกแห่งอำนาจและการครอบงำ

นอกจากจะใช้แนวคิดสังคมนิยมใหม่มาเป็นตัวอย่างของความผิดพลาดที่เขาต่อต้านแล้ว ในบทความ *The Eye of Power: The Politics of World Modeling* (Ashley, 1983a) แอสลีย์ยังได้ใช้การวิจารณ์งานที่เกี่ยวข้องกับแบบจำลองการแก้ปัญหาในระดับโลกมาแสดงถึงการต่อต้านแนวทางปฏิสนิยามและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคซึ่งสอดคล้องกับโครงการต่อต้านโดยรวมในช่วงแรกของเขา แนวคิดเรื่องแบบจำลองโลก (world modeling) เป็นความพยายามที่จะพัฒนาแบบจำลองทางคอมพิวเตอร์ของขั้นตอนความสัมพันธ์ในระดับโลกที่มีผลกระทบสำคัญทางสังคมการเมือง เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นมุมมองแบบองค์รวมที่สามารถตอบสนองต่อวิกฤตในเศรษฐศาสตร์การเมืองโลก (Ashley, 1983a: 496-497) โดยที่แนวคิดดังกล่าวได้กลายมาเป็นที่สนใจเมื่อมีการนำเสนอมุมมองการแก้ปัญหาของมนุษยชาติในระยะยาวว่าต้องทำในรูปแบบระดับโลก

อย่างไรก็ตาม แอชลีย์มองว่าแนวคิดเรื่องแบบจำลองโลกยังขาดมุมมองด้านสังคม การเมืองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิพากษ์ตนเองที่ทำให้ไม่อาจรับรู้ถึงข้อจำกัดของตน ดังนั้น แอชลีย์จึงใช้งานที่พูดถึงแนวคิดแบบจำลองโลกทั้งหมดทงงาน (Bremer, 1977; Leontief et al, 1977; Hughes, 1980; Guetzkow and Valadez, 1981; Meadows, Richadson and Bruckmann, 1982; *Global Modelling Reappraised*, 1982, cited in Ashley, 1983a) เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดร่วมกันของแนวคิดดังกล่าว ณ เวลานั้น อันได้แก่การติดอยู่ในกรอบของปฏิฐานนิยมและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค (Ashley, 1983a: 502-527)

แนวคิดแบบจำลองโลกทั้งทงงานเน้นแนวทางแบบปฏิฐานนิยม* ทำให้มองแบบจำลองโลกว่าจะช่วยพัฒนามนุษย์ให้เข้าใจและจับต้องความจริงได้มากขึ้น จนเกิดความรู้สึกว่าการอบของแนวคิดแบบจำลองโลกนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและไร้ซึ่งปัญหา จึงทำให้แบบจำลองโลกมองข้ามความสัมพันธ์เชิงบรรทัดฐาน นำเสนอความสัมพันธ์ของระบบรัฐในแบบกลไก บรรทัดฐาน คุณค่า หรือขนบธรรมเนียมต่าง ๆ กลายเป็นเพียงแค่เครื่องมือในการเจรจาของรัฐที่มุ่งแสวงหาเป้าหมายของตนเท่านั้น การเมืองระหว่างประเทศจึงเป็นเพียงเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ตามตรรกะทางเศรษฐกิจและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค แบบจำลองโลกจึงกลายเป็นแบบแผนโลกอันครอบงำที่มองข้ามความสำคัญของระดับบุคคลที่มีส่วนในการสร้างสังคม รวมทั้งสร้างขอบเขตและจำกัดปฏิสัมพันธ์เชิงสื่อสารระหว่างกันที่จะเป็นพื้นฐานในการตั้งคำถามต่อแบบแผนดังกล่าว

ดังนั้น แอชลีย์จึงเสนอให้ใช้วิธีการ “วิพากษ์จากข้างใน (immanent critique)” (Ashley, 1983a: 531) ที่จะเปิดเผยถึงนัยยะและผลของแนวทางที่เข้าใจว่ากลมเกลียวและมีเอกภาพสมบูรณ์ มุ่งที่จะหาความย้อนแย้งและข้อจำกัดภายในแบบจำลองโลกที่เข้าใจว่าตนเองเป็นความจริงสากลหนึ่งเดียวและครอบงำอยู่ ด้วยวิธีการดังกล่าว แนวคิดเรื่องแบบจำลองโลกจึงอาจมีการรับรู้เชิงวิพากษ์ถึงข้อจำกัดและการปิดกั้นของแบบแผนที่ครอบงำอยู่ รวมทั้งอาจกระตุ้นให้เกิดกระบวนการอันครุ่นคิดและสร้างสรรค์ได้

แอชลีย์กล่าวว่า การที่แนวคิดเรื่องแบบจำลองโลกติดอยู่ในบริบทและวิธีการแบบปฏิฐานนิยมและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเป็นผลลัพธ์ที่ตรงกันข้ามกับความตั้งใจอันดีของนักคิดเรื่องแบบจำลองโลก ซึ่งต้องการปลดปล่อยมนุษย์ทั้งมวลและสร้างอนาคตร่วมกัน แต่มันเป็นความผิด

* ดูรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางปฏิฐานนิยมได้ที่หัวข้อ 2.3

ของการยอมรับงานต่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจและระเบียบอันครอบงำ ที่ปลดปล่อยความสามารถในการมองโลกผ่านมุมมองอื่น ๆ ดังนั้น แนวคิดเรื่องแบบจำลองโลกจึงจำเป็นต้องขยายขอบเขตออกไปยังมุมมองซึ่งเน้นการสื่อสารทางสังคมที่ไม่มองข้ามสิ่งใดไป มีลักษณะพหุนิยมและไม่มีลำดับชั้น มีขอบเขตการเรียนรู้ทางสังคมที่มีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน หลักปฏิบัติ การรับรู้ และความคาดหวังร่วมกัน อันจะส่งผลให้มีความจริงทางสังคมที่หลากหลาย (Ashley, 1983a: 514-515, 533-535)

ทั้งหมดคือเนื้อหาและแนวทางการต่อต้านของแอสลีย์ที่ปรากฏอยู่ในงานช่วงแรกของเขา อันมีลักษณะเป็นการวิพากษ์แนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงนั้น และพยายามปลดปล่อยวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศให้เป็นอิสระจากการครอบงำขององค์ความรู้ที่ล้นแต่ใช้ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเป็นแกนในการศึกษา รวมถึงมีลักษณะของมุมมองแบบรัฐนิยม อรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม และ/หรือเศรษฐกิจนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดสังคมนิยมใหม่ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามุมมองแบบวิพากษ์ของเขาจะเปิดพื้นที่ทางความคิดอันแปลกใหม่ในแวดวงวิชาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ทว่าความตั้งใจหลักของเขาในการปลดปล่อยสาขาวิชาออกจากองค์ความรู้อันผิดพลาดที่ปิดกั้นและครอบงำนั้นล้มเหลวหรือหากจะประสบความสำเร็จก็เพียงน้อยนิดมาก ความพยายามของเขาส่วนใหญ่ถูกมองข้ามและผลักไลให้เป็นเพียงชายขอบของสาขาวิชา หรือแม้กระทั่งถูกเหยียดหยัน นักคิดแนวสังคมนิยมใหม่ซึ่งเป็นเป้าหมายการโจมตีหลักเองก็ไม่สนใจ รวมทั้งสามารถหลบเลี่ยงจากการวิพากษ์วิจารณ์ของเขาได้อย่างไม่ยากเย็น ดังนั้น นับตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา แอสลีย์จึงได้หันมาใช้แนวทางยุทธวิธีใหม่ อันได้แก่ **มุมมองแบบหลังสมัยใหม่** ที่จะได้รับความสนใจและท้าทายแวดวงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างรุนแรงและเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าเดิม

บทที่ 4

ริชาร์ด เค แอชลีย์กับการรื้อถอนการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

หลังจากความล้มเหลวของการใช้แนวทางแบบวิภาษวิธีและทฤษฎีวิพากษ์ในการวิพากษ์แนวคิด วิธีการศึกษา และระเบียบวาระที่ครอบงำแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในขณะนั้น รวมทั้งพยายามปลดปล่อยวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศให้เป็นอิสระจากการครอบงำขององค์ความรู้อันผิดพลาดที่ล้วนแต่ใช้ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเป็นแกนในการศึกษารวมถึงมีลักษณะมุมมองแบบบริรัฐนิยม อรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม และ/หรือ เศรษฐนิยมในงานช่วงแรกของเขาแล้ว แอชลีย์จึงได้เปลี่ยนยุทธวิธีของเขาเสียใหม่ มาเป็นรูปแบบและแนวทางของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม (Post - Structuralism) และแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ที่ไม่ได้มีเป้าหมายประสงค์เพียงแค่การวิพากษ์เพื่อนำไปสู่การสำรวจตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไข จนพัฒนาเป็นแนวทางหรือมุมมองที่ดีขึ้นอีกต่อไป หากแต่จุดมุ่งหมายของเขาได้ขยายไปสู่การถอดรื้อ (deconstruction) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในฐานะวาทกรรมส่วนหนึ่งของความเป็นสมัยใหม่ที่แนวคิดหลังสมัยใหม่ต่อต้าน เพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดหละหลวม ช่องโหว่ ความกดดัน และวิกฤตที่ถูกปิดกั้นมาโดยตลอด อันจะนำไปสู่การเปิดขยายพื้นที่ทางความคิดของวาทกรรมการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นพื้นที่อันไร้ขอบเขตและการปิดกั้นใด ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดแนวทางปฏิบัติหรือรูปแบบมุมมองการเมืองโลกในแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

ดังนั้น แอชลีย์ในภาพลักษณ์วีรบุรุษ (heroic) จึงได้ตายไป และได้ถือกำเนิดขึ้นมาใหม่ในรูปแบบของการล้มล้าง (subversive) (Jarvis, 2000) เนื่องจากมีแนวทางและวิธีการในการต่อต้านและท้าทายที่รุนแรงและถอนรากถอนโคนมากกว่าเดิม งานในช่วงหลังของแอชลีย์จึงแยกตัวออกจากแนวคิดของทฤษฎีวิพากษ์และสำนักคิดแฟรงเฟิร์ต แต่เขาจะได้อิทธิพลและแรงบันดาลใจส่วนใหญ่มากจากนักคิดในสกุลหลังโครงสร้างนิยมแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) และ ฌาคส์ แดริดา (Jacques Derrida)

ตำแหน่งแห่งที่ของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: จุดยืนจากชายขอบ

ก่อนที่เราจะทำการศึกษาและวิเคราะห์กระแสของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม (และหลังสมัยใหม่) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงตำแหน่งแห่งที่และจุดยืนของแนวคิดดังกล่าวเสียก่อน เพื่อเป็นจุดตั้งต้นในการมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน (แม้ว่านักคิดในสกุลดังกล่าวจะปฏิเสธการนิยามอันตายตัวเช่นนี้ก็ตาม) โดยที่แอสลีย์กล่าวว่าแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมปฏิเสธตำแหน่งแห่งที่ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกขอบของความทันสมัยใหม่ (regime of modernity) แต่ทว่าทฤษฎีสัจคมของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมถูกดึงไปอยู่ที่ “พรมแดน (frontiers)” (Foucault, 1984: 45, cited in Ashley, 1989: 272) “เส้นชายแดน (border lines)” (Derrida, 1977: 75-175, cited in Ashley, 1989: 272) หรือ “ชายขอบ (margins)” (Kristeva, 1986: 187-213, 292-300, cited in Ashley, 1989: 272) อันไม่แน่นอนของเสียงหลักและตายตัวแห่งความเป็นสมัยใหม่ (Ashley, 1989: 271-272) ซึ่งการจะเข้าใจจุดยืนดังกล่าวนี้ ต้องทำความเข้าใจแนวทางหลักของระบอบสมัยใหม่เสียก่อน

1. ระบอบสมัยใหม่: การผลักไสประวัติศาสตร์และการมีอภิสิทธิ์ของมนุษย์

1.1 การปิดกั้นแบบต่อต้านประวัติศาสตร์

ระบอบสมัยใหม่นั้นมีแนวทางดำเนินการหลักที่แดริดาเรียกว่า “การรวบยอดทางตรรกะ (Logocentrism)” ซึ่งหมายถึงแนวทางและวิธีดำเนินการที่ทั้งตั้งข้อสันนิษฐาน ก่อให้เกิดและส่งผลกระทบต่อความคาดหวังในทางปฏิบัติทั่วไป อันเป็นความคาดหวังที่ทุกการตีความและการกระทำจะได้รับการรับรู้และมีอำนาจได้โดยการพูดถึงหลักการตีความอันจำเป็น ซึ่งมีคุณสมบัติสองข้อ ดังนี้ ข้อแรก มันถูกเข้าใจในฐานะแนวทางการตีความหลักหรือเสียงอธิปไตยที่จัดหาความหมายอันมีเหตุมีผล เป็นเอกภาพในการตีความพื้นที่และช่วงเวลาอันหลากหลายในประวัติศาสตร์ ข้อที่สอง ในฐานะเสียงอธิปไตย หลักการนี้โดยตัวเองแล้วถูกมองในฐานะการคงอยู่อันบริสุทธิ์ และเป็นต้นกำเนิดดั้งเดิมอันไร้ปัญหาและอยู่เหนือประวัติศาสตร์ที่ไม่จำเป็นต้องมีการวิพากษ์ใด ๆ ดังที่แดริดา กล่าวว่า แนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะนี้ “ไม่ใช่แค่ลักษณะเชิง

อภิปรายอันหนึ่งท่ามกลางอันอื่น ๆ แต่มันเป็นความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทางอภิปราย (metaphysical exigency) เป็นขั้นตอนที่มั่นคงเด็ดเดี่ยว ลึกซึ้ง และมีศักยภาพที่สุด” (Derrida, 1981, cited in Ashley, 1989: 261)

แอสลีย์กล่าวว่า แนวทางดำเนินการแบบการรวบยอดทางตรรกะนี้เข้าใจได้ไม่ยาก เพราะการทำงานของมันถูกพบเห็นได้ง่ายที่สุดในความสัมพันธ์กับการแบ่งขั้วปฏิบัติ (binary oppositions) ในทางปฏิบัติอันคุ้นเคย อาทิเช่น การแบ่งขั้วระหว่างแกนกลาง/ริมขอบ อัตลักษณ์/ความแตกต่าง ความต่อเนื่อง/การเปลี่ยนแปลง ส่วนบุคคล/ส่วนรวม เฉพาะ/สากล ความจริง/อุดมคติ รัฐ/สังคม ความลึก/พื้นผิว ทฤษฎี/ปฏิบัติ ชาย/หญิง สว่าง/มืด สวรรค์/นรก จิตใจ/ร่างกาย ภายใน/ภายนอก และ ภายในประเทศ/ระหว่างประเทศ เป็นต้น ในการประสพกับการแบ่งขั้วปฏิบัติเหล่านี้ การดำเนินการแบบการรวบยอดทางตรรกะนี้มน้ำผู้มีส่วนร่วมในระบบความ เป็นสมัยใหม่ให้กำหนดลำดับชั้น (hierarchy) ขึ้นมา กล่าวคือ ด้านหนึ่งของขั้วดังกล่าวถูกเข้าใจว่ามีความจริงอันสูงส่งกว่าหรือเป็นการคงอยู่อันบริสุทธิ์ถาวรที่ไม่ต้องการคำอธิบายใด ๆ สำหรับอีกด้านของขั้วก็ถูกนิยามจากจุดยืนที่สัมพันธ์กับด้านแรกคือ อยู่ในรูปแบบที่ด้อยกว่าหรือได้รับมาจากด้านแรก ด้วยการให้อภิสิทธิ์กับด้านหนึ่ง วาทกรรมแบบการรวบยอดทางตรรกะจึงเป็นลำดับชั้นที่อีกด้านถูกพิจารณาว่าเป็นความซับซ้อนยุ่งเหยิง การปฏิเสธ การก่อกวน หรือการร่วงหล่นจากการคงอยู่อันเสถียรพิเศษของด้านแรก (Culler, 1982: 94, cited in Ashley, 1989: 261) แนวทางแบบนี้จึงมุ่งที่จะกลับไปยังต้นกำเนิดหรือเสียงที่ถูกมองว่าเป็นแหล่งของความจริงแท้และความหมายอันมีอธิปไตย (Derrida, 1977: 66, cited in Ashley, 1989: 261)

ด้วยวิธีดำเนินการแบบดังกล่าว แนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะจึงกำหนดความมิดบอดต่อประวัติศาสตร์ให้กับทฤษฎีและการปฏิบัติสมัยใหม่ เนื่องจากในความเป็นจริงแล้ว สิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายในชีวิตและสังคม ไม่ว่าจะประชุมชนภายในประเทศ ธรรมเนียมทางภาษา ระบบทางสังคม พื้นที่ทางเศรษฐกิจและการเมือง หลักจริยธรรม หรือบรรทัดฐานต่าง ๆ ไม่มีวันถูกมองว่าไร้ข้อโต้แย้ง มีขอบเขตชัดเจน และเป็นโครงการที่เสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ไม่มีอันไหนอยู่อย่างเหนือกว่าหรือเป็นอิสระจากบทบาทการกระทำในประวัติศาสตร์ ดังนั้น ด้วยความไม่เคารพประวัติศาสตร์ดังกล่าว แนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะจึงก่อให้เกิดการปิดกั้นแบบต่อต้านประวัติศาสตร์ขึ้นมาในระบบสมัยใหม่ ในการเผชิญกับข้อขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลง หรือความหลากหลายของการตีความและการกระทำในประวัติศาสตร์ วาทกรรมแบบการรวบยอดทาง

ตรรกะสามารถรับรู้ถึงความแตกต่างในประวัติศาสตร์ได้ แต่ต้องวางไว้ได้การคงอยู่อันสมบูรณ์ของเสียงอธิปไตยในการตีความ มันต้องสามารถใช้มาตรฐานอันตายตัวซึ่งมีที่ทางนอกประวัติศาสตร์และอยู่เหนือการเมืองมาตีความความแตกต่างทางประวัติศาสตร์และการเมืองได้ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจึงบอกว่าวาทกรรมสมัยใหม่ต้องทำให้ความแตกต่างในประวัติศาสตร์เจียบงันเคลื่อนมันไปยังชายขอบของวาทกรรม มิฉะนั้น ความแตกต่างดังกล่าวจะปลดเปลื้องอิทธิพลการคงอยู่ที่ว่าทกรรมสมัยใหม่จะใช้สร้างศูนย์กลางความเป็นเจ้าใหญ่ พื้นฐานอันสมบูรณ์เบ็ดเสร็จและเสียงอธิปไตยของมัน (Ashley, 1989: 263)

แอสลีย์กล่าวว่า สองแนวคิดที่หยิบยืมมาจากทฤษฎีวรรณกรรมจะช่วยให้เข้าใจทัศนคติแบบสมัยใหม่ต่อประวัติศาสตร์ แนวคิดแรกบอกว่าวาทกรรมสมัยใหม่ที่ถูกกำหนดโดยแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะโน้มเสียงที่จะเข้าใจประวัติศาสตร์ตามรูปแบบการตีความแบบ**เสียงเดียว (monologue)** กล่าวคือ มันเข้าใจประวัติศาสตร์ในฐานะตัวบทอันมีขอบเขตชัดเจน ไม่กำกวม และกำหนดไว้แล้วที่จะถูกตีความ ประวัติศาสตร์ถูกเข้าใจว่าครอบครองลำดับของตัวบทซึ่งเขียนเรียบร้อยแล้ว และต้องการแค่ผู้อ่านในฐานะ “ผู้บริโภค (consumer)” ที่จะมารับเอานัยยะและความหมายที่ตัวบทเปิดเผยออกมา (Barthes, 1974, cited in Ashley, 1989: 263) ดังนั้นวาทกรรมสมัยใหม่จึงถูกกำหนดให้เปิดเผยและอ้างถึงการคงอยู่อันสำคัญ แน่นนอน และดั้งเดิมที่จะสร้างความหมายและกำหนดเนื้อหาของตัวบทในประวัติศาสตร์ แนวคิดที่สองจึงบอกว่า วาทกรรมสมัยใหม่กำหนดประวัติศาสตร์ใน**โครงสร้างแบบเรื่องเล่า (narrative structure)** ซึ่งหมายถึงการนำเสนอที่จับความกำกวมและควบคุมการแพร่กระจายของความหมาย ด้วยการกำหนดมาตรฐานและจุดยืนการตีความอันตายตัวและเป็นอิสระจากช่วงเวลาของมันนำเสนอ เรื่องเล่าจึงมองตัวบทในฐานะต้นกำเนิดของความหมายและความจริงแท้พื้นฐานอันตายตัว มีเอกลักษณ์และความเพียงพอในตัวเอง ไม่ใช่ในประวัติศาสตร์ของมันที่ถูกมองว่าเป็นชั้นสอง ไม่แน่นอน ไม่ใช่ต้นฉบับหรือเป็นชายขอบ (Ashley, 1989: 263-264)

ทัศนคติต่อประวัติศาสตร์สมัยใหม่ดังกล่าวนำมาซึ่งความคิดเชิงอภิปรายที่ว่าวาทกรรมสมัยใหม่ตั้งอยู่ ณ จุดสูงสุดอันจำเป็นในประวัติศาสตร์ ความเสร็จสมบูรณ์ของเวลาที่ซึ่งความหลากหลายทั้งหมดจะสามารถเป็นที่เข้าใจและนำเสนอในฐานะความเบ็ดเสร็จแบบปิดได้ (Foucault, 1984: 86-87, cited in Ashley, 1989: 264) หรือกล่าวโดยสรุปคือ วาทกรรมสมัยใหม่

กล่าวถึงศรัทธาในความสามารถของมันที่จะพูดด้วยเสียงอภิปไตยของความจริงแท้ที่อยู่เหนือประวัติศาสตร์

1.2 องค์อภิปไตยสมัยใหม่: มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล

นอกเหนือจากแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะแล้ว ศูนย์กลางอีกประการของระบอบความเป็นสมัยใหม่ คือ “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล (reasoning man)” ผู้ที่เป็นองค์อภิปไตยของยุคสมัยใหม่ มุมมองเรื่องมนุษย์ดังกล่าวอาจอธิบายได้ในสี่ประเด็น (Ashley, 1989: 264-271, 1995: 107-111) โดยที่ประเด็นแรกคือ โดยทั่วไปแล้วการสร้างองค์อภิปไตยสมัยใหม่ไม่ได้มีศูนย์กลางอยู่ที่พระเจ้าหรือระบอบกษัตริย์ แต่อยู่ที่มนุษย์ (Foucault, 1973: 310-316, cited in Ashley, 1995: 107) การสร้างองค์อภิปไตยสมัยใหม่นำมาซึ่งความเป็นเจ้าของมนุษย์ ดังที่แอสลีย์กล่าวไว้ว่า

นับแต่ช่วงศตวรรษที่ 18 การสร้างองค์อภิปไตยสมัยใหม่พูดถึงรูปลักษณะวีรบุรุษ (heroic figure) ของมนุษย์สมัยใหม่ที่ใช้เหตุผล ผู้ซึ่งโดยตัวเองแล้วเป็นต้นกำเนิดของภาษา เป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์ และเป็นแหล่งความหมายของโลก มันพูดถึงรูปลักษณะวีรบุรุษของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผล ผู้ซึ่งรู้ว่าระเบียบของโลกไม่ใช่สิ่งที่พระเจ้าให้มา รู้ว่ามนุษย์เป็นต้นกำเนิดของความรู้ทั้งหมด รู้ว่าความรับผิดชอบในการจัดหาความหมายต่อประวัติศาสตร์อยู่ที่มนุษย์เอง และด้วยการใช้เหตุผล มนุษย์อาจบรรลุถึงความรู้ขั้นสูงสุด อิศระในการปกครองตนเองอย่างสมบูรณ์ และอำนาจแบบเบ็ดเสร็จได้ (Ashley, 1989: 264-265, 1995: 108)

ประเด็นที่สองชี้ว่า แม้ว่าทฤษฎีสมัยใหม่จะบรรลุเจตจำนงและความสามารถในการข้ามผ่านเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์อันจะปฏิเสธเสรีภาพขั้นสูงสุดของเขาให้กับมนุษย์ แต่มันก็ไม่ได้สร้างมนุษย์ผู้มีอภิปไตยในฐานะผู้สังเกตการณ์ที่อยู่ภายนอกประวัติศาสตร์ ซึ่งเข้าใจประวัติศาสตร์ได้อย่างชัดเจนและสมบูรณ์ มันสร้างรูปลักษณะของมนุษย์ผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในประวัติศาสตร์อย่างมีปัญญา ดังนี้

รูปลักษณะวีรบุรุษของมนุษย์ ... เผชิญกับ ... ปัญหาของการมีส่วนร่วมในประวัติศาสตร์ของเขา ด้วยการใช้อำนาจแห่งเหตุผลของเขา เขามองเห็นได้

อย่างชัดเจนว่าเขาพิวพันอยู่ในภาษาและในประวัติศาสตร์ และจริง ๆ แล้ว เขาเองก็เป็นวัตถุของภาษาและประวัติศาสตร์ ถ้ามนุษย์คือเงื่อนไขความเป็นไปได้ของความรู้ทั้งหมด เขาก็ย่อมรู้ว่าตนเองเป็นข้อเท็จจริงท่ามกลางข้อเท็จจริงทั้งหลายที่จะถูกตรวจสอบและสร้างเป็นแนวคิด ถ้าเขาเป็นผู้ที่มีปัญญาหลักแหลม เขาก็ย่อมต้องรู้ว่าตัวเขาเองถูกล้อมรอบโดยอาณาเขตของความมีดমনอนธกาลและความกำกวมที่ต่อต้านการแทรกซึมเข้ามาของความคิดของเขา และถ้าเขาเป็นแหล่งที่มาของประวัติศาสตร์ เขาก็ต้องรู้ว่าตนเองอยู่ในฐานะผลผลิตทางประวัติศาสตร์อันยาวนานที่เขาไม่อาจหยั่งถึงจุดเริ่มต้นของมันได้ (Foucault, 1973: 339, cited in Ashley, 1989: 265, 1995: 108) นี่จึงเป็นปัญหาที่รูปลักษณะวีรบุรุษของมนุษย์ต้องเผชิญ ด้วยความที่มนุษย์เป็นต้นกำเนิดของความจริงและความหมายสากล เขาจึงย่อมต้องการเป็นอย่างยิ่งที่จะปฏิเสธความมีขอบเขตจำกัด เพื่อข้ามผ่านข้อจำกัดทางประวัติศาสตร์ของเขา และบรรลุความรู้สูงสุด แต่เพราะมนุษย์พิวพันในประวัติศาสตร์ ความรู้ของเขาจึงเปิดเผยสภาพอันมีขอบเขตจำกัดของเขาในความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเขา กำหนดเขา และจำกัดเขาในสิ่งที่เขาสามารถกระทำและรับรู้ได้* (Dreyfus and Rabinow, 1983: 30, cited in Ashley, 1995: 109)

ประเด็นต่อมาบอกว่า มนุษย์ผู้ที่มีอธิปไตยไม่จำเป็นต้องสูญเสียความเชื่อมั่นกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับข้อจำกัดในประวัติศาสตร์ของเขา เพราะข้อจำกัดเหล่านั้นไม่ใช่สิ่งที่มาจากภายนอกและถูกกำหนดลงมาให้เขา รวบรวมว่ามาจากพลังที่เหนือกว่ามนุษย์ ในวาทกรรมสมัยใหม่ มันคือข้อจำกัดของมนุษย์และมนุษย์สามารถเปลี่ยนมันให้เป็นข้อได้เปรียบของเขาได้ผ่านเหตุผล เนื่องจาก

อำนาจอธิปไตยของมนุษย์เหนือประวัติศาสตร์สามารถมีได้เพราะข้อจำกัดที่เขาเผชิญเป็นข้อจำกัดของมนุษย์หรือถูกกำหนดควบคุมโดยมนุษย์ ดังนั้น

* แอชลีย์ตั้งใจใช้คำว่า “มนุษย์(man)” และ “เขา (he)” ที่ส่อนัยยะในทางเพศ เพื่อแสดงเปรียบเทียบการแบ่งขั้วชายกับหญิง (male / female dichotomy) กับการแบ่งขั้วปฏิบัติระหว่างองค์อธิปัตย์กับสภาพอนาธิปไตยของแนวทางการรวบยอดทางตรรกะ (Ashley, 1995: 127)

รูปลักษณะวีรบุรุษของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลจึงถูกกำหนดให้มองไปยังข้อจำกัดอันแท้จริงในประวัติศาสตร์ และแยกแยะระหว่างสิ่งที่สำคัญต่อการเป็นมนุษย์ที่มีเหตุมีผลกับผลลัพธ์ของสิ่งที่มนุษย์ทำโดยบังเอิญ เขารู้ว่าข้อจำกัดอันแรกที่สำคัญต่อมนุษย์สามารถได้รับการเชื่อมฟังได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจะมีผลต่ออิสระในการปกครองตนเองของเขาในทางใดทางหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้น มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลรู้ว่าเขามีพันธะที่จะต้องไม่วิพากษ์แต่เชื่อฟังมัน เพราะมันเป็นเงื่อนไขแห่งความเป็นไปได้ของอิสระในการปกครองตนเองและอำนาจของมนุษย์ มันอาจถูกใช้เพื่อจัดหาเงื่อนไขถาวรของเหตุผล ความรู้สูงสุด ความสามารถในการเป็นนายตนเอง เห็นใจความไม่แน่นอนและความสุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ในประสบการณ์ของมนุษย์ ด้วยการรับรู้ข้อจำกัดอันสำคัญเหล่านี้และรู้จักเชื่อฟังมัน มนุษย์ก็อาจเป็นอิสระเสรีได้อย่างสมบูรณ์ (Ashley, 1989: 265-266, 1995: 109)

ประเด็นสุดท้ายเชื่อมโยงรูปแบบทั่วไปขององค์อธิปัตย์ในการสร้างแบบสมัยใหม่เข้ากับคำถามเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐ มุมมองเรื่องมนุษย์ของยุคสมัยใหม่บอกว่าในวาทกรรมสมัยใหม่นั้น รูปลักษณะอันมีอธิปไตยของมนุษย์ (sovereign figure of man) ซึ่งถูกนิยามในบริบทของเงื่อนไขอันจำเป็น และถูกวางไว้ตรงข้ามกับข้อจำกัดอันไม่แน่นอนในประวัติศาสตร์ ได้จัดหาหลักการที่ใช้ในการสร้างทั้งรัฐสมัยใหม่ในฐานะหน่วยอธิปไตย (sovereign subject) ซึ่งสามารถใช้ความรุนแรงได้อย่างชอบธรรมและมีเหตุผล และสังคมภายในประเทศในฐานะอาณาเขตอันเป็นรูปธรรมที่เป็นรองอำนาจอธิปไตยของรัฐ

ในวาทกรรมสมัยใหม่ อำนาจอธิปไตยของรัฐซึ่งรวมถึงภาระหน้าที่ของประชากรในการเชื่อฟังกฎเกณฑ์ของมันไม่ได้ถือกำเนิดมาจากแหล่งอื่นใดนอกเหนือไปจากมนุษย์ แต่อำนาจอธิปไตยของรัฐได้มาจากการสร้างข้อจำกัดทางประวัติศาสตร์ให้เป็นหลักการของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และการใช้ความรุนแรง ซึ่งมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลรับรู้ว่าเป็นเงื่อนไขอันจำเป็นในการใช้เหตุผลอย่างเสรีของเขา อันจะส่งผลให้เหตุผลการคงอยู่ของรัฐเป็นรองเหตุผลของมนุษย์ ทำให้รัฐเป็นเครื่องยืนยันถึงเงื่อนไขความเป็นไปได้ของมนุษย์ในประวัติศาสตร์ ในการเชื่อฟังกฎเกณฑ์ของรัฐ มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลจะ

ไม่ยอมยกส่วนหนึ่งส่วนใดของเสรีภาพของเขาให้กับรัฐ เขาจะเชื่อฟังข้อจำกัดที่จัดหาเงื่อนไขของการใช้เหตุผลอย่างมีอิสระของเขา ในทางกลับกัน สังคมภายในประเทศจะถูกรับรู้ในฐานะอาณาเขตของปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่ข้อตกลงระหว่างรัฐกับมนุษย์สามารถดำรงอยู่ได้ มันเป็นเวลาและสถานที่ซึ่งมนุษย์ผู้มีอิทธิพลเต็มใจจะวางตนเองไว้ในฐานะวัตถุประสงค์ของกฎหมายและความรุนแรงแห่งอำนาจรัฐ เพราะเขารู้ว่ารัฐสัญญาจะเชื่อฟังและปกป้องเงื่อนไขของเจตจำนงแห่งความรู้สูงสุดของเขา มันเป็นเวลาและสถานที่ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกับอาณาเขตของความเป็นอนาธิปไตย อันเป็นอาณาเขตของความไม่แน่นอนและความสุ่มเสี่ยงในประวัติศาสตร์ที่ปฏิเสธจะยอมจำนนต่อการใช้เหตุผล จึงเกิดการเรียกร้องให้รัฐมีวิธีการในการผลักดันหรือปราบปรามมัน ในนามของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผล (Ashley, 1989: 268, 1995: 110)

ดังนั้น สำหรับวาทกรรมสมัยใหม่แล้ว รัฐจะถูกรับรู้ในฐานะหน่วยอิทธิพลของการกระทำทางสังคม ซึ่งมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลมีพันธะที่จะต้องให้เกิดการไตร่ตรองเท่าที่ระเบียบวินัยและขอบเขตซึ่งถูกกำหนดในนามของรัฐเป็นที่เข้าใจไม่ใช้ในฐานะการบีบบังคับตามอำเภอใจ แต่ในฐานะความจำเป็นในการบรรเทาความไม่แน่นอนทั้งหมดในประวัติศาสตร์ที่คุกคามต่อเงื่อนไขการใช้เหตุผลอย่างอิสระของมนุษย์ ส่วนสังคมภายในประเทศจะถูกรับรู้ในฐานะพื้นที่อันมีขอบเขตชัดเจนที่ซึ่งรัฐทำให้การกระทำของมนุษย์เป็นรูปเป็นร่างอย่างมีประสิทธิภาพ บังคับให้เกิดการยอมตามข้อจำกัดเหล่านั้นที่มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลรู้ว่าเป็นรากฐานแห่งการดำรงอยู่ของเขา

2. คุณลักษณะของพื้นที่ชายขอบ: พื้นที่แห่งการวิวาทะ (a space of dissidence)

ด้วยการดำเนินการจากชายขอบซึ่งไม่ใช่ทั้งภายในและภายนอกระบอบสมัยใหม่ ทำให้ทฤษฎีสังคมของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมไม่เข้มแข็งที่จะลอกเลียนการปฏิบัติแบบการรวบยอดทางตรรกะของทฤษฎีสมัยใหม่ ไม่อ้าฝืนฐานอันเบ็ดเสร็จและหลักการตีความหนึ่งเดียวของตนเองที่จะมอบสิทธิในการยืนยันความเป็นเสียงอิทธิพล สร้างเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ของตนเอง รวมทั้งตัดสินความถูกต้องและผิดพลาดของการตีความอื่น ๆ ในประวัติศาสตร์ ใน

ขณะเดียวกัน ทฤษฎีทางสังคมของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมก็ไม่ได้แสดงอาการไม่ยอมรับหรือหวาดกลัวการปฏิบัติอันต่อต้านประวัติศาสตร์ของทฤษฎีสมัยใหม่ และหมกมุ่นอยู่กับการเฝ้าวิงวอนถึงโลกในอุดมคติที่ทุกการกระทำของมนุษย์เป็นอิสระเสรีจากข้อจำกัดทั้งหมดของโครงสร้างแบบเรื่องเล่าอย่างสมบูรณ์ (Ashley, 1989: 272) โดยที่แอสลีย์และวอล์คเกอร์* กล่าวว่า จุดยืนจากพื้นที่ชายขอบซึ่งแพร่หลายอยู่ในชีวิตระดับโลกสมัยใหม่ในปัจจุบันแม้จะมีความแตกต่างกันอยู่ แต่ก็สามารถพูดได้ว่ามีสิ่งที่เหมือนกันอยู่อย่างน้อยสี่ประการ ดังนี้ (Ashley and Walker, 1990a: 260-263)

ประการแรก พื้นที่เหล่านี้โดยเนื้อแท้แล้วกำกวม ไม่สามารถอ้างได้ว่าการกำหนดขอบเขตอย่างชัดเจนหรือเป็นเขตแดนที่การแบ่งประเภทนั้นมีความตายตัว คุณค่าต่าง ๆ นั้นคงที่และความหมายโดยสามัญสำนึกมีความแน่นอน ในพื้นที่เหล่านี้ไม่มีอัตลักษณ์อธิปไตยสูงสุดหนึ่งเดียว ไม่ว่าจะเป็นตัวแสดงปัจเจกหรือโครงสร้างเชิงสถาบันของสังคม หรือชุมชนที่คนสามารถใช้ในการกำหนดความหมายและตีความการกระทำ เนื่องจากอัตลักษณ์ไม่มีวันแน่นอนและมีข้อสงสัยอยู่เสมอ ณ ที่แห่งนี้ ซึ่งถูกเนรเทศออกจากความจริงแท้แน่นอนของเรื่องเล่าสมัยใหม่ คนไม่อาจพูดถึง “บุคคลผู้รู้” ได้อย่างมั่นใจ เพราะคนไม่อาจแน่ใจได้ว่า “บุคคล” ที่ว่านี้คือใคร ไม่ว่าจะเป็นนักเศรษฐศาสตร์ผู้มีเหตุผลซึ่งสามารถจัดใช้วิธีการที่มีอยู่เพื่อรับใช้ผลประโยชน์ที่กำหนดขึ้นมาของตนได้ หรือนักสังคมวิทยาผู้ซึ่งอ้างถึงบรรทัดฐานและค่านิยมอันเป็นที่รับรู้ในสังคมก็ตาม

ประการที่สอง เวลาและสถานที่ชายขอบเหล่านี้เป็นพื้นที่ทางการเมือง ที่ซึ่งผู้คนต่อต้านและต่อสู้กับปฏิบัติการของอำนาจที่จะควบคุมและสร้างข้อจำกัดต่อแนวทางการรับรู้และกระทำ การของผู้คน ด้วยการกำหนดอาณาเขตอันแตกต่างระหว่างสิ่งที่อาจถูกนับว่าเป็นความแน่นอนและความจำเป็นของการดำรงอยู่ กับสิ่งที่ต้องถูกรับรู้ในฐานะความไม่แน่นอนและความสับสนเสี่ยง อันเป็นปัญหาและภัยอันตรายที่จะถูกทำให้เป็นภายนอกและนำมาอยู่ภายใต้การควบคุม ผู้คนในพื้นที่ชายขอบต่อต้านปฏิบัติการดังกล่าวก็เพราะสำหรับพื้นที่นี้แล้ว ความแตกต่างระหว่างภายในและภายนอกไม่แน่นอน ไม่มีอันไหนสามารถถูกนิยามอย่างชัดเจนเช่นนั้นได้

* ริชาร์ด แอสลีย์และโรเบิร์ต วอล์คเกอร์มีแนวคิดและมุมมองแบบหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาจะอ้างถึงวอล์คเกอร์เฉพาะในส่วนของงานที่เขียนร่วมกับแอสลีย์เท่านั้น

ประการต่อมา พื้นที่ชายขอบเหล่านี้จึงปฏิเสธและต่อต้านการรับรู้ในแบบที่ยอมรับกันในวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่ซึ่ง “การรู้” คือการสร้างการนำเสนอหรือภาพตัวแทนอันเหนียวแน่น สอดคล้องซึ่งผลึกใสการตีความที่แข่งขันกันอยู่ออกไป และควบคุมความหมายจากจุดยืนของหน่วยอธิปไตยซึ่งคำพูดของมันเป็นตัวกำเนิดของความหมายอันอยู่เหนือข้อสงสัย ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่าในวัฒนธรรมสมัยใหม่ มันคือรูปลักษณ์ของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลที่ถูกเข้าใจว่าเป็นเงื่อนไขของความรู้ทั้งหมด วาทกรรมสมัยใหม่ได้ให้สัญญาว่าด้วยการใช้เหตุผล มนุษย์สามารถเอาชนะประวัติศาสตร์ ทำให้ความไม่แน่นอนทั้งหมดเงียบลง สร้างความกระจ่างให้แก่ความกำกวมทั้งหลายและบรรลุยังความรู้ รวมทั้งอำนาจอันเบ็ดเสร็จ นี่เป็นสัญญาที่ปรากฏชัดในทุก ๆ คำอ้างของ “ความรู้” สมัยใหม่ คำอ้างที่ราวกับว่าถูกพูดโดย “มนุษย์” และในนามของ “มนุษย์” อยู่เสมอ นี่เป็นสัญญาที่สาขาวิชาทางสังคมศาสตร์สมัยใหม่สร้างขึ้นมา สัญญาของความรู้และอำนาจจากการกระทำของรูปลักษณ์อธิปไตยสากล “มนุษย์” ที่สาขาจะพูดถึงเสียงของเขา นอกจากนั้น นี่ยังเป็นสัญญาเดียวกับที่ให้ความชอบธรรมแก่การใช้ความรุนแรงของรัฐสมัยใหม่ ผ่านข้อตกลงกับ “มนุษย์” ในการปกป้องรักษาเวลาและสถานที่ภายในประเทศของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลไว้ตรงกันข้ามกับพลังอันดื้อดึง ชัดขึ้น และอันตรายที่ต่อต้านขอบเขตอำนาจแห่งเหตุผลของมนุษย์

พื้นที่ชายขอบมีคุณลักษณะที่จะต่อต้านและตั้งข้อสงสัยต่อคำสัญญาแบบสมัยใหม่นี้ เพราะในเวลาและสถานที่อันมีลักษณะเฉพาะทะเลเหล่านี้ รูปลักษณ์ของ “มนุษย์” จะเป็นอะไรก็ได้ เว้นแต่การคงอยู่อันไร้ข้อสงสัยที่ลุ่มเสียงของเขาสามารถนำเสนอสภาพแวดล้อม ความตั้งใจ และการกระทำของผู้คน สิทธิอันมีอธิปไตยในการพูดความจริงแท้ของเขาจะถูกรับรู้ว่าเป็นหนึ่งในการตีความตามอำเภอใจจำนวนมาก เป็นปฏิบัติการความรู้ของอำนาจที่โดยตัวมันเองแล้วถูกสร้างขึ้นตามอำเภอใจ ซึ่งถูกใช้งานเพื่อทำให้ความกำกวมสงบลง ควบคุมความหมายและกำหนดข้อจำกัดต่อสิ่งที่ผู้คนสามารถพูดและกระทำ

เพราะฉะนั้น จากจุดยืนศูนย์กลางของวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่พูดถึงอธิปไตยของ “มนุษย์” พื้นที่ชายขอบก็จะถูกมองในเชิงลบว่าเป็นช่วงเวลาอันน่าหวาดกลัวของความสิ้นหวังเพียงเท่านั้น เนื่องมาจากด้วยบริบทแห่งการต่อต้านเรื่องเล่าที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง พื้นที่เหล่านี้สามารถเป็นที่เข้าใจเพียงแค่ว่าส่งสัญญาณถึงช่วงเวลาที่เกิดการควบคุมอันมีเหตุผลของ “มนุษย์” ช่วงเวลาที่พูดถึงการตายของ “มนุษย์” มันเป็นเพียงช่วงเวลาทีบุคคลสมัยใหม่ต้องห่วงเหนียวเอาไว้อย่างไม่มีการสิ้นสุดหรือสัญญาว่าจะควบคุมมัน เวลาและสถานที่ชายขอบเหล่านี้จะถูกวาทกรรมสมัยใหม่

ตราหน้าด้วยคำว่าความไม่แน่นอน (uncertainty / indeterminacy) ความมืดมนอนธกาล (darkness) การไร้ระเบียบ (disorder) ความโกลาหล (turbulence) การไร้เหตุผล (irrationality) การควบคุมบริหารจัดการไม่ได้ (ungovernability) ภัยคุกคาม (terror) และความเป็นอนาธิปไตย (anarchy) คำต่าง ๆ เหล่านี้ระบุเวลาและสถานที่ชายขอบให้เป็นความว่างเปล่าแห่งความจริงแท้ และความหมายซึ่งต้องถูกหวาดกลัว เนรเทศ และกำหนดควบคุมโดยเสียงแห่งความจริงแท้แน่นอนที่มั่นคงไป

ประการสุดท้าย ในขณะที่พื้นที่ชายขอบเหล่านี้ทำลายแนวทางความรู้สมัยใหม่ที่น่าเสนอ จากจุดยืนของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย มันก็ไม่อาจเป็นที่รับรู้ได้แค่เพียงในฐานะ “ความว่างเปล่า (voids)” ซึ่งต้องถูกนำมาอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างมีเหตุผลของ “มนุษย์” เมื่อผู้คนเริ่มยอมรับว่าพื้นที่ไร้เขตแดนเหล่านี้กำลังขยายตัวจนสามารถพูดได้ว่า “ยุคสมัยในปัจจุบันของเราเป็นแบบการถูกเนรเทศ (our present age is one of exile)” (Kristeva, 1986, cited in Ashley and Walker, 1990a: 262) มันจึงสมเหตุสมผลที่จะฟังผู้ที่ถูกเนรเทศ ซึ่งอาศัยและเคลื่อนไหวยุอยู่ในพื้นที่ชายขอบเหล่านี้ ผู้ที่ใช้การปฏิบัติแบบวิวาทะ และเมื่อผู้คนรับฟังในแนวทางนี้ มันจะชัดเจนว่าพื้นที่เหล่านี้เป็นเวลาและสถานที่อันแพร่หลาย ที่ซึ่งความน่าตื่นเต้นของผลลัพธ์อันไม่แน่นอนกำลังเกิดขึ้นในชีวิตทางการเมืองระดับโลก เป็นพื้นที่ซึ่งศรัทธาต่อวัฒนธรรมสมัยใหม่ถูกตั้งข้อสงสัย การสร้าง “มนุษย์ผู้มีอธิปไตย” ขึ้นมาไว้ซึ่งประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ และขอบเขตเชิงภววิสัยที่อนุমানเอาจากมุมมองอธิปไตยจะถูกมองว่าเป็นการกำหนดขึ้นมาเองตามอำเภอใจ ผู้คน ณ ที่นี้ จะตั้งคำถามและเคลือบแคลงสงสัยต่ออัตลักษณ์ เรื่องเล่าสากล หรือเป้าหมายอันถาวรทั้งหลาย เพราะการตั้งคำถามดังกล่าวไม่ได้แสดงถึง “ความบกพร่อง (deficiency)” หรือ “ความว่างเปล่าที่ต้องถูกเติมเต็ม (lacuna that must be filled)” (Foucault, 1973, cited in Ashley and Walker, 1990a: 263)

ความกำกวม ความไม่แน่นอน และการตั้งคำถามต่ออัตลักษณ์อย่างไม่หยุดหย่อน ณ พื้นที่ชายขอบนี้จะไม่ถูกมองในฐานะแหล่งที่มาของความหวาดกลัวในตัวเอง หากแต่เป็นแหล่งทรัพยากรของ**ผู้ถูกเนรเทศ (the exiles)** ผู้ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อต่อต้านปฏิบัติการความรู้ของอำนาจ ซึ่งจะกำหนดอัตลักษณ์อันแน่นอน ข้อจำกัดของสิ่งที่สามารถทำได้ และระเบียบของ “ความจริงแท้” ให้กับพวกเขา มันเป็นทรัพยากรซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นไปได้ของสิ่งที่จูเลีย คริสเตวา (Julia Kristeva) เรียกว่างานของ “การวิวาทะ (dissidence)” อันเป็นงานคิดที่ถูกทำให้

เป็นการเมือง (Kristeva, 1986, cited in Ashley and Walker, 1990a: 263) หรือถ้าจะใช้คำของ พูโกต์แล้ว มันคือตัวบ่งชี้ถึงการเปิดขึ้นของ “พื้นที่ซึ่งทำให้เป็นไปได้อีกครั้งในการคิด (a space in which it is once more possible to think)” (Foucault, 1973: 386, cited in Ashley and Walker, 1990a: 263) ณ ที่นี้ ที่ซึ่งอัตลักษณ์ยังอยู่ในกระบวนการผลิตและขอบเขตชายแดนของ ชีวิตสมัยใหม่ถูกมองว่ากำหนดขึ้นมาตามอำเภอใจอยู่เสมอ ข้อจำกัดที่กำหนดโดยจุดยืนอธิปไตย สามารถถูกตั้งคำถามและก้าวล่วงได้ การแบ่งขั้วปฏิบัติแบบมีลำดับชั้นในวาทกรรมสมัยใหม่ถูก ตรวจสอบและกลับด้าน การเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมและความเป็นไปได้ของมุมมองความคิดอัน แตกต่างที่เคยถูกปิดกั้นสามารถได้รับการสำรวจ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมแบบใหม่ ๆ สามารถ ถูกขัดเกลาขึ้นมาได้

แอสลีย์กล่าวว่า เขาไม่ได้เรียกร่องความสนใจมาสู่พื้นที่ชายขอบอันแพร่หลายของ การเมืองสมัยใหม่เพื่อเน้นย้ำจุดอ่อน ข้อผิดพลาดในทฤษฎีการเมืองระดับโลกร่วมสมัย หรือเพื่อ บอกว่าพื้นที่เหล่านี้จะนำมาซึ่งมุมมองใหม่อันทรงพลังที่เหนือกว่ามุมมองอื่น ๆ (Ashley, 1989: 259; Ashley and Walker, 1990a: 263) เขาไม่ได้พูดด้วยเสียงอธิปไตย ประกาศหลักความเชื่อ สร้างเรื่องราวต้นกำเนิด กำหนดขอบเขต หรือให้สัญญาใด ๆ เกี่ยวกับพื้นที่เหล่านี้ เขาเพียงแต่ ต้องการจะชี้ให้เห็นว่าพื้นที่ทางการเมืองอันไร้เขตแดนและไร้ศูนย์กลางนี้ได้เป็นที่รับรู้และมีที่ทาง ของมัน ณ ชายขอบของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยใหม่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะ รู้จักกันในชื่อวาทกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบหลังปฏิฐานนิยม หลังโครงสร้างนิยม หลังสมัยใหม่ แนวคิดสตรีนิยม หรือทฤษฎีวิพากษ์ในการเมืองระดับโลกก็ตาม ดังที่คริสเตวา กล่าว ว่า “ปีศาจตนหนึ่งได้เข้าสู่ยุโรป พวกวิวาทะ” (Kristeva, 1986: 292, cited in Ashley and Walker, 1990a: 263) โดยที่ปีศาจซึ่งเข้าสู่สู่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของทวีป ยุโรป คือปีศาจของมุมมองทฤษฎีแบบวิวาทะอันแพร่หลายกว้างขวางที่ถูกพูดด้วยเสียงอันไม่ แน่นอนของชายหญิง ผู้ซึ่งรู้จักตนเองในฐานะผู้ถูกเนรเทศจากเขตแดนทางทฤษฎี มันเป็นปีศาจ ของทฤษฎีการเมืองระดับโลก งานคิดแบบวิวาทะที่มีพื้นที่เขตแดนทางการเมืองพิเศษอยู่ที่ “การไร้ ที่ (nonplace)” ณ ช่องแคบอันไม่แน่นอนของทฤษฎีและการปฏิบัติระหว่างประเทศ (Ashley and Walker, 1990a: 263)

พื้นที่ชายขอบได้สร้างงานแบบวิวาทะซึ่งยกย่องเขตขั้วสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างไปจากงานคิด แบบสมัยใหม่ขึ้นมา ไม่ว่าจะ เป็นความแตกต่างเหนืออัตลักษณ์ การตั้งคำถามและการก้าวพ้น

ข้อจำกัด ไม่ใช่การยืนยันอ้างถึงขอบเขตและกรอบ ความพร้อมที่จะตั้งคำถามว่าความหมายและระเบียบถูกกำหนดขึ้นมาได้อย่างไร มากกว่าการมุ่งค้นหาแหล่งที่มาของความหมายและระเบียบที่มีอยู่แล้ว หรือการวิเคราะห์การทำงานของอำนาจในชีวิตระดับโลกสมัยใหม่ ไม่ใช่การโยนหาบุปผาโทษหรือไปเลย (ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ พระเจ้า ประเทศชาติ รัฐ กระบวนการทัศน์ หรือโปรแกรมการวิจัย) ที่สัญญาถึงการปลดปล่อยจากอำนาจ แนวทางดังกล่าวก่อให้เกิดยุทธวิธีใหม่ของการตั้งคำถาม การวิเคราะห์ และการต่อต้าน กล่าวโดยสรุปคือ งานคิดแบบวิวาทะที่มาจากจุดยืนบนพื้นที่ชายขอบโดยผู้ถูกเนรเทศไม่ได้ต้องการจะ “ตะโกน (shout)” ถึงการเคลื่อนไหวแนวใหม่ที่จะสร้างความปั่นป่วนและยึดศูนย์กลางของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่มันทำให้เป็นไปได้ที่จะฟัง “เสียงที่ถูกอุดเอาไว้ (muffled cries)” ของการวิวาทะที่มีอยู่ในทุก ๆ ที่อย่างตั้งใจ (Ashley and Walker, 1990a: 265) อันจะส่งผลให้เกิดการตั้งคำถามต่อการสร้างประวัติศาสตร์ ความเป็นเหตุเป็นผล ความเป็นภววิสัย ความจริงแท้ ตัวแทนกระทำกรรมมนุษย์ และโครงสร้างทางสังคมของยุครู้แจ้ง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและความหมายทางสังคม รวมถึงบทบาทและหน้าที่ของสังคมศาสตร์ในชีวิตทางการเมืองและสังคมสมัยใหม่ จนนำไปสู่การปลดปล่อยข้อสันนิษฐานหลักของสาขาวิชาและเปิดขยายพื้นที่ทางความคิด

แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมกับการขยายวาระทฤษฎีสังคม

แอสลีย์กล่าวว่า ตำแหน่งแห่งที่ของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมที่กล่าวมานั้นไม่แน่นอน เพราะมันเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ไปยังชายขอบที่ไม่มีวันมั่นคง ขอบเขตที่ไม่มีวันถูกเขียนอย่างชัดเจนแน่นอน สถานที่ซึ่งกำลังถูกเขียน ลบ และก้าวล่วงอยู่เสมอ มันวางการปฏิบัติของทฤษฎีไว้ ณ “การไร้ที่” ซึ่งปลดปล่อยนักทฤษฎีสมัยใหม่ออกจาก “ความสะดวกเชิงอภิปรัชญา (metaphysical comfort)” ที่ริชาร์ด รอร์ตี้ (Richard Rorty) กล่าวว่า เป็นความสะดวกของพื้นฐานอันบริสุทธ์ ไร้ข้อสงสัย อยู่เหนือการเมืองและประวัติศาสตร์ ที่ซึ่งนักทฤษฎีสามารถวางเท้าลงได้อย่างมั่นคงในขณะที่เขาเตรียมตัวจะเขียนเรื่องเล่าทางการเมืองหนึ่งเดียวในประวัติศาสตร์ (Rorty, 1980, cited in Ashley, 1989: 272) แต่ด้วยการไม่มีขอบเขตอันแน่นอนของจุดยืนจากชายขอบ มันจึงเป็นไปได้ที่จะมีการขยายวาระของการวิจัยและทฤษฎีทางสังคมให้ตั้งคำถามเรื่องทฤษฎีและการปฏิบัติแบบสมัยใหม่ได้ผลักดันออกไปมาโดยตลอด

1. การตัดสินใจไม่ได้ของประวัติศาสตร์

การจะเข้าใจที่มาของจุดยืนแบบชายขอบและการเปิดขยายวาระทฤษฎีสังคมไปสู่ความเป็นประวัติศาสตร์นั้น ก่อนอื่นต้องพิจารณาสองสมมุติฐานที่ขัดแย้งกัน ซึ่งแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมมองว่าเป็นข้อปฏิบัติที่ตัดสินใจไม่ได้

1.1 การพึ่งพิงโครงสร้างของการปฏิบัติ

สมมุติฐานแรกบอกว่า ความสำคัญและพลังอำนาจของการปฏิบัติในการสร้างประวัติศาสตร์ขึ้นอยู่กับโครงสร้างระเบียบแบบแผนหรือความเข้าใจพื้นฐานเชิงสถาบันต่าง ๆ ที่ถูกมองว่ามีอยู่แล้วอยู่เสมอ ดังที่แอนโทนี กิดเด็นส์ (Anthony Giddens) กล่าวว่า โครงสร้างที่เหนือกว่านี้เป็น “เงื่อนไขเชิงภาววิทยาของชีวิตมนุษย์ในสังคม” (Giddens, 1976: 19, cited in Ashley, 1989: 272) เนื่องจากหากว่าโครงสร้างของความจริงแท้หรือสมมุติฐานในการกำหนดอันเป็นที่รับรู้ในสังคมขาดหายไป การปฏิบัติก็จะไม่สามารถมีความหมาย ตัวแทนกระทำการไม่อาจเป็นที่รับรู้และได้รับอำนาจ และการกระทำทางสังคมไม่สามารถควบคุมสั่งการทรัพยากรทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพได้

1.2 การพึ่งพิงการปฏิบัติของโครงสร้าง

สมมุติฐานที่สองบอกว่า โครงสร้างที่เหนือกว่าของความจริงแท้ในสังคมเป็นผลผลิตที่อยู่ในกระบวนการของการถูกกำหนดขึ้นมาในประวัติศาสตร์ผ่านการปฏิบัติของหน่วยต่าง ๆ อยู่เสมอ โครงสร้างหรือหลักการตีความและปฏิบัติไม่ใช่การคงอยู่หนึ่งเดียวอันบริสุทธิ์ เสร็จสมบูรณ์ไร้ซึ่งความกำกวมที่รอการกำหนดแบบและเนื้อหาที่แท้จริงให้แก่นักทฤษฎี แต่ทว่ามันเป็นโครงการที่ขอบเขตไม่ชัดเจนและไม่มีวันเสร็จสมบูรณ์ เพราะเผชิญกับการต่อต้านและการตีความที่แข่งขันกันอยู่เสมอ มันจึงเป็นโครงสร้างที่พึ่งพาการควบคุมประวัติศาสตร์อันกำกวม การสร้างกรอบของตัวบท และการผลัดไสลการตีความที่แข่งขันกันออกไป

ทั้งสองสมมุติฐาน ไม่ได้มีตำแหน่งแห่งที่หรือจุดยืนอันมั่นคงให้ยึดจับ แต่กลับแสดงถึงความขัดแย้งกัน ในทางหนึ่ง สมมุติฐานแรกบอกว่า ความสัมพันธ์ของตัวแทนกระทำการเหตุการณ์ หรือการปฏิบัติใด ๆ ในประวัติศาสตร์เป็นหนี่ต่อความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างหรือระเบียบ

แบบแผนที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วระหว่างรูปแบบกับความหมายของมัน แม้แต่การกระทำที่ ต้องการจะวิพากษ์โครงสร้าง ฝ่าฝืนระเบียบแบบแผน หรือเปิดความหมายใหม่ก็เป็นหนึ่ง ความสำคัญในทางปฏิบัติของมันต่อสมมุติฐานของระเบียบแบบแผนหรือโครงสร้างซึ่งถูกสร้างไว้ เรียบร้อยแล้วที่มันต่อต้านเอง ในอีกทางหนึ่ง สมมุติฐานที่สองบอกว่า ระเบียบแบบแผน ระบบ หรือโครงสร้างเชิงสถาบันนี้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีการกระทำของหน่วยรับรู้ในฐานะแหล่งที่มาของมัน (Ashley, 1989: 273-274)

เป็นที่ชัดเจนว่า แต่ละสมมุติฐานจัดหาพื้นฐานสำหรับข้ออ้างว่าอีกอันเป็นความผิดพลาด ที่ต่างสามารถถูกกล่าวหาได้ว่าผลักไสมุมมองของสมมุติฐานที่มันต่อต้าน (Culler, 1981: 89-90, cited in Ashley, 1989: 274) แต่ทว่าสิ่งที่ได้จากข้อปฏิบัติอันขัดแย้งนี้ไม่ใช่การสังเคราะห์อัน มั่นคง พื้นฐานอันเบ็ดเสร็จ หรือศูนย์กลางอธิปไตยใหม่สำหรับการตีความประวัติศาสตร์แบบหนึ่ง เดียว สิ่งที่ได้กลับเป็นการมองความขัดแย้งนี้ในฐานะข้อปฏิบัติที่ไม่มีทางจะตัดสินใจเลือกอันใด อันหนึ่งเหนือกว่าอีกอันได้ มันไม่เพียงเป็นข้อปฏิบัติที่สั่นคลอนการอ้างถึงพื้นฐานอันมั่นคงหรือ เสี่ยงอธิปไตยของความเป็นภววิสัยตามอำเภอใจ (ซึ่งส่งผลให้จุดยืนที่เหมาะสมที่สุดในภาวะนี้คือ ชายขอบ) แต่ยังคงเป็นข้อปฏิบัติที่ต้องเข้าใจในฐานะลักษณะอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ของแนวทางที่คน อาจคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ (Culler, 1981: 89-90, cited in Ashley, 1989 : 274) ข้อปฏิบัติ อันตัดสินไม่ได้ดังกล่าวคือ การยืนยันที่จะมองประวัติศาสตร์อย่างจริงจังในฐานะเงื่อนไขของชีวิตที่ ทฤษฎีไม่อาจหลีกเลี่ยงนี้ได้ และต้องถูกวางไว้ ณ ศูนย์กลางของการสร้างทฤษฎี

2. ประวัติศาสตร์กับทฤษฎี: การกลับขั้วลำดับชั้น

ด้วยการรับรู้ถึงข้อปฏิบัติอันตัดสินไม่ได้ในประวัติศาสตร์ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมที่ ทำงานจากชายขอบจึงไม่ได้อ้างว่าจะนำเสนอมุมมองทางเลือกใหม่ที่มีพื้นฐานแบบใหม่ของตนเอง สิ่งนี้แนวคิดนี้ทำคือ การกลับลำดับชั้นแบบการรวบยอดทางตรรกะของยุคสมัยใหม่ซึ่งให้อิทธิ กรรมแก่ทฤษฎีเหนือประวัติศาสตร์ โดยที่สถานะของเสียงอธิปไตยของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลมีพื้นฐานอัน บริสุทธิ์และอยู่เหนือประวัติศาสตร์ รวมทั้งผลักไสประวัติศาสตร์ให้เป็นปัญหาที่ทฤษฎีสัญญาว่าจะ แก้ไข เพราะฉะนั้น เราจึงต้องเริ่มด้วยการพิจารณาลำดับชั้นแบบทฤษฎี/ประวัติศาสตร์ ที่ปรากฏ อยู่ในวาทกรรมทฤษฎีสมัยใหม่กันก่อน

2.1 ลำดับชั้นแบบทฤษฎี / ประวัติศาสตร์ในทฤษฎีสังคมสมัยใหม่

แอสลีย์กล่าวว่า วาทกรรมทฤษฎีสังคมสมัยใหม่เกิดทวนอุดมคติการตีความแบบเสียงเดียวที่กำหนดภารกิจให้แก่ทฤษฎีในการสร้างพื้นฐานอันมั่นคง เป็นอิสระจากการเมืองและการตีความตามอำเภอใจในประวัติศาสตร์ ซึ่งนักทฤษฎีอาจใช้ในการสร้างเรื่องเล่าที่จะทำให้ความหมายซึ่งไม่กำกวมแก่เหตุการณ์อันหลากหลายและเปลี่ยนแปลงในประวัติศาสตร์ สำหรับนักทฤษฎีสังคมสมัยใหม่แล้ว ภารกิจนี้เป็นสาระสำคัญและความหมายในการสร้างทฤษฎีสังคม (Ashley, 1989: 274-275)

ผลก็คือ ทฤษฎีสังคมสมัยใหม่ไม่สามารถทนต่อการตัดสินใจไม่ได้ของสมมุติฐานที่ขัดแย้งกัน มันไม่อาจยอมรับนัยยะทางประวัติศาสตร์ของการกำหนดเองตามใจและการไร้เสถียรภาพของรากฐานทั้งหมด มันจำต้องถอยห่างออกมาจากความขัดแย้งอันตัดสินไม่ได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม เพราะมีฉะนั้นการอ้างถึงรากฐานอันเบ็ดเสร็จสมบูรณ์และเสียงอธิปไตยของมันจะถูกปลดปล่อย มันต้องแก้ไขปัญหานี้ด้วยการใช้วิธีการแบบการรบบยอดทางตรรกะในการตัดสินใจเลือกสมมุติฐานอันใดอันหนึ่ง อันจะเป็นพื้นฐานในการเล่าความจริงทางประวัติศาสตร์ของมันต่อไป ในขณะเดียวกัน มันก็ต้องผลักไสสมมุติฐานอีกอันที่มันไม่ได้เลือกให้เป็นชายขอบของวาทกรรม ที่ซึ่งการคุกคามต่อรากฐานของสมมุติฐานที่มันเลือกสามารถถูกหลงลืม ทำให้เงียบ และหน่วงเหนี่ยวไว้ได้

ด้วยเหตุนี้ ทฤษฎีสังคมสมัยใหม่จึงสะท้อนลำดับชั้นแบบการรบบยอดทางตรรกะที่เสียงอธิปไตยถูกระงับด้วยจุดยืนของด้านใดด้านหนึ่งของขั้วสมมุติฐาน และจะทำอย่างไรให้สมมุติฐานอีกอันมารับใช้สมมุติฐานที่เลือกได้ เป็นลำดับชั้นที่ประวัติศาสตร์เป็นรองเสียงอธิปไตยโดยที่ทฤษฎีสร้างขึ้นมากล่าวโดยสรุปคือ ประวัติศาสตร์กลายเป็นปัญหาที่ทฤษฎีในเรื่องเล่าแบบเสียงเดียวสัญญาว่าจะแก้ไข

แอสลีย์กล่าวว่า ความแพร่หลายของแนวทางสมัยใหม่ในการตัดสินสิ่งที่ตัดสินไม่ได้และให้อภิสิทธิ์การคงอยู่อันมีอธิปไตยของทฤษฎีและผลักไสประวัติศาสตร์ให้เป็นชายขอบสามารถเข้าใจได้ดีที่สุดด้วยสามตัวอย่างอันโดดเด่นของแนวคิดทางสังคมสมัยใหม่ อันได้แก่ แนวคิด

พฤติกรรมศาสตร์ (Behavioralism) แนวคิดโครงสร้างนิยม (Structuralism) และแนวคิดเชิงโครงสร้าง (Structurationism) (Ashley, 1989: 275-277)

เรื่องเล่าแบบพฤติกรรมศาสตร์ตัดสินข้อปฏิบัติโดยโน้มเอียงไปทางสมมุติฐานที่สอง (การฟังฟังการปฏิบัติของโครงสร้าง) เนื่องจากให้ที่ทางการตีความแก่ตัวแสดงปัจเจกและทางเลือกของมันในฐานะตัวแทนอันมีอธิปไตยในการสร้างประวัติศาสตร์และเป็นจุดสุดท้ายของความหมายและคุณค่า เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับอภิสิทธิ์ของตัวแสดงปัจเจกที่มีอธิปไตย เรื่องเล่าแบบนี้จึงลบล้างแนวทางของสมมุติฐานแรก (การฟังฟังโครงสร้างของการปฏิบัติ) ด้วยการให้หลักการแบบปัจเจกนิยมในการพิจารณาความสัมพันธ์ทางสังคมผ่านการกระทำร่วมกันของตัวแสดงปัจเจกและบอกปิดแนวทางแบบองค์รวมว่าเป็นโครงการแบบเบ็ดเสร็จและต่อต้านมนุษย์

เรื่องเล่าแบบโครงสร้างนิยมก็เช่นกันที่มองว่าข้อปฏิบัติที่ตัดสินได้ แต่โดยการให้อภิสิทธิ์กับสมมุติฐานแรก (ที่แนวคิดพฤติกรรมศาสตร์หลักใส่) และผลใส่เนื้อหาของสมมุติฐานที่สอง (ที่เป็นรากฐานของแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์) ด้วยการบอกว่าตัวแทนกระทำต่าง ๆ เป็นเพียงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นในประวัติศาสตร์ในฐานะพื้นผิวของโครงสร้างส่วนลึก รวมทั้งบอกว่ารูปแบบของความเป็นอัตวิสัย (ตัวแสดงปัจเจก) ซึ่งไม่ได้ถูกสร้างมาให้มีรูปแบบของโครงสร้างเชิงสถาบันนั้น โดยเนื้อแท้แล้วขาดความสำคัญและพลังอำนาจ เนื่องจากโครงสร้างองค์รวมต่างหากที่เป็นความจริงแท้ที่สำคัญของหน่วยอธิปไตยในประวัติศาสตร์

สำหรับเรื่องเล่าแบบเชิงโครงสร้างนั้น ในตอนแรกอาจดูเหมือนว่าเปิดกว้างต่อทั้งสองด้าน เพราะว่าแม้จะให้อภิสิทธิ์แก่สมมุติฐานแรก แต่ก็แยกตัวออกจากแนวโน้มแบบโครงสร้างนิยม เรื่องเล่าแบบนี้ยึดมั่นในความไม่แน่นอนของประวัติศาสตร์ซึ่งขมขู่จะทำให้โครงสร้างเชิงสถาบันมีปัญหา ความต่อเนื่องของโครงสร้างเหล่านี้ขึ้นอยู่กับกระทำของตัวแทนกระทำผู้ซึ่งตีความเหตุการณ์อันไม่แน่นอนในประวัติศาสตร์ สร้างทางเลือก และนำทางการปฏิบัติไปตามความเข้าใจของพวกเขา ในบริบทนี้ เรื่องเล่าแบบนี้จึงไม่ได้ผลใส่สมมุติฐานที่สอง แม้ว่าจะมีศูนย์กลางอยู่ที่สมมุติฐานแรกก็ตาม แต่ทว่ามันทำให้สมมุติฐานที่สองเป็นรองสมมุติฐานแรกอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เรื่องเล่าแบบเชิงโครงสร้างนี้พบปัญหาในการแบ่งข้อขัดแย้งระหว่างโครงสร้างทางสังคมที่ทฤษฎีนำเสนอความเบ็ดเสร็จและความต่อเนื่องของมัน กับความไม่แน่นอนและการกำหนดเองตามใจของประวัติศาสตร์ที่ต้องถูกทำให้เป็นรองโครงสร้างถ้าทฤษฎีจะดำรงอยู่ได้

ดังนั้น เรื่องเล่าแบบนี้จึงวางตัวแทนกระทำการและรับรู้ไว้ที่ชายแดนของข้อปฏิบัติที่ถูกสร้าง เรียบร้อยแล้วดังกล่าว ในฐานะผู้ที่ถูกสร้างโดยสะท้อนมาจากโครงสร้างทางสังคมอันเบ็ดเสร็จ และผู้ที่พบความสำคัญของเรื่องเล่าทราบเท่าที่มันสามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนใน ประวัติศาสตร์และสร้างโครงสร้างขึ้นมาใหม่อีกครั้ง กล่าวโดยสรุปคือ สมมุติฐานที่สองเข้ามาสู่ แนวทางแบบนี้ไม่ใช่เพื่อตั้งถามต่อการคงอยู่อันบริสุทธิ์ของโครงสร้างที่ดึงมาจากมุมมองของ สมมุติฐานแรก แต่ในฐานะส่วนเสริมหรือวิธีการในการมองแนวทางแบบโครงสร้างนิยมว่าเสร็จ สมบูรณ์ท่ามกลางเหตุการณ์อันไม่แน่นอนที่ข่มขู่ว่าจะหลีกหนีหรือเพิกถอนความเป็นเจ้าใหญ่ของ โครงสร้างในการกำหนดตัดสินใจว่าประวัติศาสตร์หมายถึงอะไร

นอกเหนือจากความแพร่หลายของแนวโน้มการตัดสินใจที่ตัดสินใจไม่ได้แล้ว มุมมอง สมัยใหม่ทั้งสามยังแสดงให้เห็นอีกสี่ประเด็น ดังนี้ ประเด็นแรก วาทกรรมทฤษฎีสมัยใหม่เองไม่มี ความแน่นอนว่าสมมุติฐานไหนที่ต้องได้รับความสำคัญกว่า เช่น ในขณะที่แนวทางพฤติกรรม ศาสตร์ให้อภิสิทธิ์สมมุติฐานที่สอง แนวทางโครงสร้างนิยมกลับให้อภิสิทธิ์สมมุติฐานแรก ประเด็น ที่สองจึงอธิบายต่อว่า นั่นเป็นเพราะวาทกรรมทฤษฎีสมัยใหม่ก็ไม่มีแน่นอนพอกันในการ ตีความว่าสมมุติฐานไหนจะมีอภิสิทธิ์ แต่ขึ้นอยู่กับจุดเน้นของนักทฤษฎีแต่ละคน ประเด็นต่อมาจึง ชี้ว่าวาทกรรมทฤษฎีสมัยใหม่ไม่ได้แสดงออกถึงความจำเป็นที่จะโน้มเอียงไปทางมุมมองอันใด อันหนึ่งเพียงอันเดียว จนปิดกั้นพื้นฐานของมุมมองอื่น ๆ ในทางตรงกันข้าม วาทกรรมทฤษฎี สมัยใหม่เปิดกว้างต่อการแข่งขันและโต้แย้งกันของมุมมองต่าง ๆ ซึ่งต่างก็สร้างเสียงอธิปไตยของ ตนเองและวิพากษ์ข้อจำกัดของมุมมองอื่น ๆ ประเด็นสุดท้ายซึ่งสำคัญที่สุด คือ เมื่อสำรวจมุมมอง สมัยใหม่ทั้งสามแล้ว มันยากที่จะคิดถึงเนื้อหาของทฤษฎีสังคมสมัยใหม่ ซึ่งรวมทั้งทฤษฎี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่จะไม่เห็นด้วยกับแนวทางใดแนวทางหนึ่ง มันจึงไม่มีจุดยืนหรือ พื้นฐานทางเลือกอันแปลกใหม่อื่น ๆ ดังนั้น ในการประสพกับสองสมมุติฐานตรงกันข้ามดังกล่าว ทฤษฎีสังคมสมัยใหม่จึงสามารถสร้างพื้นฐานอันมั่นคง วางหลักปักฐานให้กับเสียงอธิปไตย และ เสนอแนวทางของความหมายในประวัติศาสตร์แบบเสียงเดียวได้ด้วยการขจัดการตัดสินใจไม่ได้จาก แกนกลางของมัน มันต้องสร้างตัวเลือกแบบให้เลือกทางใดทางหนึ่ง (either / or) ขึ้นมา โดยที่ สมมุติฐานอันหนึ่งต้องถูกให้อภิสิทธิ์ว่ามีอธิปไตย และอีกอันต้องถูกผลักไสออกไปหรือทำให้เป็น รองมัน (Ashley, 1989: 277-278)

2.2 ลำดับชั้นแบบประวัติศาสตร์ / ทฤษฎีในทฤษฎีสังคม แบบหลังโครงสร้างนิยม

จากข้อจำกัดทางด้านตัวเลือกดังกล่าว แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจึงไม่สามารถอ้างได้ว่าจะเสนอจุดยืนหรือมุมมองแปลกใหม่ เพราะไม่มีพื้นฐานทางเลือกใหม่ให้สร้างขึ้นมา ในขณะเดียวกัน ทฤษฎีสังคมแบบหลังโครงสร้างนิยมก็ไม่สามารถปฏิเสธข้อปฏิบัติแบบลำดับชั้นระหว่างทฤษฎีและประวัติศาสตร์ได้ มันไม่อาจบอกปฏิเสธทฤษฎีและอำนาจประวัติศาสตร์ เพราะตัวมันเองก็ไม่อาจกลายเป็นประวัติศาสตร์ในการขาดหายไปของทฤษฎีได้ แต่ทว่าการเปลี่ยนแปลงที่แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมสามารถทำได้ คือ การกลับด้านลำดับชั้นดังกล่าว (Ashley, 1989: 278) โดยทำให้ประวัติศาสตร์เป็นศูนย์กลางแห่งการดำรงอยู่ของมัน รวมทั้งสันคลอนการอ้างถึงรากฐานอันเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ทั้งหมด มันสามารถวางทฤษฎีไว้ที่ “ชายขอบ” วาทกรรมของมัน ซึ่งจะถูกพิจารณาว่าเป็นการปฏิบัติในประวัติศาสตร์ที่มีส่วนในการสร้างโครงสร้างขึ้นมาตามอำเภอใจ และในขณะเดียวกัน ความสำคัญและอำนาจของทฤษฎีก็ขึ้นอยู่กับ การสร้างตามอำเภอใจนี้ด้วย กล่าวโดยสรุปคือ วาทกรรมทฤษฎีหลังโครงสร้างนิยมให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์และทำให้ทฤษฎีเป็นเพียงแค่ผลของการปฏิบัติในประวัติศาสตร์

นอกเหนือจากการไม่อ้างถึงภาระหน้าที่ของทฤษฎีที่จะพูดเสียงอธิปไตยและจัดหาแนวทางหนึ่งเดียวของความหมายในประวัติศาสตร์แล้ว วาทกรรมหลังโครงสร้างนิยมยังรับรู้อีกว่าพื้นฐานอื่น ๆ ทั้งหมดในการสร้างทฤษฎีเป็นการกำหนดเองตามใจที่พยายามจะตัดสินสิ่งที่ตัดสินไม่ได้ และเกี่ยวข้องกับ การโต้แย้งทางการเมืองอันไม่จบสิ้นพอ ๆ กัน การรับรู้นี้เป็น “พื้นฐาน” ของนักทฤษฎีแบบหลังโครงสร้างนิยมและเป็น “พื้นฐาน” ที่แยกแนวทางทฤษฎีแบบหลังโครงสร้างนิยมออกจากแนวทางปฏิบัติอื่น ๆ ที่อ้างว่าพูดความจริงนอกเหนือบทบาทของอำนาจในประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตาม แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมเองก็รู้ว่า “พื้นฐาน” ดังกล่าวไม่มีวันได้รับการรับประกัน ไม่มีวันมั่นคง หรือไม่มีวันเป็นการคงอยู่อันบริสุทธิ์ มันเป็น “พื้นฐาน” ที่ต้องถูกเขียนในเครื่องหมายคำพูดอยู่เสมอ เพราะมันตกอยู่ภายใต้ข้อสงสัยและความเสี่ยงของการถูกลบทิ้ง รวมทั้งอยู่ในกระบวนการถูกสร้างใหม่และทำลายทิ้งในคราวเดียวกันอยู่เสมอ (Ashley, 1989: 279) ความมั่นคงสมบูรณ์ของทฤษฎีหลังโครงสร้างนิยมจึงขึ้นอยู่กับ การตั้งคำถามต่อจุดยืนและศักยภาพในการสร้างทฤษฎีของตนเอง

ดังนั้น ทฤษฎีสังคมแบบหลังโครงสร้างนิยมจึงไม่ดำเนินการตามรูปแบบการตีความเสียงเดียวของทฤษฎีสัมัยใหม่ หากแต่ใช้รูปแบบของการสนทนา (dialogue) หรือแบบหลากหลายเสียง (heterologue) (Ashley, 1989: 281) ที่เข้าใจประวัติศาสตร์ในความเป็นพหุนิยมโดยเนื้อแท้ของมัน ในฐานะตัวบทอันไร้ขอบเขตท่ามกลางตัวบทมากมายจนนับไม่ได้ ประวัติศาสตร์ที่ถูกมองในรูปแบบนี้โดยเนื้อแท้แล้วมีความกำกวมและต่อต้านการถูกอ่าน เพราะมันยังอยู่ในกระบวนการของการถูกผลิตและเขียนในพื้นที่อันแพร่กระจายของทรัพยากรทางวัฒนธรรมอันหลากหลาย กระบวนการดังกล่าวจำเป็นต้องมีการมีส่วนร่วมของผู้คนในการเขียน ตีความ และให้เนื้อหาแก่มัน มันจึงเป็นตัวบทอันไร้ขอบเขตซึ่งประกอบไปด้วยตัวบทมากมายมหาศาลที่อยู่ในกระบวนการของการถูกเขียนและแปรรูปอยู่เสมอ แม้กระทั่งในขณะที่กำลังถูกอ่านอยู่ก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้น แม้แต่ผู้เขียนและผู้อ่านเองก็เป็นตัวบทอันมีปัญหาซึ่งอยู่ในกระบวนการของการถูกตีความเช่นกัน ด้วยมุมมองต่อตัวบทแบบนี้ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจึงหลีกเลี่ยงรูปแบบเสียงเดียวและหันมาใช้รูปแบบหลากหลายเสียง เพื่อไปสู่รูปแบบการวิเคราะห์ที่รับรู้ถึงการตัดสินใจไม่ได้และนัยยะทางการเมืองของความพยายามใด ๆ ก็ตามที่ต้องการจะสร้างความหมายในประวัติศาสตร์ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจึงไม่มุ่งนำการศึกษาค้นคว้าไปสู่สภาพปิดด้วยการถามว่า “อะไร” คือจุดยืนอันมีอธิปไตย แต่มันจะตั้งคำถามในแนวทางที่ว่าปฏิบัติการความรู้ ซึ่งรวมถึงทฤษฎีด้วยนั้นได้กำหนดแก้ไข ก้าวล่วง และสั่นคลอนความหมายในประวัติศาสตร์ได้ “อย่างไร” หน่วยอธิปไตยในประวัติศาสตร์ซึ่งมีศักยภาพในการระบุและตีความโครงสร้างเรื่องเล่าของประวัติศาสตร์นั้นถูกกำหนด ลบล้าง และกำหนดขึ้นมาใหม่อีกครั้งได้ “อย่างไร”

ตามการวิเคราะห์แบบหลากหลายเสียง ไม่มีระบบหรือโครงสร้างของตัวบทใดจะสามารถเป็นที่เข้าใจได้อย่างเหมาะสมในฐานะตัวบทอันเบ็ดเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยซึ่งตายตัว มีขอบเขตชัดเจน และมีความหมายหนึ่งเดียวในตนเอง ไม่มีด้านใดของประวัติศาสตร์ที่จะถูกมองว่าเป็นศูนย์กลางหรือต้นกำเนิดของความหมายอันพอเพียงและเสร็จสมบูรณ์ ไม่ว่าจะมันจะดูชัดเจนและแน่นอนเพียงใดก็ตาม ในทางตรงกันข้าม แต่ละด้านของประวัติศาสตร์ต้องถูกเข้าใจในฐานะของ **สัมพันธ์บท (intertext)** (Ashley, 1989: 281) ที่ต่างต้องถูกมองในฐานะตัวบทซึ่งความหมายและข้อจำกัดของมันพึ่งพิงกระบวนการอันไม่มีวันสิ้นสุดของการผลิตแบบสัมพันธ์บทอย่างไม่หยุดหย่อน ที่ทั้งเชื่อมโยงและสร้างความแตกต่างระหว่างตัวบทต่าง ๆ โดยที่แซลลีได้ยกคำกล่าวของโรลันด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes) มาสรุปว่าตัวบททางประวัติศาสตร์ “เป็นพื้นที่หลากหลายมิติซึ่งความหลากหลายของการเขียน (ไม่มีอันใดเป็นต้นกำเนิด) ผสมกลมกลืนและปะทะกัน ตัวบทเป็น

พื้นที่แห่งการอ้างคำพูดที่เอามาจากศูนย์กลางของวัฒนธรรมจำนวนมากมายมหาศาล” (Barthes, 1977: 146, cited in Ashley, 1989: 281) พวกหลังโครงสร้างนิยมจึงมองตัวบททางประวัติศาสตร์ ภายใต้ข้อสันนิษฐานที่ว่าทุก ๆ ตัวบทอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของวาทกรรมอื่น ๆ ทฤษฎีตามรูปแบบหลากหลายจึงไม่ได้มีผลเป็นการผลิตเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในสภาพปิดด้วยการให้อภิลิทธิหน่วยใดหน่วยหนึ่งในฐานะศูนย์กลางอธิปไตย และต้นกำเนิดสูงสุดของความจริงแท้และความหมาย แต่หน่วยทางประวัติศาสตร์หรือศูนย์กลางเรื่องเล่าอธิปไตยทั้งหมด รวมทั้งมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลต้องถูกรับรู้ในเชิงสัมพันธ์

สภาพปิดในการสร้างทฤษฎีและผลิตเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ (ตามมุมมองแบบเสียงเดียวของวาทกรรมสมัยใหม่) จึงถูกมองโดยพวกหลังโครงสร้างนิยมว่าเป็นปฏิบัติการทางการเมือง เนื่องจากปฏิบัติการความรู้ใดก็ตามที่มีส่วนในการระบุเสียงอธิปไตยและโครงสร้างทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเข้าใจกันว่าเป็นต้นกำเนิดหรือศูนย์กลางของความจริงแท้ ความหมาย และอำนาจอันไร้ซึ่งคำถาม แท้จริงแล้วเป็นปฏิบัติการของอำนาจในการกำหนดเองตามอำเภอใจ เพราะเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ความหมายของทฤษฎีและเรื่องเล่าต่าง ๆ ก็จะถูกกำหนดและควบคุมรวมทั้งการตีความที่แข่งขันกันอยู่จะถูกผลักดันหรือทำให้เจียบไปโดยเสียงอธิปไตยศูนย์กลางและโครงสร้างหลักดังกล่าว ดังนั้น แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจึงตั้งคำถามกับปฏิบัติการทางการเมืองของเรื่องเล่าสมัยใหม่ในทำนองที่ว่าความหมายถูกกำหนด ตั้งคำถาม ตีความ และกำหนดขึ้นมาใหม่อีกครั้งในประวัติศาสตร์ได้อย่างไร ท่ามกลางความหลากหลายและการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดของตัวบท การต่อต้านจะถูกกำหนดและควบคุมเพื่อความเป็นไปได้ในการสร้างเรื่องเล่าที่เป็นต้นกำเนิดอันมีอธิปไตยและเสียงอันจริงแท้ของอำนาจในประวัติศาสตร์ได้อย่างไร สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เกิดขึ้นท่ามกลางการขาดหายไปของหน่วยแสดง ศูนย์กลางความจริงแท้และความหมายที่มีอำนาจในการกำหนดโครงสร้างประวัติศาสตร์หรือผู้ควบคุมที่มีทั้งศักยภาพในการรับรู้ปัญหาและอำนาจในการแก้ไขมันได้อย่างไร คนจะสามารถก้าวพ้นข้อจำกัดที่กำหนดโดยโครงสร้างเรื่องเล่าได้อย่างไร และความจริงแท้ ความหมาย หรืออำนาจของโครงสร้างเรื่องเล่าดังกล่าวจะถูกปลี่ยนพลิกถอน เพื่อเปิดเผยความเป็นไปได้ที่ถูกทำให้เจียบหรือผลักดันให้เป็นชายขอบมาโดยตลอดได้อย่างไร เป็นต้น (Ashley, 1989: 283)

การตั้งคำถามเหล่านี้ไม่ใช่การปฏิเสธระบอบความเป็นสมัยใหม่ เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติอันจำกัดการวิพากษ์และปิดกั้นการต่อต้านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของลักษณะสมัยใหม่

นอกจากนั้น มันยังนำไปสู่ปัญหาสำคัญในทางทฤษฎีสังคม โดยที่หากเป็นในบริบทของการเมืองระหว่างประเทศแล้ว มันคือปัญหาของ “ระเบียบในการขาดหายไปของผู้สร้างระเบียบ (order in the absence of the orderer)” หรือ “การบริหารจัดการในการขาดหายไปของผู้บริหารจัดการ (รัฐบาล) (governance in the absence of a government)” (Ashley, 1989: 283) ในการตอบคำถามเหล่านี้ มุมมองแบบหลากหลายชี้ให้เห็นว่าเราไม่อาจหันไปหาตัวบทแม่แบบได้ หากแต่ทำได้แค่เพียงหันไปหาการมีอิทธิพลระหว่างกันอันไร้ศูนย์กลางของปฏิบัติการความรู้ในประวัติศาสตร์

ดังนั้น ภารกิจของทฤษฎีสังคมแบบหลังโครงสร้างนิยมจึงไม่ใช่การกำหนดแนวทางตีความทั่วไป อันได้แก่ กระบวนทัศน์เรื่องความเป็นองค์อธิปัตย์ของมนุษย์ เพื่อเป็นเครื่องมือนำไปสู่การแปรรูปชีวิตในระดับโลกตามแบบทฤษฎีสังคมสมัยใหม่ ในทางตรงกันข้าม แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมหลีกเลี่ยงการออกแบบขนาดใหญ่ พื้นฐานอันถาวร หรือโครงสร้างสากลของมนุษยชาติ ภารกิจสำคัญของมันคือ การเปิดเผยบทบาทของประวัติศาสตร์ การกำหนดเองตามใจนัยยะทางการเมือง และการฟุ้งฟิงการปฏิบัติของโครงสร้างปฏิบัติการความรู้ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นไปได้ของการต่อต้านและก้าวล่วงข้อจำกัดที่ถูกกำหนดมาโดยปฏิบัติการความรู้เหล่านั้น อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ และรูปแบบใหม่ของการเมือง ภารกิจดังกล่าวนี้เองที่เป็นการขยายขอบเขตวาระทฤษฎีสังคมของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม

วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย: วาทกรรมแห่งการปิดกั้นและผูกมัด

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า แอชลีย์ในงานช่วงหลังได้ขยายขอบเขตการต่อต้านไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ทั้งหมด วาทกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในฐานะส่วนหนึ่งของวาทกรรมสมัยใหม่ จึงถูกโจมตีผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมหลักที่อาจกล่าวได้ว่าสำคัญที่สุดของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อันได้แก่ **วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย (a discourse of anarchy problematique)**

1. ความเป็นมาและความสำคัญของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ครั้งหนึ่ง เฮดลีย์ บูลล์ (Hedley Bull) เคยตั้งข้อสังเกตเอาไว้ว่า สภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ (international anarchy) อันได้แก่ การขาดหายไปของรัฐบาลในหมู่รัฐซึ่งจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนกระทำการกลางที่สามารถบริหารจัดการและบังคับใช้แบบแผนสากลเพื่อก่อให้เกิดระเบียบได้ อาจถูกพิจารณาอย่างเหมาะสมว่าเป็น “ข้อเท็จจริงหลักของชีวิตระหว่างประเทศและจุดเริ่มต้นในการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับมัน สิ่งที่จะสะท้อนชีวิตระหว่างประเทศได้ดีที่สุดนั้นเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบผลจากการขาดรัฐบาลนี้” (Bull, 1966: 35, cited in Ashley, 1995: 94) กว่าสองทศวรรษให้หลัง นักทฤษฎีเกือบทุกคนที่สนใจในปัญหาการร่วมมือกันในระดับโลก (global cooperation) และระเบียบระหว่างประเทศ (international order) ดูจะเห็นด้วยกับคำกล่าวของเขา ข้อเท็จจริงของสภาพอนาธิปไตยดังกล่าวเป็นที่เข้าใจกันมาอย่างช้านานในหมู่นักทฤษฎีเหล่านี้ว่าเป็นความจริงพื้นฐานและข้อจำกัดอันชัดเจนที่นิยามขอบเขตความเป็นไปได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีระหว่างประเทศจะสนใจและรับรู้ในประเด็นปัญหาที่ต่างกัน เช่น เศรษฐกิจ ความมั่นคง สิ่งแวดล้อม ความเท่าเทียม หรือพัฒนาการของสถาบันระหว่างประเทศ แต่โดยทั่วไปแล้วเป็นที่รับรู้กันว่าการร่วมมือกันในระดับโลกนั้นไม่อาจถูกอธิบายได้โดยการอ้างถึงข้อบังคับสำหรับการร่วมมือเพียงอย่างเดียว ยิ่งความสำคัญของระเบียบระหว่างประเทศมีมากเท่าใด ยิ่งต้องเคารพต่อคุณลักษณะความเป็นอนาธิปไตยของชีวิตระหว่างประเทศมากเท่านั้น คำถามที่อยู่ในความสนใจศึกษาของบรรดานักทฤษฎีระหว่างประเทศทั้งหลายจึงเป็นไปในแนวทางที่ว่า มันจะมีการปกครองในการขาดหายไปของรัฐบาลกลางได้อย่างไร ระเบียบจะถูกสร้างท่ามกลางการขาดหายไปของผู้สร้างระเบียบได้อย่างไร และความร่วมมือจะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของความเป็นอนาธิปไตยได้อย่างไร (Ashley, 1988: 227)

ข้อเท็จจริงของความเป็นอนาธิปไตยได้เข้าครอบงำพื้นฐานทางวาทกรรมหลัก ๆ ของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คำถามที่เกี่ยวกับสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศได้เข้ามามีพื้นที่พิเศษและความโดดเด่นในแวดวงวิชาการอเมริกาเหนือ จนก่อให้เกิดวาทกรรมร่วมสมัยที่ทรงอิทธิพลที่สุดในทฤษฎีระหว่างประเทศ อันได้แก่ วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย อย่างไรก็ตาม อดอล์ฟ วอลท์ซ (Kenneth Waltz) โรเบิร์ต เคโอเฮน (Robert Keohane) สตีเฟน คราสเนอร์ (Stephen

Krasner) โรเบิร์ต เจอรัวิส (Robert Jervis) ออแรน ยัง (Oran Young) และ โรเบิร์ต แอ็กเซลรอด (Robert Axelrod) เป็นต้น แต่ทว่า วาทกรรมอันโดดเด่นนี้ไม่อาจชี้ชัดไปที่นักวิชาการคนใดคนหนึ่งหรืองานชิ้นใดชิ้นหนึ่งเป็นพิเศษได้ วิธีที่ดีที่สุดคือการชี้ไปที่ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นจากการสนทนาในหมู่นักเขียนและงานเขียนเหล่านี้

ในทางหนึ่งนั้น แนวโน้มของวาทกรรมดังกล่าวบ่งชี้ถึงความเข้าใจสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศของแนวคิดสังคมนิยมทางการเมือง (Political Realism) ที่มีสมมุติฐานว่าโลกไม่ได้ถูกเข้าใจแค่ในบริบทของการขาดหายไปของผู้กำหนดกฎเกณฑ์กลาง แต่ยังมีบริบทของการคงอยู่ของรัฐจำนวนมาก ซึ่งต่างก็ถูกเข้าใจในฐานะศูนย์กลางการตัดสินใจอันมีอธิปไตยเหนือสังคมภายในประเทศของตัวเอง และมีหน้าที่รับผิดชอบในการตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์สูงสุดและความอยู่รอดของตน เหมือนที่เคโอเฮนกล่าวไว้ว่า “แนวคิดสังคมนิยม ... บอกว่าระเบียบสามารถถูกสร้างขึ้นจากสภาพอนาธิปไตยด้วยการใช้อำนาจที่เหนือกว่า ... บางครั้งแนวคิดสังคมนิยมดูจะบ่งชี้ชัยชนะในแง่ร้ายว่าระเบียบสามารถถูกสร้างได้โดยความเป็นเจ้าใหญ่เท่านั้น” (Keohane, 1986: 198-199, cited in Ashley, 1995: 96) สมมุติฐานของโครงสร้างอำนาจการเมืองระหว่างประเทศดังกล่าวดูจะมีผลเป็นการแข่งขัน ไม่ใช่ความร่วมมือแต่อย่างใด ในอีกทางหนึ่ง งานเขียนในวาทกรรมนี้ไม่ได้มองรัฐว่าเป็นหน่วยที่มีความพอเพียงในตนเอง ซึ่งสามารถจัดการกับนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นอิสระจากนโยบายและอิทธิพลของรัฐอื่น ๆ ในทางตรงกันข้าม มันกลับมองเห็นว่าการพึ่งพาซึ่งกันและกันเป็นเงื่อนไขอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป สภาพอนาธิปไตยจึงไม่ใช่ความน่าสะพรึงกลัว ภัยอันตราย หรือเหตุผลของรัฐในการไล่ตามอำนาจสูงสุดตามความเข้าใจของพวกเขาสังคมนิยม แต่ดูจะเป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความร่วมมือเสียมากกว่า

ด้วยสองด้านต่อวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยดังกล่าว ประเด็นปัญหาจึงชัดเจน คือ ภายใต้เงื่อนไขสภาพอนาธิปไตยนั้น ความร่วมมืออันยั่งยืนและการมีนโยบายร่วมกันจะกลายมาเป็นบรรทัดฐานได้อย่างไร ระเบิดระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นในทางตรงกันข้ามกับผลประโยชน์ส่วนตนของแต่ละรัฐได้อย่างไร และการสร้างความคาดหวังร่วมกันของรัฐต่าง ๆ ต่อระเบิดระหว่างประเทศจะถูกมองและให้ค่าในฐานะวิธีการอันมั่นคงในการก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ของแต่ละรัฐภายใต้เงื่อนไขของการพึ่งพากันและกันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร (Ashley, 1988: 228)

อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของแอสลีย์ในการศึกษาและวิเคราะห์วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยไม่ใช่เพื่อวิพากษ์หรือตั้งคำถามต่อความสอดคล้อง ถูกต้อง และชัดเจนของมัน เขาไม่ได้ต้องการจะตีเถียงมันว่าเป็นนามธรรมมากเกินไปและขาดการใช้งานได้ในทางนโยบาย เขาจะไม่ตั้งคำถามต่อความตั้งใจและค่านิยมของนักทฤษฎีที่เขียนเรื่องนี้ และเขาไม่ต้องการจะเปิดเผยว่าวาทกรรมนี้เป็นเพียงอุดมการณ์อันกดขี่ที่บดบังไว้ด้วยการอ้างการเป็นความจริงแท้ทางการเมืองพื้นฐาน กล่าวโดยสรุปคือ เขาไม่กำหนดมาตรฐานและการตัดสินใด ๆ หากแต่เขาต้องการจะวิเคราะห์วาทกรรมนี้ด้วยสายตาอันเคลือบแคลงสงสัยในสองประเด็น ประเด็นแรก คือ การสำรวจว่าวาทกรรมดังกล่าวทำงานอย่างไร ได้รับความสำคัญในวัฒนธรรมของเราได้อย่างไร รวมทั้งเป็นที่รับรู้ในฐานะการนำเสนอหรือการเป็นตัวแทนอันทรงพลังของสถานการณ์อันยากลำบากในระดับโลกจนถึงจุดความสนใจของผู้คนมาได้อย่างไร ส่วนในประเด็นที่สองต้องการจะสำรวจตรวจสอบว่าตลอดทางในพัฒนาการของมันนั้น มันได้เปิดเผยให้เห็นถึงการเป็นเพียงแค่อยุทธวิธีเชิงวาทศิลป์ (rhetorical strategies) ของตนเอง และบ่อนทำลายรากฐานของมุมมองที่มันอ้างถึง อันจะนำไปสู่การเปิดช่องทางอันมีศักยภาพในการศึกษาที่ถูกมันปิดกั้นมาโดยตลอดขึ้นมาได้อย่างไร (Ashley, 1988: 228)

ข้อสันนิษฐานของแอสลีย์ต่อคำถามดังกล่าว คือ วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยได้ใช้รูปแบบทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติอันทรงประสิทธิภาพของวัฒนธรรมสมัยใหม่ในการควบคุมความกำกวม กำหนดความหมาย สร้างขอบเขต และผลักดันการตีความที่ต่อต้าน รวมทั้งสร้างเงื่อนไข ข้อจำกัด และแนวทางในการรับรู้และกระทำที่ผู้คนเข้าใจว่าเป็นความจริงแท้ของชีวิตระดับโลกอันคุ้นเคยและแพร่หลาย ด้วยความเข้าใจวาทกรรมดังกล่าวในแบบนี้ เราอาจมองเห็นได้ว่าปัญหาของความเป็นอนาธิปไตยเป็นการกำหนดเองตามอำเภอใจ ไม่ใช่เงื่อนไขอันจำเป็นและเป็นจริงของการกระทำทางการเมืองระหว่างประเทศโดยปราศจากการตั้งคำถาม เราอาจมองเห็นวิธีการที่จะต่อต้านการกำหนดดังกล่าวเพื่อก้าวข้ามพ้นข้อจำกัดของสภาพอนาธิปไตย ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการสำรวจแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ และรูปแบบของการเมืองระดับโลกแบบใหม่ต่อไป (Ashley, 1988: 228-229)

2. มุมมองแบบหลังโครงสร้างนิยมต่อวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย: การอ่านสองระดับ

แอสลีย์กล่าวว่าแนวทางและวิธีการของเขานั้นไม่ได้เป็นไปในทางเดียวกันกับพวกแนวทางดั้งเดิมของทฤษฎีระหว่างประเทศอย่างบูลด์ แต่ใกล้เคียงกับพวกหลังโครงสร้างนิยมอย่างฟูโกต์ แคริดา และ คริสเตว่ามากกว่า ด้วยมุมมองแบบหลังโครงสร้างนิยม การวิเคราะห์วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยของเขาจึงเน้นไปที่ตำแหน่งและหน้าที่ในชีวิตสมัยใหม่ สำหรับคำว่า “ความเป็นสมัยใหม่ (modernity)” นั้น แอสลีย์ไม่ได้หมายถึงความเป็นจริงทางวัฒนธรรมหนึ่งเดียวอันบริสุทธิ์ และเป็นอิสระจากการกระทำในประวัติศาสตร์ ไม่ใช่เนื้อหาอันมีรูปแบบตายตัว ซึ่งมีขอบเขตแน่นอนที่แบ่งแยกช่วงเวลาหนึ่งออกจากช่วงอื่น ๆ หรือภายในออกจากภายนอก ความเป็นสมัยใหม่จะไม่ถูกเข้าใจในฐานะตรรกะอันสอดคล้องที่คนยกย่องหรือไม่ก็ฝ่าฝืน ปรัชญาบริสุทธิ์ที่คนรับเข้ามาหรือไม่ก็ปฏิเสธ ระบบหรือโครงการที่คนเข้าร่วมหรือไม่ก็ต่อต้านหรือ “กรงเหล็ก” ที่คนอาศัยอยู่หรือไม่ก็ดิ้นรนต่อสู้เพื่อหนีออกมา (Ashley, 1984: 260) ตามความเข้าใจแบบหลังโครงสร้างนิยมแล้ว ความเป็นสมัยใหม่ไม่ใช่ระเบียบหรือเรื่องเล่าหนึ่งเดียวอันครอบงำและเบ็ดเสร็จ แต่เขาหมายถึงชุดของแนวทาง มุมมอง หรือระบอบในประวัติศาสตร์ที่มองทฤษฎีและการปฏิบัติแบบสมัยใหม่ว่าไม่อาจมีความกำกวมและการแข่งขันได้ มันคือระบอบที่ให้ตำแหน่งแห่งที่พิเศษกับแนวทางปฏิบัติบางอันเหนืออันอื่น ๆ มันเป็นแนวทางปฏิบัติที่ให้อภิสิทธิ์แก่เสียงที่ถูกสร้างขึ้นในประวัติศาสตร์ของ “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล” (Ashley, 1995: 99) ในฐานะศูนย์กลาง อธิปไตยและต้นกำเนิดของความจริงและความหมายในประวัติศาสตร์อันไร้ซึ่งคำถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวทางนี้ให้อภิสิทธิ์กับข้อจำกัดบางประการต่อการรู้และกระทำของมนุษย์ที่ถูกกำหนดขึ้นมาในประวัติศาสตร์ว่าเป็นสาระสำคัญต่อการดำรงคงอยู่อย่างมีอธิปไตยของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลรวมทั้งเป็นรากฐานและแหล่งความสามารถในการใช้เหตุผลอย่างมีอิสระในประวัติศาสตร์

ดังนั้น การบอกว่าวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยเป็นวาทกรรมสมัยใหม่ก็แสดงว่าวาทกรรมดังกล่าวก็จำเป็นต้องค้นพบข้อจำกัดบางประการอันจะเป็นรากฐานต่อการคงอยู่อย่างมีอธิปไตยของ “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล” ซึ่งก็คือ สังคมภายในประเทศ (domestic society) ที่มีอภิสิทธิ์อันจำเป็นและลบล้างไม่ได้ เนื่องจากถูกมองว่าแสดงถึงข้อจำกัดบางประการในประวัติศาสตร์ต่อการรับรู้และกระทำที่มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลมีหน้าที่ต้องเชื่อฟัง เพราะว่ามันจัดหาเงื่อนไขการคงอยู่

ของเจตจำนงเพื่อความรู้ เสรีภาพ และการเป็นนายตนเองและประวัติศาสตร์อย่างสูงสุดของมนุษย์
ผู้ใช้เหตุผล

แอลซีจึงใช้แนวทางแบบหลังโครงสร้างนิยมของเดริดาที่เรียกว่า “การอ่านสองระดับ (double reading)” มาอ่านและวิเคราะห์วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย โดยที่ในระดับแรกจะแสดงถึงแก่นกลางหลักและโครงสร้างส่วนลึกของวาทกรรมนี้ว่าเป็นเช่นไร มีหลักการเนื้อหาและแนวทางในการทำงานอย่างไร จากนั้นการอ่านในระดับที่สองจะทำการถอดรื้อวาทกรรมดังกล่าว เพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดหละหลวม ข้อบกพร่อง การปิดกั้น และการผูกมัดของมัน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าวาทกรรมนี้อาจจะบ่อนทำลายรากฐานของมันเอง เปิดเผยวิถีคิดแบบใหม่ และทำการเมืองระดับโลกให้เป็นไปในทางปฏิบัติได้อย่างไร

2.1 การอ่านระดับแรก: วาทกรรมในสภาพปิด

2.1.1 แก่นกลางของวาทกรรม

แก่นกลางของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยนี้อาจกล่าวได้ว่ามีสามแนวคิดที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด อันได้แก่ แนวคิดเรื่องรัฐในฐานะหน่วยในการตัดสินใจที่เหนือกว่าสังคมภายในประเทศ แนวคิดเรื่องความร่วมมือแบบกระทำร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และแนวคิดเรื่องสภาพอนาธิปไตยในฐานะสถานการณ์อันมีปัญหสำหรับการทำงานแบบร่วมมือกัน (Ashley, 1988: 235)

แนวคิดแรก ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับรัฐ สำหรับพวกนักทฤษฎีปัญหาสภาพอนาธิปไตยแล้ว การตีความรูปแบบการกระทำทางสังคมและการเมืองเพียงอันเดียวที่จะได้รับการรับรองคือ อันที่ถูกรับพิจารณาโดยสถาบันของรัฐ และมีอำนาจหน้าที่ในการสร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐ การกระทำทางการเมืองที่ถูกรับพิจารณาโดยรัฐจะถูกตีความในฐานะผลลัพธ์จากการตัดสินใจของหน่วยที่มีผลประโยชน์ส่วนตน มีโครงสร้างเฉพาะและขอบเขตอันชัดเจน รวมทั้งมีอำนาจในการควบคุมทรัพยากรทางสังคม ซึ่งรวมถึงวิถีทางแห่งความรุนแรงด้วย แม้นักทฤษฎีอาจสังเกตเห็นได้ว่าขอบเขตการตัดสินใจของรัฐอาจคับแคบหรือกำลังเปลี่ยนแปลงไป เหตุผลในการเลือกของรัฐอาจเป็นเหตุผลที่มีขอบเขตจำกัด รัฐอาจเป็นเรื่องของความกดดันจากภายในเช่นเดียวกับแรงกดดันจากภายนอก กลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศอาจส่งเสียงที่ตรงกันข้ามกับหลักการและการปฏิบัติของ

รัฐ ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐอาจเข้ามาแทรกแซงการกระทำของรัฐ หรือผลประโยชน์ของรัฐอาจเปลี่ยนไปแล้ว แต่ทว่าข้อสังเกตต่าง ๆ เหล่านี้ไม่อาจทำทลายการตีความรัฐจากจุดยืนของปัญหาสภาพอนาธิปไตย จากจุดยืนดังกล่าว รัฐเป็นหน่วยในการตัดสินใจที่อยู่เหนือกว่าอาณาเขตภายในประเทศ และรัฐมีศักยภาพในการเลือกและใช้วิธีการเชิงบีบบังคับเพื่อผลประโยชน์อันสอดคล้อง

แก่นกลางอันที่สอง คือ แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ นักทฤษฎีปัญหาสภาพอนาธิปไตยเข้าใจความร่วมมือในฐานะความสัมพันธ์เชิงเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ (instrumentalist) พวกเขาเข้าใจว่าความร่วมมือหมายถึง การที่รัฐได้รัฐหนึ่งหรือมากกว่าตัดสินใจพึ่งพากันและกันเพื่อส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ร่วมกัน ซึ่งรวมถึงผลประโยชน์ของรัฐอื่น ๆ ด้วย ดังที่แอ็กเซลรอดและเคโอเฮนกล่าวไว้ว่า “ความร่วมมือเกิดขึ้นเมื่อตัวแสดงปรับพฤติกรรมของพวกเขาให้เข้ากับสิทธิประโยชน์อันแท้จริงหรือที่ได้คาดการณ์เอาไว้ของตัวแสดงอื่น ๆ” (Axelrod and Keohane, 1985: 226, cited in Ashley, 1988: 236) ความเข้าใจความร่วมมือในบริบทดังกล่าวแสดงถึงการยึดมั่นที่จะมองรัฐในฐานะตัวแทนการตัดสินใจเพียงหนึ่งเดียวซึ่งมีศักยภาพและผลประโยชน์เฉพาะ

แก่นกลางประการสุดท้าย คือ แนวคิดเกี่ยวกับสภาพอนาธิปไตย ภายในบริบทของปัญหาสภาพอนาธิปไตยนั้น ความเป็นอนาธิปไตยถูกมองว่าอ้างถึงสถานการณ์ที่บรรยายคุณลักษณะได้ด้วยการคงอยู่และการขาดหายไป (Ashley, 1988: 236) กล่าวคือ สิ่งที่ยังคงอยู่ในเวทีโลกคือ รัฐจำนวนมากที่ต่างก็ถูกตีความในฐานะหน่วยตัดสินใจอันมีศักยภาพในการใช้วิธีการอันรุนแรง ส่วนสิ่งที่ขาดหายไปในโลก คือ ผู้กระทำการในระดับโลก ศูนย์กลางหนึ่งเดียวของอำนาจหน้าที่สากลที่สามารถให้การรับประกันคำสัญญาต่าง ๆ บังคับให้เกิดการยินยอม เชื้อเพลิง หรือวางแผนการใช้แบบแผนอันมีเหตุผลสำหรับระเบียบในระดับโลกได้ ด้วยการไม่มีศูนย์กลางของอำนาจสูงสุด ระเบียบความร่วมมืออันยั่งยืนจึงไม่สามารถถูกจัดการได้แต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องถูกสร้างผ่านการสร้าง การตัดสินใจ ความคาดหวัง และการกระทำร่วมกันของรัฐต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของแต่ละรัฐ สำหรับผู้ที่สนใจในปัญหาสภาพอนาธิปไตย ความคาดหวังของการตัดสินใจและกระทำการร่วมกันดังกล่าวจึงเป็นจุดสูงสุดของระเบียบระหว่างประเทศท่ามกลางสภาพอนาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ปัญหาของระเบียบระหว่างประเทศกลับอยู่ตรงที่การเมืองระหว่าง

ประเทศมีลักษณะเหมือนกับแนวคิด Panopticon* ของเจเรมี เบนแธม (Jeremy Bentham) เป็นอย่างมาก เว้นเสียแต่ว่าหอคอยเวรยามกลางหายไป (การขาดหายไปของตัวแทนกฎเกณฑ์กลางในสภาระอานาธิปไตย) ผนักของห้องขังเป็นพลาสติก นักโทษ(รัฐต่าง ๆ) มีอาวุธ และประตูห้องขังไม่เคยใส่กุญแจ แต่แจ่มไว้เล็กน้อยตลอดเวลา (Ashley, 1988: 237) หรือก็คือเป็นสภาระที่มีแนวโน้มของการแข่งขันและการต่อสู้กันระหว่างรัฐต่าง ๆ มากกว่าจะเกิดความร่วมมือกัน คำถามที่จะถูกถามตามมา คือ ความร่วมมือจะเป็นไปได้อย่างไรในภะวะดังกล่าว

2.1.2 โครงสร้างส่วนลึกของวาทกรรม : การปฏิบัติแบบวีรบุรุษ

แอสลีย์กล่าวว่า การอ่านในระดับแรกใช้รูปแบบการตีความแบบเสียงเดียว กล่าวคือ ในการอ่านตัวบทหรือวาทกรรมนั้น รูปแบบการตีความแบบเสียงเดียวให้ที่ทางแก่เสียงที่คิดว่ามีอธิปไตยที่ถูกมองว่าเป็นต้นกำเนิดอันกำหนดไว้แล้วของสิ่งที่มีเหตุผลและความหมาย รูปแบบการตีความนี้จึงนำทางผู้อ่านไปสู่การฟื้นฟูเสียงอธิปไตยอันชัดเจนในตนเอง เบ็ดเสร็จ และไร้ซึ่งคำถามนี้ขึ้นมาเพื่อกำหนดความหมายของตัวบทหรือวาทกรรม ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่เป็นภายนอกและมีสภาพเป็นอนาธิปไตย ดังนั้น วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยจึงต้องมองหาเสียงอธิปไตยอันเป็นแหล่งที่มาของความหมายอันเบ็ดเสร็จและตายตัวของมันเช่นกัน และมันก็พบเสียงดังกล่าวในปฏิบัติการความรู้อันมีบทบาทแพร่หลายไปทั่ววาทกรรมและวัฒนธรรมสมัยใหม่ ซึ่งจะถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากเมื่อใดก็ตามที่แนวทางสมัยใหม่ประสบกับการตีความอันกำกวมที่หาทางออกอันแน่นอนไม่ได้ยาก แอสลีย์เรียกปฏิบัติการความรู้ซึ่งมีรากฐานมาจากแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะนี้ว่า “การปฏิบัติแบบวีรบุรุษ (heroic practice)”*

* แนวคิด Panopticon เป็นแนวคิดที่พูดถึงสภาระการเกิดระเบียบสูงสุด โดยที่เบนแธมได้อธิบายเปรียบเทียบกับคุก ซึ่งมีหอคอยเวรยามที่อยู่สูงขึ้นไปตรงกลางเหนือห้องขังนักโทษที่ล้อมรอบเป็นวงกลมอยู่เบื้องล่าง ราวกับเป็นดวงตาแห่งอำนาจ (the eye of power) อันจะคอยสอดส่อง ตรวจสอบ และควบคุมให้เกิดระเบียบได้อย่างทั่วถึง (Ashley, 1983a)

* แอสลีย์เลือกใช้คำนี้เพื่เน้นการที่การปฏิบัติสมัยใหม่มีศูนย์กลางอยู่ที่องค์อธิปไตยสมัยใหม่ อันได้แก่รูปลักษณะของมนุษย์ผู้ให้เหตุผล ผู้ที่อนุমানพลังอำนาจของเขาเปรียบเทียบกับพระเจ้าในยุคดั้งเดิม (Ashley, 1995: 126)

การปฏิบัติแบบวีรบุรุษนั้นทั้งทำงานอย่างง่าย ๆ และได้ผลดี มันเป็นการปฏิบัติแบบเสี่ยงสองระดับ เนื่องจากมีการแบ่งชั้นปฏิบัติอย่างมีลำดับชั้น (hierarchical opposition) ออกเป็น **องค์อธิปัตย์กับสภาพอนาธิปไตย (sovereignty versus anarchy)** ที่ชั่วแรกมีอภิสิทธิ์ในฐานะความเป็นจริงที่สูงส่งกว่า เป็นอุดมคติเชิงกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการ ในขณะที่ชั่วที่สองถูกเข้าใจในทางลบแค่ในฐานะความล้มเหลวที่จะกระทำตามอุดมคตินี้ และในฐานะบางสิ่งบางอย่างที่เป็นอันตรายต่ออุดมคติดังกล่าว (Ashley, 1988: 230, 1995: 103)

ในเสียงแรก การปฏิบัติแบบวีรบุรุษพูดถึงองค์อธิปัตย์ในฐานะแหล่งกำเนิดสากลและถาวรของทุกสิ่งที่มีความหมายและเป็นจริงในประวัติศาสตร์ องค์อธิปัตย์แสดงถึงอัตลักษณ์อันมีเหตุผลของความจริงและอำนาจในฐานะอุดมคติเชิงกฎเกณฑ์แห่งระบบระเบียบและต้นกำเนิดอันจำเป็นของสถานะความเป็นภายในประเทศ เป็นระเบียบแห่งเหตุผลและศูนย์กลางการตัดสินใจหนึ่งเดียวภายในประเทศ ภายในเวลาและสถานที่ภายในประเทศ ทุกการตีความที่ขัดแย้งสามารถตัดสินได้ มีทางแก้ไขที่แน่นอนและไร้ข้อโต้เถียง โดยอาศัยความเป็นจริงอันแน่นอนขององค์อธิปัตย์

ในเสียงที่สอง การปฏิบัติแบบวีรบุรุษพูดถึงความหวาดกลัวสภาพอนาธิปไตย ซึ่งเป็นอาณาเขตภายนอก (ประเทศ) ของความแตกต่าง (difference) ความไม่ต่อเนื่อง (discontinuity) ความกำกวม (ambiguity) ความไม่แน่นอน (contingency) และโอกาสที่การตีความอันขัดแย้งจะตัดสินไม่ได้เพราะขาดศูนย์กลาง เป็นอาณาเขตที่ความเป็นจริงอันมีอธิปไตยไร้ซึ่งเกียรติและถูกตั้งคำถาม เป็นอาณาเขตอันมีปัญหาที่ถูกรับรู้ในฐานะการขาดความจริงและความหมายอันสอดคล้องที่แสดงออกโดยองค์อธิปัตย์ ดังนั้น การกระทำต่าง ๆ ในอาณาบริเวณนี้จึงไม่ถูกมองว่ามีความหมายและเป็นจริง เป็นเพียงการกระทำของอำนาจตามอำเภอใจซึ่งเป็นอันตรายและหายนะ เพราะมันขมขื่นที่จะรุกร้าและก่อกวนความเป็นจริงในประวัติศาสตร์ของสิ่งที่อยู่ภายในประเทศ การปฏิบัติแบบวีรบุรุษจึงพูดถึงอันตรายของสภาพอนาธิปไตยที่ต้องถูกผลักไสออกจากเวลาและสถานที่ภายใน มันพูดถึงอันตรายที่จะสามารถควบคุมแก้ไขได้ก็ต่อเมื่อระเบียบภายในได้กำหนดศูนย์กลางอธิปไตยที่มันขาดไปให้กับอาณาเขตของความเป็นอนาธิปไตย

ด้วยการถูกกำหนดโดยการปฏิบัติแบบวีรบุรุษดังกล่าว วาทกรรมการเมืองสมัยใหม่ที่เผชิญกับสถานการณ์อันกำกวมและไม่ได้กำหนดล่วงหน้าไว้ก่อน จึงถูกกำหนดให้หยิบยกอุดมคติขององค์อธิปัตย์ขึ้นมา ไม่ว่ามันจะเป็นตัวแสดงปัจเจก กลุ่ม ชนชั้น หรือชุมชนการเมืองก็ตาม มัน

ถูกกำหนดให้พูดถึงองค์อธิปัตย์ในฐานะเสียงดั้งเดิม แหล่งของความจริงแท้และความหมายพื้นฐาน หลักการดีความที่ก่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการเข้าใจเหตุการณ์อันกำกวม และกำหนดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่สามารถถูกนำเสนอว่ามีเหตุผลและความหมายกับสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นภายนอก อันตราย และมีสภาพอนาธิปไตย ดังนั้น ในวาทกรรมการเมืองสมัยใหม่ มีเพียงงานที่ใช้มุมมองการดีความและพูดถึงเสียงอธิปไตยในฐานะพื้นฐานอันเบ็ดเสร็จเท่านั้นจึงจะได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง ส่วนงานอื่น ๆ นั้นอาจถูกดูถูกขมขื่นย่ำยีเข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมของเสียงอธิปไตย หรืออาจถูกมองว่าอยู่ภายใต้สัญญาของความเป็นอนาธิปไตยซึ่งเป็นอันตราย อันเป็นปัญหาที่จะถูกแก้ไขต่อไป (Ashley, 1988: 230)

วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยในฐานะส่วนหนึ่งของวาทกรรมสมัยใหม่จึงดำเนินการปฏิบัติแบบวีรบุรุษ อันเป็นปฏิบัติการความรู้ที่ผู้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมสมัยใหม่ถูกกำหนดให้มองอย่างจริงจังและไม่ตั้งคำถาม ผู้ที่มีส่วนร่วมในวาทกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นถึงการขาดหายไปขององค์อธิปัตย์ในการเมืองระดับโลกที่สามารถกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ แต่ทว่าพวกเขาก็ไม่ได้ให้อภิสิทธิ์แก่บทบาทของความกำกวม ความไม่แน่นอน และบทสรุปแบบปลายเปิดของความเป็นไปได้ในการเมืองโลก เนื่องจากหากทำเช่นนั้น วาทกรรมของพวกเขาก็จะขาดหลักการพื้นฐานบางประการในการแยกแยะเหตุการณ์อันจำเป็นปกติและมีเหตุผลออกจากเหตุการณ์ที่กำหนดเองตามอำเภอใจและเป็นอันตราย ซึ่งต้องนำเข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุม ดังนั้น ด้วยการใช้อำนาจปฏิบัติแบบวีรบุรุษ พวกเขาจึงทำในสิ่งที่ต้องทำหากวาทกรรมสมัยใหม่จะสามารถดำเนินต่อไปได้ คือ พวกเขาต้องมองหาองค์อธิปัตย์ที่ได้รับการปกป้องคุ้มกันจากการวิพากษ์หรือการตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล เพราะมันเป็นหลักการอันมีเหตุผลโดยตัวมันเองอยู่แล้ว แล้วพวกเขาก็พบรัฐอธิปไตย (sovereign state) (Ashley, 1988: 231) แม้ว่าโดยข้อเท็จจริงแล้ว รัฐในเนื้อที่นั้นมีการแข่งขันและความกำกวมอยู่เสมอ รวมทั้งไม่มีวันสร้างเสร็จสมบูรณ์ แต่วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยก็ต้องมองหารัฐบริสุทธ์ที่มีการคงอยู่อันไร้ปัญหา เป็นอัตลักษณ์อธิปไตยที่เป็นแหล่งความหมายระหว่างประเทศในประวัติศาสตร์อันพอเพียงในตัวเอง กล่าวโดยสรุปคือ การปฏิบัติแบบวีรบุรุษเป็นโครงสร้างส่วนลึกและเงื่อนไขความเข้าใจอันสำคัญของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย เพราะหากไม่มีมันแล้ว การอธิบายถึงสถานการณ์อันยากลำบากระดับโลกในสภาวะอนาธิปไตยก็จะขาดคำนิยามและสมมุติฐานที่ชัดเจนเพียงพอ

ผลก็คือ การปฏิบัติแบบวีรบุรุษได้สร้างพลังอำนาจและอิทธิพลให้แก่วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย เนื่องจากด้วยการแบ่งขั้วเป็นองค์อภิปัตย์กับสภาพอนาธิปไตย มันจึงถูกเข้าใจในฐานะผลลัพธ์และตัวแทนของข้อเท็จจริงอันปฏิเสธและหลีกเลี่ยงไม่ได้ของชีวิตระหว่างประเทศ ในช่วงเวลาของเรา อันได้แก่ การขาดหายไปของศูนย์กลางกฎเกณฑ์ระดับโลกที่จะสามารถประสานการตีความที่ขัดแย้งได้ การเมืองระหว่างประเทศจึงเป็นแค่การต่อสู้ดิ้นรนและแข่งขันกันตลอดกาลของรัฐอธิปไตยจำนวนมากเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ (power politics) ในสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ การต่อสู้และแข่งขันในหมู่รัฐกลายเป็นพื้นฐานเชิงโครงสร้างของชีวิตระหว่างประเทศ การเมืองระหว่างประเทศจึงถูกรับรู้ว่าเป็นอาณาเขตแบบอนาธิปไตย อาณาบริเวณอันน่าสะพรึงกลัวที่จำเป็นต้องมีการกำหนดควบคุมอย่างมีเหตุมีผลของศูนย์กลางอาณาเขตหรือพื้นที่ใดที่ไม่มีองค์อภิปัตย์ศูนย์กลาง (เช่น อาณาเขตระหว่างประเทศ) ก็จะถูกระบุว่าผิดปกติและน่าหวาดกลัว ถูกบอกรัดและผลักดันไปว่าเป็นความกำกวมและความไม่แน่นอนที่ต้องถูกควบคุม กอบกู้ และแก้ไขจากจุดยืนของศูนย์กลางอธิปไตย

อย่างไรก็ตาม องค์อภิปัตย์ที่แท้จริงของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยไม่ใช่รัฐ แต่เป็น “มนุษย์ (man)” ซึ่งขับเคลื่อนรัฐอยู่เบื้องหลัง ดังที่แอสลีย์ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ว่า “ความชำนาญในการบริหารปกครองของรัฐสมัยใหม่ก็คือความชำนาญของมนุษย์สมัยใหม่” (Ashley, 1989: 303) ดังนั้น จริง ๆ แล้ว การปฏิบัติแบบวีรบุรุษได้ชื่อดังกล่าวเพราะมันพูดถึงองค์อภิปัตย์เฉพาะของยุคสมัยใหม่ อันได้แก่ มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลที่เสียงอันมีอธิปไตยของเขาจะแทนที่คำพูดของพระเจ้าในฐานะเป็นแหล่งของความจริงและความหมายในโลก* มุมมองเรื่องมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษสามารถสรุปได้ ดังนี้

* ในประเด็นการสร้างองค์อภิปัตย์สมัยใหม่นั้น แอสลีย์ใช้การวิเคราะห์ส่วนใหญ่จากมุมมองของฟูโกต์ โดยที่ฟูโกต์มองอิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ในฐานะผู้ที่นำเอามนุษย์เข้ามาเป็นศูนย์กลางอธิปไตยของความหมายในประวัติศาสตร์ซึ่งทำลายแนวทางความรู้แบบดั้งเดิม นอกจากนี้ ฟูโกต์ยังใช้คำว่า “องค์อภิปัตย์” ในสองความหมาย ความหมายแรก หมายถึงอำนาจของกษัตริย์ในการออกกฎระเบียบ ข้อห้าม และข้อบังคับต่าง ๆ ส่วนในความหมายที่สอง คือ ผู้ที่เป็นเจ้าใหญ่อันเป็นแหล่งของความจริงแท้ ความหมาย และอำนาจในประวัติศาสตร์ ที่อาจหมายถึงกษัตริย์ พระเจ้า หรือมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลก็ได้ ซึ่งแอสลีย์จะใช้คำว่า “องค์อภิปัตย์” สมัยใหม่ในความหมายที่สอง (Ashley, 1989: 314, 1995: 126-127)

การปฏิบัติแบบวีรบุรุษ ... มีศูนย์กลางอยู่ที่การสร้างองค์อธิปัตย์สมัยใหม่ มัน พุดและเคลื่อนไหวยากจืดชืดของรูปลักษณะสากลของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผล ผู้ซึ่ง เป็นหนึ่งเดียวกับวาทกรรมสาธารณะของ “หมู่มวลมนุษย์ที่มีเหตุผล (reasonable humanity)” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มันพุดถึงมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในประวัติศาสตร์ ซึ่งมีเจตจำนงและความสามารถในการมองหา ข้อจำกัดและพื้นฐานความรู้ที่จะทำให้เขาบรรลุถึงเสรีภาพขั้นสูงสุด การ เป็นนายตนเอง และการคงอยู่ของตนเองอย่างสมบูรณ์ (Foucault, 1973: 319, cited in Ashley, 1995: 107) ดังนั้น แม้ว่าการปฏิบัติแบบวีรบุรุษอาจ อ้างถึง “อำนาจอธิปไตยของรัฐเหนือสังคมภายในประเทศ” แต่มันก็ไม่ได้มี ศูนย์กลางอยู่ที่รัฐ มันสอดประสานอำนาจอธิปไตยเข้ากับรัฐในฐานะตัวแทน กระทำการในเงื่อนไขที่รากฐานของการใช้เหตุผลอย่างอิสระและสากลของ มนุษย์ถูกสร้างขึ้นในฐานะหลักการพื้นฐานของการกระทำ วัตถุประสงค์ของ นโยบาย และพื้นฐานความชอบธรรมของรัฐเพียงเท่านั้น (Ashley, 1995: 107)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วถึงอิทธิพลในการเป็นองค์อธิปัตย์สมัยใหม่ของมนุษย์ เราจึงสามารถ สรุปได้ว่าการปฏิบัติแบบวีรบุรุษมีศูนย์กลางและพุดในเสียงของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลอันมีอธิปไตย สากล การปฏิบัติแบบวีรบุรุษยังต้องรับรู้ถึงข้อจำกัดของมนุษย์ในฐานะรากฐานของเหตุผลสากล ของมนุษย์ที่จัดหาหลักการซึ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐและสังคมภายในประเทศจะเป็นที่รับรู้ เมื่อ วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยพุดถึงโลกที่ประกอบไปด้วยรัฐและสังคมภายในประเทศจำนวนมาก ศูนย์กลางเสียงอธิปไตยสากลที่มันพุดจึงไม่ใช่ของรัฐ หากแต่เป็นของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผล แอชลีย์เรียกมุมมองเกี่ยวกับองค์อธิปัตย์สมัยใหม่ อันได้แก่ มนุษย์เบื้องหลังรัฐดังกล่าวว่า “กระบวนทัศน์เรื่ององค์อธิปัตย์ (a paradigm of sovereignty)” (Ashley, 1995: 113) ที่เป็นการตีความอันมีประสิทธิภาพ และถูกใช้อย่างกว้างขวางโดยปราศจากการตั้งคำถามหรือ วิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ

2.2 การอ่านระดับที่สอง: การเปิดกว้างวาทกรรม

2.2.1 รูปแบบการตีความแบบหลากหลายเสียง

ในขณะที่การอ่านในระดับแรกที่ใช้รูปแบบการตีความแบบเสียงเดียวนำเสนอแก่นกลางหลักและโครงสร้างส่วนลึกของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย อันได้แก่ การปฏิบัติแบบวีรบุรุษ การอ่านในระดับที่สองซึ่งใช้รูปแบบการตีความแบบการสนทนาแบบหรือแบบหลากหลายเสียง (Ashley, 1988: 231, 1989: 281) จะแสดงให้เห็นว่าแก่นกลางและโครงสร้างดังกล่าวกำหนดการปิดกั้นต่อการมองวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยและการเมืองระหว่างประเทศ เนื่องจากมันกำหนดทางเลือกอันไม่น่าอภิรมย์แบบแบ่งขั้วให้เลือกทางใดทางหนึ่งที่แอสลีย์เรียกว่า **“การแบล็คเมลล์ของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษ (the blackmail of heroic practice)”** (Ashley, 1988: 232-233, 242) กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในวาทกรรมนี้จะถูกทิ้งให้เหลือทางเลือกเพียงแค่สองทาง ทางหนึ่งคือการเข้าสู่วงล้อมแห่งการปิดกั้นของวาทกรรมด้วยการยืนยันและยกย่องการนำเสนอปัญหาความเป็นอนาธิปไตยของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษว่าเป็นหลักการพื้นฐานสากลอันไร้ซึ่งคำถาม ในขณะที่อีกทางเลือกหนึ่งคือ การถอยออกมานอกวงล้อมการปิดกั้นของมันด้วยการปฏิเสธ ไม่ยอมรับการเป็นตัวแทนอันทรงอำนาจของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษ และริเริ่มวาทกรรมตอบโต้และต่อต้านที่ให้สัญญาว่าจะวาดภาพลำดับของสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างออกไป แต่ทว่าการบอกปิดวาทกรรมอันทรงอำนาจที่อ้างว่ามีส่วนในการสร้างความจริงอันเด่นชัดของปัญหาสภาพอนาธิปไตยจะส่งผลให้การสร้างความจริงที่ต่อต้านดังกล่าวไม่อาจมีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากว่ามันจะขาดพื้นฐานและแหล่งที่มาซึ่งอ้างว่าเป็นภววิสัยในประวัติศาสตร์ไป

แอสลีย์กล่าวว่า การแบ่งขั้วทางเลือกดังกล่าวคือ บทสรุปรวบยอดของการแบ่งขั้วอันโต้แย้งระหว่างแนวคิดสัจนิยมกับแนวคิดอุดมคตินิยม (Realism versus Idealism) ที่กำหนดขอบเขตของวาทกรรมระหว่างประเทศมาอย่างช้านาน (Ashley, 1988: 233, 242) โดยที่ทางเลือกแรก คือ การยอมรับความเป็นจริงของปัญหาสภาพอนาธิปไตยที่การปฏิบัติแบบวีรบุรุษนำเสนอ ในขณะที่ทางเลือกที่สองมีค่าเท่ากับการฝันเฟื่องถึงสิ่งที่เป็นอุดมคติว่าโครงสร้างส่วนลึกของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษอาจถูกใช้ในแนวทางที่ต่างออกไป อาจพบการคงอยู่อันมีอธิปไตยของมันในลักษณะทางประวัติศาสตร์ที่ต่างออกไป หรืออาจก่อให้เกิดการสร้างโลกแบบใหม่หมดจดและแตกต่างจากเดิม

รูปแบบการตีความแบบการสนทนาของการอ่านระดับที่สองจึงได้เข้ามาแก้ไขความผิดพลาดนี้ให้ถูกต้องด้วยการให้ตำแหน่งแห่งที่อันน่ายกย่องแก่การปฏิบัติเหนือโครงสร้าง พื้นผิวเหนือความลึก และการเคลื่อนไหวทางประวัติศาสตร์เหนือการหยุดนิ่ง รวมทั้งมันยังไม่ได้ยืนยันการแบ่งขั้วทางเลือกของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษ หากแต่มันกลับตาลปัตรการแบ่งขั้วระหว่างองค์อธิปัตย์และสภาพอนาธิปไตยด้วยการให้อิทธิพลแก่อันหลังมากกว่าอันแรก เนื่องจากตามรูปแบบการตีความแบบการสนทนานั้น วาทกรรมหรือตัวบทไม่ได้ถือกำเนิดมาจากแหล่งที่มาซึ่งมีอิสระและเหตุผลเพียงอันเดียว เช่น โครงสร้างส่วนลึกหรือความจริงที่อ้างถึงแล้วบางประการในการสร้างความหมายในวัฒนธรรม ในทางตรงกันข้าม วาทกรรมหรือตัวบทต้องถูกเข้าใจในฐานะของ "สัมพันธบท" (Ashley, 1988: 233) ที่ทั้งแทรกซึมและถูกแทรกซึมโดยตัวบทอื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา ผลที่ตามมาคือ สิ่งที่เราเข้าใจว่าตายตัวและเป็นโครงสร้างส่วนลึกของการคงอยู่อันมีอธิปไตย ความเป็นหนึ่งเดียว และความต่อเนื่องของความหมายในตัวบทต้องถูกมองในฐานะของผลกระทบทางประวัติศาสตร์ที่มีปัญหาเสมอ ความหมายและข้อจำกัดของตัวบทจึงพึงพึงกระบวนการสร้างเชิงสัมพันธบทอันไม่มีวันเสร็จสิ้นที่ทั้งเชื่อมโยงและสร้างความแตกต่างให้กับแต่ละตัวบททางวัฒนธรรมอยู่เสมอ ผู้อ่านที่ใช้รูปแบบการตีความนี้จึงจะสำรวจว่าการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการผลิตตัวบทหรือวาทกรรมนั้นเคลื่อนย้ายเพื่อจุดซึ่มและทำลาย ยืนยันและปฏิเสธ คาดการณ์และตอบคำถามอันหลากหลายมากมายของตัวบทในการสนทนาอันกำกวมและไม่แน่นอนได้อย่างไร พวกเขาจะสำรวจว่าการปฏิบัติเหล่านี้กำหนดหรือตั้งคำถามว่าตัวบทหรือวาทกรรมคืออะไร อะไรคือแหล่งที่มาส่วนลึกอันมีอธิปไตย ขอบเขตความหมายและอำนาจของมัน

รูปแบบการตีความแบบการสนทนาจึงต่างจากแบบเสียงเดียวตรงที่มันไม่ได้สร้างความคงที่ตายตัวและการปิดกั้น ที่อ้างถึงความจำเป็นของการกลับไปหาต้นกำเนิดหรือโครงสร้างส่วนลึกของเสียงอธิปไตยอันมีเหตุผลอย่างมีรู้อจบ การอ่านแบบการสนทนาจะเริ่มต้นจากสมมุติฐานที่ว่าความต่อเนื่องและคงที่ของแหล่งที่มาอันมีอธิปไตยของความหมายและอำนาจของวาทกรรมนั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเป็นผลกระทบอันมีปัญหาคำถามที่จำเป็นต้องถูกเข้าใจในบริบทของการทำงานของวาทกรรมในประวัติศาสตร์ มันไม่มีการรับประกันว่าการทำงานดังกล่าวจะประสบความสำเร็จในการทำให้หลักการตีความและการปฏิบัติของตัวบทหรือวาทกรรมมีความชัดเจน ท่ามกลางความกำกวมและอันตรายของการสนทนาทางประวัติศาสตร์อันหลากหลาย สิ่งที่ถูกตั้งไว้ว่าเป็นสิ่งสูงสุดเป็นต้นกำเนิดที่ชัดเจนในตนเองนั้น อาจถูกเปิดเผยว่าเป็นสมมุติฐานที่ถูกสร้างขึ้นในประวัติศาสตร์

และกำหนดขึ้นมาตามอำเภอใจ ซึ่งประสบความสำเร็จเพียงแค่อำนาจเดียวคือ การทำให้การต่อต้านเงียบไปได้

ดังนั้น ในการอ่านแบบการสนทนา การปฏิบัติแบบวีรบุรุษที่เน้นเสียงอธิปไตยของมนุษย์ ผู้ใช้เหตุผลจึงไม่ได้ถูกใช้ในฐานะโครงสร้างส่วนลึกหรือเงื่อนไขอันจำเป็น แต่มันกลับถูกมองตามที่เป็นมัน เป็น คือ ในฐานะปฏิบัติการความรู้ที่ถูกใช้อย่างกว้างขวางในวัฒนธรรมสมัยใหม่ มันถูกมองในฐานะการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในการกำหนดขอบเขตการตีความ จำกัดความหมายและเขตแดนทางวัฒนธรรม กำหนดควบคุมสิ่งที่ผู้คนสามารถรับรู้และกระทำการ และเหนือสิ่งอื่นใดคือ กำหนดให้ผู้คนทำซ้ำการปฏิบัติต่อไปอีก เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่เข้าใจกันว่าการปฏิบัติแบบวีรบุรุษไม่ใช่แนวทางหรือโครงสร้างอันอยู่นอกเหนือประวัติศาสตร์และเป็นอิสระจากการปฏิบัติ มันไม่อาจถูกสร้างผ่านการกำหนดของมุมมองเบ็ดเสร็จจากจุดยืนที่อยู่นอกเหนือประวัติศาสตร์ เพราะมันไม่มีจุดยืนเช่นนั้น มันไม่มีสถานที่อันมั่นคงและเป็นสากลให้มันอ้างถึงความเป็นแนวทางอันสมบูรณ์ได้ อาจกล่าวได้ว่ามัน “คงอยู่” แค่ในบริบทของการทำงานในประวัติศาสตร์และผ่านการปฏิบัติเพื่อกำหนดควบคุมการรับรู้และการปฏิบัติตนของผู้คน และการปฏิบัติแบบวีรบุรุษจะสามารถทำงานดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมันสามารถทำให้เหตุการณ์และการตีความอันตรรกะของประวัติศาสตร์อันไม่แน่นอนและกำกวมสงบลงหรือถูกผลักไสออกไปได้ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นไปได้ที่จะกำหนดขอบเขตระหว่างหน่วยทางเหตุผลอันแท้จริงและมีอธิปไตยกับอาณาเขตของสภาพนาธิปไตยอันแปลกแยกและไม่แน่นอนที่หน่วยเหล่านี้ปรารถนาจะควบคุม

ยิ่งไปกว่านั้น แอชลีย์ยังแสดงให้เห็นในการอ่านระดับที่สองนี้ดีกว่า การปฏิบัติแบบวีรบุรุษมีความย้อนแย้ง (paradox) อยู่ในตัวเอง กล่าวคือ การปฏิบัติแบบวีรบุรุษที่มีศูนย์กลางอยู่ที่กระบวนทัศน์เรื่ององค์อธิปไตยนั้น ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพต้องถูกมองว่าไร้ปัญหาตั้งแต่ต้นและถูกกำหนดมาอย่างถาวร ดังนั้น จึงอยู่เหนือขอบเขตการวิพากษ์และเป็นอิสระจากการเมือง ในฐานะการจำกัดและควบคุมการกระทำและการรับรู้ของมนุษย์ มันต้องถูกรับรู้ในฐานะบางสิ่งบางอย่างที่อยู่เหนือกาลเวลาและเป็นรากฐานของมนุษย์ มันต้องถูกสรุปในฐานะการคงอยู่ที่แท้จริงซึ่งอยู่เหนือการสอบสวนเชิงวิพากษ์ด้วยเหตุผล เพราะมันเป็นเงื่อนไขอันเป็นไปได้ของการใช้เหตุผลโดยตัวมันเองอยู่แล้ว แม้ว่ามันจะถูกกำหนดมาตามอำเภอใจในประวัติศาสตร์ผ่านการปฏิบัติไปสู่การผลักไสการตีความที่แตกต่าง มันก็ไม่สามารถเป็นที่รับรู้ในฐานะการสร้างทางการเมืองตามอำเภอใจได้ มันจึงเป็นความย้อนแย้งในการพิจารณาสิ่งที่เป็นการเมืองซึ่งต้องถูกมอง

ว่าอยู่เหนือการเมือง สิ่งที่มีความเป็นประวัติศาสตร์ซึ่งต้องถูกมองว่าเป็นอิสระจากประวัติศาสตร์ และสิ่งที่มีปัญหาและจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ซึ่งต้องถูกมองว่าไร้ปัญหาและเป็นรากฐานอันไร้ซึ่งคำถาม การปฏิบัติแบบวีรบุรุษเป็นภารกิจที่ต้องเริ่มจากสมมุติฐานที่ว่ามันได้ดำเนินการอย่างประสบความสำเร็จไปเรียบร้อยแล้ว มันต้องถูกผลิตผ่านการปฏิบัติที่พึ่งพาความเข้าใจร่วมกันดังกล่าว (Ashley, 1989: 271, 1995: 117-118)

2.2.2 การหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ: การรื้อถอนความเป็นศูนย์กลางของรัฐอธิปไตย

ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความผิดพลาดและความอ่อนแอของรูปแบบการตีความตามการอ่านระดับแรกที่มีมองจากจุดยืนของรัฐในฐานะสิ่งที่มีอธิปไตย ซึ่งวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยนำเสนอว่าเป็นส่วนหนึ่งของแก่นกลางหลักของมัน การอ่านในระดับที่สองจึงหันไปหา **ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non - state actors)** ดังที่แอสลีย์กล่าวไว้ว่า

มันมีเหตุผลที่ดีที่จะไม่จำกัดความเป็น “ตัวแสดง” ไว้ที่รัฐอธิปไตยซึ่งถูกนำเสนอในแก่นกลาง กล่าวอย่างสรุปเลยก็คือ รัฐไม่ใช่ตัวแสดงเดียวที่การกระทำของมันสร้างความแตกต่างให้กับการกำหนดตัดสินผลลัพธ์ที่ตามมาของการเมืองระหว่างประเทศ แม้แต่ในทางสังคมเอง รัฐก็อาจถูกมองว่าเป็นส่วนผสมอันซับซ้อนของปัจเจกบุคคลและตัวแทนกระทำอันมีประสิทธิภาพซึ่งแข่งขันกันอยู่ ที่ต่างก็สามารถถูกเข้าใจได้ว่าเป็นตัวแสดงทั้งนั้น แม้กระทั่งถ้าใครอยากให้อภิสัทธ์แก่รัฐว่าเป็นตัวแสดงสำคัญ ก็ต้องไม่อนุমানเอาว่าด้วยการพูดถึงเจตจำนงของชาติและจุดมุ่งหมายเพื่อส่วนรวมแล้ว ผู้ที่อ้างว่าเป็นเสียงของรัฐจะประสบความสำเร็จอย่างทันทีทันใดในการเอาชนะใจคนทุกกลุ่มภายในเขตแดนของตน เน้นความซื่อสัตย์จงรักภักดีไว้ที่ศูนย์กลางหนึ่งเดียว ผลักไสอิทธิพลจากภายนอก และใช้พลังของทุกกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเต็มที่ได้ มันอาจเป็นไปได้ที่คำถามในเรื่องความมั่นคงทางทหารจะถูกวางไว้เป็นเรื่องสำคัญที่สุดในวาระแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นเช่นนั้น มันก็ยังคงมีการต่อต้านที่จะถูกตรวจสอบผลประโยชน์จากภายนอกแทรกซึมเข้ามา ผลประโยชน์ที่แข่งขันกันเพื่อเอาชนะบนความสูญเสีย มีการใช้การต่อรอง และมีการตีความที่แตกต่าง

ภายในรัฐเอง เมื่อประเด็นความมั่นคงทางทหารไม่ได้ครองความเหนือกว่าสูงสุดอีกต่อไป ภาพลักษณ์แบบสังคมนิยมของรัฐ ซึ่งมีเอกภาพอยู่ที่การใช้วิธีการแห่งพลังอำนาจจนกลายเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นจริงก็จะดูเลือกรางห่างไกลออกไปในปัจจุบัน กลายเป็นความจริงที่ ณ ที่นี้และตอนนี้ถูกแทนที่ด้วยตัวแสดง วิธีการ ช่องทางการสื่อสาร และประเด็นของ “การพึ่งพากันและกันอย่างซับซ้อน (complex interdependence)” จำนวนมาก (Ashley, 1988: 244)

การหันไปพิจารณาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเป็นการเปลี่ยนแปลงซึ่งวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยต้องทำให้เป็นหนึ่งในมุมมองที่อยู่ในการนำเสนอแก่นกลางของมัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ในสี่ประเด็น (Ashley, 1988: 245-248) ประเด็นแรก คือ ควรเป็นที่รับรู้กันว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกี่ยวข้องกับ การเปิดหลักการแนวทางที่นิยามวาทกรรมแบบพหุนิยมเสรี (Liberal Pluralist discourses) ขึ้นมาในการเมืองระหว่างประเทศ เช่น วาทกรรมของแนวคิดการกิจนิยมใหม่ (Neofunctionalism) แนวคิดที่มีลักษณะข้ามชาติ (Transnationalism) ข้ามรัฐบาล (Transgovernmentalism) การทำให้เป็นสมัยใหม่ (modernization) เศรษฐศาสตร์จุลภาค (micro – economics) การศึกษาสันติภาพและความขัดแย้งแบบเสรี (liberal peace and conflict studies) นโยบายสาธารณะ (public policy) การตัดสินใจ (decision – making) และจิตวิทยาการเมือง (political psychology) เป็นต้น ในวาทกรรมดังกล่าว ตัวแสดงเอกชนที่ทำการตัดสินใจเลือก ไม่ว่าจะเป็นบริษัท กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง องค์กรภาคเอกชน (NGO) องค์กรก่อการร้าย สถาบันนานาชาติ หรือแม้กระทั่งชนชั้นทางสังคมเป็นต้นกำเนิดของความหมาย ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม และเป็นตัวแทนกระทำการในประวัติศาสตร์ที่ลดทอนไม่ได้ ตัวแสดงเหล่านี้ต่างหากที่เป็นรูปลักษณะอธิปไตยอันแท้จริง โดยมีเงื่อนไขคือ ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มต่าง ๆ จะต้องถูกตีความตามแนวทางของการปฏิบัติแบบวิบูรุษ มันต้องเป็นการตีความในฐานะองค์อธิปัตย์อันมีขอบเขตแน่นอน ซึ่งครอบคลุมศูนย์กลางความเป็นเจ้าของตนเองในการตัดสินใจจนสามารถประสานความขัดแย้ง “ภายใน” และฉายภาพการคงอยู่หนึ่งเดียวในโลกอันกำวมหลากหลาย “ภายนอก” ขอบเขตการรับรู้ของมันได้ โดยสรุปคือ มันต้องถูกเข้าใจในฐานะแหล่งที่มาของความหมายที่การคงอยู่อย่างสอดคล้อง “ภายใน” ของมันตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับสิ่งที่อยู่ “ภายนอก” อันไม่แน่นอน ซึ่งเป็นเพียงวัตถุของเจตจำนงและเหตุผลของมันเองเท่านั้น ผู้คน กลุ่มคน หรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่อาจถูกตีความตามแบบนี้ได้ก็จะถูกปฏิเสธการรับรู้ในฐานะตัวแสดง

และถูกทำให้เป็นชายขอบในเรื่องเล่าอันมากมายหลากหลายในประวัติศาสตร์ ดังนั้น การหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐจึงชัดเจนว่าไม่ใช่การบอกปิดหรือการไม่ยอมรับการปฏิบัติแบบวีรบุรุษในฐานะแนวทางการตีความ หากแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติแบบวีรบุรุษเสียใหม่ให้จัดวางรูปแบบของสิ่งที่มีอธิปไตย อื่น ๆ ไร้ข้าง ๆ รูปลักษณ์อธิปไตยของรัฐที่มีตำแหน่งแห่งที่อันมีอภิสิทธิ์ ณ แก่นกลางของปัญหาสภาพอนาธิปไตยอย่างเท่าเทียม

ประเด็นที่สองจึงต่อเนื่องจากประเด็นแรกด้วยการบอกว่า ความตั้งใจหลักของการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ใช่เพื่อปลดปล่อยหรือแทนที่รัฐอธิปไตยอันเป็นศูนย์กลางของแก่นกลางวาทกรรม แต่เพื่อสร้างความซับซ้อนให้แก่การนำเสนอแก่นกลาง ด้วยการนำเข้ามาซึ่งตัวแสดงอื่น ๆ ที่การกระทำและปฏิสัมพันธ์ของมันถูกตีความในบริบทของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษอย่างเท่าเทียม และความหลากหลายของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดและเครือข่ายการสื่อสาร ผลก็คือ รัฐกลายเป็นองค์อธิปัตย์ในมุมมององค์อธิปัตย์จำนวนมาก

ประเด็นต่อมาเกี่ยวข้องกับมุมมองของนักทฤษฎีปัญหาสภาพอนาธิปไตยที่ว่า การรับรู้ถึงตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐอาจเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในการวิเคราะห์การศึกษาระบบอบ (regimes) ในฐานะสถาบันเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ กล่าวคือ การคงอยู่ของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐและหน่วยประกอบหลากหลายภายใน ที่ก่อให้เกิดกระบวนการทางการเมืองและนโยบายที่มีผลต่อแนวทางพฤติกรรมของรัฐสามารถนำไปสู่การประเมินสรุปประสิทธิภาพ ผลกระทบ และอิทธิพลของระบบที่มีต่อรัฐสมาชิกได้

ประเด็นสุดท้ายที่สำคัญที่สุด คือ การนำตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเข้ามาช่วยให้นักทฤษฎีปัญหาสภาพอนาธิปไตยมีความเข้าใจสถานการณ์อันยากลำบากของการบริหารจัดการโลกสมัยใหม่ที่ประณีตและซับซ้อนยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ในบริบทของสองภาพลักษณ์ที่ทับซ้อนกัน อันได้แก่ ภาพลักษณ์แนวนอน (lateral image) และภาพลักษณ์แนวตั้ง (vertical image) ในภาพลักษณ์แนวนอนซึ่งอาจเชื่อมโยงเข้ากับแนวคิดที่มีลักษณะข้ามชาติ นั้น โลกประกอบไปด้วยบรรดาตัวแสดงต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งต่างก็มีความเป็นอธิปไตยในตัวเองและสร้างเงื่อนไข รวมทั้งข้อจำกัดของการปฏิบัติต่อกันขึ้นมาผ่านตรรกะเชิงอรรถประโยชน์ของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน รัฐในภาพลักษณ์นี้โดยส่วนมากแล้วถูกแยกแยะด้วยข้ออ้างอันมีประสิทธิภาพในการใช้วิธีการอันรุนแรง ความสามารถในการค้าขายด้วยความชอบธรรม และเหนือสิ่งอื่นใดคือ การยึดมั่นกับเขต

แดนอันตายตัว การมีเขตแดนตายตัวของรัฐในภาพลักษณ์นี้จึงทำให้รัฐตกอยู่ในตำแหน่งการต่อรองที่เป็นรองตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เนื่องจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐซึ่งเคลื่อนที่ได้มากกว่า (เพราะไม่มีเขตแดนตายตัว) สามารถใช้ทรัพยากร ตลาด และโอกาสในการสร้างความร่วมมือในระดับโลกไปในทางที่อาจสนับสนุนหรือบ่อนทำลายเงื่อนไขของกฎเกณฑ์อันมั่นคงภายในเขตแดนของรัฐก็เป็นได้ ขอบเขตอันมีประสิทธิภาพของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นศักยภาพของการมีทรัพยากรที่สามารถควบคุมสั่งการได้ การกระทำทางสังคมที่เป็นผลประโยชน์ของรัฐ และข้อจำกัดของอำนาจหน้าที่ของมันจึงถูกมองว่าต้องพึงพิงปฏิสัมพันธ์กับเหล่าตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ สิ่งที่บรรดาตัวแสดงเหล่านี้รับรู้และกระทำ ความร่วมมือที่พวกมันสร้างขึ้น หรือการตีความที่พวกมันกำหนดขึ้นมา

ส่วนในภาพลักษณ์แนวตั้งที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับแนวทางที่เน้นรัฐเป็นศูนย์กลาง (Statism) นั้น โลกประกอบไปด้วยพื้นที่ทางเขตแดนต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับอาณาเขตอันมีอธิปไตยของรัฐ ขอบเขตของรัฐกำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดต่อการเคลื่อนไหวและการมีปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงอื่น ๆ ดังนั้น ตามภาพลักษณ์นี้ การมีเขตแดนของรัฐจึงเป็นข้อได้เปรียบ ภาพลักษณ์นี้นำเสนอว่าจริง ๆ แล้ว รัฐเป็นรูปลักษณะอธิปไตยที่แท้จริงเพียงหนึ่งเดียว มีเพียงรัฐเท่านั้นที่เป็นต้นกำเนิดของความหมายและเป็นแหล่งที่มาของอำนาจอันอิสระ ขอบเขตและผลประโยชน์ของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเป็นเงื่อนไขที่ขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ในการตีความเพียงหนึ่งเดียวของรัฐอธิปไตย

แอสลีย์กล่าวว่า ในวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยนั้น ภาพลักษณ์ทั้งสองไม่เพียงแต่ทับซ้อนกัน แต่ยังอธิบายถึงสถานการณ์อันยากลำบาก กล่าวคือ ในทางหนึ่ง ภาพลักษณ์แนวนอนไม่อาจเป็นรองภาพลักษณ์แนวตั้งอย่างสิ้นเชิง อันเนื่องมาจากสาเหตุสามประการ ประการแรก ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาการทางเสรีภาพของมนุษย์ถูกมองว่าขึ้นอยู่กับกระแสการหลั่งไหลของการสื่อสารและประชากรอย่างไร้สิ่งเหนี่ยวรั้งอันใด ประการต่อมา การสะสมทุนของเศรษฐกิจโลกถูกเข้าใจว่าขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหวข้ามชาติของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ และทรัพยากรที่พวกมันควบคุมท่ามกลางโครงสร้างตลาดที่ครอบคลุมทั่วโลก และประการที่สามคือ ความก้าวหน้าและเสถียรภาพทางเขตแดนขึ้นอยู่กับปัจจัยเชิงนิเวศในระดับโลกที่ไม่สามารถจัดการหรือควบคุมแบบแยกส่วนแต่ละพื้นที่ เพราะฉะนั้น ถ้าการเคลื่อนที่ของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ หรือการติดต่อสื่อสารข้ามชาติถูกเหนี่ยวรั้งหรือจำกัดมากจนเกินไป ก็จะมีผลให้ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมย่ำแย่ จะเกิดภาวะหยุดนิ่ง ชบเซา และการหดหู่ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเกิดความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อม การเคลื่อนไหวทางสังคม และความไร้เสถียรภาพทางการเมือง

ในอีกทางหนึ่ง ภาพลักษณ์แนวตั้งก็ไม่อาจเป็นรองภาพลักษณ์แนวนอนอย่างสิ้นเชิงได้เช่นกัน เพราะรัฐที่มีเขตแดนชัดเจนตายตัว ซึ่งมีอิทธิพลในการใช้ความรุนแรงถูกมองว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการปกป้องรักษาสิทธิในทรัพย์สิน การคงรักษาระเบียบ และการจัดหาเงินทุนทางสังคมที่เสรีภาพสามารถเจริญเติบโตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมทุนนิยมตอนปลาย การเติบโตทางเศรษฐกิจต้องพึ่งพาศักยภาพในการบริหารจัดการที่มีเพิ่มมากขึ้นของรัฐ ดังนั้น การสนับสนุนให้เกิดการเจริญเติบโตของโลกจึงไม่อาจทิ้งไว้ให้เป็นทางเลือกของตัวแสดงที่ไม่ใช้รัฐในบริบทของตลาดและเครือข่ายการสื่อสารระดับโลกที่พวกมันอาจมีส่วนร่วม แต่มันต้องก่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการผลักดันความยุ่งเหยิงวุ่นวายที่เกิดมาจากภายนอก ซึ่งจะสั่นคลอน บ่อนทำลาย และ/หรือ เลิกล้มกฎเกณฑ์อันมีประสิทธิภาพของรัฐออกไปจากขอบเขตภายในประเทศ

สถานการณ์อันยากลำบากและอันตรายของการไม่มีความสมดุลระหว่างสองภาพลักษณ์ที่ทับซ้อนกันนี้เป็นที่ชัดเจน แต่ทว่าสิ่งที่การหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช้รัฐของการอำนาจระดับที่สองสนใจคือ การปลดปล่อย เลิกล้ม หรือรื้อถอนหนึ่งในแก่นกลางหลักของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย อันได้แก่ การนำเสนอรัฐอธิปไตยในฐานะหน่วยเอกภาพที่มีขอบเขตแน่นอนและตัวแทนกระทำการอันมีเหตุผลและศักยภาพเพียงพอที่จะแสดงออกถึงผลประโยชน์ส่วนตนและการควบคุมเคลื่อนย้ายทรัพยากรทางสังคมบางประการ ซึ่งรวมถึงวิธีการอันรุนแรงด้วย กล่าวคือ ในแก่นกลางของวาทกรรมนั้น รัฐต้องถูกนำเสนอในฐานะสิ่งที่มีชุดของผลประโยชน์อันชอบธรรมและครอบครองวิธีการบางอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์เหล่านั้น รัฐต้องถูกนำเสนอในฐานะสิ่งที่มีขอบเขตอันสมบูรณ์ ซึ่งแบ่งเขตความเป็น “ภายใน” ที่เป็นเรื่องภายในประเทศออกจาก “ภายนอก” ที่เป็นเรื่องระหว่างประเทศอย่างชัดเจน ไม่กำกวม สิ่งที่ยังชี้ถึงลักษณะของความเป็น “ภายใน” คือ การตระหนักรู้ถึงองค์อภิปัตย์ในอุดมคติของการปฏิบัติแบบวิบริบุรุษที่ไม่เพียงประสานการตีความซึ่งแข่งขันกันไปสู่การตีความอันเป็นหนึ่งเดียวและสากลของผลประโยชน์แห่งชาติ แต่ยังคงเคลื่อนย้ายทรัพยากรทางสังคมในฐานะวิธีการเพื่อผลประโยชน์เหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ส่วนสิ่งที่บ่งชี้ความเป็น “ภายนอก” คือ การตีความและการปฏิบัติที่แข่งขันอยู่ภายนอกขอบเขตนั้นชัดเจน ดื้อดึง และไม่เชื่อฟังเสียงการตีความอันมีอธิปไตย “ภายใน” สิ่งนี้นิยามขอบเขตคือ ประเด็นความแตกต่างระหว่างอาณาเขตภายในประเทศที่อยู่ภายใต้ศูนย์กลางความเป็นเจ้าใหญ่เพียงหนึ่งเดียวกับอาณาเขตระหว่างประเทศที่ไม่ยอมตกเป็นรองศูนย์กลางดังกล่าว หากไม่สามารถระบุถึงขอบเขตอันสมบูรณ์ชัดเจนได้ ก็จะเป็นการเปิดกว้างต่อการตีความและความเข้าใจที่แตกต่าง ผลที่ตามมาก็คือ ทุกข้ออ้างเกี่ยวกับผลประโยชน์และวิธีการของรัฐก็จะตกอยู่ในข้อ

สงสัยและการโต้แย้งได้ (Ashley, 1988: 248) ดังนั้น ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐใดซึ่งมีการตีความอันเข้ากันได้กับขอบเขตของรัฐอาจนับได้ว่าเป็นตัวแทนกระทำการที่มีเหตุผล ซึ่งอาจได้รับการสนใจอย่างจริงจังในวาทกรรม ส่วนตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐซึ่งมีการตีความที่ขัดแย้ง ไม่ลงรอยกับขอบเขตของรัฐก็ จะถูกปลดเปลื้องสถานะของการเป็นแหล่งที่มาของความหมายอันมีอธิปไตย และจะถูกมองในฐานะปัญหาหรือภัยอันตรายที่ต้องถูกควบคุมจัดการโดยวิธีการเชิงเทคนิค (วิธีการทางกฎหมายและการใช้ความรุนแรง) ของรัฐ (Ashley, 1988: 250)

แต่ทว่า การหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐแสดงให้เห็นว่ามันเป็นไปได้อีกต่อไปในวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่จะมีการนำเสนออันมั่นคงตายตัวของรัฐในฐานะสิ่งที่มีอธิปไตยและขอบเขตที่แน่นอน ความพยายามใดก็ตามที่วาดภาพพรรณนารัฐในฐานะอัตลักษณ์อันบริสุทธิ์ซึ่งเป็นทั้งแหล่งที่มาของความหมายและอำนาจ รวมทั้งเป็นตัวแทนของการกระทำอันมีเหตุผลที่สามารถจัดหาพื้นฐานอันจำเป็นในการเมืองระหว่างประเทศก็จะถูกเปิดเผยสิ่งที่มันเป็นจริง ๆ ในทันที ซึ่งก็คือ การนำเสนออันหนึ่งท่ามกลางการนำเสนอที่เปรียบเทียบกันไม่ได้จำนวนมาก ซึ่งทุกอันมีลักษณะการกำหนดเองตามอำเภอใจด้วยกันทั้งสิ้น และสามารถนำเสนอได้โดยผ่านการผลักดันการนำเสนออื่น ๆ ออกไปเพียงเท่านั้น

ดังนั้น สิ่งที่ถูกปลดเปลื้องและรื้อถอนออกจากวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยคือ การอ้างถึงรัฐในฐานะสิ่งที่มีอธิปไตยและเหตุผลเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งการตัดสินใจของมันถูกมองว่าเป็นแหล่งที่มาสำคัญของความหมายและเหตุผลในการเมืองโลก แน่แน่นอนว่าวาทกรรมดังกล่าวยังคงสามารถรับรู้ถึงการขาดหายไปของศูนย์กลางอธิปไตยสากลของการเมืองในระดับโลกที่สามารถตัดสินใจและบังคับใช้กฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ในระดับโลก แต่มันไม่สามารถใช้การปฏิบัติแบบวีรบุรุษเพื่อสรุปเอาจากการขาดหายไปนี้ถึงการคงอยู่อันมีความสำคัญสูงสุดและขาดเสียมิได้ของรัฐอธิปไตย เพราะรัฐอธิปไตยเป็นเพียงแค่การนำเสนอทางการเมืองตามอำเภอใจอันหนึ่งที่อยู่ในกระบวนการของการถูกเขียนผ่านการปฏิบัติจริงในเวทีโลกอยู่เสมอในประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังผลักดันหรือทำให้ทุกการตีความที่ต่อต้านเจียบเสียบลง เพื่อให้การนำเสนอของรัฐอธิปไตยในฐานะศูนย์กลางของวาทกรรมดังกล่าวถูกนับว่าเป็นความเป็นจริงที่ชัดเจนในตัวเอง (Ashley, 1988: 252)

อย่างไรก็ตาม ผลของการรื้อถอนนี้ไม่ใช่การทำลายล้างวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย หรือบอกว่าควรโยนทิ้งวาทกรรมดังกล่าวที่ถูกปลดเปลื้องรากฐานของตนเอง หากแต่ผลของการรื้อถอนความเป็นศูนย์กลางของรัฐอธิปไตยนี้ คือ มันก่อให้เกิดการเปิดกว้างวาทกรรมขึ้นมาด้วยการแสดงให้เห็นว่ารากฐานซึ่งกำหนดตัวตน จุดมุ่งหมาย และข้อจำกัดของวาทกรรมนั้นไม่เคยมั่นคง อย่างที่มันดูเหมือนเลยแม้แต่น้อย ด้วยการเข้ามาของเสียงแห่งตัวแสดงอันแตกต่างหลากหลาย และผลที่ตามมาของการอ่านในระดับที่สองของการรื้อถอน วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยจึงมีการเปิดไปสู่ความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในที่ซึ่งก่อนหน้านี้มีเพียงแต่การปิดกั้น ผู้คนไม่จำเป็นต้องตกเป็นเหยื่อของการแบล็คเมล์ของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษอีกต่อไป ผู้คนไม่จำเป็นต้องเลือกทางใดทางหนึ่งระหว่างการยกย่องโครงสร้างอันทรงพลังของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษที่อ้างว่าเป็นความจริง กับปฏิเสธไม่ยอมรับโครงสร้างเหล่านั้นด้วยความหวังลม ๆ แล้ง ๆ ว่าวาทกรรมทางเลือกใหม่อาจจัดตั้งการคงอยู่อันมีอธิปไตยแบบใหม่ขึ้นมา (Ashley, 1988: 234) ด้วยการรื้อถอน ความเป็นไปได้แบบแปลกใหม่เริ่มที่จะเกิดขึ้น

แอสลีย์กล่าวว่า การนำเข้ามาซึ่งปัญหาของการนำเสนอรัฐอธิปไตยในฐานะศูนย์กลาง ไม่ได้ละทิ้งคำถามสำคัญของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย อันได้แก่ “การจะเข้าใจถึงระเบียบได้อย่างไรโดยปราศจากผู้สร้างระเบียบ และจะเข้าใจผลกระทบเชิงองค์กรในที่ ๆ องค์กรอันเป็นกิจลักษณะนั้นขาดหายไปได้อย่างไร” (Waltz, 1979: 89, cited in Ashley, 1988: 252) เพียงแต่บอกเป็นนัยว่า คำถามนี้ไม่อาจถูกลดลงเหลือเพียงสูตรจากแก่นกลางอันคุ้นเคยที่ว่ารัฐในฐานะสิ่งที่มีเหตุผลและเสียงอธิปไตยจะทำเช่นไรในสถานการณ์ดังกล่าว ด้วยการเปิดกว้างวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยจึงเป็นปัญหาสภาพอนาธิปไตยจริง ๆ เพราะมันเป็นปัญหาที่ไม่ได้ไปถึงศูนย์กลางใด ๆ ที่มีศักยภาพและอำนาจในการนำเสนอและกำหนดขอบเขตของรัฐและสังคมภายในประเทศ ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลโลก รัฐที่มีอำนาจอิทธิพลสูง อุดมการณ์อันครอบงำ ชุดของบรรทัดฐานการนำเสนอ หรือความทะนงตนแบบวีรบุรุษและตามอำเภอใจของนักทฤษฎีเอง ในปัจจุบันมันเป็นปัญหาที่การกำหนดขอบเขต พื้นฐานอันชัดเจน และพลังอำนาจของรัฐและสังคมภายในประเทศ ถูกพิจารณาในฐานะส่วนหนึ่งของปัญหาที่ทางแก้ปัญหาซึ่งอันตราย ไม่เคยสิ้นสุด และเป็นการเมืองเสมอในประวัติศาสตร์ของมันจะถูกพินิจพิจารณาที่เชิงวิพากษ์ มันไม่ได้ถูกจัดการ

* คำในภาษาอังกฤษมีดังนี้ how to “conceive of an order without an orderer and of organizational effects where formal organization is lacking”

ในฐานะรากฐานซึ่งล้อมกรอบแนวทางที่การเมืองระหว่างประเทศถูกศึกษาและปฏิบัติอีกต่อไป (Ashley, 1988: 253)

3. บทสรุปและข้อเสนอแนะของแอสลีย์ต่อวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย

แอสลีย์ไม่สรุปว่าค้นพบสัญญาณของการเปลี่ยนรูปการเมืองโลกที่กำลังจะมาถึงในวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย การอ่านในระดับที่สองของเขาไม่ได้แสดงว่าแนวทางสมัยใหม่ได้สูญเสียหลักยึดหรือหมดสิ้นซึ่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมและอำนาจของมัน การปฏิบัติแบบวีรบุรุษและกระบวนทัศน์เรื่ององค์อธิปัตย์มีปัญหาจนไม่สามารถจัดการกับการต่อต้านในประวัติศาสตร์อันมีลักษณะเชิงพหุได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกต่อไป ความไม่แน่นอนและความเสี่ยงจะเข้าครอบงำและล้มล้างแนวทางการปฏิบัติแบบวีรบุรุษของสาขาวิชาในอีกไม่ช้า และประเภทของการปฏิบัติทางการเมืองแบบใหม่อันหลากหลาย เปิดกว้างกว่าเดิมจะเบ่งบาน (Ashley, 1995: 120-121) หากแต่การอ่านแบบสนทนาในระดับที่สองได้แสดงให้เห็นว่าการปิดกั้นที่อยู่ในรากฐานอันเบ็ดเสร็จของวาทกรรมนี้ก็เป็นเพียงแค่ผลกระทบทางประวัติศาสตร์อันมีปัญหาคือผู้อ่านในระดับที่สองสามารถตั้งคำถามอันจะทำให้รากฐานเป็นที่น่าสงสัย รวมทั้งเปิดแนวทางให้มีขอบเขตการตอบที่กว้างขึ้น เกิดการตั้งคำถามและสร้างปัญหาต่อไป เช่น การตั้งคำถามต่อการปฏิบัติแบบวีรบุรุษในการกำหนดขอบเขต ผลักไสสถานการณ์อันกำกวม และทำให้การตีความที่ต่อต้านเจียบหรือหายไปของมัน นอกจากนี้ ผู้อ่านในระดับนี้ยังคงสามารถสำรวจแนวทางที่การปฏิบัติเหล่านี้อาจถูกต่อต้านหรือถูกทำให้ไร้สมรรถภาพ ขอบเขตอาจถูกตั้งข้อสงสัยและก้าวล่วงการนำเสนอถูกล้มล้างหรือปลดเปลื้อง ความชัดเจนในตนเองถูกทำให้เป็นการเมืองและเป็นประวัติศาสตร์ การเชื่อมโยงใหม่ ๆ ในวัฒนธรรมอันหลากหลายอาจเป็นไปได้ รวมถึงวิธีคิดและวิธีปฏิบัติแบบใหม่ ๆ ของการเมืองระดับโลกอาจถูกเปิดขึ้นได้ (Ashley, 1988: 254)

ไม่ต้องสงสัยเลยว่าต้องมีการคัดค้านว่าแนวทางการมองทฤษฎีและการปฏิบัติระหว่างประเทศแบบดังกล่าวมีความไม่มั่นคงและกำกวมเนื่องจากเปิดกว้างมากเกินไป พวกเขาจะโต้แย้งว่ามันตั้งข้อสงสัยมากเกินไปในช่วงเวลาที่ภัยอันตรายระหว่างประเทศปรากฏให้เห็นแล้ว ๆ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ต้องการความแน่นอนมากที่สุด ดังนั้น แอสลีย์จึงได้ทำการตอบโต้การคัดค้านดังกล่าวในสามประเด็นด้วยกัน (Ashley, 1988: 254-256) ประเด็นแรก การคัดค้าน

ดังกล่าวแสดงถึงความขัดแย้งในตนเอง กล่าวคือ ในขณะที่วาทกรรมสมัยใหม่ใช้เหตุผลในฐานะพลังแห่งการปลดปล่อยเชิงวิพากษ์ที่จะทำลายทุก ๆ การปิดกั้นแบบดั้งเดิมและเปิดเผยทุก ๆ อุดมการณ์ในสิ่งที่มันเป็น จนเป็นที่กล่าวกันว่ายุคสมัยใหม่เป็นประสบการณ์ในฐานะ “ยุคแห่งการวิพากษ์” (Ashley, 1989: 264) แต่การปฏิบัติแบบวีรบุรุษที่ถูกทำซ้ำอย่างแพร่หลายในการกำหนดขอบเขตชีวิตสมัยใหม่กลับต้องมีการค้นพบต้นกำเนิดพื้นฐานของเสียงอธิปไตยอันขาดไม่ได้ ซึ่งโดยตัวมันเองแล้วได้รับการปกป้องจากการวิพากษ์อย่างมีเหตุมีผล องค์อธิปัตย์ต้องถูกกำหนดและให้อภิสิทธิ์ในฐานะแหล่งของความจริงแท้และความหมายอันไร้ซึ่งคำถาม เพราะถ้าปราศจากมันในฐานะรากฐานอธิปไตยแล้ว การปฏิบัติแบบวีรบุรุษก็จะไม่สามารถนำความกำกวมและความไม่แน่นอนของการเมืองโลกเข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมและกำหนดรูปแบบของความ เป็นอัตวิสัย ภววิสัย และการกระทำสมัยใหม่ได้

ประเด็นต่อมา คือ การปลดปล่อยการนำเสนอแกนกลางของปัญหาสภาพอนาธิปไตย ไม่ได้เป็นผลมาจากการยืนยันของแอสลีย์ถึงมาตรฐานการวิพากษ์แปลกใหม่บางอย่าง แต่เป็นผลมาจากการขยายมิติปัญหาของการอ่านในระดับที่สองของเขาที่แสดงถึงผลของการหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ อันได้แก่ การตัดสินใจไม่ได้ของความพยายามทั้งหมดที่จะนำเสนอรัฐและสังคมภายในประเทศในฐานะสิ่งที่มีขอบเขตแน่นอน ซึ่งอาจถูกนับได้ว่าเป็นแหล่งอธิปไตยและพื้นฐานอันมั่นคง มีเสถียรภาพของความจริงแท้และความหมายในประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศ

ประเด็นสุดท้ายต่อเนื่องจากข้อที่แล้ว คือ การตัดสินใจไม่ได้ดังกล่าวเป็นปัญหาของการนำเสนอที่ไม่ใช่ปัญหาของนักทฤษฎีเพียงเท่านั้น แต่เป็นปัญหาทางการเมืองอันสำคัญที่สุดของความเป็นรัฐสมัยใหม่และเป็นปัญหาที่แก้ได้ยากมาก ยิ่งไปกว่านั้นบางคนอาจเลยไปพูดถึงวิกฤตทางวัฒนธรรมร่วมสมัยในระดับโลก มันจึงเป็นวิกฤตของการนำเสนอในระดับโลก วิกฤตของความชอบธรรมในการวางกรอบและกำหนดพื้นฐานอันมีอธิปไตยให้กับสังคมภายในประเทศที่รัฐสมัยใหม่ในฐานะหน่วยที่สามารถใช้ความรุนแรงได้อย่างชอบธรรมอาจอ้างว่านำเสนอได้ * ปัญหาอันเป็นที่น่าสนใจคือ การพิจารณาว่าอะไรคือสิ่งที่วาทกรรมการเมืองสมัยใหม่จำเป็นต้อง ผลักไสออกไป เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับกฎหมายและการใช้ความรุนแรงของรัฐ

* ประเด็นวิกฤตของการนำเสนอจะอธิบายโดยละเอียดต่อไป เมื่อพูดถึงวิกฤตของสาขาวิชาการศึกษาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วาทกรรมการเมืองสมัยใหม่มองรัฐในฐานะการเน้นใช้ความรุนแรงและทรัพยากรในการบริหารจัดการด้วยเหตุผลที่เหนือกว่าพื้นที่ภายในประเทศ รวมทั้งมีความชอบธรรมและสิทธิในการคงอยู่ เพื่อนำเสนอเจตจำนงอันมีเหตุผลของประชากรผู้ที่มีอธิปไตยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภายในประเทศนั้น ความชอบธรรมของการกระทำของรัฐอยู่ที่พันธะสัญญาาระหว่าง “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล” ของประชากรภายในประเทศกับรัฐ ที่ฝ่ายแรกอยู่ในฐานะแหล่งของความจริงแท้และความหมายอันสำคัญที่สุดและฝ่ายหลังในฐานะพื้นที่และทรัพยากรที่ “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล” คงรักษาเอาไว้ เพื่อใช้พลังอำนาจและความรุนแรง เมื่อใดก็ตามที่ประวัติศาสตร์ปฏิเสธที่จะเชื่อฟังเหตุผลของมนุษย์ ชัดเจนว่าการตีความรัฐในแบบนี้สรุปรวบยอดหลักการของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษคือ รัฐมีความชอบธรรมในบริบทที่กฎเกณฑ์และความรุนแรงของมันนำเสนอถึงลักษณะความมีเหตุผลของแหล่งอธิปไตยและประชากรภายในประเทศที่มีขอบเขตชัดเจน ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับอันตรายของสภาพอนาธิปไตยนอกเหนือขอบเขตของมัน

แต่สิ่งที่ชัดเจนไม่แพ้กันก็คือ การตีความดังกล่าวจำเป็นต้องผลักดันคำถามอันตรายที่อาจสันคลอนรากฐานของมันที่ว่า อาณาเขตภายในประเทศของมนุษย์ผู้ที่มีอธิปไตยและใช้เหตุผลถูกรอบและกำหนดเพื่อให้เป็นที่เข้าใจในฐานะแหล่งกำเนิดของความจริงแท้และความหมายที่รัฐอ้างว่านำเสนอได้อย่างไร คำถามดังกล่าวต้องถูกทวงหนี้ออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เพราะมันจะสร้างปัญหาให้กับความชอบธรรมที่มั่นคงของรัฐ ด้วยการพิจารณาสิ่งที่ไร้ปัญหาและอยู่เหนือการเมืองว่ามีข้อสงสัยและเป็นการเมือง ด้วยการมองเห็นการผลักดันอันจำเป็นในการเมืองสมัยใหม่ จะทำให้มองเห็นปัญหาของความเป็นรัฐสมัยใหม่ ดังนี้ (Ashley, 1988: 256-259)

ประการแรก ปัญหาที่สำคัญที่สุดของความเป็นรัฐสมัยใหม่ที่ไม่เคยได้รับการแก้ไขอย่างเสร็จสมบูรณ์ คือ ปัญหาในการสร้างพื้นฐานอธิปไตยอันมีเสถียรภาพและความมั่นคงขึ้นมาเพื่อการใช้ความรุนแรงของรัฐมีความชอบธรรมในการเมืองสมัยใหม่ ผ่านการตีกรอบและกำหนดอาณาเขตภายในประเทศของประชากรมนุษย์ผู้ที่มีอธิปไตยที่สามารถถูกเข้าใจว่านำเสนอและควบคุมจัดการโดยรัฐ เพื่อปกป้องมนุษย์จากอันตรายและความสับสนภายนอก ปัญหาหลักของความเป็นรัฐสมัยใหม่จึงไม่ใช่การคงรักษาความเข้าใจระหว่างกันในกลุ่มประชากร หรือการจัดการหาวิธีการเพื่อขจัดภัยคุกคามและรับใช้ผลประโยชน์ที่นิยามร่วมกันตามที่เคยเข้าใจกัน

ประการที่สอง สิ่งที่สำคัญต่อการสร้างรัฐและกำหนดสังคมภายในประเทศอาจเรียกว่า “การผลักไสสองชั้น (double exclusion)” ในขั้นแรกคือ รัฐต้องผลักไสการตีความที่ต่อต้านออก จากอาณาเขตของวาทกรรมภายในประเทศอันมีเหตุผล เพื่อความเป็นไปได้ในการนำเสนอ “สังคม ภายในประเทศ” ในฐานะสิ่งที่มีอธิปไตย ซึ่งคงอยู่ในทางตรงข้ามกับอาณาบริเวณแห่งความ กำกวม ความไม่แน่นอน และอันตรายภายใต้สัญญาของสภาพอนาธิปไตย ผลก็คือ ความแตกต่าง ความไม่ต่อเนื่อง และความขัดแย้งที่อาจถูกพบภายในต้องถูกเปลี่ยนไปเป็นความแตกต่างระหว่าง อาณาเขตของสังคมภายในประเทศกับอาณาเขตของความเป็นอนาธิปไตย ส่วนในขั้นที่สองนั้น รัฐ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องผลักไสเสียงที่จะเปิดเผยมนุษย์ที่อยู่ในสังคมภายในประเทศว่าเป็นสิ่งที่ถูก กำหนดในประวัติศาสตร์ผ่านปฏิบัติการผลักไสตามอำเภอใจ หากว่าการกระทำของรัฐจะมีความชอบธรรม โดยสรุปคือ ต้องมีการตีกรอบสังคมภายในประเทศและผลักไสวาทกรรมใดก็ตามที่สะท้อนข้อเท็จจริงที่ว่าสังคมภายในประเทศไม่ได้เป็นอะไรมากไปกว่าผลจากการนำเสนอ ตามอำเภอใจ ความเป็นรัฐสมัยใหม่จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการผลักไสสองชั้นดังกล่าว

ประการต่อมา คือ ในการเมืองโลกสมัยใหม่นั้น ปัญหาของความเป็นรัฐไม่อาจจัดการหรือ แก้ไขอย่างแยกส่วนโดดเดี่ยวได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากในระบบของรัฐอธิปไตยจำนวนมากที่คงอยู่ และมีการรับรู้ระหว่างกัน ซึ่งต่างอยู่เหนือกว่าสังคมภายในประเทศอันมีขอบเขตชัดเจนของตน การ ผลักไสสองชั้นเพื่อกำหนดขอบเขตและพื้นฐานของสังคมภายในประเทศ อันจะก่อให้เกิดรากฐาน อันมีเสถียรภาพของวาทกรรมอันชอบธรรมของรัฐใดรัฐหนึ่ง ก็ย่อมต้องได้รับผลกระทบจากการ ผลักไสสองชั้นของรัฐอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน การกระทำอันชอบธรรมของรัฐหนึ่งอาจเป็นอันตรายจาก ภายนอกที่คุกคามความชอบธรรมของรัฐตน อันต้องถูกควบคุมหรือผลักไสออกไปจากมุมมองของ อีกรัฐก็เป็นได้ เพราะฉะนั้น ทางแก้ไขถ้าจะมีได้นั้นก็ต้องอยู่ในบริบทของระบบรัฐและสังคม ภายในประเทศจำนวนมาก ที่ต่างต้องพึ่งพาการทำงานอันมีประสิทธิภาพของการผลักไสสองชั้น ระหว่างกัน

ประการที่สี่ แม้ว่าผลของการผลักไสระหว่างกันดูเหมือนจะแสดงถึงขอบเขตทางการเมือง และการต่อสู้ระหว่างรัฐ แต่วิกฤตดังกล่าวไม่ใช่วิกฤตระหว่างรัฐและไม่สามารถจัดการได้ด้วย สงครามระหว่างรัฐ มันไม่ใช่การปะทะกันของสิ่งที่มีเหตุผลและขอบเขตชัดเจน มันกลับเป็นในทาง ตรงกันข้าม คือ มันเป็นผลมาจากข้อเท็จจริงที่ว่ากระบวนการให้ “มนุษย์ในสังคมภายในประเทศ” เป็น

พื้นฐานอันมั่นคงแห่งความชอบธรรมของรัฐในการทำให้ความกำกวมสงบลงและผลักดันให้การต่อต้านออกไปนั้น ได้สูญเสียความสามารถดังกล่าวไปจนทำให้คำถามอันตรายไม่ได้ถูกทำให้เงียบ แต่กลับถูกกู่ก้องสะท้อนให้เป็นเสียงที่ดังกว่าเดิม อาทิเช่น อะไรคือขอบเขตของสังคมภายในประเทศในแง่ของพื้นที่และเวลา อะไรคือสิ่งปกติที่เป็นของสังคมภายในประเทศและอะไรคือ “อันตราย” ที่จำต้องถูกผลักดันและควบคุมอย่างรุนแรง ใครคือ “มนุษย์” ที่จะตัดสินความแตกต่างนี้ ขอบเขตเหล่านี้และ “มนุษย์” คนนี้ถูกเขียนขึ้นมาทางการเมืองตามอำเภอใจได้อย่างไร มันจึงเป็นวิกฤตของความชอบธรรม (crisis of legitimation) ทางพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ทางการเมือง

ประการสุดท้ายจึงสรุปว่าภารกิจหลักของความเป็นรัฐสมัยใหม่คือ การหน่วงเหนี่ยววิกฤตดังกล่าวเอาไว้ ซึ่งการจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับการระดมมนุษย์และสังคมภายในประเทศในแนวทางที่ก่อให้เกิดความเป็นไปได้ของการปลดปล่อยอันตรายของสภาพอนาธิปไตยร่วมกันในสถานที่และเวลาของระบบรัฐจำนวนมาก ไม่ใช่จากสังคมภายในประเทศที่หนึ่งไปสู่อื่น ๆ มันเป็นภารกิจอันสำคัญและจำเป็นที่ต้องดำเนินการท่ามกลางการขาดหายไปของตัวแทนกระทำการผู้ควบคุมดูแลซึ่งมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาได้

แอสลีย์กล่าวว่า ประเด็นทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นเพียงแค่โครงร่างคร่าว ๆ ของปัญหาความเป็นรัฐสมัยใหม่อันได้แก่ปัญหารากฐานในการนำเสนอ แต่มันก็เพียงพอที่จะเสนอแนะแนวทางการศึกษาที่วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยได้เปิดเผยออกมา ด้วยการหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐจนก่อให้เกิดการปลดปล่อยการนำเสนอรัฐและสังคมภายในประเทศในฐานะแหล่งอนาธิปไตยอันไร้การแข่งขันของความหมายและเหตุผลในประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศของวาทกรรมนี้ นักทฤษฎีจึงไม่สามารถใช้รากฐานอันมั่นคงของการปฏิบัติแบบวิโรนุชในการตีความชีวิต รวมทั้งควบคุมความไม่แน่นอน ความกำกวม และภัยอันตรายในระดับโลกอย่างมีประสิทธิภาพได้อีกต่อไป นอกจากนี้ มันยังเป็นไปไม่ได้อีกต่อไปที่ทฤษฎีจะผัดผ่อนการเผชิญกับปัญหาของการนำเสนอในการเมืองโลก

ดังนั้น คำถามที่ทฤษฎีในปัจจุบันจะถามควรเป็นไปในทำนองที่ว่า วิกฤตของการนำเสนอในแก่นกลางของวาทกรรมนั้น ในบางด้านได้พุดถึงวิกฤตของการนำเสนอในความเป็นรัฐสมัยใหม่ใช่หรือไม่ การนำตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเข้ามาซึ่งสันคลอนการนำเสนอรัฐและสังคมภายในประเทศได้

ก่อให้เกิดความไร้เสถียรภาพคล้าย ๆ กันในการเมืองโลก อันได้แก่ รูปแบบการกระทำภายใต้สัญญาของ “มนุษย์ผู้มีอธิปไตย” ที่เคลื่อนที่ในระดับสากลและควบคุมทรัพยากรทางสังคมอันมหาศาลใช่หรือไม่ การที่นักทฤษฎีไม่สามารถระบุขอบเขตและรากฐานอันมั่นคงนั้น สอนัยยะว่าขอบเขตและรากฐานการกระทำทางการเมืองโลกก็เป็นที่น่าสงสัยเช่นกันใช่หรือไม่ ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ก็ต่อไปที่จะเรียกตนเองว่านักทฤษฎีสถิตนิยมใหม่ ผู้ซึ่งพูดถึงเสียงอธิปไตยและกระทำซ้ำการปฏิบัติแบบวีรบุรุษอย่างไร้ข้อสงสัย มันอาจบอกเป็นนัยว่าผู้มีส่วนร่วมในการเมืองโลกนั้นกำลังประสบกับการสูญเสียศรัทธาในปฏิบัติการความรู้ที่แพร่หลายที่สุดในวัฒนธรรมสมัยใหม่ใช่หรือไม่ และท่ามกลางพัฒนาการอันไร้รากฐานอันมั่นคงเช่นนี้ มันเป็นไปได้และมีความจำเป็นต้องคิดใหม่เกี่ยวกับความหมายของการรับรู้และปฏิบัติทางทฤษฎี ผู้มีส่วนร่วมในการเมืองระดับโลกก็เช่นเดียวกันที่อาจสำรวจรูปแบบใหม่ของการมอง พูด และเล่นการเมืองภายใต้สถานการณ์อันไม่มั่นคงพอ ๆ กันใช่หรือไม่

คำถามเหล่านี้ไม่มีคำตอบที่แน่นอนตายตัว แต่อย่างน้อยมันก็ไม่ได้ถูกนำไปยังปัญหาของการกำหนดควบคุมประวัติศาสตร์อันกำกวม ในทางตรงกันข้าม มันถูกนำไปยังการสำรวจความเป็นไปได้ของความเข้าใจและการตีความวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยในรูปแบบใหม่ ซึ่งถูกปิดมาโดยตลอดในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม ณ ชายขอบการเมืองระดับโลก

นอกจากการโจมตีและรื้อถอนวาทกรรมสมัยใหม่ผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยแล้ว ด้วยความที่แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม ซึ่งปฏิเสธจะหลุดจากจุดยืนของศูนย์กลางอธิปไตย กับอาณาเขตการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นที่รับรู้กันถึงการขาดหายไปของศูนย์กลางอธิปไตยแห่งการกำหนดกฎระเบียบกฎระบุนโยบายด้วยคำว่า “ความน่าสะพรึงกลัว” และ “ความเป็นอนาธิปไตย” เหมือน ๆ กัน จึงอาจเป็นการสมควรที่แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจะสนใจศึกษาอาณาบริเวณอันกำกวมของการเมืองระหว่างประเทศ ดังนั้น แอชลีย์จึงหยิบเอาตัวบทสองชิ้นของวอลท์ซ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นหนึ่งในวาทกรรมทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีชื่อเสียงและความสำคัญมากที่สุด อันได้แก่ *Man, the State and War* (1959) และ *Theory of International Politics* (1979) มาใช้เป็นตัวอย่างของมุมมองสมัยใหม่ต่อการเมือง

ระหว่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ถึงตำแหน่งแห่งที่และแนวทางการศึกษาของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในเรื่องนี้

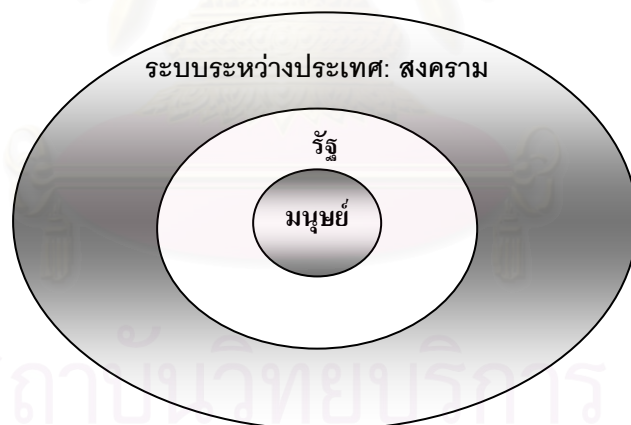
1. *Man, the State and War*. การมีอภิสิทธิ์ของมนุษย์

ตามที่ทราบกันดี เนื้อหาส่วนใหญ่ของงานชิ้นนี้สนใจในทฤษฎี “ภาพลักษณ์แรก (First – Image)” ซึ่งให้อภิสิทธิ์กับ “มนุษย์” ในฐานะแหล่งที่มาพื้นฐานของการเมืองระหว่างประเทศ และทฤษฎี “ภาพลักษณ์ที่สอง (Second – Image)” ซึ่งให้อภิสิทธิ์กับ “รัฐ” และสังคมภายในประเทศ แต่ล้มเหลวที่จะใส่ใจอย่างเพียงพอต่อ “ภาพลักษณ์ที่สาม (Third – Image)” ของระบบระหว่างประเทศ ซึ่งรูปแบบความเป็นอนาธิปไตยอันคงที่ของมันจะนำเสนอ “สาเหตุขั้นต้น (permissive cause)” ของการแข่งขัน ความขัดแย้ง และสงคราม ไม่ว่ามนุษย์หรือรัฐจะเปลี่ยนแปลงไปหรือมีความสมบูรณ์แบบแคไหนก็ตาม แอชลีย์กล่าวว่า แนวทางในงานชิ้นนี้ (ซึ่งจะพัฒนาต่อไปในงานชิ้นหลังของวอลท์ซ) มีประสิทธิภาพและทรงพลัง เนื่องจากมันเกี่ยวข้องกับปฏิบัติการความรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในบริบทของระบอบสมัยใหม่ อันได้แก่ วิธีการดำเนินการแบบการรวบยอดทางตรรกะ โดยที่แม้มันจะยกย่องความคงที่ของการเมืองระหว่างประเทศ แต่มันก็เหมือนกับวัฒนธรรมสมัยใหม่โดยทั่วไปที่พร้อมจะมองหาศูนย์กลางอันมีเอกสิทธิ์ในรูปลักษณะของ “มนุษย์” (Ashley, 1989: 285-286)

ดังนั้น แนวทางปฏิบัติแบบการรวบยอดทางตรรกะที่มีศูนย์กลางอยู่ที่มนุษย์จึงถูกแสดงอยู่ในชื่อหนังสือเล่มนี้ (*Man, the State and War*) ในด้านหนึ่ง มันมีสัญญาของ “มนุษย์ (man)” สมัยใหม่ในฐานะอุดมคติของอัตลักษณ์อันมีเหตุมีผลชัดเจน ผู้ซึ่งกล่าวอ้างยืนยันความเป็นนายเหนือประวัติศาสตร์ของตนเอง ในอีกด้านซึ่งตรงกันข้ามกับสัญญาของมนุษย์ มันมีสัญญาของ “สงคราม (war)” ที่นำเสนอทั้งสงครามจริง ๆ และพื้นที่ทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยทั่วไป อันเป็นอาณาเขตในประวัติศาสตร์ที่หลีกเลี่ยงอิทธิพลการควบคุมของเรื่องเล่าอันมีเหตุมีผลของมนุษย์ จึงเป็นที่รับรู้กันว่าอันตราย มีความรุนแรง และมีสภาพอนาธิปไตย งานชิ้นนี้จึงเริ่มต้นด้วยการกำหนดข้อปฏิบัติแบบมีลำดับขั้นระหว่างมนุษย์และสงคราม โดยที่มนุษย์ได้รับอภิสิทธิ์เหนือกว่าสงคราม มนุษย์ถูกมองว่าเป็นอัตลักษณ์อันมีเหตุมีผลซึ่งสำคัญกว่าและเป็นต้นกำเนิดดั้งเดิม ในขณะที่อาณาเขตของสงครามอันมีลักษณะของความเป็นอนาธิปไตยถูกรับรู้แคใน

บริบทของการขาดอัตลักษณ์อันมีเหตุมีผลนี้ และในฐานะอาณาเขตอันตึงตังของความแตกต่างที่ต้องถูกปราบปรามโดยรูปลักษณะอันมีอธิปไตยของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผล (Ashley, 1989: 286)

ตรงกลางระหว่างสัญญาของมนุษย์และสงครามคือ สัญญาของ “รัฐ (the state)” ในฐานะการเน้นใช้ความรุนแรงของยุคสมัยใหม่ ที่มีเบื้องหลังคือพื้นที่ภายในประเทศของมนุษย์ผู้ซึ่งให้ความชอบธรรมแก่มัน และหันไปเผชิญกับพื้นที่แห่งความไม่แน่นอนในประวัติศาสตร์ ที่ยังต้องถูกนำมาไว้ภายใต้การควบคุมของเขา ผลก็คือ ระดับของรัฐและสังคมภายในประเทศจึงกล่าวซ้ำลำดับขั้นมนุษย์/สงครามอยู่เช่นเดิม เนื่องจากในทางหนึ่งรัฐและสังคมภายในประเทศอนุমানถึงสถานที่อันมีอิทธิพลของอัตลักษณ์ต้นกำเนิดซึ่งมีเหตุมีผล อันได้แก่ มนุษย์ และที่มันสามารถทำเช่นนั้นได้ เพราะในเรื่องเล่าทางการเมืองสมัยใหม่ รัฐรักษาความชอบธรรมในเหตุผลของมันได้ด้วยข้อตกลงกับมนุษย์ผู้ที่มีเหตุมีผล ในอีกทางหนึ่ง สัญญาของสงครามอันมีสภาพอนาธิปไตยครอบครอง อาณาบริเวณในประวัติศาสตร์อันไม่แน่นอนซึ่งหลีกเลี่ยงการควบคุมอันมีเหตุมีผลของมนุษย์ (Ashley, 1989: 286)



รูปที่ 4 แสดงโครงสร้างการเมืองระหว่างประเทศจากหนังสือ *Man, the State and War*

แนวทางของวอลท์ซ (หรือให้ถูกคือของวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศสมัยใหม่) จึงดำเนินการตามลำดับขั้นมนุษย์/สงครามอยู่เสมอ มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลรับรู้อยู่ตลอดเวลาว่านอกเหนือขอบเขตของตัวเองและรัฐแล้ว ยังมีพื้นที่แห่งความเป็นอนาธิปไตยที่ข่มขู่จะก่อให้เกิดความสงสัยและก้าวล่วงรากฐานแห่งสวัสดิชะของเขาอย่างรุนแรง เพราะฉะนั้น ตัวบทนี้จึงเสร็จสมบูรณ์ด้วยภาพลักษณ์ที่สาม อันได้แก่ ระบบระหว่างประเทศแบบอนาธิปไตย ซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตแดนของทุกรัฐ

ในระบบระหว่างประเทศแบบนี้ มันไม่มีข้อตกลงระหว่างอัตลักษณ์สากลของมนุษย์กับรัฐ และจึงไม่มีการรับประกันว่ามนุษย์จะเชื่อฟังมนุษย์ด้วยกัน ระบบระหว่างประเทศแบบอนาธิปไตย ซึ่งมีแนวโน้มความรุนแรงจึงกลายเป็นรากฐานความจริงภายนอกอันตายตัวที่มนุษย์และรัฐต้องปรับตัว มิฉะนั้นก็จะ “ตกอยู่ข้างทางของประวัติศาสตร์ (fall by the wayside of history)” (Waltz, 1979: 66, cited in Ashley, 1989: 287) มนุษย์และสังคมภายในประเทศต้องเชื่อฟังข้อจำกัดที่ระบบระหว่างประเทศกำหนดมาให้ เพราะในท้ายที่สุดแล้ว ไม่ว่ามนุษย์และรัฐจะถูกนิยามหรือมีเป้าหมายอย่างไร อย่างแรกที่พวกเขาต้องการก็คือ การอยู่รอด

ตรรกะดังกล่าวทรงพลังและมีอิทธิพลมาก จนส่งผลให้ปฏิบัติการความรู้ที่สร้างโครงสร้างของมนุษย์ รัฐ และสงครามทั้งที่ชัดเจนและไม่ชัดเจนเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในวัฒนธรรมสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญคือการเข้าใจว่าอย่างไรและทำไมแนวทางโครงสร้างอันแพร่หลายนี้ถึงได้ผล แอชลีย์กล่าวว่า มันได้ผลเพราะในฐานะตัวอย่างของวิธีดำเนินการแบบการรวบยอดทางตรรกะ มันได้ให้อภิสัทธ์แก่สัญณะของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลไม่เพียงแคเห็นอกว่าสัญณะของสงครามแต่ยังคงเห็นอกว่าคำถามถึงนัยยะทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์อีกด้วย (Ashley, 1989: 287) ส่งผลให้

รูปลักษณะของมนุษย์จึงต้องเป็นที่รับรู้ในฐานะการคงอยู่อันมีอธิปไตยที่เปรียบเสมือนผู้กำหนดความหมายอันสำคัญในประวัติศาสตร์ ... มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลไม่อาจถูกเข้าใจในเชิงสัมพันธ์ที่สาร์ตตะของเขาอยู่ในกระบวนการของการถูกเขียน เขียนใหม่ ลบ และแปรรูปอยู่ตลอดเวลา ... ยิ่งไปกว่านั้น การมีข้อจำกัดที่ถูกมองว่าเป็นสาร์ตตะของมนุษย์ถูกพูดถึงในฐานะหลักการสร้างความแตกต่างเพื่อกำหนดและสร้างเสถียรภาพให้กับการอ่านเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ... เหตุการณ์และข้อจำกัดที่สามารถถูกผสมกลมกลืนเข้ากับรูปลักษณะมนุษย์ได้จะถูกรับรู้ว่าเป็นพื้นที่ของมนุษย์ พื้นที่ของสังคมภายในประเทศที่เป็นของรัฐ ส่วนเหตุการณ์ที่ต่อต้านการผสมกลมกลืนรวมทั้งขมขู่ที่จะก้าวล่วงและตั้งข้อสงสัยต่อข้อจำกัดในการรับรู้และกระทำการที่เป็นสาร์ตตะของมนุษย์จะถูกรับรู้ในฐานะสิ่งอื่นที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ สังคมภายในประเทศ และรัฐที่ซึ่งเหตุผลของมันมีพื้นฐานอยู่ที่เหตุผลของมนุษย์เท่านั้น วิธีดำเนินการแบบการรวบยอดทางตรรกะได้ผลเพราะมัน

ผู้ดื้อนการไปถึงยังจุดสุดท้ายของมัน อันได้แก่ การเผชิญกับความเป็นประวัติศาสตร์ของมนุษย์ แม้ในท้ายที่สุดมันได้เผชิญแล้ว มันก็จะยอมให้ความเป็นประวัติศาสตร์ของมนุษย์เป็นที่รับรู้เพียงแค่ว่าภายใต้สัญญาของความเป็นอนาธิปไตยและสงคราม ในฐานะพื้นที่ภายนอกอันน่าสะพรึงกลัวของความไม่แน่นอนและความสับสนเสี่ยงที่ต้องถูกนำมาอยู่ภายใต้การควบคุมในนามของมนุษย์ (Ashley, 1989: 288)

วิธีดำเนินการดังกล่าวมีประสิทธิภาพดีเยี่ยมและมีการกล่าวซ้ำนับครั้งไม่ถ้วน เพื่อผสมกลมกลืนทุกการตีความมนุษย์ในฐานะอัตลักษณ์อันมีเหตุมีผลที่อาจเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ด้วยแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะของหนังสือเล่มนี้ มันจึงเป็นไปได้ที่จะผสมกลมกลืนผลของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับโลกเข้ากับรูปลักษณะของมนุษย์ ผู้ซึ่งแม้จะอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเสมอก็สามารถรับรู้ในฐานะสิ่งที่มีความตายตัว และต้นกำเนิดอันเป็นอิสระของความหมาย มันจึงเป็นไปได้ที่จะพูดอยู่เสมอว่ามีพื้นที่อื่นที่ไม่มีความแน่นอนของสงครามและสภาพอนาธิปไตยที่ข่มขู่มนุษย์ แม้ว่ารากฐานของมนุษย์จะไม่มีวันตายตัว สิ่งที่เราเรียกว่า “ภายในประเทศ (domestic)” จะมีข้อสงสัย สิ่งที่เราเรียกว่า “อันตรายจากสภาพอนาธิปไตย (anarchic danger)” จะอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงมากพอ ๆ กับความหมายของ “มนุษย์” และ “สังคมภายในประเทศ” ก็ตาม ความต่อเนื่องของ “การเมืองระหว่างประเทศ” ในฐานะพื้นที่แห่งความมีดมนอนธกาลและภัยอันตรายเป็นผลของการนำเอารูปลักษณะมนุษย์มาสู่ศูนย์กลางของมัน ในฐานะแหล่งที่มาอันต่อเนื่องแน่นอน ไม่ใช่ในความเป็นประวัติศาสตร์ของมัน

ด้วยความที่ปฏิบัติการความรู้แบบนี้เข้มแข็งมาก จนยากที่จะจินตนาการว่ามันอาจจะถูกต่อต้านได้อย่างไร มันยากยิ่งกว่าที่จะจินตนาการว่ามันจะถูกเลิกล้มหรือเพิกถอนได้อย่างไร เพราะในช่วงเวลาที่ผู้คนตั้งคำถามในทำนองนี้ วิธีดำเนินการดังกล่าวก็จะยับยั้งคำถามด้วยคำตอบที่ได้เตรียมเอาไว้แล้ว มันบอกกับผู้คนว่าถ้าต้องการจะตั้งคำถามต่อความเป็นประวัติศาสตร์ของมนุษย์ คุณก็ต้องต่อต้านมนุษย์และอยู่ข้างเดียวกับสงครามและความเป็นอนาธิปไตย ดังนั้นคุณจึงอันตราย คุณเป็นคนอื่นของมนุษย์ คุณข่มขู่เสรีภาพของเขา เป็นอันตรายต่อชีวิตเขา คุณจึงต้องถูกควบคุม ภาษี จับกุม และรักษา คุณคือสาเหตุว่าทำไมมาตรการความรุนแรงของรัฐจึงเป็นสิ่งจำเป็น ด้วยคำตอบดังกล่าว ผู้ที่จะคัดค้านต่อต้านก็จะตกอยู่ในความหวาดกลัว และตอบสนองว่า “ไม่ การต่อต้านของผมไม่ได้ต่อต้านเดียวกับสงครามและสภาพอนาธิปไตย การต่อต้านของผม

อยู่ในนามของมนุษย์” การตอบสนองด้วยความกลัวแบบดังกล่าวจึงไม่ใช่การคิดหาทางเอาชนะอำนาจของแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ แต่มันคือการทำซ้ำแนวทางของมัน ย้ำตรรกะของมัน และให้พลังอำนาจกับมันอย่างไม่มีวันหมด (Ashley, 1989: 289)

ถ้าอย่างนั้น วิธีดำเนินการแบบนี้จะถูกตั้งคำถาม ต่อต้านหรือปลดเปลื้องได้อย่างไร แอชลีย์กล่าวว่า คำตอบมาจากแหล่งที่ดูไม่น่าจะเป็นไปได้คือ งานชิ้นหลังของวอลท์ซอย่าง *Theory of International Politics* เอง ในงานชิ้นนี้ วอลท์ซต้องการนำแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะของงานชิ้นแรกไปสู่จุดสูงสุดด้วยการอธิบายความคงที่แน่นอนของการเมืองโลกในบริบทของโครงสร้างแบบอนาธิปไตยในระบบระหว่างประเทศ ผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ส่วนใหญ่ได้รับสิ่งที่ไม่แตกต่างจากเล่มแรก คือ ความรู้สึกที่มนุษย์อยู่ตรงข้ามกับโครงสร้างอันถาวรของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (สภาพอนาธิปไตย) ที่กำหนดควบคุมมนุษย์ด้วยการข่มขู่จะปฏิเสธการคงอยู่ของเขาอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตาม แอชลีย์กล่าวว่า เมื่อตัวบทชิ้นหลังของวอลท์ซถูกวิเคราะห์อย่างระมัดระวังในฐานะสัมพันธ์บทเชิงวัฒนธรรม ด้วยการถามว่ามันทำงานและได้รับความสำคัญในบริบทวัฒนธรรมสมัยใหม่มาได้อย่างไร เราก็จะพบบทสรุปที่แตกต่างออกไป งานชิ้นนี้ไม่สามารถถูกเข้าใจว่ามีเพื่อยืนยันลำดับชั้นแบบการรวบยอดทางตรรกะระหว่างมนุษย์กับสงครามที่ปรากฏในงานชิ้นแรก หากแต่จริง ๆ แล้วแสดงให้เห็นว่าลำดับชั้นนี้จำเป็นต้องถูกกลับด้าน ในหนังสือเล่มนี้ ความเป็นประวัติศาสตร์ของ “สงคราม” ได้รับอภิสิทธิ์เหนือกว่าอัตลักษณ์ของ “มนุษย์” (Ashley, 1989: 289-290)

2. *Theory of International Politics*: นัยยะทางประวัติศาสตร์ของ “มนุษย์”

แอชลีย์กล่าวว่า งานชิ้นนี้ของวอลท์ซใช้การเปรียบเทียบกับสองแนวคิดด้วยกัน (Ashley, 1989: 290-291) แนวคิดแรก งานชิ้นนี้ฟังพาดการแบ่งพื้นที่แบบเดการ์ตส์ (Cartesian) ซึ่งแพร่หลายในวัฒนธรรมสมัยใหม่และสำคัญต่อการแบ่งเขตการเมืองระหว่างประเทศสมัยใหม่ แนวทางดังกล่าวเกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการแบบการรวบยอดทางตรรกะ เพราะมันกำหนดความคาดหวังของการมีขอบเขตอันเบ็ดเสร็จชัดเจนระหว่าง “ภายใน” และ “ภายนอก” ที่ซึ่งอันแรกได้รับอภิสิทธิ์ ภายในถูกมองว่าเป็นพื้นที่ของอัตลักษณ์และความต่อเนื่อง พื้นที่อภิสิทธิ์ของตน (the Self) พื้นที่นี้ถูกอนุমানว่ามีขอบเขตชัดเจนและมีระเบียบเป็นลำดับชั้น เพราะมีศูนย์กลางในการ

ตัดสินใจหนึ่งเดียว (องค์อธิปัตย์) รวมทั้งถูกแบ่งเขตออกมาอยู่ตรงข้ามพื้นที่ภายนอกแห่งความเปลี่ยนแปลงและแตกต่างซึ่งอยู่นอกเหนือและหลีกเลี่ยงขอบเขตการควบคุมของมัน ในขณะที่ภายนอกเป็นพื้นที่ของความแตกต่างและความไม่ต่อเนื่อง พื้นที่ส่วนเหลือของสิ่งอื่น (the Other) ที่หลบหนีความจริงแท้และความหมายอันมีเหตุมีผลภายใน พื้นที่ภายนอกจึงเป็นที่รับรู้ไม่เพียงแต่ในฐานะอาณาเขตที่มีความหมายจำนวนมาก แต่ยังคงเป็นการขาดความจริงแท้และความหมายอันสอดคล้อง การปฏิบัติในพื้นที่นี้เป็นเพียงบทบาทของอำนาจอันตรายที่แยกตัวจากอิทธิพลการควบคุมของความจริงแท้ภายใน

สำหรับในโลกที่ซึ่งความแตกต่างและความไม่ต่อเนื่องสามารถถูกพบได้ภายในทุก “อัตลักษณ์” ที่ซึ่งร่องรอยของภายนอกถูกพบอยู่ “ภายใน” อยู่เสมอ ไม่ว่าเขตแดนจะถูกเขียนขึ้นมาอย่างไรก็ตาม แนวทางการแบ่งพื้นที่แบบเดคาร์ตส์เป็นเพียงแค่การกำหนดเอาเองตามใจ แต่ทว่า มันก็เป็นแนวทางที่ทรงพลังอย่างยิ่งในวัฒนธรรมสมัยใหม่ อย่างเช่นที่งานชิ้นนี้ใช้แนวทางดังกล่าวในการวาดภาพสังคมภายในประเทศในฐานะอัตลักษณ์อันมีเหตุผล ดังที่แอสลีย์กล่าวว่า

Theory of International Politics ฟังฟังการตีความสังคมภายในประเทศแบบสมัยใหม่ในฐานะระเบียบแบบลำดับขั้นที่มีศูนย์กลางการตัดสินใจของตนเองและคงอยู่เพื่อผลักดันสภาพอนาธิปไตยซึ่งอันตราย มันให้อภิสิทธิ์ทางการเมืองภายในประเทศในฐานะการตระหนักถึงอุดมคติในการบริหารจัดการของการมีลำดับขั้น ซึ่งไร้ปัญหาและมีขอบเขตอย่างดี ในทางกลับกัน มันตีกรอบการเมืองระหว่างประเทศในฐานะพื้นที่ของการปฏิบัติที่ถูกนิยามในบริบทของการคงอยู่อันสมบูรณ์เบ็ดเสร็จของสังคมภายในประเทศจำนวนมาก ซึ่งต่างก็มีเอกภาพแบบลำดับขั้นอันมีเหตุผลตามสิทธิของตน และการขาดหายไปของศูนย์กลางการตัดสินใจแบบมีลำดับขั้นในภาพรวม (Ashley, 1989: 291)

ด้วยการตีกรอบแนวทางศึกษาไปในทางนี้ ตัวบทนี้จึงใช้การเปรียบเทียบที่สองกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วอลท์ซีใช้การเปรียบเทียบกับแนวทางในการจัดการกับ “โครงสร้าง” ตลาดของอดัม สมิท (Adam Smith)

ในการเปรียบเทียบกับสมิธ งานชิ้นนี้ของวอลท์ซได้ริเริ่มรูปแบบวาทกรรม ทฤษฎีที่จะ 1) สร้างและวางตำแหน่งหน่วยอธิปไตยของมันในฐานะ “ผู้สังเกตการณ์ที่เป็นธรรม (impartial spectator)” ซึ่งมีจุดยืนอันเบ็ดเสร็จที่ การทำงานของสังคมโดยรวมจะสามารถถูกเข้าใจและนำเสนอได้อย่างไม่ กำกวม 2) ทำให้การกระทำอันสนใจในตนเองและปฏิสัมพันธ์ของรัฐเอกภาพ กับระบบระหว่างประเทศที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นวัตถุในศึกษาของ มัน และ 3) ทำให้สถานะของ “โครงสร้าง” อันมีอิสระและเบ็ดเสร็จสอดคล้อง กับระบบเหล่านี้ (Ashley, 1989: 291)

สำหรับวอลท์ซแล้ว โครงสร้างเบ็ดเสร็จนี้สร้างข้อจำกัด สร้างเงื่อนไข และกำหนดการ กระทำในส่วนของรัฐ เพื่อที่โครงสร้างจะได้ถูกสร้างอีกครั้งและรัฐถูกบังคับให้ยอมตามสิ่งที่จำเป็น ต่อมัน ณ โครงสร้างนี้ คนจึงพบพื้นฐานของวอลท์ซที่อธิบายว่าทำไม “องค์ประกอบแก่นสารของ การเมืองระหว่างประเทศจึงยังมีความคงที่สูง รูปแบบเกิดขึ้นซ้ำ ๆ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซ้ำรอยเดิม อย่างไม่จบสิ้น” (Waltz, 1979: 66, cited in Ashley, 1989: 291)

แน่นอนว่า ทฤษฎีของวอลท์ซดังกล่าวเป็นแนวทางที่ทรงพลังและนำทฤษฎีการเมือง ระหว่างประเทศมาเผชิญกับคำถามสำคัญที่ว่า คนจะสามารถเข้าใจระเบียบโดยปราศจากผู้สร้าง ระเบียบและเข้าใจผลกระทบเชิงองค์การโดยที่องค์การอันเป็นกิจลักษณะขาดหายไปได้อย่างไร (Waltz, 1979: 89, cited in Ashley, 1989: 291) หรือคนจะเข้าใจการกำหนดความต่อเนื่องและ กฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ในชีวิตระดับโลกท่ามกลางการขาดหายไปของหน่วยเบ็ดเสร็จที่มีอำนาจ ในการกำหนดมันได้อย่างไร แอชลีย์กล่าวว่า คำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่สำคัญมากสำหรับพวก หลังโครงสร้างนิยม จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ

ดังนั้น การวิเคราะห์ของแอชลีย์จึงไม่ได้อ่านงานชิ้นนี้ในแบบเสียงเดียวที่มีความหมายเป็น ต้นกำเนิดจากผู้เขียน แต่ทำงานตามรูปแบบหลากหลายเสียงในฐานะสัมพันธ์กัน ดังนี้

ด้วยการฟังฟังการเปรียบเทียบ งานชิ้นนี้ของวอลท์ซประสบความสำเร็จใน ในฐานะแนวทางอันทรงพลังของปัญหา “ระเบียบโดยปราศจากผู้สร้างระเบียบ” เพราะมันผลักดันส่วนที่สำคัญกว่าของปัญหาออกไป (การปราศจากผู้สร้าง

ระเบียบ) และอนุমানเอาว่ามันได้ถูกแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มันสงวนที่ทางอัน
 จำเป็นไว้ให้แก่สิ่งสร้างระเบียบซึ่งมีอธิปไตย อันได้แก่ กระบวนทัศน์มนุษย์ผู้
 มีอธิปไตย ซึ่งมีศักยภาพในการแบ่งแยกพื้นที่โลกและนิยามขอบเขตที่แยก
 การเมืองภายในและระหว่างประเทศออกจากกัน มันได้รับอำนาจมาจากสิ่ง
 ใดก็ตามที่กระบวนทัศน์ของมนุษย์ผู้มีอธิปไตยสามารถอ้างตำแหน่งแห่งที่
 ดังกล่าวได้สำเร็จในวัฒนธรรมสมัยใหม่ และเพื่อที่จะมีอำนาจเช่นนั้น มัน
 สนับสนุนการทำให้การดิ้นรนต่อสู้ที่ผมจะเรียกว่า “การต่อสู้เพื่อขัดขวาง
 ข้ามผ่าน (transversal struggles)” ซึ่งทั้งสร้างและให้พลังอำนาจ รวมถึง
 ต่อต้านและปลดปล่อยกระบวนทัศน์ของมนุษย์ดังกล่าวต้องเจียบเสียดง
 งานขึ้นสนับสนุนการทำให้ผลที่ตามมาของความขัดแย้งทางการเมือง
 (อันเกิดจากการต่อสู้ดังกล่าว) เจียบสงบลง โดยอ้างว่าเพื่อการสร้างระเบียบ
 ในชีวิตระดับโลกสมัยใหม่ (Ashley, 1989: 292)

สมมุติฐานแรกของทฤษฎีของวอลท์ซที่กล่าวถึงรัฐและสังคมที่อยู่ร่วมกันจำนวนมากที่ต่าง
 ก็ถูกเข้าใจในฐานะลำดับขั้นอันมีเอกภาพและขอบเขตชัดเจน ซึ่งเป็นรองศูนย์กลางอันมีเหตุมีผล
 ในการตัดสินใจและความต้องการในการอยู่รอดนั้น แม้จะเข้ากันได้กับแนวทางแบบเดคาร์ตส์ แต่
 ก็ยังมีปัญหาอยู่ อาทิเช่น จะมองหารัฐที่มีขอบเขตชัดเจนในประวัติศาสตร์ได้อย่างไร ผู้คนที่รับรู้
 ความหลากหลายของการกระทำของมนุษย์ในประวัติศาสตร์ สังเกตเห็นว่าการตีความมีความ
 ขัดแย้ง ตระหนักว่าทุกขอบเขตนั้นถูกกำลวงในทางปฏิบัติ มองเห็นว่าขอบเขตเองนั้นก็มิใช่
 ถกเถียง เป็นประจักษ์พยานถึงการต่อต้านการกระทำที่อ้างว่าชอบธรรมทั้งหลาย เข้าใจว่าพื้นฐาน
 ของความชอบธรรมนั้นตกอยู่ในข้อสงสัยเสมอ รู้ว่าการอ้างสากลทั้งหลายมีข้อยกเว้นของมัน และ
 ระบุถึงความกำกวม ไม่แน่นอนที่อยู่รายล้อมการนำเสนอแบบเบ็ดเสร็จทั้งหลายนั้น จะสามารถ
 ตัดสินว่าอะไรเป็นขอบเขตและอำนาจอันสมบูรณ์ของรัฐและสังคมภายในประเทศจำนวนมากที่อยู่
 ร่วมกันได้อย่างไร

คำตอบของแอสลีย์คือ วอลท์ซหรือใครก็ตามที่กำหนดกรอบแบบนี้ต้องสันนิษฐานถึง
 หลักการสร้างอันไร้ปัญหาและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป หรือกฎเกณฑ์ในการแบ่งแยกอันแน่นอน
 บางอย่างที่จะทำให้คนสามารถตัดสินใจอย่างไม่กำกวมว่าอะไรควรนับเป็นการคงอยู่อันแน่นอน
 ของศูนย์กลางแบบลำดับขั้นในการตัดสินใจอันมีเหตุผล และอะไรจะถูกลบเป็นขอบเขตอัน

สมบูรณที่แบ่งแยกสิ่งที่อยู่ภายในของอาณาเขตภายในประเทศออกจากสิ่งที่อยู่ภายนอกของความ เป็นอนาธิปไตยที่หลบหนีอิทธิพลการปกครองของมัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้คนต้องสันนิษฐานถึง หลักการสร้าง ความแตกต่างที่ถูกลมองว่ามีอธิปไตย เป็นแหล่งที่มาของความหมายอันแน่นอนซึ่ง สามารถกำหนดควบคุมการตีความข้อจำกัดในชีวิตระดับโลก ที่โดยตัวเองแล้วอยู่เหนือการเมือง และนอกเหนือขอบเขตของประวัติศาสตร์ จึงได้รับการคุ้มครองจากการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Ashley, 1989: 292-293)

อย่างไรก็ตาม งานชิ้นนี้ของวอลท์ซไม่พบรูปลักษณะของรัฐอธิปไตยสากลที่จะมาเป็น ศูนย์กลางอธิปไตยในการใช้หลักการสร้างความแตกต่างในการเมืองระดับโลกเมื่อเทียบกับรัฐ อธิปไตยอังกฤษซึ่งเป็น “ผู้สังเกตการณ์ที่เป็นธรรม” ในงานของสมิท ดังนั้น ตัวบทของวอลท์ซจึง ต้องมองหารูปลักษณะอธิปไตยของมันจากที่อื่น ซึ่งก็คือ “มนุษย์” ผู้ใช้เหตุผลที่วัฒนธรรมสมัยใหม่ วางไว้ ณ ศูนย์กลางเรื่องเล่าในประวัติศาสตร์ของมัน โดยที่แอสลีย์อธิบายเกี่ยวกับรูปลักษณะ อธิปไตยของงานชิ้นนี้ไว้ในสี่ประเด็น ดังนี้ (Ashley, 1989: 294-297)

ประเด็นแรก ตัวบทนี้ไม่ได้พูดบนพื้นฐานความต้องการที่จะจัดตั้งรูปลักษณะอธิปไตยของ มนุษย์ในฐานะแหล่งที่มาของระเบียบและความหมายในประวัติศาสตร์ระดับโลก มันไม่ได้ระบุหรือ พยายามจะสร้างความถูกต้องชอบธรรมให้กับรูปลักษณะอธิปไตยของมนุษย์ในการพูดเสียง สาธารณะ มันไม่ได้พูดถึงข้อจำกัดทางประวัติศาสตร์ในการรับรู้และกระทำที่ต้องถือว่าเป็น รากฐานของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผล มันไม่ได้เอ่ยถึงข้อจำกัดที่มนุษย์มีพันธะต้องเชื่อฟังในฐานะรากฐาน ของการใช้เหตุผลอย่างเสรีของเขาในประวัติศาสตร์ ทั้งหมดนี้ไม่ใช่ความผิดพลาดทางทฤษฎีที่ วอลท์ซและนักทฤษฎีสมัยใหม่คนอื่น ๆ อาจถูกคาดหวังให้แก้ไขให้ถูกต้อง แต่มันเป็นการคงรักษา ความกำกวมเกี่ยวกับกระบวนการที่มนุษย์ผู้มีอธิปไตย เพราะกระบวนการดังกล่าวจะถูกใช้อย่างมี ประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อคำถามเรื่องความเป็นประวัติศาสตร์ของมันไม่ถูกพูดถึง มันต้องถูกใช้งานใน ฐานะสิ่งที่เป็นรากฐาน ต้นกำเนิดของการศึกษาอันมีเหตุผลที่โดยตัวมันเองแล้วอยู่เหนือขอบเขต การวิพากษ์อย่างมีเหตุผล เสียงแห่งความจริงแท้และความหมายที่สิทธิในการพูดของมันไม่เคยถูก ตั้งคำถาม และไม่เคยถูกตัดสินความถูกต้องชอบธรรม

ประเด็นที่สองจึงตามมาด้วยว่างานชิ้นนี้ต้องพูดถึงสถานที่ศูนย์กลางของมัน อันได้แก่ สถานที่ของ “พวกเรา” ผู้มีอธิปไตยสากล ผู้ซึ่งจะได้ยินและตระหนักรู้แนวทางแบบเบ็ดเสร็จของมัน

มองแนวทางเหล่านี้ว่าเป็น “ของเรา” เอง และจริง ๆ แล้วรับรู้ “ตัวเราเอง” ว่าอยู่ในสถานที่ของผู้เขียนตัวบทที่สร้างมันขึ้นมา โดยที่แอสลีย์ได้ยกตัวอย่างจากงานชิ้นนี้ที่แสดงถึงมุมมองสถานที่ดังกล่าว

เพื่อที่จะไปให้ไกลกว่า “ข้อเท็จจริงของการสังเกต (the fact of observation)” ซึ่งพวกเราหวังอย่างมากว่าจะทำ พวกเราต้องจับปัญหาของการอธิบาย ... การคาดการณ์อาจมีประโยชน์ พลังที่ขับเคลื่อนสองร่างให้มาปะทะกันอาจเข้าถึงไม่ได้ แต่ถ้าพวกเราสามารถคาดการณ์การปะทะได้อย่างน้อยพวกเราก็สามารถหลบออกมาให้พ้นทางได้ บ่อยครั้งที่พวกเราชอบที่จะสามารถใช้การควบคุมได้ เพราะกฎหมายไม่ได้บอกพวกเราว่าทำไมจึงมีความสัมพันธ์ มันไม่อาจบอกพวกเราว่าพวกเราสามารถใช้การควบคุมและพวกเราจะทำเช่นนั้นได้อย่างไร เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหลัง พวกเราจึงต้องการทฤษฎี (Waltz, 1979: 6, cited in Ashley, 1989: 295)

แอสลีย์ชี้ว่า คำว่า “พวกเรา” ผู้ที่ครอบครองพื้นที่อธิปไตยนี้ถูกทิ้งให้กำกวม ส่วนหนึ่งของตัวบทสงวนพื้นที่ซึ่งอาจถูกควยคว่าโดยกระบวนการที่คนมากมายเกี่ยวกับองค์อธิปัตย์มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลไม่ว่าจะเป็นของพวกเสรีนิยม มาร์กซิสต์ โรแมนติก คริสเตียน ฯลฯ งานชิ้นนี้ของวอลท์ซจึงอาจถูกมองว่าเขียนจากจุดยืนอธิปไตยของรูปลักษณ์สมัยใหม่ของมนุษย์แบบใดก็ได้ ซึ่งมองตัวเองในฐานะ “พวกเรา” ที่เป็นสากลผู้ที่ “ปรารถนาอย่างแรงกล้า” ที่จะอธิบายโลกของการเมืองเพราะพวกเรา “มีความปรารถนาจะควบคุม” ประวัติศาสตร์ของพวกเรา (Waltz, 1979: 6, cited in Ashley, 1989 : 295)

ประเด็นต่อมาบอกว่าสิ่งที่ให้อำนาจและทำให้งานชิ้นนี้ถูกสนใจจริงจัง คือ มันถูกจับประเด็นในบริบทของวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่ซึ่งทุก ๆ ตัวแปรของวาทกรรมปรารถนาจะอ้างและยึดครองพื้นที่ศูนย์กลางอันเบ็ดเสร็จที่ทฤษฎีของวอลท์ซสงวนเอาไว้ โดยตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ตัวแปรทั้งหมดของวาทกรรมสมัยใหม่ทำซ้ำ ฟังฟัง และพูดถึงการคงอยู่ของกระบวนการที่องค์อธิปัตย์มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล มันคาดการณ์และพูดถึงเสียงของกระบวนการที่คนมนุษย์อันเข้าใจว่าเป็นสากลอัตลักษณ์อธิปไตยที่ถูกนิยามในบริบทของข้อจำกัดบางประการต่อการรับรู้และกระทำการที่จะจัดการรากฐานของเจตจำนง เสรีภาพ และอำนาจของมนุษย์ในประวัติศาสตร์ พร้อมกันนั้น ตัวแปร

ทั้งหมดของวาทกรรมสมัยใหม่ยังสันนิษฐานถึงความจำเป็นของรัฐ ในฐานะตัวแทนกระทำการของกฎหมายและความรุนแรงอันมีเหตุมีผล ที่ซึ่งความชอบธรรมของมันได้มาจากการใช้วิธีการอันรุนแรงเพื่อนำเอา “ความเป็นอนาธิปไตย” ภายนอกให้มาอยู่ภายใต้การควบคุมและคงรักษาเงื่อนไขของเอกราชและความเป็นสิ่งที่มีเหตุมีผลของมนุษย์ผู้มีอธิปไตยเอาไว้ให้มั่นคงภายในขอบเขตภายในประเทศ เพราะฉะนั้น ตัวแปรทั้งหมดจึงใช้กระบวนการทัศน์ของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย เพื่อจัดหาหลักการสร้างความแตกต่าง (หลักการแบบเดคาร์ตส์) ซึ่งจะทำให้เป็นไปได้ที่จะแยกแยะระหว่างภายในและภายนอก ระหว่างสนามภายในประเทศของสิ่งที่มีเหตุผลที่ซึ่งมนุษย์ยอมต่อรัฐอย่างเต็มที่ และอาณาเขตอันตรายภายนอกของความเป็นอนาธิปไตยที่รัฐต้องทำให้สงบเพื่อปกป้องมนุษย์ผู้มีอธิปไตย

ดังนั้น เพื่อที่จะได้รับความสนใจอย่างจริงจังในวัฒนธรรมดังกล่าว งานชิ้นนี้จึงไม่จำเป็นต้องพูดถึงหรือสร้างความถูกต้องชอบธรรมให้กับกระบวนการทัศน์มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล ในฐานะหลักการสร้างความแตกต่างอันแน่นอนที่การคงอยู่ของรัฐจำนวนมากจะได้รับการนิยามอย่างไม่กำกวม ทั้งหมดที่ตัวบทต้องทำคือ นำเสนอทฤษฎีที่สงวนพื้นที่ศูนย์กลางอันกำกวมสำหรับ “ผู้เขียน” ที่มีอธิปไตยผู้มีศักยภาพในการตีความความกำกวมของชีวิตระดับโลก ใช้นโยบายแบบเดคาร์ตส์ และแยกแยะรัฐกับสังคมภายในประเทศจำนวนมากอย่างที่มีนัยเป็นจริง ๆ และถูกหมายให้เป็น ผู้อ่านตัวบทนี้ในแบบสมัยใหม่ที่ยึดมั่นในการคงอยู่อันจำเป็นของกระบวนการทัศน์ของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลนั้น สามารถนับได้ว่ายึดพื้นที่ดังกล่าวและจัดหาเนื้อหาให้แก่การคงอยู่นี้ เป็น “พวกเรา” อันมีอธิปไตยสากลผู้ที่พบความหมายในทฤษฎี

ประเด็นสุดท้ายบอกว่า นอกจากการมีพื้นที่ศูนย์กลางอันเบ็ดเสร็จที่วาทกรรมสมัยใหม่อ้างถึงแล้ว อำนาจของงานชิ้นนี้ยังขึ้นอยู่กับการทำให้ผลที่ตามมาของความขัดแย้งทางการเมืองระดับโลกเงียบลง อำนาจของมันขึ้นอยู่กับการผลักไสสิ่งที่เรียกว่า “การต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่าน” ออกจากกรอบทฤษฎี เพื่อที่ความกำกวมและความไม่แน่นอนต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ซึ่งเกิดจากการต่อต้านของการต่อสู้ดังกล่าวจะสามารถถูกกำหนดควบคุม และกระบวนการทัศน์มนุษย์ผู้มีอธิปไตยจะถูกกำหนด ต่อต้าน ปลดเปลื้อง และกำหนดใหม่อีกครั้งในประวัติศาสตร์ได้ต่อไป (Foucault, 1983, cited in Ashley, 1989: 296)

แอสลีย์เรียกการต่อสู้ดิ้นรนดังกล่าวว่าการต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่าน เพราะมันเป็นความขัดแย้งที่ไม่สามารถถูกประนีประนอมไกลเกลี่ยให้เข้ากับการตีความเรื่องพื้นที่แบบเดคาร์ตส์ ที่มีการยืนยันถึงขอบเขตอันสมบูรณ์ระหว่างภายในและภายนอกได้ โดยที่สี่ข้อเสนอซึ่งทับซ้อนกันเกี่ยวกับการต่อสู้เหล่านี้จะช่วยให้มองเห็นความสำคัญของมันในการเมืองโลกสมัยใหม่ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- การต่อสู้เหล่านี้เกี่ยวกับบทบาทของอำนาจ แม้จะไม่ใช่ในรูปแบบของอำนาจที่อาจถูกครอบครองและใช้ในฐานความสามารถโดยตัวแทนกระทำการปัจเจก มันคือการมีอิทธิพลระหว่างกันอย่างรุนแรงของปฏิบัติการความรู้เพื่อกำหนดและควบคุมทรัพยากรทั้งหมดในวัฒนธรรม มันเป็นความขัดแย้งที่ทรัพยากรอันแตกแยกในวงกว้างถูกแพร่กระจาย ควบคุม จัดการ และหลอมรวมกัน
- ปฏิบัติการความรู้ของอำนาจในการต่อสู้เหล่านี้ไม่ได้เป็นในแง่ลบ เพราะมันไม่ได้ทำงานด้วยการกดทับเสรีภาพในการกระทำของหน่วยอภิปโตย หากแต่มันมีนัยยะทางบวกและมีประโยชน์ก่อให้เกิดผล เพราะมันเป็นปฏิบัติการความรู้ของการระบุนะวณทัศน์มนุษย์ผู้รู้ตนเองว่ามีอิสรเสรี จึงได้รับอำนาจให้มีส่วนร่วมในวาทกรรมสมัยใหม่ รวมทั้งสนใจจริงจังในคำถามเรื่องความชอบธรรม ขอบเขต และการกระทำของรัฐ
- การต่อสู้เหล่านี้ไม่ใช่ทั้งภายในและระหว่างประเทศ มันถูกเรียกว่า “การต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่าน” เนื่องจากมันเคารพการไร้ขอบเขต มันดิ้นรนต่อสู้เพื่อระบุและแสดงให้เห็นถึงการคงอยู่อันมีอภิปโตยของระบุนะวณทัศน์มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล ในการเป็นตัวกำหนดควบคุมการตีความในเรื่องขอบเขตทางเวลาและพื้นที่ รวมทั้งกำหนดขอบเขตอันเป็นที่รับรู้ระหว่างอาณาเขตภายในประเทศอันมีเหตุมีผลที่ยอมต่อรัฐ กับอาณาเขตอันน่าสะพรึงกลัวของสภาพอนาธิปไตยภายนอก ซึ่งการต่อสู้เหล่านี้ต่อต้าน
- การต่อสู้เหล่านี้ไม่มีวันจบสิ้น เนื่องจากมันไม่มีวันมารวมเข้ากับระบุนะวณทัศน์มนุษย์ผู้มีอภิปโตยที่มันต่อต้าน ซึ่งเป็นที่รับรู้กันว่าบริสุทธิ์และเป็นสากลในฐานะโครงการที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้และเสร็จสมบูรณ์ที่บริหารจัดการความเบ็ดเสร็จโดยปราศจากการทำทนาย เนื่องจากระบุนะวณทัศน์ดังกล่าวอยู่ในกระบวนการของการถูกเขียน ลบ และเขียนใหม่

ในพื้นที่เฉพาะเทศะอันนับไม่ถ้วนอยู่เสมอ กระบวนทัศน์มนุษย์ผู้มีอิทธิปไตยที่ไม่มีวันปราศจากการต่อต้านสามารถพูดได้ว่าคงอยู่แค่ในบริบทที่มันสามารถทำงานซ้ำ ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในการกำหนดควบคุมความคลุมเครือของประวัติศาสตร์ในความกว้างขวางหลากหลายของเวลาและสถานการณ์อันแตกแยกเท่านั้น

แอสลีย์กล่าวว่า การเข้าใจกระบวนทัศน์องค์อธิปัตย์มนุษย์ในบริบทของการต่อสู้เหล่านี้ไม่ใช่การปฏิเสธความสำคัญในทางปฏิบัติที่กระบวนทัศน์เหล่านี้อาจมี หรือหน้าที่ ๆ มันอาจแสดงออกมาในการกำหนดควบคุมและสร้างพื้นที่การเมืองระดับโลกสมัยใหม่ แต่มันเป็นการยืนยันที่จะมองกระบวนทัศน์ดังกล่าวตามที่มันเป็นจริง ๆ คือ ในความเป็นประวัติศาสตร์ของมัน มันคือการตระหนักว่ากระบวนทัศน์มนุษย์ผู้มีอิทธิปไตยซึ่งห่างไกลจากการเป็นแหล่งที่มาอันบริสุทธิ์ของความหมายในประวัติศาสตร์นั้น ไม่มีวันเป็นอะไรมากไปกว่าผลของการดิ้นรนต่อสู้ทางปฏิบัติอันไม่แน่นอนในประวัติศาสตร์ มันคือการมองรูปลักษณะของมนุษย์ในฐานะสิ่งที่ถูกต่อต้าน สิ่งนี้อาจไม่เกิดขึ้น และจึงเป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการของการถูกกำหนด ต่อต้าน และกำหนดใหม่ในรูปแบบที่แปรเปลี่ยนไปอยู่เสมอ

ดังนั้น งานชิ้นนี้ของวอลท์ซจึงไม่อนุญาตให้กระบวนทัศน์ของมนุษย์ถูกเข้าใจในนัยยะทางประวัติศาสตร์ของมัน ในการอ่านด้วยวิธีอย่างจริงจัง คนต้องคงรักษาการทำให้การต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่านเงียบลง คนต้องปฏิเสธที่จะเข้าใจกระบวนทัศน์มนุษย์ผู้มีอิทธิปไตย ในฐานะผลอันมีปัญหาของบทบาทอันรุนแรงของอำนาจ ในทางตรงข้าม คนต้องอ่านและพูดถึงผลของอำนาจอย่างไว้ซึ่งคำถาม ทำให้มุมมองทางทฤษฎีของตนเป็นรองมุมมองอะไรก็ตามที่จะทำให้กระบวนทัศน์ดังกล่าวได้รับชัยชนะในการต่อสู้เหล่านี้ มีเพียงแค่มนุษย์ในกระบวนทัศน์แบบนี้เท่านั้นที่เป็นหน่วยที่แท้จริงของ “พวกเรา” อันเป็นสากล ผู้ที่ครอบครองพื้นที่อันกำกวมซึ่งสงวนไว้สำหรับมนุษย์ ณ ศูนย์กลางของตัวบทของวอลท์ซ

เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่ชัดเจนว่าการสร้างทฤษฎีของวอลท์ซต่อปัญหา “ระเบียบโดยปราศจากผู้สร้างระเบียบ” นั้นได้รับอำนาจมาจากข้อเท็จจริงที่ว่ามันปฏิเสธจะสนใจส่วนที่สำคัญของปัญหาดังกล่าว อันได้แก่ การขาดหายไปของผู้สร้างระเบียบในการเมืองโลก เนื่องจากงานชิ้นนี้ไม่มีวันขจัด “ผู้สร้างระเบียบ” แต่มันกลับยืนยันในการสงวนที่ไว้สำหรับกระบวนทัศน์มนุษย์ผู้มีอิทธิปไตยอันไร้ซึ่งคำถามและถือกำเนิดขึ้นมาเหนือประวัติศาสตร์ รวมทั้งได้รับอภิสิทธิ์ในฐานะ

ศูนย์กลางอันเด็ดเดี่ยวและเบ็ดเสร็จของการตีความการเมืองระดับโลก เสียงหนึ่งเดียวที่มีศักยภาพ และถูกกำหนดให้ตัดสินการแบ่งพื้นที่โลกตามแบบเดคาร์ตส์ ที่ภาพรวมโครงสร้างของตัวบทต้อง ฟังฟัง ตัวบทไม่ได้ถามว่ากระบวนการทัศน์อันเป็นศูนย์กลางและขาดเสียมิได้นี้มีที่มาจากไหน จริง ๆ แล้ว พลังอำนาจของงานชิ้นนี้ขึ้นอยู่กับคำถามของมัน เพราะเพียงแค่การตั้งกระบวนการทัศน์ มนุษย์ไว้ให้รับปัญหา ตัวบทก็สามารถสวมนที่ทางอันกำกวมไว้ ณ ศูนย์กลางทฤษฎีของมันได้

ทั้งหมดนี้จึงเป็นการกลับด้านลำดับชั้นแบบการรวบยอดทางตรรกะของมนุษย์/สงครามที่ ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพในงานชิ้นแรก ใน *Man, the State and War* สัญญาอันมีอิทธิพลของ มนุษย์แสดงถึงอัตลักษณ์อันมีเหตุมีผลที่เหนือกว่าสงคราม ส่วนสัญญาของสงครามแสดงถึงสนาม ของความไม่แน่นอนและบทสรุปแบบปลายเปิดที่หลีกเลี่ยงความเป็นเหตุผลภายใต้สัญญาของ มนุษย์ ในทางตรงกันข้าม ในการสังเกต *Theory of International Politics* เราก็จะพบลำดับ ความสำคัญที่กลับด้านกัน สัญญาของมนุษย์โดยแท้จริงแล้วไม่ใช่อัตลักษณ์ต้นกำเนิดที่สำคัญ หรือเหนือกว่ารัฐและสงคราม มันไม่ใช่การคงอยู่รากฐานแบบง่าย ๆ ที่คนจะใช้เป็นจุดเริ่มต้น สำหรับแนวทางแบบเส้นตรงเส้นเดียวของมนุษย์ รัฐ และสงคราม (Ashley, 1989: 298) แต่ตรรกะ ของงานชิ้นหลังมุ่งตรงไปยังทิศทางตรงกันข้ามคือ สัญญาของมนุษย์มีขึ้นเพื่อควบคุมและจัดการ กับเหตุการณ์อันไม่แน่นอนในประวัติศาสตร์และอันตรายของสงครามซึ่งเกิดจากสภาพอนาธิปไตย ระหว่างประเทศ ดังนั้น รูปลักษณ์ของมนุษย์จึงเป็นผลที่ตามมาของสงคราม

กล่าวโดยสรุปคือ แอชลีย์เปิดเผยให้เห็นว่าในกระบวนการทัศน์ของวอลท์ซนั้น ความเป็น เหตุผลของมนุษย์บรรลุสถานะอนิปไตยของมันได้ด้วยการระบุนิวความไกลาหลสูงสุด (สภาพ อนาธิปไตยและสงคราม) ในฐานะด้านตรงกันข้ามกับมนุษย์หรือสิ่งที่มนุษย์ไม่ได้เป็น ในวาทกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความแตกต่างจากความเป็นเหตุเป็นผล คือ สงคราม ความเป็น เหตุผลของมนุษย์ต้องการความไกลาหลเพื่อที่จะมีความเป็นอนิปไตย เนื่องจากหากปราศจาก ความไม่แน่นอนอันควบคุมไม่ได้ที่สร้างอาณาเขตของความเป็นประวัติศาสตร์และสงคราม ความ เป็นเหตุเป็นผลของมนุษย์ก็จะมีภารกิจวิรูปบุรุษให้แสดง ความสำคัญในหน้าที่และการคงอยู่ของ มันก็จะลดน้อยถอยลง อาณาเขตของสงครามจึงขยาย ให้อำนาจ และทำให้องค์อิตีปไตย์แห่ง เหตุผล (มนุษย์) สูงส่งขึ้น “ข้อเท็จจริง” ของความเป็นองค์อิตีปไตย์อันมีเหตุมีผลจึงเป็นไปในเชิง สัมพัทธ์กับความไกลาหลซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่จำเป็น แอชลีย์ปรับใช้แนวทางการรื้อถอนของเดวิดดา

เพื่อแสดงให้เห็นว่าวอลท์ซวางทฤษฎีในประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของวิธีดำเนินการแบบการรวบยอดทางตรรกะ (Gregory, 1989: xvii)

3. นัยยะของการกลับด้านลำดับชั้นมนุษย์ / สงครามต่อการศึกษา การเมืองโลก

แอสลีย์กล่าวว่า มีอยู่อย่างน้อยสามแนวคิดที่แสดงถึงนัยยะของการกลับด้านลำดับชั้นมนุษย์ / สงครามต่อการศึกษาการเมืองโลก อันได้แก่ แนวคิดเรื่องสงคราม แนวคิดเรื่องมนุษย์ และที่สำคัญคือ แนวคิดเรื่องรัฐ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะนำเราไปสู่ “สถานที่” และ “ปัญหา” สำคัญของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในการศึกษาการเมืองโลกสมัยใหม่ (Ashley, 1989: 298-303)

แนวคิดแรก คือ แนวคิดเรื่องสงคราม เป็นที่ชัดเจนว่าการกลับด้านลำดับชั้นแบบการรวบยอดทางตรรกะของมนุษย์ / สงคราม ไม่ใช่การเชิดชูสงครามและความรุนแรง หรือสภาพอนาธิปไตยและความน่าสะพรึงกลัว แต่การให้อภิสิทธิ์ “สงคราม” เหนือกว่า “มนุษย์” คือ การสนใจจริงจังในสิ่งที่งานชิ้นแรกปฏิเสธจะสนใจ อันได้แก่ การรับรู้นัยยะทางประวัติศาสตร์อันหลีกเลี่ยงไม่ได้ของมนุษย์ มันคือการพูดว่ากระบวนทัศน์มนุษย์ต้องถูกเข้าใจในความเป็นประวัติศาสตร์ของมัน ในฐานะผลจากการต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่าน โดยสรุปคือ การให้อภิสิทธิ์สัญญาของ “สงคราม” และ “สภาพอนาธิปไตย” หมายถึงการเคารพต่อนัยยะทางประวัติศาสตร์ของหน่วย วัตถุ และรูปแบบกระทำการทั้งหมดในการเมืองระดับโลกสมัยใหม่

แนวคิดที่สอง คือ แนวคิดเรื่องมนุษย์ การให้อภิสิทธิ์แก่ “สงคราม” เหนือกว่า “มนุษย์” ไม่ได้มีนัยยะถึงการปฏิเสธหรือต่อต้านมนุษย์ เพียงแต่เมื่อรูปลักษณะของ “มนุษย์” ถูกทำให้เป็นรอง “สงคราม” ที่ถูกเข้าใจในฐานะการต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่านแล้ว มันจะไม่สามารถมีกระบวนทัศน์มนุษย์ผู้มีอธิปไตยอันจริงแท้ ไร้ข้อโต้แย้ง และเป็นหนึ่งเดียวที่เป็นรากฐานของเรื่องเล่าสากลใด ๆ อีกต่อไป ในทางตรงกันข้าม มันจะเป็นที่ชัดเจนว่ากระบวนทัศน์ดังกล่าวโดยตัวเองแล้วเป็นเครื่องมือของอำนาจที่ยับยั้งการต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่าน กำหนดควบคุมความไม่แน่นอนในประวัติศาสตร์และกำหนดข้อจำกัดของการรับรู้และกระทำ

แนวคิดสุดท้าย คือ แนวคิดเรื่องรัฐ การกลับลำดับชั้นมนุษย์ /สงคราม ไม่ได้มีนัยยะถึงการละเลยรัฐสมัยใหม่ แต่มันมีนัยยะถึงความจำเป็นในการทำสิ่งที่ทฤษฎีสังคมและการเมืองสมัยใหม่ปฏิเสธจะทำ คือ การมองรัฐสมัยใหม่ในนัยยะทางประวัติศาสตร์ของมัน ในฐานะปัญหาที่ควรค่าแก่การวิเคราะห์ทางทฤษฎีอย่างละเอียดรอบคอบ กล่าวคือ วาทกรรมสมัยใหม่ถูกกำหนดให้มองรัฐในฐานะจุดเน้นกลางหนึ่งเดียว และการสงวนไว้ซึ่งความรุนแรงและทรัพยากรในการบริหารจัดการอันมีเหตุมีผล ที่ส่งผลกระทบต่อกรอบของพื้นที่ภายในประเทศ อันจะคงรักษาความชอบธรรมและสิทธิในการคงอยู่ด้วยการมีพื้นฐานอยู่บนเจตจำนงอันมีเหตุผลของประชากรมนุษย์ผู้มีอธิปไตยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภายในประเทศดังกล่าว แต่สิ่งที่ภาพลักษณ์นี้ผลักดันให้ออกจากมุมมอง คือ คำถามที่มันต้องคาดการณ์ว่าถูกตอบไปเรียบร้อยแล้ว อันได้แก่ คำถามที่ว่าอาณาเขตภายในประเทศของมนุษย์ผู้มีอธิปไตยที่ยอมรับกฎหมายและความรุนแรงของรัฐถูกสร้าง กำหนดขอบเขต และวางไว้แยกจากอาณาเขตอื่น ๆ เช่น อาณาเขตต่างประเทศ อาณาเขตภายนอก หรืออาณาเขตอันตราย เพื่อที่มันอาจถูกใช้ในการจัดหาพื้นฐานอันไร้ปัญหาที่วาทกรรมของความชอบธรรมทั้งหมดอ้างถึงได้อย่างไร การให้อภิสิทธิ์ “สงคราม” เหนือกว่า “มนุษย์ผู้มีอธิปไตย” คือการมองว่าคำถามนี้ต้องถูกถาม เนื่องจากการคงอยู่ของ “สังคมภายในประเทศของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย” ไม่สามารถถูกใช้เป็นแหล่งที่มาของความชอบธรรมซึ่งอาจถูกพบ อ้างถึง และนำเสนออย่างเหมาะสมในกฎหมายและการปฏิบัติของรัฐได้ เพราะ “แหล่งที่มา” ที่ว่าก็อยู่ในกระบวนการของการถูกเขียนเช่นกัน

แอสลีย์กล่าวว่า ความเป็นรัฐสมัยใหม่ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในเรื่องการคงรักษาฉันทามติในหมู่ประชากรมนุษย์ผู้มีอธิปไตยเกี่ยวกับผลประโยชน์อันเหมาะสมที่ได้รับความนิยมกัน หรือเรื่องกิจการอย่างเป็นทางการของรัฐในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ดังกล่าว จัดการกับภัยอันตราย ชับไล่ภัยคุกคามและแก้ไขปัญหาที่มีร่วมกันเพียงเท่านั้น ความเข้าใจดังกล่าวจะลดความเป็นรัฐสมัยใหม่เหลือเพียงกิจการเชิงเทคนิคในการแก้ปัญหาเพื่อผลประโยชน์ของชุมชนที่มีขอบเขตแน่นอน และมันจะทำให้การสร้าง ความชอบธรรมของรัฐเป็นเพียงแค่การกระทำเพื่อสนองผลประโยชน์เหล่านี้ แม้ว่าความเข้าใจดังกล่าวจะมีส่วนสำคัญในความเป็นรัฐสมัยใหม่ แต่ความเป็นรัฐยังคงเกี่ยวข้องกับอีกมิติที่สำคัญ กล่าวคือ การปฏิบัติของรัฐสมัยใหม่โดยส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานด้วยการแก้ปัญหาและภัยอันตรายต่าง ๆ ในนามของประชากรภายในประเทศ แต่โดยการระบุปัญหาและอันตรายที่สามารถถูกมองว่าเป็นเรื่องภายนอกของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย และความเป็นภายนอกดังกล่าวก็ดี

กรอบ “สังคมภายในประเทศ” ที่รัฐสามารถรับรู้ในฐานะศูนย์กลางและสามารถคงรักษาข้ออ้างความชอบธรรมของมันได้ (Ashley, 1989: 302)

ความเป็นรัฐสมัยใหม่เป็นปฏิบัติการความรู้ที่ฉายภาพของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย แต่ไม่เคยสำรวจตรวจสอบหรือวิพากษ์วิจารณ์ ถ้าหากส่วนหนึ่งของความเป็นรัฐในยุคกลางคือ ศิลปะในการกำหนดการตีความพระเจ้าที่กษัตริย์สามารถสะท้อนภาพและรับใช้ ผ่านวิธีการทางอ้อมในการระบุทลงโทษต่อการล่วงเกินพระวาระของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ความเป็นรัฐสมัยใหม่ก็อยู่ที่มาตรการสำคัญของศิลปะในการกำหนดการตีความกระบวนทัศน์มนุษย์ผู้มีอธิปไตยที่รัฐสามารถสะท้อนภาพและรับใช้ ผ่านการเลือกกำหนดภัยอันตรายและอุปสรรคต่อการเติมเต็มเจตจำนงของเขา มันเป็นศิลปะของการทำให้ความหมายของมนุษย์เป็นภายในประเทศด้วยการกำหนดปัญหา อันตราย และความกลัวของเขาที่อยู่ภายนอกขึ้นมา ดังนั้น ความเป็นรัฐสมัยใหม่ก็คือ ความเป็นมนุษย์สมัยใหม่ (Ashley, 1989: 303)

เมื่อความเป็นรัฐสมัยใหม่ถูกเข้าใจในแบบนี้แล้ว “การเมืองระหว่างประเทศ” จึงไม่ใช่แค่คำที่วาทกรรมสมัยใหม่ใช้เพื่อแสดงถึงแนวทางการรับรู้และกระทำการอันเป็นอันตรายที่ต่อเนื่องต่อ “เหตุผลของมนุษย์” แต่ความเป็นรัฐสมัยใหม่ยังใช้คำดังกล่าวในฐานะความวิปลาส (insanity) ความโง่เขลา (folly) ความป่วยไข้ (illness) ความวิปริต (perversion) ความเฉื่อยชา (sloth) ความล้าหลัง (backwardness) อาชญากรรม (criminality) การทุจริต (corruption) และภัยธรรมชาติ (natural catastrophe) ในการแบ่งเขตและกำหนดปัญหา รวมทั้งภัยอันตรายที่มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลต้องรู้จักที่จะรับรู้ ทำให้เป็นภายนอก และนำมาไว้ภายใต้การควบคุม (Foucault, 1977, 1978, cited in Ashley, 1989: 303)

สัญญาของ “การเมืองระหว่างประเทศ” และแนวโน้มของสงครามถูกพูดถึงโดยส่วนใหญ่ในทางตรงกันข้ามกับการสร้าง “สังคมภายในประเทศ” ซึ่งถูกเข้าใจในฐานะภาพรวมทางสังคมที่เป็นรูปเป็นร่างของ “มนุษยชาติผู้มีเหตุผล (reasonable humanity)” “อารยธรรม (civilization)” “ประเทศชาติ (nation)” หรือ “ชุมชนสมัยใหม่ของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย (modern community of sovereign man)” ในวาทกรรมสมัยใหม่ “การเมืองระหว่างประเทศ” จึงถูกใช้เพื่อบ่งชี้ถึงพื้นที่ส่วนเหลืออันไม่แน่นอนที่ความไม่มีเหตุผลยังมีอำนาจปกครองและการข่มขู่คุกคามยังคงเกิดขึ้น มุมมองต่อ “การเมืองระหว่างประเทศ” ดังกล่าวทำให้มันมีความสำคัญสองประการด้วยกันใน

วาทกรรมสมัยใหม่ ประการแรก มันทำให้เกิดแนวคิดของ “การนำการเมืองระหว่างประเทศมาอยู่ภายใต้การควบคุม (bringing international politics under control)” ซ้ำแล้วซ้ำเล่าในวาทกรรมสมัยใหม่ ซึ่งเชื่อมั่นศรัทธาในรูปลักษณะกลางของรัฐที่มีภารกิจอันทรงเกียรติในการควบคุมอาณาเขตนี้ในนามของสังคมสมัยใหม่โดยรวม ประการที่สอง “การเมืองระหว่างประเทศ” ถูกใช้เพื่อให้ความหมายแก่พื้นที่ซึ่งอันตรายมากเสียจนการควบคุมนั้นไม่เคยแน่นอน ความก้าวหน้ำมักจะถูกกลับด้าน และอันตรายใหม่ ๆ รอคอยโอกาสที่จะเกิดขึ้นมาอยู่เสมอ ดังนั้น วาทกรรมสมัยใหม่จึงเกิดแนวคิด “ความรอบคอบ (prudence)” ที่ไม่เพียงสอนนัยยะถึงการที่ความเชื่อมั่นและความแน่นอนถูกปลดปล่อยโดยความกลัวและความกำกวม แต่ยังคงส่งนัยยะถึงความจำเป็นในการรวบรวมสะสมวิธีการอันรุนแรงเอาไว้ มิฉะนั้น สังคมภายในประเทศจะถูกทำลายและอารยธรรมสมัยใหม่จะพบกับจุดจบ บุคคลแห่งรัฐผู้ที่ขาดความรอบคอบเช่นนี้จะได้รับการดูถูกเหยียดหยามหาใช่การให้เกียรติและยกย่อง ไม่ว่าเขาจะสัญญาเรื่องราวความก้าวหน้าอะไรไว้ก็ตามที่ เขาจะไม่ได้รับใช้สังคมสมัยใหม่โดยรวมอีกต่อไป (Ashley, 1989: 304)

แต่ทว่า การที่วาทกรรมสมัยใหม่คุ้นเคยกับความเข้าใจ “การเมืองระหว่างประเทศ” ในฐานะสนามของอันตรายอันกำกวมและไร้เหตุผลภายนอกที่ต้องถูกควบคุมเป็นเพราะในความเป็นจริง วาทกรรมสมัยใหม่ทำให้ “การเมืองระหว่างประเทศ” มีหน้าที่ในทางที่ตรงกันข้าม ห่างไกลจากการเป็นความว่างเปล่าต้นกำเนิดและแหล่งอิสระของอันตรายต่อสังคมภายในประเทศสมัยใหม่ “การเมืองระหว่างประเทศ” เป็นปฏิบัติการความรู้ของความเป็นรัฐที่มีหน้าที่เพื่อผลิตผลของสังคมภายในประเทศสมัยใหม่ อันได้แก่ อัตลักษณ์ทางสังคม อันประกอบไปด้วยประชากรซึ่งเป็นรองศูนย์กลางอธิปไตยผ่านการระบุอันตรายตรงหน้าที่มนุษย์ผู้มีอธิปไตยจะรับรู้ในฐานะภัยคุกคามจากภายนอกต่อสังคมโดยรวม ในฐานะด้านหนึ่งของความเป็นรัฐสมัยใหม่ “การเมืองระหว่างประเทศ” คือ การระบุสิ่งที่อันตราย การทำให้อันตรายเป็นภายนอกเบ็ดเสร็จ และการเคลื่อนย้ายประชากร (มาอยู่ภายในประเทศ) เพื่อควบคุมอันตรายเหล่านี้ ทั้งหมดอยู่ในนามของความเบ็ดเสร็จทางสังคม ที่แท้จริงแล้วประกอบไปด้วยร่องรอยของภายนอกอยู่ข้างในเสมอ และไม่ได้เป็นอะไรมากไปกว่าการปฏิบัติที่ภัยอันตรายในภาพรวมถูกระบุขึ้นมา

แอสลีย์กล่าวว่า เรื่องความเป็นรัฐและการเมืองระหว่างประเทศมีนัยยะกว้างขวาง แต่มีอยู่สี่ประเด็นที่จำเป็นต้องเน้นเป็นพิเศษ (Ashley, 1989: 305-308) ประเด็นแรก “การเมืองระหว่างประเทศ” ของยุคสมัยใหม่ในฐานะปฏิบัติการความรู้ของความเป็นรัฐไม่ได้เป็นรอง “สังคม

ภายในประเทศ” หรือเป็นอาณาเขตที่วาทกรรมสมัยใหม่ใช้เป็นแหล่งในการเติมเต็มเรื่องเล่าแห่งความจริงแท้และความก้าวหน้าของมัน เพราะหากไม่มีการกำหนดหรือระบุอันตรายระหว่างประเทศ มันก็ไม่อาจมีแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางสังคมภายในประเทศที่ประชากรมนุษย์ผู้มีอธิปไตยจะยอมต่อการบริหารจัดการของรัฐ เพื่อให้สามารถจัดการกับอันตรายเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประเด็นที่สอง สิ่งนี้ช่วยอธิบายว่าทำไมในการเมืองสมัยใหม่นั้น สัญญาของ “สงคราม” และ “ความมั่นคง” จะถูกพูดถึงเป็นประจำ เมื่อใดก็ตามที่รัฐในฐานะกลไกกลางในการสอดส่องตรวจตราและบริหารจัดการถูกเรียกร้องให้จัดการกับการต่อต้านที่หลีกเลี่ยงการควบคุมของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย และทำให้กระบวนการที่คนมนุษย์ตกอยู่ในข้อสงสัย สิ่งที่เราเรียกกันว่าการขยายบทบาทของรัฐสมัยใหม่ในสังคมภายในประเทศอาจเกี่ยวข้องข้องกับการทำให้ความเป็นภายในประเทศตรงกันข้ามกับระหว่างประเทศชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่ในทางปฏิบัติแล้ว มันถูกเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับการแพร่กระจายความกลัวระหว่างประเทศ (international fears)

ประเด็นต่อมาบอกว่า ความสำเร็จของความเป็นรัฐสมัยใหม่ในบริบทของการสร้างการคงอยู่ของ “ระเบียบ” ภายในอันมั่นคงนั้น ได้มาผ่านการกำหนดให้การต่อต้านเรื่องเล่าสมัยใหม่เป็นอันตรายต่อการคงอยู่ของ “มนุษย์” จากภายนอก ผลก็คือ トラบเท่าที่ “มนุษย์” ในฐานะอัตลักษณ์อันมีเหตุมีผลยังคงเป็นรูปลักษณ์เชิงกระบวนการอันไร้คำถามของวาทกรรมการเมืองและเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง คำถามทั้งหมดก็ต้องถูกโยนทิ้งตามแนวทางแบบเดคาร์ตส์ และต้องถูกเข้าใจในบริบทของการผสมกลมกลืนความแตกต่างให้เข้ากับพื้นที่อันเหนือกว่า การต่อต้านจะถูกระบุว่าเป็นอันตรายและภัยคุกคามเบ็ดเสร็จที่อยู่ภายนอกสังคมภายในประเทศโดยรวม ซึ่งจำเป็นต้องมีการตอบโต้อย่างทันท่วงที ทั้งหมดเป็นการลดศักยภาพในการบริหารจัดการของรัฐสมัยใหม่ เพราะมันโน้มเอียงที่จะสร้างพื้นที่ “ภายในประเทศ” ที่ข้ออ้างความเป็นอัตลักษณ์อธิปไตยของมนุษย์จะไม่ถูกตั้งข้อสงสัย เพราะเหตุการณ์ที่จะเปิดเผยนัยยะทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์ได้ถูกผลักไสออกไป และมีการกำหนดภัยคุกคามอันแน่นอนและล้อมกรอบมากขึ้นทุกขณะ

ประเด็นสุดท้ายบอกว่า “การเมืองระหว่างประเทศ” ในฐานะการปฏิบัติของความเป็นรัฐที่ซึ่งอันตรายเบ็ดเสร็จเหล่านี้ถูกสร้างขึ้น ยังคงเป็นหนทางที่วาทกรรมสมัยใหม่จะวิเคราะห์ตีความ

ความย้อนแย้งของการสร้างพื้นที่และเวลาอันเกิดจากการผลักดันคำถามเรื่องความเป็นประวัติศาสตร์ของ “มนุษย์” และ “สังคมภายในประเทศ” ของมัน ความย้อนแย้งภายใต้สัญญาของการเมืองระหว่างประเทศนั้นเป็นที่รู้จักกันดีในนามการแบ่งขั้วของสาขาวิชา อาทิเช่น แนวคิดอุดมคตินิยม / สัจนิยม (Idealism / Realism) การพึ่งพากันอย่างซับซ้อน / การเมืองเรื่องอำนาจ (complex interdependence / power politics) ความร่วมมืออันเกิดจากระบบเศรษฐกิจ การเมืองระหว่างประเทศ / นโยบายของรัฐที่สนใจในตนเอง (cooperation borne by international political economic regimes / policies of self – interested states) แนวโน้มการรวมตัวกัน / การแยกตัว (tendencies toward integration / disintegration) วงจรการก้าวขึ้นมา / การเสื่อมลงของเจ้าใหญ่ (cycles of hegemonic rise / decline) เป็นต้น

ด้านแรกของแต่ละขั้ว (อุดมคตินิยม การพึ่งพากัน ระบบ การรวมตัว และการขึ้นมาของเจ้าใหญ่) แสดงถึงจุดยืนแบบเบ็ดเสร็จของการเข้าใจภาพรวมการเมืองโลก และความปรารถนาระเบียบสากลของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย สิ่งนี้ไม่ใช่แค่ความปรารถนาของมนุษย์คนหนึ่ง แต่เป็นความปรารถนาของมนุษย์ผู้มีอธิปไตยซึ่งอาศัยอยู่ในทุก ๆ สังคมภายในประเทศ ความปรารถนาที่จะไกล่เกลี่ยประนีประนอมเวลาและพื้นที่ทั้งหมดให้เข้ากับอัตลักษณ์สากลที่มีตัวเขาเองเป็นศูนย์กลางเพื่อเสรีภาพอันสมบูรณ์ ในขณะที่ด้านที่สองของแต่ละขั้ว (สัจนิยม การเมืองเรื่องอำนาจ รัฐนิยม การแยกตัว การเสื่อมลงของเจ้าใหญ่) แสดงถึงที่ ๆ มนุษย์ต้องอยู่ในประวัติศาสตร์ ณ ปัจจุบัน นั่นก็คือ ภายในสังคมภายในประเทศของชาติ ที่ในข้อเท็จจริงแล้วไม่อาจควบคุมเหนือเวลาและพื้นที่ทั้งหมดได้ เพราะอันตรายภายนอกยังคงอยู่ จากจุดยืนนี้ ตัวตนและความปรารถนาของรัฐอื่น ๆ ก็อยู่ในหม้ออันตรายภายนอกเหล่านั้นเช่นกัน

การรับรู้ความย้อนแย้งคือ การเข้าใจว่าใน “การเมืองระหว่างประเทศ” นั้น มนุษย์ผู้มีอธิปไตยไม่ได้ยึดครองแค่หนึ่งในตำแหน่งเหล่านี้ แต่ทั้งคู่ เขาต้องทั้งอยู่ในประวัติศาสตร์และปรารถนาสถานที่ ณ จุดจบของกาลเวลา เขาต้องทั้งยึดมั่นตนเองกับรัฐอันมีเขตแดนและปรารถนาระเบียบสากล และเพื่อรับใช้ความปรารถนาในอนาคตของหมู่มวลมนุษยชาติ เขาต้องรู้ว่าแม้จะน่าเศร้า แต่มนุษย์ผู้มีอธิปไตยต้องเตรียมพร้อมในตอนนี้จะเจอกับความตายของมนุษย์คนอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม แนวทางการรับรู้ความย้อนแย้งในแบบนี้มีค่าเท่ากับการนำเสนอ “การเมืองระหว่างประเทศ” ในแนวทางที่ตรงข้ามกับหน้าที่อันแท้จริงของมันในประวัติศาสตร์

กล่าวคือ “การเมืองระหว่างประเทศ” จะไม่เป็นที่รับรู้ในฐานะอาณาบริเวณที่อัตลักษณ์อันมีเหตุผล ซึ่งต่างปรารถนาจะเป็นหนึ่งเดียวกับระเบียบอันมีเหตุผลสากลปะทะกันอย่างน่าเศร้า อย่างไรก็ตาม การแบ่งตัวของสาขาวิชาเข้าใจ แต่ “การเมืองระหว่างประเทศ” เป็นการปฏิบัติของความเป็นรัฐที่ถูกทำซ้ำบ่อยครั้ง ด้วยการนำเสนอว่าการต่อต้านต่าง ๆ ที่มีต่อเรื่องเล่าสากลอันมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางเป็นอันตรายเบ็ดเสร็จ ไม่ใช่เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นประวัติศาสตร์ของเรื่องเล่าเหล่านี้ “การเมืองระหว่างประเทศ” จึงตีกรอบพื้นที่และเวลาที่ซึ่ง “มนุษย์” สามารถถูกสร้างในฐานะรูปลักษณะอธิปไตยผู้มุ่งมั่นในการจับกุมภัยอันตรายในนามของความเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ของสังคม “ภายในประเทศ”

จากทั้งสี่ประเด็นที่กล่าวมา “การเมืองระหว่างประเทศ” จึงเป็นแนวทางที่รัฐสมัยใหม่ใช้เพื่อหน่วงเหนี่ยวและผลักไสการเผชิญหน้ากับคำถามต่อความเป็นประวัติศาสตร์ของเรื่องเล่าแบบเบ็ดเสร็จของระเบียบภายในประเทศและความก้าวหน้าในประวัติศาสตร์ที่มีศูนย์กลางอยู่ที่รูปลักษณะของมนุษย์ให้เป็นชายขอบ ความเป็นรัฐสมัยใหม่แปลงคำถามดังกล่าวให้กลายเป็นปัญหาและอันตรายจากภายนอก การทำเช่นนี้จะทำให้การตั้งคำถามต่อ “มนุษย์” และการใช้ความรุนแรงในการยับยั้งหรือเอาชนะภัยคุกคามของ “มนุษย์” เงียบลงไป สิ่งที่สมมุติฐานของความแตกต่างอันเบ็ดเสร็จชัดเจนระหว่าง “การเมืองภายในประเทศ” กับ “การเมืองระหว่างประเทศ” เหนียวรั้งเอาไว้ คือ การพูดถึงนัยยะทางประวัติศาสตร์และการเมืองของมนุษย์ผู้มีอธิปไตยซึ่งเป็นศูนย์กลางและรากฐานของเรื่องเล่าแบบสมัยใหม่

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะของแอสลีย์

จากการวิเคราะห์งานทั้งสองชิ้นของวอลท์ซ แอสลีย์จึงมีข้อเสนอแนะสองข้อเกี่ยวกับแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในการศึกษาการเมืองโลก ดังนี้ ข้อแรก คือ ตำแหน่งเฉพาะของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในการศึกษาการเมืองระดับโลกสมัยใหม่อยู่ที่ “เส้นชายแดน” ระหว่างการเมืองภายในและระหว่างประเทศ ส่วนข้อเสนอที่สองบอกว่า แนวทางการวิเคราะห์ของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมมีจุดเน้นอยู่ที่ปัญหาในการกำหนดให้มนุษย์เป็นรูปลักษณะอธิปไตยหรือศูนย์กลางเชิงกระบวนทัศน์แห่งความจริงแท้และความหมายในประวัติศาสตร์ (Ashley, 1989: 309)

ตำแหน่งแห่งที่ชายขอบระหว่างการเมืองภายในและระหว่างประเทศมีนัยยะสามประการ (Ashley, 1989: 309-310) ประการแรก มันมีนัยยะถึงการปลดปล่อยรัฐออกจากพื้นที่ส่วนกลางของวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศสมัยใหม่ ประการที่สอง มันสอนนัยยะว่าด้วยการปลดปล่อยรัฐดังกล่าว ความแตกต่างระหว่างการเมืองภายในประเทศในฐานะอาณาเขตของ “มนุษย์” กับการเมืองระหว่างประเทศในฐานะสนามรบอันกำกวมและไม่แน่นอนของ “สงคราม” นั้น ไม่สามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาการเมืองระดับโลกสมัยใหม่ได้อีกต่อไป ประการสุดท้าย บอกว่า ด้วยการปลดปล่อยรัฐในฐานะขอบเขตอันสมบูรณ์ มันบ่งชี้ถึงนัยยะถึงความจำเป็นและโอกาสของการคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความไม่แน่นอนอันตัดสิ้นใจไม่ได้ของ “สงคราม” และ “การเมืองระหว่างประเทศ” กับอัตลักษณ์อันตัดสิ้นใจได้ของ “มนุษย์” และ “การเมืองภายในประเทศ” ในแบบใหม่ทั้งหมด

ในด้านหนึ่งที่ถูกปะหน้าด้วย “สงคราม” และ “การเมืองระหว่างประเทศ” เราจะพบการนำเสนออันตรายเบ็ดเสร็จ ยกตัวอย่างเช่น อันตรายดังกล่าวจะถูกรวมไว้ในชื่ออย่าง “ความปั่นป่วนแห่งโลกที่สาม (Third – World turbulence)” “ความไร้ระเบียบ (disorder)” หรือ “ความเน่าเปื่อยทางการเมือง (political decay)” ซึ่งแม้จะมีต้นกำเนิดแบบเฉพาะเทศะ แต่กลับข่มขู่ที่จะแพร่กระจายไปในทุกที่ราวกับเป็นเชื้อไวรัส รวมทั้งก่อให้เกิดการหยุดชะงัก ด้วยการบ่อนทำลายโครงการพัฒนาอันก้าวหน้าทั้งหลายที่มันแพร่ไปถึง มันยังรวมถึงอันตรายที่เรียกว่า “วิกฤตทางหนี้สิน (debt crisis)” ซึ่งข่มขู่จะสั่นสะเทือนสถาบันทางการเงินจนถึงแก่น เช่นเดียวกับอันตรายที่เรียกว่า “วิกฤตทางนิเวศวิทยา (ecological crisis)” ซึ่งเป็นลางถึงอนาคตอันล่มสลายเมื่อประสบกับข้อจำกัดในการเจริญเติบโตทางสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีอันตรายที่รู้จักกันในนาม “การก่อการร้าย (terrorism)” ซึ่งแพร่กระจายกลายเป็นเงาครอบงำอันคืบคลานเข้าไปในที่ใดก็ตามที่มนุษย์ไม่ได้รับการปกป้องอย่างเพียงพอ หรืออันตรายที่รู้จักกันภายใต้สัญชานของ “สงครามระเบิดนิวเคลียร์ (nuclear war)” ซึ่งไม่เพียงข่มขู่จะทำลายทุกพื้นที่ แต่ยังคงกลืนกินเวลาทั้งหมดที่มนุษย์อาจคิดหาหนทางในการยับยั้งมัน

ในอีกด้านหนึ่ง เราจะพบรูปลักษณะของ “มนุษย์” ใน “สังคมภายในประเทศ” ซึ่งถูกนำเสนอในฐานะผู้ที่มีความปรารถนาจะควบคุมอันตรายเหล่านั้น ยกตัวอย่างเช่น “ความปั่นป่วนของโลกที่สาม” นำเสนอ “มนุษย์” ผู้ปรารถนาให้มีการเมืองอันเป็นระเบียบในโลกที่สามด้วยการใช้ความรุนแรงจัดการกับสภาพอนาธิปไตยภายในประเทศ “วิกฤตทางหนี้สิน” นำเสนอ “มนุษย์” ผู้

ปรารถนาที่จะมองการเงินโลกในเชิงสถาบัน อันได้แก่ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund – IMF) “วิกฤตทางนิเวศวิทยา” นำเสนอ “มนุษย์” ผู้มีความปรารถนาจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติสามารถถูกจัดการร่วมกันได้ “การก่อการร้าย” นำเสนอ “มนุษย์” ผู้ปรารถนาที่จะพัฒนาวิธีการของรัฐในการสอดส่องตรวจตราไม่ให้มีเงามืดหลงเหลืออยู่ ไม่มีที่ใดที่ไม่ได้รับการปกป้อง และเครือข่ายอันลึกซึ้งซ่อนเร้นสามารถถูกตามรอยไปจนถึงแหล่งต้นตอได้ และ “สงครามระเบิดนิวเคลียร์” นำเสนอ “มนุษย์” ผู้มีความปรารถนาจะนำทุกความไม่แน่นอนของพื้นที่และเวลาทั้งหมดในอนาคตมาอยู่ภายใต้การควบคุม ด้วยการรับประกันว่ารัฐจะดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อปกป้อง “มนุษย์” และ “สังคมภายในประเทศ” เอาไว้

แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมที่อยู่ ณ ชายขอบไม่ได้ให้อภิสิทธิ์กับด้านใดด้านหนึ่ง มันไม่ได้พูดถึงเสียงของอันตรายเบ็ดเสร็จ สงคราม สภาพอนาธิปไตย หรือการต่อต้านมนุษย์และสังคม มันไม่ได้ประกาศว่า “มนุษย์” ต้องปรับตัวเข้ากับอันตรายระหว่างประเทศเหล่านี้ มิเช่นนั้นจะโดนบทลงโทษของการทำลายล้างให้สิ้นซาก ในขณะเดียวกัน แนวคิดดังกล่าวก็ไม่ได้พูดถึงเสียงกระบวนทัศน์ของ “มนุษย์” ใน “สังคมภายในประเทศ” ผู้ซึ่งหวาดกลัวอันตรายเหล่านี้และปรารถนาจะควบคุมมัน มันไม่ได้มีหน้าที่ในการทำตามความปรารถนาของ “มนุษย์” และทำให้ความกังวลใจของ “มนุษย์” ลดน้อยลงด้วยการแสดงให้เห็นว่าอันตรายเบ็ดเสร็จของ “การเมืองระหว่างประเทศ” อาจถูกนำมาอยู่ภายใต้การควบคุมเพื่อให้ “สังคมภายในประเทศ” อยู่รอดได้อย่างไร การเลือกด้านใดด้านหนึ่งหรือพูดถึงเสียงใดเสียงหนึ่งเป็นธุระของรัฐ เพราะแต่ละด้านของเสียงเหล่านี้มองข้ามการคงอยู่ของ “อีกด้าน” และในการทำเช่นนั้น ต่างก็พูดถึงการสร้างรัฐที่ระบุและสำรวจตรวจตราขอบเขตที่แบ่งแยก “ความเป็นอื่น (other)” ออกจาก “สิ่งที่เหมือนกัน (same)”

ด้วยการปลดเปลื้องรัฐ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมทำให้ขอบเขตดังกล่าวตกอยู่ในข้อสงสัย เนื่องจากแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมรู้ว่าขอบเขตโดยตัวของมันเองแล้วอยู่ในกระบวนการของการถูกระบุ ก้าวล่วง ลบทิ้ง และระบุขึ้นมาใหม่อยู่เสมอ คำถามที่จะถูกถามจึงไม่ใช่ในทำนองที่ว่าขอบเขตอยู่ตรงไหน สิ่งใดที่กำหนดขอบเขต หรือทำไมขอบเขตนี้จึงควรเป็นเส้นที่เราใช้ระบุถึง “อันตรายระหว่างประเทศ (international dangers)” ที่เราควรรู้จักกลัว ชัดเจนว่าคำถามเหล่านี้สันนิษฐานถึงขอบเขตของรัฐ เพราะมันสันนิษฐานถึงการคงอยู่ของ “พวกเรา” ที่อยู่ในประเทศ ผู้ซึ่งสามารถตอบคำถามเหล่านั้นได้อย่างชัดเจน “พวกเรา” ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากตรงกันข้ามกับชุดของอันตรายเบ็ดเสร็จบางอย่างจากภายนอก แต่ประเภทของคำถามที่ควรถูกถามคือคำถามว่า

“อย่างไร (how)” อาทิเช่น ขอบเขตนี้ถูกกำหนดขึ้นมาได้อย่างไร ด้วยวิธีการใด ใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและเผชิญกับการต่อต้านอะไรบ้าง รูปลักษณ์เชิงกระบวนการทัศน์ของมนุษย์ผู้มีอิทธิปไตยใน “สังคมภายในประเทศ” ถูกทำให้แตกต่างและสร้างไว้ตรงกันข้ามกับ “อันตรายระหว่างประเทศ” แบบเบ็ดเสร็จซึ่งเขาหวาดกลัว แต่ก็รู้ว่าเขาสามารถควบคุมได้ เพียงแค่เขายอมจำนนอย่างเต็มที่ต่อรัฐ ณ ศูนย์กลางของ “สังคมภายในประเทศ” ได้อย่างไร ทรัพยากรทางวัฒนธรรมซึ่งถูกผลักดันให้เป็นชายขอบที่ถูกเขียนไว้ภายใต้สัญญาของภัยอันตรายอาจถูกตีความใหม่ เพื่อที่การควบคุมอาจถูกต่อต้าน ขอบเขตอาจถูกตั้งคำถามและก้าวล่วง การเชื่อมโยงใหม่ ๆ อาจถูกสำรวจพบ และแนวทางการรับรู้และกระทำการแบบใหม่ ๆ อาจเกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นต้น

แอสลีย์กล่าวว่า การถามคำถามเหล่านี้เน้นไปที่ความเป็นรัฐสมัยใหม่ในฐานะความเป็นมนุษย์สมัยใหม่ ศิลปะในการสร้างรูปลักษณ์เชิงกระบวนการทัศน์ของมนุษย์ผู้มีอิทธิปไตยไว้ ณ ศูนย์กลางเรื่องเล่าสมัยใหม่ของรัฐและสังคม ผ่านการนำเสนอภัยอันตรายที่มนุษย์รู้จักที่จะกลัว และปรารถนาจะควบคุม ท่ามกลางการต่อสู้เพื่อขัดขวางข้ามผ่านอันไม่แน่นอนของชีวิตระดับโลกสมัยใหม่ คนจะวิเคราะห์ว่ากระบวนการทัศน์มนุษย์ผู้มีอิทธิปไตยถูกสร้างและใช้เพื่อกำหนดควบคุมการตีความอันกำกวมและผลักดันอันตรายของมันได้อย่างไร การระบุถึงเหตุการณ์อันกำกวมและไม่แน่นอนภายใต้สภาพอนาธิปไตยได้สร้างกระบวนการทัศน์ดังกล่าวขึ้นมาได้อย่างไร และการเคลื่อนไหวที่ไม่พูดเสียงอติปไตยของมนุษย์ รับรู้ว่าตนเองไม่ได้อยู่ทั้งภายในหรือระหว่างประเทศ รวมทั้งรู้ว่าตนเองอยู่ในกระบวนการขั้นตอนและข้อสงสัยอยู่เสมอ จะกลายเป็นโอกาสอันดีในการสำรวจแนวทางใหม่ ๆ ของการต่อต้านแนวทางปฏิบัติอันครอบงำและควบคุมแบบ “มนุษย์ รัฐ และสงคราม” ได้อย่างไร (Ashley, 1989: 311-312)

อย่างไรก็ตาม มันก็จะมีบรรดาคนที่พูดว่า แนวทางการศึกษาแบบนี้ไร้ความรับผิดชอบต่อมนุษย์ คำถามเหล่านี้เน้นการลบล้างมากเกินไปในช่วงเวลาที่ความแน่นอนเป็นที่ต้องการมากที่สุด พวกเขาจะพูดว่าอันตรายต่าง ๆ นั้นมีอยู่จริง และเราต้องไม่ละสายตาคงมั่น สิ่งที่เราต้องการที่สุดคือ เจตจำนงร่วมกันในการนำอันตรายมาอยู่ภายใต้การควบคุม (Ashley, 1989: 312)

พวกหลังโครงสร้างนิยมก็จะตอบว่าถ้าหากภัยอันตรายเหล่านี้ถูกมองอย่างจริงจังอย่างที่ควรเป็น สิ่งที่ไม่ควรทำคือ การยับยั้งไม่ให้มีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ หรือทำซ้ำแนวทางที่ก่อให้เกิดอันตรายเหล่านี้ ผ่านการพูดถึงข้อบังคับสากลของ “พวกเรา” ซึ่งจะปิดกั้นเราไว้ที่การฉาย

ภาพของความหวาดกลัวเพียงเท่านั้น แนวทางที่ดีและมีประสิทธิภาพมากกว่าในการตอบสนองต่อภัยอันตรายร่วมสมัย คือ แนวทางซึ่งมีชนิดของการทำงานที่คริสเตวาชี้ว่าเป็น “การทำงานของพวกเขา (the work of a dissident)” หรือการทำงานทางความคิด (the work of thought) มันเป็นการทำงานที่จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อคนตัดการผูกมัดทั้งหมด และกลายเป็นคนแปลกหน้าต่อประเทศ ภาษา เพศ หรือจริง ๆ แล้วคือต่อแนวคิดอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์อธิปไตยของมนุษย์ (Kristeva, 1986: 298, cited in Ashley, 1989: 313) หรือถ้าเป็นในภาษาของฟูโกต์ มันก็จะเป็นการทำงานที่ต้องเริ่ม “ในความว่างเปล่า (in the void)” ซึ่งถูกทิ้งไว้โดยการขาดหายไปของมนุษย์ ในฐานะรูปลักษณ์อธิปไตยอันเป็นต้นกำเนิดถาวรของความหมาย ทั้งนี้เพราะ “ความว่างเปล่านี้ไม่ได้สร้างความบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ มันไม่ได้สร้างพื้นที่ว่างเปล่าที่ต้องถูกเติมเต็ม มันไม่ได้เป็นอะไรมากหรือน้อยไปกว่าการเปิดคลี่พื้นที่ซึ่งเป็นไปได้มากขึ้นที่จะคิด” (Foucault, 1973: 386, cited in Ashley, 1989: 313)

งานคิดแบบวิวาทะ: วิกฤตและคำถามเรื่ององค์อธิปัตย์ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

หลังจากใช้แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในการโจมตีและรื้อถอนความเป็นสมัยใหม่ผ่านทางวาทกรรมปัญหาสหภาพอธิปไตยและตัวบทอันทรงอิทธิพลของวอลท์ซแล้ว แอชลีย์จึงได้หันมาพูดถึงภาพรวมของงานคิดแบบวิวาทะ (works of dissident thought) ที่แพร่หลายในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกวันนี้ (แนวคิดของเขาก็จัดอยู่ในงานประเภทนี้) โดยที่ความสำคัญของงานคิดแบบนี้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่ใช่เรื่องอภิสิทธิ์ทางวิชาการ (academic privilege) ที่ว่าสาขาวิชาจะรับเอางานคิดดังกล่าวเข้ามาในแบบไหน ในแบบที่มีอภิสิทธิ์หรือแบบที่ถูกพิจารณาว่าเป็นชายขอบอันไร้ตัวตน หากแต่ความสำคัญอยู่ในสาระที่มันนำเข้ามาด้วย อันได้แก่ **คำถามเรื่ององค์อธิปัตย์ (the question of sovereignty)** ซึ่งก็คือ การที่งานคิดเหล่านี้ตั้งข้อสงสัยต่อการอ้างอธิปไตยทั้งมวล (เช่นที่แอชลีย์ตั้งคำถามต่อการคงอยู่อันมีอธิปไตยของรัฐและมนุษย์ในวาทกรรมสมัยใหม่) ดังนั้น งานคิดเหล่านี้จึงไม่อ้างของตนเอง มุมมองแบบวิวาทะไม่ได้พูดถึงอธิปไตยแห่งความจริงแท้และอำนาจที่อยู่เหนือการเมืองและเหนือข้อสงสัย หากแต่คงรักษาระยะห่างจากศูนย์กลางอธิปไตยในการตีความและตัดสินใจทั้งหลาย การวิวาทะของมุมมองแบบนี้อยู่ในความพร้อมที่จะเข้าใจทุก ๆ โครงร่างของการคงอยู่อธิปไตยในประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นพระเจ้า ราชนวงศ์ พลเมือง ประเทศชาติ ประวัติศาสตร์

ความเป็นสมัยใหม่ ชาตินิยมตะวันตก ผู้สังเกตการณ์อันยุติธรรมของตลาด เหตุผล วิทยาศาสตร์ กระบวนทัศน์ ขนบธรรมเนียม หรือชุมชนมนุษย์อันเป็นสากลในฐานะคำถาม ปัญหา และผลทางการเมืองอันไม่แน่นอนที่การผลิต ตัวแปร รวมทั้งการยกเลิกเพิกถอนของมันควรค่าแก่การวิเคราะห์อย่างถึงลูกถึงคน (Ashley and Walker, 1990b: 367-368)

เพราะฉะนั้น ประเด็นสำคัญคือ การยืนยันที่จะมององค์อธิปัตย์ในฐานะคำถามซึ่งเป็นสิ่งที่สาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต้องทำเป็นไม่ได้ยินและสันนิษฐานว่าถูกตอบไปเรียบร้อยแล้วแล้วนั้นจะได้รับการสนใจและวิเคราะห์อย่างจริงจังเพียงใด แอชลีย์จึงทำการสำรวจแนวทางของงานคิดแบบวิวาทะดังกล่าว ซึ่งได้ก่อให้เกิด**วิกฤตของสาขาวิชา (disciplinary crisis)** ที่เชื่อมโยงกับ**วิกฤตทางวัฒนธรรม (cultural crisis)** ทั้งหมดในประวัติศาสตร์

1. วิกฤตของสาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: วิกฤตทางวัฒนธรรม

แอชลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่า สิ่งที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความสนใจ รวมทั้งการวิพากษ์วิจารณ์ในงานคิดแบบวิวาทะนั้นไม่ใช่เพราะงานคิดดังกล่าวสัญญาว่าจะจัดหาวิธีการที่ดีขึ้น กรอบแนวคิดที่เยือกเย็นกว่าเดิม แนวทางอันทรงพลังมากขึ้นในการผลิตคำตอบที่น่าเชื่อถือมากขึ้น และทางแก้ปัญหาที่แน่นอนมากยิ่งขึ้นต่อปัญหาและคำถามที่สาขาได้ตั้งเอาไว้เรียบร้อยแล้ว แต่ทว่างานเหล่านี้กระตุ้นให้เกิดความสนใจและปฏิกิริยาตอบโต้อย่างมากมาย เพราะมันเน้นและทำให้ความรู้สึกของวิกฤตที่เรียกว่า **“วิกฤตของสาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (a crisis of the discipline of international studies)”** ชัดเจนมากยิ่งขึ้น มันทำให้ขอบเขตเชิงสถาบันของสาขาทกอยู่ในคำถาม และทำให้รูปแบบอันคุ้นเคยของความเป็นอัตวิสัย ภาววิสัย และการกระทำของสาขาทกอยู่ในข้อสงสัย มันพินิจพิจารณาและวิเคราะห์แนวคิดที่เคยชัดเจนในตัวเองให้เกิดความไม่แน่นอน มันก่อให้เกิดความเป็นไปได้ที่จะข้ามผ่านข้อจำกัดเชิงสถาบันเปิดเผยคำถาม และสำรวจความเป็นไปได้ทางการเมืองและทางทฤษฎี ซึ่งถูกหลงลืมหรือหวนเวียนมาโดยตลอด กล่าวโดยสรุปคือ งานคิดแบบวิวาทะช่วยเน้นวิกฤตของสาขา ซึ่งอาการที่ชัดเจนที่สุดคือ การที่แนวคิดของสาขาถูกมองในฐานะคำถาม ปัญหา และเรื่องของความไม่แน่นอน (Ashley and Walker, 1990b: 375-376)

นอกจากนั้น แอชลีย์และวอล์คเกอร์ยังกล่าวอีกว่า วิกฤตของสาขาโดยตัวเองแล้วเกี่ยวข้องกับ การเปิดไปสู่อาณาเขตของความกำกวมโดยเนื้อแท้ของสาขาวิชา กิจกรรมอันตัดสินไม่ได้ซึ่งไม่ รู้จักขอบเขตที่จำเป็น และเลืกล้มทุก ๆ ความพยายามในการสร้างการนำเสนอนับปิดกันของสิ่งที่ สาขาเป็นและทำ ไม่ว่าจะคนจะพูดถึง “สาขาของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (discipline of international studies)” “สาขาของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (discipline of international relations)” “สาขาของการเมืองระหว่างประเทศ (discipline of international politics)” หรือ “สาขาของการเมืองระดับโลก (discipline of world or global politics)” คำ เหล่านี้ก็ไม่สามารถกำหนดควบคุมความหมาย หากแต่ทำได้แค่เพียงแผ่เงาถึงพื้นที่วาทกรรมอัน ไร้ขอบเขตและอยู่เหนือเขตแดนใด ๆ

การเข้าใจวิกฤตของสาขาในแบบนี้ทำให้ยากที่จะจำกัดแนวคิดเรื่องวิกฤตไว้ที่สาขาวิชา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพียงเท่านั้น เพราะวิกฤตสร้างข้อสงสัยให้กับขอบเขตใด ๆ ก็ตามที่จะแบ่งแยกสาขาของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศออกจากสาขาอื่น ๆ ของชีวิต ระดับโลกสมัยใหม่ การเข้าใจวิกฤตของสาขาในแบบนี้คือ การเข้าใจวิกฤตที่คลี่คลายออกไปเกิน ขอบเขตอันจินตนาการเอาไว้ของสาขา จนเชื่อมโยงกับวิกฤตของมนุษยศาสตร์ วิกฤตของ ความสามารถในการบริหารจัดการ วิกฤตของสังคมอุตสาหกรรมตอนปลาย หรือแม้กระทั่งวิกฤต ทั่วไปของภาวะความเป็นสมัยใหม่ (Ashley and Walker, 1990b: 377)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมองวิกฤตของสาขาในแบบนี้คือ การเข้าใจว่าการกระตุ้นวิกฤตใน สาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยการวิวาทะนั้นสอดคล้องประสานกับผลของการ เคลื่อนไหวแบบวิวาทะจากชายขอบในแบบอื่น ๆ อาทิเช่น มันสอดคล้องประสานกับผลของการ เคลื่อนไหวแบบสตรีนิยม (feminist movements) ที่ตั้งคำถามต่อรูปแบบของสาขาทางสังคมและ การเมืองที่ถูกระบุเพศในฐานะ “ความเป็นชาย (masculinity)” การเคลื่อนไหวเชิงนิเวศวิทยา (ecological movements) ที่ตั้งคำถามต่อสาขาของ “สังคมอุตสาหกรรม (industrial society)” การเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพ (peace movements) ที่ตั้งคำถามต่อสาขาของ “ความมั่นคง แห่งชาติ (national security)” การเคลื่อนไหวของแรงงาน (worker movements) ที่ตั้งคำถามต่อ สาขาของ “ระเบียบในการจัดการ (managerial order)” และการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม (cultural movements) ที่ตั้งคำถามต่อสาขาของ “ข้อมูลข่าวสาร (information)” คำต่าง ๆ อย่าง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” “ความเป็นชาย” “สังคมอุตสาหกรรม” “ความมั่นคง

แห่งชาติ” “ระเบียบในการจัดการ” “ข้อมูลข่าวสาร” และอื่น ๆ อีกนับไม่ถ้วนต้องถูกเขียนในเครื่องหมายคำพูด เพราะรูปแบบการกำหนดควบคุมอาณาเขตการกระทำของมนุษย์ที่พวกมันได้กำหนดขึ้นในตอนนี้ได้ตกอยู่ในข้อสงสัย คำถาม และวิกฤตแล้ว ขอบเขตที่จะแยกอาณาบริเวณหนึ่งและการต่อสู้แบบวิวาทะหนึ่งออกจากอันอื่น ๆ นั้นตกอยู่ภายใต้ภาวะของการถูกลบทิ้ง ความพยายามที่จะกำหนดขอบเขตด้วยการผลักดันการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมและนิเวศวิทยาออกจากโครงการทางการเมืองของการเคลื่อนไหวของคนงาน หรือผลักดันแวดวงวิชาการสตรีนิยมออกจากการศึกษาระหว่างประเทศจะถูกมองเห็นได้อย่างชัดเจน มันจะกลายเป็นที่รับรู้โดยทันทีในฐานะความพยายามที่จะกำหนดขอบเขตพิเศษเฉพาะขึ้นมา ความพยายามดังกล่าวถูกทำให้เป็นการเมืองและถูกมองในฐานะการกระทำตามอำเภอใจของอำนาจที่กระตุ้นให้เกิดการต่อต้านและการก้าวล่วงขอบเขตใด ๆ ก็ตามที่ถูกกำหนดขึ้น (Ashley and Walker, 1990b: 377)

อย่างไรก็ตาม หากต้องการจะปูทางเพื่อเข้าใจการปฏิบัติของการเคลื่อนไหวแบบวิวาทะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานคิดแบบวิวาทะในวิกฤตของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เราจำเป็นต้องตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ของวิกฤตนี้อย่างละเอียดถี่ถ้วนในอีกอย่างน้อยแปดประเด็นด้วยกัน ดังนี้ (Ashley and Walker, 1990b: 377-386)

ประเด็นแรก ประเภทของวิกฤตในสาขาหรือวัฒนธรรมสมัยใหม่โดยรวมไม่ใช่ความรู้สึกของเหตุการณ์ร่วมสมัยที่ผ่านมาไม่นาน หากแต่เก่าแก่พอ ๆ กับความเป็นสมัยใหม่เอง วิกฤตทางวัฒนธรรมของยุคสมัยใหม่ซึ่งบรรดาพวกวิวาทะสนใจจริงจังไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นเร็ว ๆ นี้ แต่เกิดขึ้นบ่อยครั้งมากในประวัติศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น การล่มสลายของคุณค่าแบบดั้งเดิมในเอเธนส์ในช่วงเวลาของโซเครตีส (Socrates) และอริสโตเฟนีส (Aristophanes) การเสื่อมถอยของโลกในแบบกรีก (Hellenistic) การตกต่ำของคริสตจักรในฐานะศูนย์กลางอันมีประสิทธิภาพแห่งอำนาจชั่วคราวซึ่งระบุนถึงการเปิดขึ้นของยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) จุดสิ้นสุดของอภิปรายในช่วงเวลาของค่านท์ และล่าสุดคือ การลดความเป็นศูนย์กลาง (ของยุโรป) ของแนวคิดทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ถือกำเนิดขึ้นมาโดยการเคลื่อนไหวเพื่อปลดปล่อยอาณานิคม

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่สองก็บอกว่า แม้วิกฤตจะไม่สามารถถูกตามรอยไปสู่ต้นกำเนิดหรือสาเหตุอันแน่นอนได้ แต่ก็สามารถมีสมมุติฐานทั่วไปได้ กล่าวคือ วิกฤตสามารถถูกให้เหตุผลว่าเป็นการแพร่หลายของการก้าวล่วงขอบเขตและข้อจำกัดทางสถาบันที่สร้างความแตกต่างและ

กำหนดเวลา พื้นที่ และอัตลักษณ์ภายในระเบียบทางสังคม ซึ่งรวมทั้งอัตลักษณ์ของหน่วยกระทำการและวัตถุที่มันรับรู้ เมื่อการก้าวล่วงนั้นแพร่หลาย ชัดเจน และไม่ง่ายที่จะบรรจุอยู่ในพื้นที่เชิงสถาบันอันใดอันหนึ่ง เมื่อขอบเขตทางสถาบันพัวพันไปสู่ชายขอบอันข้ามไปมาได้อย่างเปิดกว้าง และชายขอบขยายตัวกว้างขึ้นเมื่อเทียบกับพื้นที่เชิงสถาบันที่อยู่ในขอบเขต เมื่อนั้นก็จะเกิดวิกฤตทางสังคมโดยทั่วไป

ประเด็นที่สาม ผลของการก้าวล่วงดังกล่าวไม่เพียงแต่ทำให้ขอบเขตเชิงสถาบันตกอยู่ในข้อสงสัยแล้วเท่านั้น แต่ยังคงปลดปล่อยระเบียบเชิงสถาบันของข้าปฏิบัติอันมั่นคงอีกด้วย ในวิกฤตประเภทนี้ มันไม่มีความรู้สึกอันชัดเจนและไร้ข้อสงสัยระหว่างภายในกับภายนอกภายในประเทศก็ระหว่างประเทศ เฉพาะกับสากล พัฒนากับด้อยพัฒนา ความจริงกับอุดมการณ์ ข้อเท็จจริงกับเรื่องแต่ง ทฤษฎีการเมืองกับการปฏิบัติทางการเมือง เอกลักษณ์กับความแตกต่าง ความก้าวหน้ากับความล่าช้า ความต่อเนื่องกับการเปลี่ยนแปลง พ่อกับแม่ การมีเหตุผลกับการไร้เหตุผล ด้านบวกกับด้านลบ ความจริงจิงกับการละเล่น หรือสวาทกับไร้สวาท ข้าปฏิบัติทั้งหลายนี้เปิดกว้างต่อการโต้แย้งแข่งขัน ดังนั้น ความพยายามใด ๆ ก็ตามที่พูดถึงการตีความอภิสิทธิ์บางประการ เช่น เหตุผลเพื่อควบคุมเหตุการณ์ที่ดูหมองว่าไร้เหตุผล หรือระเบียบภายในประเทศเพื่อปิดเป่าภัยอันตรายของสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศจะง่ายต่อการถูกตั้งคำถามในทันที เหตุผลอันมีอภิสิทธิ์ที่พูดถึงสามารถถูกแสดงให้เห็นว่าบรรจุและพึงพิงร่องรอยของการไร้เหตุผลที่มันต่อต้าน ระเบียบภายในอันมีอภิสิทธิ์สามารถถูกแสดงว่าตั้งอยู่บนการดิ้นรนต่อสู้แบบอนาธิปไตยของการตีความที่แข่งขันกันอยู่ ซึ่งข้ามผ่านขอบเขตภายในประเทศอันจินตนาการไว้ กล่าวโดยสรุปคือ วาทกรรมของระเบียบเชิงสถาบันไม่อาจตอบสนองต่อเหตุการณ์อันกำกวมและไม่แน่นอนด้วยการพูดถึงการขัดแย้งกันและการแก้ไขปัญหาด้วยการปฏิเสธอีกด้านของข้าปฏิบัติได้อีกต่อไป

ประเด็นต่อมา วิกฤตประเภทนี้อาจถูกเรียกว่า**วิกฤตของการนำเสนอ (crisis of representation)** อันได้แก่ การตั้งคำถามต่อการนำเสนอทุกชนิด อาทิเช่น การตั้งคำถามของแอสลีย์ต่อการนำเสนอมนุษย์ผู้มีเหตุผลในฐานะศูนย์กลางของวาทกรรมสมัยใหม่ เนื่องจาก ณ ปัจจุบันที่ระเบียบเชิงสถาบันตกอยู่ในวิกฤต มันไม่มีความเป็นไปได้ของการคงอยู่อันไร้ข้อจำกัดของหน่วยหนึ่งหน่วยใดที่ความหมายภายในของมันอาจถูกนำเสนอผ่านถ้อยคำ เพราะมันเป็นไปไม่ได้ที่จะผลักไสการตีความอันแข่งขันกันของหน่วยอื่น ๆ เช่นเดียวกัน มันไม่มีการคงอยู่อันตายตัว

และไร้ข้อสงสัยของวัตถุภายนอกที่ถ้อยคำอาจอ้างถึง เมื่อปราศจากการคงอยู่อันสมบูรณ์ของหน่วยทางสถาบันที่ถ้อยคำอาจนำเสนอความหมายของมันและวัตถุเชิงสถาบันที่ถ้อยคำอาจอ้างถึงได้ ถ้อยคำก็แตกสลาย (Connolly, 1987 ; Heidegger, 1971, cited in Ashley and Walker, 1990b: 378) ถ้อยคำไม่สามารถสร้างความยุติธรรมได้อีกต่อไป เพราะมันไม่อาจรักษาสัญญาของการตัดสินอันแน่นอนในนามของระเบียบทางสังคม ชุมชน สาขาวิชา และวัฒนธรรมได้อีกต่อไป

ผลก็คือ ความเป็นไปได้ของความจริงแท้ตกอยู่ในข้อสงสัย ทุก ๆ การนำเสนอไม่ได้ปรากฏขึ้นในฐานะของสำเนาหรือการรื้อฟื้นบางสิ่งบางอย่างที่ถูกนำเสนอจริง ๆ ในสถานที่และเวลาอื่น ๆ แต่ในฐานะการนำเสนอการนำเสนออื่น ๆ อีกที (Re - present) (ซึ่งแน่นอนว่าย่อมแตกต่างไปจากเดิม) ไม่มีอันใดเป็นต้นกำเนิดดั้งเดิม ต่างก็เป็นการกำหนดเองตามใจพอ ๆ กัน รวมทั้งไม่มีการนำเสนอใดสามารถผลัดไถ่การนำเสนออื่น ๆ เพื่อที่จะเป็นการคงอยู่อันบริสุทธิ์ หรือต้นกำเนิดอันสมบูรณ์ของความจริงแท้และความหมายในตัวมันเอง (เหมือนอย่าง que การนำเสนอมนุษย์ในฐานะศูนย์กลางอธิปไตยพยายามทำ) ในวิกฤต หน่วยและวัตถุต่าง ๆ ไม่ได้ปรากฏในฐานะแหล่งของความหมายที่อาจถูกให้ความหมายหรือนำเสนอในถ้อยคำ แต่ในฐานะตัวบทอันเปิดกว้างที่อยู่ในกระบวนการของการถูกจารึกผ่านการแข่งขันอย่างดุเดือดของการนำเสนอ หน่วยต่าง ๆ ถูกปลดปล่อยความรู้สึกของอัตลักษณ์อันชัดเจนของตน ในวิกฤตของการนำเสนอ คำถามว่าอะไรคือตัวตนภายในของหน่วยต่าง ๆ กลายเป็นคำถามที่ไม่สามารถตอบได้ เพราะทุก ๆ คำตอบจะกลายเป็นเพียงแค่การนำเสนออันไร้รากฐาน ที่ไม่ได้มีความชอบธรรมมากหรือน้อยไปกว่าการนำเสนออื่น ๆ

ประเด็นที่ห้าบอกว่า มีทัศนคติมากมายเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการเผยคลี่ออกมาของวิกฤตดังกล่าว แต่มีอยู่สองทัศนคติที่ควรให้ความสนใจ โดยที่ทัศนคติแรกอาจเรียกว่าแบบ**ยกย่องยินดี** (celebratory) กล่าวคือ

ทัศนคติแบบยกย่องยินดีประสบพบเจอกับเหตุการณ์ของวิกฤตในท่าทีของการยืนยันอย่างมีความสุข อันเป็นท่าทางที่ให้โอกาสแก่การทำให้แปลกแยก ความย้อนแย้ง ความกำกวม และโอกาสในการสร้างสรรค์เหนือกว่าความจำเป็นในการมองทุก ๆ ถ้อยคำและการกระทำในฐานะการนำเสนออันคุ้นเคยของความแน่นอนเชิงอภิปราย ทัศนคติแบบยกย่องยินดีไม่มีความ

ปรารถนาที่จะย้อนกลับไปสู่ภูมิลำเนาอันมีขอบเขตมั่นคงและสะดวกสบายของสิ่งที่ชัดเจนในตนเอง แต่มันแสดงถึงความพร้อมในการสำรวจการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ และส่งผลเป็นรูปแบบใหม่ในการคิดและกระทำที่จะเป็นไปได้เมื่อขอบเขตถูกข้ามผ่านและตัดบททางวัฒนธรรมอันแตกแยก จำนวนมากพบ ชัดแย้ง และรวมกันในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Ashley and Walker, 1990b: 379)

ส่วนอีกทัศนคติหนึ่งอาจเรียกว่าแบบ**เคร่งครัด (religious)** ดังนี้

ทัศนคติแบบเคร่งครัดกลับด้านความสำคัญของแบบยกย่องยินดี การแพร่หลายของความเป็นไปได้ทางวัฒนธรรมไม่ได้รับการต้อนรับ แต่ถูกมองในฐานะการรุกรานของอันตรายที่ระบุชื่อไม่ได้ และเหตุการณ์ของวิกฤตถูกประสบพบเจอด้วยความเศร้าโศก ความรู้สึกของการถวิลหาอดีต (nostalgia) การคิดถึงระเบียบเชิงสถาบันที่สามารถกำหนดขอบเขตอันมั่นคงและนำความจริงอันกำกวมมาอยู่ภายใต้การควบคุม ดังที่ปรากฏในแนวคิด งานเขียน และการปฏิบัติของพวกเขาอนุรักษ์นิยมใหม่ และ “พวกเสรีนิยมที่เกิดอาการตาสว่างโดยความเป็นจริง” ทุกวันนี้ การตอบสนองแบบเคร่งครัดมองเหตุการณ์ในแง่ลบ ในบริบทของการขาดหายไปของศูนย์กลาง การล่มสลายของรากฐาน การสูญเสียต้นกำเนิดอันชัดเจนในตนเองของความหมายและอำนาจหน้าที่ การทำลายล้างภูมิลำเนาของอัตลักษณ์อันบริสุทธิ์ การดำดิ่งสู่กันเหวแห่งความลึกลับ มันมองวิกฤตเป็นช่วงเวลาอันตรายที่หน่วยเชิงสถาบันถูกสร้างให้เป็นประจักษ์พยานต่อความเป็นไปได้ของการเสื่อมสลายและความตายของตัวเอง (Ashley and Walker, 1990b: 380)

มันไม่ควรถูกมองว่าทัศนคติทั้งสองเป็นตำแหน่งหรือมุมมองซึ่งอยู่ตรงข้ามกัน รวากับว่าทัศนคติแบบเคร่งครัดอาจระงับหรือควบคุมแบบยกย่องยินดี และแบบยกย่องยินดีอาจมองหาการปลดแอกออกจากแบบเคร่งครัด สิ่งที่ทั้งสองทัศนคติเหมือนกันคือ พวกมันไม่ได้เป็นการนำเสนออันสอดคล้องและเบ็ดเสร็จที่ถูกนำเสนอราวกับว่าเปล่งเสียงอันตายตัวและถาวรซึ่งเป็นต้นกำเนิด

ของความจริงแท้และอำนาจ นอกจากนั้น ทศนคติทั้งสองยังรับรู้ถึงความรู้สึกของวิกฤตที่ดูจะลบล้างทุก ๆ ตำแหน่งแห่งที่และต่อต้านการปิดกั้นในการนำเสนออันเบ็ดเสร็จใด ๆ กล่าวคือ ถ้าอันหนึ่งสัมพันธ์กับวิกฤตในแง่บวกด้วยการยืนยันอย่างยินดีปราศถึงการเปิดคลีออกมาของความ เป็นไปได้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการก้าวล่วงข้อจำกัด และอีกอันสัมพันธ์กับวิกฤตอย่างกังวลใจด้วยการคร่ำครวญถึงการผ่านไปของเวลาที่อัตลักษณ์ได้รับการปกป้องรักษาโดยข้อจำกัด อันไร้ซึ่งข้อสงสัย ทั้งสองก็เริ่มต้นจากการรับรู้ว่าเป็นวิกฤตปัจจุบันนั้น ข้อจำกัดทั้งหมดโดยข้อเท็จจริงแล้วถูกตั้งคำถาม และจุดยืนหรือมุมมองทั้งหมดถูกเลิกล้มเพิกถอน ทั้งสองเข้าใจว่า ณ ที่นี้และในตอนนี้อย่างไม่มีตำแหน่งแห่งที่อันมั่นคงใดที่อาจถูกมองว่าเป็นแหล่งที่มาของความจริงแท้และอำนาจที่สามารถกำหนดข้อจำกัดอันตายตัวขึ้นมาใหม่ได้ เพราะฉะนั้น ทั้งสองทศนคติจึงถูกปลดปล่อยพื้นฐานถาวรและสากลสำหรับการยืนยันและพิสูจน์ความถูกต้อง ความจริงแท้ หรือจุดยืนทางจริยธรรมของตนเอง

สำหรับในส่วนที่ทั้งสองทศนคติต่างกันซึ่งแน่นอนว่าเป็นความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่แนวทางปฏิบัติของพวกมันท่ามกลางความกำกวมอันตัดสินไม่ได้ของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่ประสบพบเจออยู่ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

การรับวิกฤตแบบยกย่องยินดีดำเนินการในแนวทางของเสรีภาพ (freedom) ซึ่งสำคัญกว่าแนวคิดนามธรรมและสากลของข้อจำกัดอันจำเป็นทั้งหลายทั้งปวง ... ด้วยการยืนยันความเป็นจริงของวิกฤต ทศนคติแบบยกย่องยินดีไม่ได้ปฏิเสธความเป็นจริงที่ว่าผู้คนใช้ชีวิตอย่างอันตรายและเผชิญหน้ากับภัยอันตรายอันร้ายแรง ... แต่ในการเผชิญหน้ากับเงื่อนไขเหล่านี้ ทศนคติแบบยกย่องยินดียังคงยกสถานะที่อันน่าภาคภูมิใจให้แก่ความเป็นจริงของวิกฤตที่ไม่มีจุดยืนหรือมุมมองอันมั่นคงใด ๆ ในการกำหนดตัดสินเงื่อนไขและความต้องการสากลต่าง ๆ มันไม่ได้พยายามจะยึดจุดยืนอันเบ็ดเสร็จบางประการที่จะควบคุมว่าวาทกรรมต้องทำอะไร แต่มันยกย่องสรรเสริญพื้นที่แห่งเสรีภาพสำหรับความคิด สำหรับการกระทำทางการเมืองเพื่อตอบสนองต่อความรุนแรงและอันตราย และสำหรับการสำรวจรูปแบบของการกระทำทางจริยธรรมแบบใหม่ที่แยกออกจากการสันนิษฐานถึงจุดยืนถาวร

ในทางตรงกันข้าม การรับวิกฤตแบบเคร่งครัดดำเนินการในแนวทางของ**ความปรารถนา (desire)** แม้กระทั่งในวิกฤต มันยังปฏิเสธที่จะสูญเสียอุดมคติของหน่วยเชิงสถาบันที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับระเบียบเชิงสถาบันซึ่งข้อจำกัดของมันเป็นการกำหนดมาอย่างชัดเจนและเป็นหนึ่งเดียวกับถ้อยคำ มันยึดมั่นต่ออุดมคติของการมีเขตแดนอันมีขอบเขตมั่นคงแห่งความจริงแท้และความหมายที่อยู่เหนือข้อสงสัย สถานที่ซึ่งถูกกำหนดโดยผู้เขียนเหนือกาลเวลา สถานที่ซึ่งสิ่งที่ควบคุมไม่ได้สามารถถูกระงับและทำให้สงบ และมนุษย์ผู้มีศรัทธาอย่างไรก็ตามสามารถมีความมั่นคงได้ ด้วยการให้อภิสิทธิ์แก่อุดมคตินามธรรมในฐานะด้านบวกอันบริสุทธิ์ ทำทางแบบเคร่งครัดจึงเข้าใจวิกฤตในปัจจุบันไม่ใช่ในฐานะแนวทางที่เปิดกว้างต่อโอกาส เช่นเดียวกับอันตราย แต่ในฐานะด้านลบอย่างแท้จริง อันได้แก่ การสูญเสียการขาด หรือการระงับบางสิ่งที่จำเป็นและมีคุณค่าโดยเนื้อแท้ ดังนั้น มันจึงรับวิกฤตปัจจุบันในฐานะบางสิ่งบางอย่างที่ต้องกลัว และมันเปลี่ยนความกลัวนี้ให้เป็นความปรารถนาที่จะเติมเต็มช่องว่าง ชดเชยการขาด กำหนดศูนย์กลางของการตัดสินใจที่สามารถกำหนดข้อจำกัด พื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์เหนือการตั้งคำถามใด ๆ (Ashley and Walker, 1990b: 380-381)

ประเด็นที่หกบอกว่า ในที่ซึ่งความคิดและการสนทนาถูกครอบงำโดยทัศนคติแบบเคร่งครัดและถูกกระตุ้นโดยความปรารถนาดังกล่าวจะหมกมุ่นอยู่กับปัญหาทางการเมืองเรื่อง**องค์อธิปัตย์** ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นท่ามกลางวิกฤตของการนำเสนอ ในอาณาเขตอันระงับไม่ได้ของความกำกวม ความไม่แน่นอน การตัดสินใจไม่ได้ และความเป็นไปได้ทางวัฒนธรรมจำนวนมาก ที่ซึ่งเวลาไม่รู้จักมาตรฐานอันแน่นอนใด พื้นที่ไม่รู้จักขอบเขตอันแน่นอน และการกระทำของมนุษย์ไม่เชื่อฟังกฎเกณฑ์ใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกฎธรรมชาติ กฎของภาษา กฎของบิดา กษัตริย์ หรือรัฐ มันเป็นปัญหาของการปิดกั้นอาณาเขตอันไร้ขอบเขตนี้ นิยามสิ่งที่แปลกแยกจากมัน สร้างเขตแดนและให้มาตรวัดแก่มัน รวมทั้งกำหนดศูนย์กลางของการตัดสินใจเหนือข้อสงสัย (องค์อธิปัตย์) ที่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของขอบเขตแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปิดเป่าสิ่งแปลกปลอม ควบคุมจัดการเหนือคำถามทั้งหมดของความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงภายใน และตัดสินใจถึงสิ่งที่เหตุการณ์อันมีข้อถกเถียงควรหมายถึง แอชลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่า มีอยู่สี่ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับวาทกรรมเรื่ององค์อธิปัตย์ที่ควรสนใจ

- วาทกรรมเรื่ององค์อธิปัตย์ต้องมององค์อธิปัตย์ในฐานะปัญหาหรือคำถาม เพราะองค์อธิปัตย์ไม่ได้เข้าสู่วาทกรรมในฐานะการพรรณนาถึงบางสิ่งที่ถูกคิดว่าเป็นจริง และอาจแตกต่างจากสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นจริงพอ ๆ กัน แต่ในฐานะการสะท้อนถึงการขาดหรือการสูญเสียบางสิ่งบางอย่างที่เคยมีแต่ไม่มีอีกต่อไป ดังนั้น การพูดถึงองค์อธิปัตย์จึงไม่มีวันเป็นการระบุถึงอะไรบางอย่างที่มีอยู่แล้ว มันไม่สามารถเป็นการอ้างถึงแหล่งของความจริงแท้และอำนาจบางอย่างที่คงอยู่ด้วยตัวเอง เช่น เมื่อคนกล่าวอ้างยืนยันว่า “พระเจ้า” “กษัตริย์” “มนุษย์” หรือ “สาขาสังคมศาสตร์” มีอธิปไตยเหนือข้อสงสัย รูปลักษณ์เหล่านั้น ซึ่งอาศัยการผลักไสรูปลักษณ์อื่น ๆ สามารถตัดสินคำถามทั้งหมดของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ภายในระเบียบเชิงสถาบันได้ การกล่าวอ้างยืนยันดังกล่าวก็ยังคงมีข้อสงสัย เพราะมันกล่าวถึงคำถามที่แฝงไว้ด้วยความปรารถนาว่าจะเติมช่องว่างหรือขาดเซยการขาดไปได้อย่างไร
- ปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์มีความขัดแย้งในตัวเองอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากมันหมกมุ่นอยู่กับปัญหาของการสร้างหรือนำรากฐานเข้ามา เพื่อทดแทนรากฐานที่ตอนนี้ขาดหายไป ไม่ว่าจะหลักการสำคัญ โครงสร้างสนับสนุน พื้นฐานของสังคม หรือทุนแห่งอำนาจที่สร้างความเป็นไปได้ แต่เมื่อคนพูดถึงรากฐานอันพึงปรารถนาซึ่งมีประสิทธิภาพ พึ่งพาตนเอง และอยู่เหนือข้อสงสัย คนก็จะเห็นความขัดแย้ง เพราะในสภาพแวดล้อมของวิกฤตของการนำเสนอ นั้น ปัญหาในการค้นหารากฐานดังกล่าวไม่อาจแก้ไขได้ “หนทางแก้ไขปัญหา” ใด ๆ ในวิกฤตของการนำเสนอจะถูกประกาศว่าเป็นการนำเสนออันไร้รากฐาน และสิ่งที่ถูกนำเสนอว่าเป็นรากฐานก็จะตกเป็นของข้อสงสัย
- มันจึงตามมาด้วยว่า ตัวบทหรือวาทกรรมใดที่จะผลิตทางแก้ปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ต้องเกี่ยวพันอยู่กับชนิดของการหลอกหลวง เนื่องจากในการตอบสนองต่อวิกฤตของการนำเสนอ ตัวบทหรือวาทกรรมเหล่านั้นต้องสร้างมลทินหรือผลักไสเหตุการณ์ ทัศนคติ และการตีความที่จะทำให้ทางแก้ปัญหาดังกล่าวตกอยู่ในข้อสงสัยออกจากขอบเขตของวาทกรรมอันจริงจัง ในขณะเดียวกัน มันก็ต้องก่อให้เกิดความเป็นไปได้ที่จะเข้าใจการสร้างมลทินและการผลักไสดังกล่าวว่ากระทำการในนามของรากฐานอธิปไตยซึ่งอยู่เหนือคำถาม หรือทางแก้ปัญหาที่เสร็จสิ้นและกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว

- “ทางแก้” ปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ของตัวบทหรือวาทกรรมต่าง ๆ จึงไม่มั่นคงและไม่แน่นอน เพราะตัวบทหรือวาทกรรมที่เสนอ “ทางแก้” ดังกล่าวออกมาไม่สามารถกำจัดความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ซึ่งเป็นที่ชัดเจนในวิกฤต และตัวบทหรือวาทกรรมเหล่านั้นตั้งใจจะแก้ไขได้ เนื่องจาก ณ ชายขอบของตัวบทหรือวาทกรรมมีการเคลื่อนไหวเพื่อเลิกล้มเพิกถอนตรรกะศูนย์กลางที่สร้างให้ “ทางแก้” ดูเหมือนว่าแน่นอนและคงที่อยู่เสมอ นอกจากนั้นแล้ว ด้วยการเปิดคลี่วิกฤตของการนำเสนอออกมา หลักการแนวทาง ถ้อยคำ และภาพลักษณ์ที่อาจเคยได้รับการยอมรับในทันทีและไร้ซึ่งคำถามก็ไม่สามารถทำเช่นนั้นได้อีกต่อไป เนื่องจากไม่มีความชัดเจนในตนเองอีกต่อไป ความสมบูรณ์ของพวกมันก็จะถูกเคลือบแคลงสงสัย และเกิดข้อโต้แย้งในบริบทของการนำเสนอความจริงแท้ของพวกมัน เมื่อเป็นเช่นนั้น การเคลื่อนไหวจากชายขอบของตัวบทหรือวาทกรรมก็จะกลายเป็นที่ชัดเจน ความย้อนแย้งจะปลดปล่อย “ทางแก้” วิกฤตจะปรากฏขึ้นมา และเมื่อใดก็ตามที่เกิดความปรารถนาแบบเคร่งครัด ปัญหาอันขัดแย้งในตนเองของเรื่ององค์อธิปัตย์ก็จะประกาศตัวเองขึ้นมาอีกครั้ง

จากทั้งสี่ข้อสันนิษฐานที่กล่าวมา เราก็จะได้ข้อสันนิษฐานทั่วไปของปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ คือ คำว่า “องค์อธิปัตย์” นั้น เมื่ออยู่ในบริบทของความปรารถนาอันเคร่งครัด มักจะถูกใช้ในเชิงอุดมการณ์ รวากับว่ามนำเสนอแหล่งที่มาของความหมาย หลักการอันมีประสิทธิภาพรูปแบบการคงอยู่ หรือทางแก้ปัญหาง่าย ๆ อันชัดเจนในตนเองบางประการ แต่ทว่าคำ ๆ นี้ถูกใช้อยู่ท่ามกลางและเพื่อตอบสนองต่อวิกฤตของการนำเสนอ ที่ซึ่งความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ปลดปล่อยสิ่งที่ถูกอ้างถึงทั้งหมด และทำให้ต้นกำเนิดทั้งหมดของความหมายตกอยู่ในข้อสงสัย เมื่อเป็นเช่นนั้น องค์อธิปัตย์จึงไม่สามารถนำเสนอสิ่งเหล่านี้ได้อย่างแท้จริง คำว่า “องค์อธิปัตย์” ทำได้แค่เพียงแผ่ขยายถึงอาณาบริเวณอันไร้ขอบเขตของกิจกรรมอันกำกวมที่ความปรารถนาอันเบาบาง ไร้พลังอำนาจจะระบุ เต็มเต็ม และอ้างว่าเป็นเขตแดนของตน มันทำได้แค่แผ่ขยายถึงอาณาเขตแห่งเสรีภาพ ที่ซึ่งความปรารถนาในการค้นหาจุดสิ้นสุดอาจดิ้นรนต่อสู้เพื่อผลักดันและหลงลืม แต่ไม่มีทางลบออกจากความทรงจำได้

ประเด็นต่อมา สิ่งที่เรารับรู้ว่าเป็นตัวแทนอันเยี่ยมยอดของวาทกรรมการเมืองสมัยใหม่ซึ่งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจดจำในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่กำหนดตัวตนของมันเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับวิกฤตของการนำเสนอ ตัวบทของนิคโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo

Machiavelli) โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) ฌอง ฌาคส์ รูสโซ (Jean - Jacques Rousseau) เจเรมี เบนแธม (Jeremy Bentham) คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) มักซ์ เวเบอร์ (Max Weber) และคนอื่น ๆ ถือกำเนิดขึ้นและทำงานอยู่ในพื้นที่และสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ที่ซึ่งชายขอบขยายกว้างขึ้น ความกำกวมและความสับสนยุ่งจะบ่อนทำลายทุก ๆ การอ้างอิง ความไม่ถาวรของสรรพสิ่งจะปลดปล่อยทุก ๆ จุดยืนเหนือกาลเวลา อดีตที่ถูกหลงลืมและอนาคตที่ถูกเหนี่ยวรั้งรูล้ำเข้ามาถึงปัจจุบัน ถ้อยคำสูญเสียความสามารถในการบรรเทาความรุนแรงและจะกลายเป็นความรุนแรงเสียเอง บทบาทของอำนาจหลักหนีถ้อยคำแห่งความจริงแท้ที่ควบคุมอยู่ แนวคิดเรื่องความจริงแท้เองก็ถูกสั่นคลอน สิ่งที่มีนัยหมายจะพูดอย่างตั้งใจและจริงจังก็ตกอยู่ในข้อสงสัยและวิกฤตของการนำเสนอคลีขายออกมา ตัวบทเหล่านี้เกี่ยวข้องกับวิกฤตดังกล่าวในหลายแง่ พวกมันยกย่องยินดีและใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอันหลากหลาย อาทิเช่น การย่นย่อ การเหน็บแนม การล้อเลียน และการเล่นคำ ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อข้อจำกัดทางสถาบันในเรื่องความคิดและวาทกรรมถูกตั้งคำถาม ตัวบทที่เคยถูกหลงลืมสามารถถูกเปิดขึ้นมาใหม่ และหลักการแปลกใหม่สามารถถูกสำรวจตรวจสอบได้ ดังนั้น ตัวบทเหล่านี้จึงมีความกำกวมสูงและเปิดกว้างต่อแนวทางในการอ่านที่แตกต่างกัน

ประเด็นสุดท้าย ด้วยการเกิดขึ้นของคำถามเรื่ององค์อธิปัตย์ในวิกฤต ตัวบทเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่แข่งขันอย่างกว้างขวาง โดยทั่วไปแล้ว ตัวบทเหล่านี้อาจถูกอ่านและวางให้ทำงานในวิกฤตของการนำเสนอในสองแบบ ที่ต่างฉายแต่ละด้านของทัศนคติต่อวิกฤตที่ได้กล่าวไปแล้ว แบบแรกคือแนวทางการอ่านอันเคร่งครัดของความปรารถนา ซึ่งจากสิ่งที่มีนัยตั้งใจทำต่อตัวบท เราอาจเรียกมันว่า**การอ่านแบบทรงจำ (memorializing reading)** ส่วนอีกแบบ คือ แนวทางการอ่านเพื่อยกย่องยินดีของเสรีภาพที่เราอาจเรียกว่า**การอ่านแบบต่อต้านการทรงจำ (countermemorializing reading)** การอ่านทั้งสองแบบต่างสนใจตัวบทของมันอย่างจริงจัง แม้จะแตกต่างกันอย่างมากในการเข้าใจความจริงจังก็ตาม

สำหรับการอ่านแบบทรงจำ การสนใจตัวบทอย่างจริงจัง คือ การพยายามจะย่นย่อ ยืนยันอีกครั้ง และเป็นหนึ่งเดียวกับการทำงานของความปรารถนาภายใน กล่าวคือ

เมื่อเจอกับตัวบทอันกำกวมและขัดแย้งในตนเอง การอ่านแบบทรงจำให้อภิสัทพ์แก่อุดมคตินามธรรมของรูปลักษณ์อธิปัตย์อันเป็นหนึ่งเดียวและไม่มี

สิ่งใดที่เชื่อมซึ่งจะควบคุมความหมายที่แท้จริงของตัวบท และมันยังปรารถนาที่จะมีการตีความอันสอดคล้องกับความตั้งใจและเจตจำนงของรูปลักษณะนี้ ดังนั้น มันจึงแต่งแต่ทำให้เกิดความกลัวต่อความไม่แน่นอนและความย้อนแย้งในวิกฤตของการนำเสนอในฐานะภัยคุกคามต่อรูปลักษณะอธิปไตย และรูปลักษณะนี้จะได้รับการปกป้องในฐานะที่ผลิตทางแก้ปัญหาดังกล่าวให้กับตัวบท สำหรับการอ่านแบบนี้ ทางแก้แบบวีรบุรุษในการเผชิญกับความไม่แน่นอนเป็นสิ่งที่ตัวบทต้องถูกจดจำไปตลอดจากมุมมองความหมายทั้งหมด ผลก็คือ ตัวบทจะไม่ถูกจดจำในฐานะการนำเสนอความเป็นจริงที่อ้างถึง แต่จะถูกจดจำในฐานะตัวอย่างของการที่รูปลักษณะอธิปไตยคิดและกระทำการเพื่อตอบสนองและแก้ไขเหตุการณ์อันสุ่มเสี่ยง ความไม่แน่นอน และความย้อนแย้งของพื้นที่และเวลา (Ashley and Walker, 1990b: 384)

สำหรับการอ่านแบบต่อต้านการทรงจำ การสนใจตัวบทอย่างจริงจังไม่ใช่การย้อนรอยหรือยืนยันการทำงานของความปรารถนาอีกครั้ง มันไม่ใช่การให้ความสำคัญกับอุดมคติอันเคร่งครัดของศูนย์กลางอธิปไตยที่กำหนดควบคุมตัวบทและอาจแสดงให้เห็นว่าจะปกครองดูแลตนเองในช่วงเวลาอันยากลำบากได้อย่างไร มันไม่ใช่การพยายามจะปิดกั้นวาทกรรมของสาขาไว้ภายในเรื่องเล่าวีรบุรุษเกี่ยวกับความย้อนแย้งที่ได้รับการแก้ไข ในทางตรงข้าม การสนใจตัวบทอย่างจริงจังสำหรับการอ่านแบบต่อต้านการทรงจำ คือ การให้ความสนใจอย่างจริงจังกับการยกย่องยินดีต่อเสรีภาพและความย้อนแย้งที่ดำเนินต่อไปภายในอย่างไม่สิ้นสุด ซึ่งตัวบทไม่สามารถผลักไสออกไปได้ ดังนั้น มันจึงปฏิเสธที่จะหลงลืมสิ่งที่การอ่านแบบทรงจำจำต้องลืมเพื่อที่จะอ้างได้ว่ากอบกู้ความหมายหนึ่งเดียวมาจากตัวบท อันได้แก่ ความจริงที่ว่าตัวบทเหล่านี้ติดอยู่ในวิกฤตของการนำเสนอที่ซึ่งทางแก้ปัญหาคือความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ไม่ได้เป็นอะไรมากกว่าคำถาม ปัญหา และความย้อนแย้งในตัวของมันเอง

การอ่านแบบต่อต้านการทรงจำทำการวิเคราะห์การที่ตัวบทคลาสสิกต่าง ๆ พยายามกำหนดมุมมองอธิปไตยที่สามารถแก้ไขความกำกวม ความไม่แน่นอน และความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ รวมทั้งผลัดความย้อนแย้งเหล่านั้นซึ่งจะสั่นคลอนมุมมองอธิปไตยที่มันพยายามกำหนดออกไปให้เป็นชายขอบ การอ่านแบบต่อต้านการทรงจำแสดงให้เห็นว่าความ

ย้อนแย้งในวิกฤตข่มขู่ที่จะสันคลอนการคงอยู่อันมีอธิปไตยของทางแก่ของการอ่านแบบทรงจำได้อย่างไร ผลในภาพรวมก็คือ การเพิ่มทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้กับสาขาวิชา สาขาวิชาจะไม่ถูกจำกัดอยู่กับเรื่องทางแก้ไข ปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ “ทางแก่” จะถูกพิสูจน์ว่าไม่มั่นคงในปัจจุบัน แต่สาขาวิชาจะถูกดึงเข้ามาให้ชื่นชมกับความกำกวม ความไม่แน่นอน และความเป๋ไปได้ของตัวบท มันสามารถที่จะมองเห็นว่าการเผชิญหน้ากับความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ทางการเมืองไม่ได้หมายถึง “จุดจบของสาขาวิชา (the end of the discipline)” หรือ “จุดจบของยุคสมัยใหม่ (the end of modernity)” หากแต่ความย้อนแย้งดังกล่าวคงอยู่ ณ “จุดเริ่มต้น (beginnings)” ของสาขาวิชาและวัฒนธรรม (Ashley and Walker, 1990b: 385)

แอสลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่า ไม่ใช่เรื่องยากที่จะพบตัวอย่างของสองรูปแบบการอ่านดังกล่าวในงานทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยทั้งสองได้ยกการตีความ *The Prince* ของมาเคียเวลลี ซึ่งแตกต่างกันมาแสดงเป็นตัวอย่าง ในการอ่าน *The Prince* ของวอลท์ซ (Waltz, 1979, cited in Ashley and Walker, 1990b: 385) มาเคียเวลลีถูกมองในฐานะรูปลักษณะเชิงกระบวนการทัศน์ที่เป็นทั้งรากฐานและจุดกำเนิดของแนวคิดสังคมนิยม ซึ่งเป็นที่มาของการสร้างทฤษฎีสมดุลแห่งอำนาจของเขา สิ่งที่ได้รับการยืนยันในการอ่านของวอลท์ซคือ ทางแก้ปัญหारे่ององค์อธิปัตย์ อันได้แก่ รัฐเอกภาพซึ่งมีขอบเขตชัดเจน แตกต่างจากภายนอก และถูกควบคุมโดยศูนย์กลางการบริหารจัดการเพียงหนึ่งเดียว สำหรับวอลท์ซแล้ว มาเคียเวลลีได้แสดงตัวอย่างของเหตุผลอันถาวรในหมู่รัฐเขตแดนอันมีเอกภาพที่ต้องการจะอยู่รอดและใช้ทุกวิถีทางเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าว ดังนั้น ตัววอลท์ซเองที่ทำงานตามรากฐานที่ถูกระลึกถึงและจดจำในแบบนี้จึงสามารถดำเนินการเพื่ออนุมานว่าปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ได้รับการแก้ไขไปเรียบร้อยแล้วอยู่เสมอ เขาจึงสามารถเริ่มต้นด้วยการสร้างอาณาเขตของ “การเมืองระหว่างประเทศ” อันมี “สภาพอนาธิปไตย” ในหมู่รัฐเขตแดนอธิปไตย ซึ่งแตกต่างจาก “ระเบียบแบบลำดับชั้น (hierarchical orders)” ภายในรัฐเขตแดนอธิปไตยเหล่านั้น

ในทางตรงข้าม การอ่าน *The Prince* ของวอล์คเกอร์ (Walker, 1989, cited in Ashley and Walker, 1990b: 385-386) บอกว่า ตัวบทนี้ของมาเคียเวลลีไม่สามารถเป็นรากฐานหรือต้น

กำเนิดของแนวทางสังคมนิยมตามที่วอลท์ชต์ต้องการได้ เนื่องจากปัญหาสำคัญ ณ ช่วงเวลาของ *The Prince* ที่มาเคียเวลลีสนใจ คือ การค้นหาวิธีแบบใหม่ที่ขอบเขตและเอกภาพของมันไม่อาจมีได้ภายใต้เงื่อนไขทางวัฒนธรรมของช่วงเวลาที่มาเคียเวลลีเขียนตัวบทนี้ ดังนั้น ตัวบทที่วอลท์ชต์และอีกหลายต่อหลายคนมองว่าเป็นต้นกำเนิดอันไร้ซึ่งปัญหาของแนวทางสังคมนิยมจึงไม่สามารถเป็นกระบวนการที่ค้นที่เย็นย่นถึงทางออกของปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ได้อีกต่อไป แต่ต้องถูกมองอย่างเชื่อมโยงกับงานของคนอื่น ๆ ในยุคเดียวกัน เพื่อทำความเข้าใจการเรียกร้อง การตั้งคำถาม และการนำเข้าแนวทางที่ครั้งหนึ่งเคยถูกลืมเลือนมาสู่แนวความคิดสากลแบบคริสเตียนซึ่งถูกสั่งคลอนของตัวบทนี้

2. วิกฤตและบทบาทของการวิวาทะ

หลังจากศึกษาและวิเคราะห์วิกฤตของสาขาที่เป็นวิกฤตของยุคสมัยใหม่หรือวิกฤตทางวัฒนธรรมในภาพรวมกันมาพอสมควรแล้ว ตอนนี้จะมาดูกันว่าทำไมงานคิดแบบวิวาทะจึงกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขาและทำได้อย่างไร

2.1 ทำไมงานคิดแบบวิวาทะจึงกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขา

แอสลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่า งานคิดแบบวิวาทะไม่ได้กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกของวิกฤตจากภายนอกขอบเขตของสาขา มันไม่ได้โจมตีแนวทางดั้งเดิมอันเหนียวแน่นของสาขา จนก่อให้เกิดช่องโหว่และมองเห็นวิกฤต หรือวาดหวังว่าบรรดาผู้คนจะเลิกศรัทธาในตัวของผู้ที่วางรากฐานแนวทางดั้งเดิมของสาขาวิชาอย่างมาเคียเวลลี ฮอบส์ ค้านท์ โกรเทียส (Hugo Grotius) บูลล์ (Hedley Bull) ดอยท์ซ (Karl Deutsch) ฮอฟฟ์มันน์ (Stanley Hoffmann) วอลท์ชต์ ฯลฯ และหันมาเปิดประตูต้อนรับบรรดาผู้ใช้แนวทางแบบวิวาทะอย่างแดริดา ฟูโกต์ โบดริยาร์ (Jean Baudrillard) บาคิน (Mikhail Bakhtin) คริสเตวา บาร์ตส์ และคนอื่น ๆ เนื่องจากการทำเช่นนั้นจะกำหนดข้อจำกัดสองข้อ อันได้แก่ การกำหนดข้อปฏิบัติที่บุคคลต้องอยู่ภายในและภายนอก เห็นด้วยหรือต่อต้าน ซึ่งก็คือ การวางที่อยู่ของพวกวิวาทะไว้ ณ พื้นที่ตรงกันข้ามภายนอก และการกำหนดให้งานแบบวิวาทะเป็นการก่อกรวนความต่อเนื่อง ความสอดคล้องเหนียวแน่น และขอบเขตที่ชัดเจนของสาขา (Ashley and Walker, 1990b: 386)

การกำหนดข้อจำกัดดังกล่าวเป็นการวินิจฉัยสถานการณ์อย่างผิดพลาด เพราะทุก ๆ ความพยายามที่จะกำหนดเขตแดนของสาขา กระบวนทัศน์ หรือแนวทางอันบริสุทธิ์และลบล้างไม่ได้ในทุกวันนี้ เช่น ความพยายามในการกำหนดความต่อเนื่องของแนวทางในการอ่านรัฐศาสตร์ (Thucydides) ของเคโอเฮนและกิลปิน (Keohane, 1983; Gilpin, 1981, 1984, cited in Ashley and Walker, 1990b: 387) จะถูกเปิดเผยในทันทีในฐานะของการสร้างตามอำเภอใจ อย่างที่ อัลเกอร์ (Alker) และการ์ส (Garst) แสดงให้เห็น (Alker, 1989; Garst, 1989, cited in Ashley and Walker, 1990b: 387)

ในวิกฤตของทุกวันนี้ การที่พวกเราไม่สามารถตัดสินได้ว่าจะจำกัด อ่าน และจดจำ ประวัติศาสตร์ทางตัวบทที่จะวางหลักของสาขาหรือกระบวนทัศน์ได้อย่างไร ก็เป็นเพราะประวัติศาสตร์ทางตัวบทที่เราอ้างถึงไม่เคยเป็นเขตแดนของความหมายอันหาใดเทียมและต่อเนื่อง มันไม่เคยถูกกำหนดผ่านกาลเวลา ไม่เคยมีขอบเขตอันชัดเจน และไม่เคยถูกปิดกั้นจากการตีความที่แข่งขันกัน ประวัติศาสตร์ทางตัวบทของสาขาเปิดกว้างต่อการแพร่กระจายของการอ่านเพื่อ สันคลอนซึ่งกันและกันอยู่เสมอ มันบรรจุไปด้วยความตึงเครียดและความย้อนแย้งที่ไม่เพียงแต่ ช่มชู้จะลบล้างความแน่นอนของตำแหน่งในการตีความใด ๆ แต่ยังคงช่มชู้ที่จะให้ทางแก่การอ่าน แบบอื่น ๆ ซึ่งถูกผลักดันออกไปอีกด้วย (Ashley and Walker, 1990b: 387)

ดังนั้น คนจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าครั้งหนึ่งเคยมีช่วงเวลาที่สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศเป็นเขตแดนอันต่อเนื่องและมีขอบเขตชัดเจน เพราะมันไม่เคยมีเขตแดนเช่นนั้นอยู่ ไม่มี ขอบเขตเฉพาะอันใดที่เคยแยกสาขาออกจากสาระอันแปลกแยกและเปรียบเทียบกันไม่ได้ของ วัฒนธรรมที่อยู่นอกเหนือออกไป ไม่ใช่ในวิกฤตของสาขาทุกวันนี้และไม่เคยมีมาก่อน (Ashley and Walker, 1990b: 387) แม้ว่าจะมีการวาดฝันถึงอดีตอันหอมหวานที่ว่าวาทกรรมการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้มีเสียงอันชัดเจน แจ่มแจ้ง ซึ่งเป็นหนึ่งเดียวกับมรดกของสาขามา อย่างต่อเนื่องและยึดครองอาณาเขตอันแน่นอน มันก็ไม่ได้เป็นเพราะเสียงหรือขอบเขตนี้มีความ แน่นอน ตายตัว และไร้ข้อโต้แย้งอย่างแท้จริง หากแต่เป็นเพียงเพราะมันผลักดัน หลงลืม และหน่วง เหนี่ยวการเผชิญหน้ากับความย้อนแย้ง หลักการที่แข่งขันกัน และการตีความต่อต้านซึ่งกันเป็นส่วน หนึ่งของมรดกแห่งสาขาเสมอมาที่กำลังชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งก้าวล่วงขอบเขตทางจินตนาการ ทั้งหมด และสันคลอนเสียงอันหาใดเทียมทั้งหมดอย่างถอนรากถอนโคน จนก่อให้เกิดความรู้สึก ของวิกฤตของสาขาในทุกวันนี้

ความเข้าใจดังกล่าวจะทำให้มองเห็นว่าทำไมงานคิดแบบวิวาทะที่มาจากชายขอบจึงสามารถกระตุ้นปลุกปั่นให้เกิดความรู้สึกของวิกฤตในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ถ้าเงื่อนไขของวิกฤตในสาขาหรือในวัฒนธรรมสมัยใหม่โดยทั่วไปคือ การที่ขอบเขตทางสถาบันสามารถถูกก้าวล่วงได้ “ขอบเขต (boundaries)” ของสาขาที่ไม่ได้เป็นอะไรมากไปกว่าผลอันไม่แน่นอนและกำกวมของการผลักดันให้เป็นชายขอบตามอำเภอใจ ก็เพราะบางต่อการก้าวล่วงมาโดยตลอด

2.2 งานคิดแบบวิวาทะกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขาได้อย่างไร

แอสลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่าการตอบคำถามนี้ เราควรจะเริ่มจากจุดที่งานคิดแบบวิวาทะเริ่มต้นขึ้น ซึ่งก็คือ “ความเป็นชายขอบ (marginality)” ในทางตรงกันข้ามกับงานวิชาการที่จะพูดอย่างสอดคล้องพร้อมเพรียงกับ “แกนกลาง” ของสาขา แนวทางดั้งเดิม หรือ กระบวนทัศน์ งานคิดที่จุดประกายจากชายขอบไม่สามารถใช้มุมมองแบบเคร่งครัดได้ เนื่องจากสำหรับพวกมันแล้ว ความไม่แน่นอน ความกำกวม และการก้าวล่วงได้ของ “ขอบเขต” เป็นความจริงของชีวิตที่จะได้รับการเฉลิมฉลองและยกย่องอยู่เสมอ (Ashley and Walker, 1990b: 388) โดยที่ความชัดเจนของความย้อนแย้ง ณ ชายขอบจะตอบคำถามว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น และสิ่งที่เราอาจเรียกว่าจริยธรรมของการปฏิบัติจากชายขอบจะแสดงถึงแนวทางปฏิบัติของงานคิดจากชายขอบ

2.2.1 ความเป็นชายขอบ: ความชัดเจนของความย้อนแย้ง

สิ่งที่สร้าง “แกนกลาง (core)” อธิปไตยของสาขาวิชาหรือกระบวนทัศน์ไม่ใช่เขตแดนตำแหน่ง หรือมุมมองอันกลมเกลียวที่ถูกนิยามโดยการอ้างถึงมรดกทางตัวบทอันเหนียวแน่น สอดคล้อง ต่อเนื่อง และมีขอบเขตชัดเจน แต่สิ่งที่สร้าง “แกนกลาง” คือ ความสามารถในการสร้างการคงอยู่อธิปไตยด้วยการทำเป็นมีติดต่อกับความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่ถูกผลักดันให้เป็นชายขอบ ดังนั้น ณ แกนกลางของสาขาที่ซึ่งงานจากชายขอบสามารถถูกหลงลืม มันจึงเป็นไปได้ที่จะใช้แนวทางอันเคร่งครัดของความปรารถนาและยืนยันรากฐานที่ได้รับการระลึกถึงและจดจำ ผู้คนสามารถแสดงถึงสิทธิอธิปไตยในการพูดและกระทำการในทางที่นำเสนอและปกป้องเขตแดนอันสอดคล้องเหนียวแน่นและมีขอบเขตชัดเจน ผู้คนสามารถพูดในแนวทางของความปรารถนา เล่นบทบาทวีรบุรุษและกล่าวว่า “งานนี้พูดแทนสาขา แนวทางดั้งเดิม หรือ

กระบวนการทัศน์ เพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์อันแปลกแยกและความยากลำบากที่จะก่อให้เกิดการทำลาย ปรีศนา หรืออันตราย” (Ashley and Walker, 1990b: 388)

ส่วนสิ่งที่สร้างความเป็นชายขอบนั้นชัดเจนว่าคือ การที่ไม่สามารถพูดและทำงานในแนวทางของความปรารถนา แนวคิดจากชายขอบไม่สามารถระบุกำหนดเวลา พื้นที่ กฎเกณฑ์ มาตรการ มุมมอง ระเบียบเชิงอุดมคติในอนาคต ระเบียบแบบถวิลหาอดีต หรือภาวะจิตใจของบุคคล สิ่งที่แยกแยะ “ชายขอบ (margin)” ของสาขาหรือกระบวนการออกจากสิ่งที่เรียกว่า “แกนกลาง” ไม่ใช่ตำแหน่งที่อันชัดเจน แต่เป็นการไม่สามารถมีติดต่อกับการทำงานของความย้อนแย้ง ณ ชายขอบของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่ข่มขู่จะเล็กล้มทุก ๆ การอ้างเสียงอธิปไตยของสาขา กระบวนทัศน์ ชุมชน หรือวัฒนธรรม แล้วหันไปสนับสนุนยืนยันการมีเขตแดนอันชัดเจนและเหนียวแน่นสอดคล้องบางประการ

ชายขอบจึงเป็นอาณาเขตของกิจกรรมอันไร้ขอบเขตและระบุไม่ได้ทั้งหมดที่ซึ่งความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่ถูกผลักไสมีความชัดเจนมากจนไม่อาจถูกหลงลืมได้ ส่งผลให้องค์อธิปไตยของสาขาหรือกระบวนการกลายเป็นอุดมคติอันแปลกแยกและเบาโหวง รวมทั้งเป็นคำถามที่ไม่มีวันตอบได้ เพราะฉะนั้น สำหรับงานคิดที่จุดประเด็นจากชายขอบแล้ว มีเพียงแค่วาทศิลป์แบบยกย่องยินดีที่สามารถสนใจจริงจังต่อความเป็นไปได้และข้อจำกัดอันแท้จริงของสาขาในพื้นที่ชายขอบ มีเพียงแนวทางของเสรีภาพซึ่งยืนยันและใช้ความกำกวม ความไม่แน่นอน และการก้าวล่วงได้ของขอบเขตเชิงสถาบันที่สามารถพูดถึงความย้อนแย้ง ภัยอันตราย และโอกาสที่กำลังเปิดคลี่ออกมาอย่างทันควันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ashley and Walker, 1990b: 389) อย่างไรก็ตาม หากเราจะตอบคำถามว่างานคิดแบบวิพากษ์จากชายขอบกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขาได้อย่างไร เราจำต้องเข้าใจแนวทางปฏิบัติของมัน

2.2.2 ความเป็นชายขอบ: จริยธรรมการปฏิบัติ

มักจะมี ความเข้าใจแบบผิด ๆ ว่าการพูดและกระทำในแนวทางแบบยกย่องยินดีเสรีภาพเป็นความพร้อมในการตั้งคำถามต่อมาตรฐานอันตายตัวและสากลของการตัดสินอันมีอธิปไตย และก้าวล่วงข้อจำกัดเชิงสถาบัน จากความเข้าใจนี้ มันจึงมักมีข้อสรุปว่าการกระทำในแบบดังกล่าวเป็นประเภทของกิจกรรมที่หลักความเชื่อของมันอาจเป็น “อะไรก็ได้ (anything goes!)”

เนื่องจากขาดหลักเกณฑ์ในการแยกแยะการกระทำและเหตุการณ์ที่ดีออกจากส่วนที่ไม่ดี ยกตัวอย่างเช่น การวิพากษ์ที่อัลลอน ไวท์ (Allon White) มีต่อตำแหน่ง “ชายขอบ” อย่างของ คริสเตวา ซึ่งกล่าวถึงความกังวลใจของนักทฤษฎีสมัยใหม่ว่าตำแหน่งดังกล่าวให้สัญญาแค่เพียง การเป็น “ลัทธิอนาธิปไตย (Anarchism) ที่ถูกทำให้บริสุทธิ์ในสภาวะของการแตกสลายในตัวเอง” (White, 1977: 188, cited in Ashley, 1989: 284) หรืออย่างการสรุปความของไมเคิล วอลเซอร์ (Michael Walzer) ที่อธิบายงานของฟูโกต์ว่าเป็นประเภทของลัทธิสูญนิยม (Nihilism) ที่จะทิ้งผู้คน ไว้ในความว่างเปล่าทางมโนธรรม เปิดทางสำหรับการเข้ามาของ “กฎเกณฑ์และสาขาวิชาแบบ ใหม่” และปลดปล่อยการรับรู้ของผู้คนว่าแนวทางเหล่านี้จะดีกว่าที่มีอยู่แล้วได้อย่างไร รวมทั้ง ปฏิเสธการรับรู้ของผู้คนว่าสิ่งที่ “ดีกว่า” นี้หมายถึงอะไร (Walzer, 1986: 61, cited in Ashley and Walker, 1990b: 390) งานคิดชายขอบส่วนใหญ่จึงเป็นที่รับรู้ในฐานะตัวบ่งชี้ถึงภาวะด้านลบ ต่าง ๆ เช่น วิกฤตของความมั่นใจ การสูญเสียศรัทธา การเสื่อมถอยของกระบวนการที่ปกครองอยู่ หรือวิกฤตในภาพรวมที่ “ของเก่ากำลังตายไปและของใหม่ก็ยังไม่อาจเกิดขึ้นได้” (Ashley and Walker, 1990a: 264)

หากแต่ในความเป็นจริงแล้ว งานคิดชายขอบที่ยกย่องยินดีในเสรีภาพเพียงแค่นี้ต้องการ แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีความหลากหลายของเรื่องเล่าจำนวนมากที่ต่างก็อ้าง ศูนย์กลางอธิปไตยของตนและปฏิเสธคำอ้างของเรื่องเล่าแบบอื่น ๆ จึงไม่มีเรื่องเล่าหรือหลักการใด ที่จะสามารถถูกพิจารณาว่ามีความถูกต้อง ความจริงแท้ หรือประสิทธิภาพมากกว่าอันอื่น ๆ ไม่ใช่ การประกาศใช้หลักการ “อะไรก็ได้” ตามที่เข้าใจกัน ดังนั้น พื้นที่ในการปฏิบัติของงานคิดเหล่านี้คือ พื้นที่ซึ่งความย่อนแอของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ก่อนและลบล้างความพยายามใดก็ตามที่ ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดโดยศูนย์กลางอธิปไตยในการกำหนดตัดสินใจและบริหารจัดการสิ่ง ต่าง ๆ และสิ่งทำงานคิดแบบนี้สนใจคือ ผู้คนจะสำรวจ ทดสอบ และก้าวล่วงข้อจำกัดเชิงสถาบัน เพื่อเปิดขยายพื้นที่และทรัพยากรทางวัฒนธรรมได้อย่างไร

การสำรวจตรวจสอบ ตั้งคำถาม และเปิดเผยการกำหนดเองตามใจของศูนย์กลางอธิปไตย และข้อจำกัดทางสถาบันมีขึ้นเพื่อเปิดเผยทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ถูกหลงลืมหรือปิดกั้นมาโดย ตลอด ยิ่งไปกว่านั้น มันยังมีขึ้นเพื่อทำให้ผู้คนยอมรับความเป็นไปได้ของการมีเรื่องเล่า หลักการ ความเชื่อ หรือพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากของตนเอง ผู้คนจะสามารถอดทนต่อความแตกต่างและความขัดแย้ง อีกทั้งมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เคยอยู่นอกเหนือเขตแดนอธิปไตยของตน การเคารพความ

เป็นจริงดังกล่าวนั้นจะลดการสนใจอยู่แต่ตนเอง ความคิดอันยโสโอหัง หรือการเมินเฉยต่อสภาพแวดล้อมอื่น ๆ และจะสนับสนุนการสำรวจความเป็นไปได้ของการเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ของคนอื่น ๆ เข้ากับของตนเอง เพื่อเปิดขยายพื้นที่และทรัพยากรทางวัฒนธรรม

แนวทางปฏิบัติดังกล่าวจึงเป็นประเภทของจริยธรรมที่จะไม่ยอมปล่อยให้ตัวเองไปสู่ชนิดของแนวทางแบบหนึ่งเดียวที่กำหนดควบคุมผู้คนด้วยการนำเสนอบรรทัดฐาน กฎเกณฑ์ หรือมุมมองสากลบางประการ หรือใช้วิธีการอันรุนแรงเพื่อลงโทษและผลักดันผู้ที่ก้าวล่วงการกำหนดควบคุมของมัน มันเป็นประเภทของจริยธรรมที่ให้ความเคารพต่อความไม่แน่นอนและความแตกต่างสำรวจการเชื่อมโยงข้ามพื้นที่ต่างกัน รวมทั้งตั้งคำถามและต่อต้านการปฏิบัติในฐานะเสียงอธิปไตยของอาณาเขตเฉพาะ ในสถานที่ซึ่งจริยธรรมประเภทนี้ถูกปฏิบัติอย่างจริงจัง มันจะไม่มี การแบ่งแยกประเทศชาติ ชนชั้น อาชีพ เพศ และเชื้อชาติ มันจะเกิดการก้าวข้ามพรมแดนจำกัดทางสถาบันที่แยกศูนย์กลางออกจากริมขอบ คนที่มีออกจากพวกที่ไม่มี พลเมืองออกจากคนต่างถิ่น และปัจจุบันนอกจากอดีตหรืออนาคต ในที่ซึ่งจริยธรรมแบบนี้ถูกปฏิบัติอย่างถึงแก่น จะไม่มีเสียงใดสามารถอ้างได้ว่ายืนอยู่บนรากฐานพิเศษอันเป็นแหล่งที่มาของความจริงแท้ อันจำเป็นของมนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ไม่มีระเบียบแบบเบ็ดเสร็จใดสามารถคงอยู่ได้ ดังนั้น ด้วยการตั้งคำถามต่อศูนย์กลางอธิปไตยและข้อจำกัดทางสถาบันของสาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ งานคิดแบบวิวาทะไม่เพียงแต่ก้าวล่วงขอบเขตของสาขา แต่ยังคงนำเอาจริยธรรมแบบดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติ จนกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขาตามมา

3. การปฏิบัติของงานคิดแบบวิวาทะ: ความเป็นมาสองระยะในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3.1 ระยะแรก

งานวิชาการทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบวิวาทะในระยะแรกสนใจเป็นอย่างมากในการแสดงออกถึงสิ่งที่แอสลีย์และวอล์คเกอร์เรียกว่า “**ภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอด (relay function)**” (Ashley and Walker, 1990b: 395) อันได้แก่ การนำเอาความรู้ลึกซึ้งของวิกฤตในพื้นที่ชายขอบทั้งหลายมาสู่ความสนใจของสาขาวิชา นักวิชาการแบบวิวาทะจะไม่ยอมให้ความรู้ลึกซึ้งดังกล่าวถูกเมินเฉยจากสาขาอีกต่อไป จึงพยายามแสดงว่าอย่างไรและทำไมเหตุการณ์ทางวัฒนธรรมดังกล่าวจึงอาจสามารถตั้งคำถามที่กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจการเมืองโลกในแบบ

ใหม่ นักวิชาการเหล่านี้ได้มอบสัญญาแห่งเสรีภาพว่า ถ้าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสาขาเพียงแค่ตั้งคำถามต่อข้อสันนิษฐานและการยึดมั่นหลักของสาขา เช่น การเน้นรัฐเป็นศูนย์กลางและแนวคิดปฏิฐานนิยม พวกเขาจะสามารถเรียนรู้และปฏิบัติตามแนวทางความเป็นไปได้อันเปิดคลี่ออกมาซึ่งเคยถูกปฏิเสธมาโดยตลอด พวกเขาจะสามารถหลบหนีข้อจำกัดที่เคยหลอกล่อให้พวกเขาติดกับ และพัฒนาความสามารถในการเข้าใจว่าผู้คนอาจตอบสนองต่ออันตรายและความสับสนเสียของชีวิตการเมืองระดับโลกสมัยใหม่ได้อย่างไร

อย่างไรก็ตาม คำสัญญาดังกล่าวก็มีปัญหาที่ทำให้ลายตัวเองหลายประการ ดังนี้ ประการแรก ในขณะที่มันมองการก้าวล่วงได้ของขอบเขตสาขาเป็นสมมุติฐานหลัก มันก็บอกเป็นนัยว่าสาขาวิชาที่มีขอบเขต แม้ว่าจะจะเป็นขอบเขตที่เป็นการกำหนดเองมากเพียงใดก็ตาม ประการที่สอง ภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดมีนัยยะของความหยิ่งยโสอยู่ในที่ มันดูจะบอกว่าแนวทางวิวาทะอยู่ในตำแหน่งอันมีอภิสิทธิ์ในสาขา แม้ว่ามันอาจจะไม่ได้อ้างถึงการเป็นวีรบุรุษในการต่อต้านสาขา แต่การแสดงออกของมันดูจะอนุমানว่ามันได้รับรู้บางสิ่งบางอย่าง หรือมีวิธีการที่อยู่เกินการเอื้อมถึงของสาขา อย่างน้อยที่สุด การแสดงออกของมันดูจะวางพวกวิวาทะไว้ในตำแหน่งของผู้ที่มอบของขวัญ อันได้แก่ เสรีภาพให้แก่สาขา ดังนั้น สาขาจึงตกเป็นหนี้บุญคุณมัน ประการสุดท้าย คำสัญญาของเสรีภาพเป็นทฤษฎีนามธรรมซึ่งดูจะไม่เข้ากันกับสถานการณ์ในทางปฏิบัติที่นักวิชาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทำงานอยู่จริง ๆ เนื่องจากมันไม่ได้ให้พลังอำนาจแก่นักวิชาการในพื้นที่การทำงานของพวกเขา ในทางตรงกันข้าม ภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดนี้เปิดเผยการกำหนดเองตามใจของขอบเขตสาขาและปลดปล่อยนักวิชาการออกจากตำแหน่งแห่งที่อันมั่นคง มันทำให้พวกเขาอับอายขายหน้าที่ยอมข้อมหรือเมินเฉยต่อสิ่งที่นักวิชาการอันมีอภิสิทธิ์ของพวกวิวาทะรู้ มันบ่อนทำลายข้อสันนิษฐานและการยึดมั่นของนักวิชาการเหล่านี้ และราวกับว่าจะชดเชยสำหรับทั้งหมด มันเสนอเสรีภาพให้แก่นักวิชาการเหล่านี้ แต่ว่าเป็นเสรีภาพในการทำอะไร เสรีภาพในการเข้าร่วมลำดับชั้นอันมีอภิสิทธิ์ของพวกวิวาทะ แสดงออกภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอด หรือมีส่วนร่วมในการปลดปล่อยพื้นที่ของสาขาที่มีรากฐานอยู่ในข้อสันนิษฐานอันผิดพลาดและเสื่อมเสียอย่างนั้นหรือ (Ashley and Walker, 1990b: 396)

แอสลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่า ตัวอย่างที่แสดงถึงปัญหาดังกล่าวสามารถมองเห็นได้ในบทความอันโด่งดัง *The Poverty of Neorealism* (Ashley, 1986)* ของแอสลีย์เอง เนื่องจาก

* ดูรายละเอียดของงานชิ้นนี้ได้ในบทที่ 3

บทความชิ้นนี้แสดงออกถึงความหยิ่งยโสของห้อง เพราะไม่ใช่แค่มันจะแสดงท่าทางของผู้ที่เป็น นายของตัวบทแบบสังคมนิยมใหม่และเข้าใจมันได้ดีกว่าผู้เขียนเองเข้าใจ แต่ท่าทางการเป็นนายนี้ยัง แสดงถึงความไม่อดทนต่อตัวบทแบบสังคมนิยม รวากับว่ามันทั้งล้าหลังและกีดขวางความก้าวหน้า ของแนวทางที่ผู้อ่านงานนี้ของแอสลีย์มีส่วนร่วมกัน ดังนั้น มันจึงทิ้งทางเลือกไว้ให้ผู้อ่านเพียงแค่สอง ทางระหว่างอ้าแขนรับแนวทางของสังคมนิยมใหม่ ในกรณีที่คนเข้าสู่การปิดกั้นและถูกปลดเปลื้อง ความสามารถในการตอบสนองสิ่งที่สำคัญในการเมืองโลกทุกวันนี้ กับบอกปิดแนวทางดังกล่าวใน กรณีที่คนเป็นอิสระเสรีจากข้อจำกัดทางความคิดซึ่งการปิดกั้นของสังคมนิยมใหม่กำหนดไว้ กล่าวโดย สรุปลือ บทความนี้พูดถึงสัญญาแห่งเสรีภาพนามธรรมที่จะมาสู่ผู้ที่ปฏิเสธการยึดมั่นของ สังคมนิยมใหม่ (ในแนวคิดแบบรัฐนิยม ปฏิธรรมาภิบาล อรรถประโยชน์นิยม และ โครงสร้างนิยม) และผู้ที่ ปฏิเสธการยึดมั่นนี้จะก้าวไปสู่ภาวะแห่งการคงอยู่อันสูงส่งยิ่งขึ้น ที่ซึ่งเขาสามารถมั่นใจในตนเอง ภูมิใจในสิ่งที่เขาทำ และเป็นนายของโชคชะตาตนเอง (Ashley and Walker, 1990b: 397)

ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจที่นักวิชาการผู้ที่เป็นหนึ่งเดียวกับสาขาซึ่งถูกทำลายอย่าง มากจะไม่อ้าแขนรับสัญญาของเสรีภาพในแบบนี้ ด้วยทางเลือกที่ได้รับการเสนอมาให้ระหว่างการทำงานต่อไปตามที่รู้ กับหันไปหาสัญญาของเสรีภาพนามธรรม การตัดสินใจนั้นง่ายมากคือ ทำงานของพวกเขาต่อไป นอกจากนั้น พวกเขาจะจดจำผู้ที่แสดงออกในเชิงวิพากษ์ด้วยภาระหน้าที่ ในการส่งผ่านถ่ายทอดนี้ในภาพลบ ในฐานะผู้ที่มาขโมยสิ่งที่มีค่าที่สุด อันได้แก่ ความเป็นไปได้ ของการศรัทธาอย่างไร้ข้อสงสัย นักวิชาการเหล่านี้จะกล่าวว่ามันมีอันตรายและภาวะกดดันต่าง ๆ อยู่ จึงไม่มีเหตุผลที่จะตอบสนองสิ่งเหล่านี้ด้วยการเลิกใช้แนวทางที่ยึดมั่นมาโดยตลอด แล้วหันไป อ้าแขนรับสัญญาอันเป็นนามธรรม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักวิชาการแบบวิพากษ์ในระยะแรกจะมีแนวทางที่ผิดพลาดและผูกมัด ผู้คนให้เข้าข้างตนเองถ้าอยากมีอิสระเสรี หรือไม่ก็อยู่ตรงข้ามถ้าอยากถูกปิดกั้นเสรีภาพ แต่พวกเขาก็ปฏิเสธที่จะนำเสนอกระบวนการทัศน์หรือกรอบความคิดแปลกใหม่ที่มีศูนย์กลางอธิปไตย วีรบุรุษ ตัวอย่าง ตัวบทอันจดจำ และพื้นฐานเขตแดนของตนเอง เนื่องจากท่ามกลางวิกฤตของการ นำเสนอ ความคิดเชิงกระบวนการทัศน์ได้กลายเป็นสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้อย่างสิ้นเชิง และด้วยการรับรู้ถึงความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ ทฤษฎีระหว่างประเทศจึงไม่อาจเรียบเรียงตนเองใน รูปแบบของกระบวนการทัศน์ที่อ้างว่าได้กำหนด “ทางแก้” ความย้อนแย้งดังกล่าวไว้แล้ว นอกจากนี้ สิ่ง ที่เรียกว่ากระบวนการทัศน์แปลกใหม่ ในความเป็นจริงแล้วไม่ได้แปลกใหม่อะไรเลย เนื่องจากมี

ร่องรอยของกระบวนการอื่น ๆ อยู่เสมอ (สัมพันธ์) แต่ทว่าพวกเขาก็ไม่ได้ทิ้งสาขาไว้ใน การผูกมัด (the bind) ที่ผลิตโดยงานระยะแรกนี้ พวกเขาได้เรียนรู้จากการวิพากษ์ที่พวกเขาได้ยินและ เดินหน้าต่อไปยังระยะที่สองซึ่งภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดไม่มีที่ทางอันภาคภูมิใจอีกต่อไป

3.2 ระยะที่สอง

งานคิดแบบวิวาทะในระยะที่สองไม่ใช่การบอกปิดหรือไม่ยอมรับภาระหน้าที่ในการ ส่งผ่านถ่ายทอด ภาระหน้าที่ดังกล่าวยังคงอยู่ เพียงแต่ตอนนี้มันชัดเจนว่าความเสื่อมเสียเกียรติได้ เข้ามาแทนที่ความหยิ่งยโสของมัน เนื่องจากนักวิชาการแบบวิวาทะในระยะที่สองได้เน้นเป็นพิเศษ ไปที่อีกภาระหน้าที่หนึ่งซึ่งยึดมั่นอยู่กับจริยธรรมของเสรีภาพ ด้วยการฟังงานคิดที่อยู่ภายใน ขอบเขตของสาขาอย่างอดทน พวกเขาแสดงออกถึงภาระหน้าที่ซึ่งขยายพื้นที่และทรัพยากรที่ ข้อจำกัดอาจถูกทดสอบในการดิ้นรนต่อสู้เพื่อเสรีภาพ แอชลีย์และวอล์คเกอร์เรียกมันว่า “ภาระหน้าที่ในการต่อต้านความทรงจำ (countermemory function)” (Ashley and Walker, 1990b: 398-399)

ภาระหน้าที่ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับรูปแบบของการอ่านและวิเคราะห์แบบต่อต้านการทรงจำ ที่ได้กล่าวไปแล้ว แต่ทว่าการแสดงออกถึงภาระหน้าที่นี้ของนักวิชาการแบบวิวาทะไม่ได้ถูกจำกัด อยู่แค่ในมรดกทางวัฒนธรรมที่สาขาอาจอ้างว่าเป็นของตนเอง แต่รวมถึงอาณาเขตแห่งการกระทำของ มนุษย์อันเป็นความจริงที่อ้างถึงหรือวัตถุในการศึกษาของสาขา อาณาเขตของวาทกรรมทฤษฎีร่วม สมัยในสาขา และ/หรืออาณาเขตของตัวบทคลาสสิกที่อาจพูดได้ว่าเป็นที่ก่อกำเนิดและสร้างประวัติศาสตร์ อันเป็นที่จดจำของสาขา ด้วยการเคารพต่อความเป็นตัวบทและสัมพันธ์ของทั้งสามอาณาเขต ภาระหน้าที่นี้แยกตัวอย่างเด็ดขาดออกจากรูปแบบการอ่านและวิเคราะห์แบบทรงจำที่นักวิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน (Ashley and Walker, 1990b: 399)

การอ่านแบบทรงจำปรับใช้ทัศนคติแบบเคร่งครัดและดำเนินการในแนวทางของความ ปรารถนา เพื่อตอบสนองต่อวิกฤตของการนำเสนอที่ปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ได้เกิดขึ้น มัน ปรารถนาที่จะสร้างตัวบท วาทกรรม หรืออาณาเขตการปฏิบัติซึ่งมีหน้าที่ในการเป็นความจริง รากฐานอันสามารถกำหนดตัดสินวาทกรรมได้ มันปรารถนาจะแก้ไขความย้อนแย้งของพื้นที่และ เวลา กำหนดข้อจำกัดต่อการพูดและการกระทำ และสร้างมุมมองที่สามารถตัดสินได้ว่าเหตุการณ์

อันกำกวมและไม่แน่นอนในปัจจุบันหมายถึงอะไร ยกตัวอย่างเช่น การอ่านแบบทรงจำอาจต้องการสร้าง “ความเป็นจริงที่อ้างถึง (referent reality)” ของสาขาในฐานะอาณาเขตภายนอกที่ถูกกำหนดมาอย่างภววิสัย ที่ไม่เพียงเป็นอิสระจากการรับรู้ของเรา แต่ยังสามารถกำหนดและจำกัดสิ่งที่เราสามารถคิดและพูดเกี่ยวกับโลกของเราอีกด้วย เช่นเดียวกัน การอ่านแบบนี้ยังอาจมุ่งมองหาการสร้างวาทกรรมทฤษฎีร่วมสมัยให้เป็นกิจกรรมที่งานทั้งหมดต้องมีพื้นฐานอยู่ใน “ระเบียบแบบแผน (conventions)” อันแน่นอน “บรรทัดฐาน (norms)” อันเป็นฉันทามติร่วมกัน หรือ “ความเข้าใจสามัญสำนึก (commonsense understandings)” และ/หรือการอ่านแบบนี้อาจพยายามสร้างมรดกทางตัวบทของสาขาในฐานะ “ต้นกำเนิด (origins)” ของแนวทางดั้งเดิม “แหล่งที่มา (sources)” ของอำนาจแห่งการเป็นมุมมอง หรือ “ตัวอย่าง (exemplars)” ของข้อจำกัดต่อวาทกรรม (Ashley and Walker, 1990b: 399)

ชัดเจนว่าอาณาเขตทั้งสามของการอ่านแบบทรงจำไม่ได้แยกออกจากกันจริง ๆ หากแต่พึ่งพาซึ่งกันและกันอยู่ตลอด ไม่มีอาณาเขตไหนที่จะสามารถจัดหารากฐานการตีความอันบริสุทธิ์ต่อเนื่อง และเป็นเอกลักษณ์ซึ่งสามารถกำหนดและจำกัดวาทกรรมของสาขาในท้ายที่สุดได้เพียงลำพัง แต่การอ่านแบบทรงจำก็พยายามแยกอาณาเขตเหล่านี้ มันจึงต้องพยายามหลงลืมความย้อนแย้งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในทุกอาณาเขต ซึ่งจะก่อควนแนวคิดใดก็ตามที่พยายามจัดหาความจริงรากฐานเหนือข้อสงสัย ทำให้ขอบเขตที่แบ่งแยกอาณาเขตต่าง ๆ ตกอยู่ในคำถาม และก่อให้เกิดการสำรวจทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ข้ามผ่านขอบเขตเหล่านี้

ในทางตรงกันข้าม การวิเคราะห์แบบต่อต้านการทรงจำดำเนินการในแนวทางการยกย่องยินดีของเสรีภาพ มันตรวจสอบอาณาเขตเหล่านี้ในฐานะตัวบทแบบเปิดซึ่งแทรกซึมระหว่างกันและอยู่ในกระบวนการของการถูกเขียนอยู่เสมอ นอกจากนี้ มันยังมองหากการเผชิญหน้ากับบทบาทของความย้อนแย้งที่การอ่านแบบทรงจำพยายามจะลืม แต่ไม่มีวันผลัดใ้ได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ การแสดงออกของภาระหน้าที่ในการต่อต้านความทรงจำจึงเข้ามาเสริมภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดด้วยการเปิดเผยถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หลบอยู่ภายใต้ร่มเงาอันกำกวมของ “ความจริงที่อ้างถึง” ของการเมืองโลกที่สาขาทำการศึกษา หรือแอบซ่อนอยู่ ณ ริมขอบของการสนทนา “แบบดั้งเดิม (conventional)” ของสาขา

แอสลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่า ตัวอย่างของงานวิชาการแบบวิวาทะในระยะเวลาที่สองนี้ ปรากฏอยู่ในวารสาร *International Studies Quarterly* ฉบับพิเศษ (ฉบับที่ 34 เล่มที่ 3 ประจำปี 1990) (Ashley and Walker, 1990b: 400-401) ยกตัวอย่างเช่น ในงานเขียนของจิม จอร์จ และ เดวิด แคมป์เบลล์ (George and Campbell, 1990) ทั้งสองใช้การวิเคราะห์แบบต่อต้านการทรงจำ กับมรดกทางวัฒนธรรมของสาขาด้วยการระบุว่า การถกเถียงของสาขาในเรื่องทฤษฎีแม่แบบได้ ก่อให้เกิดความรู้สึกของ “แนวทางดั้งเดิม” ของสาขาที่ปิดกั้นตนเองจากเสียงแห่งการวิวาทะซึ่ง เรียกร้องให้สนใจในความเป็นจริงของวาทกรรมอันครอบงำในสาขา ดังนั้น พวกเขาจึงเปิดพื้นที่ ทางความคิดและการสนทนาที่ถูกปิดโดยการถกเถียงนี้ขึ้นมาอีกครั้ง ด้วยการแสดงออกถึง ภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดในการพิจารณางานแบบวิวาทะในทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศในช่วงทศวรรษ 1980 และวิเคราะห์นัยยะของงานเหล่านี้ที่มีต่อวาทกรรมของสาขา

เช่นเดียวกัน เราสามารถมองเห็นภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดในงานของ เจมส์ แด แดเรียน แบริดลีย์ ไคลน์ ไมเคิล ซาปิโร วิลเลียม ซาลูปก้า และชินเธีย เวเบอร์ (Der Derian, 1990; Klein, 1990; Shapiro, 1990; Chaloupka, 1990; Weber, 1990) เช่น ซาลูปก้าดึงความ สนใจไปสู่แนวคิดของโบดริยาร์และฟูโกต์ ในการศึกษาการเคลื่อนไหวเชิงนิเวศวิทยาเพื่อต่อต้าน ระเบิดนิวเคลียร์ แด แดเรียนเรียกความสนใจไปที่งานอันถูกละเลยของพอล วิริลิโอ (Paul Virilio) ในการตรวจสอบ “พลัง” ของภาพจำลอง การสอดส่องตรวจตรา และความเร็ว และเวเบอร์ ถ่ายทอดนัยยะการวิเคราะห์สถาบันของฟรีดริช นิทเช่ (Friedrich Nietzsche) และซามูเอล เวเบอร์ (Samuel Weber) ในการตรวจสอบคำถามเรื่องหนี้สินระหว่างประเทศและการปรับโครงสร้างหนี้ ใหม่ของเปรู ยิ่งไปกว่านั้น นักวิชาการเหล่านี้ยังวิเคราะห์ความเป็นจริงของการเมืองระหว่าง ประเทศด้วยความเคารพต่องานเขียนอันคุ้นเคย เช่น ไคลน์เริ่มการวิเคราะห์ปฏิบัติการเชิง ยุทธศาสตร์ขององค์การนาโต้ (NATO) ด้วยการรวบรวมแนวทางดั้งเดิมเกี่ยวกับนาโต้ขึ้นมาอีกครั้ง

แต่ทว่าสิ่งที่น่าสนใจมากกว่าในการวิเคราะห์เหล่านี้ คือ ภาระหน้าที่แบบต่อต้านความ ทรงจำที่พวกเขาใช้ การศึกษาเหล่านี้ปฏิเสธการอ่านแบบทรงจำที่น่าเสนอความจริงในฐานะกลุ่ม ของหน่วยหรือวัตถุต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วที่อาจจัดหาต้นกำเนิดอันอิสระของ ความหมาย ถูกระบุและนำเสนออย่างไม่กำกวมในทฤษฎี รวมทั้งให้อำนาจ และจำกัดการพูดและ ปฏิบัติเกี่ยวกับโลก อาทิเช่น การปฏิเสธนั้นชัดเจนในการตีความสินค้าอาวุธในฐานะตัวบทของ

ชาพีโร่ และการหลบเลี่ยงแนวคิดที่จะจับการเมืองของนาโต้ไว้ใน “เรื่องเล่าแม่แบบหนึ่งเดียว (single master narrative)” ของโคลน์

การปฏิเสธรในการศึกษาเหล่านี้ไม่ใช่การกระทำในแง่ลบ แต่เป็นการกระทำอันก่อให้เกิดความเป็นไปได้ การปฏิเสธดังกล่าวทำให้ผู้วิเคราะห์สามารถถอยห่างออกจากศูนย์กลางอธิปไตยในการตีความที่มีหน้าที่ตัดสินใจว่าความยั่งยืนของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ต้องได้รับการแก้ไขอย่างไร เพื่อที่จะกำหนดรูปแบบของความเป็นจริงและการปฏิบัติ รวมทั้งผลกำไรความเป็นไปได้อื่น ๆ ออกไป มันทำให้พวกเขาสามารถถามคำถามที่ตั้งก้องอยู่ ณ ชายขอบของชีวิตทางการเมืองสมัยใหม่ อันได้แก่ ความกำกวมถูกทำให้สงบและความยั่งยืนถูกผลักดันให้เป็นชายขอบ เพื่อสร้างเขตแดนของความจริงแท้และความหมายอันสอดคล้องขึ้นมาได้อย่างไร ด้วยวิธีการในทางปฏิบัติใด และด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมอะไร หรือความกำกวมและความยั่งยืนอาจถูกใช้ ข้อจำกัดอาจถูกทดสอบ และสิ่งที่มีอธิปไตยอาจถูกเลิกเล่น จนเปิดความเป็นไปได้ที่เคยถูกผลักดันมาโดยตลอดขึ้นมาได้อย่างไร ภายใต้สภาพแวดล้อมและแนวทางปฏิบัติใด ดังที่ซาโลปกา กล่าวไว้ว่า การทำเช่นนี้ “คือการมองสิ่งที่ถูกผลักดันโดยวาทกรรมอันครอบงำว่าเป็นสิ่งสำคัญ และพบคำใบ้หรือกุญแจไขไปสู่คุณลักษณะแห่งอำนาจในการผลักดันเหล่านั้น” (Chaloupka, 1990, cited in Ashley and Walker, 1990b: 401)

ผลการวิเคราะห์แบบนี้ไม่ใช่การเสนอทางแก้แน่นอนต่อปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์ในวิกฤตทางวัฒนธรรม หรือการทำให้สาขาต้องสูญเสียทรัพยากรทางวัฒนธรรมของตน หากแต่เป็นการเปิดเผยทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้วภายในอาณาบริเวณของสาขาเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการขยายพื้นที่ของการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อตอบสนองต่อภัยอันตรายและความสับสนของโลกในยามวิกฤต ด้วยการเสริมเติมภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอด การวิเคราะห์แบบต่อต้านการทรงจำทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่สาขาจะมองเห็นว่าความยั่งยืน ความไม่แน่นอน และการตีความอันแข่งขันกันซึ่งเกิดขึ้น ณ ชายขอบของการเมืองระดับโลกสมัยใหม่ทุกวันนี้ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่สาขาเข้าใจว่าเป็นของตนเองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

มาถึงตรงนี้ เราก็ได้คำอธิบายว่าทำไมและอย่างไรที่งานคิดแบบวิวาทะซึ่งพุดจากชายขอบจึงสามารถกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกของวิกฤตในสาขา แต่แอสลีย์และวอล์คเกอร์กล่าวว่าความรู้สึกของวิกฤตดังกล่าวไม่สมควรถูกมองในแง่ลบด้วยการเปรียบเทียบว่าเป็น “รากฐานที่ลุ่ม

สลาย (collapsed foundations)” “องค์รวมอันแตกสลาย (disintegrating wholes)” “กระบวนทัศน์ที่กำลังหลอมละลาย (dissolving paradigms)” หรือการถือกำเนิดขึ้นมาของ “ความว่างเปล่า” เพราะการเปรียบเทียบดังกล่าวแท้จริงแล้วมีขึ้นเพื่อผลักดันความเป็นไปได้อื่น ๆ ที่จะสิ้นคลอน “รากฐาน” “องค์รวม” หรือ “กระบวนทัศน์อันเหนียวแน่น” ของสาขา ดังนั้น พื้นที่ ๆ ถูกเปิดขึ้นในสาขาตอนนี้จึงไม่ใช่พื้นที่แห่งความว่างเปล่าดังที่ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด (Ashley and Walker, 1990b: 401-402)

ในความเป็นจริงแล้ว งานคิดแบบวิวาทะได้ช่วยเปิดพื้นที่อันรุ่มรวยด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มากกว่าเดิม พื้นที่ซึ่งการกระทำอันสำคัญของการทดสอบข้อจำกัดสามารถกระทำได้ พื้นที่ซึ่งเป็นไปได้ที่จะฟังคำถามและขยายพื้นที่ทางวัฒนธรรมแห่งเสรีภาพ ผู้ที่อาศัยและทำงานในพื้นที่นี้จะไม่สามารถกระทำในรูปแบบของรูปลักษณะอภิปไตยที่มีพื้นฐานอันแน่นอนในการจับความจริงแท้ของโลก แต่จะสามารถวิเคราะห์ปฏิบัติการของอำนาจและปัญหาเรื่ององค์อภิปไตยอย่างจริงจังและวิพากษ์วิจารณ์ได้ การกระทำดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ต้องยกย่องยินดีซึ่งถูกเลื่อนมานาน เพราะสิ่งที่การเมืองระหว่างประเทศเป็นมาโดยตลอดคือ พื้นที่ชายขอบของวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่มีความจริงของมันมีความย้อนแย้งและตื้ออั้น เมื่อเผชิญกับความพยายามทั้งหมดในการปิดกั้นและนำเสนอมันจากจุดยืนเบ็ดเสร็จอภิปไตยหนึ่งเดียว การเมืองระหว่างประเทศเป็นพื้นที่อันไร้ขอบเขตของการเมืองสมัยใหม่ซึ่งความปรารถนาอันเคร่งครัดพบข้อจำกัดของมันและการกระทำสามารถดำเนินไปในแนวทางแห่งเสรีภาพ

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะของแอสลีย์

แอสลีย์และวอลด์เกอร์กล่าวว่า เขาทั้งสองไม่ได้ต้องการจะเสนอว่าในโลกสมัยใหม่รากฐานแห่งอำนาจหน้าที่หรือองค์อภิปไตยได้ล่มสลายไป หรือบอกว่าการสร้างองค์อภิปไตยมีปัญหอันเนื่องมาจากการขาดหายไปของรากฐานอันมั่นคง เพียงแต่ต้องการจะบอกว่าองค์อภิปไตยถือกำเนิดขึ้นมาในฐานะการสร้างที่มีปัญหาโดยเนื้อแท้เพื่อตอบสนองต่อวิกฤตของการนำเสนอ มันไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นมาในฐานะแนวคิดที่นำเสนอรากฐานอันชัดเจนบางประการ แต่ในฐานะการสนองตอบความปรารถนาที่จะเติมเต็มสถานที่อันถูกมองว่าว่างเปล่า ชดเชยความรู้สึกของการขาดรากฐาน ระบุขอบเขต และกำหนดระเบียบเชิงสถาบันเพื่อแก้ไขความย้อนแย้งของ

พื้นที่เวลา และอัตลักษณ์ได้อย่างไรซึ่งคำถามและข้อสงสัย (Ashley and Walker, 1990b: 402-403)

นอกจากนี้ ทั้งสองก็ไม่ได้บอกว่าวิกฤตของการนำเสนอกำลังเปิดคลี่ออกมา เพราะข้อเท็จจริงเรื่องวิกฤตเป็นสมมุติฐานหลักของวาทกรรมการเมืองสมัยใหม่โดยทั่วไปที่ไม่จำเป็นต้องมีการโต้เถียงใด ๆ มานานแล้ว ดังนั้น ขอบเขตที่จะระบุและกำหนดเขตแดนพิเศษซึ่งนำเสนอโดยหน่วยอธิปไตยใดก็ตามไม่มีวันถูกกำหนดมาอย่างชัดเจน ไม่ว่าคนจะพูดถึง “ความเป็นจริงเชิงภววิสัย (objective reality)” ของสังคมภายในประเทศที่นำเสนอโดยรัฐอธิปไตยหรือของธรรมชาติมนุษย์ที่นำเสนอโดยมนุษย์ผู้มีอธิปไตย ขอบเขตที่จะแยกแยะและกำหนดความเป็นจริงเชิงภววิสัยเหล่านี้ได้ถูกก้าวล่วงไปแล้วอย่างชัดเจนในทุกวันนี้ ทุก ๆ เขตแดนที่หน่วยอธิปไตยอ้างว่านำเสนอเป็นอาณาเขตอันเปิดกว้างแห่งความอ่อนแอ ความไม่แน่นอน และการตีความที่แข่งขันกัน ซึ่งจะเลิกล้มเพิกถอนความพยายามใดก็ตามที่จะปิดกั้นมันไว้ในการนำเสนอของมุมมองอธิปไตย (Ashley and Walker, 1990b: 413)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าประเด็นสำคัญจึงไม่ใช่การถามว่าวิกฤตและปัญหาขององค์อธิปัตย์เกิดขึ้นจริงในสาขาหรือไม่ แต่อยู่ที่เจตจำนงของสาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศว่าจะตอบสนองต่อวิกฤตและคำถามเรื่ององค์อธิปัตย์ดังกล่าวไปในทิศทางใด สิ่งที่สำคัญคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของสาขาจะใช้ทรัพยากรและเสรีภาพทางความคิดที่มีอยู่ไปในการทดสอบข้อจำกัด สรรจกรูปแบบการกระทำแบบใหม่ รวมทั้งเปิดพื้นที่ทางความคิดอันไร้เขตแดนและไร้ศูนย์กลางที่งานคิดเชิงวิพากษ์สามารถเดินหน้าต่อไปได้ เพื่อรับมือกับอันตรายและความสับสนเสี่ยงของชีวิตทางการเมืองระดับโลก หรือว่าจะไม่ยินดีกับการเปิดกว้างดังกล่าว แต่กลับมุ่งมาดปรารถนาที่จะยังคงมีศูนย์กลางอธิปไตยซึ่งมีอำนาจในการผลักดันความกำกวมและความไม่แน่นอนให้เป็นชายขอบ กำหนดทางแก้ปัญหาคือความอ่อนแอ ปิดกั้นพื้นที่ในการใช้ความคิด และมองข้ามความเป็นจริงอันไร้ขอบเขตของการเมืองโลกต่อไป

บทที่ 5

ปฏิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานคิดแบบวิวาทะ และงานของริชาร์ด เค แอชลีย์

หลังจากทำการศึกษานวนคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผ่านงานของริชาร์ด เค แอชลีย์ ทั้งในช่วงแรก (ค.ศ. 1980 - 1985) ซึ่งเป็นไปในเชิงวิพากษ์ตามอิทธิพลของทฤษฎีวิพากษ์ และในช่วงหลัง (ค.ศ. 1986 - 1996) ซึ่งมีแนวทางที่รุนแรงและมุ่งรื้อถอนมากยิ่งขึ้นตามอิทธิพลของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในบทนี้เราจึงจะทำการสำรวจและศึกษาปฏิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ทั้งที่มีต่องานคิดแบบวิวาทะในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและงานอันท้าทายของแอชลีย์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาที่รอบด้านและครอบคลุมเพียงพอ

ปฏิริยาตอบสนองต่องานคิดแบบวิวาทะในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ก่อนที่เราจะทำการศึกษาปฏิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่องานของแอชลีย์นั้น ก่อนอื่นเราควรทำการสำรวจและศึกษาปฏิริยาตอบสนองที่มีต่องานคิดแบบวิวาทะในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภาพรวมเสียก่อน เพื่อให้เห็นว่าปฏิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่องานคิดแบบวิวาทะโดยทั่วไปและที่มีต่องานของแอชลีย์นั้นมีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

1. การตอบสนองในแง่ลบ

ด้วยความที่งานคิดแบบวิวาทะ ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีวิพากษ์ แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม แนวคิดสตรีนิยม และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวคิดหลังสมัยใหม่ได้กระตุ้นให้เกิดวิกฤต ตั้งข้อสงสัยต่อองค์ความรู้หรือทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งยังสั่นคลอนศูนย์กลางอธิปไตยและขอบเขตของสาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ งานวิชาการแบบนี้จึง “มักจะถูกโจมตีมากกว่าถูกอ่าน” (Gregory, 1989: xiii) มันไม่เพียงถูกมองในฐานะความว่างเปล่าหรือการขาดหายไปของ

ศูนย์กลางอธิปไตยอันแน่นอน แต่ยังเป็นความว่างเปล่าที่ต้องถูกเติมเต็มและแก้ไข ดังนั้น ปฏิบัติการที่มีต่องานคิดแบบวิวาทะส่วนใหญ่จึงเป็นไปในเชิงลบ อาทิเช่น

- งานคิดแบบวิวาทะจากชายขอบเหล่านี้ยังไม่มี การแสดงออกอันน่าเชื่อถือหรือมีพลังอำนาจในการอธิบายพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ในทางการเมืองระหว่างประเทศมากพอที่จะทำให้สาขาหันมาสนใจอย่างจริงจังได้
- งานคิดแบบวิวาทะเหล่านี้ซึ่งเป็นงานแบบหลังปฏิฐานนิยม (Post - Positivism) นำสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไปสู่ความเป็นพหุนิยมและสัมพัทธนิยมในเชิงระเบียบวิธี โดยที่ไม่ได้เสนอหลักเกณฑ์อันชัดเจนในการตรวจสอบความถูกต้องชอบธรรมของแนวคิดหรือนโยบายที่จะ “สร้างความกระจ่าง ... หรือนำเสนอแนวทาง ประเด็นปัญหา และมุมมองใหม่ ๆ ให้แก่สาขาวิชา” (Jarvis, 2000: ix) ดังที่โรเบิร์ต เคโอเฮน (Robert Keohane) กล่าวไว้ว่า แม้งานคิดเหล่านี้จะมีทักษะในการวิพากษ์ แต่ก็ “ขาด ... โปรแกรมการวิจัยอันชัดเจนที่สามารถถูกใช้โดยนักเรียน นักศึกษาเรื่องการเมืองโลกได้ (Keohane, 1988: 392, cited in Ashley and Walker, 1990a: 266) จนอาจนำทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไปสู่ความเป็นลัทธิสูญนิยม (Nihilism) ที่มีเพียงความว่างเปล่า
- บรรดาผู้ที่พยายามปกป้องแนวคิดแบบปฏิฐานนิยมจึงมองนักคิดแบบทฤษฎีวิพากษ์และหลังสมัยใหม่นำเสนอความเป็นวิทยาศาสตร์อย่างผิดพลาด และทำที่สุดแล้วก็ยังคงรักษาแนวโน้มแบบระวางสงสัยต่อการอ้างความจริง ซึ่งยังต้องมีการทดสอบเชิงประจักษ์ต่อไปอีก (Viotti and Kauppi, 1999: 20, 2001: 490)
- งานคิดแบบวิวาทะ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่) นำเสนอและพัฒนาเพียงหลักการเดียว คือ การล้มล้างหรือการรื้อถอนอันรุนแรง ซึ่ง “เป็นอันตรายต่อแนวทางอื่น ๆ ที่อาจมีประโยชน์มากกว่า” (Jarvis, 2000: xiv) และทำให้สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งหมด “ตกอยู่ในภาวะเสี่ยง” (Rosenau, 1990: 93) เนื่องจากเป็นเพียงการรื้อถอนทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยที่ไม่ได้นำเสนอ สร้าง หรือ

พัฒนาแนวทางใหม่เข้ามาแทนที่อย่างเป็นหลักการแต่อย่างใด (Dougherty and Pfaltzgraff, Jr., 2001: 40)

- เนื้อหาและวิธีการของงานคิดแบบนี้ก่อให้เกิดข้อถกเถียงอันรุนแรงและเข้มข้น แต่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด ดังที่สตีเฟน คราสเนอร์กล่าวว่า แนวคิดหลังสมัยใหม่ไม่ได้สร้างสิ่งที่ดีกว่าให้กับมนุษย์หรือ “นำสังคมไปสู่เสรีภาพและความยุติธรรม” (Krasner, 1996: 125)
- งานคิดแบบดังกล่าวในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ดังนั้น รูปแบบและลักษณะในภาพรวมของมันจึงยังคงคลุมเครือและไม่ปะติดปะต่อ (Rosenau, 1990: 102)
- จุดยืนเชิงบรรทัดฐานต่าง ๆ ของงานคิดชายขอบนี้ ไม่ว่าจะเป็นการต่อต้านความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคหรือความเป็นสมัยใหม่ ล้วนแต่เป็นการกำหนดเองตามอำเภอใจ มันไม่ได้นำเสนอพื้นฐานอันใดสำหรับจุดยืนหรือข้ออ้างของมัน
- ดังที่โรเบิร์ต ค็อกซ์ (Robert Cox) เคยเขียนไว้ว่า “ทฤษฎีมีขึ้นเพื่อใครบางคนและเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง ทฤษฎีทั้งหมดมีมุมมอง มุมมองได้รับมาจากตำแหน่งแห่งที่ในพื้นที่และเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่และเวลาทางสังคมและการเมือง ... มันไม่มีสิ่งที่เป็นทฤษฎีโดยตัวเองซึ่งแยกออกจากจุดยืนในพื้นที่และเวลา เมื่อทฤษฎีใดก็ตามนำเสนอตัวเอง มันสำคัญยิ่งที่จะตรวจสอบมันในฐานะอุดมการณ์และเปิดเผยมุมมองที่ซ่อนเร้นปิดบังเอาไว้ของมัน” (Cox, 1986: 207, cited in Ashley and Walker, 1990b: 369) ปัญหาของงานคิดแบบวิวาทะคือ มันไม่ได้แสดงออกถึงมุมมองใด ๆ ไม่มีภาระไปถึง “ใครบางคน” ที่เป็นวัตถุประสงค์ในการสร้างทฤษฎีของมัน มันใช้ทัศนคติของการทำให้แปลกแยก เพื่อแยกตัวเองออกจากทุก ๆ จุดยืนในพื้นที่และเวลา และพร้อมที่จะตั้งคำถามต่อทุก ๆ จุดยืนเชิงอัตวิสัยที่ทฤษฎีอาจถูกเขียนขึ้น ดังนั้น งานคิดเหล่านี้จึงต้องถูกตรวจสอบในฐานะอุดมการณ์ซึ่งปิดบังซ่อนเร้นมุมมองบางอย่างเอาไว้

- ภาษาของงานคิดแบบนี้มีความซับซ้อนมาก มีศัพท์แสงที่แปลกแยกและไม่อาจเข้าใจได้ ดังนั้น แทนที่จะสร้างความกระจ่างให้กับสถานการณ์ทางการเมือง มันกลับยิ่งเพิ่มความสับสน มันกลับตอบปัญหาต่าง ๆ ด้วยการยกย่องสรรเสริญความกำกวมและจ้องที่จะปลดปล่อยสถานที่อื่นมั่นคงต่าง ๆ ในชีวิต (Ashley and Walker, 1990b: 370)
- การตั้งข้อสงสัยต่อกระบวนการที่ครอบงำของงานคิดแบบวิวาทะเป็นเรื่องที่ดี แต่ทว่าท่ามกลางปัญหาและอันตรายในชีวิตทางการเมืองระดับโลกที่มนุษย์ต้องประสบพบเจอ เราจำเป็นต้องมองในภาพใหญ่และเป็นสากล ดังที่ ดี เอส แอล จาร์วิส (D. S. L. Jarvis) ตั้งข้อสังเกตว่า “วาทกรรมแบบหลังสมัยใหม่อาจสะท้อนแค่แนวทางแบบอุดมคตินิยมใหม่ (Neo – Idealism) ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” (Jarvis, 2000: 33) ซึ่งไม่เชื่อมโยงกับสภาวะการณ์อันแท้จริงของโลกในปัจจุบัน
- จริงอยู่ที่งานคิดแบบวิวาทะได้แพร่อิทธิพลเข้ามาสู่สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ทว่า มันยังไม่สามารถเป็นที่แพร่หลายหรือลงหลักปักฐานในฐานะส่วนหนึ่งอันสำคัญของสาขาวิชาได้อย่างชัดเจน แท้ที่จริงแล้ว งานคิดดังกล่าวเป็นเพียงแนวคิดของคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น
- แม้กระทั่งในหมู่นักคิดแนวหลังสมัยใหม่ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเอง ก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ในบางจุด เช่น จุดเน้น ขอบเขต และข้อสรุปของแนวคิด (Devetak, 1996: 179-180) ดังนั้น งานคิดแบบวิวาทะในสาขาจึงยังขาดความหนักแน่นชัดเจนอยู่อีกมาก
- นักคิดแนวสังคมนิยมอย่างแบร์รี บูซัน (Barry Buzan) มองว่าโดยหลักการแล้ว ในท้ายที่สุด วาทกรรมหลังสมัยใหม่ก็จะถูกดูดกลืนรวมเข้ากับแนวคิดสังคมนิยมที่มันโจมตีเสียเอง เพราะว่าแนวทางแบบหลังสมัยใหม่เองก็สนใจประเด็นที่เป็น “หัวใจ” ของสังคมนิยมทั้งสิ้น (Buzan, 1996: 59)

2. การตอบสนองในแง่บวก

อย่างไรก็ดี เมื่อมีปฏิกริยาในแง่ลบ ก็ย่อมต้องมีปฏิกริยาในแง่บวกด้วยเช่นกัน การตอบสนองในแง่บวกเริ่มด้วยการมองว่าปฏิกริยาในทางลบที่กล่าวมาทำให้ผู้ที่อ่านงานคิดแบบวิวาทะตกอยู่ในสถานการณ์ของการผูกมัด อันได้แก่ สถานการณ์ที่ผู้อ่านถูกเรียกร้องให้ตัดสินใจเลือกว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่องานคิดแบบวิวาทะ เชื่อหรือไม่เชื่อในการตัดสินดังกล่าว มันกำหนดให้คนต้องเลือกทางใดทางหนึ่งระหว่างองค์อธิปัตย์ของสาขากับผู้ท้าทายจากชายขอบที่ความชอบธรรมยังไม่ได้รับการยืนยันพิสูจน์ ตำแหน่งแห่งที่อันมั่นคงกับการขาดตำแหน่งแห่งที่ดังกล่าว ความแจ่มแจ้งชัดเจนของภาษากับศัพท์แสงที่ไม่อาจเข้าใจได้ มาตรฐานในการประเมินอันแน่นอนกับสัมพัทธนิยมแห่งความว่างเปล่าแบบหลังปฏิฐานนิยม การยึดมั่นในทางจริยธรรมกับการเลิกล้มกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมทั้งหมดอย่างถอนรากถอนโคน เหตุผลกับการไร้เหตุผล ความสำเร็จของยุคสมัยใหม่กับการบอกปิดความสำเร็จเหล่านั้นอย่างไม่ใยดี การเผชิญหน้ากับปัญหาในระดับโลกอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมากับการเฝ้าระวังสงสัย และอื่น ๆ เมื่อพิจารณาข้อปฏิบัติเหล่านี้แล้ว ผู้อ่านควรจะเข้าใจว่าการวิพากษ์งานแบบวิวาทะนั้นอยู่ในด้านแรกของแต่ละข้อ ซึ่งเป็นด้านที่ผู้อ่านควรเลือกเพื่อวางตนอยู่ตรงข้ามกับความยากลำบาก อันตราย และการล่อลวงที่แฝงอยู่ในด้านที่สองของข้อปฏิบัติ ซึ่งเป็นด้านของงานคิดแบบวิวาทะ

การแบ่งข้อทางเลือกดังกล่าวแท้จริงแล้วคือ การแบ่งข้อให้เลือกระหว่างองค์อธิปัตย์ของสาขากับการขาดหายไปของมัน ในด้านหนึ่ง ถ้าคุณเลือกที่จะอำแขนรับองค์อธิปัตย์ของสาขา คุณก็จะอยู่ด้านเดียวกับความเป็นเหตุผลและยุคสมัยใหม่อันก้าวหน้า มีมาตรฐานในการประเมินและกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมอันชัดเจน เหตุการณ์ต่าง ๆ มีความหมายที่แน่นอน ทั้งหมดนี้เป็นไปได้เพราะศูนย์กลางอธิปไตยได้ผลักไสความกำกวม ความไม่แน่นอน ข้อสงสัย และการตีความอันแข่งขันกันออกไปจากขอบเขตของสาขา ในอีกด้านหนึ่ง ถ้าคุณเลือกที่จะอยู่ตรงข้ามกับองค์อธิปัตย์ของสาขา คุณก็เลือกที่จะขาดความแน่นอนเหล่านั้นไป คุณจะถูกละทิ้งและเคลือบแคลงสงสัยต่อความเป็นเหตุผลและฝังไว้ในสัมพัทธนิยมอันว่างเปล่า

หากสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศติดอยู่ในโครงสร้างของการผูกมัดเช่นนี้ ความคิดเชิงวิพากษ์ก็อาจถูกมองข้ามหรือแม้กระทั่งไม่มีที่อยู่ในสาขา นอกจากนั้น การแบ่งข้อดังกล่าวยังมองข้ามและหวังเห็นยวข้อเท็จจริงของความกำกวม ความไม่แน่นอน และความย้อน

แย้งโดยเนื้อแท้ของสาขาวิชา ที่จะส่งผลให้ไม่อาจทำตามทีกล่าวอ้างไว้ในการวิพากษ์ได้ ดังนั้น นักวิชาการจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงปฏิเสธการแบ่งขั้วอันบีบบังคับ แล้วหันมาเคารพปัญหาอันแท้จริงขององค์อธิปัตย์และการก้าวล่วงได้ของขอบเขตสาขาที่เปิดคลี่ออกมาในวิกฤตของสาขา งานคิดแบบวิวาทะจึงเริ่มได้รับปฏิกิริยาตอบสนองในแง่บวกเพิ่มมากขึ้น ในฐานะที่เปิดเผยความเป็นจริงของสาขาและก่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการตั้งคำถามต่อข้อจำกัดที่ถูกกำหนดขึ้นมา นักวิชาการทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงเริ่มหันมาใช้แนวทางที่สอดคล้องกับงานคิดแบบวิวาทะเพื่อผลักดันความคิดเชิงวิพากษ์มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยแอสลีย์และวอล์คเกอร์ได้ชี้ไปที่สามเหตุการณ์ของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อเป็นหลักฐานแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนี้ (Ashley and Walker, 1990b: 411)

- ช่องทางอันแปลกใหม่ของการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ (unofficial communication) อาทิเช่น งานที่ถูกดัดแปลงตัดตอน วงจรของการถ่ายเอกสาร การติดต่อสื่อสารทางโทรสาร เครื่องข่ายจดหมายผ่านทางคอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ กำลังแพร่หลาย และจำนวนของการสื่อสารผ่านช่องทางเหล่านี้ก็กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตอนนี้นักวิชาการทั้งหลายต่างเข้าร่วมกับ “การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ” เหล่านี้อย่างกระตือรือร้น อุทิศกำลังและเวลาให้แก่มันมากขึ้น แม้ว่าการมีส่วนร่วมดังกล่าวมีหน้าที่ส่วนใหญ่ในการก่อให้เกิดและเผยแพร่ความคิดเชิงวิพากษ์ ไม่ใช่การรับรองความสำเร็จทางวิชาชีพในสายตาสาธารณชนอย่างเป็นทางการของสาขาก็ตาม
- การที่นักวิชาการเริ่มที่จะไม่เผยแพร่ผลงานของพวกเขาในช่องทางอย่างเป็นทางการเป็นเพราะพวกเขาต้องการล้อเลียนหรือแม้กระทั่งล้มล้างวงจรรวมซ้ำซากจำเจ อันปิดกั้นตนเองที่กำหนดกฎเกณฑ์อันเป็นทางการ เพื่อเปิดเผยความย้อนแย้งและเปิดพื้นที่ทางความคิดขึ้นมา
- บ่อยครั้งมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่นักวิชาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพยายามจะสรรคส์สร้างและใช้เครือข่ายการติดต่อสื่อสารที่ก้าวล้ำออกนอกข้อจำกัดทางความสนใจดั้งเดิมของสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นสาขาและวารสารทางรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา คณิตศาสตร์ สถิติ และอื่น ๆ ทุกวันนี้ นักวิชาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สนทนาอย่างกระตือรือร้นผ่านทางสาขาและวารสารของวรรณคดี ทฤษฎีวรรณกรรม ทฤษฎีสังคม ภาษาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ปรัชญา และอื่น ๆ

เหตุการณ์เหล่านี้บ่งชี้ถึงการเปิดขยายการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไปสู่พื้นที่อันไร้ขอบเขตแห่งเสรีภาพในการทำงานทางความคิดเพื่อตอบสนองต่อภัยอันตรายและความสับสนของโลกในยามวิกฤต งานคิดแบบวิวาทะได้รับการยอมรับมากขึ้น ดังที่แอสลีย์และวอลท์ซกล่าวว่า “ความเป็นชายขอบได้กลายมาเป็น “บรรทัดฐาน” ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว” (Ashley and Walker, 1990b: 411)

ปฏิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานของริชาร์ด เค แอสลีย์

1. ปฏิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานในช่วงแรก

การตอบโต้และวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่องานในช่วงแรกของแอสลีย์นั้น เกือบทั้งหมดเป็นผลพวงมาจากการขึ้นสำคัญของแอสลีย์ คือ *The Poverty of Neorealism* (Ashley, 1986) ซึ่งได้ก่อให้เกิดการถกเถียงในวงกว้าง โดยที่ปฏิริยาตอบโต้และวิพากษ์วิจารณ์ทั้งหลายมีทั้งจากผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแอสลีย์ในฐานะพวก “สังคมนิยมใหม่” โดยตรง อย่าง โรเบิร์ต กิลปิน (Robert Gilpin) และ เค็นเน็ธ วอลท์ซ (Kenneth Waltz) หรือจากนักวิชาการทั่วไปที่ไม่เห็นด้วยกับมุมมองของแอสลีย์

1.1 ความสับสนคลุมเครือในแนวคิดและวิธีการนำเสนอของแอสลีย์

จุดอ่อนด้อยประการแรกที่ทำให้งานในช่วงแรกของแอสลีย์โดนวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก คือ การขาดความชัดเจนในแนวคิดและวิธีการนำเสนอ จนนำไปสู่ความคลุมเครือและสับสนมากกว่าจะก่อให้เกิดความกระจ่างอย่างที่ควรเป็น ดังที่วอลท์ซกล่าวว่า การอ่านงานของแอสลีย์เหมือนเดินเข้าไปใน “เขาวงกต” ที่ไม่มีทางรู้ว่าตนเองอยู่ตรงไหนและจะออกไปได้อย่างไร (Waltz, 1986: 337) เนื่องจากแอสลีย์เปลี่ยนแปลงมุมมองของตนเองไปมาอยู่เสมอ อาทิเช่น ในตอนแรกเขารวมฮันส์ มอร์แกนธาว (Hans Morgenthau) และวอลท์ซเข้าไว้ด้วยกัน แต่ต่อมาเขากลับเห็นคุณความดีในตัวมอร์แกนธาวมากกว่าในตัวของวอลท์ซ

นอกจากนี้ ในขณะที่แอสลีย์โจมตีพวกสังคมนิยมใหม่ว่าปลูกฝังวิธีคิดอันผิดพลาดและอันตรายให้กับนักเรียนนักศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งทรยศต่อแนวทางอันนำเคารพนับถือของแนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิม เขากลับไม่นิยามสังคมนิยมให้ชัดเจนเสียก่อน ผลก็คือ มันไม่มีความชัดเจนแน่นอนว่าพวกสังคมนิยมใหม่ทำความผิดอะไรกันแน่ ตรงไหนที่พวกนั้นทรยศแนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิม และทำไมพวกเขาถึงถูกเรียกว่า “สังคมนิยมใหม่” มากกว่าแค่ “สังคมนิยม” เฉย ๆ (Gilpin, 1986: 302)

ยิ่งไปกว่านั้น กิลปินกล่าวว่า แอสลีย์เหมารวมนักวิชาการต่าง ๆ ที่เขาโจมตีว่าเป็นพวกสังคมนิยมใหม่เหมือนกันหมด ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว นักคิดทั้งหลายมีทั้งส่วนของแนวคิดที่เหมือนกันและแตกต่างกัน แต่ทว่าแอสลีย์กลับมองข้ามที่จะพิจารณาว่าความเหมือนและความแตกต่างในแง่ไหนบ้างที่สำคัญ (ซึ่งน่าประหลาดใจ หากพิจารณาจากคำกล่าวอ้างที่ว่าเขาเคารพความแตกต่าง) ยกตัวอย่างเช่น ในหนังสือ *Theory of International Politics* วอลท์ซเริ่มที่ระบบระหว่างประเทศและลักษณะเชิงโครงสร้างของมัน เพื่ออธิบายพฤติกรรมของรัฐปัจเจกต่าง ๆ (Waltz, 1979, cited in Gilpin, 1986: 302) ในทางตรงข้าม หนังสือ *War and Change in World Politics* ของกิลปินเริ่มที่ตัวแสดงรัฐปัจเจก เพื่ออธิบายการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของระบบระหว่างประเทศ (Gilpin, 1981, cited in Gilpin, 1986: 302) กิลปินมองว่าไม่มีมุมมองไหนที่เหนือกว่ากัน ขึ้นอยู่กับว่านักทฤษฎีพยายามจะอธิบายอะไร เขาก็ไม่เข้าใจว่าทำไมแอสลีย์จึงมองสองแนวทางอันแตกต่างในเชิงโครงสร้างเหมือนกัน ๆ กัน

อีกอย่างคือ กิลปินเองก็ไม่ยอมรับว่าเขาเป็นนักคิดแนวสังคมนิยม โดยเขาบอกว่าแม้เขาจะได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากนักคิดนักเขียนในสกุลดังกล่าว เช่น ฐิติดีดีส (Thucydides) มอร์แกนธว และ อี เอช คาร์ (E. H. Carr) แต่เขาก็ยังคงได้รับอิทธิพลอย่างมากจากนักเขียนในสกุลมาร์กซิสต์และเสรีนิยมเช่นกัน เขากล่าวว่าหากจำเป็นแล้ว เขาจะนิยามตนเองว่าเป็นพวกเสรีนิยมในโลกแบบสังคมนิยม และบ่อยครั้งก็ในโลกของการต่อสู้ทางชนชั้นแบบมาร์กซิสต์ (Gilpin, 1986: 304)

นอกจากความไม่ชัดเจนของแนวคิดแล้ว งานในช่วงแรกของแอสลีย์ยังถูกวิจารณ์ว่าใช้ภาษาที่เข้าใจยาก เต็มไปด้วยศัพท์แสงหรูหรา ฟุ่มเฟือย และบางครั้งก็ไร้ซึ่งความหมายโดยไม่จำเป็น ดังที่กิลปินกล่าวว่า ในบางช่วงเขา “ไม่รู้เลยว่าแอสลีย์หมายถึงอะไร” และเขามักจะตาม

แนวทางของแอสลีย์ไม่ค่อยทันสมัย (Gilpin, 1986: 303) หรืออย่างที่ฟรีดริช คราโทชวิล (Friedrich Kratochwil) กล่าวว่า แม้เขาจะอ่านอย่างตั้งอกตั้งใจแล้วก็ตาม เขาก็ยังคงไม่รู้ว่าอะไรคือ “เอกภาพเชิงวิภาษวิธีของความเบ็ดเสร็จเชิงพหุ (dialectical unity of plural totalities)” หรือ แอสลีย์หมายถึงอะไรเมื่อเขาเรียกแนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมว่าเป็น “หลักปัญญาองค์รวม (organic intellectuality)” ของพื้นที่สาธารณะระดับโลกใน “สังคมกระฎุมพี (bourgeois society)” (Kratochwil, 1984: 307) คำต่าง ๆ เหล่านี้มีที่มาจากคำในภาษาฝรั่งเศส ซึ่งแอสลีย์ได้รับอิทธิพลมาจากนักคิดชาวฝรั่งเศสอย่างปีแอร์ บอร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ดังนั้น เมื่อแปลมาเป็นภาษาอังกฤษก็จะสูญเสียเนื้อหาสาระบางประการ รวมทั้งก่อให้เกิดความสับสนได้ง่าย

การสร้างแนวคิดที่ไม่ชัดเจนและการใช้ภาษาที่เข้าใจยากของแอสลีย์ นอกจากจะทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังอาจนำไปสู่ความเข้าใจหรือข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดของเขาอันสับสน บิดเบือน และผิดพลาด หรือแม้กระทั่งทำให้ผู้อ่านเลิกสนใจและหมดความเชื่อถือในงานคิดของเขาอีกด้วย

1.2 ความเข้าใจแนวคิดสังคมนิยมอันตื่นเขินและผิดพลาดของแอสลีย์

การโจมตีแนวคิดสังคมนิยมใหม่ที่สำคัญประการหนึ่งของแอสลีย์ คือ การบอกว่าแนวคิดสังคมนิยมใหม่ละทิ้งและทรยศมรดกอันดีงามของแนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิม แต่ทว่าการโจมตีดังกล่าวก็ถูกตอบโต้และวิพากษ์วิจารณ์กลับว่าเป็นเพราะแอสลีย์มีความเข้าใจแนวทางอันรุ่มรวยและหลากหลายของสังคมนิยมที่คับแคบ จำกัด ตื้นเขิน รวมทั้งผิดพลาดเป็นอย่างมาก ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.2.1 ประเด็นเรื่องความแตกต่างทางระเบียบวิธี

แอสลีย์กล่าวว่า ข้อแตกต่างสำคัญระหว่างสังคมนิยมแบบดั้งเดิมกับสังคมนิยมใหม่อยู่ที่ระเบียบวิธี โดยที่ฝ่ายแรกมีแนวทางแบบสัญชาตญาณ (intuitive) อันใกล้ชิดกับการปฏิบัติอย่างแท้จริงของความเป็นรัฐ ในขณะที่ฝ่ายหลังมีแนวทางแบบวิทยาศาสตร์ (scientific) ที่ต้องการทำให้ชีวิตทางการเมืองเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา และนำความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาสู่การเป็นศาสตร์ทางสังคม จนสูญเสียความเคารพต่อการปฏิบัติทางการทูตไป แต่ทว่ากิลปินบอกว่าเขาพบพวกสังคมนิยมอยู่ทั้งสองด้านและจริง ๆ แล้วบางคนก็กลับไปกลับมาระหว่างสองแนวทางนี้ เช่น

มอร์แกนธาวที่แอสลีย์ใช้เป็นตัวอย่างสำคัญของพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิมเองก็มีแนวทางแบบสังคมนิยมใหม่เช่นกัน (Gilpin, 1986: 306)

กิลปินได้ยกตัวอย่างสามนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ที่แนวคิดสังคมนิยมมักอ้างถึง อันได้แก่ ฌูสตีติส นิโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli) และอี เอช คาร์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าทั้งสามก็มีทั้งแนวทางแบบลัทธิชาตินิยมและแบบวิทยาศาสตร์ในคราวเดียวกัน (Gilpin, 1986: 306-307) แม้ใคร ๆ อาจกล่าวได้ว่า ฌูสตีติสเป็นพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิมที่สนใจในการปฏิบัติของรัฐ (โดยได้รับอิทธิพลและใช้วิธีการวิเคราะห์จากการปกครองของกรีก) แต่ก็ต้องไม่ลืมว่าเขาเองได้รับการป่าวประกาศว่าเป็นนักประวัติศาสตร์เชิงวิทยาศาสตร์คนแรก (รวมทั้งเป็นนักศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศคนแรกอีกด้วย) หรืออย่างมาเคียเวลลีผู้ซึ่งเป็นนักสังเกตการณ์การปฏิบัติของรัฐและบรรดาเจ้าผู้ปกครอง แต่ก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักรัฐศาสตร์ที่แท้จริงคนแรก และในบทแรกของ *The Twenty Years' Crisis, 1919-1939* คาร์พูดถึงศาสตร์ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อเอาชนะปัญหาของสงครามและเพื่อสร้างกลไกของการเปลี่ยนแปลงโดยสันติ (Carr, 1946, cited in Gilpin, 1986: 306) กิลปินกล่าวว่า นักคิดนักเขียนทั้งสามเป็นนักคิดสังคมนิยมพวกแรกที่ต้องการวางแนวคิดสังคมนิยมไว้ในแนวทางแบบวิทยาศาสตร์

ตรงข้ามกับมุมมองของแอสลีย์ กิลปินมองว่าแนวคิดสังคมนิยมในทุกยุคทุกสมัยถูกบรรยายคุณลักษณะด้วยความพยายามในการวาง “ศาสตร์” ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศลงในความเป็นจริงของ “การปฏิบัติ” ทางทหารที่ไม่ต้องสงสัยเลยว่าพวกสังคมนิยมใหม่รู้ว่าตนเองมีแนวทางแบบวิทยาศาสตร์มากกว่าพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิม แต่สังคมนิยมใหม่ก็ยังคงเคารพการปฏิบัติและลัทธิชาตินิยม ดังนั้น การแบ่งระหว่างสังคมนิยมแบบดั้งเดิมกับสังคมนิยมใหม่ของแอสลีย์จึงผิดพลาดเพราะภายในแนวทางของสังคมนิยมนั้น ยังมีความหลากหลายของวิธีการมากกว่าที่มุมมองอันคับแคบและตื้นเขินของแอสลีย์จะคิดถึง (Gilpin, 1986: 307-308)

1.2.2 บทบาทของปัจจัยทางเศรษฐกิจ

กิลปินกล่าวว่า ความแตกต่างประการที่สองระหว่างสังคมนิยมแบบดั้งเดิมกับสังคมนิยมใหม่ตามการอ้างของแอสลีย์ที่ว่าฝ่ายแรกไม่สนใจในเรื่องเศรษฐกิจ แต่ฝ่ายหลังกลับมุ่งหลงในเรื่องดังกล่าว ยิ่งเปิดเผยถึงความเข้าใจแนวคิดสังคมนิยมอันอ่อนด้อยและผิวเผินของเขา เนื่องจากหากนักคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมหมายถึงแค่มอร์แกนธาว จอห์น เฮอร์ซ (John Herz) หรือ เฮนรี คิสซิงเจอร์

(Henry Kissinger) แล้วลัทธิ แฮชชีย์ก็ถูกต้องที่ว่ามันไม่มีประเด็นทางเศรษฐกิจในงานของทั้งสาม ซึ่งก็ไม่ใช่เพราะทั้งสามคนไม่สนใจ แต่เป็นเพราะสภาพการณ์ของโลกในขณะนั้นต่างหาก ด้วยความที่ทั้งสามเขียนงานส่วนใหญ่ในช่วงเวลาอันตึงเครียดของสงครามเย็น พวกเขาจึงเน้นความสนใจไปที่เรื่องความมั่นคงแห่งชาติเป็นหลัก ในทางตรงกันข้าม นักคิดสังคมนิยมใหม่ถูกกระตุ้นส่วนหนึ่งโดยความปรารถนาที่จะเผชิญกับข้อจำกัดของแนวคิดสังคมนิยมและปรับใช้มุมมองรากฐานของสังคมนิยมให้เข้ากับประเด็นต่าง ๆ ที่ถือกำเนิดขึ้นมาบนเวทีโลกในช่วงที่สงครามเย็นเริ่มบรรเทาเบาบางลงแล้ว (Gilpin, 1986: 308)

กิลปินกล่าวว่าจริง ๆ แล้ว ในทุกยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ นักคิดแนวสังคมนิยมได้เน้นไปที่มิติทางเศรษฐกิจของความเป็นรัฐ ยกตัวอย่างเช่น *History of the Peloponnesian War* ของธูคีดีดิส สามารถถูกอ่านในฐานะการตรวจสอบผลกระทบของการปฏิวัติทางการค้าที่มีต่อระบบระหว่างประเทศอันตายตัว การขยายตัวทางการค้า การแปลงเศรษฐกิจเชิงเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมให้เป็นเงิน และการถือกำเนิดขึ้นมาของมหาอำนาจทางการค้าใหม่ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอเธนส์และโครีนธ์) ได้เปลี่ยนรูปแบบการเมืองระหว่างประเทศของกรีกในศตวรรษที่ห้าและวางรากฐานการเกิดขึ้นของสงครามที่จะทำลายอารยธรรมกรีก เกือบทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศสามารถพบได้ในหนังสือของธูคีดีดิสเล่มนี้ ไม่ว่าจะเป็เศรษฐกิจที่ขยายตัวและพึ่งพากันและกันมากขึ้น การใช้เศรษฐกิจมาดัดแปลงการเมือง และแม้กระทั่งความขัดแย้งทางด้านทรัพยากรพลังงาน (ในกรณีนี้คือ ข้าวสาลีที่เติมพลังงานให้กับร่างกายของมนุษย์) ปัจจัยทางเศรษฐกิจเหล่านี้ปรากฏอยู่ในทุกด้านการวิเคราะห์สงครามและสาเหตุแห่งสงครามของธูคีดีดิส อาจกล่าวได้ว่าเขาเป็นนักเศรษฐศาสตร์การเมืองคนแรก และนักคิดสังคมนิยมเกือบทั้งหมดเดินตามรอยเขาในการมองเห็นความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดระหว่างการเมืองระหว่างประเทศกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Gilpin, 1986: 308-309)

ตัวอย่างอื่น ๆ ของความสนใจในประเด็นทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับการเมืองของพวกเขา ก็อย่างเช่นพวกพาณิชย์นิยม (Mercantilism) ในยุคสมัยใหม่ตอนต้น ดังที่จาค็อบ ไวนเนอร์ (Jacob Viner) บอกเราว่าสำหรับนักคิดสังคมนิยมเหล่านี้แล้ว การไล่ล่าอำนาจกับการไล่ล่าความมั่งคั่งนั้นแยกกันไม่ออก (Viner, 1948, cited in Gilpin, 1986: 309) ตลอดช่วงศตวรรษที่ 17 และ 18 ผลประโยชน์แห่งชาติถูกระบุว่าขึ้นอยู่กับความสำเร็จทางการค้าและกำไรจากดุลการชำระเงิน หรือนักคิดแนวสังคมนิยมคนอื่น ๆ อย่างอเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน (Alexander Hamilton) ที่นิยามอำนาจ

แห่งชาติด้วยการทำให้เป็นอุตสาหกรรมและความพอเพียงในทางเศรษฐกิจ และคาร์ผู้เน้นไปที่อำนาจและตัวแปรทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากในงานแบบสังคมนิยมอันคลาสสิกของเขา (Gilpin, 1986: 309)

กล่าวโดยสรุปก็คือ กิลปินชี้ให้เห็นว่าประเด็นทางเศรษฐกิจในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นความสนใจหลักของนักคิดนักเขียนแบบสังคมนิยมเสมอมา ดังนั้น มันจึงกลายเป็นพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิมเองที่ละทิ้งส่วนประกอบสำคัญของแนวคิดสังคมนิยมกระแสหลัก ยกตัวอย่างเช่น มอร์แกนทิวอดถึงจักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจและพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่ออำนาจแห่งชาติเพียงน้อยนิดในงานของเขา หรืออย่างคิสซิงเจอร์ที่อาจกล่าวได้ว่า ในฐานะนักวิชาการและบุคคลแห่งรัฐแล้ว เขาแทบจะไร้เดียงสาในเรื่องผลประโยชน์หรือความเข้าใจทางเศรษฐกิจ นักคิดสังคมนิยมอเมริกันรุ่นแรก ๆ หลังสงครามลัทธิจับจ้องอยู่ที่การต่อสู้ทางอำนาจระหว่างเหล่ามหาอำนาจ จนมองข้ามความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจภายใต้การเคลื่อนไหวทางการเมืองเหล่านั้น การค้นพบปัจจัยทางเศรษฐกิจของกิจการระหว่างประเทศอีกครั้งของพวกสังคมนิยมใหม่ จึงเป็นการตอบสนองต่อการมองข้ามองค์ประกอบเหล่านี้ไปในทศวรรษที่ 1970 (Gilpin, 1986: 310)

1.2.3 การโจมตีสังคมนิยมใหม่ว่าเป็นพวกเน้นรัฐ

หนึ่งในความผิดพลาดหลักที่นักคิดสังคมนิยมใหม่ทำตามความคิดของแอสลีย์คือ การเป็นพวกที่ผูกติดอยู่กับรัฐ (statist) อันได้แก่ การมองรัฐในฐานะตัวแสดง (state – as - actor) ว่าเป็นหน่วยศูนย์กลางของการศึกษาการเมืองระหว่างประเทศ (state - centrism) อย่างไม่มีที่สิ้นสุด จนทำให้ระบบระหว่างประเทศอยู่ในสภาพอันปิดกั้นตายตัว อย่างไรก็ตาม กิลปินกล่าวว่า แอสลีย์ไม่ได้ทำการบ้านเกี่ยวกับแนวทางของสังคมนิยมมา จึงไม่รู้ว่าตนเองเข้าใจประเด็นนี้ผิด

กิลปินกล่าวว่า หนึ่งในแนวทางหลักของแนวคิดสังคมนิยม คือ การยอมรับว่ากลุ่มเป็นหน่วยพื้นฐานของชีวิตทางการเมือง ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กลุ่มหรือองค์กรทางกิจการระหว่างประเทศมักจะมาในรูปแบบของรัฐ ซึ่งในโลกยุคสมัยใหม่ก็คือ ชาติ (nation - state) อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนี้ไม่ได้หมายความว่านักคิดสังคมนิยมใหม่เชื่อว่ารัฐจะคงอยู่ตลอดไป เพราะตัวเขาเอง (ในฐานะนักคิดแนวสังคมนิยมใหม่ตามคำกล่าวหาของแอสลีย์) ยังเคยบอกว่ารัฐสมัยใหม่และระบบรัฐชาติเกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และอื่น ๆ ด้วยความที่รัฐชาติสมัยใหม่เป็นผลิตผลของพลังทางประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงในพลังเหล่านั้นจึงสามารถนำมาซึ่งการ

สิ้นสุดของรัฐชาติได้ ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป กลุ่มต่าง ๆ อาจเลิกเชื่อว่ารัฐชาติจะรับใช้ความมั่นคงและผลประโยชน์ของพวกเขาได้อีกต่อไป (Gilpin, 1986: 313-314) ดังนั้น กิลปินจึงยกงานของตนเองมาแสดงถึงเหตุผลในการมองรัฐเป็นศูนย์กลางนี้ เพื่อชี้ให้เห็นว่าแอสลีย์ไม่ได้เข้าใจในเรื่องนี้อย่างถ่องแท้

การบอกว่ารัฐเป็นตัวแสดงหลักของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่ได้ ปฏิเสธการคงอยู่ของตัวแสดงอื่น ๆ ... อย่างไรก็ตาม รัฐเป็นตัวแสดงหลักก็ เพราะธรรมชาติของรัฐและรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างมันเป็นตัวกำหนด คุณลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุด มันไม่ได้ทักท้วง เอาว่ารัฐต้องเป็นตัวแสดงหลักเสมอไป ธรรมชาติของรัฐต้องเป็นเช่นเดิม ตลอด และรัฐชาติเป็นรูปแบบขององค์การการเมืองสูงสุด จริง ๆ แล้ว ตลอด มาในประวัติศาสตร์ รัฐและองค์การการเมืองเปลี่ยนแปลงมาอย่างมาก ไล่ ตั้งแต่รูปแบบของชนเผ่า อาณาจักร ระบบศักดินา นครรัฐ ฯลฯ รัฐชาติเป็นการมาถึงล่าสุดในบริบททางประวัติศาสตร์ ความสำเร็จของมันขึ้นอยู่กับชุด ของสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ มันจึงไม่มีการรับประกันว่าเงื่อนไขเหล่านี้ จะเดินหน้าต่อไปในอนาคต แต่มันก็คงเป็นการอ่อนหัดที่จะบอกว่ารัฐชาติได้ ตายไปแล้วหรือกำลังตายไป (Gilpin, 1981: 18, cited in Gilpin, 1986: 316-317)

ในขณะที่วอลท์ซเสริมว่า การที่เขาตั้งข้อสันนิษฐานว่ารัฐเป็นหน่วยในการศึกษาของระบบ การเมืองระหว่างประเทศ ก็เพราะหากใครสักคนต้องการจะพัฒนาทฤษฎีเพื่อแก้ปัญหา (problem - solving theory) เกี่ยวกับอะไรก็ตาม (ซึ่งต่างจากทฤษฎีวิพากษ์ในแบบของแอสลีย์) มัน จำเป็นต้องมีข้อสันนิษฐานในแบบดังกล่าวเสียก่อน หากไม่เป็นเช่นนั้นแล้วก็จะไม่มีทฤษฎีเลย (Waltz, 1986: 339) นอกจากนี้ วอลท์ซยังตอบโต้การโจมตีของแอสลีย์ที่ว่าแม้สันนิษฐานใหม่จะ เน้นรัฐเป็นศูนย์กลาง แต่ก็ไม่ได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับรัฐและการเมืองภายในประเทศ โดยวอลท์ซ กล่าวว่าเป็นเช่นนั้นเพราะเขาเขียนทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศไม่ใช่อะไรภายในประเทศ หนังสือเล่มหนึ่งหรือทฤษฎีอันหนึ่งไม่อาจบรรจุทุกสิ่งทุกอย่างลงไปได้ คนที่จะมีปัญหากับเรื่องนี้ก็ มีแต่คนที่คิดว่าการเมืองภายในประเทศกับระหว่างประเทศต้องรวมอยู่ในทฤษฎีเดียว เขากล่าวว่า การแยกการเมืองภายในออกจากการเมืองระหว่างประเทศไม่ควรสนใจเราจนเกินควร เนื่องจาก

ในเมื่อนักเศรษฐศาสตร์ยังแยกระหว่างตลาดกับบริษัท นักเรียนนักศึกษาการเมืองระหว่างประเทศก็จะไปได้ช่วยในการเน้นทฤษฎีของการเมืองภายในและภายนอกแยกจากกัน จนกว่าจะมีใครหาทางรวมมันเข้าด้วยกันได้ (Waltz, 1986: 340)

1.2.4 มุมมองเชิงอัตวิสัยกับภววิสัย

อีกประเด็นที่แอสลีย์โจมตีแนวคิดสังคมนิยมใหม่ว่าแยกออกจากแนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมคือ แนวคิดสังคมนิยมใหม่มีมุมมองแบบภววิสัย (Objectivism) ในขณะที่แนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมมีมุมมองแบบอัตวิสัย (Subjectivism) แอสลีย์บอกว่าพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิมนั้นในมุมมองที่ว่าบุคคลแห่งรัฐสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศได้ ดังนั้น มุมมองเชิงอัตวิสัยของบุคคลแห่งรัฐในการตีความสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ในทางตรงกันข้าม พวกสังคมนิยมใหม่เชื่อมั่นว่าโครงสร้างเชิงภววิสัย เช่น จำนวนและขนาดของรัฐในระบบระหว่างประเทศ หรือตำแหน่งแห่งที่ของรัฐในลำดับขั้นทางอำนาจระหว่างประเทศจะกำหนดพฤติกรรมของบุคคลแห่งรัฐ

กิลปินกล่าวว่า ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นเรื่องเหลวไหล เนื่องจากไม่มีพวกสังคมนิยมใหม่คนใดที่บอกว่าโครงสร้างทางการเมืองจะกำหนดพฤติกรรมทั้งหมด รวมทั้งไม่มีพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิมคนใดเช่นกันที่บอกว่าการไม่กำหนดไว้ล่วงหน้าและความเป็นอัตวิสัยจะครองโลก พวกสังคมนิยมใหม่ส่วนใหญ่เพียงแต่บอกว่าโครงสร้างนั้นเหนียวรั้งและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม (Gilpin, 1986: 318) นอกจากนั้น แอสลีย์เองดูจะไม่ตระหนักถึงหลักการที่สามของแนวคิดสังคมนิยมซึ่งเขียนโดยนักคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมอย่างมอร์แกนธาуเองที่ว่า “ผลประโยชน์ที่ถูกระงับในฐานะอำนาจเป็นลักษณะเชิงภววิสัยที่มีผลในระดับสากล” (Morgenthau, 1973: 8, cited in Kratochwil, 1984: 309) เพราะฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าแอสลีย์เลือกอ้างอิงเฉพาะบางช่วงบางตอนที่เข้ากันกับแนวทางการกล่าวอ้างของเขาเพียงเท่านั้น

1.2.5 มโนธรรมของแนวคิดสังคมนิยม

ด้วยความที่แอสลีย์วิพากษ์และโจมตีแนวคิดสังคมนิยมใหม่ว่ามีกรอบการกระทำตามแนวทางของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ที่ยึดมั่นในความเป็นจริงเชิงภววิสัยอันปลอดค่านิยม เพื่อให้ได้มาซึ่งจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ โดยไม่สนใจว่าวิธีการจะเป็นเช่นไร จึงทำให้แนวคิดสังคมนิยมใหม่ถูกมองว่าไร้ซึ่งมโนธรรมและนิยามความรุนแรง ดังที่กิลปินกล่าวว่า ผู้คนมากมายซึ่งซังแนวคิด

สังคมนิยมใหม่ “เพราะมันถูกเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุดก็เป็นลัทธิไร้มนุษยธรรมและไบอโนเมียตีให้ฆ่า หรืออย่างแย่งที่สุดคือ การก่อสงครามและการกระทำทำลายล้างปล้นชิง” พวกสังคมนิยมใหม่จึงถูกมองว่าเป็น “อสูรกายไร้มนุษยธรรม (immoral monsters)” (Gilpin, 1986: 319)

ดังนั้น กิลปินจึงทำการตอบโต้ว่าจริง ๆ แล้วการยึดมั่นในทางมโนธรรมเป็นใจกลางของแนวคิดสังคมนิยม (แต่ไม่ได้หมายความว่านักคิดในสกุลนี้จะปฏิบัติตนเช่นนี้เหมือนกันหมด) โดยที่เขาบอกว่าความมีมโนธรรมของแนวคิดสังคมนิยม นั้นนับตั้งแต่มาเคียเวลลีแล้ว มีอยู่เสมอของมูมมองด้วยกัน (Gilpin, 1986: 319-320) มูมมองแรก คือ แบบที่กอร์ดอน แคร็ก (Gordon Craig) และอเล็กซานเดอร์ จอร์จ (Alexander George) บรรยายคุณลักษณะว่าเป็นสังคมนิยมแบบหยาบกร้าน (Vulgar Realism) (Craig and George, 1983: 5, cited in Gilpin, 1986: 320) มันเป็นสังคมนิยมแบบซึ่งไร้มนุษยธรรม ที่ยึดมั่นว่ารัฐคือสิ่งสูงสุดและไม่อาจถูกจำกัดโดยหลักการทางจริยธรรมใด ๆ ยกตัวอย่างเช่น การที่ชาวเอเธนส์บังคับให้ชายชาวเมลอส (Melos) เป็นทหาร ในขณะที่ผู้หญิงและเด็กถูกจับเป็นทาส เพื่อป้องกันผู้ที่จะก่อภัยต่ออาณาจักรของพวกเขาอีก กิลปินบอกว่ามูมมองมโนธรรมแบบนี้ไม่ใช่แนวทางของเขาหรือของพวกสังคมนิยมใหม่แต่อย่างใด

มูมมองที่สองบอกว่า รัฐควรเสาะแสวงหาผลประโยชน์แห่งชาติ ไม่ใช่ผลประโยชน์ของราชวงศ์หรือพรรคการเมืองใด ๆ บุคคลแห่งรัฐได้รับคำแนะนำให้ดำเนินนโยบายต่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวม ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนของกลุ่มชนชั้นปกครอง ยิ่งไปกว่านั้น มันเป็นที่เชื่อถือกันว่ามันมีกฎเกณฑ์ของความประพฤติอันรอบคอบที่จะทำให้รัฐทั้งสามสามารถปกป้องผลประโยชน์ของตนและลดความรุนแรงระหว่างประเทศได้ในคราวเดียวกันแน่นอนว่าออร์แกนธาดำเนินการตามแนวทางนี้เมื่อเขาสรุปงาน *Politics among Nations* ของเขาด้วยชุดของ “สิ่งที่ควรทำกับสิ่งที่ไม่ควรทำ (do's and don't's)” สำหรับบุคคลแห่งรัฐ

กิลปินเชื่อว่านักทฤษฎีแนวสังคมนิยมใหม่ (เช่นเดียวกับพวกสังคมนิยมแบบดั้งเดิม) มีมูมมองทางมโนธรรมในแบบที่สองด้วยการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศและสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับมันในส่วนหนึ่งผ่านการระบุถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรทำ ดังนั้น นักคิดสังคมนิยมใหม่จึงเดินทางต่อไปในการทำหน้าที่ของนักทฤษฎีการเมืองที่ให้ “คำแนะนำแก่บรรดาเจ้าผู้ปกครอง (advice to princes)” อาทิเช่น บางคนศึกษาและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาในระบอบระหว่างประเทศบ้างก็เขียนเกี่ยวกับปัญหาของการเปลี่ยนแปลงโดยสันติ คนอื่น ๆ อาจสนใจในปัญหาอันตรายของ

สงครามระเบิดนิวเคลียร์ คำแนะนำทั้งหลายอาจใช้ประโยชน์ได้ไม่มากหรือไม่ค่อยได้รับการสนใจอย่างจริงจังเท่าใดนัก แต่ทว่าการบอกว่าบรรดานักคิดสังคมนิยมใหม่มีความผิดของ “การเมินเฉยต่อเรื่องทางมโนธรรม (moral neutrality)” ก็เป็นการกล่าวหาที่ไร้หลักฐานสนับสนุนและไม่ยุติธรรม (Gilpin, 1986: 320-321)

2. ปฏิกริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่องานในช่วงหลัง

ในขณะที่การตอบโต้ต่องานในช่วงแรกของแอสลีย์เกี่ยวเนื่องกับการโจมตีแนวคิดสังคมนิยมใหม่ของเขา การตอบโต้งานในช่วงหลังกลับเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อโครงการทางความคิดในช่วงนี้ของเขาในภาพรวม

2.1 บทบาทของวาทศิลป์ในวาทกรรมของแอสลีย์

ข้อวิพากษ์วิจารณ์แรกคือ งานในช่วงหลังของแอสลีย์ถูกมองว่าเป็นการใช้วาทศิลป์ (rhetoric) อันรุนแรงและเกินจริง เพื่อบ่อนทำลายการวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อเขา (หรือต่อนักคิดแบบวิวาทะ) และสร้างโครงการทางการเมืองแบบแบ่งฝ่ายขึ้นมา ยกตัวอย่างเช่น แอสลีย์กล่าวหานักวิชาการผู้วิพากษ์งานคิดแบบวิวาทะว่ากำหนดข้อปฏิบัติมาให้ผู้อ่านเลือกทางใดทางหนึ่ง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว ตัวอย่างของการแบ่งขั้วอันชัดเจนคือ บทความ *The Poverty of Neorealism* ซึ่งตั้งให้ผู้อ่านเลือกระหว่างการอำแขนรับแนวคิดสังคมนิยมใหม่ ถ้าต้องการตกอยู่ภายใต้การปิดกั้นและถูกปลดเปลื้องความสามารถในการคิดไป ก็กับการบอกปิดแนวคิดดังกล่าวเพื่อเป็นอิสระจากข้อจำกัดที่แนวคิดสังคมนิยมใหม่กำหนดมาให้ เพราะฉะนั้น ขอบเขตในการใช้แนวคิดเรื่องการแบ่งขั้วปฏิบัติของแอสลีย์จึงคลุมเครือ ไม่ชัดเจน แอสลีย์เพียงแต่ใช้ประเด็นเรื่องการแบ่งขั้วปฏิบัติในเชิงวาทศิลป์และการเมืองเพื่อเอาชนะผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับเขาเท่านั้น (Spegele, 1992: 153)

อีกตัวอย่างคือ แอสลีย์เองยังแบ่งขั้วปฏิบัติระหว่างนักวิชาการ ณ “แกนกลาง (core)” ของสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กับนักวิชาการจาก “ชายขอบ (margin)” ของสาขา แอสลีย์กล่าวอย่างเกินจริงว่างานคิดแบบวิวาทะถูกผลักดันให้เป็นชายขอบ ถูกลิดรอนสิทธิ หรือถูกเนรเทศออกจากสาขาวิชา แต่อย่างที่ดี เอส แอล จาร์วิส (D. S. L. Jarvis) กล่าวว่า ความคิดดังกล่าวเป็นเรื่องน่าขันและไร้หลักฐาน เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ว่านักคิดแบบวิวาทะได้มี

อิทธิพลอย่างมากในการบรรจุนแบบหลังโครงสร้างนิยมหรือหลังสมัยใหม่ลงในวารสารการ เรียนรู้สำคัญ ๆ ของสาขา (เช่น *Alternatives, International Organization, International Studies Quarterly*, และ *Millennium: Journal of International Studies* เป็นต้น) รวมทั้งการ ประชุมและการสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ มาอย่างสม่ำเสมอ จริง ๆ แล้ว ความตั้งใจสมคบคิดกัน ของวารสารต่าง ๆ ในสาขาที่ตีพิมพ์เนื้อหาบทความตามมุมมองแบบหลังโครงสร้างนิยมหรือหลัง สมัยใหม่ออกมาเป็นหนึ่งในช่องทางสื่อสารหลัก ซึ่งแอสลีย์ใช้เพื่อส่งเสริมและสร้างความนิยม ให้แก่วาระของเขา (Jarvis, 2000: 124)

นอกจากนี้ แอสลีย์ยังใช้วิธีการทางวาทศิลป์อันเกินจริงในการจับพื้นฐานการวิพากษ์ของ แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) ผ่านนัยยะของการแบ่งขั้วระหว่างเพศชาย (งานคิดแกนกลางของ สาขา) และเพศหญิง (งานคิดชายขอบของสาขา) * เพื่อแสดงว่าสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศถูกรวบงำโดยผู้ชายและความเท่าเทียมในทางเพศสภาพ (gender) ยังไม่ได้รับการ ตอบสนอง แต่ทว่า ทั้งหมดเป็นเพียงการใช้วาทศิลป์บนพื้นฐานทางการเมือง เพื่อชักจูงโน้มน้าว บรรดาผู้หญิงในสาขาวิชาให้เข้ามาอยู่ข้างเดียวกับการวิวาทะของเขา แทนที่จะอยู่ข้างเดียวกับ พวกกระแสหลักที่ซ่อนเร้นอคติในเรื่องเพศและการใช้ความรุนแรงกับผู้หญิงเอาไว้ (Spegele, 1992: 155-156)

ยิ่งไปกว่านั้น จารีวิสกกล่าววว่า แอสลีย์เชื่อจริง ๆ หรือว่าสิ่งที่เป็นนามธรรมอย่างความเป็น สมัยใหม่ ปฏิฐานนิยม หรือสังคมนิยมใหม่ใช้ความรุนแรงในการผลักดันสิ่งที่ไม่เห็นด้วยให้เป็นชาย ขอบ การปลดปล่อยมนุษย์ให้เป็นอิสระเสรีถูกลดลงเหลือแค่สโลแกนการปฏิวัติอันว่างเปล่าว่า “ไม่ เอาปฏิฐานนิยมและความเป็นเหตุผล” อย่างนั้นหรือ มีผู้คนนอกเหนือแวดวงวิชาการสักเท่าใดที่ เคยได้ยินเกี่ยวกับแนวทางดังกล่าวและต้องการเป็นอิสระจากมัน ในยุคแห่งความเปลี่ยนแปลง และความวุ่นวายอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ยุคที่มีสงคราม การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และการก่อการ ร้าย แอสลีย์หมายความว่ากล่าวจริงหรือว่าภัยคุกคามอันยิ่งใหญ่ที่สุดซึ่งมนุษยชาติกำลังเผชิญ คือ สิ่งที่ไม่มีความรู้หรืออย่างปฏิฐานนิยมและสังคมนิยม สิ่งเหล่านี้เป็นศัตรูในจินตนาการอันไร้ตัวตนจริง เป็นการสร้างทฤษฎีที่น่าเสนอข้อถกเถียง (อันเกินจริง) เพื่อรับใช้เป้าหมายอันลึกลับของตนเอง

* ในประเด็นนี้ แอสลีย์มักจะใช้สรรพนามแทนเพศชาย เช่น เขา (he) ในการอธิบายงานคิดกระแสหลัก ณ แกนกลางของสาขาวิชา และสรรพนามแทนเพศหญิง เช่น เธอ (she) ในการอธิบายงานคิดวิวาทะจากชายขอบ ของสาขา

และอยู่เกินขอบเขตของชีวิตมนุษย์ส่วนใหญ่และนอกเหนือประเด็นสำคัญส่วนใหญ่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกด้วย (Jarvis, 2000: 128)

2.2 ข้อแตกต่างระหว่างแอสลีย์กับนักคิดแนวหลังโครงสร้างนิยมคนอื่น ๆ

ด้วยความที่แอสลีย์มักจะกล่าวอ้างว่า งานคิดของเธอ (ในช่วงหลัง) มีพื้นฐานหรือได้รับอิทธิพลจากมุมมองแบบหลังโครงสร้างนิยม ทำให้ข้อวิพากษ์วิจารณ์อีกประการที่เธอประสบคือ เธอไม่ได้เข้าใจแนวคิดของคนที่ตนเองยกมาอ้างอย่างถูกต้องนัก หรือแม้แต่ว่ามีความแตกต่างจากนักคิดแนวหลังโครงสร้างนิยมเอง

2.2.1 แอสลีย์กับแดริดา

ตามการกล่าวอ้างของแอสลีย์แล้ว ฌาคส์ แดริดา (Jacques Derrida) เป็นหนึ่งในแหล่งที่มาอันสำคัญของความเข้าใจในเรื่องการแบ่งขั้วปฏิบัติ (binary oppositions) และการรวบยอดทางตรรกะ (Logocentrism) ของเขา แต่ทว่าโรเจอร์ สปีเกล (Roger Spegele) กล่าวว่าความเข้าใจของแอสลีย์ในเรื่องดังกล่าวมีพื้นฐานอยู่บนการตีความแนวทางการรื้อถอน (deconstruction) ของแดริดาอย่างผิดพลาด (Spegele, 1992: 156) เนื่องจากสำหรับแดริดาแล้ว การรื้อถอนได้สร้างส่วนหนึ่งของกลวิธีที่เขาใช้ต่อต้านการแบ่งขั้วปฏิบัติอันควบคุมจัดการได้ยากบางประการ เช่น ระหว่างการพูดกับการเขียน ความไม่แน่นอนกับความจำเป็น และมนุษย์นิยมกับการต่อต้านมนุษย์ ซึ่งได้ครอบงำปรัชญาตะวันตกเอาไว้ กลวิธีของแดริดาไม่ใช่การเชื้อเชิญอย่างเปิดกว้างให้โจมตีการรวบยอดทางตรรกะ ด้วยการสร้างขั้วปฏิบัติต่าง ๆ ขึ้นมาแล้วก็รื้อถอนมัน (Spegele, 1992: 156-157) แอสลีย์อาจคิดว่าเขาขยายแนวทางการรื้อถอนของแดริดาออกไปในพื้นที่ใหม่ ๆ จึงไม่เห็นจะมีปัญหาหรือน่าแปลกใจอะไร แต่ในความเป็นจริงแล้วมันมีปัญหามากกว่านั้น ประการแรก ในขณะที่แดริดาใช้การแบ่งขั้วปฏิบัติในฐานะส่วนหนึ่งของโครงการทั้งหมดของเขา เพื่อคิดใหม่เกี่ยวกับข้อจำกัดของแนวทางแบบค้ำยัน (Norris, 1990: 199, cited in Spegele, 1992: 157) แอสลีย์และวอลต์เกอร์กลับใช้การแบ่งขั้วปฏิบัติอย่างลดทอนเหลือเพียงการทำให้อภิปรายและโครงการทั้งหมดของตะวันตก เช่น แนวคิดสังคมนิยมใหม่ของวอลท์ซ ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง

ประการต่อมา ในขณะที่ทั้งแอสลีย์และวอลด์เกอร์มองว่าการแบ่งขั้วปฏิบัติเป็นสิ่งที่อันตราย แต่โครงการของพวกเขาที่สัมพันธ์กับมันอย่างกลืนไม่เข้าคายไม่ออก เนื่องจากทั้งสองเองกล่าวอ้างว่าพวกเขาไม่ได้พูดถึงอริปไตยอันอยู่เหนือการเมืองและข้อสงสัย ซึ่งเป็นเสียงแห่งการตีความและการตัดสินอันเป็นแหล่งที่มาของความจริงแท้และอำนาจ หากเป็นเช่นนั้นจริง การรื้อถอนของพวกเขาที่ต้องไม่นำเสนอปรัชญา ทฤษฎี กระบวนทัศน์ หรือมโนทัศน์ใหม่สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พวกเขาควรเพียงแค่นำเสนอเครื่องมือในการศึกษาใหม่ ๆ โดยปราศจากนัยยะว่าแนวทางของพวกเขาดีกว่าของคนอื่น ๆ แต่หากลองพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจะเห็นว่าพวกเขาปรารถนาจะให้ความเป็นชายขอบเป็นแนวทางใหม่ที่เหนือกว่าแนวทางอื่น ๆ ทั้งสองจึงให้อภิสิทธิ์กับงานคิดแบบวิวาทะ หาได้เป็นกลางตามที่กล่าวอ้างไม่ สปีเกลกล่าวว่าการวิเคราะห์ของเดริดาแล้ว แนวทางของแอสลีย์และวอลด์เกอร์จะถูกเข้าใจว่าเป็นความพยายามที่จะ “ตัดสินใจเปลี่ยนแนวทางในแบบที่ต่อเนื่องและรุนแรง ด้วยการวางคนหนึ่งไว้ด้านนอกและยืนยันการแยกตัวออกมาและแสดงถึงความแตกต่างอย่างเด็ดขาด” (Derrida, 1982: 135, cited in Spegele, 1992: 158) ซึ่งจะเป็นการลื่นไถลไปสู่แนวทางแบบเดคาร์ตส์ที่พวกเขาต่อต้านเสียเอง

สปีเกลชี้ว่า วิธีการรื้อถอนของเดริดาเกี่ยวข้องกับกรกลับมาลำดับชั้นของขั้วปฏิบัติ ดังที่เดริดากล่าวว่า “การรื้อถอนนั้นเหนือสิ่งอื่นใด คือ การกลับด้านลำดับชั้น ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง” (Derrida, 1972: 56-57, cited in Spegele, 1992: 158) ยกตัวอย่างเช่น ในการกลับด้านความสำคัญของการพูดที่มีเหนือการเขียน เดริดารื้อถอนขั้วปฏิบัติแบบมีลำดับชั้นระหว่างการพูด/การเขียน มันไม่มีการใช้ขั้วปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมืองบางประการที่สำคัญกว่า แต่ความสนใจของเดริดาอยู่ที่การชี้ให้เห็นจุดบอดที่ขั้วปฏิบัติดังกล่าวได้สร้างขึ้นมา ซึ่งอาจมีพื้นฐานอยู่บนขั้วปฏิบัติทางปรัชญาในภาพที่กว้างกว่าเดิม เช่น ระหว่างการคงอยู่กับการขาดหายไป (Norris, 1990: 200, cited in Spegele, 1992: 158) แต่ทว่าวิธีการดังกล่าวไม่ปรากฏอยู่ในแนวคิดของแอสลีย์ จุดมุ่งหมายของแอสลีย์และวอลด์เกอร์จึงเป็นเพียงแค่การโน้มน้ำหนักเชิงวาทศิลป์ว่าพวกที่วิจารณ์งานคิดแบบวิวาทะได้สร้างขั้วปฏิบัติขึ้นมาอีกครั้งเพื่อใช้โจมตีนักคิดแบบวิวาทะ โดยปราศจากการอธิบายขยายความว่าเราจะสามารถหลุดออกจากการแบ่งขั้วดังกล่าวได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของแอสลีย์และวอลด์เกอร์จึงไม่ใช่การรื้อถอนข้อปฏิบัติ หากแต่เป็นการสร้างมันขึ้นมาใหม่ในการแบ่งแยกเชิงอุดมการณ์ที่แยกพวกวิวาทะไว้ในด้านที่ถูกต้อง ซึ่งตรงกันข้ามกับพวกที่ไม่ใช่ เพราะฉะนั้น คำกล่าวอ้างของทั้งสองที่ว่า จะเอาชนะแนวทางการรวมยอดทางตรรกะจึงไม่อาจได้รับความเชื่อถือ เพราะพวกเขาไม่สามารถแสดงว่าพวกเขาไม่ได้เป็นแหล่งที่มาอันสำคัญในการกำหนดข้อปฏิบัติให้กับคนอื่น ๆ เสียเอง (Spegele, 1992: 159) ดังนั้น บทความ *Reading Dissidence / Writing the Discipline: Crisis and the Question of Sovereignty in International Studies* (Ashley and Walker, 1990b) ของทั้งสองจึงเต็มไปด้วยข้อปฏิบัติแบบมีลำดับชั้นจำนวนมาก อาทิเช่น ทักษะคติแบบเคร่งครัด (ไม่ดี) กับทักษะคติแบบยกย่องยินดี (ดี) การอ่านแบบทรงจำ (ไม่ดี) กับ การอ่านแบบต่อต้านการทรงจำ (ดี) การสร้างขอบเขตแดน (ไม่ดี) กับ การไร้ขอบเขตแดน (ดี) และแกนกลาง (ไม่ดี) กับ ขายขอบ (ดี) เป็นต้น โดยสรุปคือ กลวิธีของทั้งสองระบุโครงการทางการเมืองแบบแบ่งฝ่ายขึ้นมา ทั้งสองจึงไม่ได้สร้างสรรค์พื้นที่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามที่กล่าวอ้าง แต่กลับสร้างที่ว่างสำหรับเสียงที่มีเนื้อหาเชิงอุดมการณ์ขึ้นมา (Spegele, 1992: 160) ทำที่สุดแล้ว แนวทางแบบเดคาร์ตส์ที่แอสลีย์และวอลด์เกอร์พยายามหลีกเลี่ยงกลับมากลืนกินพวกเขา การแบ่งข้อปฏิบัติที่พวกเขาต้องการรื้อถอนกลับถูกพวกเขาสร้างขึ้นใหม่ในแบบการแบ่งแยกทางอุดมการณ์ ทั้งสองจบลงที่การอำแขนรับแนวทางที่ตนเองด่าทอเพื่อสร้างความถูกต้องชอบธรรมให้แก่แนวคิดแบบวิวาทะ เพียงแค่นี้ก็มองเห็นความแตกต่างระหว่างโครงการของเดริดา กับโครงการของแอสลีย์แล้ว

2.2.2 แอสลีย์กับฟูโกต์

เดริดาไม่ใช่คนคิดคนเดียวที่แอสลีย์อ้างว่าได้รับมรดกตกทอดมา แต่เดินตามอย่างผิดพลาด เพราะแนวคิดของแอสลีย์ยังแตกต่างจากแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น แนวคิดเรื่องการแบ่งข้อปฏิบัติและการรื้อถอนของแอสลีย์ก็แตกต่างจากของฟูโกต์ กล่าวคือ ในขณะที่ฟูโกต์กล่าวว่า “คนต้องผ่านไปยังด้านที่ดี ด้วยการพยายามปิดกลไกที่ก่อให้เกิดสองด้านที่แบ่งแยกแตกต่างกัน” (Foucault, 1988: 120-121, cited in Spegele, 1992: 161) แต่แอสลีย์และวอลด์เกอร์ไม่ได้ปิดกลไกดังกล่าว แต่กลับสร้างและเสริมเติมการแบ่งข้อปฏิบัติฟูโกต์บอกว่าต้องถูกหลอมละลายไปถ้ามันจะมีด้านที่ดี ทั้งสองกลับเป็นผู้กระทำความผิดที่พวกเขาพยายามกล่าวหาผู้อื่นเสียเอง

นอกจากนี้ มุมมองที่มีต่อความเป็นเหตุผลของแอชลีย์และฟูโกต์ยังแตกต่างกันอีกด้วย กล่าวคือ ในขณะที่แอชลีย์ปฏิเสธเหตุผลนิยมแบบสมัยใหม่ ฟูโกต์กลับมองว่าการยอมรับความเป็นเหตุผลแบบสมัยใหม่โดยไม่วิพากษ์และการปฏิเสธมันอย่างสิ้นเชิงนั้นอันตรายมากพอ ๆ กัน (Best and Kellner, 1991, cited in Jarvis, 2000: 134) ดังที่เขากล่าวว่า “มันอันตรายมากที่จะพูดว่าเหตุผลเป็นศัตรูที่ควรถูกกำจัด ในขณะที่มันก็อันตรายเช่นกันที่จะพูดว่าการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์เสี่ยงที่จะนำไปสู่ความไร้เหตุผล” สำหรับฟูโกต์แล้ว ความคิดเชิงวิพากษ์ต้องอยู่ที่เส้นแบ่งนี้และสร้างทฤษฎีของ “ความเป็นเหตุผลที่ทำให้เราเห็นถึงความจำเป็น การขาดเสียมิได้ และในขณะเดียวกัน อันตรายในเนื้อแท้ของมันอีกด้วย” (Foucault, as quoted in Best and Kellner, 1991: 53, cited in Jarvis, 2000: 134)

จารวิสกกล่าวว่า แอชลีย์ไม่มีการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ต่อความเป็นเหตุผล มีเพียงแต่การปฏิเสธโดยสิ้นเชิงเท่านั้น ในขณะที่ฟูโกต์ชื่นชม “แรงกระตุ้นในเจตจำนงแห่งความรู้ของยุคสมัยใหม่” พร้อมทั้งอ้าแขนรับหลักการหลาย ๆ อย่างของแนวคิดยุครู้แจ้ง แอชลีย์ดูจะไม่ตระหนักถึงเรื่องนี้ เมื่อบอกว่าฟูโกต์และแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมโดยหลักการแล้วต่อต้านยุครู้แจ้งและยุคสมัยใหม่ สิ่งนี้ไม่ถูกต้องและบ่งบอกถึงความเข้าใจทฤษฎีหลังโครงสร้างนิยมอันอ่อนด้อยหรือเป็นการเขียนงานเขียนของฟูโกต์ขึ้นมาใหม่ของเขาเอง ดังนั้น ในขณะที่ฟูโกต์มีเหตุผลอันเฉียบแหลม แอชลีย์กลับต่อต้านความเป็นสมัยใหม่และทำลายทุกอย่าง ด้วยการโจมตีอันรุนแรงและก่อให้เกิดหายนะ ในขณะที่ฟูโกต์เสาะหาทฤษฎีและแนวทางใหม่ ๆ แอชลีย์มองหาเพียงแค่วรรู้ถนัดผ่านการปฏิเสธ ในขณะที่ฟูโกต์มองหาการสร้างแนวคิดอัตลักษณ์ขึ้นมาใหม่ แอชลีย์กลับนำเสนอแต่การยึดมั่นเดิม ๆ เกี่ยวกับการแปรรูปทางการเมือง แทนที่จะมุ่งทำความเข้าใจโลก แอชลีย์และวอลล์เกอร์แค่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงมัน (Wallack, 1994: 203-204, cited in Jarvis, 2000: 134) สิ่งนี้ไม่ใช่ทฤษฎี แต่เป็นความทะเยอทะยานเพื่อการแปรรูปในคราบภาษาใหม่ของแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Jarvis, 2000: 134)

2.3 ความเป็นสัมพัทธนิยมและความไร้เหตุผล

ตามมุมมองของแอชลีย์ ตัวบท ทฤษฎี กระบวนทัศน์ หรือเรื่องเล่าต้องถูกเข้าใจในฐานะ “สัมพัทธบท (intertext)” จึงไม่มีระบบหรือโครงสร้างของตัวบทใดจะสามารถเป็นที่เข้าใจได้อย่างเหมาะสมในฐานะตัวบทอันเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ ตายตัว มีขอบเขตชัดเจน เป็นสากล ถาวร และมีความหมายหนึ่งเดียวในตนเอง หากแต่อยู่ในกระบวนการของการถูกเขียน ลบ ตีความ และเขียน

ใหม่อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทุก ๆ ตัวบทมีการเชื่อมโยงเชิงสัมพันธ์กับตัวบทอื่น ๆ อยู่เสมอ จึงทำให้ จารีวิสมมองว่าก่อให้เกิดการที่ทฤษฎีหนึ่งดีเท่ากับทฤษฎีอื่น ๆ และการอ้างความจริงบางอย่างก็ ไม่ได้ดีหรือแย่กว่าการอ้างความจริงอื่น ๆ การประเมินเชิงภววิสัยจึงเป็นไปได้ รวมทั้งการอ้าง ความเป็นศาสตร์ของการเมืองระหว่างประเทศด้วย ทั้งหมดที่เราอาจหวังได้คือ การตีความเชิง อัตวิสัยที่เราทุกคนต่างก็มีบทสรุปของตนเอง (Jarvis, 2000: 131)

นอกจากนี้ แอชลีย์ยังปฏิเสธการคงอยู่ของเหตุผลและความจริงแท้สากล เพราะเขามองว่า ความจริงแท้และความรู้นั้นสัมพันธ์กับเวลา สถานที่ วัฒนธรรม และกรอบความคิด อีกทั้งเขายัง เชื่อว่ามาตรฐานของความจริงแท้และเหตุผลถูกใช้โดยผู้มีอำนาจเพื่อป้องกันไม่ให้เสียงอื่น ๆ ถูกได้ยิน ควบคุมการเข้าถึงความรู้ของคนอื่น ๆ และผลักดันข้อปฏิบัติของระเบียบการเมืองอันมั่นคง (Spegele, 1992: 172)

มุมมองของแอชลีย์ดังกล่าวมีจุดอ่อนร้ายแรง ซึ่งจะทำลายความชอบธรรมและความ น่าเชื่อถือของตนเอง เนื่องจากหากตัวบทไม่สมบูรณ์ ความหมายทั้งหมดมีลักษณะพหุ และการ ตีความล้วนแต่เป็นการกำหนดเองตามใจตามที่แอชลีย์กล่าวจริง หลักเกณฑ์เหล่านี้ก็ต้องถูกปรับ ใช้กับตัวบทของแอชลีย์ด้วยเช่นกัน เช่น ลักษณะของสัมพัทธนิยม (Relativism) ดังกล่าวจะปลด เปลื้องพื้นฐานทางอุดมคติของแอชลีย์ที่ว่างานคิดแบบวิวาทะจะมีวิวัฒนาการก้าวหน้า จนเปิด ขยายการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไปสู่พื้นที่แห่งเสรีภาพอันไร้ขอบเขต เพื่อตอบสนอง ต่อภัยอันตรายและความสับสนเสี่ยงของโลกในยามวิกฤต มันจะไม่มีเหตุผลให้ผู้คนยอมรับงานคิด จากชายขอบมากกว่างานคิดกระแสหลัก หรือมองทัศนคติแบบยกย่องยินดีว่าเหนือกว่าทัศนคติ แบบเคร่งครัดตามที่แอชลีย์ต้องการ รวมถึงว่าทำไมผู้คนจึงควรเชื่อการตีความของแอชลีย์ที่มีต่อ งานของวอลท์ซ เป็นต้น เนื่องจากการปฏิเสธความจริงสากล ทำให้งานของแอชลีย์เองขาด ความชอบธรรมหรือสิทธิในการได้รับการยอมรับ รวมทั้งปิดกั้นความเป็นไปได้ของการอธิบายสิ่งที่ เขาต้องการอธิบาย งานคิดของเขาจึงสร้างรูปแบบของ **ความไร้เหตุผล (Irrationalism)** ขึ้นมา (Spegele, 1992: 176)

ยิ่งไปกว่านั้น ถ้ามันเป็นอย่างที่เขากล่าวจริง มันก็ไม่อาจมีการเชื่อมโยงที่แน่ชัดระหว่างผู้ แต่งกับตัวบท หรือตัวบทกับโลก ภาษาจะเป็นการอ้างอิงตนเอง และทุกการตีความจะเท่าเทียมกัน แนวคิดเรื่องตัวบทก็จะล่มสลาย (Spegele, 1992: 165) วาทกรรมของแอชลีย์จึงไม่ได้ถูกทำลาย

โดยคำวิจารณ์จากภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่โดยแนวทางอันมีลักษณะสัมพัทธนิยม จนทำให้ไร้เหตุผลมารองรับของเขาเองที่ปลดปล่อยและรื้อถอนพื้นฐานแห่งความถูกต้องชอบธรรม ความน่าเชื่อถือ และความจริงแท้ของสิ่งที่ตนเองนำเสนออีกด้วย

2.4 แอชลีย์กับการต่อต้านยุครู้แจ้ง

ปัญหาอีกประการที่ทำให้โครงการทางความคิดของแอชลีย์ถูกวิพากษ์วิจารณ์คือ เขาสิ้นไหวไปมาระหว่างการต่อต้านยุครู้แจ้งกับการพึ่งพิงหลักการบางอย่างของแนวคิดในยุครู้แจ้ง มันจึงดูเหมือนว่ามีแอชลีย์อยู่สองคนด้วยกัน (Spegele, 1992: 177) แอชลีย์คนแรกมองทฤษฎีและการปฏิบัติของยุครู้แจ้งว่ามีข้อบกพร่อง เนื่องจากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของการปลดปล่อยมนุษย์ออกจากทุกรูปแบบของการครอบงำ เพื่อไปสู่ความมีอิสระในการปกครองตนเองได้ แต่กลับนำไปสู่รูปแบบใหม่ของการครอบงำที่ลึกล้ำมากยิ่งขึ้น ผ่านทางการเป็นองค์อธิปัตย์ของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผล ซึ่งเป็นมรดกอันน่าเศร้าใจที่จะตกทอดมาสู่ยุคสมัยใหม่

อย่างไรก็ตาม มันกลับมีแอชลีย์คนที่สอง ผู้ซึ่งปฏิเสธการถูกจำกัดโดยสิ่งที่แอชลีย์คนแรกผู้ต่อต้านยุครู้แจ้งได้กำหนดเอาไว้ แนวทางแบบสมัยใหม่ที่พึ่งพิงการเป็นองค์อธิปัตย์ของมนุษย์ผู้ใช้เหตุผลจึงเริ่มคืบคลานเข้ามาในมโนภาพของแอชลีย์ (Spegele, 1992: 178) แม้จะอ้างว่าปฏิเสธการมีทฤษฎีแม่แบบและพยายามหลีกเลี่ยงการนำเสนอกระบวนทัศน์หรือมโนทัศน์ใหม่ แต่ทว่าแอชลีย์คนที่สองนี้ก็ดูจะยึดมั่นอยู่กับแนวคิดแบบรู้แจ้งที่ว่ามันมีทฤษฎีที่แท้จริงอยู่อันหนึ่งในโลก ซึ่งก็คือทฤษฎีที่ประกาศตนว่าเป็นการวิพากษ์อันมีรากฐานอยู่ที่ทัศนคติแบบยกย่องยินดีในตนเอง กระนั้นก็ดีแอชลีย์คนนี้ก็ไม่สามารถโน้มน้าว ชักจูงให้ผู้คนยอมรับมุมมองของเขาได้ เพราะว่าแอชลีย์คนแรกได้ตัดรากฐานในการทำเช่นนั้นไปหมดแล้ว ผลก็คือ การวิพากษ์ของแอชลีย์ย้อนกลับมาเล่นงานเขาเอง ด้วยการปลดปล่อยอำนาจที่อาจทำให้มันมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ไป (Spegele, 1992: 179)

2.5 การไร้ประโยชน์และใช้การไม่ได้จริงในการเมืองระหว่างประเทศ

ข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่ดูจะรุนแรงที่สุดต่องานคิดในช่วงหลังของแอชลีย์เห็นจะเป็นการโจมตีของจาร์วิส ในประเด็นที่ว่างานคิดของแอชลีย์ไร้ประโยชน์และใช้การไม่ได้จริงในการเมืองระหว่างประเทศ หรือแม้กระทั่งในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ตาม

จารวิสกกล่าวว่านักทฤษฎีหลังสมัยใหม่อย่างแอสลีย์ไม่อาจอ้างถึงโลกแห่งความเป็นจริงเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงถึงความถูกต้องของแนวทางของพวกเขาได้ เหมือนที่เฟรด ฮอลล์เดย์ (Fred Halliday) กล่าวว่า “พวกที่ใช้แนวทางแบบหลังสมัยใหม่โดยส่วนมากแล้วมีคุณสมบัติหรือแนวโน้มเพียงน้อยนิดที่จะพูดถึงเกี่ยวกับโลกที่แท้จริง” (Halliday, 1994: 44, cited in Jarvis, 2000: 201) ยกตัวอย่างเช่น โครงการทางความคิดของแอสลีย์ที่ต้องการรื้อถอนและต่อต้านความเป็นสมัยใหม่นั้นไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาความยากจน ผู้อพยพซึ่งไร้ที่อยู่ ความสูญเสียหรือผู้ลี้ภัยจากสงครามแต่อย่างใด มันไม่ได้ช่วยสร้างนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในทางใดทางหนึ่งขึ้นมา การตั้งข้อสังเกตของแอสลีย์ว่ารัฐเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้น หรือการแบ่งระหว่างสังคมภายในและระหว่างประเทศเป็นการกำหนดเองตามอำเภอใจที่ไม่ได้มีประโยชน์อันใด มันไม่ได้ทำให้ความเป็นจริงของรัฐหรือการเมืองระหว่างประเทศสูญหายไป ไม่ว่าจะเป็นการสร้างโดยสังคมหรือถูกกำหนดมาอย่างภววิสัย ข้อถกเถียงถึงสถานะของรัฐก็ไม่ได้แตกต่างอะไรออกไป มันเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของเราต่อรัฐหรือลดบทบาทหน้าที่ทางการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย และการทหารของรัฐอย่างนั้นหรือ คงมีน้อยคนที่จะปฏิเสธการตีความของแอสลีย์ที่ว่าพื้นที่ระหว่างประเทศเป็นการแบ่งเขตอย่างปลอม ๆ แต่มันก็ไม่ได้ทำให้ผลกระทบของมันเป็นจริงน้อยลง ลดความสำคัญของมันต่อชีวิตของเรา หรือเป็นข้ออ้างให้เราไม่สนใจมันได้ แม้ว่าความพยายามในการรื้อถอนรัฐ การเมืองและทฤษฎีระหว่างประเทศของแอสลีย์จะเป็นปฏิบัติการทางทฤษฎีที่น่าสนใจ มันก็ไม่มีผลดีอะไรต่อการศึกษาการเมืองระหว่างประเทศเลย (Jarvis, 2000: 129-130)

ดังนั้น จารวิสกจึงเสนอแนะว่าเราควรต้องถามแอสลีย์ในฐานะนักทฤษฎีและทฤษฎีของเขาถึงคำถามสำคัญที่ว่า “แล้วอย่างไร (so what)” เขารื้อถอน ตั้งคำถาม สั่นคลอน บ่อนทำลาย เย้ยหยัน และดูถูกแนวทางแบบสมัยใหม่และความเป็นเหตุผลเพื่อจุดมุ่งหมายใด สิ่งนี้จะนำพาเราไปไกลขึ้นทำให้โลกดีขึ้นหรือพัฒนาเงื่อนไขความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้หรือไม่ ในความรู้สึกใดที่ “ข้อถกเถียงทางญาณวิทยาและอภิปรัชญา” มีจุดจบนี้จะถูกตัดสินว่าเข้าเรื่อง มีประโยชน์ หรือตรงประเด็น มากไปกว่าการตื่นเต้นไปกับข้อถกเถียงอันเป็นนามธรรมและลึกลับคลุมเครือ (Holsti, 1993: 407, cited in Jarvis, 2000: 129)

นอกจากนี้ จารวิสกยังมองไม่เห็นประโยชน์ของการวิเคราะห์หรือตีความตัวตน และแนวทางกรรือถอนที่จะมีต่อการเมืองโลกทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่น

ความไม่แน่นอนและกำกวมของความเป็นตัวบทจะเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ต่อความจริงทางการเมืองระหว่างประเทศ ที่มีผู้คนล้มตายจำนวนมากอันเนื่องมาจากสงครามกลางเมืองและการปกครองแบบเผด็จการได้อย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นคุณลักษณะอันมีคุณค่าหรือเป็นแนวทางการรู้ใหม่ในการสร้างและตัดสินประโยชน์ รวมทั้งคุณภาพของทฤษฎีและโปรแกรมการวิจัยในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างนั้นหรือ ปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ เช่น การใช้ความรุนแรงก้าวร้าวในภูมิภาคอย่างของอดีตผู้นำอิรัก ซัดดัม ฮุสเซน หรือความขัดแย้งทางการทูตระหว่างประเทศต่าง ๆ จะลดลงผ่านการอ่านตัวบททางความมั่นคงใหม่ได้หรืออย่างไร เราสามารถเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ทางการเมือง เบี่ยงเบนการใช้กำลังหรือโน้มน้าวชักจูงให้ผู้คนปฏิเสธความก้าวร้าวรุนแรงได้ด้วยการตีความทางตัวบทใหม่อย่างนั้นหรือ (Jarvis, 2000: 197)

จาร์วิสกล่าวว่า หากเราเชื่อคนอย่างแอสลีย์และบรรดานักคิดแบบวิวาทะ คำตอบของคำถามข้างต้นก็คือ “ใช่” อย่างไรก็ตาม งานคิดของแอสลีย์บอกกล่าวกับนักเรียนนักศึกษาการเมืองระหว่างประเทศได้เพียงแค่ว่า “มันไม่มีการตีความที่ผิดหรือถูก มันมีแค่การตีความบนการตีความอีกที” ถ้าอย่างนั้น ตรงไหนที่แนวทางดังกล่าวจะเข้ากันได้กับเนื้อหาทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น เครื่องมือทางตัวบทจะพูดอะไรกับผู้ลี้ภัยชาวโซมาเลียที่หนีจากความอดอยากและสภาวะสงคราม หรือกับชาวเอธิโอเปียที่ต่อสู้กับรัฐบาลของตน แนวทางการรู้หรือถอนตัวบทจะกล่าวกับชาวเซิร์บ โครแอต และมุสลิมที่ต่อสู้กัน ท่ามกลางการล่มสลายของอดีตยูโกสลาเวียว่าอย่างไร เรื่องเล่าแบบเบ็ดเสร็จหรือตรรกะแบบแบ่งขั้วจะอยู่ในนโยบายแห่งรัฐ การเจรจาการค้าระหว่างประเทศหรือการร่างกฎหมายระหว่างประเทศได้อย่างไร ผู้ที่สนใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนหรือศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐชาติควรเริ่มพิจารณาการถกเถียงทางญาณวิทยาและภววิทยาอย่างนั้นหรือ (Jarvis, 2000: 197-198)

จาร์วิสจึงสรุปว่า งานคิดของแอสลีย์ไม่ได้สร้างหรือนำเสนอมุมมอง แนวคิด และทฤษฎีอะไรแก่สาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เราเพียงแต่ถูกบังคับให้ไปสู่วาทกรรมเชิงสัมพันธ์อย่างมีรู้จัก เราถูกทิ้งอยู่ในโลกของการอ้างความรู้เชิงสัมพันธ์ที่ต่างก็ “ถูกต้อง” ตามแต่มุมมองของคนที่คิดขึ้นมา รวมทั้งไม่มีทฤษฎีหรือแนวทางการรู้ที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและกระทำการได้ (Jarvis, 2000: 200) การต้อนรับแนวคิดและมุมมองใหม่ ๆ เข้ามาเป็นเรื่องที่ดี เพราะจะทำให้เกิดนวัตกรรมความก้าวหน้าทางปัญญา แต่อย่างน้อยก็ควรมีหลักเกณฑ์และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ไม่ใช่แค่การปลดปล่อยพื้นฐานทางปัญญาผ่านการรู้ถอนและตีเดียนัก

จะสามารถนับได้ว่าเป็นทฤษฎี แน่หนอนว่านักปฏิบัติแบบดั้งเดิมเองก็ยังไม่ห่างไกลจากความสำเร็จในการอธิบายและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือการบรรลุยังสันติภาพและหลีกเลี่ยงสงคราม แต่อย่างน้อยในหมู่คนที่บอกปิดแนวทางการรื้อถอนและการล้มล้างแบบหลังสมัยใหม่ มันก็ยังมีมีความปรารถนาในทฤษฎี อันได้แก่ ความต้องการที่จะเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ระหว่างประเทศให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งจัดการ ควบคุมและพัฒนาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไปในขอบเขตดังกล่าว (Jarvis, 2000: 202)



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

บทสรุปและวิเคราะห์

บทสรุป

ในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา ศัพท์แสงทางวิชาการที่เรียกกันว่า “หลังสมัยใหม่” หรือ “โพสต์โมเดิร์น (postmodern)” ได้กลายมาเป็นที่พูดถึงกันอย่างกว้างขวางและแพร่หลายไปในกลุ่มคนเกือบทุกระดับ ทุกวงการ และทุกแขนงสาขา สำหรับในส่วนของปฏิบัติการที่ผู้คนโดยทั่วไปมีต่อการคงอยู่ของคำหรือแนวคิดดังกล่าวนั้นก็หลากหลายกันออกไป กล่าวคือ ส่วนหนึ่งก็ชื่นชมและยินดีต้อนรับในทุกสิ่งทีเรียกว่า “โพสต์โมเดิร์น” อย่างไม่ลังเลใจ บ้างก็บอกปิดอย่างไม่ใยดี พร้อมทั้งโจมตีวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นานา ในขณะที่อีกส่วนก็นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้กับแนวทางของตนเอง หรือแม้กระทั่งใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิบัติการทางวิชาการและการเมืองบางอย่างขึ้นมา

การเกิดขึ้นของภาวะแบบหลังสมัยใหม่นั้นอาจพิจารณาได้จากนัยยะของคำว่า “หลัง (post)” ประการแรก คือ การมองคำว่า “หลัง” ในนัยยะที่ว่ายุคสมัยใหม่ได้จบสิ้นลงแล้ว ส่งผลให้โลกก้าวเข้าสู่อีกยุคสมัยหนึ่งที่เรียกว่า “ยุคหลังสมัยใหม่ (postmodern era)” ทั้งนี้เนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัย (epochal changes) จำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการถือกำเนิดขึ้นของกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) การพัฒนาของสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรมเข้าสู่ยุคทุนนิยมตอนปลาย (late Capitalism) อันมีลักษณะของสังคมบริโภคนิยม (Consumerism) และพัฒนาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ระบบการสื่อสารและสารสนเทศ การคมนาคมขนส่ง รวมถึงนวัตกรรมต่าง ๆ ได้นำพาโลกเข้าสู่จุดพลิกผันครั้งใหญ่ที่อาจเรียกได้ว่าเป็นอีกยุคหนึ่งในประวัติศาสตร์

ส่วนนัยยะประการที่สองคือ การมองว่ายุคหลังสมัยใหม่หมายถึงการ “มาที่หลัง” ยุคสมัยใหม่ ดังนั้น จึงยังไม่ตัดขาดออกจากยุคสมัยใหม่อย่างเด็ดขาด เพียงแต่เป็นปฏิบัติการตอบสนองที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นอาการ “ตาสว่าง (disillusion)” ทางภูมิปัญญาและความคิดจาก

มายาภาพของแนวทางความรู้แบบรู้แจ้งของยุคสมัยใหม่ จนทำให้มองเห็นความผิดพลาดและความจริงอันปิดบังซ่อนเร้นเอาไว้ของมัน

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะยุคหลังสมัยใหม่จะตัดขาด เชื่อมโยง หรือแม้กระทั่งเป็นเพียงการอิมิตัวของยุคสมัยใหม่ก็ตาม เหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโลกทั้งที่เป็นรูปธรรม (อันเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ ยุคทุนนิยมตอนปลาย และความก้าวหน้าล้ำสมัยทางเทคโนโลยี) และนามธรรม (อันเกิดจากอาการตาสว่างทางความคิดและภูมิปัญญา) ก็ได้ทำให้มนุษย์ไม่ได้อยู่ในโลกของยุคสมัยใหม่ทั้งหมดอีกต่อไป และก้าวล่วงเข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ภาวะความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดความสับสนเป็นอย่างมาก และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางกระบวนทัศน์ (paradigm shift) อันได้แก่ การที่มนุษย์ขาดหลักยึดและเอกลักษณ์ตัวตนอันแน่ชัด เกิดความแปรปรวนในระบบคุณค่า ผู้คนหันมาพิจารณาและทบทวนหลักการ ความเชื่อ วิถีคิด ทฤษฎี มโนทัศน์ และค่านิยมต่าง ๆ ที่เคยเชื่อถือและนิยม แต่ตอนนี้กลับถูกสั่นคลอนและทำลายเป็นอย่างมาก รวมทั้งมองหารูปแบบและแนวทางใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันพร้อม ๆ กันไปด้วย

สภาวะการณดังกล่าวรวมเรียกอย่างหลวม ๆ ว่าภาวะหลังสมัยใหม่ (postmodernity) ซึ่งมีความหมายในภาพกว้างคือ การไม่เชื่อ ต่อต้าน และปฏิเสธแนวคิดหรือทฤษฎีแบบเบ็ดเสร็จรวบยอด (totalizing theories) ซึ่งเรียกว่าเรื่องเล่าแม่แบบ (meta - narratives) ที่อ้างความเป็นสากลเพื่อสร้างความชอบธรรมว่าเหนือกว่าองค์ความรู้อื่น ๆ หรือแท้จริงแล้วก็คือ การไม่ยอมรับสั่นคลอน และทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นรากฐานของภาวะสมัยใหม่ (modernity) ซึ่งล้วนสืบทอดมาจากยุครู้แจ้ง (Enlightenment) เนื่องจากแนวคิดหลังสมัยใหม่มองว่าทุกสิ่งทุกอย่างแปรเปลี่ยนไปตามกระแสของวัฒนธรรม ยุคสมัย หรือแม้แต่ความพอใจของแต่ละบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จึงล้วนแต่เปรียบเทียบกันไม่ได้ มีการอ้างอิงหรือยืนยันได้ก็แต่เฉพาะในบริบททางวาทกรรม (discourse) ของตนเองเท่านั้น

อย่างไรก็ดี แนวคิดหลังสมัยใหม่ไม่ได้มุ่งทำลายหรือต่อต้านทฤษฎีและแนวคิดเหล่านั้นโดยตรง หากแต่ต่อต้านการครอบงำและผูกขาดความถูกต้องชอบธรรมผ่านการฉกฉวยองค์ความรู้อื่น ๆ ออกไปของแนวคิดเหล่านั้น เพราะแท้ที่จริงแล้ว แนวคิดและทฤษฎีทั้งหลายทั้งปวงต่างก็

สัมพันธ์กับชุดของความจริงหรือทฤษฎีอื่น ๆ ไม่มีแนวคิดหรือทฤษฎีใดที่จะแสดงออกหรือครอบคลุมความจริงแท้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แต่เพียงฝ่ายเดียว ดังนั้น แนวคิดหลังสมัยใหม่จึงให้ความสำคัญ สนับสนุน และเชิดชูความหลากหลาย (heterogeneity) **ความรู้ที่** **ลักษณะเฉพาะเทศะ ใช้การวิเคราะห์ในระดับจุลภาค มีขอบเขตแคบ ๆ (little narratives)** และการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (new social movements) ของกลุ่มพลังสังคมต่าง ๆ เพื่อเป็นการต่อต้านการครอบงำของกระแสหลักในสังคมหรือแม้กระทั่งในโลก

แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) มีจุดเริ่มต้นมาจากความเปลี่ยนแปลงทางความคิดทางสังคมศาสตร์ของโลกตะวันตกครั้งสำคัญในราวต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งเรียกกันว่าการ **ปฏิวัติทางภาษา (linguistic turn)** อันก่อให้เกิดแนวคิดที่เรียกว่า **โครงสร้างนิยม (Structuralism)** ตามมา ซึ่งต้องการแสวงหากฎและโครงสร้างอันมีลักษณะสากลและไม่แปรเปลี่ยนของทุกสิ่งทุกอย่างมาเพื่อให้อธิบายสังคมและมนุษย์ จากนั้นแนวคิดโครงสร้างนิยมก็ได้แผ่ขยายอิทธิพลเข้าไปสู่แขนงสาขาวิชาต่าง ๆ มากมาย อาทิเช่น ปรัชญา ศิลปะ วรรณคดี สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แนวคิดโครงสร้างนิยมก็ได้ก่อให้เกิดแนวคิดตามมาที่ทั้งขัดแย้งและเสริมสร้างกันคือ **แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม (Post - Structuralism)** ขึ้นมาในราวกลางทศวรรษที่ 1960 ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการก่อตัวของแนวคิดหลังสมัยใหม่ต่อไป แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมนี้มีนักคิดคนสำคัญอยู่สองคน คนแรก คือ ฌาคส์ แดริดา (Jacques Derrida) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่มองว่ามนุษย์ไม่อาจมองหาโครงสร้างสากลที่ทำได้ เพราะมนุษย์ไม่อาจหลุดพ้นจากกรอบของภาษาซึ่งมีธรรมชาติอันคลุมเครือและไร้ระเบียบที่จำต้องใช้ในการถ่ายทอดและสื่อสารไปได้ ดังนั้น แดริดาจึงนำเสนอวิธีการที่เรียกว่า **การรื้อถอน (deconstruction)** ในการถอดรื้อแนวคิด ทฤษฎี ระบบคิด หรือปรัชญาที่อ้างตนว่าเป็นสากลและเข้าถึงความจริงเพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดหละหลวม ข้อบกพร่อง ความมกตตันภายในซึ่งถูกกดทับไว้ และการเป็นเพียง **เรื่องเล่า (narratives)** ของมัน

การรื้อถอนของแดริดา มุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติที่แดริดาเรียกว่า **“การรวบยอดทางตรรกะ (Logocentrism)”** อันได้แก่ แนวทางในการสร้างความหมายและเหตุผลในโลกตะวันตก ผ่านการ **แบ่งขั้วปฏิบัติ (binary oppositions)** ต่าง ๆ ขึ้นมา พร้อมทั้งสร้างรูปแบบคุณค่าแบบมีลำดับ

ชั้น (hierarchy) ที่มองว่าด้านแรกของแต่ละชั้นมีความเหนือกว่าด้านที่สอง ซึ่งสัมพันธ์กับมันอย่างอ่อนด้อยกว่า

กระนั้นก็ดี แตริดาก็ไม่ได้มุ่งเน้นที่จะรื้อถอนเพียงอย่างเดียว หากแต่เขายังคงให้ความสำคัญกับโครงสร้างที่ก่อให้เกิด**ผลทางด้านเสถียรภาพ (stability - effects)** กล่าวคือ เขามองว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนจำเป็นต้องมีทั้งโครงสร้างที่มั่นคงและด้านตรงข้ามที่มุ่งรื้อถอน โดยที่ทั้งสองด้านต่างก็เลื่อนไหลไปมาและพึ่งพากันและกันตลอดเวลา จึงไม่มีด้านใดที่สมบูรณ์พร้อมเหนือกว่า และคงอยู่โดยปราศจากอีกด้านได้ แต่ทว่าด้านที่มั่นคง (โครงสร้าง) จะไม่ยอมรับความจริงข้อนี้ และอ้างความเหนือกว่าทั้งในเรื่องความสมบูรณ์ ความเหมาะสม หรือความเป็นเอกลักษณ์ที่อีกด้านไม่มีอยู่รึไป แตริดาจึงเสนอวิธีการวิเคราะห์ที่เรียกว่า**การอ่านสองระดับ (double reading)** โดยที่ระดับแรกนำเสนอโครงสร้างหลักที่ก่อให้เกิดเสถียรภาพ ส่วนการอ่านในระดับที่สองมีเพื่อรื้อถอนโครงสร้างดังกล่าว เพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดบกพร่อง ช่องโหว่ หรือวิกฤตภายในซึ่งถูกปกปิดเอาไว้ อันจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างที่ดีขึ้นไป

นักคิดในสกุลหลังโครงสร้างนิยมคนสำคัญอีกคนคือ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) ที่ตั้งข้อสังเกตว่าความรู้และอำนาจเป็นสิ่งที่ไม่แยกจากกัน แต่เกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่น วาทกรรมความรู้ต่าง ๆ จึงไม่ได้เกิดจากการสำรวจและศึกษาอย่างเป็นกลาง หากแต่เป็นผลโดยตรงจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ดังนั้น เขาก็มุ่งถอดรื้อความคิดและทฤษฎีที่อ้างการเข้าถึงความรู้ที่เป็นกลาง เพื่อแสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้ว มันถูกสร้างมาอย่างมีเงื่อนไขในการซ่อนเร้นอำพรางผลประโยชน์เชิงอำนาจเบื้องหลัง รวมทั้งปิดกั้นและผลักไสความรู้และความจริงในรูปแบบอื่น ๆ อีกด้วย

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงทางความคิดหลัก ๆ ดังกล่าว แนวคิดหลังสมัยใหม่ก็ได้ถือกำเนิดขึ้น ซึ่งนักคิดคนสำคัญในสกุลนี้ก็ต่างมีจุดเน้นและมีมิติความสนใจที่แตกต่างกันออกไปอีกเล็กน้อย กล่าวคือ ในขณะที่ ฌอง โบดริยาร์ (Jean Baudrillard) มองว่าสังคมในปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่อย่างเต็มตัวและแยกจากยุคสมัยใหม่อย่างเด็ดขาด เฟรเดอริค เจมสัน (Frederic Jameson) กลับมองยุคหลังสมัยใหม่ว่าเป็นตรรกะทางวัฒนธรรมขั้นสุดท้ายของยุคทุนนิยมตอนปลาย จึงยังไม่แยกขาดจากยุคสมัยใหม่อย่างสิ้นเชิงเสียทีเดียว ส่วน ฌอง ฟรังซัวส์ เลียวทาร์ (Jean - Francois Lyotard) นั้นเน้นไปที่ปัญหาในทางความรู้ด้วยการปฏิเสธแนวทาง

ความรู้แบบสมัยใหม่ว่าเป็นความคิดแบบรวบยอดที่มักอ้างความชอบธรรมในการเข้าถึงสัจจะให้กับองค์ความรู้ของตนเอง นอกจากนี้เขายังอธิบายถึงลักษณะของความรู้แบบหลังสมัยใหม่ (postmodern knowledge) ว่าไม่ใช่เครื่องมือในการให้ได้มาซึ่งอำนาจ แต่เป็นเครื่องมือซึ่งจะทำให้เราอดทนและยอมรับสิ่งที่แตกต่างกันกับความคิดของเราเองได้ ความรู้แบบหลังสมัยใหม่ตามความคิดของเขาจึงมีลักษณะที่หลากหลาย เฉพาะเทศะ มีขอบเขตแคบ และปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในฐานะส่วนหนึ่งของสาขาทางสังคมศาสตร์ก็ย่อมหนีไม่พ้นอิทธิพลของแนวคิดหลังสมัยใหม่เช่นกัน แนวคิดหลังสมัยใหม่เริ่มเป็นที่นิยมและสนใจในสาขาวิชามากขึ้นเรื่อย ๆ เกิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ใช้แนวทางดังกล่าว วารสารสำคัญทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจำนวนมากได้ตีพิมพ์ทั้งการทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่และปฏิกริยาตอบโต้ที่มีต่อมัน นักวิชาการจำนวนมากไม่น้อยเริ่มหันมาสนใจและใช้แนวทางดังกล่าวในการศึกษาและวิจัยของตน เริ่มมีหนังสือที่ใช้แนวทางแบบหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมถึงมีหนังสือรวมบทความของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศออกมาสู่สายตา

การเข้ามาของแนวคิดหลังสมัยใหม่ส่งผลโดยตรงคือ การทำทนายและต่อต้านแนวทางการความรู้แบบปฏิฐานนิยม (Positivism) ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาอย่างยาวนาน จึงทำให้สาขาวิชาก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการถกเถียงครั้งที่สาม (the third debate) อันได้แก่ การถกเถียงระหว่างการทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่กับแนวคิดปฏิฐานนิยม หรือที่รู้จักกันในนาม “ยุคหลังปฏิฐานนิยม (post - positivist era)” ดังนั้น นับตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา นักวิชาการจำนวนมากจึงใช้แนวทางแบบหลังสมัยใหม่ในการตรวจสอบและตั้งคำถามต่อแนวทางความรู้ มโนทัศน์ วาทกรรม หรือตัวบทดั้งเดิมต่าง ๆ ของสาขา

ในที่สุดสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ได้รับเอาอิทธิพลของกระแสความคิดแบบหลังสมัยใหม่เข้ามา ทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศจำนวนมากได้หันมาใช้รูปแบบและแนวทางการศึกษาของแนวคิดหลังสมัยใหม่ โดยที่แนวทางแบบหลังสมัยใหม่ในสาขาถูกนำมาใช้โดยนักทฤษฎีหลายต่อหลายคน แต่ทว่าคนที่โดดเด่นที่สุดและเป็นศูนย์กลางของมุมมองแบบหลังสมัยใหม่ในสาขาคือ ริชาร์ด เค แอชลีย์ (Richard K. Ashley) เนื่องจากงานของเขาไม่เพียงแต่ช่วยขยายขอบเขตวาทกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ แต่

ยังนำแนวทางและเครื่องมือทางทฤษฎีแบบใหม่เข้ามาสู่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งคำถาม วิพากษ์ และท้าทายแนวทางทฤษฎีหรือระเบียบวาระแบบดั้งเดิม จนส่งผลให้เกิดการตรวจสอบแนวทางและเครื่องมือในการศึกษาและวิเคราะห์ที่มีอยู่เดิมเสียใหม่

งานของแอสลีย์สามารถแบ่งตามช่วงเวลาออกเป็นงานในช่วงแรกที่เป็นไปในลักษณะของการวิพากษ์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (ค.ศ.1980 - 1985) และงานในช่วงหลังซึ่งมีลักษณะของการล้มล้างและรื้อถอนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (ค.ศ.1986 - 1996) โดยที่งานในช่วงแรกของแอสลีย์นั้นได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจโดยส่วนใหญ่มาจากแนวทางแบบวิภาษวิธี (dialectic) ของปีแอร์ บอร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) ของสำนักคิดแฟรงก์เฟิร์ต (Frankfurt School) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจอร์เก็น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas) และในช่วงท้าย ๆ ของงานช่วงนี้จะเริ่มมองเห็นอิทธิพลของฟูโกต์

งานในช่วงแรกของแอสลีย์มีแนวทางกว้าง ๆ คือ การวิพากษ์องค์ความรู้ แนวคิด วิธีการศึกษา หรือระเบียบวาระที่ครอบงำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอยู่ในเวลานั้นว่ามีความผิดพลาด เนื่องจากใช้แนวทางของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค รัฐนิยม อรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม และ/หรือเศรษฐกิจนิยม ที่มองว่าแนวคิดหรือวิธีการศึกษาของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกต้อง จำเป็น และลบล้างไม่ได้ ทฤษฎีความรู้ของตนสามารถเข้าถึงความจริงได้อย่างภววิสัย (objectively) ปลอดค่านิยม (value - free) มีแนวทางแบบวิทยาศาสตร์อันมีกฎเกณฑ์ ตรรกะ และโครงสร้างที่แน่นอน พิสูจน์ได้ จนไม่ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์จากภายนอกและมองข้ามการรับรู้ถึงแนวทางอื่น ๆ รวมทั้งมุ่งเน้นความสนใจไปที่วิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ ส่งผลให้เป็นแนวทางการศึกษาที่อยู่ในสภาพปิดและมองข้ามบริบททางประวัติศาสตร์ คุณค่า และมุมมองเชิงบรรทัดฐานไป อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของการวิพากษ์ในงานช่วงแรกนี้ไม่ใช่เพื่อรื้อถอน ทำลาย หรือมาแทนที่แนวคิดหรือวิธีการศึกษาดังกล่าว เพียงแต่เป็นการวิพากษ์เพื่อนำไปสู่การสำรวจตรวจสอบตนเองที่มากขึ้น รวมทั้งเกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขข้อผิดพลาดที่มีอยู่ให้พัฒนากลายเป็นแนวทางความรู้ที่มีลักษณะปลายเปิดมากยิ่งขึ้น เปิดรับความเห็นที่แตกต่าง มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็นอันจะนำไปสู่ข้อสรุปร่วมกันของเหล่าสมาชิกในสังคม

จุดเริ่มต้นของโครงการแห่งการวิพากษ์ดังกล่าวอยู่ที่การปฏิเสธและต่อต้านรูปแบบการสร้างแนวคิดชนิดหนึ่งที่แอสลีย์เรียกว่า “ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค (technical rationality)”

ซึ่งหมายถึง แนวคิดที่มองว่าคนต้องใช้ความรู้ความสามารถและทักษะที่มีอยู่ของตนในการแสวงหาวิธีการ (means) หรือทางเลือกอันมีเหตุผล (rational choices) ที่จะเอาชนะอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตเพื่อแก้ปัญหาและบรรลุยังความต้องการหรือจุดมุ่งหมาย (ends) ที่ตั้งไว้ของตนเอง แอชลีย์กล่าวว่า แนวทางแบบความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคได้กลายมาเป็นที่ดึงดูดใจและครอบงำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จนสามารถพบเห็นทั่วไปในการวิจัยทางทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศหรือการศึกษาปัญหาความมั่นคงสมัยใหม่ ซึ่งจะทำให้มนุษยชาติติดอยู่ในกับดักอันน่าเศร้า เพราะความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคเป็นแนวคิดที่มีแนวโน้มของสงครามและความขัดแย้ง อันเกิดจากการแสวงหาหนทางเพื่อบรรลุเป้าหมายและผลประโยชน์สูงสุดของตนเอง โดยไม่สนใจว่าวิธีการจะเป็นเช่นไร

ดังนั้น การต่อต้านของแอชลีย์จึงมุ่งตรงไปที่การสร้างและใช้ทฤษฎีเป็นเครื่องมือ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายบางประการ (instrumental) ของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค เพราะสำหรับเขาแล้วมุมมองดังกล่าวเป็น “ตรรกะที่ผิด (false logic)” แต่ที่มันยังคงอ้างความถูกต้องชอบธรรมอยู่ได้ก็เนื่องจากมันฝังรากลึกอยู่ในโครงสร้างและรูปแบบทางสังคม อีกทั้งมันยังเป็นความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคของผู้ที่เป็นคนกำหนดความถูกต้องชอบธรรม เพื่อครอบงำผู้อื่นอีกด้วย

แอชลีย์จึงเสนอแนวทางที่เรียกว่า “ความเป็นเหตุผลจริงๆ (rationality proper)” ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงจากการปิดกั้นและตรรกะอันผิดพลาดของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค เนื่องจากไม่มองการกระทำต่าง ๆ ในบริบทเชิงเทคนิค และไม่มองข้ามเงื่อนไขเชิงบรรทัดฐานหรือระบบคุณค่าต่าง ๆ หากแต่ให้ความสำคัญกับอิทธิพลของประวัติศาสตร์ต่อการกระทำของมนุษย์ และเน้นความเห็นพ้องต้องกันของเหล่าสมาชิกในสังคม อย่างไรก็ตาม เขาก็ไม่ได้มุ่งหวังให้ผู้คนหันมาใช้แนวทางใหม่ที่เขาเสนอ เขาเพียงแต่คาดหวังให้ผู้คนมองเห็นการเป็นวิธีคิดอันผิดพลาด ที่มีแนวโน้มของความรุนแรงและสงครามของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ซึ่งครอบงำทุก ๆ ด้านของชีวิต

จากนั้นแอชลีย์จึงผูกโยงแนวทางลักษณะอันผิดพลาดต่าง ๆ ที่เขาต่อต้านเข้ากับแนวทางความรู้หรือทฤษฎีที่ครอบงำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งก็คือ **แนวคิดสังคมนิยมใหม่ (Neorealism)** โดยที่แอชลีย์เริ่มต้นด้วยการบอกว่าแนวคิดสังคมนิยมทางการเมือง (Political Realism) นั้น แท้จริงแล้วไม่ได้มีความกลมกลืนและเอกภาพอย่างที่กล่าวอ้าง หากแต่มีกฎที่ค้ำ

กันและความตึงเครียดของวิพากษ์ภายใน ซึ่งอาจทำให้แนวคิดสังคมนิยมพัฒนาไปเป็นแนวทางที่มีลักษณะของการสนทนาแบบปลายเปิดอันจะมีความสำคัญต่อไปได้ ดังนั้น เขาจึงแบ่งแนวคิดสังคมนิยมออกเป็นสองด้านคือ **สังคมนิยมเชิงปฏิบัติ (Practical Realism)** และ **สังคมนิยมเชิงเทคนิค (Technical Realism)**

สังคมนิยมเชิงปฏิบัติเป็นแนวทางสังคมนิยมที่รู้จักกันทั่วไปในนาม “**สังคมนิยมแบบดั้งเดิม (Classical Realism)**” ที่มีมุมมองข้อเสนอลหลักคือ การเน้นว่ารัฐเป็นตัวแสดงหลัก (central or principal actors) ในการเมืองโลก ซึ่งมีหน้าที่ในการธำรงรักษาและแสวงหาอำนาจ เพื่อปกป้องผลประโยชน์และความอยู่รอดของตนเอง ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของการเมืองระหว่างประเทศที่มีแต่ความขัดแย้งและการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา โดยที่ความร่วมมือระหว่างรัฐจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อความมือนั้นให้ผลประโยชน์แก่รัฐ

นอกจากนั้น สังคมนิยมเชิงปฏิบัติยังเน้นว่าเป็นอัตวิสัย (subjectivities) ของมนุษย์มีส่วนในการสร้างระเบียบทางสังคม เพราะฉะนั้น สังคมนิยมเชิงปฏิบัติจึงมองว่าเป้าหมายของความรู้ไม่ใช่การได้มาซึ่งความสามารถในการควบคุมสภาพแวดล้อม แต่เป็นความสามารถในการเป็นและปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกอันทรงคุณค่าคนหนึ่งของสังคมที่มีบรรทัดฐาน ความเข้าใจ สิทธิ ความหมาย และข้อจำกัดที่ยอมรับร่วมกัน อันจะส่งผลให้มีการกระทำภายใต้ทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีความสำคัญต่อการรวมตัวกันของสังคม การรักษาระเบียบ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และการหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางสังคม สำหรับแนวทางการศึกษาของสังคมนิยมเชิงปฏิบัติคือ ศาสตร์แห่งการตีความ (hermeneutic) ซึ่งถูกประเมินกับการปฏิบัติจริงของบุคคลแห่งรัฐ (statesman)

ในส่วนของสังคมนิยมเชิงเทคนิคหรือที่รู้จักกันดีว่าสังคมนิยมใหม่นั้นกล่าวอ้างว่าตนเองเป็นแนวทางแบบก้าวหน้าที่สืบทอดมาจากสังคมนิยมแบบดั้งเดิม แต่บอกว่าตนเองทำได้ดีกว่าและนำมาซึ่งแนวทางปัญญาที่ลุ่มลึกและคงทนกว่าด้วยการใช้ความสนใจเดิมของสังคมนิยมแบบดั้งเดิมที่ถูกต้องอยู่แล้วอย่างเรื่องอำนาจ ผลประโยชน์แห่งชาติ และตัวแทนการเมืองของรัฐ แต่ใช้การจับประเด็นที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้นของวิทยาศาสตร์ ดังนั้น มันจึงกล่าวอ้างว่ามันเป็นแนวทางที่ได้รับมรดกตกทอดอันดีมาจากทั้งสังคมนิยมและวิทยาศาสตร์

สังคมนิยมเชิงเทคนิคกล่าวว่า สังคมนิยมเชิงปฏิบัติมีข้อผิดพลาดมากมาย อาทิเช่น มีข้อโต้แย้งและการอ้างความรู้อันสิ้นไหวและไม่ชัดเจน เป็นพวก “ลดทอน (reductionist)” เพราะไม่แยกแยะระหว่างความเป็นอัตวิสัยกับภววิสัย (subject / object) ขาดพื้นฐานทางทฤษฎีสังคม และที่สำคัญที่สุดคือ อ่อนด้อยในเรื่องกระบวนการและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเพราะจำกัดตนเองอยู่ที่เรื่องความสัมพันธ์ทางการเมืองและการทหาร ดังนั้น สังคมนิยมเชิงเทคนิคจึงกล่าวอ้างว่าจะมาชำระล้างสังคมนิยมเชิงปฏิบัติที่ตื่นขึ้นและคับแคบเกินไปในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและทำทลายมากยิ่งขึ้นด้วยการสร้างโครงสร้างตายตัวของระบบระหว่างประเทศ (international system) ว่ามีสภาพเป็นอนาธิปไตย (international anarchy) ซึ่งเชื่อมระหว่างวิธีการและจุดมุ่งหมายของรัฐที่คิดคำนวณและสนใจในผลประโยชน์ของตน มีการต่อสู้ทางอำนาจการเมืองเศรษฐกิจเพื่อครองความเป็นเจ้าใหญ่ (hegemony) ที่จะก่อให้เกิดระเบียบตามมา

แอลซีก็กล่าวว่า สังคมนิยมเชิงเทคนิคสร้างแนวทางในบริบทเชิงอรรถประโยชน์ คือ เพื่อสร้างความสามารถในการพยายาม “ควบคุม (control)” ความเป็นจริงที่ปรากฏ ทฤษฎีแบบสังคมนิยมเชิงเทคนิคจึงเป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของวิธีการเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายในการขยายอำนาจการควบคุมเหนือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมถึงการครอบงำมนุษย์ด้วย

โดยสรุปแล้ว สังคมนิยมเชิงเทคนิคมีแกนกลางพื้นฐานอยู่ที่ “ทฤษฎีความเป็นไปไม่ได้ (impossibility theorem)” ที่บอกว่ามันเป็นไปไม่ได้ที่จะมีฉันทามติสากล ซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการของทุกรัฐและทุกคนในระยะยาวได้ เพราะโลกถูกสร้างจากหน่วยต่าง ๆ จำนวนมากที่ผลประโยชน์ไม่ตรงกัน ดังนั้น สิ่งต่าง ๆ ที่คิดว่าเป็นสากลก็จะสร้างความพอใจให้กับบางกลุ่มบางคน ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งต้องเสียประโยชน์ ความสัมพันธ์ในเชิงผลประโยชน์ร่วมกันจึงไม่เกิดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงเป็นเรื่องของการแข่งขันในเชิงวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์และอำนาจ

แอลซีก็กล่าวว่า สังคมนิยมเชิงเทคนิคก็ขัดสังคมนิยมเชิงปฏิบัติไว้ให้เป็นเพียงโครงสร้างพื้นผิวของมัน ดังนั้น จึงทำได้แค่เพียงยืนยัน แต่ไม่อาจตั้งคำถามถึงความชอบธรรมของรากฐานเชิงเทคนิคที่อ้างตนว่าเป็น “แนวทางที่แท้จริง (true tradition)” ได้ อย่างไรก็ตาม นักคิดสังคมนิยมไม่จำเป็นต้องมีเฉพาะลักษณะของสังคมนิยมด้านใดด้านหนึ่งและปฏิเสธอีกด้านอย่างสิ้นเชิง แต่สามารถมีลักษณะของทั้งสองด้านพร้อม ๆ กันได้

หลังจากแสดงให้เห็นถึงทั้งสองด้านของสังคมนิยมแล้ว แอชลีย์จึงได้สังเคราะห์แนวทางการต่อต้านทั้งหมดของเขาในช่วงแรก เพื่อโจมตีแนวคิดสังคมนิยมใหม่อย่างรุนแรงว่าเป็น “**รูปจำลองแห่งความผิดพลาด (an orrery of errors)**” เนื่องจากยึดมั่นในแนวทางแบบรัฐนิยม อรรถประโยชน์นิยม ปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม และเศรษฐกิจนิยมที่ผูกเข้าด้วยกัน

การยึดมั่นประการแรกของแนวคิดสังคมนิยมใหม่เรียกว่า**รัฐนิยม (Statism)** เนื่องจากมันผูกติดอยู่กับรัฐและมีมุมมองทฤษฎีที่เน้นรัฐเป็นศูนย์กลาง (state - centrism) ดังนั้น รัฐจึงเป็นข้อสันนิษฐานที่ไร้ปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ซึ่งไม่ต้องการคำอธิบายหรือการพิสูจน์ใด ๆ อีกในกรอบการตีความของแนวคิดสังคมนิยมใหม่ ส่งผลให้แนวคิดสังคมนิยมใหม่เข้ากันไม่ได้กับแนวทางการรวมตัวหรือร่วมมือกันในระดับโลก เพราะสังคมนิยมใหม่เลือกที่จะอยู่ข้างผลประโยชน์และความชอบธรรมของรัฐเพียงเท่านั้น นอกจากนี้ มุมมองแบบรัฐนิยมยังแสดงให้เห็นว่าแนวคิดสังคมนิยมใหม่ให้ความสำคัญกับรัฐซึ่งเป็นหน่วยประกอบ (component units) มากกว่าระบบระหว่างประเทศ เนื่องจากมองว่าโครงสร้างของระบบเกิดจากการรวมตัวและการอ้างอิงซึ่งกันและกันของรัฐ ไม่ได้เป็นองค์รวมเบ็ดเสร็จอันมีอิสระจากหน่วยประกอบ ดังนั้น สำหรับพวกสังคมนิยมใหม่แล้ว มันเป็นไปได้ที่จะพูดถึงโครงสร้างระบบระหว่างประเทศโดยไม่พูดถึงแนวคิดรัฐในฐานะตัวแสดง (state - as - actor) ก่อน

การยึดมั่นอันผิดพลาดอย่างที่สองคือ การยึดมั่นในแนวทาง**อรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism)** ซึ่งให้ความสำคัญกับการเลือกวิธีการอันมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้ได้มาซึ่งจุดมุ่งหมายที่ตัวแสดงปัจเจกตั้งเอาไว้ เมื่อมาปรับใช้กับระบบระหว่างประเทศที่มีรัฐเป็นตัวแสดงปัจเจกที่มีเหตุผล ผลก็คือ โปรแกรมการวิจัยของแนวคิดสังคมนิยมใหม่มีแกนกลางหลักแบบรัฐนิยมที่เน้นผลประโยชน์ของตนเอง (Utilitarian Statism) ซึ่งพวกสังคมนิยมใหม่จะพัฒนาสมมติฐานอื่นเพิ่มเติมเพื่อปกป้องโครงสร้างหลักดังกล่าวเอาไว้ แกนกลางดังกล่าวมีปัญหาหลายประการด้วยกัน ประการแรก คือ การขาดหายไปของกรอบหรือบรรทัดฐานที่ยอมรับโดยทั่วกันในหมู่สมาชิก ประการต่อมา คือ ตัวแสดงปัจเจกจะเอาแต่จ้องเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการกระทำของผู้อื่นเพื่อเป้าหมายของตนเองเพียงอย่างเดียว และประการสุดท้าย คือ จะเกิดชนชั้นการปกครองของรัฐที่มีอำนาจมากกว่าขึ้นมา อย่างไรก็ตาม แนวคิดสังคมนิยมใหม่กลับตอบปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยการให้ความชอบธรรมกับรัฐเจ้าใหญ่ (hegemonic state) และลำดับชั้นการปกครองในฐานะสิ่งที่จะสร้างให้เกิดระเบียบในหมู่รัฐขึ้นมาได้

การยึดมั่นประการต่อมา คือ การยึดมั่นในแนวทางหรือระเบียบวิธีในการศึกษาแบบ **ปฏิฐานนิยม** อันได้แก่ แนวทางแบบวิทยาศาสตร์ (scientific approach) ที่ศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างภววิสัย ปลอดภัยนิยม เน้นไปที่ระบบหรือโครงสร้างอันเป็นรูปธรรมมากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรมอย่างความเชื่อ ทศนคติ หรือระบบคุณค่าต่าง ๆ แนวคิดสังคมนิยมใหม่ใช้แนวทางปฏิฐานนิยมเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับแนวคิดเรื่องรัฐในฐานะตัวแสดงที่แสวงหาผลประโยชน์ของตนเองตามตรรกะของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิคในระบบระหว่างประเทศว่ามีลักษณะเป็นภววิสัย เป็นกลางทางนิยม และปราศจากความหมายเชิงบรรทัดฐาน ซึ่งส่งผลให้เกิดการจำกัดความเป็นไปได้ของแนวคิดแบบอื่น ๆ ไป

แนวคิดสังคมนิยมใหม่เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “**สังคมนิยมเชิงโครงสร้าง (Structural Realism)**” เนื่องจากมันได้หันไปหาแนวทางแบบ **โครงสร้างนิยม** ซึ่งเน้นองค์รวมในฐานะที่ก่อให้เกิดระบบ สร้างส่วนประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้นมา ด้วยการสร้างโครงสร้างตายตัวของระบบระหว่างประเทศ อันได้แก่ สภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศมาอธิบายการกระทำของรัฐและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในระบบทั้งหมด มากกว่าจะอธิบายความหลากหลายของพฤติกรรมและนโยบายต่างประเทศโดยตัวมันเอง นอกจากนี้ ยังเน้นความแน่นอนตายตัวมากกว่าพลวัต เช่น การยึดมั่นในวัฏจักรของการขึ้นและตกต่ำลงของเจ้าใหญ่ (cycles of hegemonic rise and decline) แม้ว่าแนวทางการเน้นโครงสร้างระบบระหว่างประเทศของแนวคิดสังคมนิยมใหม่จะขัดแย้งกับมุมมองการเน้นรัฐเป็นศูนย์กลางของตนเอง แต่ทว่าแนวคิดสังคมนิยมใหม่ก็พยายามรวมสองแนวทางที่แตกต่างนี้เข้าด้วยกัน โดยบอกว่า รัฐสร้างระบบขึ้นมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่โครงสร้างในภาพรวมก็เป็นตัวกำหนดและผลักดันให้รัฐแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ส่วนตน รวมทั้งวางข้อจำกัดมิให้รัฐกระทำการบางอย่างอีกด้วย ดังนั้น สิ่งที่เราเรียกว่าโครงสร้างนิยมของแนวคิดสังคมนิยมใหม่ก็เป็นแบบเน้นรัฐเหมือนเดิม มันจึงไม่ได้ทำให้วาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้นตามที่มักจะกล่าวอ้างแต่อย่างใด แต่กลับลดการเมืองระหว่างประเทศเหลือเพียงการกระทำเพื่อผลประโยชน์เชิงอำนาจในหมู่รัฐที่แข่งขันกันเพียงเท่านั้น

ลักษณะอันผิดพลาดประการสุดท้ายของแนวคิดสังคมนิยมใหม่คือ การยึดมั่นในแนวทางแบบ **เศรษฐกิจนิยม (Economism)** ซึ่งหมายถึง การให้ความสำคัญแก่พื้นที่ทางเศรษฐกิจอย่างเกินจริงในการกำหนดความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมือง จนมองข้ามความสำคัญของพื้นที่ทาง

การเมืองไป โดยที่แอสลีย์ได้แบ่งแนวทางเศรษฐกิจออกเป็นสามหมวด ดังนี้ หมวดแรก คือ **เศรษฐกิจนิยมเชิงตัวแปร (Variable Economism)** ซึ่งได้แก่ การกำหนดผลลัพธ์และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองผ่านการอธิบายในเชิงตัวแปรทางเศรษฐกิจ หมวดที่สองคือ **เศรษฐกิจนิยมเชิงตรรกะ (Logical Economism)** ซึ่งหมายถึง การลดทอนการตีความการกระทำทางการเมืองให้เหลือเพียงกรอบการกระทำทางเศรษฐกิจ หรือก็คือการลดตรรกะทางการเมืองไปเป็นตรรกะทางเศรษฐกิจที่เน้นการเลือก “ตัวเลือก” ในอุดมคติอันมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ของตน (ซึ่งเหมือนกับแนวทางปฏิบัติของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค) และหมวดสุดท้าย คือ **เศรษฐกิจนิยมทางประวัติศาสตร์ (Historical Economism)** อันได้แก่ พัฒนาการในประวัติศาสตร์ที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างทฤษฎีทางเศรษฐกิจและการกระทำของรัฐในทางเศรษฐกิจที่มีส่วนร่วมกันในการสร้างระเบียบทางสังคมและเศรษฐกิจขึ้นมา กล่าวคือ ด้วยความที่ปัจจัยและผลกระทบทางเศรษฐกิจได้เข้ามามีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางสังคมและการเมืองมากขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้การกระทำของรัฐเป็นไปในเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น จนก่อให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการกระทำของรัฐในทิศทางดังกล่าว โครงสร้างทางสังคมดังกล่าวก็จะนำมาซึ่งทฤษฎีทางเศรษฐกิจที่จะกลับมาให้อำนาจและความชอบธรรมทางการเมืองกับการกระทำในทางเศรษฐกิจของรัฐอีกที รวมไปถึงเบี่ยงเบนการวิพากษ์วิจารณ์ออกไปอีกด้วย โดยที่แอสลีย์ชี้ให้เห็นว่าการมีลักษณะเศรษฐกิจนิยมเชิงตรรกะของแนวคิดสังคมนิยมใหม่เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการล่าสุดของเศรษฐกิจนิยมทางประวัติศาสตร์อันได้แก่ แนวคิดทุนนิยมแบบเน้นรัฐ (Statist Capitalism) ซึ่งแอสลีย์มองว่าเป็นสิ่งที่อันตรายมาก เนื่องจากความต้องการทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้นก็จะยิ่งสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐให้การกระทำต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้แต่ละรัฐมุ่งเน้นการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเพียงอย่างเดียว จนเป็นเรื่องง่ายที่จะเกิดการขัดผลประโยชน์กับรัฐอื่น ๆ จนอาจกลายเป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศหรือสงครามตามมาก็เป็นไปได้

แอสลีย์กล่าวว่า ทางเลือกที่เรามิฉะนั้นไม่น่าอภิรมย์นัก ทางหนึ่งคือ การปฏิเสธแนวคิดสังคมนิยมใหม่ ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกมองว่าเพ้อฝันแต่สิ่งที่เป็นอุดมคติและเป็นนามธรรม ในขณะที่อีกทางหนึ่งคือ การยอมรับว่าแนวคิดดังกล่าวมองและเข้าใจความเป็นจริงของโลกได้อย่างถูกต้องและเป็นสากล ซึ่งก็เท่ากับว่าให้ความชอบธรรมกับแนวคิดที่มีแนวโน้มของความรุนแรงและสงคราม ดังนั้น แอสลีย์จึงบอกว่าต้องมองหาหรือสร้างทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าขึ้นมา

ทางเลือกใหม่สำหรับแอสลีย์นั้นเมื่ออยู่แล้วในศักยภาพของแนวคิดสังคมนิยมแบบดั้งเดิมที่เขา มองว่ามีมุมมองการเมืองโลกที่ลุ่มลึกและจริงแท้กว่าแนวคิดสังคมนิยมใหม่ เขาจึงต้องการที่จะ พัฒนารูปแบบของการอธิบายการเมืองโลกเชิงวิพากษ์วิธีของสังคมนิยมแบบดั้งเดิมที่จะพัฒนาและ สร้างระบอบสมดุลแห่งอำนาจ (balance - of - power regime) ขึ้นมาใหม่ ที่ซึ่งความคาดหวัง ร่วมกันระหว่างรัฐเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีการสำรวจศักยภาพในการเรียนรู้ ระบุข้อจำกัดของ ระบอบดังกล่าว รวมทั้งมองหาโครงสร้างทางเลือกใหม่ที่จะเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกอันครอบงำใน ปัจจุบันและสร้างเงื่อนไขของการตระหนักรู้ในหลักการปฏิบัติของตนเองให้กับผู้คน

นอกจากการใช้แนวคิดสังคมนิยมใหม่มาเป็นตัวอย่างของความผิดพลาดที่เขาต่อต้านแล้ว แอสลีย์ยังวิพากษ์แนวคิดเรื่องแบบจำลองโลก (world modeling) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะ พัฒนาแบบจำลองทางคอมพิวเตอร์ของขั้นตอนความสัมพันธ์ในระดับโลกที่มีผลกระทบสำคัญทาง สังคม การเมือง เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นมุมมองแบบองค์รวมที่สามารถ ตอบสนองต่อวิกฤตในเศรษฐศาสตร์การเมืองโลกอย่างสอดคล้องกับโครงการต่อต้านโดยรวมของเขา ในช่วงแรก โดยเขามองว่าแนวคิดเรื่องแบบจำลองโลกทั้งหลายยังมีข้อจำกัด คือ การติดอยู่ใน กรอบของปฏิสัมพันธ์และความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ทำให้มองแบบจำลองโลกว่าจะช่วยให้ มนุษย์เข้าใจความเป็นจริงของโลกได้มากขึ้น จนเกิดความเชื่อที่ว่าแนวคิดแบบจำลองโลกเป็นสิ่งที่ จำเป็นและไร้ซึ่งปัญหา จึงมองข้ามมุมมองทางด้านสังคมและการเมือง แต่นำเสนอความสัมพันธ์ ของระบบรัฐในแบบกลไกซึ่งบรรทัดฐาน คุณค่า หรือขนบธรรมเนียมต่าง ๆ กลายเป็นเพียง เครื่องมือในการเจรจาของรัฐที่มุ่งแสวงหาเป้าหมายของตนเพียงเท่านั้น การเมืองระหว่างประเทศ จึงเพียงเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ตามตรรกะทางเศรษฐกิจและความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค แบบจำลองโลกจึงกลายเป็นแบบแผนอันครอบงำที่มองข้ามความสำคัญของระดับบุคคลที่มีส่วน ในการสร้างสังคม รวมทั้งกำหนดขอบเขตและข้อจำกัดการมีปฏิสัมพันธ์เชิงสื่อสารระหว่างกันที่จะ เป็นพื้นฐานในการตั้งคำถามต่อแบบแผนดังกล่าว

ดังนั้น แอสลีย์จึงเสนอวิธีการ “วิพากษ์จากข้างใน (immanent critique)” เพื่อมองหา ความย้อนแย้งและข้อจำกัดภายในแบบจำลองโลกที่เข้าใจว่าตนเองเป็นความจริงสากลหนึ่งเดียว และครอบงำอยู่ วิธีการดังกล่าวนอกจากจะทำให้รับรู้ถึงข้อจำกัดของแบบแผนอันครอบงำที่ปิดกั้น การมองโลกจากมุมมองอื่น ๆ แล้ว ยังอาจกระตุ้นกระบวนการอันครุ่นคิดและสร้างสรรค์ที่จะขยาย ขอบเขตออกไปสู่มุมมองซึ่งเน้นการสื่อสารทางสังคมที่ไม่มองข้ามสิ่งใดไป มีลักษณะพหุนิยม และ

ไม่มีลำดับชั้น มีขบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่มีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน หลักปฏิบัติ การรับรู้ และ ความคาดหวังร่วมกัน อันจะส่งผลให้มีความจริงทางสังคมที่หลากหลาย

แม้ว่ามุมมองแบบวิพากษ์ในงานช่วงแรกของแอสลีย์จะช่วยเปิดพื้นที่ทางความคิดอัน แปลกใหม่ให้กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ทว่าความตั้งใจหลักของเขาในการ ปลดปล่อยสาขาวิชาออกจากองค์ความรู้อันผิดพลาดที่ปิดกั้นและครอบงำนั้นอาจกล่าวได้ว่า ล้มเหลว ความพยายามของเขาส่วนใหญ่ถูกมองข้ามหรือแม้แต่ถูกเหยียดหยัน เป้าหมายหลักอย่าง นักคิดแนวสังคมนิยมใหม่เองก็ไม่ให้ความสนใจ รวมทั้งสามารถหลุดรอดจากการโจมตีของเขาได้ อย่างไม่ยากเย็น ดังนั้น นับตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา แอสลีย์ จึงได้หันมาใช้ยุทธวิธี ใหม่ อันได้แก่ รูปแบบและแนวทางของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมและแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่จะ ได้รับความสนใจมากขึ้น รวมทั้งท้าทายสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างรุนแรงและ เป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากจุดมุ่งหมายของเขาได้ขยายไปสู่การล้มล้างและรื้อถอน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในฐานะวาทกรรมส่วนหนึ่งของความเป็นสมัยใหม่ที่ แนวคิดหลังสมัยใหม่ต่อต้าน เพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดหละหลวม ช่องโหว่ ความกดดัน และวิกฤตที่ ถูกปิดกั้นมาโดยตลอด อันจะนำไปสู่การเปิดขยายพื้นที่ทางความคิดของวาทกรรมการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นพื้นที่อันไร้ขอบเขตและการปิด กั้นใด ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดแนวทางปฏิบัติหรือมุมมองการเมืองระดับโลกแบบใหม่ที่แตกต่างไป จากเดิม ดังนั้น งานในช่วงหลังของแอสลีย์จึงแยกตัวจากทฤษฎีวิพากษ์ แต่เขาจะได้รับอิทธิพลและ แรงบันดาลใจส่วนใหญ่มาจากนักคิดในสกุลหลังโครงสร้างนิยมอย่างแดริดาและฟูโกต์แทน

งานในช่วงหลังของแอสลีย์ แสดงให้เห็นถึงแนวทางหลักของระบบสมัยใหม่สองแนวทาง ด้วยกัน แนวทางแรก คือ การปิดกั้นและผลักไสประวัติศาสตร์ เนื่องจากระบบสมัยใหม่มีแนวทาง การดำเนินการหลักแบบการรวบยอดทางตรรกะที่กำหนดความมีขอบเขตต่อนัยยะทาง ประวัติศาสตร์ให้กับทฤษฎีและการปฏิบัติสมัยใหม่ด้วยการระบุเสียงอธิปไตยอันตายตัวและ สมบูรณ์มาตีความเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่อาจเป็นอิสระจากบทบาทการกระทำในประวัติศาสตร์ได้ รวมทั้งกดทับความแตกต่างในประวัติศาสตร์เอาไว้อีกด้วย ทศนคติต่อประวัติศาสตร์แบบสมัยใหม่ ดังกล่าวนำมาซึ่งความคิดที่ว่าวาทกรรมสมัยใหม่เป็นความจริงแท้สูงสุดที่อยู่เหนือประวัติศาสตร์

ส่วนแนวทางหลักที่สองของระบอบสมัยใหม่คือ การมีศูนย์กลางอยู่ที่ “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล (reasoning man)” การสร้างองค์อธิปัตย์ของระบอบสมัยใหม่นำมาซึ่งความเป็นเจ้าของมนุษย์ผู้ซึ่งสามารถบรรลุถึงความรู้ขั้นสูงสุด อิสระในการปกครองตนเองอย่างสมบูรณ์ และอำนาจแบบเบ็ดเสร็จได้ แต่ทว่ามนุษย์ผู้ใช้เหตุผลก็มีข้อจำกัดตรงที่เขาติดอยู่ในประวัติศาสตร์อันมีผลต่อการทำงานของเข่า อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดดังกล่าวก็เป็นข้อจำกัดที่ถูกกำหนดและควบคุมโดยมนุษย์เอง ดังนั้น เขาก็สามารถเปลี่ยนมันให้เป็นข้อได้เปรียบได้ผ่านการใช้เหตุผล ยิ่งไปกว่านั้น มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลยังเป็นเงื่อนไขอันจำเป็นในการสร้างรัฐสมัยใหม่ขึ้นมาให้สามารถใช้ความรุนแรงและบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ได้อย่างชอบธรรม รวมทั้งสร้างสังคมภายในประเทศขึ้นมาในฐานะอาณาเขตของปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่ข้อตกลงระหว่างรัฐกับมนุษย์สามารถดำรงอยู่ได้

เพราะฉะนั้น ด้วยความที่แนวคิดหลังโครงสร้างนิยม (และหลังสมัยใหม่) ดำเนินการจากตำแหน่งแห่งที่ซึ่งแอสลีย์กล่าวว่าไม่ใช่ทั้งภายในและภายนอกของระบอบสมัยใหม่ แต่อยู่ที่ **พรมแดน (frontiers) เส้นชายแดน (border lines) หรือชายขอบ (margins)** ของความเป็นสมัยใหม่ ทฤษฎีของแนวคิดดังกล่าวจึงไม่โน้มเอียงที่จะลอกเลียนการปฏิบัติแบบการรวบยอดทางตรรกะ ในขณะเดียวกัน มันก็ไม่ได้เฝ้าแต่ปฏิเสธทฤษฎีสมัยใหม่ แล้วเพ้อฝันถึงอุดมคติที่ทุกการกระทำของมนุษย์ล้วนเป็นอิสระเสรี

พื้นที่ชายขอบดังกล่าวมีคุณสมบัติหลัก ๆ ดังนี้ ประการแรก พื้นที่เหล่านี้โดยเนื้อแท้แล้วมีความกำกวม ไม่มีขอบเขตหรืออัตลักษณ์อันชัดเจนแน่นอนและตายตัว ประการที่สอง พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ทางการเมืองแห่งการต่อสู้และต่อต้านปฏิบัติการของอำนาจในการควบคุมและสร้างข้อจำกัดต่อแนวทางการรับรู้และกระทำการของผู้คน ประการต่อมา พื้นที่ชายขอบปฏิเสธและต่อต้านการนำเสนอมนุษย์ในฐานะหน่วยอธิปไตยในการตีความและให้ความหมายหนึ่งเดียว จนผลักดันให้การตีความอื่น ๆ ที่แข่งขันกันอยู่ออกไป ประการสุดท้าย ในขณะที่พื้นที่ชายขอบเหล่านี้ทำลายแนวทางความรู้สมัยใหม่ที่นำเสนอจากจุดยืนของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย มันก็ไม่อาจเป็นที่รับรู้ได้แค่เพียงในฐานะความสิ้นหวังหรือความว่างเปล่า ซึ่งต้องถูกนำมาอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างมีเหตุผลของมนุษย์ หากแต่เป็นเวลาและสถานที่ซึ่งเริ่มเป็นที่แพร่หลาย อันเป็นทรัพยากรซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นไปได้ของงานแบบวิวาทะ (dissident works) หรือเปิดพื้นที่ในการคิดขึ้นมาด้วยการสำรวจตรวจสอบและตั้งคำถามต่อแนวคิด เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเรื่องเล่าทั้งหลายทั้งปวงของวาทกรรมหรือวัฒนธรรมสมัยใหม่

แอสลีย์กล่าวว่า เขาไม่ได้เรียกร้องให้ผู้คนมาสนใจพื้นที่ชายขอบเหล่านี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่องของทฤษฎีต่าง ๆ ในขณะที่นั้นหรือบอกว่าพื้นที่ดังกล่าวนำมาซึ่งมุมมองที่เหนือกว่า เขาเพียงแต่ต้องการจะชี้ให้เห็นว่าพื้นที่ทางการเมืองอันไร้ขอบเขตและไร้ศูนย์กลางนี้ได้เป็นที่รับรู้และมีที่ทางของมัน ณ ชายขอบของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยใหม่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว พื้นที่ชายขอบเหล่านี้ได้สร้างงานแบบวิวาทะซึ่งยกย่องเชิดชูสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างไปจากแนวคิดแบบสมัยใหม่ขึ้นมา ณ พื้นที่เขตแดนทางการเมืองพิเศษที่เรียกว่า “การไร้ที่ (nonplace)” จนก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ของการตั้งคำถาม การวิเคราะห์ และการต่อต้านขึ้นมาในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ด้วยความที่มีจุดยืนจากชายขอบอันไร้ขอบเขตที่แน่นอนนั้น ทำให้แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมสามารถขยายวาระของการวิจัยและทฤษฎีทางสังคมให้ตั้งคำถามเรื่องทฤษฎีและการปฏิบัติแบบสมัยใหม่ได้ผลึกใสออกไปมาโดยตลอด โดยที่แอสลีย์กล่าวว่า ก่อนอื่นต้องพิจารณาของสมมุติฐานอันขัดแย้งและตัดสินไม่ได้ระหว่างโครงสร้างและการปฏิบัติในประวัติศาสตร์เสียก่อน สมมุติฐานแรกบอกว่าความสำคัญและพลังอำนาจของการปฏิบัติในประวัติศาสตร์ล้วนขึ้นอยู่กับโครงสร้างระเบียบแบบแผนหรือพื้นฐานเชิงสถาบันต่าง ๆ อยู่เสมอ ในขณะที่สมมุติฐานที่สองมองว่าโครงสร้างต่าง ๆ ในสังคมมีขอบเขตที่ไม่ชัดเจนและไม่มีวันสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ถูกกำหนดขึ้นมาผ่านการปฏิบัติของหน่วยประกอบต่าง ๆ

สมมุติฐานทั้งสองต่างก็มองหาข้ออ้างสำหรับความถูกต้องของตนและผลึกใสอีกสมมุติฐานออกไป ดังนั้น สิ่งที่ได้จากข้อปฏิบัติอันขัดแย้งนี้จึงไม่ใช่การสังเคราะห์อันมั่นคง พื้นฐานอันเบ็ดเสร็จ หรือศูนย์กลางอธิปไตยใหม่ในการตีความประวัติศาสตร์แบบหนึ่งเดียว แต่สิ่งที่ได้กลับเป็นการมองความขัดแย้งนี้ในฐานะข้อปฏิบัติที่ไม่มีทางจะตัดสินเลือกอันใดอันหนึ่งเหนือกว่าอีกอันได้ มันคือการมองประวัติศาสตร์อันตัดสินไม่ได้ดังกล่าวในฐานะเงื่อนไขชีวิตที่ทฤษฎีไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และต้องถูกวางไว้ ณ ศูนย์กลางของการสร้างทฤษฎี

แนวคิดหลังโครงสร้างซึ่งรับรู้ถึงข้อปฏิบัติอันตัดสินไม่ได้ในประวัติศาสตร์ดังกล่าวจึงไม่กล่าวอ้างการนำเสนอมุมมองทางเลือกใหม่ของตนเอง สิ่งที่แนวคิดนี้ทำคือ การกลับลำดับชั้นแบบการรวบยอดทางตรรกะของยุคสมัยใหม่ซึ่งให้อภิสิทธิ์แก่ทฤษฎีเหนือประวัติศาสตร์ แอสลีย์กล่าวว่า วาทกรรมทฤษฎีสังคมสมัยใหม่เทิดทูนอุดมคติการตีความแบบเสียงเดียว (monologue) ซึ่ง

ได้แก่ การที่ทฤษฎีต้องสร้างพื้นฐานอันมั่นคงที่เป็นอิสระจากการเมืองและนัยยะทางประวัติศาสตร์ เพื่อใช้ในการสร้างเรื่องเล่าที่มีความหมายอันแน่นอนและชัดเจน ทฤษฎีสังคมสมัยใหม่จึงไม่อาจยอมรับการตัดสินไม่ได้ของประวัติศาสตร์ มันต้องให้ขั้นตอนแบบการรวบยอดทางตรรกะในการเลือกสมมุติฐานอันใดอันหนึ่งให้เป็นพื้นฐานในการเล่าความจริงทางประวัติศาสตร์ของมันต่อไป ในขณะที่เดียวกัน มันก็ต้องผลักไสสมมุติฐานอีกอันที่ไม่ได้เลือกให้เป็นชายขอบของวาทกรรมประวัติศาสตร์จึงกลายเป็นปัญหาที่ทฤษฎีในเรื่องเล่าแบบเสียงเดียวของยุคสมัยใหม่สัญญาว่าจะแก้ไข

แอสลีย์กล่าวว่า แนวโน้มการตัดสินสิ่งที่ตัดสินไม่ได้ดังกล่าวเป็นที่แพร่หลายในแนวคิดและมุมมองแบบสมัยใหม่ ซึ่งแสดงให้เห็นประเด็นสำคัญที่ว่ามันยากที่จะมองเห็นเนื้อหาของทฤษฎีสังคมสมัยใหม่ ซึ่งก็รวมถึงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่จะไม่เห็นด้วยกับสมมุติฐานด้านใดด้านหนึ่ง มันจึงขาดจุดยืนหรือพื้นฐานทางเลือกอันแปลกใหม่อื่น ๆ เกิดเป็นการสร้างตัวเลือกแบบให้เลือทางใดทางหนึ่ง (either / or) ขึ้นมา โดยที่ด้านหนึ่งต้องถูกให้อภิสิทธิ์ว่ามีอธิปไตย และอีกด้านต้องถูกทำให้เป็นรองหรือไม่ก็ผลักไสออกไป (ตามแนวทางของการรวบยอดทางตรรกะ)

แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจึงกลับด้านความสำคัญของลำดับขั้นดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ในฐานะศูนย์กลางทางทฤษฎีของมันและทำให้ทฤษฎีเป็นเพียงผลของการปฏิบัติในประวัติศาสตร์ วาทกรรมหลังโครงสร้างนิยมไม่กล่าวอ้างถึงภาระหน้าที่ในการพูดเสียงอธิปไตยและจัดหาแหล่งที่มาของความหมายหนึ่งเดียวในประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังรับรู้อีกว่าพื้นฐานในการสร้างทฤษฎีทั้งหมดล้วนเป็นการกำหนดเองตามอำเภอใจที่พยายามตัดสินสิ่งที่ตัดสินไม่ได้ จึงไม่มีวันเป็นพื้นฐานอันบริสุทธิ์

ดังนั้น ทฤษฎีสังคมแบบหลังโครงสร้างนิยมจึงไม่เดินตามรอยของทฤษฎีสมัยใหม่ด้วยการใช้รูปแบบการตีความแบบเสียงเดียว หากแต่ใช้รูปแบบของการสนทนา (dialogue) หรือแบบหลากหลายเสียง (heterologue) ที่เข้าใจประวัติศาสตร์ในความเป็นพหุนิยมโดยเนื้อแท้ของมัน ในฐานะตัวบทอันไร้ขอบเขตท่ามกลางตัวบทมากมายนับไม่ถ้วนที่อยู่ในกระบวนการของการถูกเขียนและแปรรูปลงอยู่เสมอ ตามการวิเคราะห์แบบหลากหลายเสียง ไม่มีระบบหรือโครงสร้างของตัวบทใดจะสามารถเป็นที่เข้าใจได้อย่างเหมาะสมในฐานะตัวบทอันสมบูรณ์และตายตัว มีขอบเขตและ

ความหมายอันชัดเจน แต่ละด้านของประวัติศาสตร์ต้องถูกเข้าใจในฐานะของ**สัมพันธบท (intertext)** ที่ซึ่งความหมายและข้อจำกัดต่าง ๆ ฟังฟังกระบวนการเชื่อมโยงและสร้างความแตกต่างของตัวบทต่าง ๆ ทุก ๆ ตัวบทอยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของวาทกรรมอื่น ๆ ทฤษฎีตามรูปแบบหลากหลายจึงไม่ผลิตเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในสภาพปิดด้วยการให้อภิปิธิ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งในฐานะศูนย์กลางอธิปไตยหรือต้นกำเนิดสูงสุดของความจริงแท้และความหมายในประวัติศาสตร์ เนื่องจากพวกหลังโครงสร้างนิยมมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นปฏิบัติการทางการเมืองของการกำหนดเองตามใจชอบและการผลักดันใการตีความที่แข่งขันกันอยู่

เพราะฉะนั้น แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมจึงหลีกเลี่ยงการออกแบบขนาดใหญ่ พื้นฐานอันถาวร หรือโครงสร้างสากลของมนุษยชาติ แต่ภารกิจสำคัญของมันคือ การเปิดเผยบทบาทของประวัติศาสตร์ การกำหนดเองตามใจ นัยยะทางการเมือง และการฟังฟังการปฏิบัติของโครงสร้างต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นไปได้ของการต่อต้านและก้าวล่วงข้อจำกัดที่ถูกกำหนดมา อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ และรูปแบบใหม่ทางการเมือง ภารกิจดังกล่าวนี้เองที่เป็นการขยายขอบเขตวาทะทฤษฎีสังคมของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า แอชลีย์ในงานช่วงหลังได้ขยายขอบเขตการต่อต้านไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ทั้งหมด วาทกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในฐานะส่วนหนึ่งของวาทกรรมสมัยใหม่จึงถูกโจมตีผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมหลักที่อาจกล่าวได้ว่าสำคัญที่สุดในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อันได้แก่ **วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย (a discourse of anarchy problematique)**

เป็นที่ยอมรับกันว่าสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ อันได้แก่ การขาดหายไปของรัฐบาลในหมู่รัฐซึ่งจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนกระทำกรกลางที่สามารถบริหารจัดการและบังคับใช้แบบแผนสากลเพื่อก่อให้เกิดระเบียบ เป็นความจริงพื้นฐานและข้อจำกัดอันชัดเจนที่นิยามขอบเขตความเป็นไปได้ทั้งหมดของทฤษฎีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นของการร่วมมือในระดับโลก (global cooperation) และระเบียบระหว่างประเทศ (international order) ก่อให้เกิดคำถามสำคัญในหมู่นักทฤษฎีระหว่างประเทศที่สนใจในประเด็นดังกล่าวว่า มันจะมีการปกครองในการขาดหายไปของรัฐบาลกลางได้อย่างไร ระเบียบจะถูกสร้างท่ามกลางการขาดหายไปของ

ผู้สร้างระเบียบได้อย่างไร และความร่วมมือจะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของความเป็นอนาธิปไตยได้อย่างไร

ข้อเท็จจริงของความเป็นอนาธิปไตยได้เข้าครอบงำพื้นฐานทางวาทกรรมหลัก ๆ ของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คำถามที่เกี่ยวกับสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศได้เข้ามาครอบครองพื้นที่พิเศษและความโดดเด่นในแวดวงวิชาการ อย่างไรก็ตาม แอชลีย์กล่าวว่า แม้จะมีนักทฤษฎีจำนวนมากที่สนใจในเรื่องนี้ แต่พวกเขาก็ไม่อาจชี้ชัดไปที่นักวิชาการคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษได้ วิธีที่ดีที่สุดคือการชี้ไปที่ความตึงเครียดอันเกิดจากการสนทนาในหมู่นักเขียนเหล่านี้

ในทางหนึ่งนั้น แนวโน้มของวาทกรรมดังกล่าวบ่งชี้ถึงความเข้าใจสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศของแนวคิดสังคมนิยมทางการเมืองที่มีสมมุติฐานว่าโลกไม่ได้ถูกเข้าใจแค่ในบริบทของการขาดหายไปของผู้กำหนดกฎเกณฑ์กลาง แต่ยังมีบริบทของการคงอยู่ของรัฐจำนวนมาก ซึ่งต่างก็ถูกเข้าใจในฐานะศูนย์กลางการตัดสินใจอันมีอธิปไตยเหนือสังคมภายในประเทศของตัวเอง และมีหน้าที่รับผิดชอบในการตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์สูงสุดและความอยู่รอดของตนเอง สมมุติฐานดังกล่าวจะส่งผลในการแข่งขัน ไม่ใช่ความร่วมมือแต่อย่างใด ในขณะที่อีกทางหนึ่งมองว่ารัฐไม่ได้เป็นหน่วยที่มีความพอเพียงในตนเองหรือมีอิสระจากอิทธิพลของรัฐอื่น ๆ สภาพอนาธิปไตยจึงดูเป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความร่วมมือมากกว่าจะเป็นความน่าสะพรึงกลัว ภัยอันตรายหรือเหตุผลของรัฐในการไล่ตามอำนาจให้ได้มากที่สุด

แอชลีย์กล่าวว่า แนวทางและวิธีการของเขาในการวิเคราะห์วาทกรรมปัญหาอนาธิปไตยเป็นแบบหลังโครงสร้างนิยม ดังนั้น เขาจึงเน้นไปที่ตำแหน่งและหน้าที่ของวาทกรรมดังกล่าวในความเป็นสมัยใหม่ ซึ่งไม่ใช่ระเบียบหรือเรื่องเล่าหนึ่งเดียวอันสมบูรณ์ เบ็ดเสร็จ แต่เป็นระบอบในประวัติศาสตร์ที่มองทฤษฎีและการปฏิบัติแบบสมัยใหม่ว่าไม่อาจมีความกำกวมหรือการแข่งขันได้ รวมทั้งให้อภิปรัชญาแก่ “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล” ในฐานะต้นกำเนิดและศูนย์กลางอธิปไตยของความจริงและความหมายอันไร้ซึ่งคำถาม แอชลีย์จึงใช้แนวทางแบบหลังโครงสร้างนิยมของแดริดาที่เรียกว่า “การอ่านสองระดับ” มาอ่านและวิเคราะห์วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย โดยที่ในระดับแรกจะแสดงถึงแก่นกลางหลักและโครงสร้างส่วนลึกของวาทกรรมนี้ว่าเป็นเช่นไร มีหลักการเนื้อหาและแนวทางในการทำงานอย่างไร จากนั้นการอ่านในระดับที่สองจะทำการถอดรื้อวาทกรรมดังกล่าวเพื่อเปิดเผยให้เห็นจุดหละหลวม ข้อบกพร่อง การปิดกั้น และการผูกมัดของมัน

แก่นกลางของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยมีอยู่สามแนวคิดด้วยกัน แนวคิดแรกคือ การมองรัฐในฐานะหน่วยในการตัดสินใจที่เหนือกว่าสังคมภายในประเทศซึ่งมีศักยภาพและความชอบธรรมในการเลือกและใช้วิธีการเชิงบีบบังคับเพื่อผลประโยชน์ได้ แนวคิดที่สองคือ การเข้าใจความร่วมมือในบริบทของความสัมพันธ์เชิงเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน และแนวคิดสุดท้ายคือ การมองสภาพอนาธิปไตยในฐานะสถานการณ์อันยากลำบากสำหรับการกระทำแบบร่วมมือกัน เนื่องจากขาดศูนย์กลางอำนาจที่จะคอยควบคุมดูแล

ในขณะที่แนวคิดทั้งสามเป็นแก่นกลางหลักของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย โครงสร้างส่วนลึกซึ่งเป็นแหล่งที่มาของความหมายของวาทกรรมนี้ คือ ปฏิบัติการความรู้อันแพร่หลายในวาทกรรมและวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่แอสลีย์เรียกว่า “การปฏิบัติแบบวีรบุรุษ (heroic practice)” อันได้แก่ ปฏิบัติการที่แบ่งการเมืองระหว่างประเทศออกเป็นข้อปฏิบัติอย่างมีลำดับชั้น (hierarchical opposition) ออกเป็นองค์อภิปัตย์กับสภาพอนาธิปไตย (sovereignty versus anarchy) ที่ชั่วคราวมีอิทธิพลในฐานะความเป็นจริงอันสูงส่ง เป็นแหล่งกำเนิดสากลและถาวรของทุกสิ่งที่มีความหมายและเป็นจริงในประวัติศาสตร์ และเป็นอุดมคติเชิงกฎเกณฑ์แห่งระบบระเบียบในการบริหารจัดการ ในขณะที่ข้อที่สองถูกเข้าใจในทางลบแค่ว่าในฐานะความล้มเหลวที่จะกระทำตามอุดมคตินี้ เป็นอาณาเขตภายนอกของความแตกต่าง ความไม่ต่อเนื่อง ความกำกวม และความไม่แน่นอน ซึ่งขาดความจริงแท้และความหมายอันสอดคล้อง และในฐานะของภัยอันตรายที่ต้องถูกผลักไสออกจากเวลาและสถานที่ภายในประเทศ

วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย (และวาทกรรมสมัยใหม่ทั้งหมด) จึงต้องมองหาองค์อภิปัตย์ของตน แล้วพวกเขาก็พบรัฐอธิปไตย (sovereign state) ซึ่งกลายเป็นอัตลักษณ์อธิปไตย และแหล่งของความหมายระหว่างประเทศ ผลก็คือ การปฏิบัติแบบวีรบุรุษได้สร้างพลังอำนาจและอิทธิพลให้แก่วาทกรรมนี้ เนื่องจากด้วยการแบ่งข้อปฏิบัติออกเป็นองค์อภิปัตย์กับสภาพอนาธิปไตย มันจึงถูกเข้าใจในฐานะผลลัพธ์และตัวแทนของข้อเท็จจริงอันปฏิเสธและหลีกเลี่ยงไม่ได้ของชีวิตระหว่างประเทศ อันได้แก่ การขาดหายไปของศูนย์กลางอำนาจระดับโลกที่สามารถประสานความขัดแย้งได้ การเมืองระหว่างประเทศจึงเป็นแค่การดิ้นรนต่อสู้และแข่งขันกันตลอดกาลของรัฐอธิปไตยจำนวนมากเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ (power politics) การเมืองระหว่างประเทศจึงถูกรับรู้ว่าเป็นอาณาเขตแบบอนาธิปไตยอันน่าสะพรึงกลัว ที่ต้องถูกกำหนด ควบคุม กอบกู้ และแก้ไขโดยศูนย์กลางอธิปไตย (องค์อภิปัตย์)

อย่างไรก็ตาม องค์อธิปัตย์ที่แท้จริงของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยไม่ใช่รัฐ แต่เป็น “มนุษย์” ที่ขับเคลื่อนรัฐอยู่เบื้องหลัง ศูนย์กลางของวาทกรรมดังกล่าวไม่ได้อยู่ที่รัฐ รัฐเป็นเพียงตัวแทนกระทำการแห่งอำนาจอธิปไตยและการใช้เหตุผลของมนุษย์ แอชลีย์เรียกมุมมองเกี่ยวกับองค์อธิปัตย์สมัยใหม่ อันได้แก่ มนุษย์เบื้องหลังรัฐดังกล่าวว่า “กระบวนทัศน์เรื่ององค์อธิปัตย์ (a paradigm of sovereignty)” ที่เป็นการตีความอันมีประสิทธิภาพและถูกใช้อย่างกว้างขวางโดยปราศจากการตั้งคำถามหรือวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ

เพราะฉะนั้น การอ่านในระดับที่สองจะแสดงให้เห็นว่าแก่นกลางและโครงสร้างส่วนลึกของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยกำหนดการปิดกั้นและผูกมัด เนื่องจากมันกำหนดทางเลือกอันไม่น่าอภิรมย์แบบแบ่งขั้วให้เลือกทางใดทางหนึ่งที่แอชลีย์เรียกว่า “การแบล็คเมลล์ของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษ (the blackmail of heroic practice)” กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในวาทกรรมนี้จะถูกทิ้งให้เหลือทางเลือกเพียงแค่สองทาง ทางหนึ่งคือ การเข้าสู่วงล้อมแห่งการปิดกั้นของวาทกรรมด้วยการยืนยันและยกย่องการนำเสนอปัญหาสภาพอนาธิปไตยของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษว่าเป็นหลักการพื้นฐานสากลอันถูกต้อง ไร้ซึ่งคำถาม ในขณะที่อีกทางเลือกหนึ่งคือ การถอยออกมาจากวงล้อมการปิดกั้นด้วยการปฏิเสธการเป็นตัวแทนอันทรงอำนาจของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษและริเริ่มวาทกรรมอันแตกต่างออกไป ซึ่งเสี่ยงที่จะถูกมองว่าเป็นการเพ้อฝันถึงสิ่งที่เป็นอุดมคติ

การอ่านระดับที่สองจึงได้เข้ามาแก้ไขความผิดพลาดนี้ให้ถูกต้องด้วยการให้ความสำคัญกับการปฏิบัติเหนือโครงสร้าง พื้นผิวเหนือความลึก และการเคลื่อนไหวทางประวัติศาสตร์เหนือการหยุดนิ่ง รวมทั้งกลับตาลปัตรการแบ่งขั้วระหว่างองค์อธิปัตย์และสภาพอนาธิปไตยด้วยการให้อภิสัทธาแก่อันหลังมากกว่าอันแรก เนื่องจากตามรูปแบบการตีความแบบการสนทนาหรือแบบหลากหลายเสียงของการอ่านระดับที่สองนั้น วาทกรรมหรือตัวบทต้องถูกเข้าใจในฐานะ “สัมพันธบท” ที่ทั้งแทรกซึมและถูกแทรกซึมโดยตัวบทอื่น ๆ อยู่เสมอ ผลที่ตามมาคือ สิ่งที่เราเข้าใจว่าตายตัว เป็นหนึ่งเดียว เป็นโครงสร้างส่วนลึกหรือเป็นความต่อเนื่องของความหมายในตัวบทต้องถูกมองในฐานะผลกระทบทางประวัติศาสตร์ที่มีปัญหาอยู่เสมอ รูปแบบการตีความแบบการสนทนาจึงไม่ได้สร้างความคงที่ตายตัวและการปิดกั้น ด้วยการอ้างถึงความจำเป็นของการกลับไปหาต้นกำเนิดหรือโครงสร้างส่วนลึกของเสียงอธิปไตยอันมีเหตุผลของมนุษย์อย่างมิรู้จบ การปฏิบัติแบบวีรบุรุษจึงเป็นแค่ปฏิบัติการความรู้ (ซึ่งไม่มีจุดยืนนอกเหนือประวัติศาสตร์หรือเป็นอิสระจากการปฏิบัติ) เพื่อกำหนดและควบคุมขอบเขตการตีความ การรับรู้ และการปฏิบัติตนของผู้คน รวมทั้งผลลัทธิ

การตีความอันกำกวมไม่แน่นอนออกไป เพื่อกำหนดขอบเขตระหว่างหน่วยทางเหตุผลและมีอธิปไตยอันแท้จริงกับอาณาเขตของสภาพอนาธิปไตยอันแปลกแยกและไม่แน่นอนที่หน่วยเหล่านี้ปรารถนาจะควบคุม

ดังนั้น การอ่านในระดับที่สองจึงหันไปหา**ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non - state actors)** เพื่อตอบสนองต่อความผิดพลาดของรูปแบบการตีความตามการอ่านระดับแรกที่มองจากจุดยืนของรัฐอธิปไตยในฐานะส่วนหนึ่งของแก่นกลางหลักของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย เนื่องจากแอสลีย์มองว่า รัฐไม่ใช่ตัวแสดงเดียวที่การกระทำของมันสร้างความแตกต่างให้กับการกำหนดตัดสินใจผลลัพธ์ที่ตามมาของการเมืองระหว่างประเทศ และวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยต้องทำให้การหันไปพิจารณาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเป็นหนึ่งในมุมมองแก่นกลางของมัน การเปลี่ยนแปลงนี้เกี่ยวข้องกับการเปิดหลักการแนวทางที่นิยามวาทกรรมแบบพหุนิยมเสรี (Liberal Pluralist discourses) ที่มองว่าตัวแสดงเอกชนที่ทำการตัดสินใจเลือกต่างหากที่เป็นรูปลักษณะอันแท้จริงขึ้นมาในการเมืองระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม แอสลีย์กล่าวว่า ความตั้งใจหลักของการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ใช่เพื่อปลดปล่อยหรือแทนที่รัฐอธิปไตย แต่เพื่อสร้างความซับซ้อนหลากหลายด้วยการนำเข้ามาซึ่งตัวแสดงอื่น ๆ นอกจากรัฐ ส่งผลให้รัฐกลายเป็นองค์อธิปไตยในหมู่องค์อธิปไตยจำนวนมาก นอกจากนั้น การคงอยู่ของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐและหน่วยประกอบหลากหลายภายในที่ก่อให้เกิดกระบวนการทางการเมืองและนโยบายที่มีผลต่อแนวทางพฤติกรรมของรัฐสามารถนำไปสู่การประเมินสรุปประสิทธิภาพ ผลกระทบ และอิทธิพลของระบอบ (regimes) ในฐานะสถาบันเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือที่มีต่อรัฐสมาชิกได้

การหันไปหาตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐแสดงให้เห็นว่ามันเป็นไปได้อีกต่อไปในวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่จะมีการนำเสนออันมั่นคงตายตัวของรัฐในฐานะอัตลักษณ์อธิปไตยอันบริสุทธิ์แหล่งที่มาของอำนาจและความหมาย และตัวแทนกระทำการอันมีเหตุผลที่จัดหาพื้นฐานอันจำเป็นในการเมืองระหว่างประเทศ การนำเสนอดังกล่าวจะถูกเปิดเผยว่าเป็นการนำเสนออันหนึ่งท่ามกลางการนำเสนอที่เปรียบเทียบกันไม่ได้จำนวนมาก ซึ่งต่างก็มีลักษณะการกำหนดเองตามอำเภอใจด้วยกันทั้งสิ้น และสามารถนำเสนอได้โดยผ่านการผลักดันการนำเสนออื่น ๆ ออกไปเพียงเท่านั้น ดังนั้น สิ่งที่ถูกปลดปล่อยและรื้อถอนออกจากวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย คือ การ

อ้างถึงรัฐในฐานะสิ่งที่มีอธิปไตยและเหตุผลเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งการตัดสินใจของมันถูกมองว่าเป็นแหล่งที่มาสำคัญของความหมายและเหตุผลในการเมืองโลก

อย่างไรก็ดี ผลของการรื้อถอนนี้ไม่ใช่การทำลายล้างวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยหรือบอกว่าควรโยนทิ้งวาทกรรมดังกล่าวที่ถูกปลดเปลื้องรากฐานของตนเอง หากแต่ผลของการรื้อถอนความเป็นศูนย์กลางของรัฐอธิปไตยนี้คือ ก่อให้เกิดการเปิดกว้างวาทกรรมไปสู่ความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในที่ซึ่งก่อนหน้านี้มีเพียงแต่การปิดกั้น ด้วยการเปิดกว้างวาทกรรม ปัญหาสภาพอนาธิปไตยจึงเป็นปัญหาสภาพอนาธิปไตยจริง ๆ เพราะมันเป็นปัญหาที่ไม่ได้บ่งชี้ถึงศูนย์กลางใด ๆ ที่มีศักยภาพและอำนาจในการนำเสนอและกำหนดขอบเขตของรัฐและสังคมภายในประเทศ ผู้มีส่วนร่วมในวาทกรรมนี้อาจสามารถตั้งข้อสงสัยหรือก้าวล่วงขอบเขตและการนำเสนอของการปฏิบัติแบบวีรบุรุษ การเชื่อมโยงใหม่ ๆ ในวัฒนธรรมอันหลากหลายอาจเป็นไปได้ รวมถึงวิถีคิดและวิถีปฏิบัติแบบใหม่ ๆ ของการเมืองระดับโลกอาจถูกเปิดขึ้นได้

นอกจากการโจมตีและรื้อถอนวาทกรรมสมัยใหม่ผ่านการวิเคราะห์วาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยแล้ว แอชลีย์ยังหยิบเอาตัวบทสองชิ้นของเคนเน็ธ วอลท์ซ (Kenneth Waltz) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นหนึ่งในวาทกรรมทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีชื่อเสียงและความสำคัญมากที่สุด อันได้แก่ *Man, the State and War* (1959) และ *Theory of International Politics* (1979) มาใช้เป็นตัวอย่างของมุมมองสมัยใหม่ต่อการเมืองระหว่างประเทศเพื่อวิเคราะห์ถึงตำแหน่งแห่งที่และแนวทางการศึกษาของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในเรื่องนี้

Man, the State and War มีแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะด้วยการให้อภิสิทธิ์แก่ “มนุษย์” ในฐานะแหล่งที่มาพื้นฐานของการเมืองระหว่างประเทศและ “รัฐ” ในฐานะอาณาเขตแห่งการใช้เหตุผลของมนุษย์ ในด้านหนึ่ง มันมีสัญญาะของ “มนุษย์ (man)” สมัยใหม่ในฐานะอุดมคติของอัตลักษณ์อันมีเหตุผลชัดเจน ในอีกด้านซึ่งตรงกันข้ามกับสัญญาะของมนุษย์ มันมีสัญญาะของ “สงคราม (war)” ที่นำเสนอทั้งสงครามจริง ๆ และพื้นที่ทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยทั่วไป อันเป็นอาณาเขตอันรุนแรง อันตราย และมีสภาพอนาธิปไตยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของพฤติกรรมของมนุษย์ งานชิ้นนี้จึงเริ่มต้นด้วยการกำหนดข้อปฏิบัติระหว่างมนุษย์และสงครามโดยที่มนุษย์ได้รับอภิสิทธิ์เหนือกว่าสงคราม ตรงกลางระหว่างสัญญาะมนุษย์และสงครามคือสัญญาะของ

“รัฐ (the state)” ที่มีเบื้องหลังคือพื้นที่ภายในประเทศของมนุษย์ผู้ซึ่งให้ความชอบธรรมแก่การใช้ความรุนแรงของรัฐ เพื่อควบคุมอาณาเขตอันไม่แน่นอนของความเป็นอนาธิปไตย

แอสลีย์กล่าวว่า แนวทางดังกล่าวของงานชิ้นนี้ไม่เพียงแต่ให้อภิปรัชญาแก่สัญญาของมนุษย์ ผู้ใช้เหตุผลว่าเหนือกว่าสัญญาของสงคราม แต่ยังคงเหนือกว่าคำถามถึงนัยยะทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์อีกด้วย ส่งผลให้รูปลักษณะของมนุษย์ต้องเป็นที่รับรู้ในฐานะการคงอยู่อันมีอธิปไตยที่เปรียบเสมือนผู้กำหนดความหมายอันสำคัญในประวัติศาสตร์ นัยยะทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์เป็นที่รับรู้เพียงแค่ว่าภายใต้สัญญาของความเป็นอนาธิปไตยและสงคราม ในฐานะพื้นที่ภายนอกอันน่าสะพรึงกลัวของความไม่แน่นอนและความสุ่มเสี่ยงที่ต้องถูกนำมาอยู่ภายใต้การควบคุมในนามของมนุษย์

ด้วยแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะของหนังสือเล่มนี้ มันจึงเป็นไปได้ที่จะผสมกลมกลืนผลของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับโลกเข้ากับรูปลักษณะของมนุษย์ ผู้ซึ่งถูกรับรู้ในฐานะสิ่งที่มีความตายตัวและต้นกำเนิดอันเป็นอิสระของความหมายอยู่เสมอ มันจึงเป็นไปได้ที่จะพูดอยู่เสมอว่ามีพื้นที่อันไม่แน่นอนของสงครามและสภาพอนาธิปไตยที่ข่มขู่มนุษย์ ความต่อเนื่องของ “การเมืองระหว่างประเทศ” ในฐานะพื้นที่แห่งความมืดมนอนธกาลและภัยอันตรายเป็นผลของการนำเอารูปลักษณะมนุษย์มาสู่ศูนย์กลางของมันในฐานะแหล่งที่มาอันต่อเนื่องแน่นอน ไม่ใช่ในความเป็นประวัติศาสตร์ของมัน ผู้ที่คัดค้านหรือตั้งคำถามต่อแนวทางดังกล่าวก็จะถูกมองว่าต่อต้านมนุษย์และอยู่ข้างเดียวกับสงครามและความเป็นอนาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม ในงานชิ้นหลังอย่าง *Theory of International Politics* วอลท์ที่ต้องการนำแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะของงานชิ้นแรกไปสู่จุดสูงสุดด้วยการอธิบายความคงที่แน่นอนของการเมืองโลกในบริบทของโครงสร้างแบบอนาธิปไตยในระบบระหว่างประเทศ ดังนั้นลำดับขั้นระหว่างมนุษย์กับสงครามจึงถูกกลับด้าน ความเป็นประวัติศาสตร์ของ “สงคราม” ได้รับความชอบธรรมเหนือกว่าอัตลักษณ์ของ “มนุษย์”

แอสลีย์กล่าวว่า งานชิ้นนี้พึงพิงการแบ่งพื้นที่แบบเดการ์ตส์ (Cartesian) ซึ่งกำหนดความคาดหวังของการมีขอบเขตอันเบ็ดเสร็จชัดเจนระหว่าง “ภายใน” และ “ภายนอก” ภายในถูกให้อภิปรัชญาว่าเป็นพื้นที่ของอัตลักษณ์ ความต่อเนื่อง การมีขอบเขตชัดเจน และการมีระเบียบลำดับขั้น

ที่มีศูนย์กลางในการตัดสินใจหนึ่งเดียว (องค์อธิปัตย์) ซึ่งถูกแบ่งเขตออกมาอยู่ตรงข้ามพื้นที่ภายนอกแห่งความเปลี่ยนแปลง แตกต่าง และไม่ต่อเนื่อง ซึ่งหลีกเลี่ยงความจริงแท้และความหมายอันมีเหตุมีผลภายใน ดังนั้น งานชิ้นนี้จึงแบ่งสังคมภายในประเทศออกจากการเมืองระหว่างประเทศอย่างเด็ดขาดตามแนวทางดังกล่าว นอกจากนี้ งานชิ้นนี้ยังใช้แนวทางในการจัดการกับ “โครงสร้าง” ตลาดของอดัม สมิท (Adam Smith) โดยวางตำแหน่งหน่วยอธิปไตยของมัน (รัฐ) ในฐานะ “ผู้สังเกตการณ์ที่เป็นธรรม (impartial spectator)” ซึ่งมีจุดยืนอย่างเบ็ดเสร็จ รวมทั้งทำให้สถานะของ “โครงสร้าง” อันมีอิสระและเบ็ดเสร็จสอดคล้องกับระบบระหว่างประเทศ

แอลซีก็กล่าวว่า งานชิ้นนี้ของวอลท์ซประสบความสำเร็จในฐานะแนวทางอันทรงพลังของปัญหา “ระเบียบโดยปราศจากผู้สร้างระเบียบ” เพราะมันผลักดันส่วนที่สำคัญของปัญหาออกไป (การปราศจากผู้สร้างระเบียบ) และอนุมานเอาว่ามันได้ถูกแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มันได้ส่งวันที่ทางอันจำเป็นไว้ให้แก่สิ่งสร้างระเบียบซึ่งมีอธิปไตย อันได้แก่ กระบวนทัศน์มนุษย์ผู้มีอธิปไตย ซึ่งมีศักยภาพในการแบ่งพื้นที่โลกและนิยามขอบเขตที่แยกการเมืองภายในและระหว่างประเทศออกจากกัน งานของวอลท์ซสันนิษฐานถึงหลักการสร้างอันไร้ปัญหาและเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป หรือกฎเกณฑ์ในการแบ่งแยกอันแน่นอนบางอย่างที่จะทำให้ผู้คนสามารถตัดสินใจอย่างไม่กำกวมว่าอะไรควรนับเป็นการคงอยู่อันแน่นอนของศูนย์กลางแบบลำดับชั้นในการตัดสินใจอันมีเหตุผล และอะไรจะถูกนับว่าเป็นขอบเขตอันสมบูรณ์ที่แบ่งแยกสิ่งที่อยู่ภายในของอาณาเขตภายในประเทศออกจากสิ่งที่อยู่ภายนอกของความเป็นอนาธิปไตยที่หลบหนีอิทธิพลการปกครองของมัน

อย่างไรก็ตาม งานชิ้นนี้ของวอลท์ซไม่พบรูปลักษณะของรัฐอธิปไตยสากลที่จะมาเป็นศูนย์กลางอธิปไตยในการใช้หลักการสร้างความแตกต่างในการเมืองโลก เมื่อเทียบกับรัฐอธิปไตยอังกฤษซึ่งเป็น “ผู้สังเกตการณ์ที่เป็นธรรม” ในงานของสมิท ดังนั้น ตัวบทของวอลท์ซจึงต้องมองหารูปลักษณะอธิปไตยของมันจากที่อื่น ซึ่งก็คือ “มนุษย์ผู้ใช้เหตุผล” ที่วัฒนธรรมสมัยใหม่วางไว้ ณ ศูนย์กลางเรื่องเล่าในประวัติศาสตร์ของมัน กระบวนทัศน์มนุษย์ผู้ใช้เหตุผลอันมีอธิปไตยนี้ต้องถูกทิ้งไว้ให้กำกวม เพราะมันจะถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อคำถามเรื่องความเป็นประวัติศาสตร์ของมันไม่ถูกพูดถึง มันต้องถูกใช้งานในฐานะสิ่งที่เป็นรากฐานอันมีเหตุผล เสียแห่งความจริงแท้และความหมายที่อยู่เหนือขอบเขตการวิพากษ์ การตั้งคำถาม หรือการตัดสินใจถูกต้องชอบธรรม

แอสลีย์กล่าวว่า งานชิ้นนี้ไม่จำเป็นต้องสร้างความถูกต้องชอบธรรมให้กับกระบวนการที่คนมนุษยน์ผู้ใช้เหตุผล เพียงแค่นำเสนอทฤษฎีที่สงวนพื้นที่ศูนย์กลางอันกำกวมสำหรับ “ผู้เขียน” ซึ่งสามารถตีความความกำกวมของชีวิตระดับโลกและใช้แนวทางแบบเดคาร์ตส์ สำหรับผู้อ่านที่ยึดมั่นในการคงอยู่อันจำเป็นของกระบวนการที่คนมนุษยน์ผู้ใช้เหตุผลนั้น สามารถนับได้ยึดพื้นที่ดังกล่าวและจัดหาเนื้อหาให้แก่การคงอยู่นี้ นอกจากนี้ งานชิ้นนี้ยังได้รับอำนาจมาจากการผลักดันจากความกำกวมและความไม่แน่นอนต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ออกจากกรอบทฤษฎีอีกด้วย เนื่องจากงานชิ้นนี้ของวอลท์ซไม่อนุญาตให้กระบวนการที่องค์อธิปัตย์มนุษยน์ถูกเข้าใจในนัยยะทางประวัติศาสตร์ของมัน ในการอ่านตัวบทนี้อย่างจริงจัง คนต้องปฏิเสธที่จะเข้าใจกระบวนการดังกล่าวในฐานะผลอันมีปัญญาของบทบาทอันรุนแรงของอำนาจ ในทางตรงข้าม คนต้องอ่านอย่างช้า ๆ อย่างไม่รีบร้อน คำถามว่ามนุษยน์ในกระบวนการแบบนี้เป็นหน่วยที่แท้จริงของ “พวกเรา” อันเป็นสากล ผู้ที่ครอบครองพื้นที่อันกำกวมซึ่งสงวนไว้สำหรับมนุษยน์ ณ ศูนย์กลางของตัวบทของวอลท์ซ

เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่ชัดเจนว่าการสร้างทฤษฎีของวอลท์ซต่อปัญหา “ระเบียบโดยปราศจากผู้สร้างระเบียบ” นั้นได้รับอำนาจมาจากข้อเท็จจริงที่ว่ามันปฏิเสธจะสนใจส่วนที่สำคัญของปัญหาดังกล่าว อันได้แก่ การขาดหายไปของผู้สร้างระเบียบในเมืองโลก เนื่องจากงานชิ้นนี้ไม่มีวันขาด “ผู้สร้างระเบียบ” แต่มันกลับยืนยันในการสงวนที่ไว้สำหรับกระบวนการที่มนุษยน์ผู้มีอธิปไตยอันไร้ซึ่งคำถามและถือกำเนิดขึ้นมาเหนือประวัติศาสตร์ รวมทั้งได้รับอภิสิทธิ์ในฐานะศูนย์กลางอันเด็ดเดี่ยวและเบ็ดเสร็จของการตีความการเมืองระดับโลก เสียงหนึ่งเดียวที่มีศักยภาพและถูกกำหนดให้ตัดสินการแบ่งพื้นที่โลกตามแบบเดคาร์ตส์ ที่ภาพรวมโครงสร้างของตัวบทต้องพึงพิง

ลำดับชั้นแบบการรวบยอดทางตรรกะของมนุษยน์/สงครามจึงถูกกลับด้านความสำคัญ สัญญาของมนุษยน์ไม่ได้สำคัญหรือเหนือกว่ารัฐและสงคราม แต่มันมีขึ้นเพื่อควบคุมและจัดการกับเหตุการณ์อันไม่แน่นอนในประวัติศาสตร์และอันตรายสงครามซึ่งเกิดจากสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ ดังนั้น รูปลักษณะของมนุษยน์จึงเป็นผลที่ตามมาของสงคราม แอสลีย์ได้เปิดเผยให้เห็นว่าในกระบวนการของวอลท์ซนั้น ความเป็นเหตุผลของมนุษยน์บรรลุสถานะอธิปไตยของมันได้ด้วยการระบุนความโกลาหลสูงสุด อันได้แก่ สภาพอนาธิปไตยและสงครามในฐานะด้านตรงข้ามกับมนุษยน์หรือสิ่งที่มนุษยน์ไม่ได้เป็น อาณาเขตของสงครามมอบอำนาจและทำให้องค์อธิปัตย์แห่ง

เหตุผลอย่างมนุษย์สูงส่งขึ้น ข้อเท็จจริงของความเป็นองค์อธิปัตย์อันมีเหตุมีผลจึงเป็นไปในเชิงสัมพันธ์กับความไกลาฬซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่จำเป็น

แอสลีย์กล่าวว่า การกลับด้านลำดับชั้นแบบรวบยอดทางตรรกะของมนุษย์/สงคราม หมายถึงการเคารพต่อนัยยะทางประวัติศาสตร์ของหน่วย วัตถุประสงค์ และรูปแบบกระทำทั้งหมดในการเมืองระดับโลกสมัยใหม่ มันยังหมายถึงการไม่สามารถมีกระบวนการที่คนมนุษย์ผู้มีอธิปไตยอันจริงแท้ ไร้ข้อโต้แย้ง และเป็นหนึ่งเดียวที่เป็นรากฐานของเรื่องเล่าสากลใด ๆ อีกต่อไป ที่สำคัญมันยังแสดงให้เห็นถึงอีกมิติที่สำคัญของความเป็นรัฐสมัยใหม่นอกเหนือจากกิจการเชิงเทคนิคในการแก้ปัญหาและจัดการกับภัยอันตรายต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนที่จะสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐที่กระทำเพื่อสนองผลประโยชน์ดังกล่าวไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม อันได้แก่ การระบุปัญหาและอันตรายที่สามารถถูกมองว่าเป็นเรื่องภายนอกอันเป็นอุปสรรคต่อการเติมเต็มเจตจำนงของมนุษย์ผู้มีอธิปไตย ซึ่งความเป็นภายนอกนี้เองที่เป็นตัวกำหนดกรอบเส้นแบ่งของสังคมภายในประเทศและการเมืองระหว่างประเทศขึ้นมา การเมืองระหว่างประเทศที่ครอบงำพื้นที่และเวลาที่ซึ่งมนุษย์สามารถถูกสร้างในฐานะรูปลักษณ์อธิปไตยผู้มุ่งมั่นในการจับกุมภัยอันตรายในนามของความเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ของสังคมภายในประเทศ แต่สิ่งที่สมมุติฐานของความแตกต่างอันเบ็ดเสร็จระหว่าง “การเมืองภายในประเทศ” กับ “การเมืองระหว่างประเทศ” เหนียวรั้งเอาไว้ คือการพูดถึงนัยยะทางประวัติศาสตร์และการเมืองของมนุษย์ผู้มีอธิปไตยซึ่งเป็นศูนย์กลางและรากฐานของเรื่องเล่าแบบสมัยใหม่

แอสลีย์กล่าวว่า ตำแหน่งแห่งที่ชายขอบระหว่างการเมืองภายในและระหว่างประเทศของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยมมีนัยยะถึงการปลดปล่อยรัฐออกจากพื้นที่ส่วนกลางของวาทกรรมการเมืองระหว่างประเทศสมัยใหม่ ส่งผลให้ความแตกต่างระหว่างการเมืองภายในประเทศในฐานะอาณาเขตของ “มนุษย์” กับการเมืองระหว่างประเทศ ในฐานะอาณาเขตอันไม่แน่นอนของ “สงคราม” ไม่อาจใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาการเมืองระดับโลกสมัยใหม่ได้อีกต่อไป รวมทั้งบ่งชี้ถึงความจำเป็นและโอกาสของการขบคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาณาเขตทั้งสองในแบบใหม่หมด อันจะเปิดคลี่พื้นที่ทางความคิดใหม่ ๆ ขึ้นมา

หลังจากใช้แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมในการโจมตีและรื้อถอนความเป็นสมัยใหม่ผ่านทางวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตยและดับทอนทงอิทธิพลของวอลท์ซแล้ว แอสลีย์จึงได้หันมา

พูดถึงภาพรวมของงาน**คิดแบบวิวาทะ**ที่แพร่หลายในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกวันนี้ โดยที่เขาเริ่มต้นด้วยการบอกว่างาน**คิดแบบวิวาทะ**กระตุ้นให้เกิดความสนใจและปฏิกิริยาตอบโต้อย่างมากมาย เพราะมันเน้นและทำให้ความรู้สึกของวิกฤตที่เรียกว่า **“วิกฤตของสาขาวิชาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (a crisis of the discipline of international studies)”** ซึ่งเชื่อมโยงกับ**วิกฤตทางวัฒนธรรม (cultural crisis)** ทั้งหมดในประวัติศาสตร์มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ด้วยการทำให้ขอบเขต รูปแบบกระทำการ และแนวคิดของสาขาคงอยู่ในฐานะของคำถามโดยเนื้อแท้ของสาขาวิชา พื้นที่วาทกรรมอันไร้ขอบเขตและการปิดกั้นใด ๆ

แอสลีย์กล่าวว่า วิกฤตดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพียงเท่านั้น แต่คลื่นขยายออกไปเกินขอบเขตอันจินตนาการเอาไว้ของสาขา จนเชื่อมโยงกับวิกฤตของสาขาอื่น ๆ รวมทั้งสอดคล้องประสานกับผลของการเคลื่อนไหวแบบวิวาทะจากชายขอบอื่น ๆ ความพยายามที่จะแบ่งแยกวิกฤตต่าง ๆ ออกจากกันจะถูกตั้งข้อสงสัยว่าเป็นการกำหนดทางการเมืองตามอำเภอใจ

แม้ว่าวิกฤตในสาขาหรือของวัฒนธรรมสมัยใหม่โดยรวมจะไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นเร็ว ๆ นี้ จนยากที่จะตามรอยไปสู่ต้นกำเนิดหรือสาเหตุอันแน่นอนได้ แต่ทว่ามันก็มีสมมุติฐานโดยทั่วไปคือ การแพร่หลายของการก้าวล่วงขอบเขตและข้อจำกัดทางสถาบันที่สร้างความแตกต่างและกำหนดเวลาพื้นที่ และอัตลักษณ์ภายในระเบียบทางสังคม ซึ่งนอกจากจะทำให้ขอบเขตเชิงสถาบันตกอยู่ในข้อสงสัยแล้ว ยังปลดปล่อยข้อปฏิบัติอันมั่นคงต่าง ๆ อีกด้วย ความพยายามใด ๆ ก็ตามที่พูดถึงด้านที่มีอิทธิพลจะง่ายต่อการถูกตั้งคำถามในพื้นที่

แอสลีย์กล่าวว่า วิกฤตนี้อาจถูกเรียกว่า**วิกฤตของการนำเสนอ (crisis of representation)** เนื่องจากเกิดการตั้งคำถามต่อการนำเสนอทุกชนิด เช่น การตั้งคำถามของแอสลีย์ต่อการนำเสนอมนุษยผู้ใช้เหตุผลในฐานะศูนย์กลางของวาทกรรมสมัยใหม่ เพราะการนำเสนอต่าง ๆ แท้จริงแล้วเป็นเพียงการนำเสนออื่น ๆ อีกที (Re - present) ซึ่งแน่นอนว่าย่อมส่งผลที่แตกต่างไปจากเดิม ไม่มีอันใดเป็นต้นกำเนิดดั้งเดิม ต่างก็เป็นการกำหนดเองตามใจพอ ๆ กัน รวมทั้งไม่มีการนำเสนอใดสามารถผลักไสการนำเสนออื่น ๆ เพื่อเป็นการคงอยู่อันบริสุทธิ์หรือต้นกำเนิดอันสมบูรณ์ของความจริงแท้และความหมายในตัวเอง (เหมือนอย่างที่การนำเสนอมนุษยในฐานะศูนย์กลางอธิปไตยพยายามทำ)

สำหรับทัศนคติต่าง ๆ ที่มีต่อการเกิดขึ้นของวิกฤตนี้สามารถแบ่งออกอย่างกว้าง ๆ ได้เป็นสองแบบ แบบแรก คือ แบบ**เคร่งครัด (religious)** ซึ่งมองการเกิดขึ้นของวิกฤตในแง่ลบว่าเป็นช่วงเวลาอันตรายที่ต้องถูกควบคุม จัดการ และแก้ไขโดยศูนย์กลางการตัดสินใจ (องค์อธิปัตย์) ดังนั้นจึงมีแนวทางที่เรียกว่า**การอ่านแบบทรงจำ (memorializing reading)** ซึ่งให้อภิสิทธิ์แก่อุดมคตินามธรรมของรูปลักษณ์อธิปไตยอันเป็นหนึ่งเดียวและไม่มีสิ่งใดเทียมที่จะเข้ามาแก้ไขเหตุการณ์อันสุ่มเสี่ยง ความไม่แน่นอน และความย่อนแอของพื้นที่และเวลา ส่วนทัศนคติในแบบที่สองคือแบบ**ยกย่องยินดี (celebratory)** ที่ยินดีต้อนรับเหตุการณ์ของวิกฤตว่าก่อให้เกิดโอกาสในการสร้างสรรค์พื้นที่แห่งเสรีภาพทางความคิดแบบใหม่ ๆ ขึ้นมา ทัศนคติแบบนี้มีแนวทางที่เรียกว่า**การอ่านแบบต่อต้านการทรงจำ (countermemorializing reading)** ซึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับอุดมคติอันเคร่งครัดของศูนย์กลางอธิปไตย แต่ยินดีปรัดกับเสรีภาพและความย่อนแอที่ดำเนินต่อไปภายในอย่างไม่สิ้นสุด ส่งผลให้เกิดการเพิ่มทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้กับสาขา เพราะสาขาวิชาจะถูกดึงเข้ามาให้ชื่นชมกับความกำกวม ความไม่แน่นอน และความเป็นไปได้ของตัวบทต่าง ๆ

ต่อมาเอชลีย์จึงได้อธิบายถึง**ความเป็นชายขอบ (marginality)** ซึ่งเป็นจุดที่งานคิดแบบวิวาทะเริ่มต้นขึ้น โดยที่เขากล่าวไว้ว่า สิ่งที่สร้างความเป็นชายขอบคือ การที่ไม่สามารถมีติดต่อกับการทำงานของความย่อนแอ ณ ชายขอบของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่ขมขู่จะเล็ดลอดทุก ๆ การอ้างเสียงอธิปไตยของสาขา กระบวนทัศน์ หรือวัฒนธรรม แล้วหันไปสนับสนุนการมีเขตแดนอันชัดเจนและเหนียวแน่นสอดคล้องบางประการ ชายขอบจึงเป็นอาณาเขตของกิจกรรมอันไร้ขอบเขตและระบุไม่ได้ทั้งหมดที่ซึ่งความย่อนแอของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่ถูกผลักดันไ้มีความชัดเจนมากจนไม่อาจถูกหลงลืมได้ ส่งผลให้องค์อธิปัตย์เป็นสิ่งที่แปลกแยกและเป็นไปไม่ได้ในพื้นที่เหล่านี้ ดังนั้น งานคิดที่จุดประกายจากชายขอบจึงมีเพียงทัศนคติแบบยกย่องยินดีต่อการเกิดขึ้นของวิกฤตเท่านั้น

มักมีความเข้าใจแบบผิด ๆ ว่างานคิดชายขอบเป็นกิจกรรมที่หลักความเชื่ออาจเป็นอะไรก็ได้ อีกทั้งยังถูกมองว่าบังชี้ถึงภาวะด้านลบต่าง ๆ หากแต่ในความเป็นจริงแล้ว งานคิดดังกล่าวเพียงแต่ต้องการแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีความหลากหลายของเรื่องเล่าจำนวนมากที่ต่างก็อ้างศูนย์กลางอธิปไตยของตนและปฏิเสธคำอ้างของเรื่องเล่าแบบอื่น ๆ จึงไม่มีเรื่องเล่าหรือหลักการใดที่จะสามารถถูกพิจารณาว่ามีความถูกต้อง ความจริงแท้ หรือประสิทธิภาพมากกว่าอันอื่น ๆ ไม่ใช่การประกาศใช้หลักการ “อะไรก็ได้” ตามที่เข้าใจกัน สิ่งทำงานคิดแบบนี้

สนใจคือ การสำรวจตรวจสอบ ตั้งคำถาม และเปิดเผยการกำหนดเองตามใจของศูนย์กลาง อธิปไตย รวมทั้งก้าวล่วงข้อจำกัดทางสถาบันต่าง ๆ เพื่อเปิดขยายพื้นที่ทางความคิดและเปิดเผย ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ถูกหลงลืมหรือปิดกั้นมาโดยตลอด นอกจากนี้มันยังช่วยทำให้ผู้คน เปิดรับหลักการหรือความเชื่อที่แตกต่าง และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เคยอยู่นอกเหนือเขตแดนอธิปไตย ของตน มันเป็นแนวทางปฏิบัติที่ไม่กำหนดควบคุมผู้คนด้วยบรรทัดฐาน กฎเกณฑ์ หรือวิธีการอัน รุนแรง แต่กลับให้ความเคารพต่อความไม่แน่นอนและความแตกต่าง

จากนั้นแอสลีย์ได้อธิบายถึงความเป็นมาของงานคิดแบบวิวาทะในการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเขาบอกว่าการแบบวิวาทะทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใน ระยะเวลาแรกเป็นการแสดงออกถึงสิ่งที่เรียกว่า “**ภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอด (relay function)**” อันได้แก่การนำเอาความรู้สึกของวิกฤตในพื้นที่ชายขอบทั้งหลายมาสู่ความสนใจของ สาขาวิชา นักวิชาการแบบวิวาทะในระยะนี้พยายามโน้มน้าวให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสาขาตั้ง คำถามต่อข้อสันนิษฐานและการยึดมั่นหลักของสาขา

อย่างไรก็ตาม งานคิดแบบวิวาทะในช่วงนี้ก็มีปัญหาที่ทำลายตัวเองหลายประการ อาทิ เช่น การมีนัยยะของความหยิ่งยโสและการเป็นทฤษฎีนามธรรมซึ่งดูจะไม่เข้ากันกับสถานการณ์ ในทางปฏิบัติที่แท้จริง ส่งผลให้นักวิชาการโดยทั่วไปไม่ต้อนรับงานคิดแบบวิวาทะและเกิด ภาพพจน์ในแง่ลบกับนักวิชาการแบบวิวาทะที่ปฏิบัติหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดนี้ ดังนั้น นัก วิชาการแบบวิวาทะจึงเรียนรู้จากการวิพากษ์ที่ได้ยินและเดินทางต่อไปยังระยะที่สองซึ่ง ภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดไม่มีที่ทางอันภาคภูมิใจอีกต่อไป

นักวิชาการแบบวิวาทะในระยะที่สองได้หันไปสู่อีกภาระหน้าที่หนึ่งซึ่งยึดมั่นอยู่กับ จริยธรรมของเสรีภาพ ด้วยการพึ่งงานคิดที่อยู่ภายในขอบเขตของสาขาอย่างอดทน แอสลีย์เรียก มันว่า “**ภาระหน้าที่ในการต่อต้านความทรงจำ (countermemory function)**” ภาระหน้าที่ ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับรูปแบบของการอ่านและวิเคราะห์แบบต่อต้านการทรงจำที่ได้กล่าวไปแล้ว และแยกตัวอย่างเด็ดขาดออกจากรูปแบบการอ่านและวิเคราะห์แบบทรงจำที่ครอบงำ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเป็นเวลานาน แอสลีย์กล่าวว่า ด้วยการวิเคราะห์แบบต่อต้านการ ทรงจำ ภาระหน้าที่ในระยะที่สองนี้จึงได้เข้ามาเสริมภาระหน้าที่ในการส่งผ่านถ่ายทอดของ ระยะแรกด้วยการเปิดเผยถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หลบซ่อนอยู่ ณ ริมขอบของสาขา การ

วิเคราะห์แบบต่อต้านการทรงจำทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่สาขาจะมองเห็นว่าความย้อนแย้ง ความไม่แน่นอน และการตีความอันแข่งขันกันซึ่งเกิดขึ้น ณ ชายขอบการเมืองโลกสมัยใหม่ทุกวันนี้ ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่สาขาเข้าใจว่าเป็นของตนเองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

สุดท้าย แอชลีย์ได้สรุปว่า งานคิดแบบวิวาทะได้ช่วยเปิดพื้นที่อันรุ่มรวยด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มากกว่าเดิม พื้นที่ซึ่งสามารถมีการทดสอบและก้าวล่วงข้อจำกัด พื้นที่ซึ่งสามารถวิเคราะห์ปฏิบัติการของอำนาจและปัญหาเรื่ององค์อธิปัตย์อย่างจริงจังและวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดวิกฤตของสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศขึ้นมา เพราะฉะนั้น ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่าสาขาจะตอบสนองต่องานคิดดังกล่าวอย่างไร

แต่ทว่าแม้แนวคิดหลังสมัยใหม่จะได้รับการพูดถึงและนำไปใช้อย่างแพร่หลายแล้วก็ตาม แต่จากข้อเท็จจริงที่ว่าแนวคิดดังกล่าวจัดว่าถือกำเนิดมาได้ไม่นานนัก อีกทั้งยังมีพื้นฐานอยู่บนการต่อต้านและการปฏิเสธ จึงเป็นเหตุให้ความเข้าใจและการยอมรับในแนวคิดหลังสมัยใหม่ยังคงมีไม่มากนัก จนเกิดการถกเถียงกันในแวดวงวิชาการเกือบทุกแขนงสาขาที่แนวคิดดังกล่าวแผ่อิทธิพลเข้าไป (ซึ่งก็รวมถึงสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย) ถึงหลักการและเนื้อหาสาระของแนวคิดนี้ รวมไปถึงเกิดการวิพากษ์วิจารณ์และโจมตีต่อต้านต่าง ๆ นานา อาทิเช่น มีการไม่ยอมรับว่าเกิดแนวทางแบบหลังสมัยใหม่ขึ้นในสาขาวิชาของตนหรือแม้กระทั่งไม่เคยเกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่าหลังสมัยใหม่อย่างแท้จริง มีการโจมตีว่าแนวคิดดังกล่าวใช้การไม่ได้เพราะไม่มีทฤษฎีและระเบียบวิธีอันชัดเจนในการอธิบายปรากฏการณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนและหนักแน่นเพียงพอ เป็นความว่างเปล่าทางทฤษฎีเนื่องจากขาดหลักเกณฑ์และเหตุผลอันชัดเจนในการประเมินแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ จึงเป็นเพียงความเป็นสัมพัทธนิยมสุดขั้วและการตีความอันไร้ขอบเขตตามใจชอบ นำเสนอเพียงวิธีการร้อยถอนและหักล้างทำลาย รวมทั้งนำมาซึ่งการถกเถียงอันรุนแรง แต่ไม่ก่อให้เกิดความกระจ่างหรือประโยชน์อันใด เพื่อฝืนแต่สิ่งที่เป็นอุดมคตินามธรรม ซึ่งเข้ากันไม่ได้กับสภาพการณ์ของโลกในความเป็นจริง ใช้ศัพท์แสงหรูหรา ฟุ่มเฟือย และเข้าใจยาก ขาดค่านิยมและขอบเขตจุดยืนที่ชัดเจน และขาดความเป็นสากล เป็นเพียงแนวทางของคนเพียงบางกลุ่ม จนในที่สุดก็จะโดนดูถูกสิ้นเข้ากับแนวคิดอื่น ๆ เป็นต้น

แนวคิดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่ ก็ย่อมจะเจอปฏิกิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นานาเช่นเดียวกัน โดยที่งานในช่วงแรกของแอสลีย์นั้นถูกโจมตีว่ามีแนวคิด วิธีการนำเสนอ รวมทั้งภาษาอันสับสนคลุมเครือและเข้าใจยาก นอกจากนี้ เขายังถูกวิพากษ์วิจารณ์อีกว่ามีความเข้าใจแนวทางอันรุ่มรวยหลากหลายของแนวคิดสังคมนิยมที่คับแคบ ตื้นเขิน และผิดพลาดเป็นอย่างมาก ส่วนโครงการทางความคิดในช่วงหลังของเขาถูกโจมตีว่าเป็นเพียงการใช้วาทศิลป์อันรุนแรงและเกินจริง มีความแตกต่างจากนักคิดแนวหลังโครงสร้างนิยมคนอื่น ๆ และเข้าใจแนวคิดคนที่ตนเองยกมาอ้างอย่างผิด ๆ มีลักษณะของความเป็นสัมพัทธนิยมและความไร้เหตุผล ลื่นไหลไปมาระหว่างการต่อต้านยุครัฐแจ้งกับการพึ่งพิงหลักการบางอย่างของแนวคิดในยุครัฐแจ้ง อีกทั้งยังไร้ประโยชน์และใช้การไม่ได้จริงในการเมืองโลก

บทวิเคราะห์

ก่อนอื่นผู้ศึกษาต้องขอออกตัวไว้ก่อนว่าการสรุป ความคิด และวิเคราะห์งานเขียนของนักคิดทั้งหลายในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทั้งที่เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ริชาร์ด เค แอสลีย์นั้น ล้วนแต่เป็นการปริทรรศน์เท่าที่ความรู้ ความเข้าใจของผู้ศึกษาจะเอื้ออำนวย เพราะฉะนั้น การวิเคราะห์ของผู้ศึกษาจึงเปิดกว้างต่อการตีความ ได้แย้ง หรือแม้กระทั่งหักล้างแน่นอนว่าผู้ศึกษาต้องการให้ผู้อ่านคล้อยตามและเห็นด้วยกับการวิเคราะห์ของตนเอง แต่ด้วยความที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาแนวคิดหลังสมัยใหม่ที่ต่อต้านความเบ็ดเสร็จและการครอบงำ ผู้ศึกษาจึงไม่ต้องการที่จะปิดกั้นและผูกมัดผู้อ่านให้เชื่อการวิเคราะห์ทั้งหมดของผู้ศึกษา เนื่องจากผู้ศึกษาตระหนักดีว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเพียงตัวบทชิ้นหนึ่งท่ามกลางตัวบทจำนวนมาก มีการเชื่อมโยงและอ้างอิงกับตัวบทอื่น ๆ อีกมากมาย รวมทั้งเป็นเพียงการนำเสนอและการตีความตามอำเภอใจซึ่งอาจผิดพลาดได้อันหนึ่งเท่านั้น

หลังจากทำการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดหลังสมัยใหม่กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศผ่านทางงานเขียนของแอสลีย์ พร้อมทั้งปฏิกิริยาตอบโต้และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นานาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คำถามสุดท้ายที่ยังคงเหลืออยู่คือ แนวคิดหลังสมัยใหม่ได้ให้อะไรกับสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศบ้าง

ในทางหนึ่ง แนวคิดหลังสมัยใหม่ดูจะไม่ได้มอบอะไรให้กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกเสียจากภาวะทางตัน (dead end) ในการสร้างสรรค์ทฤษฎี แนวคิด หรือนโยบาย เพราะแนวคิดหลังสมัยใหม่ขาดหลักเกณฑ์และขอบเขตวาทกรรมอันชัดเจนและแน่นอนในการวิเคราะห์ ติความ หรือประเมินแนวคิด ทฤษฎี และนโยบายต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ นอกจากนั้นแล้ว ด้วยวิธีการนำเสนอและศัพท์แสงอันคลุมเครือ เข้าใจยากของแนวคิดหลังสมัยใหม่ ยิ่งก่อให้เกิดความสับสนงงวยและความเข้าใจอันผิดพลาด จนทำให้สื่อสารกับผู้อ่านได้ในวงจำกัดและไม่ได้รับความสนใจจากผู้ที่มีส่วนร่วมในสาขาวิชามากเท่าที่ควร

ยิ่งไปกว่านั้น งานเขียนของแอสลีย์ในฐานะศูนย์กลางการทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเองก็แสดงออกถึงการมี**ทวิมาตรฐาน (double standard)** อยู่อย่างสม่ำเสมอ ทวิมาตรฐานอย่างแรกคือ แอสลีย์วิพากษ์แนวคิดทั้งหลายทั้งปวงที่ใช้แนวทางแบบวิธีการเพื่อจุดมุ่งหมาย (means - ends) ของความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค แต่ที่ว่าตัวเองก็หนีไม่พ้นแนวทางนี้เช่นกัน เพราะเขาก็ทำทุกวิถีทางไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์ การรื้อถอน การล้มล้าง เพื่อให้ได้มายังจุดมุ่งหมายแห่งการต่อต้านของเขา ทั้งการต่อต้านแนวคิดสังคมนิยมใหม่ ในงานช่วงแรกและต่อต้านความเป็นสมัยใหม่ในงานช่วงหลัง

ทวิมาตรฐานอย่างที่สองคือ แอสลีย์ต่อต้านการ**แบ่งขั้วปฏิบัติอย่างมีลำดับชั้น** ในทุกรูปแบบและทุกระดับ แต่ทว่าในความเป็นจริงแล้วเขาเองก็แบ่งขั้วปฏิบัติดังกล่าวมาโดยตลอด อาทิเช่น ระหว่างสังคมนิยมเชิงปฏิบัติกับสังคมนิยมเชิงเทคนิค ความเป็นเหตุผลจริง ๆ กับความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค ทักษะคติแบบยกย่องยินดีกับทัศนคติแบบเคร่งครัด การอ่านแบบต่อต้านการทรงจำกับการอ่านแบบทรงจำ และชายขอบกับแกนกลาง เป็นต้น แอสลีย์ได้ให้อภิสิทธิ์กับด้านแรกของแต่ละขั้วที่กล่าวมาอย่างค่อนข้างชัดเจน ซึ่งไม่ตรงกับกรกล่าวอ้างว่าต้องการทำให้ทั้งสองด้านของแต่ละขั้วมีความเท่าเทียมกันของเขา

ทวิมาตรฐานอย่างต่อมาของแอสลีย์คือ การที่เขา มักจะกล่าววาทกรรมสมัยใหม่ได้กำหนดและ**ทิ้งทางเลือกแบบให้เลือกทางใดทางหนึ่ง**อันไม่น่าอภิรมย์ไว้ให้กับผู้คน กล่าวคือ ผู้คนต้องตัดสินใจเลือกระหว่างการยอมรับว่าสิ่งที่วาทกรรมสมัยใหม่กำหนดมาให้เป็นความจริง โดยมีต้องสงสัย เช่น องค์อธิปัตย์ที่เหนือกว่าสภาพอนาธิปไตยของวาทกรรมปัญหาสภาพอนาธิปไตย หรือมนุษย์ที่เหนือกว่าสภาพอนาธิปไตยในตัวบทของวอลท์ซ ซึ่งจะเท่ากับการเข้าร่วม

วงจรรแห่งการปิดกั้นและผูกมัดของวาทกรรมสมัยใหม่ หรือจะเลือกต่อต้านรูปแบบดังกล่าว ซึ่งเสี่ยงที่จะถูกมองว่าเพื่อฝันแต่สิ่งที่เป็นอุดมคติอันเป็นนามธรรม แต่ทว่าตัวแอสลีย์ก็กระทำการแบบเดียวกันไม่ว่าเขาจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม โดยให้ผู้คนเลือกว่าจะอยู่ข้างเดียวกับแนวคิดและวาทกรรมสมัยใหม่อันปิดกั้นและผิดพลาด หรือจะหันมาหาทางออกที่ดีกว่าของงานคิดแบบวิวาทะ

ทวิมาตรฐานอย่างสุดท้ายของแอสลีย์คือ เขากล่าวว่า แนวคิดหลังโครงสร้างนิยมและหลังสมัยใหม่ไม่อ้างพื้นฐานอันเบ็ดเสร็จ ถาวร และเป็นสากล หรือกำหนดเสียงอธิปไตยหนึ่งเดียวในการตีความ ไม่อ้างว่านำมาซึ่งมุมมองแนวทางใหม่ที่ดีกว่า รวมทั้งไม่ตัดสินความถูกต้องและความผิดพลาดของการตีความอื่น ๆ ในประวัติศาสตร์เหมือนอย่างที่ว่าทกรรมสมัยใหม่ชอบทำ แต่จริง ๆ แล้ว งานเขียนของแอสลีย์ตัดสินแนวคิดและวาทกรรมที่เขาต่อต้านว่ามีความผิดพลาด รวมทั้งบอกเป็นนัยว่างานคิดแบบวิวาทะมีความถูกต้องและน่าเลือกมากกว่า

อย่างไรก็ตาม ในอีกทางหนึ่งเราอาจมองได้ว่าการเคารพความแตกต่าง การไร้ขอบเขต และการต่อต้านองค์ความรู้อันครอบงำของแนวคิดหลังสมัยใหม่ได้ก่อให้เกิดการเปิดขยายพื้นที่และทรัพยากรทางความคิดให้กับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ มุมมองแบบหลังสมัยใหม่นำมาซึ่งการเคลือบแคลงสงสัยต่อทฤษฎีแบบเบ็ดเสร็จรวบยอดหรือเรื่องเล่าแม่แบบที่ถูกมองว่าเป็นความจริงแท้ของสาขาวิชา รูปแบบอันมีเหตุผล และสิ่งที่จัดหาระเบียบถาวรของโลก อาทิเช่น มุมมองแบบหลังสมัยใหม่แสดงให้เห็นการปิดกั้นและผูกมัดของแนวทางแบบการรวบยอดทางตรรกะซึ่งเน้นการแบ่งขั้วปฏิบัติอย่างมีลำดับชั้น ด้วยการบอกว่าแนวทางดังกล่าวเป็นการมองแบบชาวกับด่ามากจนเกินไป บีบบังคับให้ผู้คนต้องเลือกด้านใดด้านหนึ่งของแต่ละขั้วหรือก็คือการบอกว่าไม่เห็นด้วยก็ต้องอยู่ตรงข้ามนั่นเอง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว แต่ละด้านต่างจำเป็นต้องพึ่งพิงการคงอยู่ของด้านตรงข้าม ด้านที่อ้างตนว่าเหนือกว่าจะไม่มี ความหมายเลยหากไม่มีด้านตรงข้ามของมัน ยกตัวอย่างเช่น การดำรงอยู่ขององค์อธิปัตย์ภายในประเทศย่อมต้องพึ่งพิงความไร้ระเบียบและความไม่แน่นอนของสภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ หรือความหมายของความสว่างย่อมต้องพึ่งพิงความหมายของความมืดมาเทียบเคียง ดังนั้น จึงไม่อาจมีด้านใดที่อ้างความเหนือกว่าได้

นอกจากนี้ แนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ยังได้นำมาซึ่งความเข้าใจในเรื่องพื้นที่ เวลา และอัตลักษณ์ที่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ ความเข้าใจเรื่องพื้นที่ (space) แบบดั้งเดิมมักผูกติดอยู่

กับการมีเขตแดนที่แน่นอน ตายตัว มีเส้นแบ่งระหว่างภายในและภายนอกอันชัดเจน แต่พื้นที่แบบหลังสมัยใหม่ปฏิเสธการให้อำนาจกับทั้งภายในและภายนอก มันกลับเคารพการไร้ขอบเขตอันตายตัว (ซึ่งต้องระวังไม่ให้การไร้ขอบเขตนี้เป็นอภิปรัชญาอย่างหนึ่งได้) ในขณะที่เวลา (time) แบบหลังสมัยใหม่ก็ไม่ได้เดินเป็นเส้นตรง (linear) ตามลำดับเวลา (chronological order) อีกต่อไป หากแต่เดินทางเชิงสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งกับกระแสสำนึก (stream of consciousness) ของแต่ละบุคคล และสุดท้าย **อัตลักษณ์ (identity)** แบบหลังสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อัตลักษณ์ของ “ผู้แต่ง (author)” ก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม “ผู้แต่ง” ไม่ใช่ผู้ทรงภูมิผู้ซึ่งรู้ทุกสิ่งทุกอย่างโดยปราศจากข้อถกเถียงอีกต่อไป “ผู้แต่ง” กลายเป็นเพียงผู้ที่นำเสนอแนวคิดของตนตามอำเภอใจ ท่ามกลางการนำเสนอแนวคิดของ “ผู้แต่ง” คนอื่น ๆ อีกจำนวนมากเท่านั้น

เพราะฉะนั้น มุมมองแบบหลังสมัยใหม่จึงช่วยแสดงให้เห็นว่าไม่ควรปิดกั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไว้ที่กรอบการวิเคราะห์หรือแนวคิดอันครอบงำเพียงอันเดียว ไม่ว่าจะ เป็นแนวคิดสังคมนิยมใหม่ แนวทางแบบปฏิฐานนิยม โครงสร้างนิยม ความเป็นเหตุผลเชิงเทคนิค หรืออะไรก็ตาม มุมมองดังกล่าวช่วยสร้างแนวทางอันรุ่มรวยหลากหลายขึ้นมาในสาขาวิชา เกิดการรับรู้ถึงธรรมชาติอันกว้างขวางและสลับซับซ้อนของพื้นที่ทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเกินกว่าที่ทฤษฎีหรือแนวคิดแม่แบบเพียงอันเดียวจะสามารถอธิบายได้อย่างครอบคลุมและหมดจด สมบูรณ์ สนับสนุนให้เกิดการถกเถียงและสนทนาแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างเปิดกว้าง จนนำไปสู่การพิจารณาและสำรวจตรวจสอบแนวคิดและทฤษฎีของตนเอง เปิดรับความเห็นที่แตกต่าง มีลักษณะพหุนิยมที่ไม่มองข้ามสิ่งใดไปและไร้ซึ่งลำดับชั้น รวมถึงก่อให้เกิดการพัฒนาแนวทางความคิดและเครื่องมือทางทฤษฎีแบบใหม่ ๆ ขึ้นมาในสาขาวิชา (แต่ตัวมุมมองแบบหลังสมัยใหม่เองไม่ได้นำเสนอแนวคิดแบบใหม่แต่อย่างใด)

แน่นอนว่าหลายสิ่งหลายอย่างทำงานของแอสลีย์กล่าวถึง เช่น การโจมตีแนวคิดสังคมนิยมใหม่ การวิพากษ์แนวคิดแบบจำลองโลก การต่อต้านความเป็นสมัยใหม่ และการนำตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเข้ามาเพื่อลดความเป็นศูนย์กลางของรัฐ อาจไม่ใช่การริเริ่มของแอสลีย์หรือแนวคิดหลังสมัยใหม่เอง แต่วิธีการนำเสนอแบบหลังสมัยใหม่ที่แอสลีย์นำมาใช้ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในเรื่องดังกล่าวให้เข้มข้นและชัดเจนกว่าเดิม ผ่านการปฏิบัติอย่างเป็นระบบของการอ่านสองระดับ

อันได้แก่ การแสดงให้เห็นถึงแก่นกลางหลักของสิ่งที่เขาต่อต้านเสียก่อน จากนั้นจึงรื้อถอนให้เห็นถึงข้อบกพร่อง ความผิดพลาด และวิกฤตภายในที่ถูกซ่อนเร้นเอาไว้

ดังนั้น โดยส่วนตัวของผู้ศึกษาเองมองเห็นทั้งข้อดีและข้อเสียของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่งผลให้ผู้ศึกษาไม่เห็นด้วยกับผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์งานคิดแบบหลังสมัยใหม่ของแอสลีย์ในบางประเด็น อาทิเช่น แอสลีย์โดนโจมตีว่ามีความแตกต่างกับนักคิดแนวหลังโครงสร้างนิยมคนอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งเข้าใจแนวคิดของคนที่อ้างถึงแบบผิด ๆ ผู้ศึกษามองว่าประเด็นเรื่องความแตกต่างและการตีความผิดนี้เป็นเรื่องธรรมดาทั่วไปที่สามารถเกิดขึ้นได้ กล่าวคือ การที่เราได้รับอิทธิพลมาจากใครนั้นไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องคิดเห็นเหมือนคน ๆ นั้นไปเสียทั้งหมด เราเพียงแต่ได้อิทธิพลทางความคิดมาจากเขา ไม่ใช่ลอกความคิดของเขามา ฉะนั้น จึงมีความแตกต่างกันได้ นอกจากนี้ ผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์แอสลีย์ว่าเข้าใจแนวทางของคนที่อ้างอย่างผิด ๆ นั้นมั่นใจได้อย่างไรว่าการตีความแนวคิดของแดริดาหรือฟูโกต์โดยแอสลีย์ผิดพลาด และการตีความของตนเองถูกต้อง เพราะมันเป็นเรื่องยากที่คนเราจะสามารถตีความและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ตรงกันทั้งหมด ทางเดียวที่จะมั่นใจได้ก็คือ ให้แดริดาหรือฟูโกต์มาบอกเองว่าแอสลีย์ตีความงานของเขาทั้งสองคนผิด ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์แอสลีย์โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะมุ่งเน้นโจมตีข้อด้อยอันไม่สลักสำคัญของแนวคิดหลังสมัยใหม่ อาทิเช่น ศัพท์แสงที่เข้าใจยากหรือการใช้วาทศิลป์อันรุนแรง แต่ไม่พยายามทำความเข้าใจส่วนที่สำคัญกว่าอย่างแนวคิดหรือประเด็นปัญหาที่มุมมองแบบหลังสมัยใหม่ต้องการเสนอให้ต้องแก้เสียก่อนที่จะวิพากษ์วิจารณ์

นอกจากนั้น ผู้ศึกษายังเชื่อว่ามุมมองแบบหลังสมัยใหม่มีประโยชน์ต่อการศึกษากาการเมืองโลกอันเนื่องมาจากสาเหตุสองประการด้วยกัน ประการแรก งานคิดต่าง ๆ ที่ใช้มุมมองแบบหลังสมัยใหม่ยังคงสนใจในประเด็น เรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองระดับโลกในทางปฏิบัติ เช่น ความอดอยาก อำนาจอธิปไตยของรัฐ สงคราม สันติภาพ สภาพอนาธิปไตยระหว่างประเทศ ความมั่นคง ยุทธศาสตร์ ระเบิดนิวเคลียร์ นโยบายของเหล่ามหาอำนาจ การทูต องค์การระหว่างประเทศ ระบอบระหว่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือวิกฤตทางหนี้สิน เป็นต้น เพียงแต่วิเคราะห์ในมุมมองที่แตกต่างออกไปจากมุมมองแบบดั้งเดิมที่เคยมีมา ประการที่สอง ผู้ศึกษามองว่าทฤษฎีและการปฏิบัติระหว่างประเทศมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ สิ่งที่เราคิดและคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นไปของโลกจะสะท้อนออกมาในรูปแบบของทฤษฎี ซึ่งจะส่งผลออกมาเป็นการปฏิบัติอีกที เพราะฉะนั้น หากทฤษฎีถูกรวบงำโดยความคิดเพื่อให้ได้มายัง

จุดมุ่งหมายโดยไม่สนใจว่าวิธีการจะเป็นเช่นไร หรือการแบ่งข้อให้เลือกว่าต้องเห็นด้วยหรือไม่ก็ ต่อต้านแล้วละก็ ผลแห่งการปฏิบัติที่ตามมา ก็อาจจะเป็นการก่อสงครามเพื่อให้ได้มาซึ่ง ผลประโยชน์ส่วนตนและขาดความเห็นที่แตกต่างก็เป็นได้ การตั้งข้อสงสัย ล้มล้าง และรื้อถอนองค์ ความรู้อันครอบงำและผิดพลาดตามแนวทางแบบหลังสมัยใหม่จึงเป็นการลดอำนาจที่จะแปรสภาพกลายเป็นการปฏิบัติอันผิดพลาดต่อไป

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สิ่งสำคัญที่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้รับการ ทำทนายของแนวคิดหลังสมัยใหม่ตามความเห็นของผู้ศึกษาจึงไม่ใช่แนวคิดหรือทฤษฎีแปลกใหม่ที่ เข้ามาล้มล้างและแทนที่แนวคิดเดิมที่เคยมีมา หรือการเข้ามายึดพื้นที่ศูนย์กลางอันจะนำพา สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่อย่างเต็มตัวแต่อย่างใด หากแต่ เป็นการตระหนักรู้ว่าไม่มีทฤษฎีหรือแนวคิดใดที่สมบูรณ์พร้อมและครบถ้วนในตัวเอง จนสามารถ อธิบายเหตุการณ์และพฤติกรรมทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้อย่างถูกต้องและครอบคลุม ทั้งหมด แม้กระทั่งแนวคิดหลังสมัยใหม่เองก็ตาม และแนวคิดหลังสมัยใหม่เองก็ไม่ต้องการจะอ้าง เช่นนั้นอยู่แล้ว ประเด็นสำคัญคือ แต่ละแนวคิดหรือทฤษฎีต่างก็มีข้อดีและข้อเสีย จุดเด่นและจุด ด้อยของตนเองด้วยกันทั้งนั้น การจะเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต้องหลีกเลี่ยงการ พยายามพิสูจน์ว่าแนวคิดไหน “ถูกต้อง” เพราะต่างก็ “ถูกต้อง” ในแต่ละด้านและแต่ละเหตุการณ์ ทางการเมืองระหว่างประเทศที่ประสบพบเจอ เหตุการณ์หนึ่งอาจสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎี หนึ่ง แต่พอเหตุการณ์เปลี่ยนไป ทฤษฎีดังกล่าวก็อาจไม่สามารถใช้อธิบายได้อีกต่อไปแล้วก็เป็นได้ ประโยชน์จากการตระหนักรู้ข้อเท็จจริงนี้ก็คือ เกิดการตีความและวิเคราะห์การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศจากมุมมองอันแตกต่างหลากหลาย จนเกิดเป็นการสนทนาหรือแม้กระทั่งการ ถกเถียงระหว่างกัน ซึ่งอาจพัฒนากลายเป็นมุมมองแบบใหม่ ๆ สิ่งสำคัญจึงอยู่ที่การเลือกใช้ เชื่อมโยง ผสมผสาน หรือประมวลข้อดีของแต่ละแนวคิดเข้าด้วยกันในการวิเคราะห์และอธิบาย เพื่อให้ได้ผลออกมาดีที่สุด โดยที่ไม่มีแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งที่โดดเด่น ครอบงำ และผลักดันแนวคิด อื่น ๆ กล่าวโดยสรุปก็คือ เป็นการสำรวจตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์โลกของความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศจากมุมมองอันแตกต่างหลากหลายจำนวนมาก พร้อมทั้งปฏิเสธที่จะให้มุมมอง อันหนึ่งอันใดมีตำแหน่งที่อันมีอภิสิทธิ์ในการวางโครงสร้างองค์รวมทั้งหมดของความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ

แนวทางดังกล่าวไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การทำให้แนวคิดที่เคยครอบงำในอดีตต้องกลายเป็นแนวคิดที่ใช้การไม่ได้ไปในทันที เกิดการยอมรับทุกแนวคิดและทฤษฎีเข้ามาโดยไม่ดูความถูกต้องเหมาะสมหรือความชอบธรรมอันใด หรือแม้แต่เกิดความแตกแยกในสาขาวิชา มุมมองแบบหลังสมัยใหม่เพียงแค่นี้เรียกร้องให้มององค์ความรู้ต่าง ๆ ด้วยสายตาอันเคลือบแคลง และสงสัยเพราะด้วยการผูกโยงอยู่กับเรื่องของอำนาจ ความรู้ไม่จำเป็นต้องนำพามนุษย์ไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเสมอไป อีกทั้งทุก ๆ แนวคิดก็ล้วนแต่มีข้อเสียและจุดบกพร่อง จนนำไปสู่การเลือกและประเมินอย่างมีสติมากขึ้น พร้อม ๆ กับการเคารพและอดทนต่อความแตกต่างระหว่างกัน รวมทั้งให้สิทธิ โอกาส และตำแหน่งแห่งที่แก่ทุก ๆ แนวคิดอย่างเท่าเทียมกัน

เราอาจไม่จำเป็นต้องรื้อถอนหรือกลับด้านลำดับชั้นอย่างที่แอสลีย์และนักคิดแบบหลังสมัยใหม่ทำ เนื่องจากบางทีการมีลำดับชั้นอาจเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (ดังที่แอสลีย์เองก็สร้างลำดับชั้นขึ้นมาเช่นกัน) เราเพียงแต่ไม่ยอมรับการมีลำดับชั้นอันตายตัว (fixed hierarchy) รวมทั้งตั้งข้อสงสัยและตั้งคำถามเพื่อแสดงให้เห็นความผิดพลาด ข้อบกพร่อง จุดหละหลวม การปิดกั้น หรือแม้กระทั่งวาระซ่อนเร้น (hidden agenda) ของแนวคิดหรือองค์ความรู้แม่แบบที่ครอบงำ เราต้องรับรู้อยู่เสมอว่าทุก ๆ แนวคิด องค์ความรู้ หรือทฤษฎีใด ๆ ก็ตามล้วนแต่มีนัยยะทางการเมืองของการกำหนดเองตามอำเภอใจเพื่อผลประโยชน์และจุดมุ่งหมายบางประการอยู่เสมอ ไม่มีองค์ความรู้ใดที่เบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตนเอง ไม่ว่าจะพยายามเพียงใดก็ตาม แม้แต่แนวคิดหลังสมัยใหม่เอง จึงไม่มีองค์ความรู้ใดที่เหนือกว่าองค์ความรู้อื่น ๆ อยู่ตลอด

การมีมุมมองและแนวคิดอัน “แตกต่าง” หลากหลายของสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่ใช่สัญญาณที่แสดงถึงความอ่อนแอหรือความ “แตกแยก” หากแต่เป็นตัวบ่งชี้ถึงการเป็นพื้นที่อันมีขอบเขตกว้างขวางและรุ่มรวยไปด้วยทรัพยากรทางความคิด ที่ซึ่งสามารถสร้างสรรค์โอกาสของความเป็นไปได้ต่าง ๆ รวมทั้งก่อให้เกิดมุมมองหรือแนวทางใหม่ในการศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สุดท้ายนี้ ไม่ว่าผู้อ่านจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการวิเคราะห์หรือทิพผลและความสำคัญ ของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของผู้ศึกษาก็ตาม ผู้ศึกษา ยังคงคาดหวังว่าผู้ที่ได้อ่านวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสามารถนำเอาแนวทางของมุมมองแบบหลังสมัยใหม่ไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยนำไปใช้ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดในทุก

ระดับ มองวิถีคิดและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ครอบงำในสังคมขณะนั้นอย่างเคลือบแคลงสงสัย ไม่ยอมรับโครงสร้างทางความคิดใดที่อ้างตนว่ามีความเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ มองเห็นทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละวิถีคิด ไม่ให้อภิสิทธิ์กับวิถีคิดใดว่าเหนือกว่าวิถีคิดแบบอื่น ๆ แต่มองทุกมโนทัศน์อย่างเท่าเทียมในความสำคัญ

เราไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนความแตกต่างให้เป็นความเหมือน หากแต่อดทน เข้าใจ และให้ความเคารพต่อแนวทางความคิดอันแตกต่างหลากหลาย เพื่อนำพาสังคมไปสู่สภาวะของความ “แตกต่าง แต่ไม่แตกแยก” อันจะนำมาซึ่งความสงบสุขสืบต่อไป



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิริติ บุญเจือ. 2544. ปรัชญาหลังนวยุค: แนวคิดเพื่อการศึกษาแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: ฟาใหม่.
- จันทน์ เจริญศรี. 2545. โพสต์โมเดิร์นกับสังคมวิทยา. 2000 เล่ม, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- เฉลิมชัย ปัญญาดี. 2546. Postmodernism: การประยุกต์ใช้ในงานวิจัยและพัฒนา. วารสารการส่งเสริมและพัฒนา 13 (2): 31-36.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช และ นพพร ประชากุล. 2544. มองหลากมุม "โพสต์โมเดิร์น". สารคดี 17(193): 138-150.
- ณัฐพงศ์ จิตนิรันดร์. 2544. ชุมชนศึกษา: การศึกษาชุมชนในยุคหลังสมัยใหม่. สงขลา: การผลิตเอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธงชัย วินิจจะกุล. 2544. การศึกษาประวัติศาสตร์แบบ Postmodern. ใน กาญจน์ ละของศรี และ ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. บรรณาธิการ. สี่มโคตรเหง้าก็เผาแผ่นดิน. หน้า 350-390. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. 2542. "ห้อง"ไปในแดนโพสต์โมเดิร์น: ความเหมือน / ข้อแตกต่างและความแตกต่างในการเมือง. รัฐศาสตร์สาร 21(2): 333-382.
- ธีรยุทธ บุญมี. 2546. โลก Modern & Post Modern. ชุดความรู้บูรณาการและถอดรื้อความคิดตะวันตกนิยม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สายธาร.
- ธีระ นุชเปี่ยม. 2541. การเมืองโลกหลังสมัยใหม่. เอกสารชุดครรลองไทย ลำดับที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศิลปสยามบรรจุกัณฑ์และการพิมพ์.
- ธีระ นุชเปี่ยม. 2546. Postmodernism: วิถีความคิดและวิถีชีวิต. ปาริชาติ 15 (2): 1-13.
- นพพร ประชากุล. 2542. แฟร์ดีน็องด์ เดอ โซซูร์: บิดาแห่งภาษาศาสตร์และโครงสร้างนิยม. สารคดี 15 (171): 133-137.
- นิโลบล โควาพิทักษ์เทศ. 2535. การวิเคราะห์เพลงไทยสมัยนิยมตามทฤษฎีของสุนทรียศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. 2544. เศรษฐศาสตร์การเมืองจาก สุภา ศิริมานนท์ ถึงวันพรุ่งนี้ รื้อถอนระบบคิดบนหนทาง Post-Marxism/ Post-Modernism/ New-Anarchism. ใน ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์. บรรณาธิการ. ทฤษฎีและความรู้ในยุคโลกาภิวัตน์. วิถีทรรศน์ ชุดโลกาภิวัตน์. หน้า 153-165. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เพ็ญสิริ เศวตวิহারี. 2541. อิทธิพลของแนวคิดยุคหลังสมัยใหม่ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยของผู้กำกับรุ่นใหม่ระหว่างปี พ.ศ.2538-2540. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. 2546. ภาวะสังคมหลังสมัยใหม่. ปาริชาติ. 15 (2): 14-20.
- วิทยา พานิชล้อเจริญ. 2543. การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงความรักระหว่างคนหลังสมัยใหม่ในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกุล และ พรภิรมณ์ เขียมธรรม. 2547. อธิบายศัพท์ปรัชญาการเมืองและสังคม. กรุงเทพมหานคร: สายธาร.
- ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์. 2544. โฟสต์โมเดิร์นคืออะไร: จากปฏิบัติการแบบมาร์กซ์สู่การเมืองแบบปฏิบัตินิยม. ใน ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์. บรรณาธิการ. ทฤษฎีและความรู้ในยุคโลกาภิวัตน์. วิถีทรรศน์ ชุดโลกาภิวัตน์. หน้า 167-207. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมโภชน์ ศรีวัชรณ. 2546. ศิลปะหลังสมัยใหม่กับวิถีชีวิตสังคมนิยมใหม่. ปาริชาติ. 15 (2): 21-24.
- สุดาวรรณ เตชะวิบูลย์วงศ์. 2543. กระบวนการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อมวลชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยุคหลังสมัยใหม่ในโครงการ Amazing Thailand. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ สุนทรภาส์. 2540. ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัย: ฐานแนวคิดทฤษฎีทางสังคมและวัฒนธรรม. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนา อุษณีย์มาศ. 2543. สัญญาณทางเพศในห้องสนทนาทางคอมพิวเตอร์ในกรอบจิตวิทยายุคหลังสมัยใหม่ของ IRC.WEBMASTER.COM. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิศร ศักดิ์สูง. 2546. Postmodernism กับประวัติศาสตร์. ปาริชาติ. 15 (2): 25-32.

อภิญา เพื่อฝูงสุล. 2546. อัครลักษณะ: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. 1200 เล่ม, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ภาษาอังกฤษ

- Ashley, R. K. 1980. The political of war and peace: The Sino – Soviet – American triangle and the modern security problematique. London: Frances Pinter.
- Ashley, R. K. 1981. Political realism and human interests. International studies quarterly. 25 (2): 204-236.
- Ashley, R. K. 1983a. The eye of power: The politics of world modeling. International organization. 37 (3): 495-535.
- Ashley, R. K. 1983b. Three modes of economism. International studies quarterly. 27 (4): 463-496.
- Ashley, R. K. 1986. The poverty of neorealism. In R.O. Keohane (ed.). Neorealism and its critics. pp. 256-300. New York: Columbia university press.
- Ashley, R. K. 1988. Untying the sovereign state: A double reading of the anarchy problematique. Millennium: Journal of international studies. 17 (2): 227-262.
- Ashley, R. K. 1989. Living on border lines: Man, poststructuralism, and war. In J. Der Derian and M. J. Shapiro (eds.). International / Intertextual relations: Postmodern readings in world politics. pp. 259-321. New York: Lexington.
- Ashley, R. K. 1995. The power of anarchy: Theory, sovereignty, and the domestication of global life. In J. Der Derian (ed.). International theory: Critical investigations. pp. 94-128. London: MacMillan.
- Ashley, R. K. 1996. The achievement of post-structuralism. In S. Smith, K. Booth and M. Zalewski (eds.). International theory: Positivism and beyond. pp. 240-253. Cambridge: Cambridge university press.
- Ashley, R. K. and Walker, R. B. J. 1990a. Speaking the language of exile: Dissident thought in international studies. International studies quarterly. 34 (3): 259-268.

- Ashley, R. K. and Walker, R. B. J. 1990b. Reading dissidence / writing the discipline: Crisis and the question of sovereignty in international studies. International studies quarterly. 34 (3): 367-416.
- Biersteker, T. J. 1989. Critical reflection on post-positivism in international relations. International studies quarterly. 33 (3): 263-267.
- Booth, K. and Smith, S., eds. 1995. International relations theory today. Pennsylvania: The Pennsylvania state university press.
- Brown, C. 2001. Understanding international relations. New York: Palgrave.
- Burchill, S. and A. Linklater., eds. 1996. Theories of international relations. New York: St. Martin's press.
- Buzan, B. 1996. The timeless wisdom of realism?. In S. Smith, K. Booth and M. Zalewski (eds.). International theory: Positivism and beyond. pp. 47-65. Cambridge: Cambridge university press.
- Chaloupka, W. Immodest modesty: Antinuclear discourse, lifestyle politics, and intervention strategies. International studies quarterly. 34 (3): 341-351.
- Der Derian, J. 1988. Introducing philosophical traditions in international relations. Millennium: Journal of international studies. 17 (2): 189-193.
- Der Derian, J. 1990. The (s) pace of international relations: Simulation, surveillance, and speed. International studies quarterly. 34 (3): 295-310.
- Der Derian, J. 1995., ed. International theory: Critical investigations. London: MacMillan.
- Der Derian, J. and Shapiro, M. J., eds. 1989. International / Intertextual relations: Postmodern readings in world politics. New York: Lexington.
- Devetak, R. 1996. Postmodernism. In S. Burchill and A. Linklater (eds.). Theories of international relations. pp. 179-209. New York: St. Martin's press.
- Dougherty, J. E. and Pfaltzgraff, Jr., R.L. 2001. Contending theories of international relations: A comprehensive survey. New York: Longman.
- Ferguson, Y. H. and Mansbach, R. W. 1991. Between celebration and despair: Constructive suggestions for future international theory. International studies quarterly. 35 (4): 363-386.

- George, J. 1989. International relations and the search for thinking space: Another view of the third debate. International studies quarterly. 33 (3): 269-279.
- George, J. 1994. Discourses of global politics: A critical (re)introduction to international relations. Colorado: Lynne Rienner.
- George, J. and Campbell, D. 1990. Patterns of dissent and the celebration of difference: Critical social theory and international relations. International studies quarterly. 34 (3): 269-293.
- Gilpin, R. 1986. The richness of the tradition of Political Realism. In R.O. Keohane (ed.). Neorealism and its critics. pp. 301-321. New York: Columbia university press.
- Gregory, D. U. 1989. Forward. In J. Der Derian and M. J. Shapiro (eds.). International / Intertextual relations: Postmodern readings in world politics. pp. xiii-xxi. New York: Lexington.
- Hoffman, M. 1991. Restructuring, reconstruction, reinscripton, rearticulation: Four voices in critical international theory. Millennium: Journal of international studies. 20 (2): 169-185.
- Jarvis, D. S. L. 2000. International relations and the challenge of postmodernism: Defending the discipline. South Carolina: University of South Carolina Press.
- Klein, B. S. 1990. How the west was one: Representational politics of NATO. International studies quarterly. 34 (3): 311-325.
- Krasner, S. 1996. The accomplishments of international political economy. In S. Smith, K. Booth and M. Zalewski (eds.). International theory: Positivism and beyond. pp. 108-127. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kratochwil, 1984. Errors have their advantage. International Organization. 38 (2): 305-320.
- Lapid, Y. 1989. The third debate: On the prospects of international theory in a post-positivist era. International studies quarterly. 33 (3): 235-254.
- Lyotard, J. F. 1992. The postmodern condition: A report on knowledge. In J. Farganis (ed.). Readings in social theory: The classic tradition to post-modernism. pp. 374-383. McGraw-Hill.

- Robertson, D. 2002. A dictionary of modern politics. London: Europa.
- Rosenau, P. 1990. Once again into the fray: International relations confronts the humanities. Millennium: Journal of international studies. 19 (1): 83-110.
- Shapiro, M. J. 1990. Strategic discourse / discursive strategy: The representation of "security policy" in the video age. International studies quarterly. 34 (3): 327-340.
- Smith, S. 1995. The self-images of a discipline: A genealogy of international relations theory. In K. Booth and S. Smith (eds.). International relations theory today. pp. 1-37. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press.
- Smith, S. 1996. Positivism and beyond. In S. Smith, K. Booth and M. Zalewski (eds.). International theory: Positivism and beyond. pp. 11-44. Cambridge: Cambridge university press.
- Smith, S. Booth, K. and Zalewski, M. 1996., eds. International theory: Positivism and beyond. Cambridge: Cambridge university press.
- Spegele, 1992. Richard Ashley's discourse for international relations. Millennium: Journal of international studies. 21 (2): 147-182.
- UNDP Report 1999. 2003. Patterns of global inequality. In D. Held and A. McGrew (eds.). The global transformations reader: An introduction to globalization debate. pp.423-429. Cambridge: Polity press.
- Vasquez, J. A. 1995. The post-positivist debate: Reconstructing scientific enquiry and international relations theory after Enlightenment's fall. In K. Booth and S. Smith (eds.). International relations theory today. pp. 217-240. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press.
- Viotti, P. R. and Kauppi, M. V. 2001. International relations and world politics: Security, economy, identity. New Jersey: Prentice Hall.
- Viotti, P. R. and Kauppi, M. V. 1999. International relations theory: Realism, pluralism, globalism, and beyond. Boston: Allyn and Bacon.
- Waltz, K. N. 1986. Reflection on theory of international politics: A response to my critics. In R.O. Keohane (ed.). Neorealism and its critics. pp. 322-345. New York: Columbia university press.

Weber, C. 1990. Representing debt: Peruvian presidents Belaunde's and Garcia's reading / writing of Peruvian debt. International studies quarterly. 34 (3): 353-365.



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

- ชื่อ – นามสกุล** นาย ศาสตร์ ชัยวรพร
- ประวัติส่วนตัว** เกิดเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524 ที่กรุงเทพมหานคร
- ประวัติการศึกษา** ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ) เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2545
เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. 2546
- ที่อยู่ปัจจุบัน** 52/81 ม. รุ่งทรัพย์ ถนนโชคชัย 4 ซอย 34 แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230
โทร 0-2538-0304, 0-6041-9255

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย